

T. C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

ÇANAKKALE'NİN (KAL'A-İ SULTÂNİYYE) H. 1239 – 1243 (M. 1823 – 1827)
TARİHLİ ŞER'İYE SİCİLİ
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME
(Yüksek Lisans Tezi)

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet Âkif ERDOĞRU

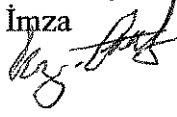
Hazırlayan
Günay KORKMAZ
92100005056

İzmir 2013

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum Çanakkale'nin (Kal'a-i Sultâniye) H. 1239 – 1243 (M. 1823 – 1827) Tarihli Şer'îye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme adlı yüksek lisans tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

İsim-Soyadı: Günay Korkmaz

İmza

T.C.EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS

TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı : Günay KORKMAZ

Numarası : 92100005056

Anabilim Dalı : Tarih Yeniçağ

Tez Başlığı (Türkçe) : Çanakkalenin (Kala-yı sultaniye) H. 1239-1243 (M.1823-27) Tarihli şeriye Sicili
Transkripsiyon ve Değerlendirme

Tez Başlığı (İngilizce) : The Judicial Court Register of Çanakkale (Kala-yı sultaniye)da ted a. H. 1239 -1243
(A.D. 1823-1827) Transcription and Its evalation

Tez Savunma Tarihi : 04.06.2013

Tez Başlığı Değişikliği Varsa Yeni Başlık:

JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı

Unvan, Adı, Soyadı : ...Prof. Dr. M. Akif ERDOĞRU.....

Karar : Başarılı Başarısız Düzeltme

İmza :

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : ...Prof. Dr. Sabri SÜRGEVİL.....

Karar : Başarılı Başarısız Düzeltme

İmza :

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : ...Prof. Dr. Turan GÖKÇE.....

Karar : Başarılı Başarısız Düzeltme

İmza :

TEZ HAKKINDA JÜRİNİN GENEL GÖRÜŞÜ

(Jüri Başkanı Tarafından Doldurulacaktır)

Tez savunması sonucunda öğrenci tarafından hazırlanan çalışma;

Oy birliğiyle

Oy çokluğuyla

Başarılıdır

Düzeltilmelidir

Başarısızdır

Bu tutanak üç (3) işgünü içerisinde jüri üyelerinin raporlarıyla beraber Anabilim Dalı Başkanlığı üst yazısıyla Enstitü Müdürlüğüne gönderilmelidir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ.....	III
KISALTMALAR.....	IV
GİRİŞ.....	1

I. BÖLÜM

1. 1. Sicilin Konularına Göre Tasnifi.....	5
1. 2. Sicildeki Görevli Kişiler ve Görevleri.....	11

II. BÖLÜM

II. MAHMUT DÖNEMİ İÇ GELİŞMELER

2. 1. XIX. Yüzyılın Başlarında Osmanlı Devleti'nin Genel Durumu.....	16
2. 2. Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılması.....	17
2. 3. Bahriye'de Yapılan Islâhat.....	19
2. 4. Bektaşî Tekke, Vakıf ve Dervişlerinin Durumu.....	22
2. 5. Eğitimin Durumu.....	25
2. 6. Para Politikaları ve Malî Yapı.....	26
2. 7. İhtisâb Nezâreti.....	30
2. 8. Evkâf Nezâreti.....	31
2. 9. Menzilhâne ve Ref'-i Menzil Bedeli.....	32

III. BÖLÜM

II. MAHMUT DÖNEMİ DIŞ GELİŞMELER

3. 1. Mora İsyanı.....	35
3. 2. İran Devleti İle İlişkiler.....	41
3. 3. Sardunya Krallığı'yla İlişkiler.....	42

IV. BÖLÜM

4. 1. 150 Nolu Kal'a-i Sultâniye Şer'iyeye Sicili'nin Transkripsiyonu.....	46
SONUÇ.....	388
BİBLİYOGRAFYA.....	392
SÖZLÜK.....	398

BELGENİN ORJİNAL METNİ

ÖZGEÇMİŞ
ÖZET
ABSTRACT

ÖNSÖZ

Osmanlı vesîkaları içinde dikkate değer kaynaklardan biri de şer'îye sicilleridir. Bu derece önem arz eden sicillerin günümüze iyi muhâfaza edilmeyerek ulaşmaları mühim meselelerden biridir. Bir de buna sicili tutan bazı kâtiplerin işlerinde mâhir olmamaları - kendi yetersizliğimizden bahsetmiyoruz bile- eklenince bir metni günümüz harflerine aktarma işi daha da zorlaşmaktadır. Bu olumsuzluklara rağmen, sicillerimiz üzerinde yapılacak olan doğru tetkikler düne biraz daha yaklaşmamıza imkân tanıyacaktır.

Çalışmamızda, Çanakkale şer'îye sicilleri içerisinde en eski tarihli 150 numaralı defter incelenmiştir. İncelediğimiz sicil dönemin tarihine yönelik önemli bilgiler vermektedir. Şer'îye sicilleri, dönemin tarihini yansıtmalarının yanı sıra şehir tarihçiliği açısından yapılacak araştırmalar için de kaynak niteliğindedir. Osmanlı Devleti'nde bir liman şehri olması nedeniyle Çanakkale canlı bir görünüme sahiptir. Defterde Çanakkale Boğazı'nın ve boğaza karşılıklı olarak yapılan kalelerin şehrin ekonomisine yön vermesinin yanı sıra bir savunma hattı oluşturması da çok açıktır. Şehrin kuruluşundan beri büyük önem arz eden dizdarların bu yıllar içerisinde de aynı yerlerini korudukları dikkat çeken bir noktadır.

Bu gibi değerli bilgilerin yanı sıra devletin yazı dili ve yazı dilindeki protokoller bir devlet oluşu, kurum ve kuruluşları, şehrin idarî yapısı ve şehrin devletin iâşesine ne derece katkı sağladığı yönünde de önemli bilgiler elde edilmektedir.

Son olarak da konu seçiminde ve defterde yardımını gördüğüm danışmanım Prof. Dr. M. Akif Erdoğan hocama ve çalışmamdaki bazı yerlerde bilgisinden faydalandığım Doç. Dr. Vehbi Günay hocama ayrıca maddî ve manevî her türlü destekleriyle yanımda olan anneme ve babama teşekkür ederim.

Günay Korkmaz

KISALTMALAR

a. g. e.	adı geçen eser
a. g. m.	adı geçen makale
a. g. t.	adı geçen tez
AÜDTCFD	Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafiya Fakültesi Dergisi
bak.	bakınız
C.	Cilt
Çev.	Çeviren
ÇŞS	Çanakkale Şer'iyeye Sicili
E. Ü.	Ege Üniversitesi
Haz.	Hazırlayan
H.	Hicri
İA	İslâm Ansiklopedisi
İ. Ü. E. F.	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
M.	Miladî
OTAM	Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
OSAV	Osmanlı Araştırmaları Vakfı
s.	sayfa
S.	Sayı
TTK	Türk Tarih Kurumu
TDAV	Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
TDV	Türk Diyanet Vakfı
vr.	varak
Yay.	Yayınları

GİRİŞ

Ankara'da Millî Kütüphâne'de toplanmış olan şer'iyye sicillerinin¹ mikrofilmleri İSÂM'a (İslâm Araştırmaları Merkezi) kazandırılmıştır. Çalışmaya kaynaklık eden 150 Numaralı Kal'a-i Sultâniye (Çanakkale) Şer'iyeye Sicili, İSÂM Kütüphânesi'nden temin edilmiştir. Çanakkale'ye ait sicillerin birer fotokopisi de Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tarih Bölümü Kütüphânesi'nde bulunmaktadır. Sicilin kaydedildiği yıllar II. Mahmut dönemidir.

Defteri incelenen Kal'a-i Sultâniye, kuruluşu pek eski dönemlere inmeyen ve temeli Fatih Sultan Mehmed döneminde atılmış olan bir XV. yüzyıl şehridir². Burada imâl edilen çanak ve çömlekler ülkenin başka taraflarına da gönderiliyordu. Çanak imâlât ve ticâretinin şöhrete kavuşması sonucunda da Kal'a-i Sultâniye'ye Çanak-Kal'ası denilmeye başlandı³. Bu ismi ne zaman aldığına dair kesin bir tarih olmamakla birlikte bu sicilde genel olarak Kal'a-i Sultâniye ismi geçmekte ancak, H. 1239 (1824) ve H. 1243 (1827) tarihli kayıtlarda Çanakkale ismi de yer almaktadır⁴. Bu durum her iki ismin de kullanıldığını göstermektedir.

İncelenen dönemde bir kazâ olarak Kal'a-i Sultâniye, Biga Sancağı'na tâbi idi. İstanbul, yöreyi yüksek dereceli bir ilmiye sınıfı üyesinin emekli maaşını karşılaması için arpalık olarak tahsis etmiş, onlar da atadıkları nâibler aracılığıyla kazâyı yönetmişlerdir⁵. Defterde vazife süresi hakkında bilgi bulunmayan eski Mekke Kadısı

---

¹Çeşitli illerin kütüphâneleri veya müzelerinde ve Topkapı Sarayı Müzesi'nde muhâfaza edilen şer'iyeye sicilleri 1991 yılında Kültür Bakanlığı'nın kararı ile İstanbul Şer'iyeye Sicili Arşivi'ndekiler (İŞSA) hariç, Ankara'da Millî Kütüphâne'de toplanmıştır. Bkz. Fethi Gedikli, "Şer'iyeye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar", **Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları – Tespitler, Problemler – Teklifler -**, / Aralık, İstanbul 2007, s. 74.

² Metin Tuncel, "Çanakkale", **İA**, T.D.V., C. VIII, İstanbul 1993, s. 197.

³ Metin Tuncel, **a.g.m.**, s. 198.

⁴ "Şer'iat-şîâr Çanakkal'ası Kadısı Efendi zîde fazluhu..." bkz. ÇŞS, No. 150, vr. 122/b, 4. kayıt; "...Ocağ-ı mülğâ takımından Galatalı Camcı Hacı Mehmed nâm şahıs kendü halinde olmayub hilâf-ı rızâ harekete ictisâr eylediği tahkîk kılındığına mebnî merkûmun bu taraftan tard ve def'î lâzimededen olmakdan nâşî kavas mübâşeretiyile Çanakkal'asına nefy ü iclâ olunması..." bkz. ÇŞS, vr. 64/a, 1. kayıt.

⁵ Evren Gökçe, "XIX. Yüzyıl Başlarında Bir Osmanlı Kıyı Kasabası: Kemerredremid", **Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)**, Aydın 2007, s. 51

Mehmed Servet Mollacıkzâde'ye Kal'a-i Sultâniye Kadılığı arpalık olarak verilmiş, kendisi de Şatırzâde Mehmed Es'ad Efendi'yi 3 Rebû'l-evvel 1239 tarihinde nâib olarak görevlendirmiştir⁶. Mehmed Es'ad Efendi yaklaşık altı ay bu görevi yaptıktan sonra gurre-i Ramazanda tekrar nâibliğe getirilmiştir⁷. Ve aşağı yukarı 3,5 ay sürecek olan vazifesinden sonra Mevlânâ el-Hâc Ahmed Efendi Zi'l-hicce'nin ortalarından itibaren nâibliğe tayin edilmiştir⁸. Kadılık görevinde bulunan Mehmet Servet Efendi'den sonra eski Mekke kadısı olan el-Hâc Mehmed Sadık'ın 1241 senesi gurre-i Ramazân'dan itibaren arpalık olarak Kal'a-i Sultâniye Kazası'na tayin edildiği bildirilmektedir. Kal'a-i Sultâniye Kadılığı'na getirilen Mehmed Sadık'ın nâibini de göndermesi istenilmiştir⁹.

Çanakkale şer'îye sicilleri içerisinde en eski tarihli olan bu defter, sicile dayalı ilk çalışma değildir. Daha önce de yüksek lisans tez konusu olarak çalışılmıştır. 1121, 152, 1120, 1122, 165 ve 1131 nolu sicillerin transkribi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. 163 nolu defter ise halen yüksek lisans tezi olarak çalışılmaktadır. Çanakkale'ye ait toplam 30 defter bulunmaktadır¹⁰.

Defter 124 varaktan oluşmaktadır. 124 varağın 63b – 124a varakları arasındaki kısmı araştırma konumuzdur. Çalışmamız 61 varak ve 198 kayıttan ibarettir. Defterdeki kayıtlar 1239 – 1243 (1823 – 1827) yılları arasında tutulmuştur¹¹. Ancak defterde H. 11 Cemâziye'l-evvel sene 1245 tarihli kayıta rastlıyoruz¹². Defterde, 1243 (1827) senesinin sadece Muharrem ve Safer aylarına ait kayıtlar bulunmaktadır ve 1244 tarihine ilişkin herhangi bir kayıt yoktur. Bu durum 1245 tarihli belgenin farklı nüshalardan sicile karışmış olabileceğini göstermektedir. Bazı kayıtların tarihleri çıkmamış olmakla

---

⁶ ÇŞS, 122/b, 2. kayıt.

⁷ ÇŞS, 110/b, 1. kayıt.

⁸ ÇŞS, 80/b, 1. kayıt.

⁹ ÇŞS, 80/b, 2. kayıt.

¹⁰ Şer'îye sicillerinin toplu kataloğu için bkz. Ahmet Akgündüz, **Şer'îye Sicilleri**, C. I, İstanbul 1988, s. 183.

¹¹ Sicile ait katalogta, sicilin H. 1239 – 1242 yıllarını kapsadığı belirtilmiştir. Ancak, 1243 yılına ait kayıtlar da bulunmaktadır. Bu durum görevlilerin tarihlendirme esnasında hata yapmış olabileceklerini göstermektedir.

¹² Bkz. ÇŞS, 82/b, 2. kayıt.

birlikte en erken kayıt gurre-i Muharrem 1239'dur (M. 7 Eylül 1823) ve en geç kayıt ise 10 Safer 1243'tür (2 Ekim 1827). Kayıtların yıllara göre dağılımı şu şekildedir:

Yıl	Ay
H. 1239	Muharrem, Rebü'l-evvel, Rebü'l-âhir, Cemâziye'l-evvel, Cemâziye'l-âhir, Receb, Şa'bân, Ramazân, Şevvâl, Zi'l-ka'de, Zi'l-hicce.
H. 1240	Muharrem, Safer, Rebü'l-evvel, Rebü'l-âhir, Cemâziye'l-evvel, Cemâziye'l-âhir, Receb, Şa'bân, Şevvâl, Zi'l-hicce.
H. 1241	Muharrem, Rebü'l-evvel, Rebü'l-âhir, Cemâziye'l-evvel, Cemâziye'l-âhir, Receb, Şa'bân, Ramazân, Şevvâl, Zi'l-ka'de, Zi'l-hicce.
H. 1242	Muharrem.....Zi'l-hicce (12 ay)
H. 1243	Muharrem, Safer (2 ay)

Kayıtların tutulmasında genel olarak kronoloji takip edilmemiştir. Ayrıca, bazı sayfaların devamı olan kısımlara ayrı bir kayıt gibi düşünülerek yanlış numara verilmiştir. Bu sorun tarafımızdan tespit edilerek bu kısımlar yeniden numaralandırılmıştır. 64. varaktan itibaren defter ters ciltlenmiştir. Varak 74a boş bırakılmış, vr. 123b ise tahribâta uğramıştır. Defter ta'lik ve divanî kırması ile yazılmıştır. Yazı karakteri genel olarak aynı olmakla birlikte bazı belgelerde farklılık göze çarpmaktadır. Ayrıca bazı kayıtların yarım bırakıldığı görülmektedir. Defterin bazı kısımlarında satır başları ve satır sonları tam olarak çıkmamış olup çıkmayan ve silik olan yerler (çıkmamış), okunamayan (...) ve emin olmadıklarımız ise (?) soru işareti ile

gösterilmiştir. Sicil içerisinde boş bırakılan -genellikle şahıs isimleri ve yer isimleri- yerler (boşluk) şeklinde belirtilmiştir. Açıklama gereken kısımlarda ise ( ) parantez içerisinde bilgi verilmiştir. Ayrıca ‘‘ayın’’ harfinde ve ‘‘hemze’’ işaretinde (‘) ile, inceltmelerde ise (^) işareti kullanılmıştır. Sicilin sayfalarının numaralandırılmasında, 64. varakta bulunan iki sütunun sağ tarafındaki kayıtları vr. ‘‘63b’’, sol tarafındaki kayıtları ise vr. ‘‘64a’’ şeklinde belirtilmiştir.

Giriş bölümünden sonra dört bölüm halinde olan çalışmanın I. bölümünde belgelerin konularına göre tasnifine, sicil içerisindeki görevlilere, II. ve III. bölümünde II. Mahmud dönemine -sicilin kaydedildiği tarihler göze alınarak- ilişkin bilgilere, IV. bölümünde sicilin transkribine yer verilmiştir. Sonuç olarak yer alan kısımda ise sicil üzerine genel bir değerlendirme yapılmıştır.

I. BÖLÜM

1. 1. Sicilin Konularına Göre Tasnifi

BELGENİN KONUSU	KAYIT ADEDİ
1. Tereke Kayıtları	53
2. Sürgünler ve Af Emirleri	9
3. Narh	2
4. Cariye Azadı	2
5. Firâr	2
6. Doğum Kutlamaları a. Şehzâde 'Abdülhamîd'in doğumu için yapılan kutlamalar (21 Receb 1242 / 18.2.1827 – 1829) b. 'Atıyye Sultân'ın doğumu için yapılan kutlamalar (selh-i Rebü'l-âhir'in Cum'a gecesi sene 1239 / 2.1.1824 - 11.8.1850)	2
7. Din Değiştirme	4
8. Askerî Kayıtlar a. Yeniçeri teşkilâtının kaldırılması b. Değerli eşyaları gasp eden Yeniçeriler için önlemler alınması	5

c. Nizâma aykırı hareket eden Delil zümresi hakkında d. Asâkir-i Mansûre neferlerinin ve zabitanın maaşlarının aylık olarak verilmesi e. Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye'ye yazılan askerler için ahâliden zorla para talep edilmemesi	
9. Devletlerarası İlişkiler a. Sardunya Kralı bandırası emri b. Osmanlı – İran antlaşması c. Sardunya Devleti'nin konsolos açma izni ve vekil tayini	3
10. Menziller a. Menzilhânenin kiraya çevrilmesi b. Menzil nizâmı emri	2
11. Misyonerlik, Hristiyan Kitapların Toplanması	1
12. Madenler a. Balya madeni b. Avunya madeni	2
13. Gelibolu Baruthânesi	2
14. Bektaşî Tekke, Vakıf ve Şeyhleri	1
15. Mürûr Tezkireleri	6

16. Zahire, Ağnam ve Deve İle İlgili Emirler	16
a. Çanakkale ve köylerinden satın alınan arpa ve buğday (4)	
b. Donanmâ-yı Hümâyun zahiresinin temini	
c. İstanbul zahiresinin temini (4)	
d. Bozcaada'ya zahire nakli	
e. Foça'ya zahire nakli	
f. Kıl'a-i şâhane kış zahiresinin temini	
g. Palamut	
h. Ağnam bedeli	
i. Rumeli tarafına deve gönderilmesi (2)	
17. Donanma Mühimmâtı, Asker ve Askere Malzeme Temini	7
a. Kirpas temini (2)	
b. Kereste temini	
c. Top dökümü için çam odunlarının Boğazhisarı'ndan karşılanması	
d. İpsara'nın fethi ve donanmaya mühimmat emri	
e. Mora İsyanı üzerine İbrahim Paşa'nın görevlendirilmesi ve donanmaya mühimmat emri	
f. Kalyoncu askeri ve mevâcibleri	
18. Kal'a-i Sultâniye Masraf Defteri	8
19. Hibe	1
20. Borç Temessükü	2
21. Alacak Davaları	4

22. Miras Davası	3
23. Borçların Tahsili	2
24. Nizâma Aykırı Hareket Eden Kasap Esnâfının Dava Edilmeleri	1
25. İhtisâb Ağasının Görevi	1
26. Tayin, Azil ve Memuriyet a. Vasî tayini b. Tereke mallarının taksimî için vekil tayini (2) c. Harîr mukâtaasının İzmirli Kâtibzâde el-Hâc Mustafa'ya ihâlesi d. İstanbul kadısının tayin emri e. Nâib tayin müraselesi (5) f. Gümrük hizmetindeki Yahûdilerin azledilmeleri g. Tunus, Trablus ve Cezayir ocaklarının Kal'a-i Sultâniye'deki işlerini ve merasimlerini yürütmek için Halid Ağa'nın vekil tayin edilmesi h. Kal'a-i Sultâniye civarındaki ekili alanların hayvanların zararlarından kurtarılması için Hasan Beşe'nin görevlendirilmesi i. El-Hâc Ahmed Efendi'nin vakıf işleri için görevlendirilmesi (1239 – 1240) (2) j. Saçma, fişenk, kurşun, fındık, çubuk ve külçe kurşun imâlatının bir seneliğine Mahmud Ağa'ya verilmesi (1240)	16
27. a. Çardak Karyesi Hânesinin Nizâm Emri	2

b. Lapseki ve Çardaktan onar nefer ile buralara sonradan gelenler ve hâlâ sâkin olanların üzerlerine düşen vergileri ödemeleri emri	
28. Enfiye Emri	3
29. Gecikmiş Olan Taâmiyyelerin Hazineye Teslim Emri	1
30. Paralar İle İlgili Kayıtlar a. Tedavüldeki paralar hakkında (2) b. Sahte Para c. Kalpazanlık	4
31. Vakıf Malı Tamiri	1
32. Vakıf Gelir ve Gider Muhasebesi	2
33. Vergiler ve Gelirler a. 1243 senesi tevzî' defteri (ocaklık kirpası, mübâşiriye, urgan bahâsı, harc-ı imzâ b. Ref'-i menzil bedeli c. Bedel-i maktû' tahsili (1239 – 1240 – 1241 - 1242), (4) d. Nüzül, avâriz, bedel-i muâvenet, kolculuk, harc-ı defter, huddamiye tahsili (1239 – 1240 – 1241 – 1242), (4) e. İmdâdiye f. Bahr-i Sefîd Boğazı'nın muhâfazasında görevli askerlerin giderleri g. Cizye vergisinin arttırılması emri h. Cizye tahsîli	19

<p>i. Cizye evrakı verildiğine dair kayıt (2)</p> <p>j. Selâmet resmi</p> <p>k. Saçma, fişenk, kurşun, fındık, çubuk ve külçe kurşun imâlatının izin verilen kişiler dışında imal ve satışına izin verilmemesi</p> <p>l. Esmâ Sultanın uhdesinde olan tuz mukâtaası</p>	
34. Çocukların Din Kaidelerini Öğrenmedikçe Mektepten Alınmamaları	1
35. Mehmed Es'ad Şatırzâde'nin Dibacesi	1
36. Muhallefâtın Zabt Edilmemesi	1
37. Hazinesinin Güvenli Bir Şekilde Kal'a-i Sultâniye'ye Gönderilmesi	1
38. Kadıların Kazânın Gerçek Masrafları Dışında Harc Toplamamaları	1
39. Davanın Şer'le Görülmesi Emri	1
40. Yalan Davada Bulunanlar Hakkında Gerekli İşlemlerin Yapılması	1
41. Eyâlet ve Sancaklarda Görevlilerin Usüle Aykırı Vergi Toplamalarını Yasaklayan Emir	1
42. Menzil kayığı	1
Toplam Kayıt	198

1. 2. Sicildeki Görevli Kişiler ve Görevleri

Mehmed Ârif Efendi: Arpa Emîni, Zahîre Nâzırı

Mehmed Hüsrev Paşa: Kapudan-ı Derya, ‘Asâkir-i Mansûre-i Muhâmmediye seraskeri¹³

Hüseyin Paşa: Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye seraskeri ve Aydın, Saruhan, Teke, Hamid, Muğla sancakları Mutasarrıfı ve İzmir Muhâfızı

El-Hâc Mehmed Sadık: Eski Mekke Kadısı (el-kadı be-Mekketü’l-mükerreme sâbıkâ)

Mehmed Hidâyet: İstanbul Duhan Gümrüğü Emîni.

Ali Ağa: Dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından olub eski Cebecîbaşı

Çerkeşli Mehmed Efendi: Müvellâ

Mevlânâ Mustafa Asım: Şeyhülislâm (Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm Mekkîzâde)¹⁴

Kadızâde Mehmed Tahir: Şeyhülislâm (Şeyhü’l-islâm ve Müfti’l-enâm Mekkîzâde)¹⁵

Mehmed Selami Efendi: Kal’a-i Sultâniye Nâ’ibi.

Ahmed: Sadrâzam tâtârlarından

Hüseyin Efendi: Şehir Kethüdâsı

Hacı Derviş Ağa: Ezine Voyvodası

Derviş Abdurrahman: Sadrâzam Kethüdâsı

Sadık: Sadrâzam tâtârlarından

---

¹³ Mehmed Hüsrev Paşa ilk Kaptan-ı Deryâlığını 1811 – 1815 yıllarında yapmış. İkinci Kaptan-ı Deryâlığını ise 1822 – 1826 yıllarında yapmıştır. Bkz. Ali İhsan Gencer, **Bahriye’de Yapılan Islâhat Hareketleri ve Bahriye Nezâreti’nin Kuruluşu (1789 – 1867)**, Ankara 2001, s. 122; 19 Şubat 1827’de azledildi. 19 Mayıs 1827’de serasker olup Bolu, Kastamonu ve Kengiri valiliği ilâve edildi. Bkz. Mehmed Süreyya, ‘‘Hüsrev Mehmed Paşa’’, **Sicill-i Osmanî**, C. 2, İstanbul Haziran 1996, s. 683.

¹⁴ Mekkîzâde Mustafa Âsım Efendi, 27 Ocak 1818’de şeyhülislâm oldu. 3 Ekim 1819’da azledildi. 15 Eylül 1823’de ikinci defa şeyhülislâm oldu. 25 Kasım 1825’de azledildi. 28 Ocak 1834’de tekrar şeyhülislâm olmuştur. Mehmed Süreyya, ‘‘Âsım Mustafa Efendi (Mekkîzâde)’’, **a.g.e.**, C. I, s. 328.

¹⁵ Kadızâde Mehmed Tahir, 26 Haziran 1825’de Anadolu Kazaskeri 25 Kasım 1825’de ise şeyhülislâm oldu. 7 Mayıs 1828’de azledildi. Bkz. Mehmed Süreyya, Tâhir Mehmed Efendi (Kadızâde)’’, **a.g.e.**, C. 5, s. 1614 – 1615; Yeniçeri Ocağı’nın ilgâsı hakkında ünlü fetvâsının yanı sıra Bektaşî tekkeleri hakkında da fetvâ vermiştir. Bkz. Yılmaz Öztuna, **II. Sultan Mahmud**, İstanbul 2011, s. 109; Ayrıca Bektaşîlerin ellerindeki vakıflarla ilgili Mehmed Tahir Efendi’nin verdiği fetva için bkz. ÇŞS, 76/a – b.

Mustafa Paşa: Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı, Dirlikde alâkası olmayan asker-i tâ'ifesinin emîn-i Beytü'l-mâli
Mehmed Reşid Paşa: Rumeli Valisi
Es-Seyyid el-Hâc Mehmed Said: Tersâne-i Âmire Emîni
Hüseyin Hüsnü: Tersâne-i Âmire Emîni
Numan Çavuş: Divân-ı Hümâyûn Çavuşlarından
El-Hâc Mehmed Necib: Baruthâneler Nâzırı
İbrahim: Dergâh-ı Muallam Kapucubaşlarından Midilli Ceziresi Nâzırı ve Muhâfızı ve Kütahya Mütesseslimi
El-Hâc Osman: Sadrâzam tâtârlarından
Mehmed Ağa: Cebecibâşı
Mustafa Ağa: Delîlbâşı
Mehmed Ali Paşa: Mısır Valisi
Es-Seyyid el-Hâc Halil Ağa: Şehir Kethüdâsı
Hâdimzâde Mîr Ali: Karabiga İskelesi Mübâyaacısı
Pyanko Civani: Sardunya Konsolos Vekili
Margire Gropalo: Sardunya Kralının İstanbul'daki Orta Elçisi
Mehmed Es'ad: Darbhâne-i Âmire Nâzırı
Hacı Yakub: Balya ve Avunya Ma'denleri Emîni
El-Hâc Hasan: Kal'a-i Sultâniye Kal'a Kâtibi
Abdülkerim Çavuş: Divân-ı Hümâyûn çavuşlarından
El-Hâc Mustafa: Dergâh-ı Muallâm Kapucubaşlarından Hassam Kasabbaşı
Mehmed Emin Rauf Paşa: Bolu Virânşehir ve ilhâkan Kastamonu Sancakları Mutasarrıfı sadr-ı esbak¹⁶
Hacı Mehmed Efendi: Esbak Çan Voyvodası
Osman: Hassam Bostancıbâşı
Ömer Hüseyin: Tüfenkçibâşı
Mustafa Kavas: Mübâşir
Hüseyin Hüsnü Beğ: Divân-ı Hümâyûnda Çavuşbaşı

---

¹⁶ Mehmet Sait Galip Paşa 1823 – 1824 yılları arasında sadrazamlık yapmıştır. Bkz. Enver Ziya Karal, **Osmanlı Tarihi (Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri)**, C. V, Ankara 1988, s. 165.

Tevkiî Mehmed Çavuş: Divân-ı Hümâyûn çavuşlarından
Mustafa Tâtâr: Sadrâzam tâtârlarından
Numan: Sultâniyye Gümrük Emîni
Hassam-silâhşorlerinden Ali: Sultâniye Kal'ası Dizdârı
Hüseyin Paşa: Kapudan-ı esbak
Mîr Hüseyin Han: Sultâniye Kal'ası Dizdârı
Feyzullah: Sadrâzam Kethüdâsı çukadarlarından
İbrahim Paşa: Mekke-i Mükerrime Şeyhü'l-haremlîği ve Habeş Eyâleti İnzimâmıyla
Cidde-i Ma'mûre Sancağı Mutasarrıfı¹⁷
Tahir Beğ: Beytü'l-mâl Emîni
Mehmed Paşa: Limni Muhâfızı
Ahmed Beğ: Kapudan Paşa Hazretlerinin Binbaşısı
Ali Ağa: Devlet Kethüdâsının Baş Çukadarı
Hasan Ağa: Ayvacık Voyvodası
Mustafa Ağa: Şaîr Mübâyaacısı
Es-Seyyid Mehmed Tahir: Başdefterdâr
Halid Ağa: Tunus, Trablus ve Cezayir Ocakları ahâlilerinin Kal'a-i Sultâniye'de düşen işlerini görmek için tayin olunan vekîl
Mevlânâ Abdurrahman Es'ad: İstanbul Kadısı¹⁸
Hüseyin Beğ: Bina Emîni
Ebubekir: Sadrâzam Kethüdâsı çukadarlarından
Hacı Hasan Efendi: Pazarbâşı
Süleyman: Kâtib-i Gümrük Efendi
Sultan-zâde Mîr Ahmed: Hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûndan Ruznamçe-i sâni
Andon: Millet Kahyası
Praškiva: Kilise Vekîli
Mustafa: Sarâzam Kavaslarından
Haremzâde Ferhad Beğ: Çan Voyvodası

---

¹⁷ Mehmet Ali Paşa'nın oğlu olan İbrahim Paşadır. Kendisi Mora seferine memur tayin edilmiştir. Bkz. Enver Ziya Karal, **a.g.e.**, s. 115.

¹⁸ 1826 – 1827 yılları arasında İstanbul Kadılığı yapmıştır. Bkz. Mehmed Süreyya, "Abdurrahman Efendi", **a.g.e.**, C. 1, s. 89.

Osman Ağa: Tâtâr Ağası
Resul Ağa: Tâtâr Odabâşısı
Hacı Yakub Ağa: Balya Ağası
Nuri Paşa: Sâbıkâ Limni Muhâfızı
İbrahim Paşa: Mîrimîrân-ı Kirâmdan
Hacı Emiroğlu Ömer Ağa: Biga Şehir Ağası
Ahmed Efendi: Şehir Kethüdâsı
Hasan Efendi: Nakîbü'l-eşrâf
Osman Ağa: Kapu Kethüdâsı
Ahmed: Sadrâzam tâtârlarından
İsmail Paşa: Mîrimîrân
İbrahim: Sadrâzam tâtârlarından
Eci Salmon: Françe Tercümânı
Kominaki: Suyolcu
Halil Efendi: Câmî'-i Kebîr İmâmı
Sadık Ağa: Astâne'de (İstanbul) Tâtâr Ocağı Alemdârî
İsmail Ağa: Mi'mârbâşı
Ahmed Efendi: Pazarbaşı
Karabet: Ermeni Patriğinin Râhibi
Sinoblu Ahmed Çavuş: Divânhâne Çavuşlarından
Feyzullah ve İsmail: Kastamonu Sancağında vâki' Tatay Kazâsının sâbık ve lâhik (eski ve yeni) âyânları
Hasan Ağa: Bölükbaşı
Salih Ağa: Şâir Emîni
Osman: Sadrâzam Kethüdâsı Mehterbâşısı
Hâdimzâde el-Hâc Ahmed: Karabiga İskelesi Mübâyaaacısı silâhşorân-ı Hassadan
Mustafa Ağa: Askerî Zümresinin Emîn-i Beytü'l-mâli
Ali Ağa: Kırkbir Cemâati Ortasının Çorbacısı ve bu tâifenin emîn-i Beytü'l-mâli
Hüseyin Ağa: Topçu Tâ'ifesinin emîn-i Beytü'l-mâli (Topçubaşı)
Mehmed Ağa: Ondört cemâatinden neferât-ı merkûmun emîn-i Beytü'l-mâli ve bu cemaatin çorbacısı

Receb: Silihşorân-ı Hassamdan tayîn olunan mübâşir

Selim Mehmed Paşa: Sadrâzam¹⁹

Mehmed Ağa: Yeniçeri Ağalığından alınıp mirâhûr-i evvel pâyesiyle Dergâh-ı âlî Kapucıbaşılığı verilmiştir.

Kal'a-i Sultâniye Kadıları²⁰:

Mehmed Servet Mollacıkzâde

El-Hâc Mehmed Sadık: 1241 Gurre-i Ramazân (9 Nisan 1826)

Kal'a-i Sultâniye Nâ'ibleri:

Belgede doğrudan atandığına dair kayıtları bulunmayan nâiblerin de imzâ²¹ tasdiklerinden varlıklarını öğrenebiliyoruz. Nitekim Es-seyyid Mehmed Nuri²² Efendi'nin (en-nâib bi-medîne-i Kal'a-i Sultâniye) imzâsından Çanakkale'de nâiblik yaptığı anlaşılmaktadır. Yine aynı şekilde es-Seyyid el-Hâc Ahmed Necib²³ 1240, 1241 ve 1242 tarihleri arası nâiblik yapmıştır. Aşağıda tayin edilen nâibler ve tayin edildikleri tarihler verilmiştir:

Şatırzâde Mehmed Es'ad Efendi: 1239 3 Rebû'î-ı evvel (7 Kasım 1823)

Mevlâna Mehmed Es'ad Efendi: 1239 Gurre-i Ramazân (30 Nisan 1824)

Mevlâna el-Hâc Ahmed Efendi: 1239 Zi'l-hiccesi nısfından (11 Ağustos 1824)

Mehmed Selami Efendi: 1242 Gurre-i Şa'bân (28 Şubat 1827)

El-Hâc Ahmed Efendi: 1242 Gurre-i Ramazân (29 Mart 1827)

Es-Seyyid Mehmed Nuri (tarihsiz): en-nâib bi-medîne-i Kal'a-i Sultâniye

Es-Seyyid el-Hâc Ahmed Necîb

---

¹⁹ Selim Mehmet Paşa, 1824 – 1828 yılları arasında sadrazamlık yapmıştır. Bkz. Enver Ziya Karal, **a.g.e.**, s. 165; Ancak sicilde vr. 84/b'de Selim ismi Salim olarak yanlış yazılmıştır. Bkz. ÇŞS, 83/b.

²⁰ Giriş bölümünde Kal'a-i Sultâniye Kadılığı hakkında bilgi verilmiştir.

²¹ İmzâ tasdiklerinde nâiblik doğrudan doğruya "nâib", "en-nâib", "el-müvellâ" veya "el-müvellâ hilâfe" ifadeleriyle belirtilmektedir. Bkz. Mehmet İpşirli, "İlmiye Mensublarının İmzâ ve Tasdik Formülleri", **Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri**, (30 Nisan – 2 Mayıs 1986), İstanbul 1988, s. 189

²² Bkz. ÇŞS, 106/b.

²³ ÇŞS, 69/b, 2. kayıt; 87/b, 1. kayıt; 91/b; 95/b; 101/a.

II. BÖLÜM

II. MAHMUT DÖNEMİ İÇ GELİŞMELER

2. 1. XIX. Yüzyılın Başlarında Osmanlı Devleti'nin Genel Durumu

II. Mahmut, tahta geçtiği sırada Osmanlı İmparatorluğu'nun iç ve dış güvenliği iyice sarsılmıştı. 1768'den beri yapılan savaşlarda Osmanlı orduları hep yenilmiş, büyük toprak parçaları düşmanın eline geçmişti²⁴. XVIII ve XIX. yüzyıllarda savaşlar artık devlet için genel bir malî bunalım nedeni olmaya başlamış, fetih günleri geride kalmış ve böylece devletin savaş düzenine dayanan iktisadî rasyoneli de bozulmuştu²⁵. 1826'ya kadar bir denge politikası izleyen Sultan Mahmut²⁶, bu safhada Rusların kışkırtmasıyla Osmanlıdan toprak koparmaya çalışan İranlılarla mücadele etmiş²⁷ ve Yunan İsyanı ve bu isyana bağlı önemli gelişmelerle uğraşmak zorunda kalmıştır²⁸. Derme çatma birlikler ile bağımsızlık mücadelesine girişen âsi Yunanlıları, Yeniçeri Ocağı'nın bir türlü dize getirememesi; onun, halkın gözünden düşmesine ve var olan güveninin de sarsılmasına yol açmıştır²⁹. Yeniçerilerin, Yunanistan ve İran seferlerindeki durumları, imparatorluğu savunmada yetersiz olduklarını göstermiştir³⁰. İmparatorluğa yönelik bu dış tehditler askerî düzene önem verilmesini gerektiriyordu³¹. Yeniçeri Ocağı'nın tasfiye edilerek Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye'nin kurulması yanında, devletin yeniden yapılandırılması da bir dizi karmaşık sorunu beraberinde getirdi³². Reform hareketi;

²⁴ Musa Çadırcı, "Anadolu'da Redif Askerî Teşkilâtının Kuruluşu", AÜDTCFD, C. 8, S. 14, Ankara 1975, s. 63.

²⁵ Yavuz Cezar, **Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi: XVIII. Yüzyıldan Tanzimat'a Malî Tarih**, İstanbul 1986, s. 308.

²⁶ Yılmaz Öztuna, **a.g.e.**, s. 9.

²⁷ Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, Çev., Mehmet Harmancı, C. 2, İstanbul 1983, s. 43.

²⁸ Biray Çakmak, 1828 – 1829 Osmanlı – Rus Harbi Öncesinde Menteşe Sancağı'ndan İğneada ve Havalisi Muhafazasına Gönderilen Süvari Askerler Hakkında", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C. II, S. 2 / Şubat, Afyon 2001, s. 40.

²⁹ Ahmet Yaramış, "Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılmasının Çorum ve Çevresindeki Yansımaları", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. VIII / Aralık, Afyon 2006, s. 95.

³⁰ Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **a.g.e.**, s. 46.

³¹ Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **a.g.e.**, s. 33.

³² Hüseyin Sarı, "II. Mahmut Dönemi'nin Askerî Faaliyetlerine Mudurnu Kazâ'sının Katkıları", AÜDTCFD, C. XVIII, S. 29, Ankara 1997, s. 155.

ordudan yönetim, adalet, eğitim ve diğer alanlara doğru genişlerken, kaynak ihtiyacı da hızla büyüdü³³.

2.2. Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılması

Yeniçeri Ocağı kurulduğu yıllarda oldukça önemli görevler ifâ etmişti. Ancak daha sonraki süreçte çağın şartlarına göre örgütünü düzeltmemiş ve devlete yük olmaya başlamıştır³⁴. Yeniçeriler 1821'de Mora'da patlak veren isyanda başarısız olmuşlar ve halkın gözünde itibârlarını kaybetmişlerdi³⁵. Yunan İhtilâli ile başa çıkamayan bir askerin, her an yeniden patlaması muhtemel bir Rus savaşında ne yapabileceği, artık yalnız padişahı değil, bütün devlet erkânını ve bizzat Yeniçeri generallerini düşündürür oldu³⁶. II. Mahmud bu durumu görerek, askerî ıslahât için harekete geçmenin zamanının geldiğine karar vermiştir³⁷.

Yeni bir askerî ıslahât için yapılan uzun görüşmelerden sonra tek çıkar yol olarak "Eşkinci" adı altında modern bir birliğin kurulması fikrinde birleşildi³⁸. Hazırlanmış bulunan Eşkinci Lâyihası ve hüccet-i şer'iyeye okunup tasdîk edildiği gibi, Şeyhülislâm Efendi de fetvâsını okudu. Bu suretle eşkinci neferâtının talim yapacağı kesinleşmişti³⁹. Eşkinci Ocağı da kuruluş bakımından Nizâm-ı Cedîd ve Sekbân-ı Cedîd'e benzer olmakla beraber, yeniden asker yazma yerine, Yeniçeri ortalarının her birinden 150'şer kişi seçilecek, bunlar Eşkinci Ocağı için modern bir şekilde eğitileceklerdi. Kısa bir süre içinde bu gerçekleştirilmiş ve talimler başlamıştır. Ne var ki Yeniçeriler bu ocağa da karşı çıkmaktan geri kalmadılar. Yapılan ve yapılacak olan ıslahâtlardan çıkarları zedelenenlerle, eğitim ve öğretimde disiplinden hoşlanmayan yeniçeriler işbirliği

---

³³ Şevket Pamuk, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi**, İstanbul 2003, s. 205.

³⁴ Mehmet Beşirli, "Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılmasından Sonra Tokat ve Çevresinde Güvenlik Sorunu", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C. XVIII, S. 1 / Temmuz, İzmir 2003, s. 34.

³⁵ Encüment Kuran, "Sultan II. Mahmud ve Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın Gerçekleştirdikleri Reformların Karşılıklı Tesirleri", **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri** (28 – 30 Haziran) 1989 (Bildirilerden Ayrı Basım), İ.Ü. E. F. Basımevi, İstanbul 1990, s. 107.

³⁶ Yılmaz Öztuna, **a.g.e.**, İstanbul 2011, s. 71.

³⁷ Ahmet Yaramış, **a.g.m.**, s. 95.

³⁸ Musa Çadırcı, **a.g.m.**, s. 64.

³⁹ Mücteba İlğürel, "Yeniçeri", C. XIII, **İA**, İstanbul 1982, s. 394.

yaparak Nizâm-ı Cedîd ve Sekbân-ı Cedîd ocaklarına karşı yürüttükleri propagandayı bu ocağa karşı da yapmaya başladılar⁴⁰.

Bazı yeniçeri ileri gelenlerinin talim aleyhinde sinsice faâliyete girişmesi ve yapılan tahrikler, padişah ile ocağı tekrar karşı karşıya getirmişti. Padişahın arzusu üzerine sancak-ı şerîf çıkarıldı. Devlet erkânı ve ulemâyâ halk da katıldı. Topçu, lağımçı ve kalyoncu askeri, âsilere karşı büyük bir başarıyla mücâdele etti. (15 Haziran 1826). Osmanlı tarihinde ‘‘Vak’a-i Hayriyye’’ denilen bu hâdise neticesinde ocak söndürülmüş ve yeniçerilik tamamen kaldırılmıştı⁴¹. Ocağın kaldırıldığı bilgisi Anadolu’nun ve Rumeli’nin üçer kollarına, Sultan II. Mahmud’un hatt-ı hümayûnu ile duyuruldu ve kazâ şer’iyye sicillerine kaydedildi⁴².

Yeniçeri subaylarından ve erlerinden, geçmişte suçları saptanan binden çok yeniçeri, İstanbul’da olsun, sürgün edildikleri yerlerde olsun birer birer yakalamp asıldılar. Suçları az veya önemsiz olanların, sürgün edilerek İstanbul’dan uzaklaştırılmaları ile yetinildi⁴³. Sürgün ve idamlar dışında başka uygulamalar da yapıldı. Bunlar; asayişin sağlanması için eyâletlere yeni valiler atanması, kovuşturma ve mücadelelerden kurtulan ocak mensuplarının bazılarının Anadolu ve Rumeli tarafına firâr etmesi nedeniyle mürûr tezkeresi uygulamasının sıkılaştırılması, araç gereçlerine el konulması, yeniçerilikle ilgili her türlü isim, pâye, nişân ve tâbirlerin yasaklanması, ayrıca eskiden yeniçeri oldukları için onlardan alınmayan vergilerin yeniçerilerden de alınmasıdır⁴⁴.

Böylece asırlarca ülkeyi korumak ve kollamakla yükümlü bir güç tarihe karışmıştı. İmparatorluğun içinde bulunduğu nazik durum, vakit geçirmeden bu görevi yüklenebilecek yeni askerî bir teşkilâtın kurulmasını zorunlu kılıyordu. Nitekim çalışmalar kısa süre içinde tamamlandıktan sonra ‘‘Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye’’ adıyla, modern Batı ülkelerinin askerî teşkilâtlarına benzer şekilde bir ordunun kurulması kararlaştırıldı. Yeniçeri Ağası yerine Başkomutanlık ve aynı

---

⁴⁰ Musa Çadırcı, **a.g.m.**, s. 64.

⁴¹ Mücteba İlgürel, **a.g.m.**, s. 394.

⁴² Mehmet Beşirli, **a.g.m.**, s. 19.

⁴³ Mustafa Nuri Paşa, **Netayicü’l-vukuat**, C. III – IV, Sad, Neşet Çağatay, TTK, Ankara 1992, s. 255.

⁴⁴ Hamiyet Sezer, ‘‘Yeniçeri Ocağı’nın Kaldırılışının Taşradaki Yansıması (1826 – 1827), C. XIX / 30, **A. Ü. DTCFD.**, Ankara 1998, s. 226; Ahmet Yaramış, **a.g.m.**, s. 96 – 98; Mehmet Beşirli, **a.g.m.**, s. 20.

zamanda Harbiye Bakanlığı görevleri ile yükümlü ‘‘Seraskerlik’’ makamı teşkil ettirildi. Bu görev, Ağa Hüseyin Paşa’ya verildi⁴⁵.

Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye için bir kanunnâme yayınlandı⁴⁶. Bu kanunnâmeye göre; eskiden çoğunlukla başkalarına satılan ‘‘esameler’’ yerine bordrolara göre aylık verilecekti ve askerler 15 ila 30 yaşları arasında olacaklardı. Silâh altına alınma süresi 12 yıldı, bundan sonra isteyen emeklilik aylığı almadan istifa edebilirdi⁴⁷. İlk olarak İstanbul’da 12.000 kişilik bir ordu kurulacak, bu ordu sekiz tabura ayrılacak, her tabur 1526 neferden oluşacaktır. Her 100 nefer bir sınıf teşkil edecek, her sınıfta 60 kuruş aylıklı birer top ustası ve 30 kuruş aylıklı usta yardımcısı, on beşer kuruş aylıklı sekiz topçu, dört arabacı, iki cephânci bulunacak, 180 kuruş aylıklı birer yüzbaşı, 120 kuruş aylıklı ikişer mülâzım, 60 kuruş aylıklı birer zurnacıbaşı, birer hekim ve cerrah bulunacak, her tertip sağ ve sol olmak üzere ikiye ayrılıp dörder yüz kuruş maaşlı birer sağ ve sol ağası bulunacaktır. Her saf için birer mektep yapılacak ve günde birer nöbet Kur’an ve ilmihâl okutulacak. Cemaatle namaz kılınmasına ve din konularının öğrenilmesine bütün zabıtlar özen verecektir⁴⁸.

II. Mahmud, Yeniçeri Ocağını, bir askerî başarısızlığa imkân vermemek ve yepyeni bir ordu kurmak için kaldırmıştır⁴⁹. Aynı zamanda II. Mahmud, Osmanlı İmparatorluğunu garba yaklaştırmak için, türlü sahâlarda ıslâhat yapmaya girişmiştir. Yeniçeri Ocağı’nı kaldırmaya muvaffak olması bu husustaki çalışmalarını da kolaylaştırmıştır⁵⁰.

2.3. Bahriye’de Yapılan Islâhat

II. Mahmut uzun bir süre ihmal edilen bahriye mektebi ile ilgilenmiş ve bu hususa ilk ciddi atılım, 1824 (H. 1240) senesinde olmuştur. Zira 1808 senesinden sonra mektepte olumlu sayılabilecek herhangi bir ilerleme ve ıslâhat yapılamamış, daha doğrusu mektep bu devirde büyük bir ihmâl uğrayarak, âdeta unutulmuştur. Bu unutmama

⁴⁵ Musa Çadırcı, **a.g.m.**, s. 64.

⁴⁶ Ahmet Cevdet Paşa, **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, C. II, İstanbul 2008, s. 428.

⁴⁷ Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **a.g.e.**, s. 51.

⁴⁸ Ahmet Cevdet Paşa, **a.g.e.**, s. 428.

⁴⁹ Tuncer Baykara, ‘‘Yeniçeri Ocağı’nın Kaldırılmasının Sosyal Sonuçları’’, **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler**, İstanbul 1990, s. 149.

⁵⁰ Enver Ziya Karal, ‘‘II. Mahmud’’, **İA**, C. VII, Eskişehir 1997, 168.

ve ihmâlin neticesinde mektep medreseye dönmüş, talebelerin çoğu geçimlerini dışarıda aramaya düşmüş, dersler durmuş, hocasız kalınmıştır.

Hüsrev Paşa, ilk Kaptan-ı Deryâlığı sırasında (1811 – 1815) mektebin ıslâhı için bir takrîr vermişse de, takrîrine ilgi duyan pek çıkmamıştı. Zaten 1815’de görevinden ayrılmıştı. İkinci Kaptan-ı Deryâlığı zamanında (1822 – 1826) ilk vermiş olduğu takrîrini aratıp buldurmuş ve mektebin ıslâhına çalışarak, Ocak 1825 (Cemâziye’l-evvel 1240) tarihinde ikinci bir takrîr hazırlayarak Sadâret’e sunmuştur. Takrîr daha ziyâde 1804 kanunnâmesinde öngörülen hususların biraz düzeltilmesinden ibarettir. Fakat bir sene sonra, Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılması her tarafta büyük değişmelerin meydana gelmesine sebep olduğundan Kaptan Paşa’nın takrîrinde zikredilen şeylerin hiç biri belki pek azı yapılabilmıştır⁵¹.

II. Mahmud zamanında deniz ticaretinde, herhangi bir gelişme veya ilerlemeden bahsedilemez. Yalnız 1823 (H. 1239) senesinde çıkartılan bir nizamnâme ile III. Selim’in çıkarttığı 1804 kanunnâmesindeki ticâret-i bahriyye için teklif edilen hususlar daha da geliştirilmiş, özellikle “Mîrî ticâret” gemilerine önem verilmesi, bu gemilere, ticâret için gidip geldikleri limanlarda, yük alırken veya yük boşaltırken öncelik tanınması belirtilmiştir.

Ayrıca bu devirde uzunluğu 600 zira ile genişliği iki araba ile iki yüklü beygirin birbirine dokunmadan ve yayaların de geçebileceği genişlikte olmak üzere Unkapanı ile Azapkapı arasında bir köprü yapılmıştır. Köprüden geçiş parasız olduğundan “Hayratiye” ismi verilmiştir⁵².

Müslümanlardan gemici yetiştirmek amacıyla, devrin Tersâne Emîni Hüsnü Bey tarafından yeniden bahriye askerleri yazılmış ve bu askerler 1824 (H. 1240) senesinde talim için karada Tersâne bahçesinde her türlü teferruatı olan bir gemide kurs görmeğe başlamışlardır⁵³.

Ayrıca 1827 senesinde Sakızağacı semtinde küçük bir binada Deniz Hastahânesi açtırmış, gerek hastahânenin gerekse gemilerin ilâç ve operasyon âletlerinin tam ve

---

⁵¹ Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 121 ve 122.

⁵² Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 123 ve 124.

⁵³ Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 117.

yerinde olması için gayret sarf etmiştir. Hastahâne ve gemilerin ilâç ve sâir tıbbî âletlerinin tutarı Tersâne Hazinesinden ödenmekte idi⁵⁴.

Mehmet Hüsrev Paşa'nın Mansûre Ordusunun başına getirilmesinden sonra II. Mahmut, Hüsrev Paşa'nın yetiştirmesi olan Topal İzzet Mehmet Paşa'yı Kaptan-ı Deryâlığa getirdi. (1827 – 1828). İzzet Mehmet Paşa deniz kuvvetlerini canlandırmak için büyük bir düzenleme çabasını başlattı. (22 Eylül 1827)⁵⁵.

İlk önce, kara ordusuna koşturularak, deniz ordusunun da Asâkir-i Mansûre tipinde örgütlenmesine geçilmişti. Reformun temel amacı, "taşradan" asker toplamaya gerek bırakmayan, düzenli ve devamlı bir deniz gücü oluşturmaktı. Bunu gerçekleştirmek için halen 3 bin olan "nefer" sayısının ilk etapta 8 bine, sonra da 12 bine yükseltilmesine karar verilmişti. Sekiz bin "nefer" in dört bin kadarı "reis", üç bini "topçu", sekiz yüzü de "tüfenkçi" olarak görev yapacaktı. Kasımpaşa'daki "Kalyoncu kışlası" ancak 2 700 "nefer" barındırabildiği için, sekiz bin askeri alacak yeni kışlalar yapılması da gerekiyordu. Kaptanların (reis) maaşları arttırılıyor, ayrıca tayinat alacakları da açıklanıyordu. Tersâne marangozlarının ücretleri de arttırılmıştı. Yeni düzenlemelerden sonra deniz askerleri "Asâkir-i Mansûre-i Bahriye" olarak anılmaya başlanmıştı.

Asâkir-i Mansûre-i Bahriye'nin masraflarını finanse edebilmek için de "kalyoncu bedeliyyesine" zam yapılmış ve kapsamı genişletilmişti. Yeni ordunun teşkili ile artık "taşradan" kalyoncu neferi yazımına gerek kalmadığından tüm yükümlüler bedeliyyeyi nakden vermek zorunda kalmışlardır. 1827'de bedeliyye yükümlüsü sayısı 13 829 olarak saptanmıştı. Yükümlü başına 500 kurûş tahsil olunacak ve buradan hâsıl olacak 6 914 500 kurûş yeni deniz ordusunun maaş ve tayinat giderinin karşılığını teşkil edecekti⁵⁶. Ayrıca, daha önce imparatorluğun donanmasında hizmet eden Rum denizcilerin yerine Müslüman denizciler sağlanması için Karadeniz ve Suriye kıyılarına çağrılar yapıldı⁵⁷.

II. Mahmud devrinde bahriyeyi ıslâh etme yolunda gösterilen bütün bu çabalar ve harcanan paralar, Tersâne ve Donanma'yı istenilen, daha doğrusu III. Selim'in yapmak

⁵⁴ Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 123.

⁵⁵ Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **a.g.e.**, s. 55.

⁵⁶ Yavuz Cezar, **a.g.e.**, s. 230 ve 231.

⁵⁷ Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **a.g.e.**, s. 56.

istediği ıslâhata eriştirememiştir⁵⁸. İç ve dış olaylar bunu engellemiş, hiç savaş yokken Navarin’de donanmamızın yakılışı, devleti bir an deniz gücünden de yoksun bırakmıştır⁵⁹.

2.4. Bektaşî Tekke, Vakıf ve Dervişlerinin Durumu

“Vak’a-i Hayriyye” adı ile Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılması ıslâhat teşebbüslerini, ilgâya çevirmesi bakımından önemli olduğu kadar, Yeniçeri Ocağı’nın Bektâşîyye Tarîkatı ile ilgisi dolayısı ile de, tasavvuf târihi bakımından da XIX. asrın en önemli hâdiselerinden birisidir⁶⁰.

Bektaşilik ile Yeniçeri Ocağı arasındaki yakınlık, ocağın kuruluşunda Hacı Bektaşî Veli tarafından takdis edilmesiyle başlar⁶¹. Padişah için yeniçerilerin bütün siyasî desteklerinin ocağın kendisi ile beraber yok edilmesi gerekmektedir⁶². Buna sebep olarak da başta belirttiğimiz gibi bunların Yeniçeri Ocağı ile olan bağları; ikincisi ise İslâma uymayan söz ve davranışlarının hem “şer’en” hem de “siyaseten” engellenmesi gereğidir⁶³. Ayrıca 1821 yılında başlayan Mora İsyanı esnasında, Rumlara karşı dostane bir tavır içinde oldukları, Müslüman halka karşı Rumlara ittifak teklif

⁵⁸ Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 124.

⁵⁹ Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 342.

⁶⁰ İrfan Gündüz, **Osmanlılarda Devlet / Tekke Münasebetleri**, İstanbul 1989, s. 132.

⁶¹ Enver Ziya Karal, **a.g.e.**, s. 150; Bu ocak başından beri, Bektaşî tarikatının, bir nevi seyfi kolu olarak hizmet görmüştür. Orhan Bey zamanında, asker tertib ve tahririne başlandığı zaman, müteşebbislerden bazıları, Hacı Bektaş Velî (738 / 1337)’ye gönderilerek, kurulacak olan yeni ordunun muvaffakiyeti için, kendisinden hayır ve zafer duası talep edilmişti. Gelenleri, büyük bir hüsn ü kabul ile karşılayan, Hacı Bektaş Velî, istenilen duayı yapmış, teberrüken de “ridâ”sından bir aba parçasını kopararak, hediye etmişti. Onlar da, bunu, büyük bir teveccüh ile kabul ederek, “ridâ” parçalarını başlarına “taylasan” gibi takmayı âdet haline getirmişlerdi. Bak. İrfan Gündüz, **a.g.e.**, s. 133.

⁶² Surayia Faroqhi, **Anadolu’da Bektaşilik**, Çev., Nasuh Barın, İstanbul 2003, s. 190.

⁶³ Selahattin Tozlu, “Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Kızıldeli (Seyyid Ali Sultan) Zaviyesi (1826 - 1852)”, **Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi**, S. 53, 2010, s. 128; İslama uymayan söz ve davranışlarına ilişkin olarak Anadolu tarafına gönderilen fermânda: “*Bir müddetden berü ba’zı erbâb-ı rafz u ilhâd Hacı Bektâş-ı Velî kuddise sırruhü’l-âlî Hazretlerine mensûbiyyet da’vâsıyla iftirâ-yı mahz olmak üzere bir takım nesnelere isnâd ederek şer’-i şerîfe münâfi ve ma’azâllâhü te’âlâ küfrü müeddât istihlâl-i muharremât ve terk-i savm u salât ve Hulefâ-i Râşidîn rıdvân-Allâhü te’âlâ aleyhüm ecmaîn hazerâtma zebândırazlık misillü harekâta ictisâr etmekte ve bunlar gitdikçe memâlik-i İslâmiye’de tekessür ederek sâde-dil olan bir takım ehl-i îmân dahi cehâletleri sebebiyle o makûle zındık u mülhidlerin türrehât ve hazeyânlarına firîfte olarak câdde-i şerîat-ı mutahharadan ‘udûl ile râh-ı dalâlete sapmakda oldukları...*” ifade edilmiştir. Bkz. ÇŞS, 76/a,

ettikleri⁶⁴ yönünde çeşitli siyasal eylemler içinde bulunmaları⁶⁵ da yapılacak olan uygulamalara birer neden teşkil etmiştir.

Bektaşiliğe yönelik izlenecek politikanın belirlenmesi için 8 Temmuz 1826'da Topkapı Sarayı Camii'nde bir meşveret meclisi toplandı. Bu meşveret meclisine; sadrâzam, görevde bulunan şeyhülislâm ve eski şeyhülislâmlar, Anadolu ve Rumeli kadıaskerleri; Nakşibendîye, Halvetîye, Kadirîye, Mevlevîye, Sâ'dîye tarikatlarının şeyhleri ve ileri gelen devlet adamları katıldı⁶⁶. Müzâkerenin konusu tarikatlar ve Bektâşî Tekkeleridir. Söz konusu toplantıda, Şeyhülislâm adı geçen tarikatların İslâma muhalif bir yönlerinin bulunmadığını beyan etmiş, ancak bazı tarikat mensuplarının şarap içtiğini, orucu ve namazı terk ettiğini, âyinlerinden olan matem geceleri ve âyin-i cemlerinde bazı sahabelere ve nebilere hakaret ettiklerini yani dinin şekli ve zahirî boyutunun dışına çıktıklarını belirtmiştir⁶⁷. Öncelikle, Şeyhülislâm tarîkât mensuplarının Bektâşîler hakkındaki düşüncelerini sormuş, ancak tarîkât mensupları, bunlarla bir yakınlıkları olmadığı için bir şey söyleyemeyeceklerini ifade etmişlerdir. Bunun üzerine Şeyhülislâm da ulemânın bu husustaki düşüncesini sormuş; ulemâdan bazıları, gerçekten Bektâşî tâifesinin İslâm'a aykırı hareketlerinin gizli bir tarafının bulunmadığını, bu hareketlerinin alenî olduğunu söylemişlerdir.

Fakat şu soru üzerinde tartışma büyümüştür: Bektâşilik hakkında genel kanaat bu ise, mensuplarından her birinin şahsen üzerlerinde kitap ve sünnete aykırı davranışlar bulunmadığı takdirde umum hakkındaki hüküm ne olur? Bu soru üzerine ulemânın bir kısmı, 'Bektâşîlerin ileri gelenlerinden Kancı Salih, aynı zamanda kadı olan İstanbul Ağası-zâde Ahmed, Kürkçü-zâde Salih gibilerin oruç tutmadıkları, namaz kılmadıkları ve dört halîfeye dil uzattıkları aşikârdır, bundan dolayı katilleri vaciptir' diye görüş bildirmişlerdir⁶⁸. Meşveret meclisinde ortaya atılan bu görüşler Bektaşiliğe yönelik bu

---

⁶⁴ Şirvânlı Fatih Efendi, **Gülzâr-ı Fütûhât (Bir Görgü Tanığı'nın Kalemîyle Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılışı)**, Haz., Mehmet Ali Beyhan, İstanbul 2001, s. XXXV; Esra Yakut, 'II. Mahmud Döneminde Bektaşiliğe Yönelik Uygulamalar', **Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, S. 1 – 2, C. 2, Eskişehir 2004, s. 244 – 245.

⁶⁵ Esra Yakut, **a.g.m.**, s. 244 – 245.

⁶⁶ Esra Yakut, **a.g.m.**, s. 245.

⁶⁷ Şirvânlı Fatih Efendi, **a.g.e.**, s. XXXIV; Gültekin Yıldız, 'Osmanlı Kara Ordusunda Yeniden Yapılanma ve Sosyo-Politik Etkileri (1826 – 1839)', **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2008, s. 69.

⁶⁸ Şirvanlı Fatih Efendi, **a.g.e.**, s. XXXIV.

denli sert davranıldığıının ya da Bektaşî tekkelerinin kaldırılmaya çalışıldığıının gerekçelerini vermektedir⁶⁹.

Bu müzakereden sonra Bektâşî Tekkeleri hakkında acil takip ve icraata başlanmış, bu icraat taşralara da örnek edinilmişti. Nihayet taşradaki Bektâşî Tekkeleri hakkında neler yapılabileceği karara bağlandıktan sonra, Rumeli'deki ve Anadolu'daki idarecilere bu hususta hüküm yazılarak görevliler yollanmıştır⁷⁰. Bundan sonra, Bektaşî tarikatına, mensuplarına ya da mensubu olduğu iddia edilen kişilere karşı bir tasfiye ve tahkikat süreci başlatılmıştır⁷¹.

Yeniçeri ile Bektâşîlerin başkentteki ilişkileri taşraya oranla çok daha yoğun olduğu için⁷² merkezdeki Bektaşîlere karşı daha sert muamelede bulunulmuş, bir kısmı da idam edilmiştir. Taşradakiler ise sahip oldukları mâl ve mülkler talip olanlara satılarak ekonomik bakımdan güçten düşürülüp etkisiz hâle getirilmişti⁷³.

Tarikata ait tekkelerin yeni olanları yıktırılmış, 60 yıldan daha eski olanlar bilhassa Nakşibendîye'ye mensup şeyhlerin uhdesine verilmiş, Bektaşî babaları ve müridanı Cevdet Paşa'nın ifadesiyle "Makarr-ı ulemâ olan beldelere" sürgün edilmişlerdi⁷⁴. Tekkelerin bir kısmı, câmi, medrese ve mekteplere tahsîs olunmuştu⁷⁵. Yine bu tarikatın elinde olan vakıf arazilerine ve vakıflara devlet tarafından el konulması dile getirildi. II. Mahmut, Bektaşîlerin ellerindeki vakıflarla ilgili gerçekleştirmeyi düşündüğü bu düzenleme ile ilgili olarak Şeyhülislâm Kadızade Mehmed Tahir Efendi'den iki fetvâ olarak, uygulamaları şer'î açıdan uygun hale getirdi. Zira İslâm-Osmanlı hukukunda vakıf mallarına dokunmak uygun görülmemekteydi⁷⁶. Ve sahip oldukları vakıflar icâreteyn usulü ile devletleştirilerek yıllardır varlıklarını zengin vakıf gelirleriyle yarı müstakil sürdüren tekke mensuplarına önemli malî darbe vurulmuştu⁷⁷.

⁶⁹ Esra Yakut, **a.g.m.**, s. 246.

⁷⁰ Selahattin Tozlu, **a.g.m.**, s. 128 – 129; Anadolu tarafına gönderilen görevliler Cebecibaşı esbak Ali ve müvellâ tayin olunan Çerkeşli Mehmed idi. Bkz. ÇŞS, 76/a.

⁷¹ Gültekin Yıldız, **a.g.t.**, s. 70.

⁷² Surayia Faroqhi, **a.g.e.**, s. 190.

⁷³ Selahattin Tozlu, **a.g.m.**, s. 150.

⁷⁴ Salih Çift, "1826 Sonrasında Bektâşîlik ve Bu Alanla İlgili Yayın Faaliyetleri", **Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C. 12, S. 1, Bursa 2003, s. 250.

⁷⁵ İrfan Gündüz, **a.g.e.**, s. 144.

⁷⁶ Esra Yakut, **a.g.m.**, s. 247.

⁷⁷ Fatih Yeşil, "Nizâm-ı Cedîd'den Yeniçeriliğin Kaldırılışına Osmanlı Kara Ordusunda Değişim 1793 – 1826", **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, (Yayınlanmamış

2.5. Eğitimin Durumu

XVII. yüzyılın ilk yarısından sonra ilim ve kültür müesseseleri hızlı bir şekilde gerilemeye başlamış, XVIII. yüzyılın başlarından itibaren ise başlayan teşebbüslerden olumlu ve kapsamlı bir sonuç alınamamıştı. Bu dönemde medrese ise, yüzyıl evveline göre durumunu oldukça düzeltip ıslâh etmiş olmasına rağmen, sonraları yine yozlaşmaya başlamış olduğundan gerçek anlamda aydınlık kafalar yetiştirecek yüksek öğrenim müesseseleri olmaktan çok uzak bulunuyordu. Hatta bütün yeniliklere, yeni düşüncelere ve batı usûlü ıslahât hareketlerine cephe almış duruma gelmişti. II. Mahmud, buna rağmen bu müesseseye dokunmadı. Çünkü bu kurumun kamuoyunda hâlâ büyük etkisi ve yön verme kudreti mevcuttu. Padişah, medrese'nin sahip olduğu bu kudretin sadece cehalete dayandığını bildiğinden cehaleti ortadan kaldırmak, ilim ve kültürü mümkün olduğu kadar yaygınlaştırmak gerektiğine karar verdi. İlk iş olarak da şimdilik yalnız başkentte de olsa ilk tahsili mecburi hale getirdi⁷⁸.

İlköğretim zorunluluğu, eğitimde ilk yenileşme dönemine rastlar. Bu II. Mahmud'un 1824'te yayınladığı bir fermândır. Daha önceki dönemlerde de okuma-yazmanın gereği üzerinde duran fermânlar çıkarılmışsa da, 1824 fermânı⁷⁹ bu konuyu geniş olarak ele aldığı için zorunluluğu getiren ilk belge kabul edilmektedir⁸⁰. Fermanda çocuklara öğretilcek bilginin, okuma yazmadan başka, İslâmın şartları ve din kaideleri olduğu açıklanmıştı. Bu bilgi ise zamanın istediği bilgi olmaktan uzaktı. Bundan başka, ilköğretimin mecburiyeti prensibi yalnız İstanbul için düşünülmüştü. Kaldı ki bu prensibi İstanbul'da yürürlüğe koymak için gereken vasıtalar henüz mevcut değildi⁸¹.

Temel okuma yazma öğretimi sıbyan okullarında verilmekteydi. Bu okulların yetişmiş öğretmenden mahrum olması, yıllarca okula devam eden öğrencilerin temel

---

Doktora Tezi), Ankara 2009, s. 271; Abdülkadir Özcan, "II. Mahmud ve Reformları Hakkında Bazı Gözlemler", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, İzmir 1995, s. 35.

⁷⁸ Midhat Sertoğlu, "Tanzimata Doğru", **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri, (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler**, İstanbul 1990, s. 8.

⁷⁹ II. Mahmud'un yayınladığı fermanın sadeleştirilmiş hali: Ahmet Cevdet Paşa, **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, C. II, İstanbul 2008, s. 391 – 392; Yahya Akyüz, **Türk Eğitim Tarihi**, İstanbul 1999, s. 132 ve Necdet Sakaoğlu, **Osmanlı Eğitim Tarihi**, s. 65.

⁸⁰ Yahya Akyüz, **a.g.e.**, s. 131.

⁸¹ Enver Ziya Karal, **a.g.e.**, s. 159.

düzye bir başarıyı bile elde etmesinin önünde bir engel niteliği taşımaktaydı⁸². Tanzimat öncesinde İstanbul'da okul denebilecek topu topu 360 sıbyan mektebi vardı ve bunların kapasitesi, her birinde 50 – 60 öğrenciden, toplam 20 bin dolayında idi. Araç gereç ve kitaptan yoksun, hocaları eğitimsiz bu mekteplerin en renkli özelliği “bed-i Besmele” ya da “âmin alayı” denen okula başlama törenleriydi⁸³.

Sultan II. Mahmut'un en mühim eserlerinden birisi de modern Türk Tıbbiyesini kurmuş olmasıdır (14 Mart 1827). Tıbbiye'nin açılışında Sultan Mahmud, tıp ilminin Fransızca tahsîl edileceğini, öte yandan tıp kitaplarının da çevrilerek Türkçe'ye kazanılması gerektiğini belirtmiştir⁸⁴. Tıp mektebinin süresi 4 yıldır ve programı kısaca şöyleydi: Arapça, Türkçe, Fransızca, Sarf ve Nahiv, İmlâ, Kitâbet, ilâçların, bitkilerin ve hastalıkların Arapça ve Türkçe adları, boş zamanlarda din dersleri, cerrahlık uygulaması, Fransızca olarak şekillerle Anatomi ve Tıp bilimlerine giriş, sonra yeteneklilerin seçilip hastanelerde cerrahlık uygulaması yapmaları⁸⁵.

2.6. Para Politikaları ve Malî Yapı

Devlet, parasal yönden büyük bir bunalımın içine girmiştir. Henüz yabancı devletlerden borç para alınamadığı için, tek çare, paranın değerinin düşürülmesinde görölüyordu. Tabî olarak buna paralel bir biçimde fiyatlar da artmaktaydı. Öte yandan yapılan yenilikler de devlete pahalıya mal oluyor ve dolayısıyla mâli bunalımı arttırıyordu⁸⁶.

Fiyatlardaki dalgalanmalar ve dış etkiler, her ülkede olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de paranın değerinde azalmalara sebep olmaktaydı. Bunun sakıncalarını ortadan kaldırmak için, “sikke tashihi” adıyla yeni ayarlamalar yapılmaktaydı. Bu tashihlerle sikkelerdeki değerli maden oranları azaltılmakta ve değer kaybını ifade eden tağşiş işlemi ortaya çıkmaktaydı. Tedavüldeki paraların ayarlarıyla en çok oynandığı (tağşiş edildiği) dönem II. Mahmud dönemi olmuştur. II. Mahmud'un bütçe açıklarının

---

⁸² Gizem Engin ve Selçuk Uygun, “Osmanlı'dan Günümüze Okuma Yazma Öğretimi”, **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 21, S. 1, Elazığ 2011, s. 213.

⁸³ Necdet Sakaoğlu, **a.g.e.**, s. 66.

⁸⁴ Ahmet Cevdet Paşa, **a.g.e.**, s. 446 – 447.

⁸⁵ Yahya Akyüz, **a.g.e.**, s. 127.

⁸⁶ Mustafa Öztürk, “Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi”, **Türkler**, C. 10, s. 816.

karşılanması ve diğer etkenlerin aşılabilmesi için başvurduğu önlemlerden biri para değerini düşürücü yeni para basımlarıdır⁸⁷.

Osmanlı tağşişlerinin önemli maliyeti ise kalpazanlığın yaygınlaşmasıdır. Devlet daha düşük gümüş içerikli sikkeler üretmeye başlayınca, kalpazanlar da devreye girerek düşük gümüşlü, hatta devletin ürettiği sikkelerden daha fazla gümüş içeren sikkeler üreterek, devletin yarattığı ek gelire ortak olmuşlardı⁸⁸. Özellikle Adlî altının piyasaya sürülmesinin hemen ardından, kalpazanlar tarafından sahtelerinin yapılmasına başlandı. Bunun önüne geçilmek için, Adlî altının toplanıp, taklidini zorlaştırmak amacıyla üzerine sanatlı bir şekilde yazı ve resim yapılarak yeniden piyasaya çıkarıldı⁸⁹. Herkese, alıp-verdikleri adlî altınların sahte olup-olmadığına dikkat etmeleri gerektiği bildirilmiş ve bunun duyurulması için Anadolu'nun ve Rumeli'nin çeşitli yerlerine fermânlar gönderilmiştir⁹⁰. Ve sahte para basmaya teşebbüs edenlerin takibi ve cezalandırılması sağlanmıştır⁹¹.

---

⁸⁷ Mehmet Esat Sarıcaoğlu, "II. Mahmud Devri Para Politikaları", **Türkler**, C. 14, Ankara 2002, s. 408; Ayrıca, 1824 yılında tedavüldeki paralar ve fiyatları: ...*İstanbul 8 kuruş, Fındık 11 kuruş, Mısır 7 kuruş, Cezayir, Tunus ve Trablus 12 kuruş, Rumî 25 kuruş, Nısfıyesi 12,5 kuruş, Rub'u 6 kuruş 10 para, Fındık Rub'iyesi 3 kuruş, Atık İstanbul rub'iyesi 2,5 kuruş, Yıldız 15 kuruş 10 para, Macar 15 kuruş, Kıremisi 14,5 kuruş 10 para, Cihâdiye 5 kuruş, Dâne Gurûş 1 kuruş, Rub'ı Macar asliyesi üzere 10 para, Avarız 6 kuruş, Üç Nuh Riyal 6,5 kuruş, Adlî tâmı 12 kuruş ve nısfı (yarısı) 6 kuruş, Cedîd Rub'iyeye 2,5 kuruş, Altmışlık 60 para...* bkz. ÇŞS, 122/b, 3. kayıt; 1825 yılında; Adlî'nin tâmı 12 kuruş, Nısfı 6 kuruş, Rub'u (çeyreği) da 3 kuruş, İstanbul altını 8 kuruş, Fındık 11 kuruş, Mısır 7 kuruş, Tunus, Trablus ve Cezayir altınları 12 kuruş, Rumî 25 kuruş, Nısfıyesi 12,5 kuruş, Rub'u da 6 kuruş 10 para olup değişiklik olmamıştır. 1826'da ise, Macar ve Yıldız altınları 19,5 kuruş, Fındık ve İstanbul altınları 15,5 kuruş, Atık Sultan Mustafa altını 16,5 kuruş, Atık Sultan Mahmut altını 17,5 kuruş, Mısır altını 13 kuruş, Tam Rumî 28 kuruş, Rumî nısfıyesi 14 kuruş, Atık Yüzlük 5 kuruş, Atık ikilik 4 kuruş, Atık Kuruş 2 kuruş, Cedîd Kuruş 1 kuruş, Cedîd İkilik 2 kuruş, Cihâdiye 6 kuruş, Riyal 9 kuruş. Bkz. Mustafa Öztürk, **a.g.m.**, s. 815; Altmışlık 60 para ve nısfı olan zolata ise 30 para olarak belirlenmiştir. ÇŞS, 71/b, 2. kayıt.

⁸⁸ Şevket Pamuk, **a.g.e.**, s. 214; Evâhir-i Rebû'l-âhir 1239 tarihli belgeye göre "... *kalpazanlar çoğalub kalb altun yapmakda ve bu cihetle ortalıkta kalb altun teksîr...*" etmekteydi. Bkz. ÇŞS, 120/a, 3. kayıt.

⁸⁹ Mustafa Öztürk, **a.g.m.**, s. 815; Ayrıca belge metni için bkz. ÇŞS, 120/a, 3. kayıt; Adli altının bir tarafında "tuğra", öte tarafında "İstanbul'da basıldı" ibaresi yazılı idiye de taklidi kolay olduğundan, paranın üzerindeki yazı arttırıldı ve sultanlar sultanı Mahmut Han ibaresi yazıldı. Bkz. Ahmet Cevdet Paşa, **a.g.e.**, s. 385.

⁹⁰ ÇŞS, 100/a, 1. kayıt. (Akçe kalbi için gelen sûret-i emr)

⁹¹ Mehmet Esat Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, s. 409.

Paraların tedavüldeki fiyatlarından fazla bir değerde alınıp satılması da bir diğer meseleydi. “...bir müddetden berü ba’zı erbâb-ı tama’ ve irtikâb ecnâs altun ve nukûdu fi’at-ı mukarreresinden ziyâde alub vermeğe kâr ve menfaat ittihâzıyla...” olduklarından 12 kuruş olan altını 13, 13,5 bazen 14 kuruşa kadar alıp verdikleri görülmüştür. Özellikle bu duruma, Diyarbekir, Tokat, Şam, Halep ve Akka taraflarında dikkat edilmediği kaydedilmiştir. Bunun üzerine “...ecnâs altun ve nukûd ve sâ’irenin dahi fi’at-ı mukarreresinden ziyâdeye alunub-verilmemesine...” dikkat edilmesi istenilmiştir⁹². Ancak, altın ve gümüş paraların kesilen fiyatından alınıp satılması şiddetle yasak edilmişse de bu pek uygulanmamıştır⁹³.

Kaçakçıların talep ettikleri bir para çeşidi ise, ‘ufaklık’ olarak tanımlanan rub’iyye idi. 150 – 200 binden fazla basılmış olmasına rağmen yine de çarşı-pazarda bu tür ufak paraların bulunamayışının sebebi, muhtekir olarak adlandırılan kişilerce piyasadan toplanarak taşraya yüksek fiyatlarla yollanmasından kaynaklanmaktaydı. Bu yüzden Adlî adlı gümüş paraya benzer gümüş paralar basılarak ve ‘zolata’ adıyla 30 paradan satılan ufaklıkların piyasaya sürülerek ufak para darlığının önü alınmaya başlandı⁹⁴.

Ufak paradan başka ‘...Atîk ecnâs altun ve nukûd-ı sâ’ire’ muhtekirler tarafından toplanılıp Darbhâne adına görevlendirilen mübâyaacılara teslim edilmediği görülmüştür. Bunun üzerine, bunları kimsenin gizlice toplamaması gerektiği bildirilmiştir. Bunların toplanarak Darbhâne-i Âmire tarafından görevli bulunan mübâyaacılara teslim edilmesi istenilmiş, mübâyaacı bulunmayan yerlerde ise mahallî idareciler özellikle uyarılmıştır. Böylece meydana gelen karaborsanın önüne geçilmesine sarf edilmiştir⁹⁵.

Ancak alınan bu tedbirler, para darlığına ve fiyat artışlarına çözüm getirmemiş ve diğer ıslâhat programları içerisinde II. Mahmut’un para birliğini sağlama hususundaki teşebbüsleri ikinci plânda kalmıştır⁹⁶.

Bu teşebbüslerin yanı sıra yeni bir ordunun hızlı genişleme sürecinin maliye için büyük sorunlar yarattığı da açıktır⁹⁷. Asâkir-i Mansûre’nin teşkili ile Osmanlı

⁹² ÇŞS, 71/b ve 72/a.

⁹³ Ahmet Cevdet Paşa, **a.g.e.**, s. 384.

⁹⁴ Mehmet Esat Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, s. 409; Ayrıca bu konuda belgenin aslı için bkz. ÇŞS, 96/b, 1. kayıt.

⁹⁵ ÇŞS, 71/b – 72a; Mehmet Esat Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, s. 409.

⁹⁶ Mehmet Esat Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, s. 409; Mustafa Öztürk, **a.g.m.**, s. 815.

Devleti'nin klâsik ikili ordu sisteme tarihe karışmaya başlamıştır. Mansûre Askeri artık merkez ve eyâlet ordularını tek ve düzenli bir ordu hâlinde birleştirmiş oluyordu. Böyle bir olay, eskiden eyalet ordusu için ayrılan malî kaynakların, bundan böyle yeni ordunun finansmanına çekilmesini gerektirecekti. Bir başka deyişle, askerî yapı ve sistemdeki merkezileşme, malî kaynakların da merkezileşmesini zorunlu kılacaktır.

Hazine gelirlerini arttırmak ve özellikle Mansûre Askeri'nin masraflarına karşılık bulmak amacıyla ortaya atılan görüşlerden biri cizyeye zam kararıydı⁹⁸. II. Mahmud'un altın üzerinden hesaplanan cizyeye zam yapmak istemesinin temel sebebi zaman içerisinde değerli maden içeriğinin azaltılmasıydı. Bu bağlamda her bir tağşiş sonrası miktarları para birimi cinsinden sabit olan vergiler reel olarak değer kaybetmekteydi. Kaybolan değer ise vergiye yapılan zamlarla karşılanmaya çalışılmaktaydı⁹⁹. Günün râyicine göre âlâ'dan 36 gurûş, evsat'dan 18 gurûş, ednâ'dan ise 9 gurûş cizye tahsil olunması gerekiyordu. Yeni ayarlama sonucunda, cizyeye ortalama %30 civarında bir zam yapılmış olmaktadır¹⁰⁰.

Mevcut vergilere zammın yanı sıra yenilerinin ihdası yoluna da gidilmiştir. Pamuk ve pamuklu ürünlerden alınan penbe resmi, Rumeli tarafından askerin et tayinatı için alınmasına karar verilen ondalık ağnâm resmi, ticaret ve sanayi merkezi konumundaki bazı şehirlerde salınan ihtisabiyye¹⁰¹ ve vakıf gelirleri de ordunun masraflarına transfer edilmiştir¹⁰².

---

⁹⁷ Şevket Pamuk, **a.g.e.**, s. 205.

⁹⁸ Yavuz Cezar, **a.g.e.**, s. 247; Yapılan bu zam kararının gerekçesi Şaban sene 1242 tarihli belgede şöyle kaydedilmiştir: "...Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye 'ünvânıyla tertîb ve tahrîr ve bir taraftan dahi teksîr ve mütevakkî olunmakda(n) olan piyâde ve süvari 'asâkirin vehb ve maâş ve kisve ve ta'yînât ve masârifât-ı sâ'irelerinin idaresi külliyetlü varidât tedârikine muhtâç olduğuna binâen bu takdirce Beytü'l-mâlün atyeb-i emvâlinde olan cizye-i şer'iyye böyle noksân atarak zimem re'âyâda beyhûde terk ve itlâf olunmaktan ise de şer'-i şerîfin mesag olduğu dereceye iblâğ ve 'Asâkir-i Mansûre masârifına tahsîs kılın...'". Bkz. ÇŞS, 65/a, 2. kayıt.

⁹⁹ Fatih Yeşil, **a.g.t.**, s. 189 – 190.

¹⁰⁰ Zam kararı 1241 yılı sonunda [Temmuz 1826] alınmıştı. Ancak, zamlı tahsilâta 1243 Muharreminde başlanacaktı. Bkz. Yavuz Cezar, **a.g.e.**, s. 247; Ayrıca yapılan bu zam sonucunda âlâ 48, evsat 24, ednâ 12 gurûş olmuştur. Bkz. ÇŞS, 65/a, 2. kayıt.

¹⁰¹ Ahmet Yaramış, "II. Mahmut Döneminde Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye (1826 – 1839)", (Doktora Tezi), Ankara 2002, s. 59 – 60.

¹⁰² Mehmet İpşirli, "II. Mahmud Döneminde Vakıfların İdaresi", **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler**, İstanbul 1990, s. 55.

2.7. İhtisâb Nezâreti

1826'da Yeniçeriliğin kaldırılmasından sonra kurulan Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye'nin giderlerini karşılamak üzere bazı gelir kaynakları aranmış; bu arada işlemez hale gelen ihtisâb teşkilâtına yeni bir şekil verilmişti¹⁰³. Yeni bir düzenlemeye tâbi tutulan İhtisâb resmi de Asâkir-i Mansûre masraflarının finansmanına tahsis olunmuştur. İhtisâb resmi, eski yıllarda da uygulaması olan bir vergiydi. Ancak o yıllarda bu resmin devlet için pek önemli bir gelir kalemi olduğu söylenmez. Oysa yeni düzenleme sonucunda, ihtisab resmi önemli bir gelir kalemi haline dönüştürülmüş ve tahsil ve idaresiyle ilgili olarak yeni bir nezâretin kurulması gerekmişti¹⁰⁴. II. Mahmud, 1826'da İhtisab Nezâreti'ni kurdurarak şehirlerin belediye hizmetleriyle kolluk işlerinin bu kuruluşa geçmesini sağlamıştır. Bu ise daha önce mülkî, beledî ve dinî işleri hep birlikte sorumluluğunda bulunduran kadî'nin görev alanlarının daralmasına ve yalnız yargı alanı ile sınırlandırılmasına giden yolun ortaya çıkmasına neden olmuştur¹⁰⁵.

Başlangıçta muhtesib¹⁰⁶, ihtisâb ağası veya ihtisâb emini ünvanı ile ihtisab işine bakan kimse, 1826'daki bu düzenleme ile 'İhtisâb Nazırı' ünvanını almıştı. İlk olarak

¹⁰³ Mübahat S. Kütükoğlu, "1826 Düzenlenmesinden sonra İzmir İhtisabı Muhasebeleri (1826 – 1838)", **Tarih Enstitüsü Dergisi (Ayrıbasım)**, S. 15/ 1995 – 1997, İstanbul 1997, s. 49.

¹⁰⁴ Yavuz Cezar, **a.g.e.**, s. 250.

¹⁰⁵ Ejder Okumuş, "II. Mahmud Dönemi Yenileşme Çabaları", **Türkler**, C. 14, Ankara 2002, s. 649.

¹⁰⁶ Muhtesip; Narh tespiti suretiyle fiatların keyfiligini önlemek, satışları kontrol etmek ve her türlü ihtikârlara mâni olmak, ticarî kaideleri tatbik etmek ve hükümete âit kazanç vergilerini toplamak gibi işleri idare ediyordu. Bkz. Mustafa Akdağ, "Osmanlı Müesseseleri Hakkında Notlar", **AÜDTCFD**, C. XIII, S. 1 – 2 / Mart – Haziran, Ankara 1955, s. 51; Aynı zamanda kent dışından gelip düzenli bir işi ve evi olmayanları da denetleme yetkisine sahipti. Bkz. Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **a.g.e.**, s. 77; Nitekim, bu denetleme yetkisi içerisinde İhtisâb ağasının İstanbul'a gelen kişilere hangi ölçütlere göre burada kalıp-kalmamasına karar verdiğini bu kayıtda daha iyi görebiliriz; "...Der-saâdet'e gelecek eşhâs derbendlere geldikde ihtisâb ağası me'mûrları bunların zî ve şahsî ve hâline asâlet-i nazarı dikkat birle eğer dirâyet-i maslahat ve yahud kâr u sülûk için gelmiş ise sâliverile eğer gelen şahs İstanbul'da askerî ve yahud ittibâ' olmağa veyâ sanata aluverir makûleden olmayub mücedden icrâ-yı arz sıfatında yahud şöyle serserice gelmiş ise ihtisâb ağası ol-kimesne-i bi'l-istintâk mâl ve şânını gereği gibi anlayarak uygunsuzluğu tebeyyün eder ise gerüye iâde olunması sûreti karârgîr olmuş olduğu..." bildirilmiştir. Bkz. ÇŞS, 77/a, 2. kayıt; Ayrıca, işsiz güçsüz olanlar ve evlerini İstanbul'a göçürmek isteyenler hakkında da İhtisâb ağasının büyük bir özen göstermesi istenilmiştir. Bkz. "...Der-saâdetim'de işsiz ve güçsüz başı bozuk eşhâs-ı mechûle yoklaması..." ve "...öteden berü memnû' olan evgöçürenin ya'ni memleketlerinden bütün bütün kat'-ı alâka ile Der-saâdetim'de ikâmet niyetiyle gelmek dâ'yesinde olan zükûr ve inâsın

İstanbul'da kurulan müessese, sadrazamlığa bağlanmıştı. Taşranın merkezi yerlerinde ise İhtisâb müdürlük ve memurlukları oluşturulmuştu¹⁰⁷. İhtisâb nâzırları bir senelik vazifeden sonra ya yerinde bırakılır veya vazifesi başkasına verilir¹⁰⁸.

Yeni biçimiyle İhtisâb resmi ise, savaş hazırlıklarının etkisiyle “rüsûm-ı cihâdiyye” adıyla da anılmaktaydı. Vergi esas itibariyle esnafı ve gündelik hayatta alım-satımı yapılan zarurî ihtiyaç maddelerini hedef almaktaydı. Gerçi İhtisâb resminin mahiyeti de bundan pek farklı değildi. Ancak, eskiye oranla resmin kapsamı çok genişletilmiş ve oranı da arttırılmıştı. İhtisab resmi, esnâfın ve mâlın durumuna göre, çeşitli oranlarda tahsîl olunmaktaydı. İstanbul'dan sonra, önce İzmir ve Edirne'nin vergi kapsamına alındığı görülmektedir. Bunları, ticarî yaşam bakımından canlılığı göz önüne alınan Bursa izlemiştir. Daha sonra Kastamonu, Ankara, Maraş olmak üzere daha birçok bölge İhtisâb resmi kapsamına alınmıştı¹⁰⁹. Yevmiye-i dekâkin, damga, kantariye gibi eskiden beri var olan bazı resimlerin kapsamı genişletilip, miktarları arttırılırken, ruhsatiye gibi yeni konan resimler de ihtisâbca toplanmağa başlandı; “Yed-i vahide” (tekeli) bağlanan malların idâresi de artık İhtisâb nâzırı adına muhtesibe verildi¹¹⁰. Böylece İhtisâb uygulaması yed-i vâhid sisteminin yaygınlaşmasını teşvik etmiş ve yed-i vâhid sistemi de bu verginin tahsilâtını kolaylaştırmıştır¹¹¹.

2.8. Evkâf Nezâreti

II. Mahmud bütün zorluklarına rağmen merkeziyetçi idareyi her yönüyle kurmak istediğinden ve bundan daha da önemlisi, devlet hazinesine ve bilhassa yeni askerî teşkilâta malî kaynaklar aradığından, vakıfları bu merkeziyetçi sistemin dışında bırakması mümkün değildi. Vakıflar konusunda II. Mahmud'un karşılaştığı problemlerin başında;

---

bu vechle salıverilmemesi husûsuna dahi ale'd-devâm bi'l-ittifâk kemâliyle ikdâm ve gayret eylemeniz bâbında...” Bkz. ÇŞS, 75/b, 1. kayıt.

¹⁰⁷ Yavuz Cezar, **a.g.e.**, s. 250.

¹⁰⁸ Ziya Kazıcı, **Osmanlılarda İhtisâb Müessesesi**, İstanbul 1987, s. 35 – 36.

¹⁰⁹ Yavuz Cezar, **a.g.e.**, 250 – 251.

¹¹⁰ İbrahim Erdoğan, “Osmanlı İktisadî Düzeninde İhtisâb Müessesesi ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme”, **OTAM**, S. 11, Ankara 2000, s. 143.

¹¹¹ Yavuz Cezar, **a.g.e.**, s. 251.

- a) Vakıfların o sırada hâlâ çok etkili bir zümre olan ulemanın kontrolünde olması
- b) Vakıfların iyice yerleşmiş ve benimsenmiş dinî ve hukukî bir statüye sahip bulunması
- c) Aile ve yarı-aile vakıflarının binlerce kişinin menfaati ve geçimi ile ilgili olması;
- d) Vakıfların önemli bir kısmını teşkil eden Haremeyn Evkafı'nın kutsal şehirlerle ve oraların halkı ile ilgili bulunması geliyordu¹¹².

Bunun üzerine vakıfları tek bir yetki altında toplamak amacıyla “Evkâf Nezâreti” kuruldu (1826). Böylece II. Mahmud, ulemâyı etkileyecek önemli bir adım atmış oldu. O zamana kadar ulemâ ve şeyhülislâmın gücünü aldığı önemli kuruluşlardan olan vakıflara müdahale ederek ulemânın vakıflar üzerindeki kontrolünü kaybetmesini ve gücünün zayıflamasını sağladı¹¹³. Bu kurumun başına eski Darbhane Nâzırı el-Hâc Yusuf Efendi getirildi. Evkâf-ı Hümâyûn Nezareti kurulduğunda kesedarlık, zimmet halifeliği, sergi halifeliği unvanıyla üç daireye ayrılmıştı:

- a) Kesedarlık idaresi: Nezarete ait bütün evkaf için i'lâmların yazılarını hazırlamak ve yazmakla görevli idi.
- b) Zimmet halifeliği: Evkafın mukataât ve iltizamlarına, mültezimler ile kefil gösterdikleri sarraflardan alınacak tahvillere bakar, muhasebelerini görürdü.
- c) Sergi halifesi: Evkaf-ı Hümâyûn Nezareti hazinesine gelen paraları alır, evkaf hazinesine ait bütün masrafları yapar, günlük işleri idare ederdi.

Sonuç itibariyle, XIX. yüzyıl başlarında çok dağınık bir görünüm arzeden vâkıfların Evkaf-ı Hümâyûn Nezareti ile birlikte belli bir merkezden yönetilmesi olumlu bir gelişme iken vakıf gelirlerinin ve gelir fazlasının vakfiyelerde belirtilen yerlere sarfedilmeyip devlet hazinesine aktarılması vakıfları ve personelini güç duruma düşürmüştür¹¹⁴.

2.9. Menzilhâne ve Ref'-i Menzil Bedeli

---

¹¹² Mehmet İpşirli, 'II. Mahmud Döneminde Vakıfların İdaresi'', **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler**, İ. Ü. E. F. Basımevi, İstanbul 1990, s. 50 – 51.

¹¹³ Ejder Okumuş, **a.g.m.**, s. 649.

¹¹⁴ Mehmet İpşirli, 'II. Mahmud Döneminde Vakıfların İdaresi'', **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler**, İstanbul 1990, s. 54 ve 57.

Menzil, yollarda coğrafi şartlara göre değişen mesâfelerde, haberin yerine bir an önce ulaştırılması gayesiyle konaklama noktaları şeklinde tesis edilmiştir. Bu konaklama noktalarında bir miktar beygir beslenerek haber getirip-götüren ulakların hizmetine sunulmuştur. Menzilin bu mükellefiyeti için lâzım olan para ise, “menzilkeş” ismi verilen o yerin veya yakın çevre ahalisinin avarız ve bedel-i nüzülü karşılığı gördükleri hizmetle ve ulakların kullandıkları beygire mukabil, kendilerine evvelden devletçe tahsîs olunan beygir ücretini menzilciye ödemeleriyle sağlanmaktaydı¹¹⁵. Osmanlı haberleşme sistemi içerisinde mühim yere sahip olan menzil teşkilâtı, bölgeyi ticarî açıdan ihya edici bir mahiyet arz etmekle beraber vergi ve hizmetlerin büyük oranda halka yüklendiği Osmanlı ülkesinde –menzil sisteminde de halkın iane ve imdadiyyeleri büyük bir yer teşkil ettiği dikkate alınırsa- bölge halkı açısından pek de olumlu bir tablo sergilememektedir¹¹⁶.

Bu açıdan II. Mahmud dönemi, haberleşme konularıyla ilgili bir arayış ve yeni uygulamalar devresidir. Onun devlet haberleşmesi alanında gerçekleştirdiği en önemli düzenleme ise kendisinden önce kısmen uygulanmış olan menzillerden kirahâneye geçişi, bütün ülke çapında yürürlüğe koymasıdır. Burada Padişahın hedefi, menzilleri ülke ahalisi için altından kalkılması güç masraf kapıları olmaktan çıkarmak, aynı zamanda menzilci-ulak ikilisinin istenen uyum içerisinde çalışmasını sağlamaktır¹¹⁷.

Zilhicce 1239 / Ağustos 1824’te menzilhâneler kiraya çevrilmesiyle sıra, devlet hizmeti için kirahânelerden faydalanacak tâtâr ve diğer görevlilerin masraflarına karşılık olacak ref’-i menzil bedelinin ülke çapında belirlenmesi ve her bölgeye taksimi meselesine geldi. Ref’-i menzil bedeli 1241 rûz-ı hızırından (6 Mayıs 1826) başlayacak ve en geç üç ay içinde hazineye intikal ettirilecekti. Herkes ücretini peşinen ödeyecekti. Devlet kendi görevlilerine yapacakları masrafı hareketlerinden önce verecek, bunun karşılığı olarak da bütün ülkeden ref’-i menzil bedeli adı altında, eski menzil masrafına

---

¹¹⁵ Yusuf Halaçoğlu, **XIV – XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı**, Ankara 2007, s. 166.

¹¹⁶ Mehmet Güneş, “XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Menzil Teşkilâtı ve Karahisar-ı Sahib Menzilleri”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. X, S. 3, Afyon 2008, s. 61; Menzil nizamının bozulmasının başlangıcı için kesin bir tarih verilmemekle beraber, bunun XVIII. yüzyılda olduğu söylenebilir. Bozulmaya neden olan etmenler için bkz. Yusuf Halaçoğlu, **a.g.e.**, s. 172 – 173.

¹¹⁷ Nesimî Yazıcı, **II. Mahmud Döneminde Menzilhâneler: <<Ref’-i Menzil Bedeli>>**, **Sultan II. Mahnud ve Reformları Semineri (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler**, İstanbul 1990, s. 160.

nisbetle cüz'î bir vergi alacaktı. II. Mahmud'un hatt-ı hümayûnuyla kesinleşen bu hususlar, 1839 yılına kadar yürürlükte kalmıştır¹¹⁸.

Buna göre halktan bir şey talep edilmeyecek, ulaklardan da devlet işi için gidenlerden miriden ödenmek şartıyla saat başına 20 para beygir ücreti alınacaktı¹¹⁹. Ancak saat başına yirmişer para yeterli bulunmadığından 30 paraya yükseltilmesinin gereği ortaya çıktı. Buna göre gerekli çizelgeler hazırlandı. Burada her eyalet ve sancağın, önceki menzil masrafı, biri rûz-ı Hızır, diğeri rûz-ı Kasım da olmak üzere iki taksitte alınması gereken ref'-i menzil bedelleri tespit edildi¹²⁰.

Kirahâne uygulamasının hedefine büyük çapta ulaştığı tespit edilmektedir. Bununla birlikte ülkenin tamamında, bütünüyle olumlu sonuçların elde edilmiş olduğunu, artık hiçbir şikâyetin kalmamış bulunduğunu söylemek de mümkün değildir¹²¹. Evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 1242 tarihli belgede her ne kadar "müft ve meccânen me'kûlât ve yem ve yiyecek misillü masarîfâtı men' olunmuş ise de" yine birtakım uygunsuzluklar görüldüğünden bu durum halk için bir külfet olmaktan öteye geçememiştir¹²². Ayrıca görevlilerin yollarını değiştirmek suretiyle çevreye zarar vermeleri hususunun, hâlen devam etmekte olduğunu¹²³ yine bu belgede görmekteyiz¹²⁴.

---

¹¹⁸ Nesimî Yazıcı, **a.g.m.**, s. 164 ve 166.

¹¹⁹ Sema Altunan, "Osmanlı Devleti'nde Haberleşme Ağı: Menzilhâneler", **Türkler**, C. 10, Ankara 2002, s. 917; Ayrıca bkz. ÇŞS, 82/b, 2. kayıt.

¹²⁰ Nesimî Yazıcı, **a.g.m.**, s. 169; Nitekim, 13 Şevval 1241 tarihli belgede Biga ile birlikte ona bağlı olan kazâlardan ref'-i menzil bedeli senede iki taksit olarak toplanacaktır. İlk taksit rûz-ı Hızır itibariyle başlayacaktır. Buna göre Biga Sancağının ref'-i menzil bedeli 14550 kuruş olup iki taksit halinde toplam 29100 kuruştur. Bunun 9 kazâyâ dağılımı şu şekildedir: *Balya 1700 kuruş, Çan 1700 kuruş, Biga 1700 kuruş, Bayramiç 1900 kuruş, Ezine 1900 kuruş, Lapseki 1550 kuruş, Avunya 1300 kuruş, Dimetoka 1300 kuruş, Kal'a-i Sultâniye 1500 kuruştur.* Bu belge için bkz. ÇŞS, 82/b, 2. kayıt.

¹²¹ Nesimî Yazıcı, **a.g.m.**, s. 176.

¹²² "...menzilhânelerde mübâşiran ve sâ'ireye müft ve meccânen me'kûlât ve yem ve yiyecek misillü masarîfâtı men' olunmuş ise de vüzerâ ve mîrimîrân ve mütesellimîn hasbe'l-îcâb bir mansıbdan ahar mansıba 'azîmetlerinde yollarda bi'l-cümle ta'yînât ve me'kûlât ve masarîfâtlarını ve noksân olan mekârî hayvanâtını fukarâyâ çekdirdiklerinden gayrî ba'zuları dahi gâh zahîre-i bahâ diyerek ve gâh nâm-ı âhar ile uğradıkları memleketlerden akçe almak misillü taaddiyâta dahi ibtidâr etmekle..." Bkz. ÇŞS, 64/b ve 65/a.

¹²³ Nesimî Yazıcı, **a.g.m.**, s. 176.

¹²⁴ "...mübâşirler ve tahsildârları dahi me'mûren gidecekleri kazâyâ varıncaya değîn yollarda köylere sapub fukarâdan konak olarak hem kendisi hem de râkib olduğu hayvanlarını

Bunun üzerine, menzil nizâmı gereği uyarılar tekrar edilmiştir. Buna göre; herkes ihtiyacını kendi cebinden ödeyecek, hem kendi hem de bindikleri hayvanlarının ihtiyacını karşılamak için halktan herhangi bir talepte bulunulmayacak ve kiracıları da menzile gelenlerden yiyecek, içecek saklamayacak. Aynı zamanda bunları da pahalı satmayacaklardır¹²⁵. Böylece, haberleşme kurumunun ülkede yaşayanlar için, büyük maddî külfetler getiren işleyişine son verilmiş ve halkın katkısı, yaklaşık sekizde yedi oranında düşürülmüştür¹²⁶.

III. BÖLÜM

II. MAHMUT DÖNEMİ DIŞ GELİŞMELER

3.1. Mora İsyanı

1821 yılında patlak veren Yunan İsyanının arka plânında Rusya yer alıyordu. Aleksander İpsilanti, Çarın desteğini temin ederek, Eflâk-Buğdan'daki Ortodoks halkı kendi amaçları doğrultusunda kullanabileceğini düşündü. Fakat düşündüğü gerçekleşmeyip Romenler bu isyana katılmadı, öte yandan Sırp ve Bulgarlar da gerekli desteği vermedi¹²⁷. Rumlar, bu başarısız ayaklanma girişiminden sonra, amaçlarını gerçekleştirmeye en uygun yer olarak Mora Yarımadası'nı görmekteydi¹²⁸.

Rumlar 1 Ocak 1822 günü Epidor yakınında bir meclis toplayarak bağımsızlıklarını ilan ettiler. Bir de beş üyeden meydana gelen bir hükümet kurdular ve Mavrokordato adında birini başına geçirdiler. Osmanlı Hükümeti, bu şekilde gelişmeler gösteren Rum İsyanı'nı bastırmak üzere büyük çaba harcıyordu. Karada ve denizde bazı başarılar elde etmesine rağmen, bir türlü isyanı bastıramıyordu. 1823 yılı ilkbaharında Mora'ya asker çıkarttı ve asileri güç duruma soktu. Ancak kesin bir sonuç alınamadı¹²⁹. Özellikle 1824 yılı başlarında isyanların şiddetlenmesiyle Avrupa'dan birçok gönüllü Mora'ya

---

fukarâsından doyurmak ve ba'zen başıboş ittibâ' makûlelere dahi gidüb gidecekleri karyelerde ayak sürüyerek müfti ve meccânen boğaz otarmak...' Bkz. ÇŞS, 64/b ve 65/a.

¹²⁵ Ç.Ş.S., No. 150, Vr. 64b ve 65a.

¹²⁶ Nesimî Yazıcı, **a.g.m.**, s. 178.

¹²⁷ Zekeriya Türkmen, "Girit Adasını Osmanlı İdaresinden Ayırma Çabaları: Yunan İsyanını Takip Eden Dönemdeki Gelişmeler (1821 – 1869)", **OTAM**, S. 12, Ankara 2001, s. 223.

¹²⁸ Serap Toprak, "1821 Mora İsyanı", **Tarihin Peşinde –Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S. 6 / Ekim, 2011, s. 320.

¹²⁹ Rifat Uçarol, **Siyasi Tarih [1789 – 2001]**, İstanbul 2008, s. 157.

savaşmak için gitti. Ayrıca çok sayıda gönüllü de para yardımında bulundu¹³⁰. Buna karşın Osmanlı Devleti, asilerle mücadelede birlik içinde değildi ve belirli bir düzen içinde hareket etmiyordu. Bu nedenle Rum asiler üzerine yapılan harekâtların çoğu başarısızlıkla sonuçlanmaktaydı¹³¹.

II. Mahmud, Mora İsyânının devletlerarası bir mesele hâline gelmesine meydan vermemek maksadıyla sûretle bastırılmasına lüzûm gördüğü ve bu işi başaracak kuvveti de, bulunmadığı için, Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa'dan yardım istedi¹³². Mehmet Ali Paşa, Girit ve Mora valilikleri kendisine verilmek şartıyla Yunan âsileri üzerine kuvvet göndermeyi kabul edeceğini bildirdi. İsteğinin yerine getirileceği vâdini alınca oğlu İbrahim Paşa'yı Mora seferine memur etti¹³³. Bu iş için görevlendirilen İbrahim Paşa, birkaç yıldan beri Mısır'da kurulup örgütlendirilmeye çalışılan düzenli askerlerden üç alay kadar bir birliği yanına alarak Mora Yarımada'sına geldi. Bu talimli birliklerle yer yer dolaşıp eşkiyayı ortadan kaldırıp Trablıca şehrini geri almayı başardı. İbrahim Paşa daha sonra, Rumeli birlikleri komutanı Reşid Mehmed Paşa ile birleşerek Rumların kendi eylemleri için merkez olarak kullandıkları Misolanki (Mesolongion) istihkâmalarını kuşattı. Öte yandan Kapudan-ı Derya Hüsrev Paşa da Türk deniz birlikleri ile yardımlarına geldi¹³⁴. Mehmet Ali Paşa, 9 Temmuz 1824 yılında oğlu

---

¹³⁰ İngiltere dış politika olarak her ne kadar isyanlara karşı görünse de, İngiltere'nin asilere para ve yardım göndererek teşvik ettiği açıktır. Bkz. Serap Toprak, **a.g.m.**, s. 324; Yine Ahmet Lütfi Efendi de bu yardımların yapıldığını Rumeli Valisi Mehmed Ali Paşa'nın Bâbüâlî'ye bildirdiğini ve bu durumun İngiltere Elçisine sorulduğunda elçinin haberi olmadığı devletinden gelecek cevaba karşı bir şey söyleyeceğini belirtmiştir. Bkz. Ahmet Lütfi Efendi, **Vak'anüvîs Ahmed Lütfi Efendi Tarihi**, Yeni Yazıya Aktaran, Ahmet Hezarfen, C. I, İstanbul 1999, s. 29; Ve Muharabe esnasında tutsak edilen Yorgaki Dirako isimli kişi sorguya çekilmiş. Atina'ya hücum edilmesine sebep nedir diye sorulduğunda cevap olarak "Atina'nın dünyanın her tarafında şöhreti olduğunu ve Yunan idaresinin merkezi olduğunu ifade ederek, İngiltereli Kohran ile Corc nâm cenarellerin kendilerine para ve mühimmat ile Atina'nın elde tutulması talimatını verdiklerini belirtmişti. Bunun üzerine, "Bunların hareketleri devleti tarafından mıdır?" sorusuna Yorgaki, "Zâhiride devlet sözü yoksa da devletlerinin emri olmasa bu kadar masraf edemeyeceklerini söylemişti. Bkz. Ahmet Lütfi Efendi, **a.g.e.**, s. 46.

¹³¹ Serap Toprak, **a.g.m.**, s. 324.

¹³² Enver Ziya Karal, **a.g.m.**, s. 166.

¹³³ Enver Ziya Karal, **a.g.e.**, s. 115; İbrahim Paşanın görevlendirilmesi 15 Şa'bân 1239 tarihli belgede yer almaktadır. Buna göre: "...el-Hâc İbrahim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehuya dahi bu def'a Mora Eyâleti tevcîh ve maiyyetine sūfün-i hümayûnum irsâl olunarak Mısır Donanması Ser-'askerliği 'unvânıyla Çamlıca, Suluca ve maksûd-ı aslî olan Mora cezîrelerinin teshîr ve tathîrine müstakillen ta'yîn kılınmış..." olduğu ifade edilmiştir. Bkz. ÇŞS, 113/b, 2. kayıt.

¹³⁴ Mustafa Nuri Paşa, **a.g.e.**, s. 253.

İbrahim Paşa komutasındaki 60 gemi ve 16.000 askerden oluşan bir kuvveti Rodos üzerinden Girit Adasına gönderdi. Girit adasındaki isyanın bastırılması uzunca bir zaman aldı. 26 Şubat 1825 tarihinde Mora'ya giren İbrahim Paşa¹³⁵ ile birlikte, ayaklanmanın askerî gelişmeleri de Osmanlı Devleti'nin lehine döndü¹³⁶.

Osmanlı Devleti bu isyanın bir an önce bastırılması için deniz gücünü seferber etmiştir. Özellikle kazâ kadılarına bu durum bildirilip lazım gelen ne olursa geciktirilmeden donanmanın emrine verilmesi istenilmiştir¹³⁷. Donanma için kalyoncu neferi gönderen yerlerden biri de Çanakkale'dir. 25 nefer kalyoncu ve gemicilikten anlayan kişilerin de acil bir şekilde yollanılması istenilmiştir.¹³⁸ Talep edilen bu askerlerin sefere gelmeleri '*farz-ı ayn*' olduğu görülmüştür¹³⁹. Ayrıca Tersâne-i Âmire'de yapılan gemilerden başka taşra taraflarında da gemi inşa edilmesi için emirler gönderilmiştir¹⁴⁰. Türk donanması bu şekilde hazırlanırken, Cezayir ve Tunus ocaklarıyla, Mısır vilâyetine de haber gönderilerek Türk donanması ile birleşmeleri emredilmişti¹⁴¹.

18 Mayıs'ta Modon yakınlarında Navarin Limanı alınarak Mora'nın âsilerden temizlenmesi harekâtı başladı. 1825 yılı içinde, âsilerin Yunanistan'ın başkenti ilân ettikleri Anabolu (Nauplion) dışında bütün Mora ele geçirildi. Misolongi bir yıl

¹³⁵ Zekeriya Türkmen, **a.g.m.**, s. 224.

¹³⁶ Fahir Armaoğlu, **19. Yüzyıl Siyasî Tarihi (1789 – 1914)**, Ankara 1997, s. 174.

¹³⁷ "...siz ki muhâfaza-i müşâr ve nâ'ibler ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhümsüz lede'l-iktizâ müşârü'l-ileyh zahâir ve 'asker vesâ'ir Donanmâ-yı Hümmâyûnum mâlzemesine dâ'ir her ne taleb eder ise tıbk-ı tahrîr ve işârı ve cümle biran te'hîr ve ta'vîk etmeyerek Der-saâdet'ime istizân ile vakt geçirilmeksizin bir daha yazub te'kide hâcet bırakılmaksızın derhâl erîşdirmeğe bi'l-ittifâk mezâd-i ikdâm ve müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın..." Bkz. ÇŞS, 113/b, 2. kayıt.

¹³⁸ "...Sultâniye Kal'ası cânibinden ma'a alemdâr yirmi beş nefer kalyoncu terfîb ve bermu'tâd ikişer kıst mevâcibleri olarak beş yüz seksen buçuk gurûş Tersâne-i Âmirem Hazinesinden ifrâz ve (çıkmamış) mezkûreyi harb u darbe kâdir ve gemiciliğe âşina güzîde yiğitlerden tâmmü'l-esliha olarak serîan tedârik..." Bkz. ÇŞS, 118/b, 3. kayıt ve 119/a.

¹³⁹ "...neferâtın sefere gelmeleri farz-ı ayn ve deryâ muhârebesinde olan fazâil-i cihâd cümleye ma'lûm iken bu bâbda betâet ve îrâd-ı 'özü ü 'illet idenler olur ise bu makûleler yarın rûz-ı cezâda görecekleri ukubât-ı şedîdeden başka dünyada dahi mazhar-ı mücâzât olacakları bi-îştibâh olmağla..." Bkz. ÇŞS, 119/a.

¹⁴⁰ Taşradaki bu tezgâhlarından Sinop'ta bir kıt'a 61 zira'lık bir kalyon, Misivri, Bartın, Samsun, Fatsa, Kurucaşile, Akçaşehir sahalarında birer, Midilli'de iki Benderkili'de bir adet ki toplam 9 kıt'a korvet inşası için adı geçen mahallere emirler gönderildi. Bkz. Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 112.

¹⁴¹ Ali İhsan Gencer, **a.g.e.**, s. 112.

muhâsaraya dayandıktan sonra 23 Nisan 1826'da alındı¹⁴². 1826 yılında Mora'da Yunan asilerine karşı önemli bir zafer kazanılmıştı. Bu vesileyle İngiliz ve Fransız tercümanları Bâbîâli'ye gelerek Rumlardan intikam alınmamasını talep etmişler ve Yunanlılara sahip çıkmaya başlamışlardı. Bu sırada Ruslar da bazı talepler ileri sürerek Devlet-i Aliye'yi taciz etmeye devam ediyorlardı¹⁴³. Ve İbrahim Paşa 1827 yılında Atina'ya da girerek isyanı bastırmaya muvaffak oldu¹⁴⁴.

İbrahim Paşa kuvvetlerinin Mora'daki başarıları ve âsi Rumların yenilgileri Avrupa diplomasisini de harekete geçirdi ve Yunan ayaklanması 1825 yılından itibaren milletlerarası diplomaside bir sorun niteliği kazandı¹⁴⁵.

Rusya ise Yunan meselesinde hareket eden ilk devlet olma şansını kazanacak, bir yandan Osmanlı İmparatorluğu'ndaki azınlıkların müdafii sıfatını elde edecek bir yandan da Yunanistan üzerinde bir vesayet hakkı koparacaktı. Rus "Muhtırası" işte bu görüşler çerçevesi içinde kaleme alındı ve Türklerin hâkimiyeti baki kalmak şartıyla Girit ile Epirus dâhil Yunanistan'ın yatıştırılması ve yeniden düzenlenmesi için bir plan ortaya atıldı. Büyük devletler bu veya buna muadil bir planı tatbik alanına geçirmek üzere Petersburg'da toplantıya çağrıldı. Türklerin böyle bir müdahaleye şiddetle karşı oldukları bilinmekle birlikte her şeye karşı cephe aldıkları ileri sürülerek Bâbîâli'nin fikrini kaale almamaya karar verildi¹⁴⁶.

Rusya bu önerilerinin kabul edilmesi için Bâbîâli'ye karşı askeri güç kullanılmasını istedi. Osmanlı Devleti'ne yönelik zor kullanılmasına şiddetle karşı olan İngiltere bu çerçevede Yunanistan'ın yine Rusya'nın vesayeti altına gireceği açık olduğu için önerileri kabul etmeyerek konferansa katılmayı reddetti. Üstelik Petersburg'un görüşlerini açığa vurdu. Bunun üzerine işlerine yönelik bir müdahale olduğu

---

¹⁴² Yılmaz Öztuna, **a.g.e.**, s. 70 – 71.

¹⁴³ Ahmet Cevdet Paşa, **a.g.e.**, s. 397.

¹⁴⁴ Zekeriya Türkmen, **a.g.m.**, s. 224.

¹⁴⁵ Fahir Armaoğlu, **a.g.e.**, s. 174.

¹⁴⁶ Stanley Lane Poole, **Lord Stratford Canning'in Türkiye Anıları**, Çev., Can Yücel, Ankara 1988, s. 44-45.

gerekçesiyle Osmanlı Devleti büyük tepki gösterdi. Dahası Rusya'ya öfkelenen Yunanlılar, İngiliz dışişlerine müdahale ederek, İngiltere'nin desteğini talep ettiler¹⁴⁷.

Rusya, Britanya'nın böyle birdenbire tavrını değiştirmesine içerledi. Bunun gerisinde derin sebepler olacağı sanısına düşerek ve Britanya'nın kendisinden şüphelenebileceğini hesaplayarak İngiltere'nin Osmanlı ülkesindeki elçisi Mr. Canning'in Yunan ihtilâlcileriyle öteden beri temas halinde olduğunu ileri sürdü. Kısmen bunun gibi yanlış düşünceleri gidermek, kısmen de meselenin bütünü üzerinde görüş değiş tokuşu imkânını sağlayabilmek için Stratford Canning'in Petersburg'a her şeye rağmen yollanması kararlaştırıldı¹⁴⁸.

Her iki devleti bu konuda birleştiren nokta ise şuydu: Mehmet Ali Paşa gibi güçlü bir valinin bu sırada Mora ve Girit Adasına yerleşerek Doğu Akdeniz'e hâkim olmasını ne Rusya, ne de İngiltere çıkarlarına uygun buluyordu. İki devlet arasında 4 Nisan 1826 tarihli Petersburg Protokolü imzalandı¹⁴⁹. İngiltere, bu protokol ile Yunan sorununu, Osmanlı-Rus anlaşmazlığından ayırmaya muvaffak oldu. Yunan ayaklanmasının ilk diplomatik belgesi olan bu protokole göre, Yunanistan, Osmanlı Devleti'ne bağlı, her yıl vergi ödeyen, içişlerini tamamen kendisi yöneten özerk bir devlet olacaktı¹⁵⁰.

Protokol; Avusturya, Prusya ve Fransa'ya bildirildi. Avusturya protokolü reddetti.¹⁵¹ Çünkü bu işin gerçekleşmesi, milliyetçilik cereyanlarının zaferi ve Rusya'nın bir başarısıyla sonuçlanacaktı. Prusya da, Avusturya gibi yaptı. Fransa ise 1815'te kendisine karşı kurulmuş kutsal birliği parçalamak düşüncesiyle protokole katılmak niyetinde olduğunu bildirdi¹⁵².

---

¹⁴⁷ Erdal Çetintaş, "Doğu Akdeniz Politikaları Çerçevesinde Avrupalı Devletlerin Yunan İsyanına Desteği; Kamuoyu Desteği, Diplomatik Destek, Silahlı Destek", **OTAM**, S. 22, Ankara 2007, s. 94.

¹⁴⁸ Stanley Lane Poole, **a.g.e.**, s. 45.

¹⁴⁹ Zekeriya Türkmen, **a.g.m.**, s. 224.

¹⁵⁰ Fahir Armaoğlu, **a.g.e.**, s. 177.

¹⁵¹ Nemçe Tercümânı Osmanlı Devleti'ne verdiği malûmâtta: " Petersburg'da Rusya ve İngiltere beyinde mün'akid karar Fransa Devletini dahi celb ile bu meselede üç devlet ittifâk için mu'âhede akd etmek üzere bulduklarını ve Avusturya'yı dahi davet etmişlerse de muvâfakat etmediğini devleti tarafından resmen ifâdeye memûr olduğunu bildirdi". Bak. Ahmed Lûtfî Efendi, **a.g.e.**, s. 48.

¹⁵² Enver Ziya Karal, **a.g.e.**, s. 117.

Türkiye'nin iç durumundan faydalanan Rusya, son yıllarda Türkler aleyhindeki faaliyetlerini arttırmıştı¹⁵³. İki devlet arasında meydana gelen çekişme konularından birisi de Sırbistan meselesiydi. 1825 yılında Rus İmparatoru Aleksander'ın ölümüyle yerine geçen kardeşi Nikola, Devlet-i Aliye'ye baskı yapma yolunu tuttu. Osmanlı Devleti bu sırada askerî ıslahatla meşgul olduğundan Ruslarla bir gaile çıkarmayı istemiyordu¹⁵⁴. Osmanlı Devleti, Rusya ile savaşı göze alamadığından 7 Ekim 1826'da Akkerman Antlaşması imzalandı. 1812 Bükreş Antlaşmasına açıklık getirmek amacı ile yapılan bu antlaşmaya göre;

- a) Eflak ve Buğdan Beyleri, Rusya'nın ve Osmanlı Devleti'nin ortak onayı ile yerel meclisler tarafından 7 yıl için seçilecek ve Rusya'nın onayı olmadan bu beyler azledilmeyecektir.
- b) Sırbistan'ın özerkliği yeniden vurgulandı ve Sırbistan'ın üç kalesinden başka yerde Osmanlı askeri bulunmayacaktı.
- c) Rus tüccârına, bütün Osmanlı limanlarında ve denizlerinde ticaret yapma hakkı tanındığı gibi, Karadeniz diğer devletlerin de ticâret limanlarına açık olacaktı.
- d) Besarabya ve Kafkas sınırlarında Rusya lehine bazı ufak değişiklik yapılmıştır.

Akkerman Antlaşmasıyla, Eflâk ve Buğdan'ın, Osmanlı Devleti ile bağları zayıflatılmıştı¹⁵⁵. Bu antlaşmayla, Yunanistan için bir şey yapılamadı. Petersburg Protokolü eskisi gibi boş bir vesika olmaktan ileri geçmiyordu¹⁵⁶.

Bir süre sonra İngiltere ve Rusya, Fransa'yı da yanlarına çekerek 6 Temmuz 1827'de Londra Antlaşmasını imza ederek Yunanistan meselesini tekrar gündeme getirdiler¹⁵⁷. Bu muahedeye Türkiye, Petersburg anlaşmasını kabul ettiği takdirde bir mütareke yapılacağı ve bundan sonra Yunanistan devletinin kurulacağını kabul etmediği takdirdeyse Yunan asilerine yardım etmelerinden başka, Osmanlı hükümetini yola getirmek için onu baskı altında bulunduracakları da yazılmış bulunuyordu¹⁵⁸. Bu durum

---

¹⁵³ Yılmaz Öztuna, **a.g.e.**, s. 89.

¹⁵⁴ Ahmet Cevdet Paşa, **a.g.e.**, s. 431.

¹⁵⁵ Fahir Armaoğlu, **a.g.e.**, s. 177 – 178.

¹⁵⁶ Stanley Lane Poole, **a.g.e.**, s. 58 – 59.

¹⁵⁷ Zekeriya Türkmen, **a.g.m.**, s. 224 – 225.

¹⁵⁸ Enver Ziya Karal, **a.g.e.**, s. 117.

Navarin'e giden yolu hazırlamıştı¹⁵⁹. Akdeniz'e inen Rus donanması, İngiliz ve Fransız donanması ile birleşerek¹⁶⁰, 20 Ekim 1827'de Navarin'de zincirlenmiş bulunan Osmanlı donanmasını, yapılan ani bir baskınla yaktı¹⁶¹.

Navarin baskını bütün ilgililer için çok önemli sonuçlar doğurmuştu. Yeni Osmanlı filosu tümüyle batırılmış, İbrahim Paşa'nın Mısır'dan malzeme ve asker getirmesi önlenmiş, Yunanlı isyancılar kesin bir zaferi garanti etmişlerdi. Bir bakıma, daha sonra Osmanlı içişlerine karışarak yüzyılın geri kalan bölümünde imparatorluğu emperyalist ellerin bir kuklası haline getiren Avrupa müdahalesi için bir örnek de oluşturulmuş oluyordu¹⁶².

3.2. İran Devleti İle İlişkiler

Osmanlı İmparatorluğu 19. yüzyılın başlarında batıda önce Sırp İsyanıyla onun hemen arkasından da Yanya Valisi Tepedelenli Ali Paşa ve Yunan isyanları ile birlikte çeşitli iç ve dış problemlerle uğraşmak durumundaydı. Osmanlı İmparatorluğu'nun Batı'da bu zorluklar içinde bulunması ise; İran'a, Rusya'ya kaptırdığı topraklara karşılık göz diktiği Osmanlı topraklarına saldırmak için bir fırsat doğmuştu.

İranlılar, Rusya'nın da kışkırtmasıyla birçok koldan Osmanlı topraklarına saldırdılar ve savaş başlattılar. İranlılar, Ekim 1821'e kadar Doğu Bayezit, Bitlis, Muş, Erciş'i aldılar ve kışın yaklaşması üzerine de savaşa ara verdiler. Ertesi yıl, yani 1822 yaz aylarında savaş yeniden başladı¹⁶³. Seferleri başarılı olmasına rağmen kış mevsiminin yaklaşması üzerine çıkan kolera salgını istilâcı İran ordularını iyice kırmıştı ve böylelikle barış yapmak zorunda kalarak 28 Temmuz 1823'te Erzurum Antlaşması imzalandı¹⁶⁴. Yapılan barış antlaşmasında eski sınırlar ve geçmişte iki devlet arasında

---

¹⁵⁹ Ahmed Lütfi, **a.g.e.**, s. 61. Büyük devletler Yunan meselesi üzerinde aracılık rollerini Osmanlı Devleti'nin kabul etmelerini bunun için de Osmanlı Devleti'ne on beş gün mühlet verdiklerini bildirmişlerdi. Eğer yine redd cevabı verilir veya sessiz kalınır ise müttefik devletler "vesâil-i kaviyyeye teşebbüsü icâb etse gerekdir" diyerek Navarin hâdisesini bu sebeble ihdâs ettiklerini Ahmet Lütfi Efendi eserinde belirtmiştir.

¹⁶⁰ Stratford bu üç devletin Navarin'deki tutumunu "üç ayak bir pabuçta" diyerek belirtmiştir. Stanley Lane Poole, **a.g.e.**, s. 61.

¹⁶¹ Zekeriya Türkmen, **a.g.m.**, s. 225.

¹⁶² Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **a.g.e.**, s. 59.

¹⁶³ Rifat Uçarol, **a.g.e.**, s. 173 – 174.

¹⁶⁴ M. Alaaddin Yalçınkaya, "III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası", **Türkler**, C. 12, Ankara 2002, s. 646.

yapılmış olan antlaşmalar esas alınmıştır. Böylece iki devlet arasındaki savaş durumuna son verilmiştir¹⁶⁵. Bu antlaşmaya göre;

- a) Hiçbir devletin içişlerine karışmak caiz olmadığından, Bağdat ve Kerkük taraflarında Devlet-i ‘Aliye’ nin yapacağı tayinlere İran karışmayacak. Kışlak ve yaylak ihtilâfları Bağdat valisiyle muhabere edilerek bertaraf edilecektir.
- b) İranlılardan Kâbe’ye ve öteki İslâm ülkelerine gideceklerle iyi muamele olunacak, kendilerinden şeriata aykırı bir ücret istenmeyecek tüccar malı ancak gümrük vergisi ödeyecektir.
- c) Haydaran’lı ve Sebük’lü aşiretlerinin İran’a tecavüz etmeleri önlenecek, kendi rızalarıyla İran’a geçenlere mâni olunmayacak.
- d) Kaçaklar iki tarafça kabul olunmayacak.
- e) İran tüccârının muhafaza için tutulan malları İran elçisi vasıtasıyla sahiplerine iade edilecek.
- f) Devlet-i Aliye’de çocuksuz ölen İranlıların malları bir sene saklanacak, bir varis veya vâsi zuhur ederse ona teslim edilecek. Zuhur etmezse, bu mallar Beytülmalca satılacak. Devlet-i ‘Aliye’ nin İran’daki tebaası için de aynı usul uygulanacak.¹⁶⁶
- g) İki devletin dostluğunu perçinlemek için üç senede bir elçiler teâtî edilecek. Harp esnasında iki tarafa sığınmış olanlar hakkında bu barışa hürmeten bir ceza tertip edilmeyecek¹⁶⁷.

Erivan ve hattâ Tebriz’in (1827) Ruslar tarafından işgâli İranlıların Osmanlılara karşı bir daha harekete girmelerini önledi. İranlılar, Aras nehrini yeni sınır kabul ederek Ruslara büyük savaş tazminatı ödemek zorunda kaldı (1828)¹⁶⁸.

3.3. Sardunya Krallığı’yla İlişkiler

---

¹⁶⁵ ÇŞS, 108/b, 2. kayıt; ‘Devlet-i ‘Aliyye-i ebediyyü’ d-devâmla İran Devleti beyninde bir müddetden berü vukû’ bulan mübâyenet ve şikak el-hâletü hazîhi mübeddel-i silm ve vifâk olarak devlet-i müşârî’ l-ileyha ile hudûd-ı kadîme ve uhûd-ı sâbika üzere akd-i müsâlaha olunub tarafeynden ebvâb-ı harb ü katl münsedd olmağdan...’

¹⁶⁶ Vâris veya vekile eşya teslim edildiğinde eşyanın saklandığı mahallin kirası da alınacaktır. Ayrıca saklanan eşyâ yangın veya başka bir kaza ile telef olur ise bunun zararının karşılanması da talep edilebilecektir. Bkz. ÇŞS, 108/b, 2. kayıt.

¹⁶⁷ Ahmet Cevdet Paşa, **a.g.e.**, s. 380.

¹⁶⁸ Stanford J. Shaw ve Ezel Kural Shaw, **a.g.e.**, s. 43.

Yakınçağın başlarında İtalya, yüzyıllardan beri olduğu gibi, üzerinde küçük küçük devletçiklerin bulunduğu bir yapıya sahipti. Bu devletlerin bazılarının başında ise, yabancı hanedanlar hüküm sürmekteydi. 1815 Viyana Kongresi, özellikle Avusturya'nın etkisiyle, İtalya'nın bu durumuna, yani politik parçalanmışlığına bir çözüm getirmemişti. Nitekim eskiden olduğu gibi, İtalya, yeniden küçük devletlere ayrılmıştı. Bunlardan biri de, Piyemonte (Sardunya) Krallığıydı¹⁶⁹. II. Mahmud'un reformlara yöneldiği dönemde Sardunya ile diplomatik ilişkiler söz konusuydu. İlk Sardunya heyeti 1817 Nisanı'nda İstanbul'a gelmiş, ancak '6' yıl süren uzun görüşmelerden sonra¹⁷⁰ 26 Ekim 1823'te (20 Safer 1239) Osmanlı Devleti ile Sardunya Krallığı arasında 15 maddelik bir antlaşma imzalanmıştır. Antlaşma maddeleri kısaca şunlardır;

1. Her iki tarafın karşılıklı olarak tüccâr, tebaa ve ticâret gemilerinin gidiş-gelişlerinin güvenliği sağlanacaktır.
2. Her iki tarafın tebaa ve tüccârından, diğer devletlerin uyrukları gibi, yüzde üç kurûş gümrük resmi alınacaktır.
3. Osmanlı ülkesinden ihrâcı yasak olup gerek duyulan mallar için Sardunya tüccârına, diğer devletlerin uyrukları gibi, izin verilecektir.
4. Osmanlı ülkesindeki Sardunya tüccârlarının işlerini yürütebilmek için gerekli gördüğü yerlere konsolos ve vekiller atanmasına izin verilecek; Osmanlı Hükümeti de Sardunya'da Şehbender¹⁷¹ ve vekiller atayabilecektir.
5. Her iki tarafın atadıkları şehbender, konsolos ve vekilleri, kendi tüccâr ve tebaalarının ihrâc eyledikleri emti'adan, şehbenderlik ve konsolosluk resmini ödeyeceklerdir.
6. Sardunya tebası (Kuds-i şerîf ve sâir Memâlik-i mahrûsetü'l-mesâlikden) ticâret ve seyahat için her nereye giderse gidiş-gelişlerine engel olunmamak için kendilerine izin belgesi verilecektir.

---

¹⁶⁹ Rifat Uçarol, **a.g.e.**, s. 261.

¹⁷⁰ Şerafettin Turan, "II. Mahmud'un Reformlarında İtalyan Etki ve Katkısı", **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri, (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler**, İstanbul 1990, s. 114.

¹⁷¹ Şehbender: Osmanlı Devleti'nde ticaret işlerine bakmak ve tüccârlar arasındaki ihtilâfları halletmekle görevli kişidir. Bkz., Mehmet Zeki Pakalın, "Şehbender", **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. III, İstanbul 1983, s. 316.

7. Osmanlı ülkesinde ölen Sardunya tebasının terekesi mirasçılara gönderilmek üzere konsolosa, konsolos bulunmadığı takdirde, yakın mahalde bulunan konsolosa teslim edilecek, Sardunya memleketindeki Osmanlı tebası için de aynı usûl uygulanacaktır.
8. Sardunya tebası arasında bir anlaşmazlık meydana gelirse; elçileri ya da konsolosları aracılığıyla sorun çözülecektir; Sardunya tebası ile Osmanlı tebası arasında bu sefer bir anlaşmazlık meydana gelirse tercüman bulunarak davaya bakılacaktır.
9. Osmanlı ülkesine gelip giden Sardunyalılar kendi hallerinde ticâretle meşgûl olup herhangi bir suç işlemedikleri sürece bunlara müdâhale edilmeyecek. Ancak suç işledikleri takdirde, diğer devletlerin uyruklarına uygulandığı gibi, elçileri ve konsolosları tarafından cezalandırılacaklardır.
10. Her iki tarafın harp gemileri birbirleriyle karşılaştıklarında bahriyye kâ'idelerine göre dostane davranacaklardır. Aynı durum tüccâr teknelerinde de geçerli olacaktır. Ve iki tarafın tüccâr gemileri taraflara ait liman ve sahillere gelip gittiklerinde birbirlerinin kaidelerine uygun davranacaklardır.
11. Sardunya tebasından biri İslâmı kabul ettiği takdirde, başkalarına borçlu ise, borcunu ödemeye yükümlü olacaktır.
12. Osmanlı ülkesinde bulunan Sardunya'nın konsolosları, vekîlleri ve ticâret için gelip giden tebası cizye, bâc ve tekâlif-i sâ'ireden mu'âf olacaklardır.
13. Sardunya tüccârı kendi bayrağı altında Osmanlı ülkesine gelip gidebilecektir. Başka devletin bayrağını kullanmayıp kendi bayrağını da hiç kimsenin kullanmasına göz yummayacaktır¹⁷².
14. Osmanlı ülkesindeki Sardunya Krallığı'na ait elçi ve konsolosluklara dostluğa yakışır bir şekilde iyi muamele edilecektir. Sardunya memleketindeki Osmanlı Devleti'nin şehbender ve vekîlleri için de aynı usûl uygulanacaktır.
15. Dostluk ve ticârete ilişkin bu antlaşmayı her iki taraf da imzalayarak antlaşmanın kurallarına uyacaklarını taahhüt etmişlerdir¹⁷³.

---

¹⁷² Bu antlaşmaya kadar Sardunya tüccârı Fransız bayrağı altında ticaret yapmaktaydı. Bkz. Mehmed Es'ad Efendi, **Vak'a-nüvîs Es'ad Efendi Tarihi**, Neş., Ziya Yılmaz, İstanbul 2000, s. 307; Sardunya Devleti'ne ait olan mavi ve kırmızı renk ile resmedilmiş bayrakların bir suretinin Anadolu sahillerindeki iskelelere ve limanlara gönderilmesi ve Akdeniz'den gelip geçen Sardunya Devleti'ne ait olan bu bayrağı taşıyan tüccâr gemilerine müdahâle edilmemesi yönünde emir verilmiştir. Bkz. ÇŞS, 103/b, 1. kayıt.

Yapılan bu antlaşmadan sonra, İngiltere Elçisi Lord Strangford¹⁷⁴, Reîs Efendi'ye¹⁷⁵ bir takrîr vermiştir. Verilen takrîrde yine gümrük resmi konusuna değinilerek Osmanlı tebasından olanlar için gümrük resminin düşürülebileceği ifâde edilmiştir. Ancak, antlaşmada daha önce değinilmeyen Sardunya Krallığı için bir diğer önemli mesele de¹⁷⁶ şudur; 1821 – 1826 yılları arasında bağımsızlık iddiasıyla Akdeniz adalarındaki Rumlar isyân etmişlerdir¹⁷⁷. Sardunya Krallığı, isyân eden bu asilerin her türlü oyunlarına karşı bir tedbîr olarak gemilerin cinsini, emtianın tür ve miktarını bildiren evrakların düzenlenmesi için müzakereler yapılmasını istemiştir¹⁷⁸. Ayrıca, Sardunya Krallığı'na Karadeniz'de serbest ticâret yapmaları için gerekli imtiyaz verilmiştir¹⁷⁹.

Böylece Osmanlı limanları ile Karadeniz, Sardunya ticaretine açılmış ve 1824 baharında İstanbul'da bir Sardunya elçiliği kurulmuştur¹⁸⁰.

---

¹⁷³ Mehmed Es'ad Efendi, **a.g.e.**, 307 – 310. Antlaşma maddeleri sadeleştirilerek ve özetlenerek verilmiştir.

¹⁷⁴ Osmanlı Devleti ile Sardunya Krallığı arasındaki antlaşma ve müzakereler için İngiltere arabulucu rolünü üstlenmiştir. Ve bu iş için İngiltere'nin İstanbul'da'ki elçisi Lord Strangford görevlendirilmiştir. Bkz., Mehmed Es'ad, **a.g.e.**, s. 307; Münir Aktepe, "II. Mahmud Devrinde Osmanlı – Sardunya Münâsebetlerine Dâir Bazı Belgeler III", **Belgeler**, C. XIII, S. 17 (Ayrı Basım), Ankara 1988, s. 185.

¹⁷⁵ Bu dönemde re'îsü'l-küttâb Mehmed Sadık Efendi'dir. Bkz. Mehmed Es'ad Efendi, **a.g.e.**, s. 307.

¹⁷⁶ Münir Aktepe, **a.g.m.**, s. 186.

¹⁷⁷ İdris Bostan, "İzn-i Sefine Defterleri", **Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi**, (Ayrı Basım), S. 6 / 1990, İstanbul 1991, s. 35.

¹⁷⁸ Münir Aktepe, **a.g.m.**, s. 185.

¹⁷⁹ Münir Aktepe, **a.g.m.**, s. 207.

¹⁸⁰ Şerafettin Turan, **a.g.m.**, s. 114.

IV. BÖLÜM

4. 1. 150 NOLU KAL'A-İ SULTÂNİYYE ŞER'İYYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

[vr. 63b]

Kal'a-i Sultâniye mütemekkinlerinden iken hâlik olan Bakkal Manol zimmînin zevcesi Tutula nâm nasrâniyeden gayrî zâhirde varis-i marûfu olmayub terekesinin rub'u zevce-i mersûmeye ve sülüs-i erbâ'ı cânib-i Beytü'l-mâle â'id ve raci olmağın emîn-i Beytü'l-mâl ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkim ve bi'l-müzâyede fûrûht olunan tereke-i hâlik-i merkûmdur ki ber-vech-i atî zikr ü beyân olunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer, min-Zi'l-hiccetü's-şerîfe li-sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Memlû minder 2 aded 11 gurûş	Yasdık 4 aded 30 gurûş	Yorgan 2 aded 25 gurûş
Köhne kebe? 1 aded 22 para	Kilim 2 aded 17 gurûş	Mak'ad 1 aded 25 gurûş
Çarşeb 1 aded 9 gurûş	Def'a kilim 1 aded 15,5 gurûş	Def'a kilim 1 aded 12 gurûş
Siyah çuka 'anteri 1 aded 6,5 gurûş	Köhne kuşak 1 aded 15 para, 2 gurûş	Tesbih 1 aded 22 gurûş
Kayış 1 aded 6 gurûş	Yasdık 1 aded 1,5 gurûş	1 kıyye kemânî 15 gurûş
Laguta 1 aded 14 gurûş	Sandık, şişe 1 aded 8 gurûş	Siyah divit 1 aded 8 gurûş
Leğen, ibrik 1 aded 5,5 gurûş	Tencere 1 aded 7,5 gurûş	Sandık 2 aded 20,5 gurûş

Terazi ma'a takım, duhân 30 gurûş	Çekmece 1 aded 6 gurûş	Şişe 7 aded, çutru 1 aded, huni 2 aded 35 gurûş
Tabla 3 aded 11,5 gurûş	Kürek 1 aded 5 gurûş	Duhân 34 kıyye 39 gurûş
Zenbil ile bir mikdâr hurde duhân 12 gurûş	Kantâr 1 aded 7,5 gurûş	Zenbil 9 aded 4,5 gurûş
Tabla, revgan takımı, revgan 13 gurûş	Yeşil sandık 1 aded 11 gurûş	Terazi 2 aded 10,5 gurûş
Mısır hasır 1 aded 9 gurûş	Köhne çuval 3 gurûş	Müsta'mel... 1 aded 1,5 gurûş
Kasnak 1 aded 2 gurûş	Fuç 3 aded 7,5 gurûş	Demür hurdası 5 gurûş
Tehî tulum tehî sandıklar 6 gurûş	Tahta sandık 1 aded 2,5 gurûş	Bir mikdârca kahve 6 gurûş
İskemle 2 aded 2 gurûş	Tuz 15 keyl, 37,5 gurûş	Köhne sandık 1 aded 1 gurûş
Bölükbaşı Hasan Ağa'da alacağı 20 gurûş	Tâtâr Ağası'nda alacağı 5 gurûş	Tüfenkçibâşı odabaşında alacağı 20 para 13 gurûş
Tüfenkçibâşı Ömer Hüseyin Çavuş'da alacağı 5 gurûş	Divân Efendisi Uşağında alacağı 5 para, 2 gurûş	Etmekçi Çavuşda alacağı 70 gurûş

Cem'an Yekûn 642 gurûş

Minhâü'l-ihracât	Gurûş
Resm-i âdî	16
Dellâliye	11
Sahhü'l-bâkî	615
Hisse-i zevce-i mersûme-i Tutula	153,5
Hisse-i bâkiye cânib-i Beytü'l-Mâl	461,5

Meblâğ-ı mezbûr dört yüz altmış bir buçuk gurûş Emîn-i Beytü'l-Mâl'e teslîm olunduğu işâret olunmuştur.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib, mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfı 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı vezîrim (boşluk) paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm zikr-i âtî kazâların kâdıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân kazâhâ-i mezkûrenin resm-i mizân-ı harîri ber-vech-i emânet 'uhdesine ihâle olunan Mehmed (boşluk) zîde kadrühu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Tersâne-i 'Âmirem Hazinesi'ne merbût Memâlik-i mahrûsem'de mizân-ı harîr mukâta'ası işbû kırk iki senesi Martı ibtidâsından kırk üç senesi Şubatı gâyetine değin tobdan İzmirî Kâtibzâde el-Hâc Mustafa zîde mecduhunun 'uhdesine ber-vech-i maktû' ihâle olunmuş olduğundan mukâta'a-i mezbûre mülhakâtından Biga Sancağı dâhilinde olan Lâpseki ve Kal'a-i Sultâniye ve Bayramiç ve Ezine ve Balya ve Avunya ve Çan ve Güvercinlik ve tevâbin kazâlarının resm-i mizân-ı harîri işbû iki yüz kırk iki senesine mahsûben merkûmun 'uhdesine ber-vech-i emânet ihâle ve tefvîz olduğundan şurûtu derciyle emr-i şerifim isdârı husûsunu emîn-i mûmâ-ileyh memhûr takribiyle inhâ eylediği ecilden Hazine-i Âmirem'de mahfûz Başmuhâsebe defterlerine nazar olundukda Memâlik-i Mahrûsemde vâki' cem'î kazâ ve kasabât ve kurâ ve Cezayir'de hâsıl olan ve âhar mahallerden bilâ-tezkire tevârüd edüb yedlerine mîr-i mührüyle memhûr edâ tezkiresi olmayanların beher kıyyesinden kırk üç senesi Şubat gâyetine değin emîn-i mûmâ-ileyhânın uhdesine ber-vech-i maktû' tobdan ilzâm ve ihâle olunub her bir mahallin resm-i mizân-ı harîri ilzâm ve ihâle olundukda emîn-i mûmâ-ileyhin memhûr takrîbiyle lâzîmü'l-sudûr olan

evâmir-i şerîfem isdârıyla Tersâne-i ‘Âmirem hazinesine ‘ilm ü haberî ‘itâsıyla tanzîm olunmak nizâmından idüğü mukayyed olmakdan nâşî mucebince şurûta derciyle emr-i şerîfim isdârı hususuna irâde-i ‘aliyyem taalluk edüb ol-vechle Tersâne-i ‘Âmirem zimmeti defterlerine ‘ilm ü haberî verilmekle ber-minvâl-i muharrer sene-i merkûme mahsûben merkûmın zabtını hâvî işbû emr-i celîlü’l-kadrim isdâr ve irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde sen ki vezir-i müşarü’n-ileyhsin bâlâda bast ü beyân olunduğu üzere zikr olunan kazâların resm-i mizân-ı harîri sene-i merkûmeye mahsûben merkûmun ‘uhdesine emânete(n) ihâle olunmuş olduğu ma’lûmun oldukda kazâhâ-i merkûmeden hâsıl olan ve âhar mahallerden bilâ-tezkire tevârüd edüb yedlerine (mir-i) mührüyle memhûr edâ tezkiresi olmayanların beher kıyyesinin ma’a zamm üçer guruş resm-i mizâniyeleri bâyileri tarafından tahsîl ve senesi hitâmında hasilâtı mûmzâ defteriyle irsâl ve teslîm etdirilmesi ve bu bahâne ile vedîatu’llah olan fukara-yı ra’iyyete zamm ve taaddî etdirilmemesi hususuna bezl-i cell-i himmet eylesin ve siz ki kudât ve nüvvâb ve muhassıl-ı mûmâ-ileyhümsüz siz dahî müceb-i emr-i şerîmle ‘amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i celîli’ş-şân vacibü’l-ittibâ’ mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız, şöyle bilesiz, ‘alâmet-i şerîfe itimâd kılasız (son satır çıkmamış)

[derkenar: Mim- alına gelen altmış para resm-i mizâniyeye altmış para dahi bu def’a bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn hâ-hânem (çıkamamış) ve ma’a zamm beher kıyyesinden üçer gurûş resm-i mizâniyeleri bâ-bâyileri tarafından tahsîl olunmak şürûtundan idüğü ve Memâlik-i mahrûsemde vâki’ resm-i mizân-ı harîr mukâta’ası ikiyüz kırk iki senesi Martı ibtidâsından- Mim]

[vr. 64a]

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri’în Kal’a-i Sultâniye nâ’ibi mevlâna (boşluk) zîde ilmuhu tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki, Ocağ-ı mülgâ takımından Galatalı Camcı Hacı Mehmed nâm şahıs kendü halinde olmayub hilaf-ı rızâ harekete ictisâr eylediği tahkîk kılındığına mebnî merkûmun bu tarafdandır ve def’î lâzimedendir olmakdan nâşî kavas mübâşeretiyile Çanakkal’ası’na nefy ü iclâ olunması fermânım olmağın imdî merkûm-ı mübâşir ta’yîn olunan Mustafa Kavasa terfîkan Çanakkal’ası’na

nefy ve irsâl olunmağla sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol tarafa menfiyyen meks ve ikâmet etdirdüb bilâ-fermân-ı itlâkından mücânebet ve hatve-i vâhîde mahall-i âhara salıverilmesi lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağı bilüb ana göre muhâfazası emrine takayyüd ve dikkat vusûlünü mübâşir-i kavas-ı merkûm ile Der-saâdetim'e i'lâma mübâderet eylemek fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur, buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahriren fî evâsıt-ı şehri-i Muharremü'l-harâm sene selâs ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmiü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâim Divân-ı Hümâyûn'da bi'l-fi'l çavuşbaşı olan Hüseyin Hüsnü Beğ dâme mecdühu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Kal'a-i Sultâniye nâ'ibi mevlâna (boşluk) zîde 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Der-saâdetim'de kâ'in Küçük Mustafa Paşa Mahallesi ahâlisinden ipçi esnâfından Bekir nâm kimesne kendü halinde olmayub hilâf-ı şerâat-ı garrâ ve münâfi-i emr ü rıza ef'âl-i şenâyaya ictisâr eylediğine mebnî merkûmun te'dîbiyle emsalinin terhîb ve tergibî lâzimedden olduğundan bahsle li'ecli't-te'dîb Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ü iclâsı bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ bi'l-istiklâl 'Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye seraskeri düstûr-ı mükerrem, müşîr-i müfahham, nizâmü'l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu bâ-takrîr ifâde etmekden nâşi vech-i meşrûh üzere merkûmun çavuş mübâşeretiyile nefy ü iclâsı fermânım olmağın imdî sen ki çavuşbaşı mûmâ-ileyhsin merkûmu ta'yîn olunan Divân-ı Hümâyûnum çavuşlarından kıdvetü'l-emâsi'l ve'l-akrân Tevkîî Mehmed Çavuş zîde kadruhuya terfîkan Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ü iclâyâ müsâraat eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mâmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmu ol-tarafa menfiyyen meks ve ikâmet etdirdüb bilâ-fermân-ı itlâkından mücânebet ve hatve-i vâhîde mahall-i âhara hareketine irâet-i ruhsat olunmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'âteb olacağı bilinüb ana göre muhâfazası esbâbını istihsâle takayyüd ve dikkat vusûlünü mübâşir-i çavuş merkûm ile Der-saâdetime i'lâma mübâderet eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur, buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vusûl

buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfından begâyet tehâşî ve mücânebet eylesin şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahriren fî evâhir-i şehri-i Muharremü'l-harâm sene selâs ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-ı 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhafızı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm zikr-i âtî kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsi'l-akrân a'yân ve zâbitân ve sâ'ir iş erleri zîde kadrühum (*'inhâ olunur ki'*, üzeri çizilmiş) tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından hâlâ İstanbul Duhân Gümrüğü Emîni iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Hidâyet dâme mecdühunun takdîm eylediği takrîri mefhûmunda bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum Mukâta'at Hazinesi'nden zabt ve idâre olunmakda olan mukâta'âtdan İstanbul Duhân Gümrüğü'ne rabt ile ber-vech-i emânet 'uhdesine ihâle ve tefvîz kılınan vâridât-ı cesîme-i mîriyeden Memâlik-i mahrûsem enfiye mukâta'ası mülhakâtından nefsi Gelibolu ve Seddü'l-bahr ve Kilitü'l-bahr ve Eceâbâd ve Şarköyü ve Evreşe ve Lapseki ve Kal'a-i Sultâniye ve Sultanhisarı ve Ezine ve Bayramıç ve Ereğli ve Biga şehri ve Tuzla kazâları enfiyeciliği işbû bin iki yüz kırk iki senesi Ağustos ibtidâsından Temmuz gâyetine varınca bir sene-i kâmile zabt ve idare eylemek üzere sen ki vezir'ü'l-müşarü'n-ileyhsin (boşluk) nâm-ı kimesneye ber-vech-i emânet ihâle olunmağla salifü'z-zikr kazâlarda serbestiyyet üzere bey'ü fûrûhtunu merkûm tarafından me'zûnen âdemlerine mahsûs olub hilâf-ı nizâm âharı dahl ü ta'arruz ve enfiye fûrûht eylememek ve ederi olur ise yedlerinde bulunan enfiyeleri ber-mu'ceb-i şurût cânib-i mîriyün zabt olunmak bâbında mahalle-i mezkûrun zabt ve idâresi için bir kıt'a emri şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â etmekle Hazine-i Âmirem'de mahfûz Başmuhâsebe defterlerine nazar olundukta zamân-ı zabtı Ağustos ibtidâsından olan Memâlik-i Mahrûsem Enfiye Mukâta'ası mülhakâtından Der-

‘aliyyem ve Mora ve Yanya’da vâki’ mîrî enfiye kârhânelerini idâreye me’ mûr-ı emîn olanların zikr olunan kârhânelerde enfiye i’ mâl ve eyledikleri mahallerde serbestiyyet üzere bey’ ü fûrûhtu kendüleri ve taraflarından ta’yîn olunan âdemlerine mahsûs olub âharı enfiye i’ mâl ve fûrûht eylememek ve enfiye husûsuna vûzerâ-yı a’zâm ve mîrimîran-ı kirâm ve evkâf mütevellîleri ve kurâ zâbitleri ve havâss-ı hümâyûnum voyvodaları ve mütesellimleri ve subaşıları ve zuama ve erbâb-ı timâr ve müteferrika ve topçu ve arabacı ve humbaracı ve sâ’ir askerî ve ehl-i örf tâ’ifesi taraflarından ve chen mine’l-vücut dahl ü ta’arruz olunmamak ve mîrî kârhânelerinden mâ’adâ mukaddem ve mu’ahharen ihdas olunan kârhâneler her ne mahalde bulunur ise sedd ve bend ve bulunan enfiyeleri emîni ve âdemleri ma’rifetiyle zecren-lehû cânib-i mîrî için zabt ve girift olunub mugâyir-i şurûta hareket edenler olur ise ol makûleleri li-ecli’t-te’dfb ehl-i İslâmdan ise zâbiti ma’rifetiyle ahz ve kal’a-bend ve ehl-i zimmet reâyâdan ise Der-‘aliyyem’e ihzâr ve vaz’-ı kürek olunmak için Der-saâdetim’e arz’ ve i’lâm olunmak ve müste’men tâ’ifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri mîri fi’atıyla cânib-i mîri için ve mübâyaa olunub kendüleri elçileri ma’rifetiyle te’dfb olunmak ve enfiye i’ mâl ve fûrûht edenlerin kârhâneleri sedd ü bend olunmak iktizâ eyledikde hükkâm ve zâbitân taraflarından hilâf-ı nizâm mahkeme harcı (kayıt yarım bırakılmış)

[vr. 64b]

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü’l-âlem müdebbirû umûri’l-cumhûr bi’l- fikri’s-sâkıb mütemmimû mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib, mümehhidû bünyâni’d-devleti ve’l-ikbâl müşeyyidû erkâni’s-sa’adeti ve’l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûf-i ‘avâtifi’l-meliki’l-a’lâ Anadolu’nun sağkolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki’ veziriazam edâma’llâhü te’âlâ iclâlehu ve ‘âzamü’l-ümerâ’i’l-kirâm akazimü’l küberâi’l-fihâm ulû’l-kadri ve’l-ihtirâm ashabü’l-izzi ve’l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti’l-meliki’l- a’lâ mîrimîrân-ı kirâm dâme ikbâlûhu ve akâzı kudâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma’âdinü’l-fezâ’il ve’l-yakîn râfi’û a’lâmi’ş- şerî’ati ve’l-dîn vârisû ulûmi’l-enbiyâ ve’l-mürselîn, el-muhtass bi-mezîdi inâyeti’l-meliki’l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâlihüm ve mefâhirü’l-kudât ve’l-hükkâm ma’âdinü’l-fezâil ve’l-kelâm kudât ve nüvvâb zîde fazlühüm ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân mütesellimîn ve âyân ve voyvogân ve vücûh-ı memleket ve bi’l-

cümle iş erlerî zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümayûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, cenâb-ı âferîniş-i efser ve cân ü nigehdâ-rende-i kevn ü mekân tenezzühât-ı zâtihi ani'ş-şebîhihi ve'l-noksân zât-ı muidd-i istismât-ı mülûkânemi kemâl-i lutf-i sübhânî ve vezîr-i fazl-ı zamîr enisiyle hâmî-i dîn-i mübîn ve hâlife-i rûy-ı zemîn iderek bunca memâlik ve emsâr ve medâin-i bi-şimârın idâre-i zemâm-ı mehâmmeti dest-i tevfk-peyvest hıdvâneme tevdi' ve teslîm ve müeyyed min-ındi'lâh olan esâs-ı felek mümâss-ı Devlet-i 'Aliyye ve bünyân-ı adîmü'l ... Saltanat-ı Seniyyemi duaim-i şer'-i mübîn ile te'sîs ve muhkem buyurmuş olduğuna mebnî her bir husûsun habl-i metîn-i şerîat-ı mutahharaya teşebbüs ve temessük ile i'mâr-ı memâlik ve ittihâd-ı istihsâl refâh ve asâyîş-i fukarâ ve zuafâ emr-i himmet ve i'tinâ mütehattim zimmet-i himmet-i şâhâne ve müterettib uhde-i âtifet-i padişâhânem olduğu zâhir ve ayân ve vülât ve mutasarrıfın nasb ve ta'yîninden maksûd dahi bu merâm hediye-i encâm ve evrânemin ... husûlüne mebnî idüğü bedîhî ve nümâyân olmakdan nâşî zât-ı şevket-simât-ı mülûkâneme mevhibe-i rabbâniye olan şime-i kerîme riâyet-perverî ve merhamet ve seciye-i behiyye-i mekârim-güsterî ve âtifet-i iktizâsı üzere her tarafda ... mezâlim ve taaddiyât ile vedîa-i cenâb-ı rabb-i izzet olan fukarâ ve zuafâ ve reâyâ ve berâyanın sâye-i merâhim-vâye-i mülûkânemin bi'l-vücûh ganûde-i pister aramış veistirâhât olmaları kaziyeleri bi'l-cümle vüzerâ ve hükkâma kirâren ve mirâren sahîfe-i pirâ-yı sudûr olan evâmir-i celîle-i mülûkânemle bildirilüb hatta bundan akdem ahâli-i memleket ve fukarâ-yı raiyyetin menzîl husûsuna duçar oldukları esbâb-ı mezâlimden vikayeten Memâlik-i mahrûseti'l-mesâlik-i şâhânemde menâzilin in'âm usûlü ref' ve menzilhânelerde mübâşiran ve sa'ireye müft ve meccânen me'kûlât ve yem ve yiyecek misüllü masarifâtı men' olunmuş ise de vüzerâ ve mîrimîrân ve mütesellimîn hasbe'l-icâb bir mansıbdan ahar mansıba 'azîmetlerinde yollarda bi'l-cümle ta'yînât ve me'kûlât ve masarifâtlarını ve noksân olan mekârî hayvanâtını fukarâya çekdirdiklerinden gayri ba'zıları dahi gâh zahîre-i bahâ diyerek ve gâh nâm-ı âhar ile uğradıkları memleketlerden akçe almak misüllü taaddiyâta dahi ibtidâr etmekle ve makarr-ı hükûmetlerinde buldukları avânda dahi taraflarından maslahat-ı zîr-i idârelerinde olan kazâ ve nahiyelere çıkardıkları mübâşirler ve tahsildârları dahi me'mûren gidecekleri kazâyâ varıncaya değin yollarda köylere sapub fukarâdan konak olarak hem kendüsü ve hem râkib olduğu hayvanlarını fukarâsından doyurmak ve ba'zen başıboş ittibâ'

makûlelere dahi gidüb gidecekleri karyelerde ayak sürüyerek müft ve meccânen boğaz otarmak ve ba'zen dahi hademe-i Devlet-i 'Aliyyem'den bi'l-iktizâ ta'yîn olunan mübâşirânı mahall-i me'mûrlarına 'azîmet ve avdet edinceye kadar yollarda bi'l-icâb kondukları ba'zı kazâ ve kurâda konak olarak beynûnet ile fukarâdan meccânen yiyüb içmek misüllü şeyler vukû' bulmakda olduğu isticâr ve tahkîk kılınmış olub Memâlik-i mahrûseti'l-mesâlik-i şahânemin umrânî fukarâ ve reâyânın himâyet ve sıyânetleriyle husûle geleceğinden mâ'adâ bu hususa ihtimâm ve dikkat olundukca cenâb-ı rabbi'l-'alemîn ve rûhâniyyet-i hazret-i seyyidü'l-mürselîn hoşnûd ve râzı olarak her bir umûr ve maslahat Devlet-i 'Aliyyemiz rehîn-i yüsr ü sühûlet olacağı beyânından müstagnî ve el-hâletü hazihi Saltanat-ı Seniyyem'in usûl-i hasene ve nizâm-ı müstahsenesi iktizâsınca hasbe'l-icâb Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyenin taşra me'mûriyetleri vukûuna ve usât-ı Rûm üzerine sevk ve ta'yînlerine bile esnâ-yi râhda içecekleri sudan mâ'adâ habbe-i vâhidenin müft ve meccânen ahzına ruhsât-ı seniyye-i şahânem olmayarak sefer ve hazarda kâffe-i masârifleri taraf-ı Devlet-i 'Aliyyem'den rû'yet olunmakta idüğü zâhir ve celî iken vülât ve hükâm bu dakikalara sarf-ı zihn etmeyüb kendü menfaatlarını düşünerek Memâlik-i Hazâine bâdî olmaları dünya ve ahiretde ne derecelerde vahim olacağı ma'lûm ve aşikâr olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mütesellimîn mûmâ-ileyhümsüz keyfiyeti etrâfıyla mülâhaza ve endîş ve âkıbet-i halî gereği gibi mütâlaa ve der-pîş ederek ba'de'l-yevm işbû taaddiyâtın her taraftan men' ve ref'iyile her kangınızın bir mahallden bir mahalle hareket ve 'azîmetiniz vukû bulur ise gerek kendünüzün ve gerek dâirenizin bi'l-cümle me'kûlât ve meşrûbât ve hayvanâta lâzım gelen şâir ve saman kadr-i kâffe-i muktezâyı kendü kisenizden akçesiyle alub idâre ve rû'yet birle kazâ ve kasabât ve kurâda fakat beynûnet için konak ve bir sudan mâ'adâ fukarâdan zinhâr ve zinhâr bir akçe ve bir habbe alınmaması husûsuna cümleiniz ihtimâm ve sarf u rû'yet ve kezâlik hademe ve mübâşirân ve me'mûrîn ve'l-hâsıl a'lâ ve ednâ her kim olur ise olsun mukaddem ki menzil nizâmına tenbîh olduğu vechle herkes kisesinden yiyüb içüb fukarâyı hiçbir vechle para olmaması emrîne dahi kemâl-i takayyüd ve dikkat iderek her halde fukarâ ve zuafânın ez-her cihet himâyet ve sıyânetleri esbâbının istihsâl olunması ve kurâ ve kasabât ahâlileri dahi memleketlerinden bi'l-icâb mürûr ve müsâferet eden vüzerâ ve mîrimîrân ve sâ'ir hademe ve mübâşirânın beynûnetleri için muhtâc oldukları konaklara

konu verib me'kûlata dâ'ir akçeleri ile alacakları eşyâyı ketm ve ihfâ ve yahud galî bahâ teklîf eylemek misillû mugayir-i insâniyyet harekete cesâretleri vukûa gelmemesi husûslarına mezîd-i i'tinâ ve mübâderet eylemeniz fermânım olmağın merhametine ber sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı 'adâlet ... hidivânem mücebince ve ihtimâmen ve mahsûsen işbû emr-i celî'l-kadrim isdâr ve bu husûs zımında dahi fukarâ-yı raiyyet masârife dûçar olmamak için kazâlardan yirmi beş gurûşdan ziyâde hizmet verilmemek üzere [vr. 65a] sadrâzam tâtârlarından Mustafa tâtâr ile tesyâr olunmuşdur imdî bâlâda beyân olunan vesâyâ ve tenbîhât-ı mülûkânem iktizâsının icrâsıyla o makûle mezâlim ve taaddiyâtının cem'-i mahallde fukarâ ve zuafâ vezirlerinden def' ve imhâsı husûsuna her biriniz dikkat ve i'tinâ eylemeniz kat'-ı matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bundan böyle hafiy ü celî taharrî ve tahkîk ve daimâ fukarânın ahvâlî tecessüs ve terfîk ile hilâfına mütecâsir olanlar herhâl-i duçar-ı itâb ve ikâb olacağından şübhe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ana göre 'amel ve harekete ale'd-devâm ikdâm ve dikkat ve hilâfını tecvîz ile vehâmet-i âkıbete giriftâr olmakdan tevakkî ve mübâ'adet eyleyesiz ve siz ki mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhümsüz mazmûn-ı emr-i münîfim sizin dahi meczûmunuz olarak müceb ve muktezâsının îfâsına bi'l-ittihâd ve emn-i dermiyân-ı gayret ve mugâyiri vaz' u hâlet vukû'uyla siz dahi mes'ûl ve mu'âtab olmakdan nefsînden sıyânet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l- imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'amel ve hareket ve hilâfından begâyet tehâşî ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Tahriren evâsıt- ı şehr-i Zi'l-ka'detü's-şerîfe sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fâzâil-i ve'l- kelâm mevlana Biga kadısı zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Biga cizyedârı (boşluk) zîde mecdühu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, cümleye ma'lûm olduğu vechle cizye emvâlî Beytü'l-mâli'l-müslimînin atyeb-i varidâtından olduğuna binâen milel-i Selâseye bi't-tevzî tahsîl olunan cizyeleri hadd-i şer'îyesine iblâğ olunmak lâzım geleceği derkâr ve iki yüz otuz dokuz senesinde tahsîl olunan cizye emvâlî hadd-i şer'den düne idüğü âşikâr olmak hasebiyle iktizâ-yi şer'îyyesi oldukda hasbe'l-şer'-i

şerîf cizyenin a'lâsından kırk sekiz ve evsatından yirmi dört ve ednâsından on iki dirhem sîm-i hâlisi alınmak lâzimededen ise de fukarâ-yı ra'iyete merhameten sîm-i hâlisi hesâbından sarf-ı nazar ile Beytü'l-mâlî mütedâvil olan evfak para hesâbınca cânib-i şer'-i enverden verilen fetva-yı şerîfe mucebince iki yüz kırk senesinden i'tibâren cem'-i Memâlik-i mahrûsemde umûm üzere cizye evrâkının ednâsına ikişer ve evsatına dörder ve a'lâsına sekizer guruş zamm olarak karar verilmişti tarih-i mezbûrede taraf-ı şer'-î şerîfden ifâde ve beyân olunduğu üzere cizyenin hadd-i şer'iyesiyle a'lâ ta'bîr olunan mevsimden kırk sekizer ve evsatdan yirmi dört ve ednâdan on iki dirhem sîm-i hâlisi idüğüne ve el-hâletü hâzihi sîm-i hâlisin beyne'n-nâs câri olan fiyatla evfak para beynende hayli tefâvüt bulunub belki lâyıkıyla tahkîk ve hesâb oluna cizye-i şer'iyeye lûtf-i mertebede olmak lâzım gelüb hâl buna avân-ı hazret-i iktidâr cenâb-ı hilâfet-penâhiyle ifâsı, farîza-i cihâd ü gazâ ve i'lâ-yi kelimetu'llâhi'l-ulyâ niyyet-i hâlisasiyle bi-avn-i Bâri 'Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye 'unvânıyla tertîb ve tahrîr ve bir taraftan dahi teksîr ve mütevakkî olunmaktan olan piyade ve süvari 'asâkirin vehb ve maâş ve kisve ve ta'yînat ve masârifat-ı sâ'irelerinin idaresi külliyyetlü varidât tedârikine muhtâç olduğuna binâen bu takdirce Beytü'l-mâlînin atyeb-i emvâlinden olan cizye-i şer'iyeye böyle noksân atarak zimem re'âyâda beyhude terk ve itlâf olunmaktan ise de şer'-î şerîfin mesag olduğu dereceye iblâğ ve 'Asâkir-i Mansûre masârifına tahsîs kılına cânib-i mîriye hayli menfaat hâsıl ve tıyb-i mâl olmak mülâsebesiyle Asâkir-i Mansûre-i mezkûrenin istikmâl hüsn-i hâl fuâdi müştemil olacağı zâhir ve bedîhî ve işbû zamm mâddesi muhdesât kablinden olmayarak bu bâbda dâhilen ve hâricen hiçbir kimse bir şey dimeyerek vâzih ve celî olduğundan mâ'adâ el-hâletü hâzihi ba'zı erbâb-ı vukuf'un ifâde-i rivayetlerine göre taşra kazâlar cizyedârlarından ba'zıları işbû cizye mebâliği re'âyâdan şimdiki mikdardan ziyâde tahsîl etmekde olduklarından şimdi cânib-i Şerîat-ı Garradan istiftâ ile cizyenin şu vakte göre ne mikdar iblâğ lâzım gelecek ise hadd-i şer'iyesi üzerine zamm ile ber muktezâ-yı şer'-i şerîf ale'd-devâm ahz olunmak üzere icrâsı lâzimededen ve aralıklı cizye nâmıyla ziyâde akçe almışları zuhûr eder ise bi't-tahkîk iktizâsına göre tevbih ve tehdid olunarak te'sîr-i muhakkemât-ı şer'iyeye iktizâsınca re'âyâ tâ'ifesi şer'an rakabelerine mazrûb olan cizyelerinden dolayı diyemeyüb cizyedârların ta'diyât zâidelerinden varisteliklerini haklarına ni'met bilecekleri nümû-dâr olduklarına nazar olan sîm-i hâlisin câri olan

râyicine göre ne mikdâr zamm îcâb eylediği taraf-ı şer'-i şerîfden (çıkmamış) göre mesâg-i şer'i olduğu dereceye iblâğıyla bi-mennihi-te'âlâ iki yüz kırk üç senesi Muharreminden i'tibâren ol-vechle tahsîl ve cibâyet ve teksîr-i zamm-ı cizyeden hâsıl olacak fazl-ı menâfi' takımıyla Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye masârifına tahsîs kılınması tezekkür ve tensîb olunmuş ve verilen fetvâ-yı şerîf mücebince el-hâletü hazîhi mütedâvil olan altmışlık iki dirhem i'tibâr olduğundan bu suretle hadd-i şer'îyesine iblâğıyla lâzım gelen cizyenin gerek Astâne-i 'aliyyem ve gerek bi'l-umûm Memâlik-i mahruseti'l-şâhânemin mütemekkin ve sâye-i merhamet-vaye-i mülûkânemde mahmî ve müstazıll olan ehl-i zimmet reâyânın cizye evrâkı kanun-ı kadimin 'alâsına on ikişer ve evsatına altışar ve ednâsına üçer guruş zamm olunmak iktizâ edeceği tebeyyün etmiş olduğundan ol vechle zamm ve tanzîmi ve bi-mennihi-te'âlâ kırk üç senesinden itibâren icrâsı hususuna irâde-i seniyye-i şâhânem taalluk ederek ol-bâbda şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayun-ı şevket-makrûn-ı şâhânem mucebince işbû zammdan hâsıl olan mebâliğin üç taksit ile tahsîl olunmak üzere taksit-i evvelî sene-i merkûme-i Rebû'l-evvelinde ve ... Cemaziyel-evvelinde ve sânisî dahi işbû (çıkmamış) tahsîl ve Asâkir-i mansûre masârifına tahsîsen mukata'ât cizyesine teslîm kılınmak üzere cizye muhâsebesine kayd ile iktizâ eden mahallere 'ilm ü haberî i'tâ ve Memâlik-i mahrûsem kadî ve cizyedârlarına hitâben başka başka lâzımü'l-sudûr olan evâmîr-i şerîfem isdâr ve tesyâr olunmuş olmağla siz ki kâdî ve cizyedâr mûmâ-ileyhümsüz ber-vech-i muharrer 'amel ve harekete mübâderet eylemeniz fermânım olmağın i'dâmen ve ifhâmen dahi işbû emr-i 'âlîşânım isdâr ve irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde bâlâda bast ü beyân olduğu üzere keyfiyet-i irâde-i seniyye-i şâhânem mantûk-ı emr-i şerîfîmden ma'lumunuz oldukda mu'ceb ve muktezâsı üzere 'amel ve hareket birle fermûde-i şâhânem üzere sene-i merkûme-i Muharreminden itibâren ehl-i zimmet reâyânın cizye evrâkının hadd-i zamm şer'i (çıkmamış) tamâmen tahsîl el-veyme't-tâsi'-aşer şehri Şa'bân sene isnân ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

[vr. 65b]

Fî'l-asl ... ahâlisinden olub Bahr-i Sefid Boğazı'nda Bigalı Tabya'da mukîm iken vefât eden topçiyân-ı ağavâtından sağdan beşinci Osman Ağa nâm müteveffânın verâseti Tophane'de mukîm zevcesine verese-i sâ'iresine münhasıra olub ve mütevaffâ-

yı mûmâ-ileyhin işbû tereke-i mevcûdesinden sülûs-i vasiyetle tereke-i mevcûdesinden sülûseyini ahz ve kabz birle vesâyâ-yı müineyi tenkihına ve sülûsân terekesinin vereselerine isâl ve teslîme vasî-i muhtâr nasb ve ta' yîn eylediği birinci şer'-i sâbit olan Ömer Ağa müftî ve sâ'ir bi'l-cümle tobcu ağavatları mârifetleri ve mârifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve bi'l-müzâyede bey' u fûruht olunan tereke-i müteveffâdır ki ber- vech-i âtî zikr ve beyân olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sabî' ve'l-iş-rîn min-şehr-i Şevvalü'l-mükerrrem sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Orta dolu yasdık 5 aded 10 para 14 gurûş	Minder 1 aded yasdık 1 aded 19 gurûş	Şilte 2 aded 40 gurûş	Kebîr sini 1 aded 42,5 gurûş	Yorgan 1 aded çarşeb 1 aded 38 gurûş
Tencere 3 aded sahân 2 aded çorba tası 1 aded tava 1 aded 35 gurûş	İzladi seccâde müsta'mel 1 aded 5 gurûş	Müsta'mel sarı Bağdad şâlî 1 aded 45 gurûş	Cibinlik 1 aded 10 gurûş	Fincan 10 aded zarf 10 aded cezve 2 aded tebsi 1 aded kutu 1 aded 10 para 27 gurûş
Yorgan 1 aded 27 gurûş	Çuka müsta'mel cübbe 1 aded 20 gurûş	Müsta'mel kırmızı alâca antâri 1 aded 36 gurûş	Müsta'mel taraklı antâri 1 aded 2 para 13 gurûş	Köhne kısa antâri 2 aded 10 para 15 gurûş
Müsta'mel kısa gezîye kablî kürk 1 aded 7,5 gurûş	Penbe bezinden sıkma 1 aded 5 para 10 gurûş	Müsta'mel gezîye kablî kürk 1 aded 12 gurûş	Müsta'mel çuka biniş 1 aded 55 gurûş	Köhne bel kemeri 1 aded hırka 1 aded 7 para 7 gurûş

Köhne çuka çakşır 1 aded ma'a mest 12,5 gurûş	Hırdavât 16 gurûş	Müsta'mel canfes şal 1 aded 20,5 gurûş	Gömlek 4 aded iç don 4 aded uçkur 30 gurûş	Beyaz yelek 2 aded 10 para 14 gurûş
İçlik 2 aded 10 para 4 gurûş	Âbâni müsta'mel 1 aded 14 gurûş	Köhne ihrâm 1 aded 6 gurûş	Yorgan 1 aded çarşeb 1 aded 10 para 10 gurûş	Döşek çarşebi 1 aded 6,5 gurûş
Beyaz ihrâm 1 aded 14,5 gurûş	Peşkir 1 aded boğça 1 aded 5,5 gurûş	Sâ'at 1 aded 205 gurûş	Sîm kılıç 1 aded 161,5 gurûş	Müsta'mel hurç 2 aded 12 gurûş
Sandık 1 aded 10 gurûş	Eyer ma'a tâkım 1 aded 1 para 51 gurûş	Kelâm-ı kadîm hediyesine ma'a kisesiyle 1 aded 130 gurûş	Ecnâs-ı nakd mevcûdı 996 gurûş	Yusuf Ustadan alınan 500 gurûş
Nısf filika bahâsı 50 gurûş	Mevcûd hınta ve şaîr bahâsı 50 gurûş	Başbuğ Mehmed Ağa yediyle tahsîl olunan zimem 254 gurûş	Def'a mûmâ- ileyh yediyle tahsîl zimem 148 gurûş	Def'a mûmâ- ileyh yediyle tahsîl zimem 34 gurûş

Cem' an yekûn 3249 guruş

Minhâü'l-ihracât

Gurûş

Techîz i tekfîn

150

Perâkende düyûn-ı müsbetine

25

Eşyâ-yı nakliyesine	12
Resm-i âdî	81
Dellâliye	26

Sahhü'l-bâkî

2957

- 985,5

1971,5 gurûş

Müteveffâ-yı mu'mâ-ileyhin birinci şer'-i müsbet bâ-hüccet-i şer'iyye vesâyatını tenkihine vasî-i muhtâr nasb ve ta'yîn eylediği Ömer Ağa'ya li-ecli't-tenfiz verilen sülüs fürû-nihâde şüd ve bâkî sülüsân terekesi olan bin dokuz yüz yetmiş bir buçuk gurûş vereselerine îsâl için mûmâ-ileyh-i Ömer Ağa'ya teslim olunduğu işâret olunur.

Kal'a-i Sultâniye mütemekkinlerinden iken hâlik olan Anastas zimmînin zevcesi Züce nâm-ı nasrâniyeden gayrî zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub terekenin rub'ı zevce-i mersûmeye ve sülüs-i irbâ'ı cânib-i Beytü'l-Mâle â'id ve râci' olmağın Emîn-i Beytü'l-mâl ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le terkim ve bi'l-müzâyede bey' u fürûht olunan tereke-i hâlik-i mersûmdur ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Fî 27 Zi'l-hicce sene [1]242.

Bâb-ı mülk-i menzil 600

-150

450 gurûş

Hisse-i zevce-i mersûme yüz elli gurûş zevce-i mersûmenin makbûzı olmuşdur meblağ-ı mezbûr dört yüz elli gurûş Emîn-i Beytü'l-mâle â'id olarak emîn-i mûmâ-ileyh tarafından kabz olunduğu işâret olundu.

Mora ahâlisinden olub Tüfenkçi Bâşı Süleyman Ağa'nın hizmetinde iken vefât eden Soyтары Mahmud'un üzerinde melbûse-i elbisesi köhne olub fürûhta şâyân olmadığından fukarâya i'tâ olunmuş olarak eslihası ma'rifet-i şer'le fürûht ile techîz ve tekfîne harc u sarf olunan terekesi beyan olunur. Fî 11 Muharrem sene [1]242.

Köhne tabanca 3 aded 7,5	Köhne tüfenk 1 aded 5,5
--------------------------	-------------------------

gurûş	gurûş
-------	-------

Cem'an yekûn 13 gurûş

Meblâğ-ı mezbûr on üç gurûş techîz i tekfîne sarf ve te'diye ve teslîm olunduğu işâret olundu.

[vr. 66a]

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Kal'a-ı Sultâniye Kazâsı nâ'ibi mevlânâ (boşluk) zîde ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki ... cezîresi reâyâsından ve sefîne rüesâsından ma'lûmü'l-ism zimmîlerin amed-şüd eden sefîneleri Boğazhisarlarına vürûdlarında kadîmedenberü gümrük emîni ve Sultâniye Kal'ası dizdârı ma'rifetiyle yoklanub mürûrunda gümrüğe müteallik eşyâ ve memnûâtdan bir nesne olmadığı sûretde Sultâniye dizdârına mu'tâd üzere selâmet ta'bîr olunan avâid verilüb ziyâde talebiyle taaddî olunmak icâb etmez iken bir iki senedenberü Boğazhisarı gümrüğü emîni olan kimesneler boş gelüb giden sefînelerden bitirme ta'bîriyle ve Astâne-i 'Aliyyem'de bir müddet ikâmet edüb vatanlarına 'azîmet eden sefâinden dahi resm-i gümrük nâmıyla ve ba'zen Der-'Aliyyem'den gümrüğü irâd olunub yedlerine memhûr tezkire verilmiş olan eşyâdan dahi gümrük tezkiresine 'adem-i i'tibâr birle müceddeden gümrük talebiyle küllî akçelerin alub kadîme mugayir-i tecrîm ve gadr eylediklerin mukaddema inhâ ve kuyûda lede'l-müracaa Seddü'l-bahr Kal'ası dizdârı ve Sultânhisarı dizdârı beyinlerinde mürûr u 'ubûr eden sefâinin yoklanmaları husûsuna münâzaa vukû'una mebnî Bahr-i Sefîd'de Sultâniye Kal'ası Gümrüğü önünde mürûr u 'ubûr eden sefîne kadîmedenberü ve gümrük emîni ve Sultâniye Kal'ası dizdârı ma'rifetiyle yoklanub mürûrlarına izn verilegelmekle kadîmesi üzere emîn-i dizdâr ma'rifetiyle yoklanub gümrüğe müteallik eşyâdan icâb eden resm-i gümrüğü ahz ve memnûa müteallik bir nesne olmadığı nümâyân oldukda edâ tezkiresi verildikten sonra mürûrlarına taraf-ı âhardan mümânaat olunmamak ve mürûr eden sefâin kadîmedenberü teveccühle yoklana gelmiş ise kadîmesi üzere 'amel olunub kadîme-i mugayir ahârın dahl ü ta'arruzu men' ve def' olunmak bâbında reisü'l-küttâb-ı esbak i'lâmıyla bin yüz altmış senesi evâil-i Rebû'l-evvelinde Divân-ı Hümâyûnum'dan sâdır olan emr-i âlî lede'l-ihrac mukaddema sâdır olan emr-i şerîfim nâtik olduğu vechle tehî amed ü şüd

eden sefîneden dizdâr-ı avâid nâmıyla akçe ahz edegelüb lakin zikr olunan sefîne
emvâl ve eşyâ yoklandıkda Boğazhisar gümrükçüsü tarafından âdet-i kadîme üzere
resmleri ahz ve tahsîl olunagelüb tehî mürûr u ‘ubûr eden sefînelerden gerek kadîmesi
vechle avâid ahz olunması ve gerek cezâre-i mezkûrenin sefîneleriçün kayd
bulunmadığını i’lâm etmekle kadîmedenberü ve teveccühle yoklana gelmiş ise kadîmesi
üzere yoklanub ve avâid olunmak ve kadîme münâfi ve sâdır olan emr-i âliye mugayir
taaddî ... olunmamak bâbında bin ikiyüz on senesi evâhir-i Zi’l-ka’desinde emr-i
şerîfim sudûrundan sonra Seddü’l-bahr Kal’ası ile Kal’a-ı Sultâniye’den mürûr eden
sefâinin yoklanması ve içlerine memnûâtdan eşyâ bulunduğu halde ihrâcî Kal’a-ı
Sultâniye’den yalnız yoklanmayub Kilidü’l-bahr Kal’ası dizdârı maiyetiyle yoklanub
avâidî iki dizdâr beyninlerinde münâsefeten taksîm olunub ve ihrâc olunacak eşyâ dahi
bi’l-maiyye ihrâc olunmak kanûn-ı kadîm olduğundan mâ’adâ sefînelere verilen
tezkirelerden dahi alınan avâid kezâlik nısfıyyet üzere dizdârlar beyninde taksîm
olunmak mu’tâd olmakla Kal’a-ı Sultâniye dizdârı sefîneleri yalnız yoklamayub
Kilidü’l-bahr dizdârı maiyetiyle yoklanmak ve hâsılatı dahi kanûn-ı mu’tâd üzere
münâsefeten maan ahz olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru tekrar bi’l-i’lâmı istid’â
olundukda mürûr u ‘ubûr eden sefâin kadîmedenberü teveccühle yoklanmış ve avâid ne
güne eline gelmiş ise ol-vechle ‘amel ve hareket olunub mugâyir-i hâlâtdan tecvîz
olunmamak ve mürûr u ‘ubûr eden sefâin dizdarân-ı merkûmân ma’rifetleriyle yoklanub
alınan avâid her ne ise nısfıyyet üzere beyninlerinde taksîm olunmak için kapudan-ı
esbak müteveffâ-yı Hüseyin Paşa tarafından buyuruldu i’tâ olunmağla mukaddema
sâdır olan emr-i âli ve müteveffâ-yı müşârü’n-ileyhin tarafından i’tâ olunan buyuruldu
mûcebince ‘amel olunmak bâbında emr-i şerîf sudûru mukaddema bi’l-i’lâm istid’â
olundukda mukaddema sâdır olan emr-i âli mûcebince alınan avâid nısfıyyet üzere
beyninlerinde taksîm ve mu’tâd masârif dahi kezâlik maan edâ olunmak bâbında bin
ikiyüz on altı senesi evâhir-i Muharreminde emr-i münîf sâdır olmuşken dizdârlık
merkûmeye mahsûs irâd-ı mu’ine-i kadîmesi ve zuhuratıyla masarifât kadimesine
taharrî olundukda Bahr-i Sefîd cânibine mürûr eden sefâinin mu’tâd-ı kadîm üzere
büyük ve orta ve küçük sefînelerden selâmet nâmıyla Sultâniye dizdârı olanlar bi’t-
temâm selâmiyyesin alub Tersâne-i ‘Âmire tarafına katrân-ı bahâ beşyüz elli gurûş ve
Gelibolu ve Kilidü’l-bahr kal’alarına mu’tâd üzere ikiyüz elli gurûş kandil akçesi ve

Tersâne-i ‘Âmire tarafından ‘amed u şüd eden mübâşerân-ı menzil piyâdesi navluna iktizâsına göre kal’a-ı merkûme dizdârı tarafından harc u sarf olunub mâ’adâ fazla kalan meblağ ile mutasarrıf olduğu timârı hasilâtıyla kal’a-ı merkûme dizdârları kendülerini idâregelmiş iken Bahr-i Sefîd Boğazı’nda gümrük emînleri olanlar büyük selâmiyyeden kırk para ve evâsıt-ı selâmiyyeden otuz beş para ve ednâ selâmiyyeden yirmi beş para virüb mâ’adâsını fuzûli ve bilâ-mûceb zabt etmeleriyle bu vechle alınan selâmiye mürûr eden mübâşirana menzil piyâdesi navluna vefâ etmediği Sultâniye Kal’ası Dizdârı Mîr Hüseyin Han’a hazine-i sabık rikâb-ı kamer-nâb hüsrev-âneye arz u hâl takdîmiyle inhâ ve fi’ mâ-ba’d katrân ve kandil-i bahâ ve tül? ve sa’ir iktizâ eden masarifât tarafından edâ ve teslîm olunmak üzere büyük ve evâsıt ve ednâ selâmiyyelere boğaz gümrüğü ümenâ taraflarından bir türlü ta’arruz (çıkamamış) edilegeldüğü üzere verilügelene selâmiyeler bi’t-temâm tarafından ahz u kabz ettirilmek ve selâmiye-i mezbûreye ahârı ta’arruz etdirilmemek bâbında emr-i şerîf sudûru mukaddema lede’l-inhâ istid’âsı üzere emr-i âlî virile deyü hatt-ı hümâyûn-ı mevhibet-makrûn-ı şeref-yâfte-i sudûr olmağla şeref-riz sudûr olan hatt-ı hümâyûn mücebince vech-i meşrûh üzere masârifât-ı merkûme tarafından ru’yet olunmak bâbında bin ikiyüz on dokuz senesi evâil-i Ramazânında bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile muanven sadır olan emr-i alişân mücebince ‘amel ve hareket ve hilâf-ı tecvîzden tevakkî’ ve mübâ’adet olunmak lâzimedden iken İstanbul Gümrüğü mülhakâtundan Bahr-i Sefîd Boğazı (çıkamamış) Sultâniye Kal’ası pişgâhından mürûr u’ubûr eden sefâinden kal’a-ı merkûme dizdârı selâmiyye nâmıyla aldığı âidâtına [vr. 66b] ‘adem-i kanâat ve tama’-ı haminden nâşî gümrükçülere yoklama nâmıyla â’id olan selâmiyeyi dahi ben ahz ederüm deyü iddiâ ve dizdâra şu mikdâr ve gümrüğe bu mikdâr diyerek mikdâr-ı tasrîhiyle hilâf-ı inhâ muahharen Sultâniyye Gümrük Emîni Numan mâliye cânibinden isdâr ettirdiği emr-i âlî ile dahl ü ta’arruzundan hâlî olmadığı ve dizdâr mûmâ-ileyh bâ-arz-ı hâl inhâ ve ber-vech-i muharrer isdâr ettirdiği emrin kaydı ref’ ve terkin ile vâki’ olan müdâhale ve ta’diyesi men’ ve def’ olunmak bâbında müceddeden emr-i münîf-i sudûrunu istid’â etmekle Bahr-i Sefîd Boğazı’ndan âmed ü şüd eden sefâinden alınagelen selâmiyyeyi gümrük ümenâsı taraflarından müdâhâle olunmamak ve avâid-i merkûme temâmen dizdâr tarafından alınmak üzere mukaddema sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı mucebince Divân-ı Hümâyûn tarafından emr-i şerîf sâdır olmuşken

muahharen ber-takrîb dizdâra şu mikdâr ve gümrüğe bu mikdâr diyerek mâliyye cânibinden emr-i şerîf ahzıyla dizdârın avâidine müdahale olunduğu ber-vech-i muharrer mazmûn-ı arz'-ı hâlden müstebân ve bu keyfiyet mukaddema sâdır olan emrin hilâfı ve ashâb-ı sefâine dahi mazarratı müceb olmağla şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn mücebince muahharen verilen emrin kaydı terkin olunmağla mukaddemâ sâdır olan 'âlîşân mücebince 'amel ve hareket olunmak bâbında bin ikiyüz yirmi senesi evâsıt-ı Saferinde ve ba'de tekîdi havî iki yüz yirmi üç senesi evâsıt-ı Saferinde ve sonra tecdîden bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânemle müzeyyen iki yüz yirmi dört senesi evâil-i Muharreminde sâdır olan emr-i şerîfim zâyi' olmuş olduğundan bahsle ber-vech-i muharrer selefî istid'âsıyla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mucebince 'amel olunmak bâbında te'kîdi havî emr-i münîfim sûretini Sultâniye Kal'ası Dizdârı hassam-silâhşorlerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Ali zîde mecdühu bu def'a Südde-i Saâdetim'e arz-ı hâl takdîmiyle istid'â etmekden nâşî Divân-ı Hümâyûnum'da mahfûza kayd ve ahkâma mürâcaat olundukda ber-vech-i muharrer tevârih-i merkûmede evâmir-i 'aliyyem verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağla mukaddeme sâdır olan emr-i münîfim mucebince 'amel olunmak fermânım olmağın işbû emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuşdur imdî mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mucebince selâmiyye-i mezkûre dizdârlığa ilhâkan masârifât merkûme tarafından rû'yet olunmak üzere dizdâr-ı mûmâ-ileyh tarafından ahz olunmak lâzimededen idüğü sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve harekete ihtimâm ve dikkat ve mukaddemâ kaydı terkin olunmuş olan emr-i mezkûre mebnî gümrükçü merkûm tarafından dizdâr-ı mâmâ-ileyhime â'id olan selâmiyye dahl ü ta'arruz etdirilmemek bâbında fermân-ı alîşanım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zi'l-ka'detü's-şerîfe li-sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i müfahham, nizâmü'l-âlem, müdebbiru umûri'l-cumhûr, bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûf bi-sunûf-i

avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ, hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhafızı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm, ma'âdinü'l-fezâili ve'l-keâm Boğazhisarı ve havalilerinden vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve sa'ir iş erleri ve Tersâne-i Âmirem tarafından mübâşir ta'yîn olunan (boşluk) zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Donanmâ-yı Hümâyûnum kalyonları ve sefâin lâzimesiçün beher sene Boğazhisarı havalisinde vâki' kazâlardan i'mâl ve mübâyaa oluna gelen kirpasın işbû ikiyüz kırk üç senesine mahsûben dahi mübâyaa tertîb ile bundan akdem nizâm verildiği vechle tüccârlar için i'mâl eyledikleri misillû tammü'l-zirâ' ve metîni'l-nesc ve numûnesine mutâbık olmak şartıyla alborte bezinin beher topu ikiyüz elli akçe ve mayistra bezinin üçyüz akçe fi'at-ı mîriye ile lâzımgelen bâhası Tersâne-i Âmirem tarafından ta'yîn olunan mübâşir-i merkûm yedinden 'an-nakd ashâbına verilerek Boğazhisarı ve havâlilerinde üçbin tob alborte ve üçbin tob mayistra kirpas i'mâl ve mübâyaa ve Astâne-i Saâdetim'e nakl ve Tersâne-i Âmirem'e teslîm olunması için sûret-i defteriyle emr-i şerîfim sudûrunu mu'teberan-ı ricâl-i Devlet-i 'Aliyyem'den hâlâ Tersâne-i Âmirem Emîni iftihâr (çıkmamış) ve'l-ekâbir es-Seyyid el-Hâc Mehmed Said dâme 'uluvvuhu bâ-takrîr-i inhâ etmekden nâşî mucebince tanzîmi husûsuna irâde-i 'aliyyem taalluk etmekle imdî sen ki vezîr-i mü'sârü'n-ileyhsin Baş-muhâsebeden ihrâc ve derûn-ı emr-i şerîfimle mevzuan irsâl olunan sûret-i defter natık olduğu üzere sene-i merkûmeye mahsûben havâlî-i mezkûreden nesc ve i'mâl müretteb olan mezkûru'l-mikdâr kirpasın fi'at-ı mezkûre lâzım gelen bâhası mübâşir-i merkûm yedinden 'an-nakd ashâbına verilmek üzere inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetleriyle serîan ve temâmen nesc ve i'mâl ve bir saat-i mukaddem Der-saâdetim'e irsâl ve Tersâne-i Âmirem'e teslîmi hususuna bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın hâsseten işbû emr-i alişânım isdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuş imdî vusûlünde bâlâda bast ü beyân ve sûret-i defterde tahrîr ve ayân kılındığı üzere icâb eden bahâsı 'an-nakd mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle i'tâ olunarak ol mikdâr kirpas inzimâm-ı re'y ve ma'rifetin ve marifet-i şer' ve cümle ma'rifetinle tamâmen ve serîan nesc ve i'mâl ve bir saat-i mukaddem Der-saâdetim'e nakl ve Tersâne-i Âmirem'e teslîme müsâraat ve zikr olunan kirpas Donanma-yı Hümâyûnum kalyonları lâzimesinden olup bir an akdem

nesc ve i'mâl olunarak Astâne-i Saâdetim'e nakl ve Tersâne-i Âmirem'e teslîmi matlûb-hüsrevânem olduğına binâen bu bâbda bir kimesneye 'özü ü illet etdirilmeyerek serîan mübâyaa ve irsâline mübâderet ve kirpas-ı mezkûrun ziraatinde noksân olmak veyâhûd nescinde 'adem-i ihtimâm ve dikkat birle ve zemânıyla erişdirilmemek lâzım gelür ise irâd olunacak 'özü ü illetlerine i'tibâr olunmayarak gerü redd olunacağından gayri cümlesi mu'âtab olacağı emr-i muhakkak olmağla ana göre 'amel ve hareket bulunması[**vr. 67a**] iktizâ edenlere tenbîh ve te'kîd ederek ol mikdâr kirpas temâmen mübâyaa olmadıkça muhtekir ve tüccâr taifesine bir top kirpas fûrûht etdirilmemesi ve eğer ederi olur ise o makûlelerin te'dîb ve gûşmâllerîçün ism ve şöhretleriyle keyfiyeti Der-'Aliyyem'e 'arz ve i'lâm olunması husûslarına sarf-ı küll-i miknet eyleyesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahi emr-i me'mûriyetin üzere ol tarafa varub ol mikdar kirpasın lâzım gelen bahâlarını 'an-nakd ashâbına i'tâ ederek zikr olunan mahallerden müretteb olan kirpasın tammü'l-zirâ' ve metîni'l-nesc ve numûnesine mutâbık olarak mübâyaa ve serîan Der-saâdetim'e nakl ve Tersâne-i Âmirem'e teslîmine sa'y ü gayret ve hilâfından begâyet tevakkî' ve mübâ'adet eyleyesin ve siz ki kudât ve nüvvâb ve âyân ve zâbitân mûmâ-ileyhüm ve sa'irlerisiz siz dahi mûcib-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki, hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i celîli-ş-şân vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız, şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılāsız. Tahîren fî'l-yevmü's-sâdis şehr-i Zi'l-ka'de li-sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

İşbû iki yüz kırk üç senesine mahsûben bâ-emr-âlî matlûb-cihandârî buyurulan ocaklık kirpası bahâsı yedi bin beşyüz gurûş ve hizmet-i mübâşiriyye yüz yirmi beş gurûş ve urgan bahâsı yüz yirmi beş gurûş ve harc-ı imzâ ikiyüz elli gurûş cem'an sekiz bin gurûş ma'rifet-i şer'le ve cümle ma'rifetinle tevzî' ve taksîm olunub li-ecli't-tahsîl şehr kethüdâsı es-Seyyid Halil Ağa yedine i'tâ olunan defterdir ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Fî 5 Zi'l-hicce sene [1]242.

Ehl-i İslâm hissesi 777,5 gurûş

Milel-i selâse hissesi 1555,5 gurûş

Karye-i   Para   Gurûş

Saraycık	-	637,5
Okçular	-	382,5
Yağcılar	-	633
Cedid	-	127,5
İtyelmez	-	1275
Serçiler	25	95
Türkmüş	15	159
Ortaca	25	95
Belen	-	191
Sarıbeğli	15	159
Kus	-	828
Aşıklar	10	191
Sarıcaili	10	446
Kalabaklı	10	191
Çiftlik	15	159
Kemal	-	255
Sığırlı	30	63
Terziler	10	191
Kurşunlu	15	159

Fî'l-asl (boş bırakılmış) ahâlisinden olub hâlâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı ve Biga Sancağı mutasarrıfı vezîr-i rûşen-zamîr devletlü el-Hâc Mustafa Paşa yessere allâhu mâ yürûd vemâ yeşâ hazretlerinin mehterbaşılık hidmet-i devletlerinde iken vefât eden Yusuf Ağa nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub terekesi cânib-i Beytü'l-Mâle â'id ve râci' olmağın Emîn-i Beytü'l-Mâl ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm olunan bi'l-müzâyede bey' ü fûrûht olunan tereke-i müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Fî 21 Z. sene [1]242.

Tüfenk 1 aded 101 gurûş	Yasdık 1 aded, 5 gurûş	Köhne seccâde 2 aded 12 para	Kilim 1 aded 11 para 11	Boğça 5 aded 17 gurûş
----------------------------	---------------------------	---------------------------------	----------------------------	--------------------------

		12 gurûş	gurûş	
Köhne âbâni 1 aded 1 para 11 gurûş	Kısa abâ 1 aded 25 gurûş	Kısa beyaz şeytan bezinden antâri 1 aded 20 gurûş	... kiraz antâri 1 aded 1 para 1 gurûş	Beyaz hırka 1 aded 10 para 16 gurûş
Beyaz şitârî antâri 1 aded 22 gurûş	Şam alâcası antâri 1 aded 38 gurûş	İstanbul şâlîsi antâri 2 aded 36 gurûş	Trablus kuşağı 1 aded 120 gurûş	... 1 aded 31 gurûş
Kısa antari 1 aded 27 gurûş	Gömlek 1 aded iç don 1 aded 29 gurûş	Uçkur 2 aded 24 gurûş	Gömlek 3 aded 47 gurûş	Kuşak 1 aded değirmi 2 aded 20 gurûş
İç don, yelek 19 gurûş	Çuka, şalvar 1 aded 68 gurûş	Çuka biniş 1 aded 65 gurûş	Köhne çakşır 1 aded 15 gurûş	Antâri 1 aded 39 para 39 gurûş
Saltamarka 5 para 92 gurûş	Çakşır 1 aded 5 para 20 gurûş	Antâri 1 aded 1 para 11 gurûş	Çuka cübbe 1 aded 39 para 63 gurûş	Kiraz cübbe 1 aded 70 gurûş
Beyaz antâri 1 aded 25 gurûş	Köhne beyaz antâri 15 para 13 gurûş	Köhne âbâni 1 aded 12 gurûş	Şâlî çakşır 1 aded 10 para 15 gurûş	Cedîd kürk 1 aded 256 gurûş
Tabanca 2 aded 221	Kalçın 2 aded 3	Antâri 1 aded yelek 1 aded	Yaşmak 1 aded	Şâlî cübbe 1 aded 12 para

gurûş	gurûş	18,5 gurûş	5 gurûş	12 gurûş
Kısa kürk 1 aded 53 gurûş	Sıkma kısa kürk 1 aded 48 gurûş	Mor biniş 1 aded 56 gurûş	Köhne nâfe kürk 1 aded 25 gurûş	Eyer takım 50 gurûş
Köhne kaput 16 gurûş	Hurç 2 aded 20,5 gurûş	Kemer 1 aded 37 para 5 gurûş	Sarık 1 aded 5 para 10 gurûş	Heğbe başlık yular 4 gurûş
Kavuk 1 aded ma'a sarık 1 aded 5 para 20 gurûş	Enfiye kutusu 1 aded yemeni 1 aded teneke 1 aded 10 gurûş	Harbi 1 aded mendil 1 aded 7 gurûş	Kahve takım filcan 10 aded zarf 10 aded tepsi 1 aded ma'a kisesi 1 aded 29 gurûş	Sîm zarf 1 aded fincan 1 aded 10 gurûş
Kahve değirmânî 1 aded 6 para 10 gurûş	Hırdavât 4 gurûş	Tencere 1 aded timür ıskara 1 aded 5,5 gurûş	Kahve tavası 1 aded muşamba fenâr 1 aded 7 gurûş	Parça patiska 2 aded 5 para 8 gurûş
Köhne havlu 2 aded 6 para 10 gurûş	Sarı cezve 6 gurûş	Bir miktar sabun 14 gurûş	Sepet sandık 5 para 10 gurûş	Cezve, su taşı 7,5 gurûş

Cem'an Yekûn 2216 gurûş

Minhâü'l-ihracât

Gurûş

Techîz i tekfîn

180

Resm-i âdî

61

Hekim Agob'a deyn-i müsbet

15

Dellâliye

45

Haham oğlu Haym Yahûdiye deyn-i müsbet	33
Mâliye düyûn-ı müsbet	10
... deyn-i müsbet	32
Vekîl-i harc Osman Ağa'ya deyn-i müsbet	55
Uşâğı Hüseyin'e deyn-i müsbet	300
Tâtâr İbrahim Ağa'ya deyn-i müsbet	6
Binoş oğlu Ali Ağa'ya deyn-i müsbet	13
Sahhü'l-bâkî:	1462

Meblâğ-ı mezbûr bin dört yüz altmış iki guruş Emîn-i Beytü'l-mâl vekîl Ağaya teslim olduğu işâret olundu.

[vr. 67b] Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidû erkâni's-sa'adet ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûf-i 'avâtufi'l-meliki'l-a'lâ Üsküdar'dan Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yesâriyle nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı 'azâm edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve 'âzamü'l-küberâi'l-fihâm mîrimîrân-ı kirâm dâme ikbâlühum ve akâzı kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn mevâlî-i fihâm zîdet fezalihum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm kudât ve nüvvâb zîdet fezâiluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve sâ'ir zâbitân ve iş erlerî zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, hazret-i vâcibü'l-vücûd ve mukteziyyü'l-hayr ve'l-cûd ve te'addâ zâtühû ani'l-veledi ve'l-mevlûdun irâde-i ilâhiye-i ezelî ve meşiyet-i samedâniyye lem-yezelîsiyle selâtin-i izâm nasfet-i emn ve havvâkîn-i kirâm ma'delet-rehînin revnak-efzâ-yı erîke-i hilâfet ve zînet-bahşâ-yı âverînin saltanat olmaları bâ'is-i tevâlüd-i emn ü emân-ı cihân ve sebep-i tezâyüd-i refâh-ı âsâyiş-i ibâd-ı rahmân ve bâdiü'l-kıtâ'-ı urûk-ı erbâb-ı sa'y? ve tuğyân olmakdan nâşî şâhâne-i adâlet-üvânın îsâl-i zuhûr-ı sebt-i celîl ü te'âkub-perver-i necl-i necîleri müstelzim tertîb-i icrâ-yı nizâmı âlem ve müstahkem râbita-i şirâze-i ahvâl-i nev' benî âdem olduğuna mebnî sülâle-i tâhire-i sa'âdet-bâhire-i saltanatımın tekessür ve temâdîsi eltâf-ı amîme-i ilâhiye ve mevhibe-i kerîme-i sübhâniyeden me'mûl ve muntazır iken fe hamden sümme hamden muttali'-i eşrâf-firûz-ikbâl-i saltanatımdan neyyir-i hazret-i bârî ve ahter-i

şâmiletü'l-envâr-ı cenâb-ı perverdigârı tâli' ve lâmih olub işbû bin iki yüz kırk iki senesi mâh-ı Receb-i şerîfenin yirmi birinci Pazar günü semere-i şecere-i devlet ve nev-bâve-i ravza-i saltanatım şehzâde-i civân-baht Sultân Abdülhamid dâme fî savni'llâhi'l-meliki'l-mecîd revnak-efzâ-yı mihr-i şühûd ve zînet-bahşâ-yı gehvâre-i vücûd olmakdan nâşî beşâret-i zuhûr-ı behcet-nüşûrîden bi'l-cümle sükkân makarr-ı hilâfet-nişânım hâiz-nisâb-ı şâdumânî ve sürûr ve nâil-i envâ'-ı inbisât-vücûd olduklarına binâen bu inâyet-i sübhâniyye ve atıyye-i aliye-i ilâhiyyeye şükren makarr-ı hilâfet-i mülûkânem olan İstanbul ve havâlî ve eknâfında yedi gün top şenlikleriyle icrâ-yı âyin-meserret olunub bu ni'met-i azamî ve mevhibe-i kübrânın etrâf-ı memâlik-i mahrûseme neşriyle kâffe-i ibâdu'llâhın hiseyâb-ı hubûr u meserret kılınmaları lâzıme-i tahdîs-i ni'am-ı celîle bârî olduğu ecilden tebşîr-i velâdet-i şehzâde-i me'âlî menkibe? zımında işbu emr-i celîli'l-kadrim ısdâr ve zât-ı hilâfet-semât-ı cihândârâneme mevhibe-i hazret-i hâlık-ı lâ-yezâl olan husûsa-i şefkat ve merhamet iktizâsı üzre mücerred cenâb-ı me'âlî-nisâb hilâfetim ve şehzâde-i civân-bahtım için isticlâb-ı dâ'vâ-yı hayriyye irâde-i behiyyesiyle fukarâ ve zu'afâdan bu mukâbelede nakt yirmi beş guruş hizmet verilmek üzere sadrâzam tatarlarından Hasan zîde kadruhu ile tesyâr olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda tezâyüd-i şân-ı şevket-ünvân-ı şâhâne ve imtidâd-ı ömr ve âfiyet kurretü'l-ayn-ı şehenşâhânem için meşâyih ü zühhâd ve sâir bendegân-ı sadâkat i'timâdım taraflarından mesâcid ve mehâfilde edâ-yı vezâyif-i du'â ve tertîb-i envâ'-ı mehâmid ü senâ ile Dersâadet'imde olduğu gibi yedi gün îdeyn misilli husûn ve kılâ'dan top ve tüfenk şenlikleriyle şân u şükûh-ı saltanat-ı seniyyem icrâ kılınarak izhâr-ı meserret ve şâdmânî mübâderet olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sâdır olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Fî evâil-i Şa'bânü'l-muazzam sene [1]242

Düstûrûn-ı mükerreremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l- fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidû bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidû erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûf-i 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağkolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine

varınca vâki' veziriazam edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve 'âzamü'l-ümerâ'i'l- kirâm akazimü'l küberâi'l-fihâm ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l- a'lâ mîrimîrân-ı kirâm dâme İkbâlûhu ve akâzı kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-yakîn râfi'û a'lâmi'ş- şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâlihüm ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm kudât ve nüvvâb zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve vesâ'ir zâbitân ve vücûh-ı ahâlî ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, mukaddem ve muahhar sahîfe-i pirâ-yı sudûr olan evâmîr-i şerîfemde tafsîl ve beyân olunduğu üzere ittifak-ı ârâsı ile karâr-gîr olub bir tarafda icrâsı irâde-i seniyyem muktezâsından olan men'-i mürûr nizâmından merâm ve maksûd ve mücerred ve Memâlik-i mahrûstei'l-mesâlik-i pâdişâhânemde mürûr u 'ubûr edenlerin hâl ve keyfiyetleri bilinüb uygunsuz ve asl ü nesl belürsüz olan eşhâsın bir mahallden bir mahalle salıverilmemeleri kazıyyesinden ibâret iken ba'zı mahaller hükkâmı asâyış-ibâdıyla? ve ni'yyet-i haberıyyesiyle teşebbüs olunan işbû nizâm-ı müstahseneyi kendülere vesîle-cû menfaat-ı ittihâz ile on, on beş nihâyet elli gurûşa kadar akçe alarak şuna göre tezkire i'tâsıyla nizâm-ı mezkûrun ihlâl ve ifsâdına çalışmakda ve icrâsına me'mûr oldukları umûr-ı şer'ıyyeden hâric işlere ve memleket mesâlihine ve yaramaz? yerlerin ehl-i örf zâbitleri dahi umûr-ı 'örfıyye ve memleket mesâlihinden haric şer'i-şerîfe müteallik şeylere karışmakda oldukları bu def'a bi'l-ihtiyâr tahkik-gerde-i şâhânem olub hükkâm-ı şer'-i şerîf bulunanların o misillü mürûr tezkirelerinden bir akçe almaları Saltanat-ı Seniyyemin umûr-ı muktezâsından olan men'-i mürûr nizâmının ihlâl ve ifsâdına bâdî ve yekdiğerin ahar müteallik olan mesâliha karışmaları dahi aralıkda fukarâ ve zuafânın iz'âc ve ızrârlarını ve mehamm-ı Devlet-i 'Aliyyem'in ibtâlîni müeddî olacağı zâhir ve bu husûsun her halî men' ve def'ıyle nizâm-ı mezkûrun tetarruk-ı halelden[**vr. 68a**] fukarâ ve zuafânın dahi 'özü zarardan vikayeleri zimmet-i vâlâ himmet-pâdişâhânem olan lâzım ve mütehattim idüğü bedîhi ve bâhir olmakdan nâşî siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhümsüz bundan böyle o makûle mürûr tezkireleriçün hükkâm ve sa'irleri taraflarından dahi akçe alındığı haber alınmak lâzım gelür ise derhâl Der-saâdetim'e

celb ve ihzâr ve akçe alub tezkire verdiği şahs ile müvacehe etdirilerek irtikâbı lede't-tebeyün cezire-i kazâdan yeri hâk ve kendüsünün te'dîbine ibtidâr kılınacağı ve kezâlik bir mahalde bu makûle hilâf-ı rızâ tama' ve irtikâba cesâret vukû'unda ol mahallin âyân ve vücûh-ı hakikât hâlî Der-saâdetime 'alâ-vechi'l-sahh tahrîr ve inhâ etmeyüb de o makûlelere mümâşât ve sahâbet ve yahûd kendüleri dahi uygunsuz şeylere cesâret edecek olurlar ise bi't-tahkîk anların dahi başkaca haklarından gelineceği muhakkak ve mukarrer olmakla ana göre tavır alınub şu men'-i mürûr hakkında şimdiye dek bi'd-def'ât sudûr eden evâmir-i şerîfemde mûnderic olan kaffe-i nizâmâtın yoluyla icrâsıyla bir vakitde hilâfı vaz' u hareket vukûa gelmesi ve ahkâm-ı şer'-i şerîf ve ehl-i örf zâbitlerinden her biri kendülere muhavvel olan umûr-ı mesâlihden gayrî şeylere karışmayarak mesâlih-i fukarâyâ raiyyet ve mehamm-i Devlet-i 'Aliyyemin merkez lâyıkında idâre ve ru'yet olunması husûsuna sarf u sa'y ve makderet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ifhâmen ve tehdîden ve ikâzen işbû emr-i celîli'l-kadrîm isdâr ve sadrâzam kethüdâsı çûkadârlarından Feyzullah zîde kadrihu ile tesyâr olunmuşdur. İmdî bâlâda beyân olunan tenbîhât-ı şahânemin müceb ve muktezâsı üzere 'amel ve hareketle bir mahalde hilâfı vaz' u harekete cesâret olunmaması irâde-i kat'-ı seniyyem muktezâsından idüğü ve hilâfına mütecâsir olanlar olurlar ise o makûleler haklarında bâlâda muharrer olan vaîdat-ı şahânem bilâ-imhâl icrâ kılınacağı ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer 'amel ve hareketle inkâz emr ve irâde-i şahânem cümle tarafından kemâliyle i'tinâ ve dikkat ve hilâfindan gayetü'l-gaye tehâşî ve mücânebet eylemeniz fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız (boşluk) Tahrîren fî evâil-i şehri Şa'bânü'l-mu'azzam sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Çay Mahallesi'nde sakine iken vefât eden Raziye bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfiyyesi olmayub terekesi cânib-i Beytü'l-Mâle â'id olmağla emîn-i Beytü'l-Mâl ta'yîn buyurulan Tahir Beğ ma'rifet ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkim ve bey' men yezîd ile bey' u fûrûht olunan tereke-i müteveffiyedir ki ber-vech-i zikr ü beyân şüd. Fî 15 N. sene 242.

Bulgur, bakla, kavanoz, heğbe (2), çuval (1), köhne antâri (1) 18 gurûş	Köhne parçalı kilim ve sâ'ir perâkende ve bir mikdâr tarhana, köhne sandık 15 para, 7 gurûş	Köhne gömlek ve eşyâyı perâkende, antâri parçaları 3 para, 14 gurûş
Köhne yorgan, heğbe, köhne hırka, köhne eşyâyı perâkende, köhne çember 23 para, 12 gurûş	Köhne hırka, gömlek, köhne yasdık (9), minder (2), köhne yorgan (3), 32,5 gurûş	Köhne döşek (4), yasdık (5), köhne şilte (1), köhne hırdavat 48,5 gurûş
Köhne kilim parçaları, köhne kebe parçaları, köhne kilim, köhne yorgan 33 para, 35 gurûş	Köhne yorgan (2), çarşeb(1), sepet (2), sandık paçavraları 23 para, 33 gurûş	Tandır iskemle, köhne taraklar, köhne hırka, çengel, ..., hırdavat 23 para, 19 gurûş
Uçkur, peşkir, köhne antâri köhne çarşeb 38 para, 14 gurûş	Torba, köhne yelek, köhne hırdavât, parça bezler, köhne peşkir (9), köhne çember 3 para, 18 gurûş	Köhne gömlek, çatal, çekiç, köhne çemberler, köhne hırdavât 27 para, 17 gurûş
Bir mikdâr rişte-i penbe, köhne don, mâî rişte-i penbe, köhne hırdavât 10 para 16 gurûş	Köhne boğçalar, köhne kaytan, köhne hırka, köhne antâri 3 para, 21 gurûş	Köhne çemberler, köhne mest, pabuç, billûr kâseler (4), köhne ferace (1), perişân-ı risâle 7 para, 23 gurûş
Köhne yasdık yüzün parça bezleri	Nakdî 93gurûş	Hırka ma'a demür parçaları, köhne şamdan, sagîr sini (1) 13,5 gurûş
		İncili kuşak (1) 50 gurûş

5,5gurûş			
Nuhâs-ı ecnâs 29 para, 106 gurûş	Leğen ma'a ibrik 12 gurûş	Bir bab kandil 775 gurûş	

Cem'an yekûn 1389 gurûş

[vr. 68b]

Minhaü'l-ihracât	Gurûş
Techîz i tekfîn	30
Resm-i âdî	34,5
Dellâliye	27
Sahhü'l-bâkî	1297

Ber-mûceb-i defter-i kassâm müteveffiye-i Raziye'nin tereke-i metrûkesi lede'l-müzâyede Emîn-i Beytü'l-Mâl Tahir Beğ Efendi'ye teslîm olunan mebâliğ bin ikiyüz doksan yedi olduğu işbû mahalle kayd ve şerh olundu.

İşbû bin iki yüz kırk iki senesi rûz-ı Kâsımından sene-i mezbûr rûz-ı Hızırına gelince altı mâhda Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan mürûr u 'ubûr eden hidemât-ı Devlet-i 'Aliyye ve bâ-emr-i âlî âmed-şüd eden mübâşirâna verilen hizmet-i mübâşiriye ve sene-i mezbûre rûz-i Hızır menzil bedeli ve yoklama filikası mâhiyeleri ve filika ta'mirâtı masârifâtı ve ber-mu'tâd müftî efendiye ve şehir kethüdâsı âidâtı ve uşaklarına ve harc-ı imzâ ve bi'l-cümle mürûr u 'ubûr edenlere ve bi'l-cümle vukû' bulan mâsarifât-ı kasaba ve kurâ ve ihtiyârânı ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le yegân yegân rû'yet ve hesâb olunarak ber-mu'tâd-ı kadîm sülûs-i sülûsân i'tibâriyle tevzî' ve taksîm olunan masarifât-ı kazâ defteridir ki, ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Hurre fi'l-yevmü'l-hâmis-i aşer min-Şevvâlü'l-mükerrem li-sene isneyn ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Gurûş

00150	Şeyhü'l-islâm efendimizin mektûbuyla gelen tâtâr ağasına
01618	Kapudan Paşa Hazretlerinin seffine çıkdıktan geriye 'avdet eden Rumeli askerine

- 00250 Limni Muhâfızı Mehmed Paşanın esblerine ve gerek üzerinde olan âdemlerine
- 01616 Kapudan paşa hazretlerinin binbaşısı Ahmed Beğ takımına ta'yinât ve masârifât
- 00066 Edirne tarafından gelen bî-kes hatûnlara nân
- 00085 Yoklama filikasına kumândar yediyle ta'mîr
- 03785
- 00160 Âsitâne'ye giden humbaracılara kayık navlunu
- 00250 Rûz-ı kâsım defterinden bakîye nân bahâsı
- 00090 Tezkireye dikkat olunması için gelen kapudan paşa tâtârına
- 00021 İktizâ eden mahallere alınan kürek ve süpürge
- 00150 Tezkire dikkatiçün gelen vezîr çûkadarı ağaya
- 00145 Humbaracı bargîrlerinin kürek ve süpürge ve odaları ta'mîrine masarifât
- 04601
- 00250 Def'a Kapûdân Paşa Hazretlerinin binbaşısının esblerine hâ'iz masârifât
- 01200 Namâza devam ve çocukları mektebe vermek için bâ-emr-i âlî gelen hâcegân efendiye
- 00250 Uşaklarına ve esblerine
- 00035 Ve Asâkir-i Mansûre iktizâ eden mahzenlerin ta'mîrine
- 00095 Humbaracı filikalarının odalarına cam ve çerçeve
- 06431
- 00100 Devletlü Sadrâzam Efendimiz gavvasına
- 00125 Çekirge suyu getüren şeyh efendimize verilen
- 00100 Def'a devletlü sadrâzam efendimiz gavvasına
- 01600 Asâkir-i Mansûre için Âsitâne'ye irsâl olan sekiz nefere
- 00650 Devlet kethüdâsının baş çûkadarı Ali Ağaya ve uşaklarına
- 00150 Bina emîni beğ efendinin konağına ücret
- 09156
- 00400 Asâkir-i Mansûre'nin yataklarına vaz' olunan saman bahâsı
- 00100 Devletlü sadrâzam efendimiz gavvasına

- 00050 Yiğen Paşanın masârıfı
00150 Ayvacık Voyvodası Hasan Ağa'nın esblerine ve uşaklarına
00700 Akçe emriyle hâcegân efendiye
00150 Mûmâ-ileyhin esblerine
10706
00500 Şâir mübâyaacısı Mustafa Ağa'ya verilen hizmet
00450 Devletlü kapûdan paşa hazretlerinin i'lânesiyle gelen ağaya
00100 Sadrâzam efendimiz gavvasına
00100 Bâ-emr-i âlî vürûd eden gabyâr mübâşiriyesine
00072 Biga Şehrinden gelen hatûnlara nân bahâsı
11928
00250 Tâtâra veilen hizmet
00200 Tezkire emriyle gelen Ağaya hizmet
00320 Bilâ-mürûriye? ... hâcegân efendiye Halid Ağa yediyle masârifât
00160 Asâkir-i Mansûre hastalarıçün tahmîl odalarına ücret
00150 Topçuların başı boş odasıçün Hasan Ağaya ücret
00060 Palamud mîrisiçün Kal'a-i Sultâniye'de kalan ağalara oda ücreti
13068
[vr. 69a]
13068 Nakl-i yekûn
00850 Kırk iki senesi hatab bedeliyesiçün
01500 Kırk iki senenin rûz-ı Hızırının Âsitâne'ye verilen menzil bedeliyesi
00050 Asâkir-i Mansûrenin ...
02100 Yoklama filikasının yedi mâhda ücretleri
00384,5 Bu def'a müceddeden yoklama filikâsının ta'mîrât ve masârifât-ı yelken
17952,5
00450 Ezine Voyvodası Hacı Derviş Ağa'ya iki def'a masârifât
00020,5 Yiğen Paşa oğlu geldiğinde Hacı Mehmed Ali Ağa yediyle masârifât
00150 Humbaracı bargîrlerinin mukaddem ta'mîr olunan çuvallarına verilen
00865 Hademe-i Devlet-i 'Aliyyem'den ve sâ'irden mürûr u 'ubûrdan Seddü'l-
bahr'de olan misâfirâne masârifât

01750 Ba'zı mürûr u 'ubûr eden misarîfâta perâkende olan masârîf-ı bâ-defter-i müfredât

21188

04000 Altı mâhda şehîr kethüdâsı âidatı

00300 Kâtibiye için

00500 Altı mâhda uşaklarının ücreti

01000 Akçe nemâsîçün verilen

01250 Sancak masârîfâtından Kal'a-i Sultânî'ye için ifrâz olunan

28238

00500 Kapudan-ı Deryâ hazretlerinin iç mehterbaşısı ağaya

00230 İktizâ eden misâfirâna hânelerde masârîf

00065 Defter getüren uşaklara

01000 Milel-i selâsenin çuval masarîfleri ve imdâdiye

30033

01000 İtyelmez Karyesi'ne imdâdiye

00250 Ber-mu'tâd müftî efendiye

00800 Hâkim efendinin birer paradan harc-ı defter

00450 Hâkim efendinin hademelerine ve kâtibiye ve kaydiye

32533

Ehl-i İslâm hissesi: 3615 gurûş

Milel-i selâse hisseleri: 7229 gurûş

Karye-i	Hâne	Rub'	Para	Gurûş
Saraycık	5	-	-	2437,5
Okçular	3	-	-	1462,5
Yağcılar	0,5	-	30	243
Cedîd	1	-	-	487,5
İtyelmez	10	-	-	4875
Serciler	0,5	1	25	365
Türkmüş	1	1	15	609
Ortaca	0,5	-	25	365
Belen	1,5	-	10	731

Sarıbeğli	1	1	15	609
Kus	6,5	-	30	3168
Aşıklar	1,5	-	10	231
Sarıcaılı	3,5	-	10	1706
Kalabaklı	1,5	-	10	731
Çiftlik	1	1	15	609
Kemal	2	-	-	975
Sığırlı	0,5	-	30	243
Terziler	1,5	-	10	731
Kurşunlu	1	1	15	609

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Biga Sancâğında vaki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve voyvoda ve sa'ir iş erleri zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, mukaddema Gelibolu Baruthânesi'nde i'mâl ve isaga olunan barut gâyet fenâ olub barut maddesi Devlet-i 'Aliyyem'in umur-ı noksânından olduğuna binâen bu hâne akdem-i baruthâne-i mezkûrede i'mâli terk ve tertibât ve levâzımatı Azadlu Baruthânesi'ne nakl olunmakdan nâşî ricâl-i Devlet-i 'Aliyyemden hâlâ baruthâneler nâzırı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc Mehmed Necib dâme mecdühuya ihâle olunan baruthânelerden Azadlu Baruthânesinde ber-mûceb İngiltere ve Felemenk perdahtı olmak üzere gâyet pak ve a'lâ tabh ve i'mâline irâde-i 'aliyyem taallukda hâne ma'lûmü'l-mikdâr barut-ı siyah için sene-i sâbıkada Gelibolu Baruthânesi için ber-vech-i ocaklığa güherçile mübâyaa olunagelen kazâlardan ber-mûceb-i sene-i sâbıkâ lâzım gelen bedellerinin tahsîli dahi Azadlu Baruthânesi'ne ber-vech-i ocaklığa nakl ve tahvîl olduğuna mu'ma-ileyh tarafından kabzına me'mûr ma'rifetiyle ikiyüz kırk iki senesine mahsûben livâ-i mezkûr kazâlardan tahsîl-i mu'tâd on dört bin dört yüz vukıyye güherçilenin ber-mûceb-i sâbıkâ tahsîli lâzım gelmeğine mûmâ-ileyh tarafından kabzına me'mûr zîde kadrühu yedine verilen mühürlü ve nişânlu mevkufât defteri sûreti mûcebince cem' ve tahsîl ve baruthâne-i mezkûre edâ ve teslîm etdirilüb bu bâbda reâyâ fukarâsına zulm ve taaddiyâta ve cümle (çıkmamış) ihtimâm-ı hizmet etdirdüb hilâf-ı

emr-i şerîfime ilka' hareketine tevakkî' ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fi'l-yevmü'l (çıkmamış) 'aşer min-şehr-i Cemâziye'l-evvel sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

[vr. 69b]

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Kal'a-i Sultâniye nâ'ibi mevlânâ zîde 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, ... sâdık zemâne bektaşlığı yoluna saparak hilâf-ı şerîat-ı garrâ ba'zı şenâata ictisâr eylediğinden ... ref'-i def' olunarak salâh-ı hâl gelmedikce ıtlâk olunmak üzere bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mûcibince li-ecli't-te'dîb Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ü tagrîb olunmuş ise de merkûm harekât-ı sâbikasına tâib-i müstâğfir olarak i'tikad-ı tashîh ile kendüye salâh gelmiş ve fakr u hâl-i sebep-i perişân ve bi'l-vücûh merhâmet ve şefkate şâyân olmuş olduğunu erbâb-ı vukûf tahkîk eylediklerinden bahsle afv u ıtlakı hususuna müsâideten 'Aliyyem erzanî kılınmasını Bostancıbaşı mûmâ-ileyh ifâdesiyle merkûmun afv ve ıtlakı fermânım olmağın sen ki nâib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda fi'mâ-ba'd o misüllü harekâta ve muğâyir-i şer'-i şerîat iş eyleyesin gûş-i hûşuna gereği gibi ilkâ' ederek kayd-ı telkîn ile tahliye-i sebîline mibâderet eylemen bâbında fermânım

Kal'a-i Sultâniye-i muzâfı Kalabaklı Karyesi sâkini iken bundan akdem vefât eden Üveys bin Beldalli kimesnenin vâris-i zevce-i menkûha-i metrûkesi kebir oğlu Hasan ve sagîr oğlu Ahmed râci' olduğu inde's-şer' zâhir ve nümâyân olmuş ise terekesi ancak deynine vefâ eder olmağla sâbit olan düyûna nısfen edâ ve ba'zen zevcesi hatûn dört mâh sonra edâ etmek üzere ba'zı ashâb-ı düyûn rızâlarıyla tahrîr olunan tereke-i müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Fî 7 Ş. Sene [1]242.

Keçi 14 aded 140 gurûş	Kısrak 60 gurûş	İnek 55 gurûş	Merkeb 50 gurûş	Def'a merkeb 31 gurûş
Araba 40 gurûş	Öküz 20 gurûş	Dislik? 5 gurûş	Entâri 10 gurûş	Sarık 5 gurûş

Gömlük 3 gurûş	Aba 20 gurûş	Bıçak 2 aded 18 gurûş	Şalvar 4 gurûş	Saman çit (12) 54 gurûş
Çift kamçı 15 gurûş	Mevcûd hınta 10 keyl 100 gurûş	Mevcûd şaîr 5 keyl 15 gurûş	Zirâda hınta 9 keyl 90 gurûş	Zirâda şaîr 4 keyl 12 gurûş
Zirâda şaîr 1 keyl 3 gurûş	Zirâda şaîr 4 keyl 12 gurûş	Mevcûd hınta 10 keyl 90 gurûş	Darı 1 keyl 3 gurûş	... isâbet eden mirâsı bâki' kalan 55,5 gurûş

Cem'an yekûn 910,5 gurûş

	Para	Gurûş
Minhâü'l-ihrcât		
Techîz i tekfîn		16
Resm-i âdî	30	22

Müteveffânın düyûn-ı müsbet beyân olunur

Düyûn-ı müsbet zevce	50
Düyûn-ı müsbet Şatır Ağaya	107
Düyûn-ı müsbet Uğurlu Aliye	250
Düyûn-ı müsbet Hüseyin Ağaya	100
Düyûn-ı müsbet camî'-i şerîfe	40
Düyûn-ı müsbet Receb Ağaya cem'an	131
Verilen düyûn-ı müsbet Rısvan Ağaya	252
Verilen düyûn-ı müsbet Şakir Beğ	46
Verilen düyûn-ı müsbet Hüseyin Ağaya	40
Düyûn-ı cem'an yekûn	1016

Temme't-kelâm hakku'l-kalem

Es-seyyid el-Hâc Ahmed Necib el-müvellâ hilâfet-i be-medîne-i Kal'a-i Sultâniye nemmekâhü'l-fâkir ileyhi azze şânühû te'âlâ gufira leh

[vr. 70a]

Yâ Fettâh Yâ Vehhâb Yâ Rezzâk Yâ 'Alîm Yâ Hafız

İzzet-meâb şerî'at-nisâb mevlânâ Mehmed Selami Efendi kâm-yâb; ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğum Kal'a-i Sultâniye Kazâsının işbû sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf Şa'bânü'l-mu'azzam guresinden zabt etmek üzere umûr-ı ahkâm-ı şer'iyyesi tarafımızdan gıyâbınıza ihâle ve tefvîz olunmuşdur. Gerekdir ki kazâ-yı mezkûru gurre-i şehri merkûmdan zabt edüb beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyyede sa'y-i cemîl ve vâkı' olan mevtâ-yı 'askeriyye muhallefâtı tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm hususuna ihtimâm ve dikkat edüb câdde-i şer'i şerîften ser-i mû inhirâfa cevaz göstermeyesiz. Ve's-selâm.

El-fakîr Vâlide Kethüdâsı-zâde Mir el-Hâc Mehmed Sadık

El-kadı be-Mekketü'l-mükerreme Sâbıkâ

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l- fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidû bünyâni'd-devleti ve'l-ikbâl müşeyyidû erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el- mahfûfun bi-sunûf-i 'avâtifi'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı Vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa ve Aydın ve Saruhan ve Teke ve Hamid ve Muğla sancakları mutasarrıfı ve İzmir Muhâfızı vezîrim Hüseyin Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim camiü'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhtass bi-mezîdî inâyeti'l-meliki'd-dâim Dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından Midilli Cezîresi Nâzırı ve Muhâfızı ve Kütahya Mütessellimi İbrahim dâme mecdühu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-ikelâm palamud husule gelen zikr-i âtî mahallerin kudât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-'ayân hâcegân-ı hümayûmdan olub hususâtı'l-beyâna bu def'a taraf-ı Saltanat-ı Seniyyemden me'mûr ve ta'yîn kılınan Ömer Lütfî ve Karesi Sancağı Mütessellimi ve Menteşe

Sancağı Mütessellimi zîde mecdühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve sa'ir zâbitân ve gümrük ve iskele emînleri ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Der-saâdetimde kâin debbâğ esnâfının i'mâl eyledikleri gâvsâle ve meşînin cüz'î ve a'zamî olub Bayramiç ve Edremid ve Midilli ve Molivo ve Kalonya ve Kızılcatusla ve Kösederesi ve Kuşadası misillû mahallerde husule gelen palamud ötedenberü tüccâr ma'rifetiyle doğru Der-saâdetim'e nakl olunarak anlar dahi râiciyle iştirâ' birle gâvsâle ve meşîn i'mâl edüb Cebehâne-i Âmire ve Tersâne-i ma'mûrem mühimmâtı levâzımını edâ mâ'adâsını ibâd-ullaha bey' ve i'tâ iderler iken bir müddetden berü ba'zı kimesneler palamud hâsıl olan kazâlara varub husûle gelen palamudun a'lâsını iştirâ' ile diyâr-ı âhara nakl ve irsâl ederek bu keyfiyet İstanbul'da palamudun killetine bâdî ve bahâsının a'lâsına müeddî olduğu debbâğ esnâfı tarafından bi'd-def'ât arz-ı halleri takdîmiyle inhâ olunmakdan nâşî esnâf-ı merkûmeye lüzûmu olan palamudun bir danesi mahall-i âhariye ve muhtekir ve mardabaz makûlesine ve müste'men tâ'ifesine sırran ve alenen bey' ve fûrûht olunmayıb cümlesi Der-saâdetim tüccârına fi'at-ı râiciyle iştirâ' etdirilerek doğrucaya tarafa nakl ve esnâf-ı merkûmeye bey' olunmak üzere zikr olunan kazâlar hükkâmına ve sa'ir lâzım gelenlere kirâren ve mirâren evâmîr-i şerîfem isdâr ve tesyâr kılınmış ise de o makûle muhtekir tâ'ifesi bu kârdan kat'an ferâgat etmeyüb husûle gelen palamudun a'lâsı birer takrîb hafıyyeten âhar mahallere ve müste'men tâ'ifesine fûrûht ederek yine lâyıkıyla Der-saâdetime palamud gelmemesi ve gelenler dahi çürük olarak debbâğ esnâfının işlerine yaramaması cihetiyle esnâf-ı merkûme müzâyakadan ve usta olmadıklarından şed uygunsuzluğun önü kesdirilmek için ba'de'l-yevm husûle gelen palamudun (çıkmamış) Der-saâdetim'e gelüb içinden beş ocak ta'bîr olunur debbâğ esnâfının işlerine yarayacak palamud semeni râiciyle esnâf-ı merkûme tarafından iştirâ' olunduktan sonra fazlası kalur ve esnâfın işlerine gelmeyerek almakdan istinkâf eyledikleri ma'rifet-i şer' ve esnâf ma'rifetiyle mütebeyyin olur ise ol vakitte bu taraftan diyâr-ı âhara fûrûht olunmasına ruhsât verilmek üzere geçen sene nizâma rabt olunarak ol-bâbda palamudcu esnâfı yedlerine bir kıt'a emr-i celîli'l-kadrîm i'tâ olunmuş ve İstanbul Gümrüğü'ne ve liman odasına başka başka ilm ü haberleri verilmiş ise de el-hâletü hazîhi Ezine ve Bayramiç ve Kızılcatusla kazâlarında ve sa'ir ol-havalide husûle gelen palamud külliyyet üzere olub mahallerinden diyâr-ı âhara nakl

ve müste'men tâ'ifesine fûrûht olunmayarak Der-saâdetim'de (çıkmamış) adem-i revâcî cihetle cümlesinin bu tarafa nakliyle ba'de buradan haric satılması (çıkmamış) suretinde beyhûde (çıkmamış) birtâkım[**vr. 70b**] masârif-i nakliye sebebiyle tüccâra zarar ve ziyânı müeddî olacağına mebnî zaruri hâl çekdiklerinden zikr olunan kazâlarda müctemi' olan palamud çürüyüb hitampezir olarak ol-vechle gerek palamud tüccârı ve gerek bu misillû palamud mahsûliyle teayyüş etmekde olan fukarâ güruhu mübtelâ-yı 'özl ve hasar olmakda oldukları bi'l-ihyâr tahkîk-gerde-i padişâhanem olub umûr-ı mühimme-i Devlet-i 'Aliyyemin ta'tîlden ve debbâğ esnâfının dahi palamud hususunda müzâyakadan vikâyeleri ehemm ve elzem olduğu misillû zât-ı hilâfet-simât-ı mülûkâneme vedi'a-yı cenâb-ı rabb-i 'izzet olan fukarâ ve zuafânın 'özl ve zarardan vikâyeleriyle saye-i merâhim-vâye-i pâdişâhânemde müsterîhü'l-hâl ve müreffehü'l-bâl olmaları nezd-i mekkâr-ı muvakkar pâdişâhânemde matlûb ve mültezem ve şu hususun ber-hüsn-i sûretine bend ve tevşîkiyle hem palamudun Der-saâdetimde geşt üzere bulunması ve hem tüccâr ve fukarânın bu misillû 'özl ve hasârdan kurtarılması lâzımeden idüğü emr gayr-i mübhem olmakdan nâşî keyfîyeti erbâb-ı vukûfdan lede's-su'al zikr olunan mahallerde hasıl olan palamudun evvel emirde cümleten Der-saâdetim'e celbiyle 'alâsından kifâyet mikdârının esnâf-ı merkûmeye fûrûht olunması ve mâ'adâsının mahall-i âharaya nakl kılınması minvâl-i muharrer üzere bi'l-icâb nizâma rabt olunmuş ise de vakı'a bu sûret tüccâr ve fukarâyâ ziyân ve 'usreti müstelzem olduğu anlaşılıb ancak ednâ mertebe müsamaha olunmak lâzım gelse öteden berü ma'lûm ve mücâb olduğu üzere bir takım muhtekir ve marda-bâz makûleleri palamud hasıl olan mahallere âdemler irsâl ederek ve mahall-i mezkûrenin vücûh ve erbâb-ı yesâriyle uydurarak hasıl olan palamudu selh tarîkı üzere rahis bahâ ile fukarâdan devşirüb İzmir ve sâ'ir iskelelere nakl ve mahzenlere vaz' ile çürük ve işe yaramayan palamudu Der-saâdetim'e irsâl ve alâsını galî bahâ ile ahar mahallere ve Rûmeli cânibine ve müste'men ta'ifesine bey' u fûrûht edecekleri zâhir ve aşikâr ve bu cihetle asl-ı maksûd hasıl olamayarak Der-saâdetim lâzımesine hâlel geleceğinden başka aralıkda erbâb-ı ihtikârdan olmayan ehl-i 'ırz tüccâr ta'ifesi ve palamud mahsûliyle teayyüş eden rencber ve reâyâ güruhu kemâfi's-sâbık muhtekir elinde mağbun olacakları bedîdâr olduğundan böyle olmakdan ise Der-saâdetim'de kâ'in beş ocak ta'bîr olunur debbâğ esnâfına lüzûmu olan palamud gayet 'alâsından olmak üzere

vakt ü zemâniyle Der-saâdetim'e nakl olunduktan sonra fazlasının Der-saâdetim'e celbî tekellüfünden sarf-ı nazar ile o makûle ehl-i ırz tüccâr ve fukarâyâ merhameten mahall-i âharaya ve Rûmeli tarafına ve müste'men ta'ifesine fûrûhtuna ruhsât i'tâsı ber-hüsn-i sûret ve nizâm tahtına idhâl olunub şöyle ki Der-saâdetim'de bulunan debbağ esnâfi senevî ber-vech-i tahmîn yirmi otuz bin kantâr palamuda muhtac ve el-hâletü hâzihi Biga Sancağı kazâları ve Tuzla ve Kösederesi ve Kazdağı ve Bozbaba ve Edremid ve Ayazman ve Ayvalık ve Midilli Cezîresi ve İzmir havâlisi ve Aydın ve Saruhan sancakları kazâlarında ve Kuşadası'na semt olan Sığla ve Muğla ve Denizli taraflarında husûle gelen palamud ise bunun onbeş yirmi katı olduğu müstağni eyleyen ve ihtiyac olduğundan mahall-i mezkûrede husûle gelen palamûdun 'alâsından evvel-be-evvel Asitâne-i Saâdetim'e lüzûmu mikdârı tamâmen bu tarafa sevk ve irsâl olunduktan sonra fazlası muhtekir ta'ifesinin yenice-i tamı' ve irtikâblarına düşmeksizin ashâbı ve yahûd asl-ı 'âdi tüccârı ma'rifetiyle ahar mahallere satılmak ve bu husûsda bir takım din ve devletin işine yaramaz erbâb-ı ihtikârın beyhûde ekl ü bel' eyledikleri menâfinin kat'iyile ba'de-izn Der-saâdetim'den başka mahallere satılacak palamudun beher kantarından kadîm-i resm-i gümrükden başka Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye masârifine tahsîsen fakat altmış para dahi resm-i mîri ahz ve tahsîl olunmak üzere ruhsât verildiği takdirce zikr olunan mahaller ahâlisi haklarında bu vechle sünûh eden müsaade-i seniyyemi câniblerine minnet ve bu vechle verilen nizâm ve rabıta'yı 'ayn-ı 'inâyet bilerek icrâ ve ittihâzına ikdâm ve gayret edecekleri bedfihî ve nümûdâr ve şu kadar ki bu husûsa taraf-ı Devlet-i 'Aliyyem'den müstakil bir me'mûr gönderilmediği halde yine maslahat-ı muhtekir ta'ifesine yedlerine düşerek Der-saâdetim tertîbiyle iş yaramayacak palamudun gönderilüb ol-vechle debbağ esnâfının sızıldıları münkâtı' olmayacağından gayrî bu keyfiyet yine Tersâne-i Âmireme ve Tobhâne ve Cebehâne-i me'mûrem mühimmâtına sekte irâsını müceb ve sâ'ir 'ibâdullaha haklarında dahi müzâyakayı müstevcib olacağı vazîh ve beddâr olmak mülâsebesiyle bu maddeye hademe-i Devlet-i 'Aliyyem'den muttasıf-ver ... ve sıdk u istikâmetle şöret-şîâr birinin me'mûr kılınması icâb-ı halden idüğü ifâde ve ihbâr olunmuş olduğundan bahsle husus-ı mezbûrun nef'an-li'l-bilâd ve terfîa-li'l-ibâd bu vechle tanzîmiyle hademe-i Saltanat-ı Seniyyem'den birinin bu maddeye müstekillen me'mûr ve ta'yîn kılınması irâde-i seniyye-i pâdişâhâneme mütevaffik idüğünü bi'l-fi'l baş-defterdârım iftihârü'l-

ümerâ ve'l-ekâbir es-Seyyid Mehmed Tahir dâme 'uluvvuhu bâ-takrîr-i ifâde etmiş ve zikr olunan beş ocak debbâğlarının kethüdâ ve ihtiyârlarını celb ve istintâk ile kendülere beher sene ne mikdâr ve ne cins palamud lâzım ise tahkîk ve ba'de-zîn palamud husûsunda bir gûne sızıldı vukuâ gelmeyecek suretde nizâm-ı kavîye rabt ile sûret-i karar-ı i'lâm olunmak üzere husûs-ı mezbûr bi'l-fi'l İstanbul Kadısı akdâ kudatü'l-müslimîn mevlânâ Abdurrahman zîdet fezâlihuya lede'l-havale Yedikule ve Eyüb ve Kasımpaşa ve Tobhane ve Üsküdar debbâğları kethüdâ ve yiğitbaşı ve ahibabalarıyla [vr. 71a] sâ'ir magbûtü'l-esâmî ihtiyârlarını ve palamud tüccârından ma'lûmü'l-esâmî kimesneleri gerek huzuruna ve gerek tarafından mürsel vakayi' kâtibin sadrâzam kethüdâsı odasında 'akd yapıldığı meclis-i şer'a celb ile istintâk olundukda beher sene Yedikule'ye on iki bin ve Eyyüb'e altı bin ve Üsküdar'a dört bin ve Kasımpaşa'ya on iki bin ve Tobhane'ye iki bin beşyüz kantar ki min-haysü'l-mecmû' otuz altı bin beşyüz kantâr palamud kâfi ve vâki' olduğu ve bu sene-i mübâreke için dahi hitâm-ı seneye kadar cem'an on dört bin dokuz yüz kantâr palamuda muhtac olduklarını ve kurk ve ... ta'bîr olunur a'lâsı işlerine yarayub ednâsı işlerine gelmeyeceğini ve ibdidâ-yı sene i'tibârleri evvel-i rûz-ı Kasım olub târîh-i şîrâdan i'tibâren aldıkları palamud bahâsının üç ayda bir rub'ını verdik sene-i temeline değin dört taksît ile kâmilen edâ edeceklerini ve beher sene taraflarından mahallinde işlerine gelecek hîn-i ta'rîf ve ifâde için yarar âdem göndereceklerini her biri ifâde ve takrîr eyledikleri mevlânâ mûmâ-ileyh tarafından i'lâm olunmuş olub şu palamud maddesinde şimdiye kadar derkâr olan ikdâm ve ihtimâmdan maksûd ve garaz hem umûr-ı mühimme-i Devlet-i 'Aliyyem lâyıkıyla rû'yet olunmak ve hem Der-saâdetim ahâlisi ve palamud ashâbı ve tüccâr gürûhu sâye-i mekârim-vâye-i pâdişâhânemde müntefî' ve mütemetti' olarak zımnında kimesneye gadr ve hasâr vukûa bulmamak garazından ibâret ve erbâb-ı vukûfun işbû ifâde ve ihtiyârleri dahi cümle hakkında mahz-ı hayr ve menfaat idüğü vâriste-i kayd işâret olmakdan nâşî ol-vechle tanzîmi hususuna irâde-i merâhim ifâde-i cihândârânem taalluk etmiş ve sen ki mu'mâ-ileyhsin senin evsâf-ı mezkûre ile ittisâfına mebnî bu hususun 'uhde-i ehlinne ihâlesi tasvîb ve tesebbüb kılınmış olmakdan nâşî muktezâ-yı me'mûriyetin üzere bu taraftan serîan hareket ve her bir tarafa semt ve münâsib olan İzmir'e varub anda ikâmet ve bâlâda muharrer kazâ ve iskelelere ve sâ'ir palamud husule gelen bi'l-cümle mahallere iktizâsına göre tarafından mücerreb ve mu'temed

âdemler ta'yîn ve irsâl ederek evvel-emrde Der-saâdetim'e lüzûmu olan palamudu gayet alâsından olmak üzere vakt ü zemânıyla temâmen ve kâmilten sevk ve tesyâr ile bâlâda muharrer beş ocak ta'bîr olunur debbâğ esnâfı kendülere lâzım olan palamudun tamâmen aldıktan sonra fazla kalan palamudun beher kantârından gümrükçüler taraflarından alınacak resm-i gümrükden başka Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye masârifına tahsîsen cânib-i mîri için bâyileri tarafından dahi kezâlik altmışar para resm-i mîri ahz ile mikdârını mübîn-i ashâbı yedlerine tezkireler i'tâsıyla sâ'ir mahaller ahâlisine ve Rûmeli Yakasına ve müste'men tâ'ifesine bey' u fûrûht etdirilmesi hususuna i'tinâ ve dikkat ve işbû palamud mahsûlünün diyâr-ı ahara nakli hakkında olan ruhsât-ı şâhânem mücerred Der-saâdetim mürettebâtının fazlasına münhasır ve ma'tûf Der-saâdetim'e lüzûmu olup olmadığı senin ilm-i vukûfuna menût ve mevkûf olmak hasebiyle tarafından tezkire verilmeksizin iskeleden ahâr iskeleye bir dirhem palamud kaçırıldığı haber alınmak lâzım gelir ise sâ'ir rûsûmât-ı mîriyede olduğu misillü ashâbı iki üç kat resm vermeklik ile tahlîs-i girîbân etdürmeyüb mazhar-ı eşedd-i te'dîb olacaklarından başka ol iskele kangı hâkim ve zâbitân zîr-i idârelerinde ise mes'uliyeti anlara dahi râci' olacağını deşince lâzım gelenlerin müsâmih-intibâhlarına ifâde ve telkîn ile sonra kimesne hakkında gadr ve hayf vukûa gelmemesi esbâbının istihsâline mübâderet ve hâsıl olacak emvâl-i mîriyeyi yegân ve yegân sebt-i defter ile bir akçesi zâyi' ve telef olmaksızın cümlesinin defter-i sıhhat ile eşerî ile cânib-i mîriye irsâl ve teslîmi hususuna i'tinâ ve dikkat ve'l-hâsıl şu maddede gayet akıllana ve dirâyet-mendâne tavr alınub zımnında kimesneye gadr ve taaddi ve hilâf-ı nizâm bir gûne hâl ve harekete tasaddî olunmaması hususuna sarf u sa'y ve makderet eylemek fermânım olmağın me'mûriyetini hâvi işbû emr-i celîli'l-kadrîm isdâr ve yedine i'tâ olunmuş imdi seni miyâne-i emsâl ve akrânından bi'l-intihâb bu maddeye ta'yîninden maksûd u merâm hem ibâd-ullaha ve hem müeyyid-i din-i mübîn olan Devlet-i 'Aliyyeme bir nev' hizmet ve sadakat-ı garaz mebnî idüğü vâriste-i kayd u ihfâm olmağla muktezâ-yı me'mûriyet ve lâzime-i gayret ve sadâkatin üzere hemân bu taraftan hareket ve İzmire varub anda ikâmet ile sâ'ir mahallere iktizâsına göre âdemler irsâl ve ta'yîn ve muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyyemi herkese i'lân ve tebeyyün ile muktezâ-yı me'mûriyet ki kemâ-hû hakka icrâyâ ikdâm ve sa'y mâ-lâ-kelem eylemek irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ve bu bâbda iğmâz ve rehâvet ve yahud tama'-ı

hâma meyl ve rağbetle Der-saâdetim mürettebâtı olan palamud gayet ‘alâsından olmak üzere vakt ü zemânıyla bâligân ü belag gönderilmeyübde hakkında bir nev’ teşekkî vukubulmak veyahud me’ mûr tahsîli olduğunun emvâl-i mirînin bir akçesi telef ve zâyi’ olmak lazım gelür ise ber-vechle cedâyâ kadir olamayub sonra hakkında vahîm olacağı ve Bâşmuhâsebe’ye ve Mukâtaat Hazînesi’ne ‘ilm ü haberi verildiği ma’lûmun oldukda ber-vech-i muharrer meşrûh ‘amel ve harekete ve her halde icrâsı levâzım kâr-güzârî ve sadâkate bezl-i takayyüdüne vüs’ ve makderet ve hilâfı vaz’ u hareket vukûuna irâet-i ruhsâtdan begayet tevakkî’ ve mübâ’adet eyleyesin ve siz ki vezîr-i müşârü’n-ileyhsin ve kapucıbaşları ve kudât ve nüvvâb ve sâ’ir mûmâ-ileyhümsüz mazmûn-ı emr ü irâde-i seniyyem siz ki dahi meczûmun olarak şu hususda me’ mûr-ı mûmâ-ileyhe lâzım gelen muâvenetin icrâsıyla inkâz emr ü irâde-i seniyyeme bi’l-ittifâk sarf u yârâyı liyâkat ve bu bâbda iğmâz ve rehâvet olunur ve yahud zir-i idârenizde bulunan iskelelerden bir sefîne ve bir kayığa me’ mûr-ı mu’ mâ-ileyhin tezkiresi olmaksızın bir dirhem palamud vaz’ ile mahall-i ahara kaçırıldığı haber alınır ise cesâret edenlerin haklarından gelineceğinden başka mes’ uliyyeti tarafından dahi râci’ olacağını bilüb ana göre hareket ve hilâfından begâyet ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü’l-ittibâ ve lâzım [vr. 71b]ü’l-ımtisâlimin mazmûn-ı i’tâ’at-makrûniyle ‘amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ’adet eyleyesiz şöyle bilesiz a’lâmet-i şerîfe i’timâd kılarsız. Tahrîren fî evâil-i şehri Recebü’l-ferd sene isneyn ve erba’în ve mi’eteyn ve elf.

Fî 7 Ş. Sene [1]242.

Düstûrûn-ı mükerremûn, müşîrûn-ı müfahhamûn, nizâmü’l-âlem, müdebbirû umûri’l-cumhûr bi’l-fikri’s-sâkıb, mütemmimû mehâmmi’l-enâm bi’r-re’yi’s-sâ’ib, mümehhidû bünyâni’d-devlet ve’l-ikbâl, müşeyyidû erkâni’s-sa’âdet ve’l-iclâl, el-mahfûfûn bi-sunûf-i avâtıfı’l-meliki’l-a’lâ Anadolu’nun sağ kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki’ vüzerâ-yı ızâm edâma’llâhü te’âlâ iclâlehum ve ‘âzamü’l-ümerâ’i’l-kirâm, efâhimü’l-küberâi’l-fihâm, ulû’l-kadri ve’l-ihtirâm ashabi’l-izzi ve’l-ihtişâm, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti’l-meliki’l-a’lâ mîrîmiran-ı kirâm dâme ikbâluhum ve akdâ kudâti’l-müslimîn, evlâ vulâti’l-muvahhidîn, ma’âdinü’l-fezâil ve’l-

yakîn, râfiü'l-ilâmü'ş- şerî'ati ve'd-dîn, vârisü ulûmi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâ'ilühum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kudât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsi'l ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, bir müddetden berü ba'zı erbâb-ı tama' ve irtikâb ecnâs-ı altun ve nukûdu fi'at-ı mukarresinden ziyâde alub vermeğe kâr ve menfaât ittihâzıyla muâmelât-ı nâsın ihlâline bâ'is ve bâdî olduklarına binâen fesâd-ı mezkûrun külliyyen def' ve ref' iyle bu bâbda kâffe-i ibâdullahın düçâr oldukları zarar ve ziyândan vikayeleri zımnında fi'mâ-ba'd tâmı on iki ve nısfı altı ve rub'ı üç gurûş fi'at ile alınub verilmek üzere râic-i vaz'ı ve ism-i nâm sâmi-i mülûkânem izâfetle 'adlî tesmîye olunarak Darbhâne-i Âmiremde kat' ve i'mâl olunmakda olan altun ve ufak paradan mâ'adâ sâ'ir bi'l-cümle 'atîk ecnâs altun ve nukûd ve sâ'irede beyne'n-nâs tedâvül etmemesi ve bu bâbda kimesneye 'özü ve zarar olmamak için mukaddema irâde-i seniyye-i şâhânemle kat'ı külliyyen terk olunub yirmi beş gurûş râicî olan Rûmî altunu üç gurûş zammıyla yirmi sekiz gurûşa ve nısfıyesini olan on dört gurûşa ve Atîk ecnâs-ı altun ve nukûd ve sâ'ire dahi dirhem hesabıyla Darbhâne-i Âmirem tarafından me'mûr mübâyaaçılara teslîm ile nukûd tamamıyie tebdîl olunması ve zikr olunan Adlî altunu ve nısfına ve rub'iyyesi dahi bâlâda mezkûr râiciyle ve altmışlık altmış paraya ve nısfı olan zolata otuz paraya ahz ve i'tâ olunub fi'at-ı mezkûreden bir akçe ve bir habbe ziyâde alunub verilmemesi hususâtı bundan akdem bi'l-cümle Memâlik-i Mahrûse mahsûsen ve tafsîlen evâmir-i 'aliyyem isdâr ve tesyâriyle tenbîh ve iş'âr ve hilâfına cesaret edenlerin icrâ-yi cezâ-yı sezâlarına ibtidâr olunacağı beyân ve tezkâr kılınmış ise de el-hâletü hazîhi Anadolu ve Rûmelinin ba'zı mahallerinde ve ez-cümle Diyarbekir ve Tokad ve Şam ve Halep ve Akka taraflarında bu emr-i vâcibi'l-itinâyâ kemâliyle takayyüd ve dikkat olunmadığından sâlifü'z-zikr on iki gurûş râici olan altunu on üç ve on üç buçuk ve bazen dahi on dört gurûşa kadar alınub verilmekte ve ba'zı erbâb-ı ihtikâr dahi yedlerinde bulunan ecnâs-ı nukud-ı Atîkayı fi'at-ı müstakirresiyle Darbhâne-i Âmirem tarafından me'mûr-ı mübâyaaçılara vermeyerek ketm ü ihfâ' etmekte olduğu bu def'a bi'l-ihtiyâr tahkîk-gerde-i şâhânem olub râic-i nukud maddesi kâffe-i muâmelâtın esâsı ve nizâm-ı mülk ve milletin mebnâsı olduğuna binâen şu

husûsa ‘adem-i takayyüd ve dikkat kâffe-i ibâdullahâ muzır bir keyfiyet idüğü cümle ‘indinde zâhir ve aşikâr ve bundan sonra dahi işbû râic-i nukûd maddesine dâir evvel ve âhar vâki’ olan tenbihât-ı şâhânemin hilâf-ı harekete cesâret ve zâbitândan iğmâz ve betâ’et edenler haklarında lâzım gelen te’dîbât-ı şedîde bilâ-imhâl icrâ kılınacağı bedîhî ve bedîdâr olub bu bâbda herkesi ikâz ve tahzîr zımnında sûret-i irâde-i seniyyem bu kere dahi Anadolu ve Rûmeli’nin üçer kollarına evâmîr-i şerîfim neşriyle i’lân ve beyân kılınmış olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîran ve mevâli ve kudât ve nüvvâb ve sâ’ir mu’mâ-ileyhümsüz vusûl-i emr-i şerîfimde siz dahi keyfiyeti taht-ı hükûmetinizde kâ’in kazâlar ahâlisine etrafiyla tenbîh ve te’kîd ile bundan böyle Adlî altunun tâmı on iki ve nısfı altı ve rub’iyesi üç gurûşa ve altmışlığın altmış paraya ve zolatanın otuz para fi’at-ı mukarreresinden bir akçe ve bir habbe ziyâde alınub verilmemesi ve bunlar ile ufak paradan mâ’adâ Atîk ecnâs altun ve nukûd-ı sâ’ire dahi kimesne yedinde ketm ü ihfâ etdirilmeyerek Rûmî altunu bâlâda beyân olunan fi’atıyla vesâ’irleri dahi dirhem hesâbıyla Darbhâne-i Âmirem tarafından me’mûr-ı mübâyaacılara verdirülüb mübâyaacı bulunmayan mahallerde dahi ma’rifet-i şer’ ve ma’rifetiniz ve cümle ittifâkıyla fi’at-ı mukarreresiyle devşirilerek icâb eden bedeli Darbhâne-i Âmirem tarafından i’tâ olunmak üzere mûmzâ defâtir ve i’lâmıyla Der-saâdetim’e sevk ve irsâl olunması hususlarına bi’l-ittifâk ikdâm ve sarf u ru’yet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ikdâmen ve tehdîden ve inzâren mahsûsen işbû emr-i celîli’l-kadrîm isdâr ve hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûnumdan hâlî rûznâmçe-i sân-i Sultan-zâde Mîr Ahmed zîde mecduhu ile irsâl ve tesyâr olunmuşdur, imdî bu fi’at-ı nukûd maddesi mevâdd-ı âharaya ber-vechle kıyâs olunmayub mazarratı cümle ibâd’ullaha âid olacağına binâen şu husûsa kemâl-i ifhâm ve dikkat kâffe-i me’mûrine lâzıme-i zimmet idüğü vâriste-i kayd işâret olmağla bundan böyle Adlî altun ve gerek altmışlık ve zolata radde-i müstakırresinden bir akçe ve bir habbe ziyâdeye ahz u i’tâ olunmaması ve ziyâdeye alub vermeğe cesâret eden olur ise o makûlelerin derhâl haklarında lâzım gelen te’dîbât-ı şedîdenin icrâsıyla nizâm-ı mezkûrun tetarruk-ı halelden vikayesi ve o makûle-i Atîk ecnâs altun ve nukûd-ı sâ’ire dahi kimesne yedinde ketm ü ihfâ olunmayarak ma’rû’l-beyân Rûmî altun fi’at-ı mezkûresiyle ve sâ’irleri dahi dirhem hesâbıyla Darbhâne-i Âmirem tarafından me’mûr-ı mübâyaacılara verdirülüb mübâyaacı [vr. 72a] olmayan yerlerde dahi ma’rifet-i şer’-i şerîf ve cümle ma’rifetiyle devşirilerek fi’at-ı mukarreresi

üzere icâb eden bedeli Darbhâne-i Âmirem tarafından i'tâ olunmak üzere memhûr ve mümzâ defâtir ve i'lâmıyla Der-saâdetim'e irsâl ve îsâl olunarak hafıyy ü celî eyâdi-yi nâsda tedâvül etmemesi esbâbının istihsâline bi'l-ittihâd mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz kat'-i matlûb-ı mülûkânem idüğü ve maâzallahu te'âlâ bundan sonra dahi işbû yasâğ-ı padişâhânemin hilâf-ı vaz'-ı hareket vuku'a gelir ise cesâret edenlerin haklarında bi't-tahkîk lâzım gelen te'dîbât-ı şedîde bilâ-imhâl ve icrâ kılınacağından gayrî vehâmeti tarafınızda dahi râci' olacağı cezmen ve ta'yînen ma'lûmunuz oldukda ana göre 'amel ve hareketle ittikâ' ve emr ü irâde-i kat'-ı şehr-yârâneme bezl ü sa'y ve kudret ve hilâf-ı rızâ vaz' u hareket vukûma irâet-i ruhsâtdan begâyet ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki, vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ't-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'âlâmet-i şeife i'timâd kılınız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf. Fî 9 Ş. sene 242.

Düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i müfahham, nizâmü'l-âlem, müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûf bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ, hâlâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'n-nüvvâbü'l-müteşerr'în Sultâniye nâ'ibi mevlânâ zîde 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hamd Allâhu-te'âlâ bi-avn-ü 'inâyet-i bârî ve imdâd-ı rûhâniyyet-i cenâb-ı uhrâ ile tecdîden nizâm-ı harbîye ve kavânin-i Saltanat-ı Seniyyem hüsn-i râbıtaya bend ve tevsîk buyurulub âsâr-ı tevfiika siyemmânî olarak Asâkir-i Mansûre-i Muhammedîyenin her bir usûl ve fûrû' sırasına girerek karâr etmiş ve husûsiyle ez-kadîm Devlet-i 'Aliyyemin mu'tenâ ve müretteb ve muallem 'askeri olan Dergâh-ı Muallâm topçu ve arabacı neferâtı mukaddem ve mu'ahhar mahâsin-i enzâr-ı kimyâ-eser-i tâcdârânem bir kâtible cümleden mümtâz olarak itâat üzere istihdâm olunmakda idüğüne ve mukaddemleri mevâcibleri Divân-ı Hümâyûnumda usûl-i kadîm üzere ber-mûceb-i icmâl i'tâ olunagelmış isede vak'a-i hasene zuhûruna mebnî ocâğ-ı merkûmelerin mahv ve

ilga'ları hasebiyle Divân-ı Hümâyûnum teklifinden sarf-ı nazar olunub ancak neferât-ı merkûm mevâciblerini girü aldıkların tasarruf etmeyerek aldıkları akçeyi ez-vakitde umûrlarına sarf ile telef ederek kayd-ı zarûretten vâreste olamadıkları zâhir ve bunların dahi ber-taht-ı râbta ve nizâma tevfiik kılınması derece-i vücûbda idüğü bâhir olduğuna ve neferât-ı merkûm ötedenberü muallem Asâkir-i Şâhânem olduklarına binâen haklarına mevâcib lafzı muhâlif göründüğünden Asâkir-i Mansûre-i Muhammedîye misillü bunların dahi mâh-be-mâh güzeşte aylıkları i'tâ olunduğu halde zarûret ve mahâzîrden masûn olacakları aşikâr olmakdan nâşî ber-minvâl-i muharrer neferât-ı merkûm haklarını mevâcib lâfzı tayy olunarak işbû sene-i mübâreke Receb-i şerîf guresinden i'tibâren kadîmi üzere ocakların havâyic-i zarûrîyyelerine mahsûs olan fazla sergi ocakları tarafına teslîm olunub kat'en fazla-i mezkûreye hâlel gelmemek ve zâbitânın maaşları ve hulefânın mâhiyyeleri neferîyye usûlünden sarf-ı nazar ile ziyâde ve noksân kabul etmemek üzere neferâtın mevâcib ve zâbitânın maaşları mâhiyyeye uydurulub mâh-be-mâh Hazine-i 'Âmireden i'tâ ve Tobhâne-i Âmirem nâzırı ve me'mûrîn sâ'ir ma'rifetleriyle tevzî' ve taksîm olunmak ve zikr olunan topcu ve arabacı ortalarından kılâ-ı hâkanîyem muhâfazasına ve ma'iyetlere me'mûr neferâtın sipâriş nâmıyla hânelerine ve ba'zı mahallere havâle eyledikleri mebâliğ el-hâletü hazihi verilmekte ise de bu makûle sipâriş olarak verilen akçenin bir gûna tahsîsiyle nâzır-ı mu'mâ-ileyh nezdinde ferş-i sergi ile ba'det-tevzî kusûr ne mikdâr mâhiyyeleri kalur ise defterleriyle vâli ve muhâfızların kapu kethüdâlarına teslîmen irsâli lâzimedden olduğundan zikr olunan orta neferâtından kılâ-ı hâkanîyem muhâfazasına ve ma'iyetlere me'mûr olanların Receb-i şerîf guresinden i'tibâra gayr-i ez-sipariş kusûr kalan akçeleri mâhiyye sûretiyle göndermeyüb ba'de't-tevzî' fazla mâhiyyelerin bâz Hazine-i Âmirem olmak üzere Der-saâdetime irsâle nâ-mevcûd olan neferâtın esâmesi mübeyyen-i bâ-tahrîrât-ı mümzâ defterin îsâl ve isbâlî kılınmak üzere tanzîmiyle evâmir-i şerîfem isdârı irâde olunduğu hâlde piyâde mukâbelesine? kayd ile ocakları tarafına 'ilm ü haberleri i'tâsıyla tesvîyesi lâzım geleceği bâ-takrîr rikâb-ı hümâyûn-ı şâhâneme lede'l-arz muvazzaha? tanzîm ve icrâsı husûsuna irâde-i seniyyem-i mülûkânem taalluk edüb ol-mefhûmunda hatt-ı şerîf-i şevket redif-i şâhânem şeref-yâfte-i sahîfe sudûr olarak ol-vechle mukâbele-i mezkûreye kayd ile 'ilm ü haberleri verilmiş ve kılâ-ı sâ'ir valî ve muhâfızlarına hitâben diğere evâmir-i şerîfem isdâr ve

tesyâr kılınmış olmağla imdî sen ki vezîr müşârü'l-ileyhsin Bahr-i Sefîd Boğazı kılâ'sına me'mûr tobçu ortaları zâbitân ve neferâtını huzûruma celb ve nakl irâde-i şâhânem ifâde ve tefhîm ile siz dahi icrâ-yi emr ü irâde-i seniyye-i mülûkâneme bezl-i cell-i himmet eylemeniz fermânım olmağla i'lâm-ı âlî'si'r hasseten işbû emri-âlişânım isdâr olunmuşdur imdî vusûlünde keyfiyet irâde-i aliyye-i mülûkânem mantûka-i emri-şerîfimden ma'lûmun oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve harekete sarf-ı küll-i miknet eylesesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin sen dahi mûceb-i emri-şerîfimle 'amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur, buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emri-şerîf-i âlişânımın mazzâm-ı münîf üzere 'âmil olasız şöyle bilesiz a'lâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî 6 Ş. sene [1]242.

Kal'a-i Sultâniyede Yalı Mahallesinde sâkin iken vefât eden Torcu oğlu Mehmed nâm müteveffânın (tereke yarım bırakılmış)

[vr. 72b boş]

[vr. 73a] Bin iki yüz kırk bir senesi rûz-ı Hızırî i'tibâriyle Şa'bân-ı şerîfenin yirminci gününden kırk iki senesi Rebû'l-âhirenin yirmi beşinci gününe gelince rûz-ı Kâsım itibâriyle sekiz mâhda Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'nda sarf olunan masârif-ı mürûr u 'ubûr ve güzâr eden vüzerâ masârifî ve hatab bedeli ve ağnam bedeli ve yoklama filikası mâhiyyesi ve ta'mîri ve kirbas te'mîni ve mürûr u 'ubûra taraf-ı Saltanat-ı Seniyye'den kirâları verilmek için rûz-ı Hızır ve rûz-ı Kâsım taksîtleri ve sâ'ir masârif-ı muktezâ Şehir Kethüdâsı el-Hâc Halil Ağa ma'rîfetiyle cümle ehl-i kurâ ihtiyâranı ve şehir ihtiyâranı muvâcehelerinde yegân be yegân hesâb olundukda sülûs ve sülûsân i'tibâriyle kırk dokuz bin seksen beş gurûşdan hisse-i sülûsânı otuz iki bin yedi yüz yirmi iki gurûş kazâ üzerine ve şehir hissesine isâbet eden on altı bin üç yüz altmış iki gurûş tevzî' defteridir ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur hurrîre fi'l-yevmü'l-hâmis ve'l-ısrîn min-şehir-i Rebû'l-âhir li-sene isneyn ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Gurûş

629 Midilli Cezîresi'nden gelüb Nara'da inşa olunan korvetin marangoz yevmiyesine ve gerek mismâr ve sâ'iresiyçün

- 168 Bozcaada'ya me'mûr Osman Ağa'nın asâkirine olan masârifât
141 Asâkirin üzerine me'mûr kapucıbaşı ağaya masârifât
125 Üç gecede Hancı Hasan Ağa hânında olan masârifât
088 Yukaru handa olan masârifât
1751
0250 Tophâne-i Âmire'den mühimmât getüren çavuş ağaya
0200 Def'a mühimmât getüren çavuşa
0021 Kumkale'de Yiğen Paşa geldiğinde masrûf
0318 Ezine voyvodası ağaya on yedi günde olan masârîf iki def'a
1940
0055 Tophâne-i Âmire'den gelen çavuş ağaya hizmet
0030 Beytü'l-mâl çavuşa
0022 Limni Cezîresi'ne me'mûr humbaracılar komanya
0225 Devletlü kapudan paşa hazretlerinin emriyle hastalara ve üzerlerinde
me'mûr agavâta
2367
0475 Büyükdere asâkirine iki kıt'a kayık navlunu ve komanya
0020 Limni cezîresinden gelüb Âsitâne'ye 'azîmet eden humbaracılar komanya
0016 Yiğen Paşa'ya olan masârîf
0040 Menfî getüren bostancı ağaya
2918
0850 Kırk bir senesinin hatab bedeline ve hizmet mübâşiriyesi
0020 Donanmâ-yı Hümâyûn için Piran kömürü getüren kayık navlunu
0175 Devletlü kapudan paşa efendimize kılıç getüren haseki ağaya masârîf
0150 Tezkireye dikkat olunmasına emr-i âlî getüren tâtâra
4113
0032 Devletlü kapudan paşa efendimizin gemilerden ifrâz eylediği Rumeli
askerine
0200 Viladet emriyle gelen tâtâr ağasına ve uşaklarına
0015 Değirmenlikde hatab beklemeğe
0200 Hacı Kadir Kapudana hizmet

- 4560
- 0255 Rumeli alay beğlerine olan masârifât
- 0150 Tezkire olmasun i'lâm ile olsun deyü getüren tâtâr ağasına
- 0065 Mora tarafından gelen esirlere masârifât
- 0150 Üç kıt'a emr-i âlî getüren tâtâra
- 5180
- 0055 Yoklama filikasına yelken vesâ'ir masrûfı
- 0100 Devletlü kapudan paşa efendimizin Şeyhi Efendinin esblerine
- 0041 Limni Muhâfızı Devletlü Mehmed Paşa'nın esblerine masrûfı
- 0120 Kırk iki senesi Muharreminden kırk üç senesi Muharremine kadar menzilhâne kirâsıyçün
- 5496
- 0077 Çekirge suyunu getüren şeyhlere ve kurbanına
- 0175 Namâza devam için emir getüren tâtâra
- 4998 Mora tarafından gelüb Mağnisa'ya 'azîmet eden Devletlü Yusuf Paşa'ya ve gerek kethüdâları Ali Paşa'ya olan masârifât
- 1500 Def'a menzil için rûz-ı Hızırda Âsitâne tarafına bâ-emr-i âlî verilen
- 12246
- 00200 Tophâne-i Âmire tarafından gelen kâtib efendiye
- 00100 Tezkireye dikkat olunsun deyü emir getüren tâtâra
- 00190 Yoklama filikasına küllî ta'mîri masârifât
- 07000 Matlûb-ı tâcdârı buyurulan ocaklık kirbâs
- 19736
- 02235 Devletlü kapudan paşa efendimizin Yusuf Ağa'sına
- 00294 Devletlü Kapudan Paşa efendimizin mehteriyesinin masârıfı
- 00525 Kırk iki senenin ağnam bedeli için ve hizmet mübâşiriyesi dahi
- 00065 Ber-mû'tâd-ı kadîm defter getüren ağaya
- 22855
- sahh
- [vr. 73b]**
- 22855 Nakl-i yekûn

01550	... nüzûl eden mübâşirân ve me'mûrlara masârif olan
00065	(çıkmamış) kendilerinin ahur ücreti
00025	(çıkmamış) saman mahzeni ücreti
<u>01125</u>	(çıkmamış) umûr-ı vilâyet için akçe nemâsı
25620	
00500	(çıkmamış) konakları ta'mîrâtına sarf olunan
04000	(çıkmamış) için şehir kethüdâsına verilen taâmiyye
00500	(çıkmamış) verilen
<u>00300</u>	(çıkmamış) Ahmed Efendi'ye verilen
30920	
00400	(çıkmamış) vilâyet hizmeti için verilen
00025	(çıkmamış) kirâsı topçılar zâbitânı için verilen
00125	Mukaddem tobciyân zâbitânları ikâmet eylediği Şişman Mustafa'nın hânesine verilen kirâ
<u>01800</u>	Altı mâhda yoklama filikası mâhiyyeleri
33270	
00180	Binâ Emîni Hüseyin Beğ Efendinin ikâmet eylediği konak mâhiyyesi
00083	Yoklamacı Efendi konağı ta'mîrine
02350	Tekye-i kâhinler hedemî için me'mûr buyurulan kapucıbaşı ağaya ve müderris efendiye ve kâtib efendiye ve tâtârına ve dâiresine
<u>00210</u>	'Asâkir-i Mansûre binbaşısı ağa odasına döşeme bahâsı
36093	
00130	Binbaşısı ağaya yatak bahâ verilen
01325	Ber-mu'tâd kapudân paşa hazretlerine verilen taâmiyye
01000	Ber-mu'tâd Tersâne-i Âmire'ye verilügelen gabyâr bedeli
<u>00600</u>	Milel-i selâsenin masârifâtı olan çuval bahâsı ve sâ'ir masrûfâtları
39148	
00100	Kapucıbaşı ağanın esblerine
02500	Devletlü Yusuf Paşa hazretlerinin vürûdunda İtyelmez reâyâ karyesinde bir gece beynûnetlerinde sarf olunan şâir ve revgan ve piriñç ve masârif-ı sâ'ire

01500	Def'a menzil için işbû rûz-ı Kâsımında taksît-i sânisî bâ-emr-i âlî
<u>00700</u>	Ber-mu'tâd-ı kadîm vüzerâ ağaya verilen
43948	
00250	Ber-mu'tâd faziletlü müftî efendiye
01000	İtyelmez Karyesi'ne verilen imdâdiye
01300	Sekiz mâhda iktizâ eden mefrûşâtdan Sultâniye Kazâsı hissesine musîb
01000	Milel-i selâseye verilen imdâdiye
01137	Ber-mu'tâd hâkim efendiye birer paradan harc-ı imzâ
<u>00450</u>	Ber-mu'tâd hâkim efendinin hademelerine ve kâtibine ve muhızırına
49085	

Ehl-i İslâm hissesine isâbet eden 5454 gurûş

Milel-i selâse hissesine isâbet eden 10908 gurûş

Karye-i	hâne	rub'	para	gurûş
Saraycık	5	-	35	3676
Okcular	3	-	5	2206
Yağcılar	0,5	-	28	367
Cedîd	1	-	15	735
İtyelmez	10	-	3	7353
Serciler	0,5	1	30	551
Türkmüş	1	1	19	918
Ortaca	0,5	1	30	551
Kurşunlu	1	1	19	919
Belen	1,5	-	30	1103
Sarıbeğli	1	1	19	919
Kus	6,5	-	18	4779
Aşıklar	1,5	-	30	1103
Sarıcaili	3,5	-	22	2574
Kalabaklı	1,5	-	30	1103
Çiftlik	1	1	10	919
Kemal	2	-	30	1470

Sığırlı	0,5	-	27,5	376
Terziler	1,5	-	30	1103

[vr. 74a]

Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yasâriyle nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı 'azâm edâm'allâhu te'âlâ iclâlehum ve mîrimîrân ve kudât ve nüvvâb ve âyân ve zâbitân zîde kadruhum 'âmmе-i ehl-i îmâna ma'lûm olduğu üzere dîn-i İslâmın esâs u mebnâsı, Kitâbullâh'ın ahkâm-ı celîlesine ve Sünnet-i seniyye-i Hazret-i Peygamberî'ye kemâl-i mütâba'atla şer'-i şerîfin her bir emr ü nehyine inkıyâd u mütâva'atdan ibâret ve 'ale'l-husûs kelime-i şehâdet'den sonra savm u salât husûsları akdem-i ferâiz-i dîniyyeden olarak belki ehl-i İslâmın İslâmiyyetine zâhirde ancak bunlar 'alâmet iken ma'âzallahü te'âlâ bir vakitden berü ekser nâsı gaflet ü cehâlet istilâ ve ba'zılarını bir tâkım erbâb-ı rafz u ilhâdın izlâl ü igvâl ederek sâ'ir ferâzi ü vâcibât şöyle dursun imâd-ı dîn-i mübîn olan beş vakit namâzı bile terk ve dürlü dürlü menâhî ve fuhşiyâtı pervâ-i irtikâb ve i'tibâr ile perde-i namûs-ı şerîatı hark u hetk etmekte ve hatta ekser kurâ ve kasabâtda câmi' ü mescidler mesdûd ve muattal kalub ve minârelerinde ezân-ı Muhammedî okunmayub namâzı kılanlar dahi cemâ'ati terk ile a'zam-ı şeâir-i dîniyyeden olan şeyleri kayırmamakda ve a'mâdan bulunanlara cehâletden olanlara teâlüm-i dîn ve diyânet edelim dimeyüb erbâb-ı cehâlete dahi necât-ı uhrevîyyesine sebep-i müstakill olan 'ilm-i hâl ve diyânetini öğrenmeğe rağbet etmediklerinden mâ'adâ kendüleri câhil kaldıkları misillü evlâdlarının câhil olmalarını dahi düşünmeyerek çocuklarını mektebe vermeyüb verenler dahi beş altı yaşına geldiği gibi alub san'ata verdiklerinden sabîler dahi küçükden cehâletle büyüyüb İslâm ve şerâit dîn ve devlet ne demek olduğunu bilmeyerek nice nice şenâat ve menhiyyâta cür'et etmekte ve ba'zı yerlerde nezü billâh fart-ı cehâletle tahlîl-i muharremât misillü küfrü müeddî olacak derecelerde sû-i i'tikâd ve rafz u ilhâda mübtelâ olmakda oldukları mesmû'-ı şahânem olub ehl-i İslâmın bu derece gaflet ve cehâlet ve bu mertebelerde sû-i i'tikâd ve 'adem-i mübâlâta ibtilâları kendülerine ukûbât-ı uhrevîyyeyi müstelzem olacağından ma'adâ dünyada dahi terbiye-i ilâhiye ve mucâzât-ı âcileye giriftâr olmalarına ba'is olacağı aşikâr ve ez-cümle ekser zemân hilkatin kitâb ve sünnete muhâlif bu derece ... a'mâl-i seniyyeye? ... ve isdârlarından nâşî nâsiye-i hallerinden nûr-ı îmân ve mehâbet-i dîniyye günden güne

zâil ve mübtezel olmasıyla a'dâ-yı dîne cür'et gelerek ümmet-i Muhammed hakkında her dürlü sû-i kasd ve ihânet dâiyesine düşmelerine sebep olmakda idüğü zâhir ve nümûdâr ve hâlbuki hazret-i vâcibü'l-vücûd dîn ve Devlet-i 'Aliyyemizi esâs-ı şer'-i mutahhar ile müessis ve müşeyyid ve ol-vechle ilâ-kıyâmü's-sâ'ade muhalled ve müeyyed buyurub ve devlet-i hilâfetimi dahi hüve *innâ ce'alnâke haliyfeten fiyl'ardi*¹⁸¹ kerimesince halife-i rûy-yı zemîn ve hâmi-i dîn-i mübîn ve imâmü'l-müslimîn buyurmuş olduğundan zîr-i cenâh-ı âtîfet-i şâhânemde müstazîll olan kâffe-i tavâif-i İslâmiyyeyi râh-ı müstakîme davet ve kitâb ve sünnete mugayir-i menâhi ve maâsiden men' ve zecr ile dünyâ ve ukbâda düçâr .. ve hüsrân olmakdan himâyet u sıyânet etmek emni himmet-i pâdişâhâneme lâzım ve muktezâ ve taraf-ı eşref-i şâhânemden emr bi'l-ma'rûf ve nehy ani'l-münker etmek lâzıme-i hâlden olacağı vâzih ü celî olmak cihetiyle bir kere cümle mahallin ve bilâd ve ahâlisine vazîfe-i İslâmiyet ve diyânetleri güzelce tenbîh ve îkâz olunub hüve *ety'ullahe ve ety'urresûle ve ülil'emri minküm*¹⁸² ayet-i celîlesi mantûk-ı münîfine imtisâl etmeyüb de yine mütenebbih olmazlar ise bi't-tahkîk muktezâ-yı şer'-i şerîf üzere icâb eden te'dîbâtları icrâ etdirilmek derece-i vücûba varmış olduğu bâhir ve bedîdâr olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve müftî ve ulemâ ve mütesellimîn ve âyân ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhümsüz ibtidâ sizler cümle diyânet ve ittikâ ile mahallî ve dâ'ire ve tevâbî' ve müteallika terk-ı savm hâlleri evvelen zemen ve evkat-ı hamseyi cemâ'atle te'dîyeye dikkat ve müdâvemet idüğü sâniyen zîr-i hükûmet ve idârenizde olan bi'l-cümle kazâ ve kasabât ve kurâ ahâlilerin diyânet ve İslâmiyetlerine dikkat birle içlerinde mesâil-i dîniyyeden gafil olanlar kendülerine farz-ı ayn olan 'ilm-i hâllerini bilüb öğrenmekliğe ve şeâir-i İslâmiyyeden olan hâlât-ı müstahsene ile 'amel etmekliğe sa'y-i bîhemâl eylemeleri kendülerine dünyâda ve âhiretde müceb-i felâh ve saâdet ve mâ'azallâhü Te'âlâ hilâfını irtikâb müstevcib-i hüsrân ve nedâmet ve müstelzem-i ukâb-ı şedîde olacağını yegân yegân ifâde ve efhâm ve 'ale'd-devâm bu emr-i vâcibi'l-i'tinâyâ bi'l-ittihâd ikdâm ve ihtimâm ile fimâ-ba'd terk-i salât ve irtikâb-ı fuhşiyât ve rafz u ilhâd ve 'adem-i mübâlât ve sû-i i'tikâda mübtelâ ve musirr olmağla sagîr ve kebîr her kim olur ise olsun kitâb-ı ehl-i hükûmetce tarafınızdan emr bi'l-ma'rûf ve nehy ani'l-münker

¹⁸¹ Kur'an-ı Kerim, Sâd Süresi, 26. Ayet.

¹⁸² Kur'an-ı Kerim, Nisâ Süresi, 59. Ayet.

farzası üzere tebeyyün ve tenbîh ve nasihât ve dinlemeyen olur ise şer'-i şerîfe mürâcaatla şer'an müstahak olacağı ta'zîr ve te'dîb ve ikâme-i ... ve terhîb sûretlerini bilâ-te'hîr-i icrâya mübâderet eylemeniz herkes şerâit-i İslâmiyye ve akaid-i dîniyyesini bilüb sagîr ve kebîr mükellef olduğuna edâ-yı ferâiz ilâhiyye ve icrâ-yı sünnet-i seniyyeye muvâzabet ve i'tinâ ve tahsîsen ... kat'a-i ... ile farzını mütebeyyin ve İslâmiyyete alâmet olan evkât-ı mefrûzayı? cevâmi' ü mesâcidde cemâatiyle edâ ve minârelerde beş vakitte ezân-ı Muhammedî kırâatiyle akîb-i salât-ı mefrûzada mansûriyyet-i dîn ve makhûriyyet-i küfre aşer gece için ... hakk-ı zamîr ile duâ ve kitâb ve sünnete muhâlîf kâffe-i muharremât ve menhiyyâtdan kemâliyle ictinâb ve ittika ve evlâdlarını mürâhik derecesine varmayınca ve 'ilm-i hâl ve şerâ'it-i İslâmiyyesini lâyıkıyla öğrenmedikce mektebden alub başka san'ata vermemekle ve'l-hasıl genç ve ihtiyâr bi'l-cümle ümmet-i Muhammed câhilliğin üzerinde vehâmetini düşünüb ve bu bâbda birbirlerinden utanmayarak bildikleri mesâil-i dîniyyelerini tahsîl ve 'amel etmekliğe sa'y-i ... eylemeleri esbâbınca istihsâl ile siz dahi bu bâbda ihrâz-ı mesûbat-ı celîle eylemekliğe bezl-i vüs' ve makderet eylemeniz bâbında.

Fî 15 C sene [1]242.

(çıkmamış) Kazâsından Çitova Karyesi reâyâsından olub medîne-i Kal'a-i Sultâniye'de sâkin iken hâlik olan Atnaş veled-i Berço nâm hâlikin zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub terekesi cânib-i beytü'l-mâle â'id olmağla emîn-i beytü'l-mâl ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm olunan tereke-i hâlik-i mersûmdur ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Fî 10 Saferü'l-hayr sene 243.

Nakd-i mevcûd 184 gurûş	Bargîr 100 gurûş
-------------------------	------------------

Cem'an yekûn: 284 gurûş

Minhâü'l-ihracât: Gurûş

Masârif-ı hafr 25

Resm-i âdî, dellâliye 10

Sahhü'l-bâkî 249 emîn-i mûmâ-ileyh'e te'dîye ve teslîm olunduğu işâret olunmuştur.

[vr. 74b]

Düstûrûn-ı mükerremûn, müşîrûn-ı müfahhamûn, nizâmü'l-âlem, müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidû erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûfûn bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı ızâm edâma'llâhü te'âlâ iclâlehum ve 'âzamü'l-ümerâ'i'l-kirâm, efâhimü'l-küberâi'l-fihâm, ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabi'l-izzi ve'l-ihtişâm, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrîmiran-ı kirâm dâme ikbâluhum ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vulâti'l-muvahhidîn, ma'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn, râfiü'l-ilâmü'ş-şerî'ati ve'd-dîn, vârisü ulûmi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâ'ilühum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kudât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsi'l ve'l-akrân voyvodagân ve âyân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrihum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, be-tevfîk-ı Allâhu te'âlâ gerek Der-saâdetdimde ve gerek Anadolu ve Rûmeli'nin münâsib mahallerinde tertîb olunan Asâkir-i Mansûre-i Muhammedîyeye tahrîr olunmakda olan neferât kendü hüsn-i rızâ ve ihtiyârlarıyla olmak ve bu mukâbeledede hiç (bir) ferden bir akçe ve bir habbe alınmamak iktizâ eder iken bu esnâda Anadolunun yaramaz? mahallerinde ba'zı kendünü bilmez makûlesi oğlu ve yahûd karındâşı yazıyla oldukda ahâliden akçe mutâlebe etmekde ve ba'zen dahi ahz etmekde oldukları tahkîk-gerde-i şâhânem olub bu sûret rızâ-yı sa'd irtizâ-yı mülûkânemin hilâfı ve usûl-i hakâniyet ve adâlete mugâyir ve münâfi bir keyfiyet olduğu zâhir ve mütecâsir olanların her hâl icrâ-yı te'dîblerine ibtidâr olunmak lâzım geleceği bedîhî ve bâhir olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhümsüz usûl-i emr-i şerîfimde keyfiyeti zîr-i hükûmet ve irâdenizde kâ'in mahallerde lâzım gelenlere i'lân ve tebeyyün ve o makûle hilâf-ı rızâ harekete mütecâsir olanların bi't-tahkîk icrâ-yı te'dîblerine vakıat-ı fevt olunmayacağını gûş-i hûşlarına etrâfiyla telkîn ile ba'de-zîn bu madde zımnında fukarâdan bir akçe ve bir habbe alınmaması husûsuna ale'd-devâm ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsen işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve sadrâzam kethüdâsı çukadârlarından Ebubekir zîde kadrihu ile tesyâr olunmuşdur imdî bu husûsun bi-eyyi

vechgân meniyle fi'mâ-ba'd o misillü yazılan neferât için ahâli tarafından hafıyy ü celî bir akçe ve bir habbe taleb ve ahz olunmaması irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ve bu bâbda iğmâz ve tesâmuh ber-vechle câ'iz olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer 'amel ve hareketle icrâ-yi lâzıme-i mehâmm-şinâs ve dirâyete bi'l-ittifâk ikdâm ve sarf ü ru'yet ve bundan böyle mugâyir vaz'-u irâet ve ruhsât ile siz dahi mes'ûl ve muâteb olmakdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfindan hazer ve mücânebet tevakki ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

[vr. 75a]

Astâne-i Saâdetimde kürekçi hânında mütemekkin Nikola veled-i Tanaş zımmînin el-yevm Kal'a-i Sultâniye mütemekkinlerinden Hekim oğlu Manol veled-i Yani zımmî üzerinde ikiyüz otuz beş senesinden berü cihet-i karzdan bâ-temessük on iki bin beşyüz yetmiş dokuz gurûş mutâlebesi için hâk-pây-ı hâzıraya sunduğu arz-ı hâlinde istid'âsı vech-i üzere mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le rûyet ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında ... dâiyelerine hitâben şeref-efzâ-yı sahîfe-i sudûr buyurulan fermân-ı celîli'ş-şân mübâşirî ma'rifetiyle Kal'a-i Sultâniye Mahkemesi'ne lede'l-vürûd tarafeyn-i huzûr-ı şer'e celb olundukda terâfûlârında müdde-î mesfûr-ı Nikola zımmî bâ-tahvîl on iki bin beşyüz yetmiş dokuz gurûş mutâlebesi hazır-ı bi'l-meclis Manol zımmîden suâl olundukda marü'l-zikr mebâliğ-i mezkûr gerek istikrâz ve gerek bey' ü şirâ zımnında ve tarîk-i âhardan ber-vechle deyn-i ... ma'lûmum dahi değildir dedikde müdde-î-i mesfûrun da'vâsına mutâbık beyyine su'âl olundukda Mahmiye-i İslâmbolda Mahmud Paşa Mahkemesi'nde ikiyüz otuz sekiz senesi Zi'l-hiccesi tarîhiyle harc-ı bir kıt'a tahvîl ile Manol eyledî deydü Taranufel veled-i Yorgi, Mefruc veled-i Arem nâm zımmîlerin şehâdetleri müdde-î-i 'aleyhinin gıyâbında olub tahmîl-i şehâdet için ibrâz eylediği bir kıt'a hüccet-i şer'iyye mantûkınca şehâdet-i ale'ş-şehâde şahidleriz dahi su'âl olundukda şehâdet eder kimesne vücûdu bulunmadıkda müdde-î-i 'aleyh Manol veled-i Yani zımmî yine meclis-i şer'de cevâb ider ki işbû tarîhden on bir mâh

mukaddem yine Kal'a-i Sultâniye Mahkemesi'nde huzûr-ı şer'de ser-pazar ve esnâf-ı çarşı ve şehir-kethüdâsı ve bakkal ve duhâncı esnâfları ve despot vekili ve millet kâhyası muvâcehelerinde mesfûr-ı Nikola zımmî ile ezmâ(n)-ı takaddümdenberü yedimde olan hüccet-i şer'iyye târihine gelince cüz'î ve küllî miyânlarımızda vukû' bulan ahz ü i'tâ hesâblarımız yegân be yegân ru'yet olunub Nikola veled-i Tanaş zımmînin benim zimmetimde habbe-i vâhîde hakkı kalmayub zimmetimi ibrâ-yı âmm ile ibrâ eyleyüb benim dahi Nikola zımmî üzerinde habbe-i vâhîde kalmayub ben dahi anın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ eyledim bu vech üzere birbirlerimiz ibrâ-yı âmmlerimizi kabul eyledik dedikde mesfûr-ı Nikola zımmîye gıbbe's-su'âl cevâbında ancak bu husûsa ibrâ etmiş idim dedikde mezbûr-ı Manoldan ibrâ-yı âmm üzere takrîr-i meşrûhasına mutâbık beyyine su'âl olundukda Pazarbaşı Hacı Hasan Efendi bin Mehmed ve Kâtib-i Gümrük Efendi Süleyman bin Mehmed ve Şehr-kethüdâsı Hacı Halil ve Millet Kahyası Andon ve Kilisa Vekîli Praşkiva cem'i kişilerin her birileri meclis-i şer'de işbû târihten on bir mâh mukaddem mesfûr-ı Nikola veled-i Tanaş zımmî ile Manol veled-i Yani zımmî târih-i hüccete gelince miyânlarında vukû' bulan ahz ü i'tâ hesâbları yegân be yegân ru'yet olunub birbirleriyle kat'-ı rişte-i hesâb ederek birbirlerinin zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ eylediler ve taraf-ı şer'den zımmî-i mesfûr yedine hüccet-i şer'iyye i'tâ olundu bu vech üzere şâhidleriz edâ-i şehâdet ederiz deyü şehâdetleri ba'de't-tezkiye kabul olunub mesfûr-ı Nikola veled-i Tanaş zımmînin muârazası büyüce olmağla men' olunub şer'an bir şeyi isâbet etmediği nüsha-i sâni' i'lâmı pâye-i serîr 'alâya 'arz ve i'lâm olundu. Baki emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Hurrîre fi'l-yevmü'l-hâdî ve'l-aşer min şehr-i Rebû'l-âhir li-sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Medîne-i Gelibolu muzâfı Tayfur Karyeli Nikola veled-i Tanaş Kal'a-i Sultâniye Mahkemesine gelüb kazâ-i mezkûr mütemekkini Manol veled-i Yenaki mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm ederek târih-i kitâbdan iki buçuk sene mukaddem mesfûr-ı Manol ile miyânlarımızda 'akd olunan hesâb-ı şirketden bin altı yüz altmış altı buçuk gurûş zimmetinde hesâbım kaldığı su'âl edüb alı verilmek matlûbumdur didikde mesfûr-ı Manola gıbbe's-su'âl cevâbında fi'l-vâki' iki buçuk sene mukaddemdenberü miyânlarımızda olan şirketden mesfûr-ı Nikola zimmetinde bin yüz doksan sekiz gurûş bâkî benim mebâliğim olub su'âl olunub alı verilmesi matlûbumdur dedikde mesfûr-ı

Nikola zımmîye gıbbe's-su'âl olduğu inkâr etmekle Pazarbaşı Hacı Hasan Efendi ve Despot Vekili Peraşkiva ve Millet Kâhyası muvâcehelerinde yegân be yegân hesâb olundukda birbirleri üzerlerinde alacakları zâhir olmayub mesfûr-ı Nikola ve Manol zımmî birbirleriyle kat'-ı rişte-i hesâb ederek Manol zımmî Nikola veled-i Tanaş zımmînin zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât edüb ve Nikola dahi Manol veled-i Yenaki zımmînin zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât edüb târih-i mezkûrdan bu ana gelince cüz'î ve küllî hafıyy ü celî beyyinelerimizde vukû' bulan ahz ü i'tâlarımız hesâbları ru'yet olunarak birbirlerimizde habbe-i vâhide kalmayub kat'-ı rişte-i hesâb eyledük deyü her birileri birbirlerinin ikrârlarını tasdîk eylemeleriyle ve her birileri birbirlerinin ibrârlarını kabul eyledikleri mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ü imlâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmü'l-hams ve'l-aşer min-şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene ihdâ ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerrî'in Kal'a-i Sultâniye nâ'ibi (boşluk) mevlânâ zîde 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Nikola nâm zımmî Südde-i Saâdetime arz-ı hâl edüb bunun Astâne-i 'Aliyyem mütemekkinlerinden Manol zımmî zimmetinde iki yüz otuz beş senesinden berü cihet-i karzdan bâ-temessük on iki bin beşyüz yetmiş dokuz gurûş alacağı olub meblağ-ı mezbûru mesfûrdan talep eyledikde bu gün yarın edâ ederim diyerek meblağ-ı mezbûru edâ etmeksizin bir takrîb karar ile el-yevm Kal'a-i Sultâniye'de mütemekkin olduğun bildirüb mübâşir ma'rifetiyle mahallinde şer'le görülüb mesfûrun bâ-temessük zimmetinde olan ol-mikdâr gurûş alacağı kendüye aliverilüb icrâ-yi şer'-i şerîf ve ihkâk-ı hâkk olunmak bâbında emri şerîfim sudûrunu istid'â etmekden nâşî husûs-ı mezbûr hîn-i terâfunda tezvîr idüğü inde'ş-şer' tahakkuk eylediği halde iktizâ eden ücret-i mübâşiriye mazlûm olan müdde'â-aleyhinden talep olunmayub ber-mûcib-i fetvâ-yi şerîfe husûmet-i kaziye eden müdde'â-i mütemerridden tahsîli husûsuna ihtimâm ve dikkat ve da'vâmız var iken müddeâ-aleyhi ücret-i mübâşiriye talebiyle hilâf-ı şer'-i şerîf tatbîk ve tecrîmden hazer ve mücânebet olunmak üzere kavvas mübâşeretiyle mahallinde şer'le görülmek emrim olmuşdur mübâşir ta'yîn olunan sadrâzam kavvaslarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadruhu hükm-i şerîfimle vusûl buldukda (boşluk) kad-vasale ileynâ min-

evâhir-i Ramazan hurrîre fî ez-gurre-i min-şehr-i Rebû'l-âhir li-sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

[Vr. 75b]

Hükkâma hitâben tezkire-i yolcu için vürûd eden emr-i şerîfmdir

Men'-i mürûr hakkında ittifâk-ı ârâ ile karâr-gîr olan nizâm-ı müstahsene muktezâsı üzere Memâlik-i mahrûsemde bir mahalden bir mahalle şahs-ı vâhidin tezkiresiz salıverilmemesi ve taşralardan Âsitâne-i Saâdetim'e gelmek isteyenlerin bu tarafda görülecek bir gûne maslahat-ı sahîhası var ise yedlerine mürûr tezkiresi virilüb maslahat-ı sahîhası olmayanların mürûr tezkiresi verilmemesi ve o makûle Der-saâdetime gelecekler yollarda istintâk ile fî-nefsü'l-emr Der-saâdetime gelmesi mühim ve muktezâ-yı maslahat-ı sahîhine olub yedinde olan tezkiresi âhar çıktığı mahallin tezkiresi ise salıverilmeyüb olmadığı hâlde derhal izi üzerine çıkarılması husûsâtı Anadolu ve Rumeli'nin üçer kollarına ve sâ'ir iktizâ eden mahallere mukaddem ve muahhar bi'd-defa'at evâmir-i 'aliyyem isdârı ve tesyârıyla cümleye tenbîh ve te'kîd kılınmış olduğuna her ne Der-saâdetimde işsiz ve güçsüz başı bozuk eşhâs-ı mechûle yoklaması irâde-i seniyyem muktezâsınca olduğuna binâen gerek bunlara ve gerek umûr-ı esnâfa dâ'ir olan mevâdd-ı sâ'ireye dâima nezâret ve dikkat eylemek üzere ittifâk-ı ârâ ile karâr-gîr olan nizâmı vechle Dergâh-ı muallam kapucibaşlarından mahsûsen ihtisâb ağası nasb ve ta'yîn kılınarak bundan böyle berren ve bahren Der-saâdetim'e gelecek bi'l-cümle tüccâr ve sâ'ir yolcuların hâl ve keyfiyetleri etrâfıyla anlaşılmaq ve her birilerin ism ve eşkâliyle ihtisâb tarafında olan defterlere kayd olunmak için hîn-i vürûdlarında aynen ihtisâb tarafına gönderilüb ihtisâb ağasının ilmî dâhilî olmaksızın hiçbir şahsın mürûr-ı Âsitâne-i Der-saâdetim'e ve etrâfa ve civârından ol-sınufa ruhsat ve cevâz gösterilmemesi Der-saâdetim me'mûrlarına müekmeden tenbîh olunmuş olduğundan nâşî el-hâletü hazihi Akdenizde ve Karadeniz Boğazın dâhil ve hâricinde olan mahallerden Der-saâdetim'e tevârüd iden sefâin ve kayıkların cümlesini nizâmı vechle liman tarafından me'mûr filika mevcûdesi? yoklayub sefîne de mevcûd olan tüccâr ve yolcuların adedini re'isin yedinde olan mürûr tezkiresi zahrîne işâret ederek liman odasına çıkarmaksızın ihtisâb tarafına göndermekde ise de zikr olunan sefîneleri filika mevcûdesi yoklanmaksızın mürûr-ı sefîne de olan ... yolcunun piyâde

ile sâ'ir mahalle ihrâcları melhûz ve muhtemel olmak hasebiyle şu husûsa dahi ber hüsn-i zâbitaya idhâli mukaddem gelerek ba'de-ezîn Der-saâdetim'e tevârüd eden sagîr ve kebîr bi'l-cümle sefâin kangı mahallden ne mikdâr yolcu ve tüccâr alur ise ol-mahallin hâkim ve zâbitânı ma'rifetiyle re'isi yedinde olan mürûr tezkiresi zahrîne her birinin ism ve eşkâli adediyle tahrîr ve mahkeme mühriyle temhîr olunmak ve işbû tüccâr ve yolcuların esnâ-yı râhda fevtî ve yahûd bir mahalle ihrâcı vâki' olur ise ol-mahallin hâkim ve zâbiti tarafından bir sened alub Der-saâdetim'e vürûdlarında filika mevcûdesi kemâfi's-sâbık yokladıkdan sonra kapucularını doğru ihtisâba gönderüb kayd ettirderek ve yolculardan vefât etmiş ve yahûd âhar mahalle çıkmış olanları var ise anlar için başkaca aldıkları senedleri i'tâ ibrâz iden rüesâ yedlerinde olan âtik tezkirelere ihtisâb mühriyle temhîr olunması ve atîk tezkireler ihtisâb mühriyle temhîr olunmadıkca liman tarafından 'avdet için yedine cedîd tezkire verilmemesi husûsuna irâde-i 'aliyyem müteallikiyle keyfiyet mücebince dahi iktizâ eden mahallerin hükâm ve zâbitânına evâmîr-i 'aliyyem nişânıyla bildirilmiş olmağla siz ki kudât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhümsiz siz dahi şu men'-i mürûr nizâmına dâir şimdiye kadar vâki' olan tenbihât-ı seniyye-i pâdişâhânem mücebince 'amel ve hareket ederek ve taht-ı hükûmetinizde kâ'in iskelelere gelenlerin yedlerinde olan tezkirelere ihkâk-ı nazar-ı dikkat ile tezkireleri sahîh çıktıkları mahallin tezkiresi idüğü ve kendülerinin dahi Der-saâdetim'e gelmelerini icâb eder ve sahîh-i maslahatı olduğu tebeyyün eder ise salıverilmeyüb olmadığı hâlde gerü iâdeleri husûsuna mezîd-i i'tinâ ve dikkat ve Der-saâdet'ime tevârüd edecek sagîr ve kebîr bi'l-cümle sefîne ve kayıklarda kaç nefer yolcu ve tüccâr var ise re'isi yedinde olan mürûr tezkiresi zahrîne her birinin ism ve eşkâlini tahrîr ve mahkeme mühriyle temhîr edüb eğer içlerinden esnâ-yı rahda vefât ederi ve yahûd mahall-i ahara çıkarı olur ise ol-mahallin hâkim ve zâbiti tarafından sened alub Der-saâdet'ime vürûdunda yedinde olan senedini ihtisâb tarafına ibrâz etmelerini ve yolcularını dahi doğru ihtisâba gönderüb âhar iskeleye çıkarmayacağımı ve hilâfı hareket ederler ise icrâ-yı te'dîblerine ibtidâr olunacağımı zîr-i hükûmetinizde kâ'in iskelelere çıkan bi'l-cümle sefâin-i rüesâsına etrâfiyla tenbîh ve te'kîde mübâderet ve öteden berü memnû' olan evgöçürenin ya'ni memleketlerinden bütün bütün kat'-ı alâka ile Der-saâdetim'de ikâmet niyetiyle gelmek dâ'iyesinde olan zükûr ve inâsın bu vechle

salıverilmemesi husûsuna dahi ale'd-devâm bi'l-ittifâk kemâliyle ikdâm ve gayret eylemeniz bâbında.

Fî evâhir-i Ra sene [1]242

Hazihü's-sûret diğەر vürüd-ı evâmir-i celîli'ş-şân Kartal'dan Bahr-i Sefîd Boğazı'na değın hükkâma hitâben

Fi't-tarîh fî 3 C sene [1]242.

[vr. 76a] Memâlik-i Anadolu'ya 'umûmen sâdır olan fermân-ı celîlü'ş-şân

Dergâh-ı muallâm kapucıbaşılardan olub bu def'a husûsatı'l-beyâna taraf-ı eşref-i pâdişâhânemden me'mûr ve ta'yîn kılınan Cebecîbaşı esbak Ali dâme mecduhu ve mefâhirü'l-'ulemâi'l-muhakkıkîn maiyyetine bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmî müvellâ ta'yîn olunan müderrisîn-i kirâmdan Çerkeşli Mehmed ve kudât ve nüvvâb ve müftüler ve sâ'ir ulemâ' ve sulehâ zîde 'ilmuhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı ahâli ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, bir müddetden berü ba'zı erbâb-ı rafz u ilhâd Hacı Bektâş-ı Velî kuddise sırruhü'l-âlî Hazretlerine mensûbiyyet da'vâsıyla iftirâ-yı mahz olmak üzere bir takım nesnelere isnâd ederek şer'-i şerîfe münâfi ve ma'azâllâhü te'âlâ küfri müeddî istihlâl-i muharremât ve terk-i savm u salât ve Hulefâ-i Râşidîn rıdvân-Allâhü te'âlâ aleyhîm ecmaîn hazerâtına zebândırazlık misillü harekâta ictisâr etmekte ve bunlar gitdikce memâlik-i İslâmiyede tekessür ederek sâde-dil olan bir takım ehl-i îmân dahi cehâletleri sebebiyle o makûle zındık u mülhidlerin türrehât ve hazeyânlarına firifte olarak câdde-i şerîat-ı mutahharadan 'udûl ile râh-ı dalâlete sapmakda olduklarına binâen millet-i semha-yı İslâmiyye derûnunda bu vechle hilâf-ı şer'-i şerîf zuhûra gelen halât-ı reddiyenin men' ve ref'i ile kâffe-i mü'mînini o makûlelerin mekr-i dalâletlerinden tahlîsin çaresini istihsâl-i umûr-ı mefrûzadan olmakdan nâşî mukaddemce Astâne-i saâdetimde sâbık ve esbak şeyhü'l-islâm ve sudûr-ı kirâm ve bi'l-cümle ulemâ-yı allâm kesserahumullâhü te'âlâ ilâ-yevmi'l-kıyâm tekâyâ-nişîn olan Mevlevî ve Nakşibendî ve Halvetî ve Sâdî ve Kadirî ve sâ'ir ehl-i sünnet ve icmâ-i ümmetden olan turuk-ı 'aliyye meşâyihî hazır oldukları hâlde 'akd olunan encümen-i şûrâda bu gürûh-ı mekrûhun hâl ve keyfiyetleri îzâh ve beyân ve haklarında muktezâ-yı şer'-i şerîf ne vechile idüğü istiknâh ve dermiyân olundukda tâ'ife-i merkûme erbâb-ı

rafz u ilhâddan hem dâll ve hem mudill olduklarına binâen içlerinde pek uygunsuz oldukları mütevâtir olanlar şer'an ve siyâseten katl ü i'dâm ve ehven-i şerr bulunanların dahi makarr-ı 'ulemâ olan birer mahalle nefy ü iclâsıyla tashîh-i i'tikâd eylemelerine oldukları mahallerin müftî ve 'ulemâsı taraflarından ikdâm ve mecmâ'-i rafz u ilhâd olan tekkelerin hedm ü imhâsıyla ümmet-i Muhammedî şerr ü mekîdetlerinden tahlîse taraf-ı tâmmü'ş-şeref-i mülûkânemden himmet ve ihtimâm olunmak husûsları icmâ'-i umûm ile karâr-gîr olarak ol-bâbda şeref-efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı isâbet-makrûn-ı pâdişâhânem mücebince Der-saâdetim'de bulunan Bektâşilerden küfr ve dalâletleri rütbe-i tevâtüre resîde olanlar ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf bir mahalle siyâset ile cezâ-yi sezâları icrâ ve kusûr-ı şeyh ve dervîş nâmında olan bir tâkım melâhide dahi bâ'de-izn o makûle a'mâl-ı bâtıldan rücû' ve istigfâr ile tashîh-i i'tikâd eylemek üzere makarr olan ba'zı mahallere nefy ü iclâ ve Âstâne-i şevket-âşyânem ve etrâf ve civarında kâ'in bi'l-cümle muhdes Bektâşî tekyeleri dahi hedm ü imhâ ile -felillâhi'l-hamd- Âstâne-i saâdetim ve civâr ve enhâsı levs-i vücûdlarından tasfîye ve tathîr olunmuş olduğu misillü sâ'ir Memâlik-i Mahrûse-i şâhânemde bulunan bu makûle Bektâşî gürûhu ve tekyelerinin dahi icrâ-yı muktezâlarına bakılmak icâb edüb şöyle ki ecdâd-ı 'izâmım nevverallâhu te'âlâ merâkî-dehum hazerâtı zamânlarında mazanne-i kirâmdan ve fütühât-ı vâkî'ada bulunandan ba'zı zevât ve husûsiyle müşârü'l-ileyh Hacı Bektâş-ı Velî kuddise sırruhü'l-âlî Hazretlerine temlîk ve ihsân buyurmuş oldukları kurâ ve arâzîyi mücerred ve ashâb-ı zikr ve tâ'at için yaptıkları tekâyâ ve zevâyâyâ vakf etmişler iken bir müddetden berü Bektâşî gürûhı Yeniçeri tâ'ifesine istinâd ile o misillü tekâyâ ve zevâyânın isimlerini tahrîf ve kendülerine nisbet ile zabt ve hâsılât-ı vakfi nefislerine hasr ve fisk u fücûr ile ekl ü bel' ve ba'zı mahallerde dahi halkı ızlâl için müceddeden tekyeler ihdâs ve birer fâsid vakfiyeler tertîbiyle ihtirâ'-ı evkâf ederek sırran ve 'alenen envâ'-i şenâate cesâret etmekde oldukları tahkîk-gerde-i mülûkânem olan hâlâtdan ve be-tevfîk-ı te'âlâ Devlet-i 'Aliyye-i ebed-rehînim esâs-ı şerîfat-ı mutahhara ile müesses ve müşeyyed olduğuna binâen zât-ı melekiyyü's-sıfât-ı mülûkânem her hâlde habl-i metîn-i şer'-i şerîfe tevessül ve temessük iderek bu def'a 'avn ve inâyet-i Hazret-i Müntakim Kahhâr ve imdâd-ı rûhâniyyet-i Cenâb-ı Seyyidü'l-ebrâr ile haylî müddetden berü dîn ve devlete dürlü dürlü ihânet ve envâ'-i fitne ve fesâda cesâret eden Yeniçeri eşkıyâsı nâm ve nişânlarının rûy-i arzından ref' ü ilgâsıyla

kavâim-i dîn ve devletin tecdîd ve ihyâsına muvaffak olduğu misillü bundan böyle dahi kâffe-i husûsda Kitâbullâh'a ve sünnet-i seniyye-i Hazret-i Nebevîyeye kemâliyle dikkat ve riâyete ve hilâfında bulunanların haklarında ber-muktezâ-yı şerîat-ı mutahhara lâzım gelen mücâzâtın icrâsına mübâderet ve be-tahsîs-i millet-i semhâ-yı İslâmiyye miyânında o makûle sû-i i'tikâd ve rafz u ilhâda sapub hilâf-ı şer'-i şerîf harekâtı i'tiyâd eyledikleri mütevâtir olan tâ'ife-i merdûdenin def' ve tenkîlleriyle cümleyi câdde-i müstakîme-i şer'-i şerîf ve diyânete sevk ve da'vet etmek emirü'l-mü'minîn ve hâmî-i dîn-i mübîn olan cenâb-ı hilâfet-meâbıma lâzıme-i zimmet-i himmet olduğu ve vâzihâtdan olduğuna binâen o makûle-i erbâb-ı rafz u ilhâd haklarında ve bunların zâviye ve tekyelerine gerek selâtin-i mâziye taraflarından vakf ve temlîk olunan ve gerek sonradan kendüleri birer takrîb vakf edüb hâsılâtı ekl ü bel' olunmakda olan kurâ ve mezâri' ve arâzî husûslarında dahi icâb-ı şer'i ne vechile idüğü cânib-i şerî'at-ı garrâdan istifât ve istinbâ olundukda bu makûlelerin 'âmme-i nassdan fitne ve fesâtlarını ref' ve kat' için beldeden nefy ü iclâ olunmaları ve kezâlik bu gürûh-ı Alevî ve Revafız bir bir takrîb arâzi-i mirîyeyi zabt ve yeri zâviye ittihaz ve vakfiyeler tertîb ile menâfi'ni kendülerine hasr ve 'ibâdullahı ızlâl etmekle itiyâd etmişler ise de ibtidâ arâzi-i mîriyenin temlik-i sahîh ile temlîk olunmadıkca vakfiyeti sahîh olmayub temlîk-i sahîh olsa dahi ehl-i bida'a vakf sahîh olmadığı ve vakf sahîh olanda dahi meşrût lehüm mün'adim veyâhûd mülâhid ve revâfız olsa anda hükm-i şer'î hükm-i hümâyûnuma mufavvez? ve kezâlik cihât-ı vakf gâlib hâlde kurâ ve mezâri' olduğu vakitte aslı Beytü'l-mâlden olmak hasebiyle bu makûlelerde şart-ı vâkıf muhâlif olsa dahi her ne vechile emr-i hümâyûnum olur ise öylece 'amel olunmak ve'l-hâsıl melâhide ve ibâhiyyûn gürûhuna vakflar bir vechle sahîh olmayarak yedlerinden alınub keyfe mâ yeşa ve yehtâr tasarruf kılınmak mücâz ve meşrû' olduğu mu'teberât-ı kütüb-i fikhiyede "emmel-arâzî elletî tuvukkife li-zevâtihim [vr. 76b] ve li-eşhâsihim fe's-şartu li-ehli'l-bid' bâtilûn ve'l-vakfu alâ vâhidin minhüm kezâlike bâtilûn li-enne's-şarta lâ yahlû an kerâhetin şer'an ve kezâlike feizâ lem-yesihha el-vakfu ve'l-vâkıfu meyyitun fet'e'udu'l-arâzî ilâ beyti'l-mâli ve yecûzü tasarrufu's-Sultâni fihâ ve lehû en yû'ayyene galletehâ limen yestehikka" deyü muharrer ve mestûr olan takavvül-i sahîha ile sâbit ve müstedel olduğundan başka bi'l-fi'l-Şeyhu'l-islâm ve Müfti'l-enâm olan kadî-zâde a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn efdâlü'l-fudelâi'l-müteverri'în Mevlânâ Mehmed Tâhir

edâma'llâhu te'âlâ fezâilehu'nın imzâsıyla mûmzâ iki kıt'a fetevâ-yı şerîfede selâtin-i mâziyeden Zeyd ba'zı kurâ ve mezâri'i (çıkmamış) ve galesini bir zâviyede şeyh olanlar ile ol-zâviye hucerâtında sâkin olanlara şart ve ta'yîn buyurub bir müddet mezbûrlar galle-i merkûmeye mutasarrıflar iken fevt olub ol-zâviyede şeyh ve hucerâtında sâkin olanlar ehl-i bid'at ve mudmin-i hamr ve fesekadan olub galle-i merkûmeye müstehak olmasalar hâlâ pâdişâh-ı İslâm eyyede'l-lallahu te'âlâ bi'n-nasr ilâ-yevmi'l-kıyâm hazretlerinin galle-i merkûmeyi cihet-i uhrâya sarfa câ'iz olur mu? El-cevâb: Olur. Deyü iftâ ve beyân olunmakdan nâşî bu sûretde husûs-ı mezbûre taraf-ı Devlet-i 'Aliyyem'den mevsûk ve mu'teber ve diyânet ve hamiyeti bedîhî ve azher me'mûrlar ve maiyyetlerine cânib-i şerîat-ı garrâdan 'ilm ve fazl ile ma'rûf ve zühd ve salâh ile mevsûf müvellâlar ile ta'yîniyle Memâlik-i Mahrûsemde bulunan o makûle zamâne Bektâşilerinin hâlleri ve yedlerine geçmiş olan kadîm ve hâdis bi'l-cümle tekâyâ ve zevâyânın merbût olan kurâ ve mezâri' ve arâzi ve müsakkafât-ı sâ'irenin keyfiyeti etrafiyla taharrî ve tahkîk olunarak içlerinde bulunan o makûle erbâb-ı rafz u ilhâdın haklarında şer'an nefy u tagrîb ve sâ'irine dürlü mücâzât hükm olunur ise icrâsı ve hâli kalacak kadîm ve muhdes tekyeler bulunduğu memleketde bundan böyle ibâd-ı müslîmîn için câmi' ve mescid ve yahûd sâ'ir turuk-ı 'aliyye meşâyihinden ve ehl-i sünnetden cümlelerin hüsn-i zann ettiği bir zât ik'âd ve ikame kılınmak husûsunu ol-memleketin bi'l-cümle ulemâ ve sulehâsı müstahsen ve müstasveb görüb memleketçe istid'â ederler ise ol-sûrete tahvîline müsâde-i seniyye-i şâhânem erzânî kılınmak üzere ism ü resmiyle Der-saâdetim'e arz ve inhâ olunması ve bu vechle ibâd-ı müslîmîne lüzûmu olmayub mecmâ'-ı rafz u ilhâd olmuş olan sâ'ir muhdes tekyeler bi'l-icâb hedem ü imhâ kılınmağı ve fakat kadîm olanların ebniyesine dokunulmayarak bunlar için ecdâd-ı 'izâmım zamanlarında ne mikdâr kurâ ve mezâri' ve arâzî ve sâ'ir nesnelere vakf ve temlîk olunmuş ise cümlesi ve gerek muhdes olub da bi'l-icâb hedem olunacakların arâzî-i mevkûfe ve sâ'ir müsakkafâtları bi't-taharrî tahkîk ve tedkîk olunarak evvel-emirde defterlerinin Der-saâdet'ime takdîmiyle keyfiyetleri anlaşıldıktan sonra iktizâsına bakılması ve bunların derûnlarında medfûn olanlardan mazanne-i kirâmdan olmaları muhtemel olanlara ol-mahallin hâkim ve müftî ve 'ulemâsı ma'rifetiyle birer mütedeyyin türbedâr nasb ve ta'yîn olunarak iktizâ-yı keyfiyet Der-saâdet'ime bildirilmesi husûsuna irâde-i seniyyem taalluk etmiş ve sen ki

kapucı mûmâ-ileyhsin senin evsâf-ı mezkûre ile ittisâfin ve bu husûsun hasbeten lillâhi te'âlâ garaz ve ivâzdan berî ve gadr ve himâyeden 'ârî olarak pürüzsüzce rû'yet ve temşiyetine dikkat ve iktidârın nezd-i mekârim-i ferdü hıdvânemde ma'lûm olmakdan nâşî karîha-i sabîha-i mülûkânemden sen bu maddeye me'mûr kılınarak mûmâ-ileyh dahi bâ-işâret-i şeyhü'l-islâmı müvellâ ta'yîn ve maiyyetine bâş-muhâsebeden bir nefer kâtib dahi terfîk kılınmak ve Anadolu cânibinde olan ba'zı zevâyâ ve tekâyâtın Defterhâne-i Âmiremden ve aklâm-ı sâ'ire ve 'askerî rûznâmçesinden muhrec kuyûd-ı defterleri dahi yedine i'tâ olunmuş olmağla muktezâ-yı me'mûriyetin üzere müvellâ ve kâtib-i mûmâ-ileyhâyı bi'l-istihsâb bu taraftan hareket ve yedine verilen defterlerde muharrer olan ve muhdes olup ve nefy-i aklâmda kayıtları bulunmayan Anadolu cânibinde kâ'in bi'l-cümle Bektâşî tekyeleri şeyh ve dervişlerinin hâlleri ve kadîm ve hâdislerinin keyfiyetleri ve merbût olan kurâ ve mezâri' ve arâzî ve evkâf-ı sâ'ireleri ma'rifetin ve müvellâ-yı mûmâ-ileyh ve ol-mahallerin vâlî ve mutasarrıf ve hükkâm ve zâbitânı ma'rifetleriyle ferden ferdâ taharrî ve tahkîk ve civârlarından kimesneye gadr vukûa gelmeyecek sûrette sıran ve 'alenen tashîh ve tedkîk ve bulunan evrâk ve kitâbları mütâlaa ve kendüleri lisân-ı şer'le istintâk ve tezkîye olunarak erbâb-ı rafz u ilhâddan oldukları tahakkuk eden ibâhiyyûn ve mülâhide tâkımının külliyyen tard ve ihrâclarıyla şer'an haklarında ol-beldeden dahi nefy ü tagrîb ve sâ'ir dürlü lâzım gelen mücâzâtın icrâsı ve bu vechle hâlî kalacak tekyeler bulunduğu memleketde bundan böyle ibâd-ı müslîmîn için câmi' ve mescid ve yahûd mekteb ve medrese ittihâzı ve yahûd sâ'ir turuk-ı 'aliyye meşâyihinden ve ehl-i sünnetden cümlelerin hüsn-i zann ettiği bir zâtın ik'âd ve ikamesi ol-memleketin bi'l-cümle 'ulemâ ve sulehâsı tarafından tasvîb ve istihsân olunub memleketce niyâz ve istid'â ederler ise ism ü resmiyle Der-saâdet'ime tahrîr ve istîzân olunması ve mâadâ şunun ve bunun yapıldırması oldukları muhdes ve bî-lüzûm durması muzır tekye ve zâviyelerin hedem ü imhâsı ve kadîm olup da bî-lüzûm olanların evvel-emirde hedeminden sarf-ı nazar ile kadîmden anlara mevkûf olup el-hâletü hazîhi mülâhide eline geçmesi cihetiyle bu müceb-i fetâvâ-yı şerîfe vakfiyyeti sıhhatden sâkit olan kurâ ve mezâri' ve arâzî ve sâ'ireleri ve gerek muhdes ve bî-lüzûm olupda bi'l-icâb hedem olunacakların arâzî-i mevkûfa ve müsakkafât sâ'ireleri bi't-tahrîr ve't-terfîk yegân yegân tahrîr ve defter olunarak ba'de ne vechile emr-i hümâyûn-ı adâlet-makrûn-ı [vr. 77a] şahânem sudûr eder ise ana göre

iktizâlarına bakılmak üzere defterlerinin Der-saâdet'ime takdîmi ve bunların ba'zen içlerinde medfûn olanlar mazanne-i kirâmdan olmak muhtemel olanlara ol-mahallin hâkim ve müftû ve ulemâsı ma'rifetiyle birer sâlih ve mütedeyyin türbedârlar ta'yîni ile iktizâ eden senedinin tanzîmî zımnında icâb ve iktizâsının iş'ârî husûslarına mübâderet ve'l-hâsıl bu bâbda güzelce davranarak ve taharrî ve teccessüsünde kat'en tecvîz-i kusûr etmeyerek her hâlde muktezâ-yı şer'-i şerîf ve hakkâniyyetin icrâsıyla rafz u ilhâd misillû hareketde bulunmayanların kendülerine ve kurâ ve evkâf ve arâzilerine ve kable't-tahkîk hiçbir kimesneye mugayir-i şer'at-ı garrâ bu günâ müdâhale olunamaması husûsuna sarf-ı vüs' ve makderet eylemek fermânım olmağın sahîfe-i pirâ-yı sudûr olan hatt-ı hümâyân-ı şevket-makrûn-ı şâhânem mücebinece me'mûriyetini havî işbû emri celîli'l-kadrim isdâr ve yedine i'tâ olunmuşdur imdî bâlâda tafsîl ve beyân olunan tenbîhât-ı mülûkânemin sarf be sarf icrâsıyla şu rafz u ilhâd uygunsuzluğun memâlik-i Anadolu'dan küllîyen def' ve ref'î esbâbının istikmâline cümle ile bi'l-ittifâk ikdâm ve sa'y-ı mâlâ-keâm eylemek kat'-i matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu bâbda kusûr ve rehâvetle hilâf-ı fermân hareket vukûna ber-vechle rızâ-yı şerîfim olmadığı ma'lûmun oldukda ber-vech-i muharrer 'amel ve hareketle senden me'mûl ve muntazar-ı mülûkânem olan mehâmm-şinâs ve dirâyet muktezâsı icrâyâ vakûr i'tinâ ve dikkat ve hilâfından mübâ'adet eylesin ve siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emri şerîfim sizin dahi meczûmunuz olarak o makûle mülâhid ve râfizi gürûhunun şer'an haklarından lâzım gelen te'dîbâtın icrâsı ve kadîm ve muhdes ve zevâyâ ve tekâyânın bâlâda muharrer tenbihât-ı şâhânem üzere icrâ-yı muktezâları husûsunda me'mûr-ı mûmâ-ileyhâ ile bi'l-ittifâk sarf-ı vüs' ve makderet ve hilâf-ı şer'at-ı garrâ ve mugayir-i emri ü rızâ hareket vukûnı tecvîzden ziyâde hazer ve mücânebet eylesiz ve sen ki müvellâ-yı mûmâ-ileyhsin sen dahi zikr olunan tekye ve zâviyelerde bulunan evrâk ve kitâbları mütâlaa ve tedkîk ve şeyh ve dervişlerini iktizâsına göre istintâk ve tezkîye ederek hâl ve keyfiyetlerini güzelce tahkîk birle mugayir-i şer'-i şerîf hareketi tebeyyün edenlerin haklarında şer'an lâzım gelen mücâzâtın vâlî ve hâkim ve zâbitân ve me'mûr-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle icrâ etdirilmesine ikdâm ve hâlî kalacak tekâyâ ve zevâyâ hakkında icâb-ı hâlin icrâsına dâ'ir tenbîhât-ı meşrûa-i hıdvânemin garaz ve ivâzından ârî olarak tenfîzine bi'l-ittihâd dikkat ve ihtimâm ve hilâfından ittika-i tâm eylemek bâbında

fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız
Kad vasale ileyna fî 5 R sene [1]242.

'İzzet-meâb vilâyet-i Anadolu'nun sağ kolunun yemîn ve yesârinde vâki' kazâların kadı ve nâ'ibleri efendiler ba'de's-selâm inhâ olunur ki, cümleye ma'lûm olduğu üzere bir müddetdenberü kavânîn-i 'örfiye ve nizâmat-ı mülkiye-i saltanat-ı seniyyeye bakılmadığından her bir şeyi tavr-ı kadîminden çıkmış ve ez-cümle Âsitâne-i saâdet bir tâkım aslı ve neslî nâ-ma'lûm serseri eşhâs ile dolmuş olduğundan mukaddemce o-makûle eşhâs-ı mechûle tâkım tâkım vilâyetlerine tard ve def' olunarak İstanbul havâlisi tathîr olunmuş ise de bundan böyle dahi gerek düvel-i Âsitâne-i etrâf ve havâlisinde o misillû işsiz ve güçsüz aslı ve neslî belürsüz eşhâs bulunmamak ve umûr-ı esnâfa dahi lâyıkıyla dikkat ve i'tinâ kılınmak üzere bu def'a bâ-irâde-i seniyye taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'den mahsûsen İhtisâb Ağası nasb olarak kadîm-i muhtesiblerin usûl-i me'mûriyetleri vakt ü hâle göre ba'zen nizâma rabt olunmuş ve İstanbul civârında bulunan derbendlere ve liman odasına ve sâ'ir lâzım gelen mahallere İhtisâb Ağası tarafından dahi bir me'mûr ta'yîniyle ba'de-zîn muktezâ-yı idâre-i seniyye-i ve karârgîr olan nizâmı mücebince tathîrden Der-saâdet'e gelecek eşhâs derbendlere geldikde İhtisâb Ağası me'mûrları bunların zî ve şahsî ve hâline asâlet-i nazarı dikkat birle eğer dirâyet-i maslahat ve yahud kâr u sülûk için gelmiş ise sâlvârile eğer gelen şahs İstanbul'da askerî ve yahûd ittibâ' olmağa veyâ sanata aluverir makûleden olmayub mücedden icrâ-yı arz sıfatında yahûd şöyle serserice gelmiş ise İhtisâb Ağası ol-kimesne-i bi'l-istintâk mâl ve şânını gereği gibi anlayarak uygunsuzluğu tebeyyün eder ise gerüye iâde olunması sûreti karârgîr olmuş olduğu beyânıyla ba'de-zîn o misillû uygunsuz eşhâs ve bi't-tahsîs bu def'a Der-saâdetim'e tard oldukları dikkaten mine'l-evkât sâlvâriilmemeleri Anadolu ve Rumeli tarafında olan vülât-ı azâm ve (çıkmamış) ve muhâfaza-i taraf-ı eşref-i hazret-i serdâr-ı ekremiden iktizâsına göre mekâtib-i sâmiye tahrîr tesyîriyle tenbîh ve te'kîd olunmuş olmakdan nâşî bu husûsa bezl-i vüs tarafınızdan lâyıkıyla i'tinâ ve dikkat ve sahîh-i maslahatla taşralardan geleceklerden

zinhâr ve zinhâr mahallerinde harc ve tezkire diyerek ve yâ nâm-ı âhar ile bir akçe almakdan tevakkî ve mübâ'adet (son satır çıkmamış) zâde Mehmed Tahir

[vr. 77b]

Bâ-emr-i âlî Biga İskelesi'ne tenzîl olunmak üzere kırk bir senesi mahsûlünden matlûb-ı tâcdârî buyurulan beher keyl İslâmbolî altmış akçeden mübâyaacı mîr-i mûmâ-ileyh tarafından ashâbına 'an-nakd teslîm olunmak üzere cem' an bin üçyüz elli keyl bermûceb-i âdet-i belde-i derûn-i şehride mütevattın ehl-i İslâm ve milel-i selâse i'tûbâriyle taksîm olunan dörtyüz elli keyl sülûs ba'de'l- ihrâc dokuz yüz keyl sülûsânı muâf ve gayr-i muâf kurâha üzerine taksîm olunduğu mûmzâ defteri ber-vech-i âtî zikr ve beyân-şüd.

Derûn-i şehirde mütevattın ehl-i İslâm	hınta-i İslâmbolî	150 keyl
Derûn-i şehirde mütemekkin milel-i selâse nasârî	hınta-i İslâmbolî	300 keyl

hınta-i İslâmbol

Karye-i	hâne	rub'	keyl	şinik	rub'
Kemal	2	-	36	2	-
Saraycık	5	-	91,5	1	-
Sarıcaili	3,5	-	36	3,5	-
Aşıklar	1,5	-	27	1,5	-
İtyelmez	10	-	182,5	-	-
Kus	6,5	-	118	2,5	-
Yağcılar	0,5	-	9	0,5	-
Okçular	3	-	54	3	-
Kalabaklı	1,5	-	27	1,5	-
Terziler	1,5	-	27	1,5	-
Serciler	0,5	1	14,5	0,5	1
Çiftlik	1	1	22,5	1	1
Sarıbeğli	1	1	22,5	1	1
Sığırlı	0,5	-	9	0,5	-
Cedid	1	-	18	?	1
Ortaca	0,5	1	13,5	0,5	1

Kurşunlu	1	1	22,5	1	1
Türkmüş	1	1	22,5	1	1
Belen	1,5	-	27	1,5	-
Karacaviran	5	-	91	1	-

Cem'an yekûn hâne-hâ 49,5

Muâf ve gayr-i muâf yalnız kırk dokuz buçuk hânedir. Beher hâneye hinta-i İslâmbol 18 keyl 1 şinik. Yalnız on sekiz keyl bir şinikdir.

[vr. 78a]

Boğaz muhâfızı devletlü efendimizin gavvaslarından bundan akdem vefât eden Kayserili Ahmed bin Hacı Mehmed müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub bu makûle muhallefâta Beytü'l-Mâl tarafından zabt olunmak lâzımeden olmağla Beytü'l-Mâl ma'rifetiyle tahrîr olunan tereke-i müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur. Fî gurre-i S. sene 242.

İngiliz şal 39 para 28 gurûş	Saât 108 gurûş	Çizme ma'a kalçın 9 gurûş	Bir mikdâr çuka 5 para 21 gurûş
Kahve takımı 21 para 6 gurûş	Tabanca 1 çift 28 gurûş	Oda takım 101 gurûş	Çuka cübbe 23 gurûş
Tabanca 1 aded 10 para 5 gurûş	Nâfe kürk 10,5 gurûş	(çıkmamış) kürk 17,5 gurûş	Uzun entâri 10 para 20 gurûş
Silâhlık abâ 1 para 2,5 gurûş	Kutu 2,5 gurûş	Çubuk mineli 30 gurûş	Yelek ma'a gömlek 4,5 gurûş
Kemik takım ma'a çubuk 3,5 gurûş	... 21 para 4 gurûş	Kuşak 12,5 gurûş	Heğbe 1 aded 10 para 3 gurûş

Çubuk üzengi 30 para 1 gurûş	Hırdavât 8 gurûş	Fişenk 1,5 gurûş	Sünger ma'a bıçak 15 para 1 gurûş
---------------------------------	------------------	------------------	--------------------------------------

Cem'an yekûn 455 gurûş

Minhâü'l-ihracât

Gurûş

Techîz i tekfîn

50

Resm-i âdî

11,5

Dellâliye

(çıkmamış)

Düyûnu deyü verdiklerini ihbârları beyân-şüd

Şâir Emîni Salih Ağa'ya

23

Feyzullaha

50

Bakkal Acı Yemanoya

3,5

Sabeste verilen

15

Çamaşur bahâsı

1,5

Aşçı parası

7

Bâzergân Yorvam

70

Duhancı Beyloz

2 30 para

Nalbanda

7

Dellâl Araba

3

İsmaile

11 10 para

... oğluna

1 10 para

Duhancı Manola

17

Cem'an ihbâr olunan deyûnu

212

Sahhü'l-bâkî

182,5

Şerî'at-şîâr Kal'a-i Sultâniye nâ'ibi faziletlü efendî zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı memleket ve iş erlerî zîdet mekâdiruhum inhâ olunur ki, Tunus ve Trablus ve Cezayir ocakları ahâlilerinin Kal'a-i Sultâniye'de düşen umûrlarını görmek ve merâsim mihmân-nüvâzilerini ru'yet etmek üzere taraflarından mahall-i mezkûrede bir vekil bulunması mu'tâd-ı kadîmeden idüğü derkâr ve zikr olunan ocakların bu tarafa merbûtiyyeti hasebiyle vekîl-i merkûmun tarafımızdan nasbî

usûlünden idüğü aşikâr olduğundan Kal'a-i Sultâniye sâkinlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halid Ağa zîde kadrühu bu def'a tarafımızdan vekîl nasb ve ta'yîn kılınmış olmağla imdi sizler ki matlûbûn-ı mu'ma-ileyhimsiz ocağ-ı mansûre-i mezkûrenin vâkı' olub ru'yeti muktezâ olan hususâtında vekîl-i merkûme lâzıme-i muâvenetin îfâ ve icrâsına dikkat eylesiz ve sen ki vekîl-i merkûmsun sen dahi muktezâ-yı vekâletlik üzere vâkı' olan hususâtlarını kadîmden evvele geldiği vechle edâ ve ru'yet ve mu'tâdın hilâfı bir gûne hareketin vukû'a gelüb mes'ûl ve mu'âteb olmakdan hazer ve mücânebet eylememek bâbında vekâletini hâvi Divân-ı Tersâne-i Âmireden işbû buyuruldu tahrîr ve isdâr ve yedine i'tâ ve irsâl ve tesyâr olunmuşdur, bi-mennihi-te'âlâ vusûlünde gerekdir ki ber-mûcib-i buyuruldu 'amel ve hilâfından begâyet tehâşi ve mübâ'adet eylesiz deyü fi 27 M. sene [1]243.

[vr. 78b]

Fi'l-asl Kangırı Sancâğında Tosya Kazâsı'ndan hâlâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı Biga Sancâğı Mutasarrıfı Devletlü el-Hâc Mustafa Paşa yesserallahu mâ yürûd ve mâ yeşâ hazretleri tâtârânlarından iken bundan akdem vefât eden Küçük Mehmed Ağa bin (boşluk) zâhirde vâris-i ma'rûfu olmadığından vilâyetlerinde li-ebeveyn er karındaşına îsâl için hâli hayâtında irsâle ve sülüsüne vasî-i nasb ve ta'yîn eylediği yedinde olan metn ü hüccetde münderic müslimîn şehâdetleriyle vesâyeti sâbit olan Osman Ağa bin (boşluk) ma'rifetiyle tahrîr ve terkîm ve müzâyede olunan tereke-i müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur. Hurrîre fi'l-yevmü's-sâmin ve'l-ısrîn min-şehr-i Zi'l-ka'detü's-şerîfe li-sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

İngiliz kârî şâl (1) 47 gurûş	En'am (1) kesesiyle 40 gurûş	Simli tabanca (1 çift) 101 gurûş	Kara takım tabanca (1 çift) 28 gurûş
Simli bir çift .... 136 gurûş	... simli (1) 45 gurûş	Simli kılıç (1) 261 gurûş	Simli Arnebud şişi (1) 71 gurûş
Yıldızlı ... (1) 121	Simli ... (1) 126	Simli gülâbdan (1)	Fincan (8) zarf

gurûş	gurûş	buhurdân(1) buhurdan, macun hokkası(1) ma'a kaşık (1) 101 gurûş	(11) tepsi (1) 102 gurûş
Sırmalı şubara (1) 32 gurûş	Duhan çubuğu (1) 54 gurûş	Saat (1) 30 gurûş	Duhân kesesi (1) 11 gurûş
Baltacı küllahı cübbe (1) 38 gurûş	Kutnî entâri (1) 38 gurûş	Hakirâkî antâri (1) 37 gurûş	Gümüş çuka cübbe (1) 45 gurûş
Penbe çuka cübbe (1) 24 gurûş	Kısa beyaz antâri (1) ma'a yelek (1) 24 gurûş	Kısa saltamarka (1) 110 gurûş	Kiraz niş (1) 88 gurûş
Başları dilli göz şal 91 gurûş	Göz taraklı antâri 48 gurûş	Trablus kuşağı 100 gurûş	Def'a Trablus kuşağı 131 gurûş
Güz çuka şalvar 60 gurûş	Taraklı antâri 29 gurûş	Geziye kablı kısa kürk 34 gurûş	Laciverdî İngiliz- kârî şâl 25 gurûş
Hakirani sarı antâri 46 gurûş	Köhne çakşır 5 gurûş	Gezi libâde 22 gurûş	Beyaz antâri 9 gurûş
Sarı tabanca demürü bilâ kundak (1 çift) 11 gurûş	Kutnî antâri 8 gurûş	Kavuk örtüsü 20 gurûş	Gömlek (3) 12 gurûş

Don 18 gurûş	Beyaz entâri 17 gurûş	Omuz makremesi (3) 15 gurûş	Mercan tesbih (1) 20 gurûş
Çevre (2) 21 gurûş	İşleme havlu 42 gurûş	Çuka çakşır ma'a mest 25 gurûş	Mâî çuka şalvar 105 gurûş
Hançer bilâ kabza 6 gurûş	Çarşeb 4 gurûş	Kahve değirmâni köhne (2) 7 gurûş	antâri (1) saltamarka (1) 10 gurûş
... köhne (2) antâri (2) 13 gurûş	Abdest kutusu 12 gurûş	Köhne yelek (1) boğça (2) çapraz hurdası 14 gurûş	Köhne maşlah (1) 13 gurûş
Tâtâr heybesi 15 gurûş	Kırmızı çukaya kablî nâfe gocuk kürk (1) 165 gurûş	Köhne kırmızı potur 14 gurûş	Köhne kısa kürk (1) 20 gurûş
Köhne nâfe cübbe kürk (1) 22 gurûş	Seccâde (1) 13 gurûş	Kısa kürk (2) 14 gurûş	Hurde parça bez 36 gurûş
Köhne âbâni (1) 5 gurûş	Şubara bir mikdar penbe 1 gurûş	Tâtâr heğbesi şamdan ma'a çizme 40	Müsta'mel silâhlık 4 gurûş
Kilim halı 30 gurûş	Def'a hâne yorgan 34 gurûş	Seccâde (1) 16 gurûş	Yorgan (1) 18 gurûş
Yorgan (1) 21	İhrâm (1) 14 gurûş	Yağmurluk (1) 19	Penbe şilte (1) yüz

gurûş		gurûş	yasdığı (1) 30 gurûş
Fincan kutusu (1) 2 gurûş	Köhne heğbe (1) 2 gurûş	... şilte (1) yasdık (2) 15 gurûş	Kısa filinta (1) 24 gurûş
Kırmızı çuka tozluk (1 çift) 50 gurûş	Kırmızı saltamarka 39 gurûş	Selimiye müsta'mel antâri 72 gurûş	Tüfenk-i Osmanî Şişhane sim bilezikli (1) 52 gurûş
Tüfenk (1) 150 gurûş		Tâtâr eğeri ma'a takım 71 gurûş	

Müzâyede olunan tereke-i müteveffâ-yı defter ber-vech-i bâlâ yalnız üç bin yedi yüz yirmi sekiz gurûşdur 3728 gurûş

Zimem-i nâsdan tahsîl olunan hukuku Gurûş

Hacı Yakub Ağadan tahsîl 2300

Çan Voyvodası Hâdimzâde Ferhad Beğden tahsîl 1600

Tâtâr Ağası Osman Ağadan tahsîl 995

[vr. 79a]

Dürzî Mihail zımmîden tahsîl 250

Tâtâr Odabaşısı Resûl Ağadan tahsîl 65

Topçubaşı damadı Ahmed Ağadan tahsîl 15

Vekîl-i harc Osman Ağadan tahsîl 3

Zimem-i nâsdan tahsîl olunan cem'an yekûn yalnız beş bin iki yüz yirmi beş gurûşdur

Cem'an yekûn

Eşyâ-yı mevcûd 3728

zimem-i nâs tahsîl 5225

8953 gurûş

Minhâü'l-ihracât Gurûş

Resm-i âdî 224

Harc-ı hademe 112
Dellâliye 75
Balya'dan zimmeti tahsîl için iki def'a tâtâra verilen ücret 210

Sahhü'l-bâkî 8332

-2777

5555 gurûş para ?

Tereke-i müteveffâdan ba'de'l-ihracât sekiz bin üç yüz otuz iki gurûşdan merhûmun sâbit olan sülüs-i vesâyeti zeyl-i defterde ve ber-mantûk hüccet-i şer'iyye sülüs ve irsâle vâsî olan Tâtâr Ağası Osman Ağaya teslîm olunan vücûh-ı birle sarf olunacak sülüsü ihrâc şüd.

Yalı Câmi'-i şerîfinin sıcak suyuna: 200 gurûş

Mushaf-ı şerîf: 150 gurûş

Vasî reisiyle iki münâsib câmi'-i şerîfe verilmek için: 1000 gurûş

Tıflı Câmi'-i şerîfine altı yüz gurûş, Yusuf Ağa Câmi'-i şerîfine dört yüz gurûş vesâyeti sübûtu

Cadde üzerinde vasî ma'rifetiyle üç aded bi'r-i mâi 600 gurûş

Defter-i bâlâda tahrîr olunan tâtâr müteveffâ-i Küçük Mehmed Ağanın tereke-i bâkiyyesi gâ'ib-i vârisine îsâl için irsâline ve defterde mestûr-ı mevcûde bir hayrâtına sülüsünden sarf olunmak için hayatında vasî nasb ve ta'yîn eylediği Tâtâr Ağası Osman Ağa bin İsmail ma'rifetiyle ba'de't-tahrîr ba'de'l-ihracâtî'l-masârifât ve ba'de'l-ihracü'l-sülüs bâkî beş bin beş yüz elli beş gurûş yirmi altı para iki akçe vasî Osman Ağa'ya teslîm olunub bâlâda Balya Ağası Hacı Yakub Ağa müteahhid olduğu Hacı Karacanın bâ-tahvîl üç bin beş yüz gurûş matlûbundan iki bin üç yüz gurûş bâ-ma'rifet-i vasî ve ma'rifet-i şer' kabz olunandan gayrî bin iki yüz gurûş Hacı Karaca ve Hacı Yakub Ağa zimmetlerinde pesmânde kalub bin iki yüz gurûşa mukâbil bir kıt'a altı yüz gurûşlu tahvîl vasî zimmetinde olub ve gayr-i ez taksîm beş yüz gurûş esbak Çan Voyvodası Hacı Mehmed Efendiye olan hakkı ile Astânedeki Tâtâr Ocağı Alemdârî Sadık Ağaya havâle tahsîl olundukda ba'de'l-ihracü'l-sülüs vasî ma'rifetiyle vâris-i gâ'ibine îsâl olunmak için şerh ve kayd olundu.

Bâ-emr-i âlî Seddü'l-bahr Kal'asına nefy olunan seksen dördün odabaşılığınan Cafer Halil seffinde ecel-i mev'ûduyla vefât edüb köhne eşyâsı ve nakdî beyân olunur. Fî 9 B. sene [1]242.

Köhne gömlek 1 aded	Don 1 aded köhne	Köhne şal 1 aded
Köhne ahmediye 1 aded	Köhne çorab 1 çift	Köhne duhan çubuğu 1 aded
Ve üzerinde köhne cübbe 1 aded	Entâri 1 aded	Çakşır 1 aded
Kısa kolsuz antâri 1 aded	Çuka uzun kolsuz antâri 1 aded	Kemer 1 aded
Hacı kavuğu 1 aded	Ahmediye 1 aded	Seccâde 1 aded
En'am- ı şerîf 1 aded ma'a kesesiyle 1 aded	Çorab 1 çift	Nakden üzerinde akçe

Eşyâsı cümlesi köhne olub gavvasa teslîmen

Cenâze masârıfı ihrâc 222-34=188

Bâki Ahmed gavvasa teslîmen hazret-i sadâret-penâhi gavvası

Varak-ı bâlâda tahrîr olunan tereke-i müteveffâ Tâtâr Mehmed Ağa bâ-hüccet-i şer'iyeye karındaşı İbrahim ve diğer karındaşı Mustafanın tarafından dahi vekâleti ve diğer karındaşı Ebubekir ve kız karındaşı Fatma tarafından dahi vekâletleri altıncı top ortasında Tosya Kazâsı'ndan Top Ustası Osman bin Osman Mehmed bin Hasan şehâdetleriyle karındaşı İbrahimin ve Ahmedin vekâletleri ber-mantûk-ı hüccet-i şer'iyeye ber-vech-i bâlâ beş bin beş yüz gurûş te'dîye olunduğu işbû mahalle kayd ve şerh olundu. Fî 27 B. sene [1]242.

[vr. 79b]

Defter oldur ki eshâb-ı hayrâtdan merhûm ve mağfûr leh Kara Kethüdâ el-Hâc İbrahim nâm sâhib-i ahîrin binâ ve ihyâsına muvafık oldukları medîne-i Kal'a-i Sultâniye ve Evreşende vâki' âb-ı revân çeşmelerinin nukûd-ı mevkufelerinin ikiyüz otuz dokuz Şevvâlınden kırk iki Muharremine gelince yirmi yedi mâh nemâları ve vakf-ı akarâtın hâsıl olan icârâtları asl-ı mâl-ı mevkûfe zamm olunub hâlâ vakf-ı şerîf-i mezkûrun mütevellîyesi Hânım Hatûn tarafından câlî ve kâimmakam olan Arabgîrî Osman Ağa yediyle âb-ı râh ta'mîrâtı ve mâ-lezime-i sa'iresi zımnında vukû' bulan kâffe-i masrûfâtı cümle vücûh-ı ahâli ma'rifetleri ve ma'rifeti's-şer'le yegân be yegân muhâsebâtı rû'yet olundukda yirmi yedi mâh zarfında müterâkim olan masrûfât ile kâimmakam-ı mezbûre ber-vech-i himâye ta'yîn olunan iki senelik üç yüz gurûş harc-ı muhâsebe iki yüz yirmi gurûş ba'de'l-ihrac kırk iki Muharreminden istirbâh olunan nukûd-ı mâl-ı vakf on dört bin yedi yüz altmış dört gurûş üzerine nemâsı ve icârâtı senesi hitâmında zamm olunub ancak vakf-ı merhûmın evlâdından li-eb-karındâşı Emine Hanım zevcî Yusuf Ağa cümle ihtiyâriyle ve ma'rifet-i şer'le câbî ve kayyum nasb ve ta'yîn kılınub kemâfi's-sâbık senevî yüz ellışer gurûş ta'yîn olunan ücret-i cibâyet üzere olduğu kabul ve hizmet-i lâzimesi edâya ba'de'l-taahhüd zimem-i nâsda olan mebâliğ-i nukûd-ı mevkufe temessükâtı yedine teslîm olunub sâl be sâl muhâsebesi ru'yet olunmak üzere defter-i mâl-ı mevkûf-ı nukûd ve icârât defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Hurrire fî ez-gurre-i min-şehr-i Muharremü'l-harâm li-sene isneyn ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Bâ-temessük der-zimmet-i Boz oğlu Ahmed Efendi 500 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Bölükbaşı oğlunun damadı 34,5 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Çizmecî Oğlu İsmail 100 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i el-Hâc Mehmed Ali Tabak 200 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Kal'a Kethüdâsı İsmail Ağa 100 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Kemal Karyesinden Saraycıklı Halil Beşe 100 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Oba Karyesinden Sarı Hasan 25 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Oba Karyesinden Kara Mustafa oğlu Mahmud 50 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Emir Ahmed oğlu Duhânî Mahmud 500 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Tüfenkçi Deli Musa 100 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Molla Mehmed Ali 500 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Kus Çayırılı Hacı Ahmed 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Bakkal Kemik oğlu Hasan 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Alâca oğlu Hasan 200 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Kerâsteci el-Hâc Mehmed Ali Ağa 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Benli Halil oğlu Berber Ahmed 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Terzi Ali Ağa 200 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Hacı Selim oğlu Mahmud 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Helvâcı Ömer oğlu İbrahim Ağa 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Françe Tercümânı Eci Salmon 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Eci Abram oğlu Mrak 500 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Çanakçı Kethüdâ Ahmed 50 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Kahveci Veysel Beşe 20 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Berber Mustafa 20 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Mehmed Çavuşun Ali Beğ 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Kasab Kaytan kefere 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Müezzîn oğlu Mustafa 50 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Etmekci Mezeki kefere 150 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Çanakçı Yusuf Alemdâr 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Hacı Gani 25 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Câmî'-i Kebîr İmâmı Halil Efendi 300 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Eci Kosta kefere 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Kemal Karyesinden Masalcı oğlu İbrahim 287,5 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Ali Koçzâde Ahmed Efendi 200 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i İzmirli Mutaf İsmail Ağa 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Oba Karyesinden İlyas oğlu Hasan 50 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Pazarbaşı zâde Ali Molla 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Cebecibaşı Mehmed Ağa 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Eci Abram oğlu Akob 200 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Pelte Avenes 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Çanakçı Sarı Mustafa oğlu Ali Kuzu 100 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Çizmeçi Hacı Ahmed Ağa 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Katib oğlu Hacı İbrahim Ağa 100 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Pehlivan oğlu Hüseyin 431 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Arabgirî Osman Ağa 1800 gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Sarıcaîli İncedallı Ali Beşe 100 gurûş

nemâsı 015

115

Bâ-temessük der-zimmet-i Suyolcu 700

105 nemâsı

805 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Şakarom oğlu Avenes 400

020 nemâsı

420 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i Kilidü'l-bahrî Lütfi Beğ gurûş 884 nemâsıyla

Bâ-temessük der-zimmet-i İtyelmez Karyesinde Domuzcu oğlu Estefani 70,5 nemâsıyla

Bâ-temessük der-zimmet-i Numan Efendi gurûş 230 nemâsıyla

Bâ-temessük der-zimmet-i İtyelmez Karyesinde Terzi İstimat gurûş 149,5

Bâ-temessük Apostol oğlu kerimesi ve karındâşı gurûş 92 nemâsıyla

Bâ-temessük der-zimmet-i Nalband oğlu Hasan gurûş 57,5 nemâsıyla

Bâ-temessük der-zimmet-i ... el-Hâc İbrahim gurûş 30 nemâsıyla

Bâ-temessük der-zimmet-i Karacaviranlı Panbuk Hasan 33 gurûş

Bâ-temessük der-zimmet-i İbrahimin nemâsı tahsîli adem-i imkân 200 gurûş

Yine Hüseyin Ağanın çeşmesi ittisâlinde arsa ücretinden bâkî 15 gurûş

Çatalbâş oğlu değirmeni(nden) ücretinden bâkî 60 gurûş

Cem'an Yekûn 13463 gurûş yalnız on üç bin dört yüz altmış üç gurûşdur vakf-ı şerîfe-i mezkûrun 'akârâtı icârâtı beyân şüdü.

Gurûş

Yalı'da kahvehâne

60

El-Hâc Mehmed Ali Ağanın kerâsteci dükkânı

100

Çarşu-yı bâlâda Daver oğlu kahvehânesi

72

Çatalbâş oğlu fırını

140

Def'a mersûmun esb değirmenî	140
Pabuçcularda pabuçcu dükkânı	60
Yalı'da kâ'in yağhâne	120
İttisâlinde esb değirmenî	140
Yalı'da kasab dükkânı	72
Çarhî-zâde Câmi'-i Şerîfi ittisâlinde kurbunda yağhâne	120
Yalı Câmi'-i Şerîf karşusunda berber dükkânı	100
Daver oğlu kahvesi ittisâlinde terzi dükkânı	12
Ahmed çavuşun arsa-i hâliyesi	15

[vr. 80a]

Yalı'da Konsolos hânesi	150
-------------------------	-----

Cem'an yekûn icârât akârât yalnız bin üçyüz bir gurûşdur

Bâlâda tahrîr olunan on iki kıt'a temessükâtın üzerinde olan nemâları kırk senesi ribhidir.

Gurûş

13463 'An-nakdin re's-i mâl

02019 Kırk iki hitâmında mâl-ı mevkûfe zamm olunacak

01301 Kırk iki hitâmında ba'de't-tahsîl ve ba'del-ihracâtî'l-masârifâtî'l-vakf-ı zamm

00075 Kırk icâresinden tahsîl olunacak Çatalbaş ve Ahmed Çavuş arsiyesinden

01301 Câbî Yusuf Ağa'nın tahsîl eylediği zimmetinde olan kırk bir senesi icârât-ı vakf-ı re's-i mâl üzerine zamm şüdü.

18159

İşbû mahallde ru'yet ... sehv-i fâhiş olmağla defter-i ma'mûliye olmağın kırk dört senesi sicil-i âhârda olan muhâsebe-i sahîhasıyla 'amel oluna.

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesi sâkini iken bundan akdem vefât eden Bakkal Yusuf Ağa bin nâm kimesnenin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hatûna râci' olup zâhirde gayrî vârisi olmamağla Beytü'l-Mâl Tahir Beğ ma'rifeti ve zevcesi ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkim olunandır ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Hurrîre fî'l-yevmü'l-vâhid ve'l-aşer min-şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene isneyn ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Fuçı derûnunda bir mikdâr fındık 5 para 7 gurûş	Sünbül derûnunda ceviz ve bir fuçı 19 gurûş	Sandık derûnunda sabun 4 para 23 gurûş	Köhne zenbil sandık derûnunda bir mikdâr sabun 10 gurûş
Yarım ma'a zenbil 39 para 5 gurûş	Revgan destileri 3 aded ma'a küb 2 aded 23 para 2 gurûş	Revgan küpü bir mikdâr revgan 39 para 25 gurûş	Terazi ma'a dirhem 10 para 20 gurûş
Revgan takım leğen 24 gurûş	Kantâr 1 aded 15 gurûş	Bir mikdâr kahve zenbil derûnunda (çıkmamış) 11 gurûş	Köhne çekmece 2 aded 6 gurûş
Köhne yasdık 1 aded 30 para 1 gurûş	Minder 1 aded 1,5 gurûş	Köhne kilim 1 gurûş	Kaba kâğıd 10 para 1 gurûş
Yorgan bir minder 1 aded 25 gurûş	Gömlek 1 aded 11,5 gurûş	Gömlek 1 aded 8 para 11 gurûş	Boyalı dizlik 2 para 9 gurûş
Çuka şalvar 10,5 gurûş	Kuşak 9 gurûş	Şal 10 para 8 gurûş	Çuka entâri 7,5 gurûş
Köhne saltamarka 4 gurûş	Alâca entâri 7 para 9 gurûş	Alâ yelek 5 gurûş	Kısa çukaya kablı kürk 27 gurûş
Müsta'mel kapût 1	Silâhlık 1 aded 2,5	Tabanca 1 çift 98	Gümüşlü bıçak 40

aded 40 gurûş	gurûş	gurûş	gurûş
Gümüşlü palaska 10 para 50 gurûş	Diğer gümüşlü palaska 45 gurûş	Sâat 1 aded 20 para 160 gurûş	Kumandar kardâşı Halilin terekesinden kabz 18 gurûş
Tâtâr oğlu Mehmedden kabz 72 gurûş	Köle Mustafadan kabz 11 gurûş	Kara Hüseyinden kabz 4,5 gurûş	Tâtâr oğlunun ortağından kabz 16 gurûş
Çakır Ali hesâbından bâkî kabz 13,5 gurûş	Durmuşdan kabz 9 gurûş	İmam Hüseyin Molladan kabz 11 gurûş	Mehmed Ağadan kabz 13,5 gurûş

Cem'an Yekûn 903 gurûş

Minhâ'l-ihracât	Gurûş
Techîz i tekfîn vasiyyeti	160
Resm-i âdî	22,5
Dellâliye	14
Sahhü'l-bâkî	706,5

... ile Kal'a-i Sultâniye (çıkmamış) Kastamboli ... Ebubekir bin Ahmed bundan akdem Kal'a-i Sultâniyede vefât edüb müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub bu makûle muhaleffât Beytü'l-Mâl tarafından zabt olunmak lâzimededen olmağla Beytü'l-Mâl ma'rifetiyle tahrîr ve terkîm olunan tereke-i müteveffâdır ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Fî 15 Ra sene 242.

Kırmızı kuşak 1 para 6 gurûş	Urgan 2 aded 10 para 3 gurûş	Kuşak 6 gurûş	Urgan parça 16 para 2 gurûş	Gömlek 1 para 4 gurûş
Çul 9 para 2	Entâri 1 gurûş	Hırdavât 31	Heğbe 20 para	Bakraç 3 gurûş

gurûş		para 2 gurûş	2 gurûş	
Palan 6 para 2 gurûş	Bargîr palanı ile 40 gurûş	Abâ 3 gurûş	Hırdavât çul 1 gurûş	Nakdî üzerinde bulunan 39 gurûş

Cem'an Yekûn 117 gurûş

Minhâ'l-ihracât	Para	Gurûş
Techîz i tekfîn		39
Resm-i âdî	37	2
Dellâliye		1,5
Sahhü'l-bâkî	23	73

[vr. 80b]

Yâ müfettihe'l-ebvâb eftahü'l-tahiyyetü'l-bâb ve üfevvidu emriy ilallahi, inallahe basıyrü'n-bi'l-'ibâd¹⁸³

'İzzet-meâb şerî'at-nisâb mevlânâ el-Hâc Ahmed Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğumuz Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'nın umûr-ı niyâbet-i ahkâm-ı şer'iyyesi işbû sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf Zi'l-hiccesi nısfından cenâbınıza kemâkân ibkâ olunmuşdur gerekdir ki; kazâ-i mezbûru mâh-ı mezkûru nısfından zabt edüb beyne'l-ahâlî icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i âlî ve vâki'a olan mevtâ-yı 'askeriyye-i muhalledâtın dahi tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm eyleyüb câdde-i şer'-i kadîmden ser-i mü inhirâfa cevâz göstermeyesin. Ve's- selâm.

El-fakir Mehmed Servet Mollacıkzâde el-Kadı

Mekketü'l-mükerreme sâbıkâ

Sûret-i emr-i âlişândır

Akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fadli ve'l-yakîn râfiü'l-a'lâmi's-şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîdi

¹⁸³ Kur'ân-ı Kerîm, Mü'min Suresi, 44. Ayet

inâyeti'l-meliki'l-mu'în sâbıkâ Mekke-i mükerrerme Kadısı Vâlide Kethüdâsı Zâde Mîr el-Hâc Mehmed Sadık zîdet fezâilehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, sen ehl-i ilm ve sâhib-i fazîlet olub her vechle müstahak ve şâyeste-i âtıfet olduğun ecilden hakkında mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-i şâhâne ve mezîd-i re'fet-i seniyye-i padişâhânem zuhûra getirülüb işbû bin ikiyüz kırk bir senesi Ramazânü'l-mübâreke guresinden zabt etmek üzere Çırpan Kazâsı bedelî avâtıf-ı 'aliyye-i mülûkâne ve avârif-i behiyye-i hüsrevânemden Kal'a-i Sultâniye Kazâsı ber-vech-i arpalık sana tevcih ve 'inâyet edüb i'lâmı için ta'yîn olunmuşdur, buyurdum ki, sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrîm mûcibince Çırpan Kazâsı bedeli zikr olunan Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'na gurre-i merkûmeden ber-vech-i arpalık sen mutasarrıf olub ve tarafından nâ'ibin gönderüb beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye etdiresin şöyle bilesin, 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi'l-yevmü'l-râbi' aşer min-Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene ihdâ ve erba'în ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûsa

Tıbku aslihi'l-âlî

Kesedâr birâderi zâde Abdurrahman Es'ad el-müvellâ hilâfe be-mahkeme-i Balat bedârü'l-hilâfetü'l-'aliyye nemmekâhü el-fakîr ileyhi azze şânuhu, gufira lehümâ.

'İzzet-meâb şerî'at-nisâb mevlânâ el-Hâc Ahmed Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğumuz Kal'a-i Sultâniye Kazâsının umûr-ı niyâbet-i ahkâm-ı şer'iyyesi işbû sene isneyn ve erba'în ve mi'eteyn ve elf Ramazânü'l-mübârek guresinden cenâbınıza kemâkân ibkâ olunmuşdur kazâ-i mezbûr-ı mâh-ı mezbûr guresinden zabt edüb beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i âlî ve vâki'a olan mevtâ-yı 'askeriyye-i muhallefâtı tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm eyleyüb câdde-i şer'-i kadîmden ser-i mû inhirâfa cevâz göstermeyesin. Ve's- selâm.

El-fakir Vâlide Kethüdâsı zâde mir el-Hâc Mehmed Sadık

El-kâdı Mekketü'l-mükerrerme sâbıkâ

[vr. 81a]

Biga Sancâğı Mutasarrıfı vezirim el-Hâc Mustafa Paşa edâmallâhü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm zikr-i âtî kazâların kâdıları ve nâ'ibleri zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve sâ'ir iş erlerî zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından hâlâ İstanbul Duhân Gümrük Emîni Mehmed Hidâyet dâme mecdühûnun takdîm eylediğı bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum Darbhâne-i Âmirem tarafından zabt ve idâre olunmakda olan mukâta'âtdan İstanbul Duhân Gümrüğüne rabt ile ber-vech-i emânet 'uhdesine ihâle ve tefvîz kılınan vâridât-ı cesîme-i mîriyeden Memâlik-i Mahrûsem enfiye mukâta'âsı mülhakâtından nefsi-i Gelibolu ve Seddü'l-bahr ve Kilidü'l-bahr ve Eceâbâd ve Şarköy ve Evreşe ve Lapseki ve Kal'a-i Sultâniye ve Sultanhisarı ve Ezine ve Bayramiç ve Ereğli ve Biga Şehri ve Tuzla kazâları enfiyeciliğı işbû bin iki yüz kırk iki senesi Ağustos ibtidâsından Temmuz gâyetine varınca bir sene-i kâmile zabt ve idâre eylemek üzere (boşluk) ber-vech-i emânet ihâle olunmağla kazâhâ-i merkûmede serbestiyyet üzere enfiyenin bey' u fûrûhtu merkûm tarafından me'zûn âdemlerine mahsûs olub hilâf-ı nizâm âharı dahl ü ta'arruz enfiye fûrûht eylememek ve edenler olur ise yedlerinde bulunan enfiyeleri ber-mûceb-i şurût cânib-i mîrî için zabt olunmak bâbında kazâhâ-i mezkûrenin zabt ve idâresi için şurûtu mûcebince bir kıt'a emri-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â etmekle Hazine-i Âmiremde mahfûz Bâşmuhâsebe defterlerine nazar olundukda zamân-ı zabtı Ağustos ibtidâsından olan Memâlik-i Mahrûsem enfiye mukâta'âsı mülhakâtından Der-'aliyyem ve Mora ve Yanya'da vâkı' mîri enfiye kârhânelerini idâreye me'mûr-ı emîn olanların zikr olunan kârhânelerde enfiye i'mâl eyledikleri mahallerde serbestiyyet üzere bey' u fûrûhtu kendülere ve taraflarından ta'yîn olunan âdemlerine mahsûs olub âharı enfiye i'mâl ve fûrûht eylememek ve enfiye husûsuna vüzerâ-yı a'zam mîrimîrân-ı kirâm ve evkâf mütevellîleri ve kurâ zâbitleri ve havâss-ı hümâyûnum voyvodaları ve mütesellimleri ve subâşıları ve zuamâ ve erbâb-ı timâr ve müteferrika ve sipâh ve humbaracı ve cebeci ve topçu ve arabacı ve mehterân-ı hayme ve sâ'ir askerî ve ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından vechen mine'l-vücûh dahl ü ta'arruz olunmamak ve mîri kârhânelerinden mâ'adâ mukaddem ve muahhar ihdâs olunan kârhâneler her ne mahalde bulunur ise sedd ü bend bulunan enfiyeleri emîni ve âdemler ma'rifetiyle zecren-lehû cânib-i mîri için zabt

ü girift olunub mugâyir-i şurût hareket edenler olur ise o makûleler li-ecli't-te'dîb ehl-i İslâmdan ise zabt-ı ma'rifetiyle ahz ve kal'a-bend ve ehl-i zimmet reâyâdan ise Der- 'aliyyem'e ihzâr ve vaz'-ı kürek olunmak için Der-saâdetim'e 'arz ve i'lâm olunmak ve müste'men tâ'ifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri mîrî fi'atıyla cânib-i mîri için zabt ve mübâyaa olunub kendüleri elçileri ma'rifetiyle te'dîb olunmak ve enfiye i'mâl ve fûrûht edenlerin kârhâneleri sedd ve bend olunmak iktizâ eyledikde hükkâm ve zâbitân taraflarından hilâf-ı nizâm mahkeme harcı ve â'idât mutâlebesi ve sâ'ir bahâne ile ta'tîl-i maslahat-ı mîriyyeye bâ'is olacak halâtdan mücânebet olunmak ve a'yân ve zâbitân taraflarından enfiye emînlerine işbû mahall vakfdır ve yahud mukâta'âdır deyü muhâlefet etdirilmemek ve hilâf-ı nizâm enfiye i'mâl ve fûrûht edenlerin enfiyeleri zabtında da'vâya tasaddî eden olur ise mahallinde istimâ' olunmayub Der-saâdetime havâle olunmak ve sırran getürenler esnâ-yı râhde derbend bekçileri ahz eylediklerinde mevcûd olan enfiyeleri cânib-i mîri için zabt olunmak mukâta'a-i mezbûrun düstûru'l- 'amel tutulan şurût-ı nizâm-ı mer'iyyesinden idüğü mukayyed olmağla mücibince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın zabtını hâvî işbû emr-i alişânım isdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde siz ki vezir-i müşâ(r) ve kudât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhüm ve sâ'ir iş erlerîsiz bâlâda tahrîr ve beyân kılındığı üzere mukâta'a-i mezbûr mülhakâtından zikr olunan kazâlar enfiyeciliği sene-i merkûmeye mahsûben ber-vech-i emânet merkûme ihâle olunmuş olduğu ve şurût ve nizâmı vech-i muharrer üzere Hazine-i Âmirem defterlerinde mukayyed idüğü ma'lûmunuz oldukda kazâhâ-ı merkûm enfiyeciliğinin ber-mûceb-i şurût-ı nizâm merkûm tarafından zabt ve idâresine husûsuna muâvenet olunmak bâbında

Evâsıt-ı L. sene [1]241.

[vr. 81b]

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye dizdârı iken bundan akdem vefât eden Yusuf bin Abdullahın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Tayyibe Hanım ile sulbiyye kızı Emetullah Hanım'a â'id ve râci' olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukda bâ-emr-i âlî maiyyetinde me'mûr olan Raşid Ağa kulları ma'rifetiyle tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-fârizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ ber-vech-i âtî

zıkr ve beyân olunur. Hurrire fî'l-yevmü't-tâsi' ve'l-aşer min-şehr-i Rebûü'l-âhir li-sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Şilte 1 aded, yasdık 2 aded, çarşeb 1 aded 27 gurûş	Penbe ma'a harar 65 gurûş	Döşek 1 aded, çarşeb 1 aded, yasdık 1 aded, yorgan 1 aded 26 gurûş	Şilte 1 aded, yasdık 1 aded, çarşeb 1 aded, yüz yasdığı 1 aded, yorgan 1 aded, 100 gurûş
Şilte 1 aded, yasdık 1 aded, yorgan, yüz yasdığı ma'a çarşeb 122 gurûş	Şilte, yorgan, yasdık 65 gurûş	Şilte, yasdık, yorgan, yüz yasdığı 120 gurûş	Şilte, yasdık, yorgan, yüz yasdığı 81 gurûş
Şilte, yasdık, yorgan, yüz yasdığı 50 gurûş	Şilte, yasdık, yorgan, yüz yasdığı 63 gurûş	Şilte, yasdık, yorgan, yüz yasdığı 79 gurûş	Döşek, yorgan yasdık 45 gurûş
Döşek, yorgan, yasdık 40 gurûş	Döşek, tandır yorgan, yasdık 40 gurûş	Döşek, yorgan, yasdık 45 gurûş	Yorgan 3 aded, yasdık 2 aded 33 gurûş
Döşek 1 aded 40 gurûş	Çuka sagîr şilte, yasdık 20 gurûş	Şilte 2 aded, yorgan, yasdık, yüz yasdığı 2 aded, 161 gurûş	Yorgan 3 aded, yasdık 3 aded 95 gurûş
Köhne ihrâm, seccâde, sagîr yasdık	Çuka şilte 10 gurûş	Nuhas leğen, ibrik 40 gurûş	Nuhas güğüm 30 gurûş

18 gurûş			
Nuhas leğen, ibrik 35,5 gurûş	Şamdan 2 aded 15 gurûş	Pirinç tepsi, iskemle 67 gurûş	Kavuk kalıbı 1 gurûş
Yumurta sahanı 9 gurûş	Sahan ma'a kapak diğer kapak 15 gurûş	Billur bardak 15 gurûş	Perde 7,5 gurûş
Yaldızlı tabak 15 gurûş	Tabak (çıkmamış), kâse 1 aded 10 gurûş	Tabak 5 aded, kâse 1 aded 12 gurûş	Sagîr tabak, tepsi 13 aded 15,5 gurûş
Hırdavat takım 26 gurûş	İngiliz-kârî tabak 30 gurûş	Kaşık 18 aded 10,5 gurûş	Pulad tepsi ma'a şamdan 12gurûş
... ma'a süzek 12 gurûş	Şemsiye 29 gurûş	Kahve tepsisi, su tası, telâtin, maşrapa 7 gurûş	Kısa kürk 20 gurûş
Lâhur çubuklu şal 225,5 gurûş	Lâhur çubuklu laciverd şal 200 gurûş	Paça kürk 52,5 gurûş	Entâri köhne 15 gurûş
Şam alâcası entâri 32,5 gurûş	Canfes şâlî biniş 40 gurûş	Canfeslî göz biniş 70 gurûş	Göz kapud 1 aded 226 gurûş
Şâlî cübbe	Penbe şâlî cübbe	Selimiyye entâri 40	Şâlî çakşır ma'a uçkur

25,5 gurûş	18,5 gurûş	gurûş	20 gurûş
Çuka cübbe 60 gurûş	Beyaz entâri 30 gurûş	Çuka cübbe 40 gurûş	Çorap 1,5 gurûş
Çarşeb 10 gurûş	Gömlek ma'a don 23 gurûş	Sarık 1 aded 26 gurûş	Sarık 2 aded 15 gurûş
Sarık 1 aded 7,5 gurûş	Gömlek ma'a don 20 gurûş	Don 4 aded 20 gurûş	Gömlek 2 aded, don 2 aded 28 gurûş
Boğça 5 aded 16 gurûş	Uçkur 4 aded 10 gurûş	Çarşeb 16 gurûş	Çarşeb 13 gurûş
Köhne perde 1 aded yasdık 2 aded 15 gurûş	Minder 1 aded yasdık 3 aded ma'kad 1 aded 40 gurûş	Minder 1 aded yasdık 3 aded ma'kad 1 aded 100 gurûş	Minder 3 aded yasdık 12 aded orta keçesi 301 gurûş
Minder 4 aded yasdık 16 aded ma'kad 3 aded 500 gurûş	Mangal ma'a tahta ma'a mangal 80 gurûş	Çuka çakşır 1 aded yelek 2 aded 19 gurûş	Cibinlik 1 aded 50,5 gurûş
Çuka çakşır 10 gurûş	Köhne çuka çakşır 9,5 gurûş	Çuka çakşır 40 gurûş	Yelek 5 aded don 2 aded 24 gurûş
Zar 4 aded	Çuka perde 8 aded	Çuka zar 1 aded 47	Kavuk

152 gurûş	36,5 gurûş	gurûş	6,5 gurûş
Heğbe 1 aded 11 gurûş	Bilâ-asdar yasdık 11 aded, ma'kad 3 aded 70 gurûş	Nargile ma'a takım 20 gurûş	Nargile şişesi ma'a lûle 27 gurûş
Bir mikdâr kahve ma'a sandık 76 gurûş	Havlu 4 aded, mikrama 2 aded, peşkir 1 aded, sofra 1 aded, 40,5 gurûş	Futa 1 aded 6,5 gurûş	Köhne çizme 7 gurûş
Çizme 9 gurûş	Çekmece 25 gurûş	Akçe tahtası 5 gurûş	Keçe kebesi 6 gurûş
Balık takımı 40 gurûş	Targî bağı 3 gurûş	Çub 1,5 gurûş	Hırdavât 20,5 gurûş
Boğça 6,5 gurûş	Mıkrama kebesi 3 gurûş	Duhan 16 gurûş	Biniş 1 aded 1 gurûş
Sepet, bardak 5,5 gurûş	Mergub kavata 5 gurûş	Minder 3 aded, yasdık 15 aded, ma'kad 3 aded, kapu perde 1 aded 325 gurûş	Güğüm, maşraba, leğen, ibrik 80,5 gurûş
Meydan sinisi 2 aded sahan tabası	Oda takımı, yasdık 12 aded ma'kad 3 aded koltuk yasdığı,	Kahve takım fincan 10 aded, cezve 6 aded, ibrik 1 aded,	Fanus 2 aded 10,5 gurûş

100 gurûş	parça ihram, kapu- 1 perde, pencere-i perde 325 gurûş	güğüm 1 aded, kutu 2 aded 60 gurûş	
Kaşık, hırdavât 10 gurûş	Tepsi 1 aded 30 gurûş	Şamdan 4 aded, tabla 1 aded, fenâr 2 aded 38 gurûş	Seccâde 1 aded 27 gurûş
Minder 3 aded 56,5 gurûş	Ecnâs nuhâs 120,5 kıyye, 802,5 gurûş	Kebir leğen 10 gurûş	Kevgir takım, matbah takım 25 gurûş
Tabak 4 aded 8 gurûş	Bağdadî bulgur keyl cem'an 168 gurûş	Anbarda bakla 252 gurûş	Nohud 4 keyl 40 gurûş
Mine-kârî çubuk takım 130,5 gurûş	Revgân-ı sâde 45 kıyye, 90 gurûş	Nişasta 20 kıyye, 20 gurûş	Milh 3000 kıyye, 30 gurûş
Kilâr takım 30 gurûş	... 50 gurûş	Ganem 127 aded 1275 gurûş	Şaîr 50 keyl (çıkmamış) gurûş
Saman 1820 kıyye, 91 gurûş	Kömür 3000 kıyye, 200 gurûş	Etmekciden zimem 1188,5 gurûş	Etmekcinin ikrârıyla zimem 190 gurûş

[vr. 82a]

Ber mu'tâd dizdâr ağaya defterden verilen 700 gurûş	Hâne semeni için redd olunan 1000 gurûş	Heğbe 1 aded 26 gurûş
Bigalu ve Tuğra Câmî-i Şerîflerine revgan-ı zeyt 607 gurûş	Beyaz cariye 1300 gurûş	Hırdavât 27 gurûş
Mikrame 10 aded, sofrâ 1 aded, peşkir 1 aded 273 gurûş	Havlû 1 aded 17 gurûş	Havlû 8 aded, ma'a sofrâ 1 aded 46 gurûş
Sepet sandık 1 aded 17 gurûş	Tahta sandık 1 aded 14 gurûş	Tahta sandık 1 aded 13 gurûş
Sepet sandık 1 aded 4 gurûş	Duhan çubuğu 3 aded 65 gurûş	Duhan çubuğu 1 aded 78,5 gurûş
Mangal ma'a tahta 2 aded 28 gurûş	Matara 1 aded 15 gurûş	Çubuk takım 50 gurûş
Çubuk takım 3 gurûş	Tabanca 1 çift 170 gurûş	Tabanca kuburi 26 gurûş
Sallandırma bıçak 45 gurûş	Kehribarlı çubuk 95,5 gurûş	Çubuk tablası 7 aded, 14 gurûş
Mine-kârî çubuk takım 216 gurûş	Mine-kârî çubuk takım 220 gurûş	Köhne entâri 7,5 gurûş

Mine-kârî çubuk takım 96 gurûş	Takımı ile bargir 110 gurûş	Esb 315 gurûş
Mine-kârî çubuk 180 gurûş	Canfes çuka biniş 100 gurûş	Mor çuka biniş 50 gurûş
Mâî biniş 62 gurûş	Kakum kısa kürk 23 gurûş	Köhne İngiliz-kârî şâl 20 gurûş
Çuka potur 1 aded 42 gurûş	Berber takım 93 gurûş	Kavuk ma'a kalıb 25 gurûş

Cem'an yekûn 16186 gurûş

Minhâü'l-ihracât 1061 gurûş

Gurûş

Techîz i tekfîn 250

Resm-i âdî 410

Harc-ı hademe 205

Dellâliye 196

Sahhü'l-bâkî: 15125 gurûş

Beher gurûşa otuz bir para birer akçe isbâtıyla guremâdan ashab-ı düyûna te'diye olunduğu işbû mahalle beyân-şüd

Deyn-i müsbet Kasab İsmail Ağa matlûbu: 1358 gurûş guremâdan, 1072 gurûş

Deyn-i müsbet ser-topu? Hasan Ağa matlûbu: 75 guremâdan, 55 gurûş 25 para

Deyn-i müsbet ser-topu Zâde Şakir Ağa matlûbu: 1725 gurûş guremâdan, 11 para 1351 gurûş

Deyn-i müsbet Okçularî İsmail matlûbu: 920 guremâdan, 26 para 720 gurûş

Deyn-i müsbet işçisi Ahmed matlûbu: 110 guremâdan, 6 para 86 gurûş

Deyn-i müsbet Kal'a-ı Câmi ser-vakfı alacağı matlûbu: 674 guremâdan, 26 para 524 gurûş

Deyn-i müsbet Giridî el-Hâc Ahmed Ağa yetimi mâlı: matlûbu: 813 guremâdan, 14 para 639 gurûş

Deyn-i müsbet Kasab Halil Ağa matlûbu: 1375 guremâdan, 26 para 1079 gurûş

Deyn-i müsbet Yahudi Samayel matlûbu: 49 guremâdan, 13 para 38 gurûş

Deyn-i müsbet tâbi' Emin Ağa matlûbu: 1508 guremâdan, 7 para 1199 gurûş

Deyn-i müsbet Halid Ağa matlûbu: 500 guremâdan, 25 para 391 gurûş

Deyn-i müsbet Bakkal Yusuf matlûbu: 100 guremâdan, 13 para 78 gurûş

Deyn-i müsbet Uşâğı Ahmed matlûbu: 275 guremâdan, 10 para 215 gurûş

Deyn-i müsbet İskeleci Ali matlûbu 100 guremâdan, 11 para 78 gurûş

Deyn-i müsbet Uşâğı Ahmed mâhiye (2) matlûbu: 30 gurûş guremâdan, 20 para 23 gurûş

Deyn-i müsbet Yahudi Haym matlûbu: 732 guremâdan, 21 para 572 gurûş

Deyn-i müsbet Artin mâhiye (2) matlûbu: 30 guremâdan, 20 para 23 gurûş

Deyn-i müsbet Kirkor mâhiye (2) matlûbu: 30 guremâdan, 20 para 23 gurûş

Deyn-i müsbet Hasan mâhiye (2) matlûbu: 30 guremâdan 20 para 23 gurûş

Deyn-i müsbet Kumandar Abdullah bâ-tahvîl matlûbu: 587 gurûş guremâdan 30 para 499 gurûş

Deyn-i müsbet Koca Ali matlûbu: 63 gurûş guremâdan 14 para 49 gurûş

Deyn-i müsbet Saraycık İmamı matlûbu: 161 gurûş guremâdan 12 para 125 gurûş

Deyn-i müsbet Sidikli Hacı Kasab matlûbu 427 gurûş guremâdan 7 para 334 gurûş

Deyn-i müsbet Bölükbaşı Oğlu Mehmed mâhiye (2) matlûbu 20 guremâdan 26 para 15 gurûş

Deyn-i müsbet Bakcevend? mâhiye (2) matlûbu 40 gurûş guremâdan 13 para 31 gurûş

Deyn-i müsbet ..... için Mustafa mâhiye (2) matlûbu 10 guremâdan 23 para 7 gurûş

Deyn- i müsbet Uşâğı Mustafanın alacağı ve kâimesi matlûbu 125 guremâdan 35 para 97 gurûş

Deyn- i müsbet Saraydâr Espador Mâhiyye (2) matlûbu 30 guremâdan 20 para 23 gurûş

Deyn-i müsbet Kilidülbahr Dizdârı bi't-tahvîl matlûbu 4500 guremâdan 37 para 3524 gurûş

Deyn-i müsbet kal'a hamamcısı Matlûbu 223 gurûş 174 guremâdan 21 para

Deyn-i müsbet Kumkal'a dizdarı matlûbu 427 gurûş 334 guremâdan 7 para

Deyn-i müsbet Bigalu ve Tuğra İmamları matlûbu 55 gurûş 30 para, guremâdan 7 para 44 gurûş

Deyn-i müsbet Mumcu Apostol Matlûbu 65 guremâdan 32 para 55 gurûş

Deyn-i müsbet Seddü'l-bahrî el-Hâc Daver Efendi matlûbu: 250 gurûş guremâdan 19 para 190 gurûş

Deyn-i müsbet Kürekci Ermeni matlûbu 35 guremâdan 16 para 27 gurûş

Deyn-i müsbet nikâh-ı zevce matlûbu 500 gurûş guremâdan silik

Deyn-i müsbet Uşağı Ahmed matlûbu 120 guremâdan 39 para 93 gurûş

Etmekçi Esterati matlûbu: 483 guremâdan 14 para 377 gurûş

Deyn- i müsbet ... konsolos matlûbu: 71, 5 gurûş guremâdan 33 para 55 gurûş

Deyn-i müsbet def'a Kilüdü'l-bahr dizdârı matlûbu: 270 guremâdan 15 para 211 gurûş [vr. 82b]

Deyn-i müsbet tâbi' Emin Ağa mâhiyye (2) matlûbu: 30 gurûş, guremâdan 23 gurûş, 20 para

Kömürcü reâyâların matlûbları olan beşyüz gurûş kömür akçesi sübûtunda acizleri olmağla verilen bedel-i sulh: 160 gurûş

Bey' olunan tereke-i müteveffâ mecmûu: 1618 gurûş

Bâlâda beyân masarifât-ı tereke ihrâc: 15125 gurûş

Defterde bâlâda beyân olunan meblağ-ı emvâlden Bigalu ve Tuğra câmi'lerine müteveffânın sarf eylediği altı yüz yedi gurûş alacağı tahsîliyle cümle ashâb-ı düyûn ma'rifetiyle suğrasına hibe olunub mâ'adâ masrûfı ba'de'l-ihrâc on beş bin yüz yirmi beş gurûş guremâdan cümle ashâb-ı düyûna taksîm olunduğu işbû mahalle kayd olundu.

Bundan mukaddem Memâlik-i Mahrûseme vâki' cem'i menzilhâneler bâ-emr-i âlî kiraya tebdîl ve tahvîl ile rabta verilen sâ'at başına yirmişer para vefâ etmediğinden cem'-i bilâd-ı sekenesi üzerlerinden menzil ref'içün bu def'a sudûr eden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı mantûkî memleket tarafından muktedir kirâcı başı nasbî ile tüvânâ bârgîr tedârikiyle umûr-ı müsta'cele ile vürûd edenler yedlerinde emirleri olsun yahud olmasın râkib olacağı hayvanâtın kirâları ve kendülerinin me'kûlâtları sâ'at başına otuzar para ücretleri ahz olunub taraf-ı Seniyyemden me'mûr buyurulan mübâşerân ücretleri Devlet-i 'Aliyyem'den verilmek için Biga Sancağı'nda vâki'

kazâlardan senede iki taksît ile matlûb-ı cihândari buyurulan yirmi dokuz bin yüz gurûşdan taksit-i evvelî işbû rûz-ı Hızır i'tibâriyle kazâhâya tahmîl olunan on dört bin beşyüz elli gurûşdan beher kazâyâ isâbet edeni işbû mahalle kayd olundu. Fî 13 L. sene [1]241.

<u>Kazâ-i</u>	<u>Gurûş</u>
Balya	1700
Çan	1700
Biga	1700
Bayramiç	1900
Ezine	1900
Lapseki	1550
Avunya	1300
Dimetoka	1300
Kal'a-i Sultâniye	1500
Taksit-i evveli cem'-i yekûn	14550

Bahr-i Sefîd Boğazı muhâfazası için Kal'a-i Sultâniye Kazâsından matlûb buyurulan elli nefer asâkirin kırk beş senesi Muharrem-i guresinden Rebû'îl-evveli gâyetine gelince üç mâhda Kâl'a-i Sultâniye Kazâsı'na musîb-i pusula-i müfredâtıdır ki ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur. Fî 11 Ca. sene [1]245.

<u>Karye-i</u>	<u>hâne</u>	<u>rub'</u>	<u>gurûş</u>
Kus	5,5	-	462
İtyelmez	10	-	840
Okçular	3	-	252
Kalabaklı	1,5	-	126
Yağcılar	0,5	-	42
Sarıcaeli	3,5	-	294
Saraycık	5	-	420
Belen	1,5	-	126
Çiftlik	1	1	105
Terziler	1,5	-	126

Serçiler	-	3	63
Cedid	1	-	84
Ortaca	1	-	84
Türkmüş	1	-	84
Sığırılı	0,5	-	42
Sarıbeğli	1	1	105
Kemal	2	-	168
Kurşunlu	1	1	105
Aşıklar	1,5	-	126
Milel-i selâse hissesine			1035

[vr. 83a]

Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Muhâfız Vezîr-i Eflâtûn-tedbîr devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Hazretlerinin Enderun Agavâtından olub dâire-i müşârü'l-ileyhde müstahdem iken bundan akdem fevt olan Silâhdar Arkadaşı Mustafa Ağa'nın zâhirde vâris-i ma'rûfu olmadığından muhâlefâtı cânib-i Beytü'l-mâle â'id olduğundan müşârü'l-ileyh hazretleri tarafından Emîn-i Beytü'l-mâl olan İzzetlü Tahir Beğ talebî ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve bey' men yezîd olunan muhâlefât-ı müteveffâ-yı mezbûrdur ki zikr olunur. Fî gurre-i Şa'bânü'l-muazzam li-sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Yorgan 1 aded 5 para, 30 gurûş	Def'a yorgan 1 aded 26,5 gurûş	Penbe memlû şilte 1 aded 10 para, 20 gurûş	Penbe memlû beyaz şilte 1 aded 16 gurûş
Beledî yasdık 6 aded 33 gurûş	Keçe 1 aded 12,5 gurûş	Yüz yasdığı 1 aded 4 gurûş	Minder 2 aded, mak'ad 2 aded 59 gurûş
Eğer ma'a üzengi 1 aded 48,5 gurûş	Def'a eğer ma'a üzengi 1 aded 12,5	Def'a eğer ma'a üzengi 1 aded 17,5	Yamçı 1 aded, 5 para, 12 gurûş

	gurûş	gurûş	
Keçe çul 1 aded 13 gurûş	Beyaz ihram 2 aded 41 gurûş	Çuka çakşır ma' uçkur ve mest 1 aded 2 para, 35 gurûş	Def'a çuka çakşır 1 aded 13 gurûş
İşleme köhne havlu 1 aded 8,5 gurûş	Mukaddem boğça 2 aded 2 gurûş	Çarşeb 1 aded 7 gurûş	Mıkrama kesesi 1 aded, 7 para, 3 gurûş
Çizme 1 aded 7 gurûş	Cedîd mest pabuç 1 çift 10 gurûş	Enfiye yemenisi 2 aded 4 gurûş	Çuka köhne 1 aded, 10 para, 3 gurûş
Heğbe 1 aded 5 gurûş	Tepsi 1 aded 14,5 gurûş	Leğen ibrik 1 aded, 1 para, 19 gurûş	Çenber kolanı ma'a yedeklik 1 aded 11 gurûş
Halı seccâde 1 aded 22,5 gurûş	Meşîn çubukluk 1 aded 6 para, 1 gurûş	Bir mikdar enfiye 2 aded, 5 para, 5 gurûş	Şamdan 1 aded 8,5 gurûş
Fenâr 1 aded 17 gurûş	Fincan 5 aded, sim zarf 7 aded, pulâd tepsi 1 aded, kutu 1 aded 71 gurûş	Kahve esbâbı 1 aded, tabesi 1 aded 9 gurûş	Cezve 3 aded, kadayıf tepsi 1 aded 12 gurûş
Fes 2 aded 15,5 gurûş	Yatak harari 2 aded 25 gurûş	Kaplan postu 1 aded 71 gurûş	Saçaklı çuka gaşiye 1 aded 130 gurûş

Lebeb başlık 2 aded 211,5 gurûş	Halı gâşiye 1 aded 43 gurûş	Sim reşme 1 aded farfarası 90 gurûş	Kabaralı lebeb başlık 2 aded 80 gurûş
Şam demiri ... 1 aded 110 gurûş	Kılıç 1 aded 300 gurûş	Sim ... 1 aded 185 gurûş	Pala 1 aded 105 gurûş
Tüfenk 1 aded 105 gurûş	En'am-ı şerîf 1 aded ma'a kese hediyesine 80 gurûş	Anber tesbih 1 aded 18 gurûş	Mercân tesbih 1 aded 100 gurûş
Harbî 1 aded, vezne 1 aded, kolan 1 aded 9,5 gurûş	Piştov ma'a kubûr 1 çift 88 gurûş	Kiraz çubuk ma'a takım 46 gurûş	Kehribar imâmeli kiraz çubuk 1 aded 26 gurûş
Kehribar imâme 1 aded, çubuk 3 aded 37 gurûş	Köhne kavuk ma'a destar 1 aded 10 gurûş	Eğer örtüsü 1 aded 2,5 gurûş	Kısa samur kürk 1 aded, samur 1 aded 33 gurûş
Cübbe samur kürk 1 aded sarı geziye kablı 133 gurûş	Cild-i kafa müsta'mel kürk 1 aded 130 gurûş	Mâî kaplu cübbe kürk 1 aded 135 gurûş	Müsta'mel niş samur kürk 1 aded 201 gurûş
Derûnî canfes çuka biniş 1 aded 47 gurûş	Mâî canfesli biniş 1 aded 5 para 60 gurûş	Göz şalvar 1 aded 110 gurûş	Beyaz hırka 1 aded, 10 para, 16 gurûş
Derûni canfes	Canfes don biniş 1	Helâlî saat 1 aded	Şemselü kaput 1

baltacı külahlı dengi çuka biniş 1 aded 60,5 gurûş	aded 100 gurûş	160 gurûş	aded 335 gurûş
Kısa gocuk cild-i kafa kürk 1 aded, 7 para, 45 gurûş	Cübbe nâfe kürk 1 aded 52 gurûş	Köhne yeşil cübbe 1 aded 25 gurûş	Şâlî biniş 1 aded, şâlî cübbe 1 aded 21 gurûş
Beyaz çiçekli antâri 1 aded köhne 36 gurûş	Selimiye antâri 1 aded köhne 23,5 gurûş	Basma antâri 1 aded, 10 para, 25 gurûş	Köhne boğça 1 aded 14,5 gurûş
Beyaz çiçekli 'anteri 1 aded 26 gurûş	İngiliz-kârî şal 1 aded köhne 7 para, 44 gurûş	Köhne beyaz yelek 3 aded, 1 para, 6 gurûş	Beyaz ...1 aded, 5 para 3 gurûş
Köhne destar parça 3 aded, 10 para, 11 gurûş	Köhne destar 1 aded 20,5 gurûş	Köhne gömlek 2 aded, don 2 aded 35 gurûş	Köhne gömlek 2 aded, don 2 aded 40 gurûş
Uçkur 3 aded 12 gurûş	Yemeni 1 aded, çevre 1 aded, 10 para, 6 gurûş	Cedîd don 1 aded, 10 para, 13 gurûş	Köhne kavuk 1 aded, destar 1 aded, kalıb 1 aded 10 gurûş
Köhne boğça 6 aded, 10 para, 5 gurûş	Yelpaze 1 aded, 2 gurûş	Hurç 1 çift 23 para, 23 gurûş	Şişe 1 aded, 15 para, 3 gurûş

Gözlük (1) 1 gurûş	Maşlah 75 gurûş	Çakı (1) sim tas (1) 41,5 gurûş	Sim reşme (1) 56,5 gurûş
Kabaralı lebeb başlık 1 aded 92 gurûş	Eliflî mend kemer 1 aded 1,5 gurûş	Çuka çakşır mest 1 çift, uçkur 1 aded 20 gurûş	Bir aded mücevher yüzük deyü lede'l-müzâyede ak yakut olduğu zâhir birle tartıya dek olundu 750 gurûş

Cem'an yekûn 4852,5 gurûş yalnız dört bin sekiz yüz elli iki buçuk gurûşdur

Minhâü'l-ihracât	Gurûş
Techîz i tekfîn	250
Resm-i âdî	121,5
Harc-ı hademe	61
Dellâliye	99
Deyn-i müsbet Koltukçu Tâtâr İbrahim Ağa	279
Deyn-i müsbet Kerâsteci Mehmed Aliye	6
Deyn-i müsbet Tâtâr İbrahime	20
Deyn-i müsbet Edirnevî Mehmed Ağaya	300
Deyn-i müsbet Abdülvehhab Beğe	100
Deyn-i müsbet Sarrac ...	15
Deyn-i müsbet Dürzî Karayene	6
Deyn-i müsbet Silâhdar Ağa hademesinden ...	10
Deyn-i müsbet Yahûdi Hayme	59
Deyn-i müsbet Sarraf veliyy'ün-niamı Keyfürük Bâzergâna	225
Deyn-i müsbet Kömürcü Yorgi zimmîye	7,5
Deyn-i müsbet Yahûdi Yahoma	202,5
Deyn-i müsbet Duhancı Agob zimmîye	11,5
Deyn-i müsbet Limoncu oğlu Dimitrakiye	190

Cem'an yekûn 1962,5 gurûş yalnız bin dokuz yüz altmış iki buçuk gurûşdur.

Sahhü'l-bâkî teslîmdir yed-i Emîn-i Beytü'l-Mâl: 2890 gurûş yalnız iki bin sekiz yüz doksan gurûşdur.

Ber-vech-i mestûr meblâğ-ı mezbûr yalnız iki bin sekiz yüz doksan gurûş ile derûn-ı defterde mestûr olan bir aded mücevher deyü mezâd olunmuş ve lede'l-müzâyede ak yakut olduğu ma'lûm ve zâhir olmuş yüzük makbûz olmağla meblâğ-ı mezbûr ve yüzük-i mezkûr bi'l-emâne merkûmda olduğu ... tahrîr olduğu şerh olundu.

[vr. 83b]

Vüzerâya ve mevâliye ve nüvvâba ve sâ'ire hitâben sudûr eden sûret-i emr-i âlî budur ki, hazret-i Rebbi'l-âlemîn zât-ı hümâyûnumu me'menî dîn-i mübîn ve imâmü'l-müslimîn buyurub Devlet-i 'Aliyye-i ebed-i devâmını deâim şer'-i şerîf ile ilâ kıyâmü's-sa'âde muhalled ve paydâr buyurmuş olduğundan felâcerm her hâlde ve her bir husûsda muktezâ-yı şerîat-ı mutahhara-i Muhammedîye dest-i seniyye-i Ahmedîye kemâl-i ittibâ' ve mütâbaat olmak ummâl-i hayriyye-i iştîmâl-i şâhanem ve zıll-ı zalîl-i mülûkânemde müstazıll olan kâffe-i ibâdın ve iltizâm-ı hüsn-i hâl ve refâh-ı bâllarına i'tinâ ve dikkat kılınmak ikdâm-ı merâhim ittisâm-ı pâdişâhânem olduğu zâhir ve âşikâr olub maa-hazâ bunca sinin davâmdan berü? saltanat-ı seniyyemde yeniçeri tâ'ifesinin fart-ı cehâlet ve 'adem-i itâatle ve her şeyde kolu ve istiglâlleri ve emr ü cihâda mahsûs olan Beytü'l-mâli'l-müslimîn beyhûde telef ve hasârâtına bâ'is olan metâlib-i nâbercâları sebebiyle şimdiye kadar ekser umûrın merkez lâyıkında görülmemesine bâdî oldukları derkâr ve ez-cümle bu ana kadar ba'zı muhallelâtın cânib-i mîrîden zabt ve tahrîr-i seniyyesi dahi bunların yüzünden olan telefât-ı Beytü'l-mâle cebr-i noksân için zarûret mess etmesinden neş'et edegeldiği bedîhî ve bedîdâr iken bu def'a mahz-ı kudret-i kâhire-i hazret-i ilâhi ve mucize-i bâhire-i risâlet-penâhî aferî celilî olmak üzere muktezâ-yı kitâb ve şerîat ve sikat umûmî ve icmâ'-i ulemâ-i ümmet ile yeniçeri eşkıyâsının kahr ve tenmîri dahi mâ-ba'd yeniçerilik nâmının rûy-ı arzdan mahvı ve ilgâsı ile Devlet-i Saltanat-ı Seniyyemin levs-i vücûdlarından tathîri husûsu müyesser gürd-i hazret-i Rabbü'l-kahhâr olarak işbû mâh-ı Zi'l-kâdetü's-şerîfin dokuzuncu Pençşenbe günü sarây-ı hümâyûnumdan merhûm Sultan Ahmed Câmî'-i Şerîfine ihrâc olunmak livâ-i saâdet-iltivâ-yı hazret-i sultânü'l-enbiyâ aleyhi efdalü's-salavât ve't-tahâyâyı tekrar üçüncü Cumartesi günü sarâ-yı hümâyûn-ı mülûkânem âlây ve âlây ve

cem'iyete uzemâ ile ... zât-ı hümâyûnum meşyen ale't-ta'zîm istikbâl ve icâb ederek ... şerîfim pişgâhına sâye-endâz merkez-i feyz-i ikbâl ve zîr-i sâye-i saâdet bâbesinde müctemi' olan sadrâzam şütûde-şiyem Mehmed Salim Paşa edâm'allâhu te'âlâ iclâlehum ve 'avâtîf-ı ... iktidârhu ve ikbâluhu ve bi'l-fi'l şeyhü'l-islâm ve müftü'l-enâm olan kadı-zâde mevlânâ Mehmed Tahir edâma'llâhu te'âlâ fezâ'ilehu ve sâbık ve esbak şüyûhu'l--islâm ve sudûr-i kirâm ve sâ'ir 'ulemâ-yi alâm ve ricâl-i Devlet-i 'Aliyyem ebed-kıyâm hâzır oldukları hâlde duâ-yı devâm ömr ü devlet-i şâhane mansûriyyet dâim saltanat-ı seniyye-i pâdişâhânem te'diye ve ikmâl olunduktan sonra ... bi'z-zât teşrîf-i hümâyûnum vukû'ıyla müşârü'l-ileyhümün cümlesini huzûr-ı fâizü'n-nûr-ı mülûkâneme duhûl ve ictimâ' şerefine nâ'il ederek karîha-i sabîha-i mülûkânemden maslahat-ı mâliye dâ'ir tenbihât-ı cihândârânem şeref-sudûr buyurulduğu ... Devlet-i 'Aliyyemiz ve cümle ümmet-i Muhammed tâife-i merhûmenin vız rüyâ ve şürûr-ı a'mâllerinden kurtulub yüzlerinden olan telefât-ı mirîye-i seniyyesi bir taraftan olmak cihetiyle inşâl'lahu te'âlâ bundan böyle cüz'î ve küllî ve kâffe-i umûr ve mahsûsada cümlenin ... ve felâh ve serîa-i selâmet celîlü'l-metîn şerîat-ı mutahharaya elbirliğıyle yapışulub ve her hâlde kitâb ve sünnet üzere tavr olunub ser-i mû inhirâf cevâz gösterilmemesi ve 'ale'l-husûs bugünkü gündün sonra zabt-ı muhalefât-ı seniyyesi külliyyen terk ve imhâ olunarak vüzerâ ve mîrimîrân ve ricâl ve bi'l-cümle hademe-i devletin ve gerek Der-saâdetimde ve taşralarda bu misillü eytâm ve veresesi olarak vefât eden vüzerâ ve mîrimîrân ve sâ'irenin evvel ki gibi hâne ve konak ve dâ'ireleri mühürlenmemesi ve hükkâm-ı şer' taraflarından dahi vâris-i sagîr ve sagîresi olmayanların terekelerine cebren techîz i tekfîni olunmayub sagîr ve sagîresi olub da ma'rifet-i şer'le tahrîr-i lâzım geldiğı hâlde mesâg-i şer'î üzere fakat gurûş başına bir para resm-i kısmet alınarak zinhâr ve zinhâr ücret-i kâtibiyye ve hüddâmiyye ve çukâdariye ve kalemiyye ve residiyye ve âhar dürlü nâm ve vesîle ile ziyâde ve bir akçe ve bir habbe almayub masârîf-ı tahrîriyye resm-i mezkûrdan idâre ve iktifâ kılınması ve bu makûle ma'rifet-i şer'le tahrîri icâb eden terekeler Memâlik-i mahrûsemde fakat hükkâm-ı şer' ma'rifetiyle yazulub vüzerâ ve mîrimîrân ve mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve zâbitân ve sâ'iri taraflarından kat'en bir akçe ve bir habbe istenilmeyerek ve lâkırdısına dahi karışılmaması husûslarına irâde-i pâdişâhım sâniha-i pirâ-yı sudûr olmağla siz ki vüzerâ-i müşârü'n-ileyhâ ve kudât ve

nüvvâb ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz muktezâ-yı emr ü irâde-i seniyye-i şâhânem üzere ba'de-zîn taht-ı hükûmetinizde kâ'in mahallerde o makûle eytâm ve vereseti olarak vefât edenler her ne rütbe ve sıfatdan olur ise olsun zuhûr edecek cüz'î ve küllî muhallelâta hafıyy ü celî bir gûne müdâhale ve taarruz olunmayarak alâ mâ-faraz-Allahü te'âlâ beyne'l-verese tevzî' ve taksîm olunması ve mevcûd verese-i kebîresi olan terekeler hükkâmı taraflarından cebren tahrîr olunmayub sagîr ve sagîre ve gaib ve gaibesini olub müceb-i tahrîr olanlardan dahi resm-i kısmet olarak gurûş başına birer paradan ziyâde hiçbir nâm ile bir akçe ve bir habbe alınmaması ve bu misillü tereke ve muhallelâtlara vülât ve mutasarrıfîn ve sâ'ir ehl-i 'örf? zâbitâni taraflarından dahi vechen mine'l-vücûh dahi taarruz olunmaması hakkında bi'l-ittifâk mezîd-i i'tinâ ve dikkat ve her hâlde taraf-ı eşref-i cihândârâneme cümleden da'vât-ı hîleye isticlâbı ve sâ'irine ihtimâm ve gayret eylemeniz bâbında fî 25 Z sene [1]241.

Kad-vasale ileynâ min evâmir-i fermân

[vr. 84a]

Anadolu'nun sağ kolunda vâki' vüzerâyâ ve mîrimîrâna ve mevâlî-i fihâma ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ire hitâben vârid olan emr-i âlîdir

Cümle ümmet-i Muhammed'e ma'lûm olduğu üzere bu dîn-i mübîn ve Devlet-i Muhammediyye'nin bidâyet-i zuhûru ve ba'de şark ve garbı ihâta etmesi mutlaka şerâat-ı mutahhara ve seyf-i cihâd sâyesinde olub cem'-i zamanda a'dâ-yı dîne mukabil olacak asâkir-i müslimîn ve guzât-ı muvahhidînin vücûdundan lâbüd olduğundan Devlet-i 'Aliyye-i ebediyyü'd-devâmında mukaddemâ Yeniçeri Ocağı tanzîm olunub ezmân-ı sâbıkada geçen Yeniçeri askerleri vardıkları cihâd ve gazada düşmana göğüs vererek gösterdikleri sebât ve metânet ve ulü'l-emre inkıyâd ve itâatleri sebebiyle yüzlerinden bunca fütühât zuhûra gelmiş ise de giderek içlerine uygunsuzluk ve türlü fesâd karışub ve eski itâatleri itâatsizliğe mübeddel olub yüz seneden berü gitdikleri seferlerde aslı yokdan dürlü erâcif peydâsiyle teşettüt ve 'adem-i itâatleri cihetiyle firâr ani'l zahf-ı âriyyeti irtikâb ederek bunca kılâ' ve memâlikin ibây-i küffârda kalmasına sebep olduklarından ma'adâ a'dâ-yı dîn dahi bu hâlimizi gördükçe millet-i İslâmiyyenin bütün bütün acz ve teşettütüne haml ile maâzallahü te'âlâ beyza-i münevvere-i İslâmiyyeyi külliyyen şikest dâiye-i fâ'idesiyle refte refte metâlib ve iddiâlarını arttırarak günden

güne fenâlaşub dört tarafımızı kefere-i a'dâ kuşatmak derecesine vardığından bu hâlde bizler dahi gayret-i İslâmiyyeyi ele alub dînimiz uğrunda düşmanlarımızın hakkından gelecek sûretle çâresini bulmak farz derecesine varmış ve şimdiye kadar vâki' olan seferlerde bi'd-defa'at müşâhede ve tecrübe olunduğu vechile küffârın kolaylıkla nâil olduğu galebe sûreti mücerred muallem 'asker i'mâlinden neş'et eylediği tebeyyün eylemiş olduğuna binâen iki yüz iki seferi hitâmından sonra ve gerek muâhharen iki def'a muallem 'asker tertibine zarûrî teşebbüs olunmuş iken Yeniçeri tâifesi hem kendileri işe yaramayub ve hem bunları istemeyerek ictisâr eyledikleri kıyâm ve hareketleri sebebiyle evvel tertibleri ta'tîl ve ilga etdirmiş olduklarından ma'adâ şimdiye kadar bi'd-defa'at mütecâsir oldukları vak'a-i şeni'alar sebebiyle rûh-ı âlem mesâbesinde olan birkaç padişah-ı merhûmun telefine dahi bâis olmuşlardır hâl böyle (çıkmamış) nazarıyla bakılarak bekaları hakkında bir şey dinlemeyüb bu ana değin canları isterse itâat istemez ise fesâd ve şekavet etmeliği âdet (çıkmamış) aramızda tahammül olunagelmış ise de ne fâide dînimiz düşmanlarının durmayıb bizim bu hâlimizi gördükçe fırsat addiyle etrafımızı alarak Allah hıfz (çıkmamış) çalışmakta olduklarına binâen geçende bu keyfiyetler Bâb-ı Şeyhü'l-islâmîde akd olunan meclis-i şûrâda cümle vüzerâ-yı a'zâm ve ulemâ-yı a'lâm ve ricâl (çıkmamış) mezkûrun mecmu' zâbitânı hâzır oldukları hâlde cümleye beyân ve inbâ ve taraf-ı şer'-i şerîfden isticvâb ve istifnâ olunarak kıbel-i şer'-i enverden verilen (çıkmamış) şerîfe ve umûmen hatm ve imzâ olunan hüccet-i şer'iyye mûcibince mücerred ihyâ-yı kelimetullahu'l-ulyâ niyet-i hâlisiesiyle küffârın medâr-ı galebesi olan hiyel ve hud'asına mukabil asâkir-i İslâmiyye dahi evvelen iltizâm-ı diyânet ve itâat ve sâniyen fenn-i cihâd ve sanayi-i harbiyyeyi ta'lîm ve taallüm ile kesb-i mahâret etmekden gayri çâre olmadığı zâhir olmak cihetiyle vâki' olan ittifâk-ı umûm ve icmâ'-i ümmet vechile Yeniçeri Ocağı'nın kadîm usûl ve kanunlarının hiçbirisine halel gelmemek üzere fakat beher ortadan yüz ellişer nefer ulûfeli muallem eşkinci neferâtı tahrîr olunmasına karar verilmiş ve ol-vechile beytü'l-mâl-i müslimînden bu kadar akçe ve ulûfe sarfı zarûrî ihtiyâr olunarak tahrîre başlanub bir taraftan dahi kimsenin kadîm esâme ve yevmiyyesine halel gelmeyeceği ve bu ittifâk ve icmâ'-i ümmete muhâlif her kim söz söyler ve hilâfî hareket ederse fetvâ-yı şerîfe mûcibince dahi heder olarak cezâsı tertîb olunacağı cümleye i'lân ve işâat olunmuş ve ba'de ta'lîm ve taallüme bed' ile yazılan neferâta

esliha ve elbiseler verilmiş iken bu kadar olunan tenbihât-ı diniyye ve vesâyâ-yı şer'iyenin yine fâidesi olmayarak işbû mâh-ı Zilka'detü's-şerîfenin dokuzuncu Pençşenbe gecesi (...) ayaklanub ibtidâ Ağakapısı ve sonra Bâbîâlî'yi ve sâ'ir ba'zı mahalleri basarak yağma ve garet ve ellerine geçen Mushaf-ı şerîfi bıçağla paralayıp sâ'ir vechle dahi şeâir-i dîniye edepsiz ve türlü türlü şenâat ve fezâhat-birle gûyâ ta'lîm ve taallümü istemeyiz diyerek izhâr-ı bagi ve tuğyân ve bu bâbda şerîat-ı mutahharaya ve fetvâ-yı şerîfeye ve Devlet-i 'Aliyyem ve ulemâ-yı a'lâm itâat ve inkıyâdları olmadığını i'lân ve Devlet-i 'Aliyye'min ta'lîm-i şer'i için ellerine verdiği eslihayı bî-muhaba Devlet-i 'Aliyye-i Muhammediyye aleyhine i'mâl ederek hurûc-ı ale's-sultân fazîhasına ictisâr ve isyân etmiş olduklarına mebnî bunların bu hareketleri dîn ve mezhebden hâric bir keyfiyet olduğundan derhâl sadrâzam kaviyyü'l-himem vüzerâ-yı azam ve sâbık ve lâhik şuyûh-ı islâm ve sudûr-ı kirâm ve mevâli-i fihâm bi'l-cümle ulemâ-yı a'lâm kesrühümillahi ilâ yevmi'l-kıyâm ve ricâl ve hademe-i devlet-i ebed-kıyâm ve sâ'ir ümmet-i Muhammed sarây-ı hümâyûna vürûd ve ictimâ ederek livâ-i saadet-iltivâ-yı hazret-i sultânü'l-enbiyâ aleyhi efdalü's-salavat ve't-tahâyâyı alub Sultan Ahmed Câmî-i şerîfine ihrâc ve cümlesi oraya cem' ile ümmet-i Muhammedden ehl-i îmân olanlar sancak-ı resulullah altına gelüb kitâb ve şerîfatın hükmüne ilticâ eylemeleri taraf taraf dellâllar sevkiyle nidâ etdirilmiş ve dîn ve îmânı olan kâffe-i ümmet-i Muhammed cân ü baş ile seğirdüb gelmiş ise de eşkıyâ gürûhu cem'iiyetgâh-ı şekavetlerinde isrâr ve dîn ü devlete karşı durup maazallahü te'âlâ devlet-i Muhammediyye'yi zîr ü zeber ve ehl-i ırz gürûhu olan bunca ehl-i imânı ve mübîni ve salâvâtı ayaklar altında pâymâl ve netîcesinde a'dâ-yı dîn pençesine giriftâr edecek böyle bir şenâat-ı azîmeye cür'et ve ictisâr etmiş olduklarından ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf demleri heder olmak üzere üzerlerine me'mûrlar ta'yîniyle mahza-yı kuvvet-i kahire-i hazret-i ilâhi ve mucize-i bâhire-i hazret-i ilâhi ve mucize-i bâhire-i hazret-i risâlet-penâhî zuhur edüb derhal ... kışlaları ihrâk olunarak nihâyet hakk sübhânehu ve te'âlâ hazretleri kendilerini şerîat kılıcını uğratıp cezâ-yı amellerini bulmuşlardır şöyle ki, bu fesâd-ı azîm zâhirde birtakım erâzil ve eşkıyânın işi görülmüş ise de yine ocaklıdan bir tâkım müfsid ve muharrik ve bedhâh-ı dîn ve devlet makûleleri iç yüzünden bunlara pâdâş olarak bu ihtilâl bu cem'iiyet anların başı altından olduğu bi't-tahkîk her biri ism ve resmiyle ahz ve muktezâ-yı şer'-i şerîf üzere cezâları tertîb

olunmuş ve bir taraftan dahi asıl eşkiyâ gürûhundan sû-i hareketleri mütehakkık olanlar tutularak mücâzât-ı lâyıkaları icrâ olunmakda olub ancak bu ana kadar bunca vâkıatdan ma'lûm ve mütebeyyîn olmuştur ki, Yeniçeri Ocağı'nın ibtidâ-yı vaz'ında maksûd olan yararlık ve itâat kaziyesi bir vakitten berü bi'l-aks yaramazlık ve şekavete mübeddel olarak hâsılı Yeniçerilik nâmı ve Yoldaşlık ünvanı bayağı eşkiyâlığa melce' demek sûretine varub ve yaramazı ehl-i ırzına galebe edüb hattâ bu def'a tutulub ... siyâset olanların içlerinde kefereden kolunda hem yetmiş beş nişânı ve hem gâvur haçı bulunarak işte içlerine ecnâs-ı muhtelife karışmış ve dâimâ içlerinde bu makûle kefereden ehl-i İslâm kıyafetinde casuslar bulunduğu ve def' ve tathîri kerrâren ve merrâren kendülere öteden berü ifâde ve tenbîh olunmuş iken 'adem-i ısgaları sebebiyle tefrîk ve temyizi müyesser olmamış ve a'vân ve ensârları agavât ve zâbitânları içinde kendülerine uymayan ehl-i 'ırzları bunların zabt u rabtlarından âciz kalmış ve'l-hâsıl itâ'atsizlik ve şekâvetleri derecesini aşmış ve bundan sonra dahi bunların beka-yı nâmlarıyla beraber her ne gûne tedbîr olursa müfîd ve müsmir olmayacağı tebeyyün etmiş olmakdan nâşî Sultan Ahmed Câmî'-i şerîfde sancak-ı şerîf altında müctemi' olan vüzerâ-yı a'zâm ve şüyûh-ı İslâm ve bi'l-cümle sudûr-ı kirâm ve mevâli-i fihâm ve ulemâ-yı a'lâm ve mecmu' hayrhâh-ı dîn ve devlet-i ebed-kıyâm beyninde ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf vâki' olan ittifâk-ı ârâ mûcibince salâh-ı hâl-i âlem için ocağın ism ve resmi terkîn ve kâffeten kanûn-ı kadîmi âhar heyetle tecdîd olunarak fî'mâ-ba'd Yeniçerilik nâmı külliyyen ortadan kalkub anın yerine muallem 'Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyye unvanıyla dîn ve devlete yarayacak ve gazâ ve cihâdda düşmana cevâb verecek asâkir tahrîr ve tertîb olmağla işbû muallem Asakir-i Mansûre-i Muhammediyyenin ser-askeri hâlen Hudavendigâr ve Trakoli sancakları mutasarrıfı ve Bahr-i Siyâh Boğazı'nın Rûmeli cânibi Muhâfızı vezîr-i gayret-i şehîrem Hüseyin Paşa edâmallahü te'âlâ iclâlehunun ... uhdesine ('uhdesine' mükerreren yazılmış) ihâle ile Ağakapısında ikâmet etmek ve fî'mâ-ba'd Ağakapısının ismi tagyîr ile elsine-i âmmede Serasker Paşa Kapusu unvanı söylenmek ve ba'de-zîn kışlalarda ve kolluklarda işbû neferât-ı mürettebe ikâme olunmak ve yeniçeri ağalığı ve katar ağavâtı ve bölük ağalıkları kezâlik külliyyen lağv ve imhâ olunarak hâlen Yeniçeri Ağası olan Mehmed edame mecduhuya Ağa'ya mîrâhûr-i evvel pâyesiyle kapucıbaşılığı ihsân ve kul kethüdâsı Hasan dâme ikbalehu rütbe-i mîrimîrânî ile müşârü'l-ileyhümün ma'iyetine

ta'yîn ve zağarcı ve samsoncubaşılara ve seksbânbaşıya Dergâh-ı muallâm kapucubaşılıkları ve sâ'ir mevcûd olan sadâkatkârân bölük ağalarına hâssam silâhşorluğu ve hâlli hâlince atâyâ-yı seniyyem ihsân ve çerâğ ve yayabeyliğine mutasarrıf olanlar fîmâ-ba'd sâ'ir zuamâ misillü Devlet-i 'Aliyyem gediklisi i'tibâr olunarak bundan böyle bunlar Devlet-i 'Aliyye'nin sâ'ir hidemât-ı seniyyesinde istihdâm kılınmak ve Yeniçeri Ocağı'ndan yevmiyye ve esâmeye mutasarrıf olanların sâye-i merhamet-vâye-i hazret-i pâdişâhide kat'a yevmiyye ve esâmelerine hâlel gelmiyerek ibrâz edecekleri memhûrlar mûcibince herkesin dâhil-i icmâl olarak ('olarak' mükerreren yazılmış) mutasarrıf olduğu yevmiyyesi ne mikdâr ise yine öylece bilâ-noksân verilerek ömürleri oldukça yeyib mutasarrıf olmak ve hiç kimseye zârâr (çıkmamış) gelmemek ve bundan böyle mecmû' ehl-i İslâm ve küçük büyük kâffe-i ümmet-i Muhammed ve ulemâ ve sâ'ir ocaklar halkı ve umûm nâs bir vücûd gibi olarak birbirlerine

Mim

Hâkezâ

[vr. 84b]

Dîn karındaşı nazarıyla bakarak miyânede ayrılık ve ... gayrılık olmamak ve büyükler küçüklere rahm u şefkat gözüyle bakub küçüklere dahi büyüklerine her hâlde inkiyâd ve itâ'at etmekde vâsıl-ı maksûd-ı aslî ve cümleye farz-ı şer'î olan ilâ-yı kelimetullahü'l-mu'în ve ihyâ-yı dîn ve şer'at-ı hazret-i seydidü'l-mürselîn emrinde ittifâk-ı 'amme ile ihtiyâr ve teşebbüs olunan işbû maslahat-ı hayriyyede kâffe-i ehl-i imân ilâ mâaşallâhü te'âlâ böylece müttefik ve müttehid olub zinhâr ve zinhâr hiç bir ferd hilâf-ı harekete ve muhâlif söz söylemeğe cür'et etmemek ve ideni olur ise vebâli boynuna derhâl seyfi-i şer'atle hakkından gelinmek üzere müste'înen be-tevfîk-i te'âlâ ittifâk-ı 'amme ile karar verilerek ve iktifâ ile derhâl icrâ olunmak ve Memâlik-i Mahrûse-i şâhâneme evâmir-i 'aliyyem neşriyle 'umûmen i'lân ve tenbîh kılınmış olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhümsüz siz dahi keyfiyeti yani bundan böyle Yeniçerilik nâmı ve anlara mahsûs olan zağarcılık pâyesi ve turnacılık ve taşra memleketinde Yeniçeri zabıtlığı ve serdârlık lâfzı ve Yeniçeri Yoldaşlığı ta'bîri ve nişân da'vası külliyyen ortadan kaldırıldığını herkese ifâde ve tebyîn

ile zîr-i hükûmetinizde Yeniçerilik iddiâsında olanlar bundan böyle sâ'ir efrâd-ı muvahhidîn misillû cânib-i şeri'at-i garrâdan ve taraf-ı eşref-i pâdişâhânemden müteayyin ve mansûb olan vüzerâ ve mîrimîrân ve hükkâm ve mütesellimîn ve voyvoda ve âyân ve sâ'ir memleket zâbitlerine itâ'at ve inkıyâd ederek ve herkes ehl-i 'ırzlığı takinub kar u kesb ve hırâset ve zirâ'at ve ticâret ve san'atlarıyla meşgûl olarak her hâlde muktezâ-yı şeri'at-ı mutahhara ve asl-ı Müslümanlık lâzım olan tavır ve meslek üzere hareket eylemelerini ve içlerinden hilâf-ı şerîat-ı garrâ hareketi vukû'a gelenlerin işbû ittifâk-ı 'âmm-i İslâmiyye ve icmâ'-ı ümmet-i Muhammedîyeye mugâyir söz söyleyen ve karşı duranların ber-mûcib fetevâ-yı şerîfe şer'an lâzım gelen cezâ-yı sezâları bilâ-imhâl icrâ kılınacağı gûş-i hûşlarına ilkâ ve telkine mübâderet ve mukaddemden mevcûd serdâr ve memâlikde Yeniçeri zâbitân ve neferâtı yedinde bulunan kazgân ve çapraz ve sâ'ir bunlar gibi ocağa müteallik orta mâlî her ne var ise ba'de-zîn Yeniçerilikleri mülgâ olduğuna binâen yedlerinden düşürülüb kazgân ve sâ'ir eşyâyı zîr-i hükûmet ve idârenizde bulunan memnû' cebehânelerine cümle ma'rifetiyle vaz' ve teslîm birle mikdâr-ı kemmiyyetini mübeyyen mûmzâ defterlerini ve Beytü'l-mâle teslîm için 'aynen çaprazları Der-saâdetim'e takdîm ve irsâle müsâre'ât ve kezâlik fimâ-ba'd mahallerde Yeniçeri zâbiti olan kal'alar dahi yedlerinden nesh ile def'aten ve mutasarrifeyn taraflarından iktizâsına göre muhâfaza kılınmak ikâmesiyle zabt u muhâfazalarına dikkat ve'l-hâsıl fimâ-ba'd hiçbir mahalde Yeniçerilik nâmı lisana alınmayub mecmû' ehl-i İslâm dîn ve devlet bendesi olmak ve ehl-i 'ırzlığından mutemed ve yekvücûd gibi olarak ve Müslümanlıkda cümlesi bir tavır üzere oldukça miyânelerinde ayrılık ve gayrılık olmayacak ve her bir memleketin kâffe-i ahâlisi üzerlerine ol-memleketin vâli ve mutasarrif ve hâkim ve mütesellim ve voyvodası ve zâbit-i müstakil olarak içlerinde yaramaz ve müstehakk-ı te'dîb olanların lâzım gelen te'dîbleri anların ma'rifetiyle icrâ olunmak husûslarına bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında

Fî evâsıt-ı Z. Sene [1]241.

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidû erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-

mahfûfun bi-sunûf-i 'avâtîfi'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağkolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı 'azâm edâma'llâhü te'âlâ iclâlehum ve ['âzamü'l]-ümerâ'i'l-kirâm akazimü'l küberâi'l-fihâm ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrimîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüm ve akâzı kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-yakîn râfi'û a'lâmi's- şerî'ati ve'd-dîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâlihum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kudât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve vesâ'ir zâbitân ve vücûh-ı ahâli ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrihum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, bu def'a ber-muktezâ-yı şer'-i şerîf ittifâk-ı 'umûm ve icmâ-ı ümmet ile külliyyen ref' ü ilgâ olunan yeniçeri takımından Bâbîâlî'yi ve Ağakapusunu ve sâ'ir ba'zı mahalleri basub yağma ve garet fazîhasına cesâret edenlerden ba'zıları birer tağrîb Anadolu ve Rûmeli taraflarına firâr etmiş oldukları ihbâr ve tahkîk olunub işbû eşkıyâ firârîlerinde revâcî memnû' ecnâs-ı altun ve nukûd ve mücevherâta dâ'ir vesâ'ir katı çok emvâl-i magsûbe olduğu derkâr ve bunların beher hâl ele getirilerek yedlerinde bulunan emvâl-i magsûbe zâhire ihrâc olunduktan sonra kendülerinin dahi ber-muktezâ-yı şer'at-ı garrâ te'dîbât ve mücâzât lâyikaları icrâ olunmak icâb-ı maslahatdan idüğü bedîhî ve aşikâr olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sa'ir mu'ma-ileyhümsüz vusûl-i emri şerîfimde derhâl zîr-i idârenizde bulunan bi'l-cümle memerr ve ma'berlere râbitalu ve kârgüzâr me'mûrlar ta'yîniyle o makûle tezkirelü ve tezkiresiz geçenlerin cümlesi tutularak kolu koltuğu gereği gibi aranub yanlarında memnû' ve gayr-i memnû' ecnâs altun ve nukûd ve mücevherât vesâ'ir emvâl-i magsûbe zuhûr edenler gereği gibi istintâk ve ziyâde şeyi ihrâcına ikdâm olunarak çıkan nukûd ve mücevherât ve sâ'ireyi derhâl defteriyle Der-saâdetim'e irsâle dikkat ve kendülerini i'dâm ve izâleye mübâderet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsen işbû emri celîli'l-kadrim isdâr ve sadrâzam tâtârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Osman zîde kadrihu ile tesyâr olunmuşdur imdî taht-ı hükûmetinizde kâ'in bi'l-cümle memerr ve ma'berlere derhâl me'mûrlar ta'yîniyle o makûle tezkirelü ve tezkiresiz vürûd edenlerin cümlesi tutularak üzerleri gereği gibi aranub yanlarında memnû ve

gayr-i memnû' ecnâs-ı altun ve nukûd ve mücevherât ve sâ'ir emvâl-i magsûbe zuhûr edenler gereği gibi istintâk ve ziyâdesi ihrâcına ikdâm olunarak çıkan nukûd ve mücevherât vesâ'ireyi derhâl defteriyle Der-saâdetim'e irsâle dikkat ve kendülerini i'dâm ve izâleye mübâderet eylemeniz kat'-i matlûb-cihândârânem idüğü ve bu bâbda iğmâz ve rehâvet vukûası ber-vechle câ'iz olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareketle ifâ-yı muktezâ-yı kârşinâsî ve ru'yete bezl ü sa'y ve makderet ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l- ittibâ' ve lâzimiü'l- imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at- makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından begâyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî evâsıt-ı Z. sene 241.

[vr. 85a]

Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı Devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Efendimiz vilâyetinden bundan akdem vefât eden Niğdeli Ali Ağanın zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub terekesi Beytü'l-mâle â'id olmağla Delîlbâşı Mustafa Ağa ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan tereke-i müteveffâdır ki ber-vech-i âti zikr ü beyân olunur. Hurrîre fi'l- yevmü'l- evâsıt-ı min-şehr-i Rebûü'l-evvel li-sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Cem'an fûrûht olunan eşyâsı 32 para, 168 gurûş	Beşli Ağası Halil Ağada zimem 20 gurûş	Baş-alemdâr Hasan Ağada zimem 36 gurûş
Bakkal Dimitride zimem 16 gurûş	Karacavıranlı Mehmed Reîsde bâ-temessük 137 gurûş	Mûsa Köylü Mehmed Reîsde bâ-temessük 54 gurûş
Okçularlı Topal Halilde bâ-temessük 70 gurûş	Kal'a-i Sultâniyede Berber Praşşıkva İsmailde bâ-temessük 35 gurûş	Pabuççu Halilde zimem 60 gurûş

Cem'an Yekûn 32 para, 596 gurûş

Minhâü'l-ihracât	Para	Gurûş
Techîz i tekfîn		30,5
Resm-i âdî	14	22
Dellâliye		4
Sahhü'l-bâkî	38	539

Delîlbâşî Mustafa Ağaya teslim olunan tereke-i müteveffâ yalnız beşyüz otuz dokuz gurûş otuz sekiz paradır.

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Kal'a-i Sultâniye nâ'ibi mevlânâ (boşluk) zîde 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki, Filika-i Hümâyûnum neferâtından Maunacı Osman nâm şahsın hilâf-ı rızâ harekete ibtidârî inhâ olunduğuna mebnî bundan akdem sahîfe-i pirâ-yı sudûr olan emr-i şerîfim mûcibince Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ü iclâ olunmuş ise de Der-saâdetim'e ayak basmamak ve vilâyetine gitmemek şartıyla merhame-i merkûmun afv u itlâkı husûsuna irâde-i merhamet-âde-i mülûkânem taalluk edüb ol-bâbda emr-i hümâyûnum mekkâr-ı mazmûn-ı şahânem şeref-bâş sünûh ve sudûr olmağla mantûk-ı münîfi üzere menfâdan salıverilmesi fermânım olmağın imdî minvâl-i muharrer üzere afv u itlâka müsa'de-i seniyyem erzânî kılındığı sen ki nâ'ib-i mu'ma-ileyhsin ma'lûmun oldukda şarta itlâkını gûş ı hûşuna telkîn-birle kayd-ı nefyinden tahlis ile tahlîye-i sebîline mübâderet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılınız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Muharremü'l-harâm sene selase ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

[vr. 85b]

Memâlik-i mahrûsem'de vâki' ehl-i zimmetden kefere ve yehûd ve nasârâ'nın şer'an rüuslarına mazrube olan cizyeleri Beytü'l-mâli'l-müslimînin emvâl-i meşrûasından olmağla mezheb-i Hanife üzere a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibâriyle evrak-ı cizye sene-i sâbıkı üzere gûşâd bin iki yüz kırk iki senesi Muharrem-i guresinden tevzî' ve evrâka mübaderet olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn sâdır olmağın Biga Kazâsı'nda ve tevâbında sâkin ve mütemekkin ve mevcûd yerlû ve yabancı ve

mürûr u 'ubûr eden ehl-i zimmet kefere ve Yahûdî ve Arâmin-i Acem ta'ifelerinin şer'an üzerlerine edâsı lâzım gelen bin iki yüz kırk iki senesi cizyeleri cibâyet'ine sene-i merkûme muharrem-i ğurresinden tevzî'ine mübâderet eylemek üzere beş yüz on dokuz a'lâ ve üç bin dört yüz yetmiş iki evsat ve üçyüz yetmiş altı ednâ evrâkın esnâf-ı selase i'tibâriyle cem'an dört bin altmış yedi evrâk ile cibâyeti işbû râfî'-i tevki'-i refî'îş-şân-hakânî kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân zîde mecdühuya der' uhde ve tefviz olunub bu berât-ı 'âlişanı virdim ve buyûrdum ki cizyedâr-ı merkûm varub gurre-i Muharremü'l-harâmda hakimü'l-vakt muvacehesinde mirî mührüyle memhûr cizye evrâkı boğçasının mühürlerin fekk ve evrâkda olan mühürleriyle tatbîk olundukda bir kiseye vaz' ve vilâyet kadısı mühürleyüb Der-saâdetim'e irsâl ve kalem-i mezbûre tabi' her belde ve karyede sâkin ve mevcûd yerlü ve yabancı ve mürûr u 'ubur eden ehl-i zimmet kefere ve Yahûdî ve Arâmîn-i acem taifelerinin emred ve mürâhik hükmüne dahl olub şer'an cizyeye müstahak olan gulâmları gereği gibi takayyüd ve ihtimâm ile tefahhus olunub bir ferdî hâric ve kâğıdsız kalmamak şartıyla vech-i meşrûh üzere ahâlisi beyninde mülk ve emlâkına nazar olunub esnâf-ı selâsenin kangı sınıfından add ve i'tibâr olunur ise hatt-ı hümayun-ı şevket-makrûnumla verilen nizâm mûcibince zâhir'ü'l-ginâ meks olanlarından a'lâ itibâriyle yirmi dört ve vasatü'l-hâli evsat itibâriyle on iki ve fakir-i mu'temilinden ednâ itibariyle altı esedî gurusu alınub 'aynî esedî gurusu tedarikinde acz ve 'usreti olanlarından 'aynî esedî gurusu talep olunmayub ecnâs-ı nükûdun ne gûnâ akçe götürürler ise hâlisü'l-ayâr ve tammü'l-vezn olanları râyic-i vakt üzere ve tuğra-yı sağ paranın her kırk adedi bir gurusu hesâbıyla alınub mâl-i cizyeleri bu vechle cibâyet ve tahsîl ve şurût-ı mukarrer-i mezkûreye kemâl-i ihtimâm ve i'tidâl üzere mürâat olunub hadd-i tecâvüz ve taaddî ile sebîl-i sadâkat ve istikâmetden udûl edenlerin şer'an cezâları tertîb oluna ve ehl-i zimmet keferenin her birine mirî mühriyle memhûr ve eşkâli ile birer kâğıd virilüb 'ummâl-i cizyenin tevzi' eylediği evrâkın 'âlâsından on iki ve evsatından dokuz ve ednâsından altı para maîşet ve bundan mâadâ her bir varakda birer para cizye muhâsebicisi ve kâtiblerine ücret-i kitâbet ta'yîn olunmağla müctemi' olan mâl-ı cizyeden hîn-i muhâsebede deynlerine mahsûb olunmak ve Memâlik-i mahrûsem'de vâki' evkâf karyelerde sâkin ehl-i zimmetden selâtin-i izâm ve vüzera-yı kirâm ve mîrimîrân ve sa'irlerinin havâss ve ocaklarına dahl ve ba'zı esbâba binâen defterden ifrâz ve maktû' olan rahib ve patrik ve kıssîs ve bir tarîk ile ellerine berât alub

tercümânlık ve müsellimlik ve mu'âfiyet iddiasında olanlar bi'l-cümle ref' ve mademki iktisâb 'amele kadir olub iktisâbdan mâni' olur zemânet ve zarûret ve kılıç ve yahûd ekser-i âmmında marîz olmak gibi a'zâr-ı sahihası olmayan sâ'ir ehl-i zimmetden istisnâ olmayub cümlesinden vech-i meşruh' üzere tahammül ve istihkâklarına göre vâhiden esnâf-ı selâse i'tibâriyle cizyeleri cibâyet olunmak ve cizyeye müstahakk olmayan sabî gullâmlarından ve zahirü'l-gınâ olmayub pîr-i fânî ve amelmânde olub ber-vechle kâr ve kesb iktidârı olmayanların hilaf-ı şer' cizye talep olunmamak ve ehl-i zimmetden âyende ve revende ve def'aten edâya kudreti olanlardan mâadâ ancak fakir-i mu'temilinden dört taksit ile cem' ve tahsîl edüb lâkin cizyedarlar mal-ı cizyeyi vakt u zamâniyle Hazine-i Âmire'ye teslim eyleyeler ve mâl-ı cizyeyi nassan ve ictihâden icâb eden varidât-ı şer'iiyyeden ve Beytü'l-mâli'l-müslimîn olmağla zimmet sukût-ı cizyeyi müstelzem olur gadrden sâlim iken zâl ve sıgar ile müstahakk oldukları cizyelerin virmemek için böylece gadr irâdına ve yahûd bir tarîk ile âbâd bir yerde ihfâ ve yahûd a'lâya müstahakk iken evsat ve evsata müstahakk iken ednâ cizyesi virmeğe taaddî ederi olur ise cizye-i şer'iiyelerinden imtinâ' eyledikleri için ancak o makûlelerin rakabelerine madrûbe olan cizyeleri alındıktan sonra eşedd-i ikâb ile icâb eden cezâları tertîb oluna ve ahâlî-i vilâyetden ba'zı zî- kudret kimesnelerin bağ ve bağçe ve çiftlik ve değirmen ve mandıralarında çoban ve ter oğlanı ve değirmancı nâmı ve sâ'ir bahane ile ehl-i zimmet istishâb ve cizyelerin verdirmeyüb bu gûne harekete cesâret edenler bâis-i hizlân-ı ebed olur ukûbât-ı şedîde ile muâkab olacakların mukarrer ve muhakkak bilüb selâmet-i hâlleri için kemâl-i intibâh üzere hareket eyleyeler ve cizyedârlar birbirlerinin mukayeselerine dahl olmayan reâyaya hile ile hafiyeten evrâk gönderüb tevzî' olunduğu şer'an sâbit oldukda verdiği evrak gerüye redd ve akçesi bi't-temâm tahsîl ve asıl cizyedârlarına teslim ve tahammül ve istihkâklarına göre ol-vechle evrâkları mukayesesine dahl oldukları cizyedârı tarafından virülüb ber vechle taallül ve muhâlefet etdirilmemek ve ba'zı reâya sâkin olduğu kasaba ve kurâda mün'am ve mütemevvil a'lâ ve yahûd evsat mütehammil iken a'lâ ve evsat [vr. 86a] cizyesi virmemek için civârlarında vâki' âhar kazâ cizyedârlarından hile ile evsat ve edna kâğıdı alub mirîye gadr eylemek ihtimâli olur ise ol asılların ahâlisi beynende mülk ve emlâkına nazar olunub esnâf-ı selâsenin kangı sınıfdan add ve i'tibâr olunur ise vech-i meşruh' üzere tahammül ve istihkâklarına göre evrâkları virilüb lâkin bu bahâne ile re'âyâ-yı

fukarâsına tecavüz eyleyemeyeler ve her bir ehl-i zimmînin tahammül ve istihkâklarına göre cizyeleri cibâyet olunmak muktezâ iken ba'zı mahallat-ı fukarânın kocabaşları kendü cizyelerin tahfif için tobdan evrâk alub re'âyaya istihkâklarına göre virmeyüb malı her ne ise bilenlerinde hesâb ve hilaf-ı şer'-i şerîf ale't-tesviyeye tevzi' olunduğu sem'-i hümayûnum ilkâ olunmağla bu bid'at-i kerîheden dahî men' olunub her bir ehl-i zimmînin tahammüllerine cizyedâr yediyle evrâkları udûl eylemeyüb kemal-i istikâmet hilâf-ı şurût-ı berât-ı 'alışan bir ferdi hâric ve kâğıdsız kalmamak şartıyla vech-i şer'i üzere her birinin tahammül ve istihkâklarına göre evrâkları virilüb cizye-i şer'iyyeleri cibâyet olunduktan sonra kasaba ve kurâ üzerlerine tobdan evrâk tarh ve tahmîl olunduğu haberi olunur ise bilâ-imhâl bu gûne cesâret edenlerin cezâları tertîb olunacağını muhakkak bilüb cibâyetine me'mur âmiller dahi câdde-i hakdan ve şer'an muhkem haklarından gelüb ana göre bu berât-ı 'alışanımın şurûtu udûl eylemeyüb kemâl-i istikâmet üzere hareket ve hilâf-ı şurût-ı berât-ı alışanımla re'âyâ fukarâsından başka ma'îşet ve zahîre ve kâtibiyye ve kolcu akçesi nâmıyla bir habbe taleb eylemeyeler ve kezâlik kudât ve nüvvâb harc-ı mahkeme nâmıyla re'aya fukarâsından kalîl ü kesir min ba'd nesne taleb eylemeyeler siz ki kadılar ve cizyedârlar celb-i mal sevdisıyla re'aya fukarasına zulm ve taaddi iderler ise sırran ve 'alenen teccessüs olunub izdiyâd oldukları zâhir olur ise kayd ü bend ile Asitâne-i Saâdetime irsal ve şer'an muhkem haklarından gelünüb ana göre bu berât-ı 'alışanımın şurûtu mürâat olunub kadılar ve voyvodalar ve kurâ zabitleri ve sâ'ir sükkân-ı vilayet bi'l-ittifak cizye cibâyeti hususunda cizyedâra i'ânet edüb muhalefet ederi olur ise haklarından gelinmek için isim ve şöhretleriyle Der- saâdetim'e arz ve i'lâm eyleyeler ve her bir ehl-i zimmet re'aya cizye mâlını edâ eylediği ma'lûm olmak için cizyedâr başka defter tutub kasabada olanları mahallesiyle ve kurâda olanları karyesiyle ve mürûr u ubûr edenleri isim ve şöhretleriyle ale'l-esâmî defter ve Cizye Muhâsebesi'ne teslîm eylemek üzere der-i devlet-medarıma göndereler ve cizyedâr kazâ ve kurâyaya tevzi' eylediği evrâkı min ba'd kolcu mühürleyüb ve eşkâlsiz kâğıd virmeyüb hîn-i iktizada def'-i iştibâh için tatbîk olundukda mutâlebe olmamak için kaleminde hıfz olunan mührüyle mühürleneler ve işbû berât-ı alışanımda tasrîh olunan şurût ve kuyûdun tenfîz ve icrâsına her birileri gereği gibi ihtimâm eyleyüb hilaf-ı vaz' ve hareketden ihtirâz ve ictinâb eyleyeler şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe 'itimâd kılalar.

Tahrîren fi'l-yevmü'l-râbi' şehr-i Zi'l-ka'de sene ihdâ ve erbâîn ve mieteyn ve elf.
(Derkenar: virilüb cizyeleri cibâyet olunmak hâsıl-ı kelâm Mim)

Mahrûse-i Konstantiniyye

Firâr eden,

Çınar Kahveleri ittisâlinde Hasan Çavuş Kahvesi ittisâlinde Şeyh Arabın dükkânında olan erzâk(ın) beyân olunur.

Gurûş

30	Kuru üzüm ma'a küfe
26	Fındık ma'a küfe
07	Bir torba hurma
09	Bir mikdâr pasdırma lûle ve maşlâh ve küfe
<u>07</u>	Nar ve ceviz ve limon ve duhân
79	
06	Fuçı ma'a bakla ve mercimek
00,5	Köhne çuval
12	Terazi ma'a takım
<u>02</u>	Çekmece
99,5	
<u>004</u>	Döküntü bostan ma'a köhne sandık
103,5	

Firâr eden Şeyh Arabın düyûnu beyân olunur;

Otuzuncuda ikinci tobda Mustafanın matlûbu

300

30 para, 18 gurûş hissesine taksîm-i guramâdan

Yine orta-i mezkûrda dördüncü tobda Süleyman'ın matlûbu

10 para, 182 gurûş

13 gurûş hissesine isâbet

Dil Mustafanın matlûbu

50 gurûş

3 hissesine isâbet

..... Hasan Ustanın matlûbu

30 para 300 gurûş

18 hissesine isâbet

Yine orta-i mezkûrda Ali'nin matlûbu

30 para 300 gurûş

18 hissesine isâbet

Yine orta-i mezkûrda (çıkmamış) matlûbu

10 para 250 gurûş

15 hissesine isâbet

Orta-i mezkûrde Mehmedin matlûbu

10 para 210 gurûş

10 hissesine isâbet

[vr. 86b]

Bin iki yüz kırk bir senesi rûz-ı Kâsımî i'tibâriyle Kâsım tarîhinden sene-i mezkûrun rûz-ı Hızırî i'tibâriyle altı mâhda Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan mürûr u 'ubûr eden mîrimîrân-ı kirâm masârıfı rûz-merre bâ-emr-i âlî 'amed-şüd eden mübâşirân ve müsta'cilâna verilen hizmet ve ber-mu'tâd-ı kapudan paşa hazretlerine verilen taâmiyye ve bâ-emr-i âlî sene-i mezbûrenin gabyar bedeli ve altı mâhda yoklama filikası mâhiyeleri ve güherçile bedelî ve İngiltere elçisi mühimmatdarı masârıfı ve bir mikdâr dizdâr ağa ve müftî efendiye ve şehir kethüdâsına ve uşaklarına â'id olan ve harc-ı imzâ bâ-emr-i âlî âidâtı ve hademe-i mahkeme âidâtı ve sâ'ir vukû' bulan masrûfâtı kasaba ve kurâlar ihtiyâranı ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le yegân be yegân hesâb olunub ber-mu'tâd-ı kadîm sülûs-i sülûsân i'tibâriyle tevzî' ve taksîm olunan defterdir ki ber-vech-i

âtî beyân olunur. Hurrîre fî'l-yevmü's-sâbi' ve'l-ısrîn min-şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam
li-sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Gurûş

- 150 Kal'a-i Sultâniye'ye mühimmât getüren çavuş ağaya verilen hizmet
115 Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa Hazretlerinin âdemlerine
045 Âsitâne-i 'Aliyyem'e 'avdet eden topçulara kayık navlunu Gelibolu'ya
031 Şehr kethüdâsının konak ta'mîri ve bir aded orta keçesi
140 Kumandâr ma'rifetiyle peksimada verilen ve kayık navlunlarına
4810
016 Ocaklık taşıçün ve yevmiye için verilen
250 Bâ-emr-i veliyyü'n-niam Tophâne-i Âmire kâtibi efendiye verilen
166 Devlet-i 'Aliyye tarafından gelen hâcegân efendiye ve hayvanlarına sarf
olunan
150 Âsitâne-i Aliyye'ye güç gidmemesi için gelen mübâşir ağaya
1063
0156 Dimetoka voyvodası ağaya ve hayvanlarına on yedi güne varan masârîf
0030 Hacı Yakub Ağanın âdemlerine ve Çan Kadısı Efendiye masârîf
0150 Mürûr u 'ubûr tezkiresine dikkat olunması için gelen mübâşir ağaya
0300 Kumandar ma'rifetiyle Kara Mustafa oğluna ve Abidin Reîs'e verilen
1699
0058 Ezine voyvodası ağaya ve ihtiyârlarının hayvanlarına şaîr ve saman masârîfi
0020 Humbaracılara ve iktizâ eden mahallere kürek ve süpürge
0100 Def'a mürûr u 'ubûr tezkiresi için gelen vezir çukadârına
0015 İktizâ eden konak kapularının tathîrine
1892
0110 Avunya Voyvodası Ağaya ve gerek hayvanlarına şaîr ve saman masârîf
0660 Mora tarafından gelen Salim Paşa Hazretleri ve dairesi masârîfi
0260 Bina Emîni Hüseyin Beğ Konağı ta'mîrine masârîf
0040 Sakız tarafına me'mûr humbaracıyâna verilen ta'vinât
2962
0150 Cemâziye'l-âhirde vürûd eden serdar mektûbuna

- 1325 Kapudan paşa hazretlerine ber-mu'tâd verilen taâmiyye
1000 Bâ-emr-i âlî Tersâne-i 'Âmireye verilen gabyar bedeli
2775 İngiltere Elçisi mühimmatdârı kapucubaşı ağaya ikâmeti masârıfı
8212
0368 Kırk bir senenin güherçile bedelî
0115 Yoklama filikası ta'mîri
0100 Manisa'da ikâmet eden Ali Paşa Hazretlerinin takımına verilen kirâ
0075 Üzerinde olan miftâh ağasına ve âdemlerine
8870
0150 Hazinedâr Ağa takımına ve gerek hayvanlarına masrûf
0045 Kumkal'aya havan getirdikde verilen çavuş ücreti
0150 Kundak kerâsteleri getüren çavuş ağaya verilen
0060 Hancı Hüseyin Ağa'nın hânında iki misafir fukarâlara üç def'a
9275
0404,5 Burusa valisi tarafından gelen asâkire verilen ta'ynât
0215 Edirne valisi tarafından gelen asâkire verilen ta'ynât
1800 Altı mâhda yoklama filikası mâhiyyesi
0120 Ali Beğ'in menzilhâne kirâsı
11814,5
00055 Humbaracıyân ahûr ücreti ve saman mahzeni ücreti
00025 Humbaracıların şâir mahzenine verilen ücret
01680 Kapûdân Paşa ağalarına sarf olunan
02750 Kapûdân Paşa Hazretlerinin tarafından gelen Yusuf Ağaya beş mâhda sarf
olunan
16324,5
03500 Menzil bârgirlerinin idâresiiçin Gelibolu'dan alınan şâir 1000 keyl
01000 Taşradan alınan akçe müracehesiçün verilen
01000 İtyelmez Karyesi'ne bir mikdâr imdâdiyye
00600 Milel-i selâseye çuval bahâsı
22424,5
00700 Ber-mu'tâd dizdâr ağaya verilen

- 00250 Ber-mu'tâd müftî efendiye verilen
04000 Ber-mu'tâd şehir kethüdâsına verilen
00500 Ve uşaklarına â'id olan
27874,5
00300 Şehr Kethüdâsı Ahmed Efendiye verilen
00065 Defter ahzına ber-mu'tâd verilen hizmet
01000 Defter-i mefrûşâtından Sultâniye hissesine musîb
04000 Ber-mu'tâd harc-ı sahh
00720 Ber-mu'tâd faziletlü hâkim efendiye
00450 Kâtibiye ve harc-ı hademe ve muhzırıye
34409,5 Yalnız otuz dört bin dört yüz dokuz buçuk gurûşdur.

[vr. 87a]

Derûn-i şehirde mütevattın ehl-i İslâm hissesine :3823 gurûş

Derûn-i şehirde mütemekkin milel-i Selâse hissesine :7646 gurûş

<u>Karye-i</u>	<u>hâne</u>	<u>rub'</u>	<u>para</u>	<u>gurûş</u>
Kemâl	2	-	-	1031
Aşıklar	1,5	-	10	773
Kurşunlu	1	1	-	644
Saraycık	5	-	-	2577,5
Sarıcaeli	3,5	-	10	1804
Kalabalıklı	1,5	-	10	773
Okçular	3	-	-	1546,5
Yağcılar	0,5	-	30	257
Kus	6,5	-	30	3350
İtyelmez	10	-	-	5155
Sarıbeğli	1	1	-	644
Çiftlik	1	1	-	644
Terziler	1,5	-	10	773
Serçiler	0,5	1	10	386
Belen	1,5	-	10	773
Türkmüş	1	1	-	644

Ortaca	0,5	1	10	386
Cedid	1	-	-	515,5
Sığırlı	0,5	-	30	257

Bâ'is-i tastîr-i defter oldur ki,

Biga Sancâğı mutasarrıflarına tahsîsen beher sene Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan verilügelen bin beş yüz altmış dört gurûş bedel-i maktû' mâl-i mu'tâdesinin işbû bin iki yüz kırk iki senesine mahsûben vakt-i cibâyeti duhûl etmeğin meblağ-ı bedel-i maktû' mezkûru cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le kazâ-i mezbûrede mevcûd kırk beş buçuk maktû' hânelere tevzî' ve taksîm olundukda iki para fazla beher hâneye otuz dörder gurûş on beşer para isâbet etmeğin mahalline teslîmi için tahsîline me'mûr Şehr Kethüdâsı es-Seyyid el-Hâc Halil Ağaya verilen mümzâ ve mahtûm maktû' defteridir ki ber-vech-i âtî zikr şüd. Hurrîre fî ez-gurre-i Muharremü'l-harâm li-sene isneyn ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

<u>Karye-i</u>	<u>hâne</u>	<u>rub'</u>	<u>para</u>	<u>gurûş</u>
Kus	7	-	5	234
Belen	1,5	-	2,5	54
Çiftlik	1	1	18?	45
Yağcılar	0,5	-	7,5	18
Okçular	2,5	-	17,5	108
Türkmüş	1,5	-	?	45
Kemal	2,5	-	17	72
Kalabalı	2	-	?	54
Ortaca	0,5	-	7,5	27
Aşıklar	1,5	-	2,5	54
Sığırlı	0,5	-	7,5	18
Sarıbeğli	1,5	-	2,5	45
Serciler	-	3	11,5	27
Terziler	2	-	10	54
Saraycık	5	-	5	180
Sarıcaeli	3,5	-	12,5	126

Kurşunlu	1,5	-	?	45
İtyelmez	10	-	10	360

Cem'an yekûn: 1564 gurûş yalnız bin beş yüz altmış dört gurûşdur.

Hânehâ: 45,5 yalnız kırk beş buçuk hânedir.

Bâdî-i tahrîr-i hurûf-ı defter oldur ki,

Bin iki yüz kırk iki senesine mahsûben bâ-emr-i âlî Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan ber-mûcib-i sûret-i defter-i mümzâ matlûb-tâcidârı buyurulan altı yüz yirmi gurûş emvâl-i nüzül ve avâriz ve elli dört gurûş bedel-i muâvenet ve yüz altmış imhâliye ve on beş gurûş kolculuk üzerine ber-mu'tâd-ı hâkimü'l-vakt(e) vaz' olunagelen iki yüz elli gurûş harc-ı defter ve on gurûş huddâmiyesi dahi zamm olunub cem'an bin yüz dokuz gurûşa bâliğ olmağın cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mebâliğ-i müctemia-ı mezkûre kazâ-i mezbûrenin otuz beş aded nüzül-i avârizhâneleri üzerine tevzî' ve taksîm olundukda yirmi para fazla ile beher hâneye otuz bir gurûş yirmi sekiz para isâbet etmeğın tahsîline me'mûr Şehr Kethüdâsı es-Seyyid el-Hâc Halil Ağa yedine verilen defter-i mümzâdır ki zikr şüd. Fî gurre-i M. sene 242.

<u>Karye-i</u>	<u>hâne</u>	<u>para</u>	<u>gurûş</u>
Kus	2	16	63
Sarıcaeli	3	4	95
Saraycık	1	8	31,5
Kemal	5	-	158,5
Belen	2	16	63
Kurşunlu	2	16	63
Çiftlik	1	8	31,5
Terziler	2	16	63
Türkmüş	2	16	63
Ortaca	2	16	63
Yağcılar	1	8	31,5
Kalabaklı	2,5	11	79
Okçular	3,5	18	110,5
Serciler	2	16	63

Sığırlı	1	8	31,5
Sarıbeğli	1	8	31,5
İtyelmez	2	16	63

Fazla: hâne 0,5

Hânehâ: 35 yalnız otuz beş hânedir

Beher hâneye isâbet eden yalnız otuz bir buçuk gurûş sekiz paradır.

[vr. 87b]

İki yüz otuz yedi ve otuz sekiz ve otuz dokuz seneleri için bâ-fermân-ı âlî matlûb buyurulan şâir mübâyaası beher senesi bin iki yüz keyl şâirden üç bin altı yüz keyl şâirin beher keyli ikişer gurûşdan cem'an yedi bin dört yüz gurûşdan Karacaviran bir seneliği hissesini memleket tarafından kabz olunub sarf olunmağla karye-i mezbûrun bir seneliği ihrâc ile bir senelik Karacaviran hissesine isâbet eden memleket üzerine zamm olunarak sülüs-i sülüsân i'tibâriyle tevzî' olunub beher hâneye yüz beş buçuk gurûş isâbet eylediği defter olundu. Fî 3 B. sene 241.

Ehl-i İslâm hissesine :782 gurûş

Milel-i Selâse hissesine :1564 gurûş

Karye-i	hâne	rub'	para	gurûş
Kemâl	2	-	-	211
Aşıklar	1,5	-	10	158
Kurşunlu	1	1	35	131
Saraycık	5	-	-	527,5
Saricaeli	3,5	-	10	369
Kalabaklı	1,5	-	10	158
Okçular	3	-	-	316,5
Yağcılar	0,5	-	30	52
Kus	6,5	-	30	685
İtyelmez	10	-	-	1055
Sarıbeğli	1	1	35	131
Çiftlik	1	1	35	131
Terziler	1,5	-	10	158

Serciler	0,5	1	5	79
Belen	1,5	-	10	158
Ortaca	0,5	1	5	79
Türkmüş	1	1	35	131
Cedid	1	-	-	105,5
Sığırlı	0,5	-	30	52

Hurrire bi-ma'rifet-i şer' ve ma'rifetullahu te'âlâ

Es-seyyid el-Hâc Ahmed Necîb el-müvellâ hilâfet-i be-medîne-i Kal'a-i Sultâniye nemmekâhü'l-fâkir ileyhi azze şânühü te'âlâ gufira leh

Düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i müfahham, nizâmü'l-âlem, müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhid-i bünyânî'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidü erkânî's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûf bi-sunûf-i 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-ikelâm mevlânâ Boğazhisarı Kadısı zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Karabiga İskelesi Mübâyaacısı Hâdimzâde Mîr Ali zîde mecdühu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Astâne-i Saâdetim lâzimesi için Biga Sancâğı'nda vâki' kazalardan iki yüz otuz yedi ve sekiz ve dokuz senelerine mahsûben mübâyaası müretteb olan ma'lûmü'l-mikdâr keyl şâirden sâlifü'z-zikr Boğazhisarı Kazâsı'ndan müretteb üç bin altı yüz keyl şâirin tahsîli isti'câlini hâvî sâdır olan emr-i şerîfim vusûlünde ve ba'zı mevâki' ve avârizât cihetiyle mahsûllerinden nedret ve kılet olduğundan bahsle afvv ü niyâzında olduklarını kazâ-i mezbûr kadısı i'lâmında tahrîr ve inhâ eylediği ecilden kuyûd-ı lâzimesi ba'de'l-ihrâc iktizâsı ricâl-i Devlet-i 'Aliyyem'den Zahîre Nâzırı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim es-Seyyid Mehmed Ârif dâme mecdühudan isti'lâm olundukda zahâir-i mezkûrenin habbe-i vâhidesinden afvv ü tenzîli hatt-ı hümâyûn-ı şâhânem ile memnû' idüğü zâhir ve ayân olduğuna mebnî emsâli ve hesâb etdirildiği vechle kazâ-i mezbûrdan müretteb mezkûr'l-keyl şâirin beher keyl ikişer gurûşdan icâb eden yedi bin iki yüz bedeliyesinin bir akçe ve bir habbesi gerüye kalmayarak ve tekrar isti'câli hacet koymayarak alâ-eyyi-hâl tahsîli bâbında isti'câli hâvî sen ki vezir-i müşârü'n-

ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim isdârı hususunu i'lâm etmekden nâşi mücebince bedeliye-i mezkûre yerlü yerinden tahsîl kılınmak üzere sana hitâben emr-i şerîfim isdârı hususuna irâde-i 'aliyyem taalluk etmekle vürûd-ı emr-i şerîfimde meblâğ-ı bedeliye-i mezkûrenin inzımâm-ı rey'î ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifet ve ittifâkıyla yerlü yerinden icâb ve iktizâ edenlerden tamamen ve serîan tahsîl ve Der-Saâdetim'e irsâl ve Zahîre Hazinesine teslîmi husûsuna bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın te'kîd ve isti'câli hâvî bâ-takrîr işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde keyfiyet-i irâde-i 'aliyyem mantûk-ı emr-i şerîfimin ma'lûmun oldukda fermânım olduğu ve bâlâda beyân kılındığı vechle bedeliye-i mezbûrenin bir akçe ve bir habbesi gerüye kalmayarak ve tekrâr isti'câli hacet bırakmayarak inzımâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifet ve ittifâkıyla yerlü yerinden ve icâb ve iktizâ edenlerden tamâmen ve serîan tahsîl ve Der-Saâdetim'e irsâl ve hazine-i merkûmeye teslîmi husûsuna sarf-ı küll-i miknet ve eğer tahsîlinde betâ'et ve tekâsül olunur ise sonra mübâşir ta'yîniyle tahsîlinde sür'at kılınacağı lâzım gelenlerin gûş-ı hûşlarına tefhîm ederek bedeliye-i mezbûrun sür'at tahsîl ve teslîmi esbâbının istihsâline dikkat eylesin ve siz ki kadı ve mübâyaacı ve âyân ve zâbitân mu'ma-ileyhüm ve sa'ir iş erlerisiz sizler dahi mücib-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâf-ı rıza dâver-ânem tehâvün ve kusûr gûne hareket ile mes'ul ve muâheze olmakdan tevakkî' ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur, buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû şerîf-i celîli's-şân (alt satır çıkmamış)

[vr. 88a]

Sûret-i hatt-ı hümâyûn

İşbû emr-i âlîşânım mücibince ol-mikdâr hıntanın nakline taraf-ı âhardan muhâlefet olunmaya.

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Tekfurdağı ve Bozcaada nâ'ibleri zîde 'ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve sâ'ir zâbitân ve iskele emîni zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki, Bozcaada sengistan mahall olduğundan ahâlisi akvât-ı yevmiyyeleriçün iktizâ eden zahâiri Anadolu cânibinden celb

ile kendülerini idâre etmekte ise de bu sene-i mübâreke Anadolu havalisi mevrûatı cerâd istilası takrîbiyle telef ve el-yevm kaht ü galâ sebebiyle rûz-merre taayyüşlerinde ıztırâbları derkâr olduğundan bahsle Şarköy Kazâsı'ndan iki bin keyl hınta iştirâ' ve ada-i mezkûre nakl-i vâsıl olunmasına müsâde-i seniyyem erzânî kılınması husûsunu Bozcaada ahâlisi taraflarından bu def'a bâ-i'lâm ve mahzar-ı istid'â' veistirhâm olunmuş olub fîmâ-ba'd Der-saâdetim'den ma'adâ mahalle habbe-i vâhide i'tâ olunmamak ve hasbe'l-iktizâ verilmek lâzım geldikde evvelâ rikâb-ı kamer-nâb hüsrevânem 'arz ile ruhsâtı hâvî hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şahânem sudûrundan sonra verilecek emr-i münîfimin bilâ-sebeb dahi hatt-ı şerîf-i übhet-terdîf-i tâcdâranemle tezeyyün kılınmak nizâmından olmağdan nâşi husûs-ı mezbûr hâlâ Zahire Nâzırı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ârif dâme mecdühuya havâle olunub olduğu keyfiyeti bu tarafda Bozcaada ba'zı tüccâr ve erbâb-ı vukûfdan lede's-suâl fi'l-hakikat ahâli-i mezkûrenin bu vechle zahîresizlikden muztarib oldukları sahîh idüğünü ve Şarköy Kazâsı'nı zikr-i âtî mahall olmak hasebiyle eyyâm-ı şitâda seffine yanaşub zahîre almak mümkün olamayacağından Tekfurdağı'ndan iştirâ'sına ruhsât i'tâsı niyâzında olduklarını beyân birle ber-mûceb-i şurût ve nizâm tanzîmi irâde-i seniyye-i şahâneme menût idüğünü i'lâm edüb keyfiyeti atebe-i felek-mertebe-i cihândâr-âneme lede'l-arz inhâ ve i'lâm olduğu üzere iktizâ eden emr-i münîfimin isdâr olunması mazmûnundan hatt-ı hümâyûn-ı 'inâyet-makrûn-ı mülûkânem sahife-i pirâ-yı sudûr olmağın mantûk-ı münîfi üzere zikr olunan iki bin keyl hıntanın Tekfurdağı'ndan râiciyle bi'l-ıştirâ' cezîre-i mezkûreye nakline ruhsatı şâmil işbû emr-i celîli'l-kadrîm isdâr ve bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şahânemle muvaşşahan (boşluk) ile tesyâr olunmuşdur imdî Der- saâdetim tertibâtına vechen mine'l-vücûh hâlel gelmemek ve bu vesile ile mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde ve yahûd mahall-i âhara habbe-i vâhide zahîre verilmemek şartıyla ma'rû'l-zikr iki bin keyl hıntanın Tekfurdağından râici' üzere iştirâ'sıyla Bozcaadaya nakl ve imrârına ruhsat-ı seniyye-i pâdişâhanem erzânî kılındığı ve mevkûfâta 'ilm ü haberi verildiği siz ki Tekfurdağı nâ'ibi ve sa'ir-i mûmâ-ileyhümsiz ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer ol-mikdâr keyl hıntanın Tekfurdağı'ndan râici üzere iştirâ' ve nakline irâet-i ruhsât ve hîn-i tekmîlinde zuhûr emr-i şerîfime hüccet tahrîriyle batâlete hıfz etdirilmek üzere Der-saâdetim'e iâde ve irsâle mübâderet ve sen ki Bozcaada nâ'ib-i mu'mâ-ileyhsin mazmûn-ı emr-i şerîfim

sen ki dahi meczûmun olarak ol-mikdâr keyl hintanın tamâmen ol-tarafa vâsıl olduğu Der-saâdetim'e i'lâm ve işâret eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki (boşluk) vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûniyle 'amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız tahriren fî evâsıt-ı şehri Cemâziye'l-âhire sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf

Mahrûse-i Kostantıniyye

Mefâhirü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Boğazhisarları nâ'ibleri zîde 'ilmuhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Sardunya Kralı'nın Der-saâdetim'de mukîm orta elçisi kıdvetü'l-ümerâ'il-milleti'l-mesihîyye Margire Gropalo haşmet-bâbınızın Südde-i saâdetim'e takdîm eylediği memhûr-ı takrîrinde Memâlik-i mahrûse'de Sardunya tebaasına göre mevki'-i ticâret olub umûr-ı husûslarının rû'yeti zımnında konsolos ve konsolos vekîli bulunmasının lüzûmu tebeyyün eden mahallere kendü cinslerinden konsolos vekîller ikâmet olub bunlara imtiyâzât ve muâfiyâtı hâvî bermu'tâd-ı lâzım gelen berevât ve evâmir-i 'aliyye i'tâ kılına deyü Sardunyaluya i'tâ olunan ahid-nâme-i hümâyûnda münderic olduğuna binâen Boğazhisarlarına Sardunya bayrağı altında âmed-şüd eden Sardunyalu tüccâr sefâini ve âdemlerinin umûr ve mesâlihlerin görmek üzere emel-i konsolos nasb oluncaya kadar bu def'a Sardunya Beğzâdelerinden Pyanko Civani nâm Beğzâde Konsolos Vekîli nasb ve ta'yîn kılındığın inhâ ve ol-tarafa Sardunya tüccâr sefâiniyle âmed-şüd eden sahîh Sardunya tüccâr ve reâyâsının umûr ve mesâlihini rû'yet etdirilüb vekâlet-i umûruna müdahale ve taarruz olunmayarak ber-mûcib ahid-nâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â edüb Boğazhisarları memerr-i sefâin ve o cihetle tabî' mevki-i ticâret gibi olarak emsâli olan düvelin dahi konsolos vekîlleri olmağla ahid-nâme-i hümâyûn şurûtı mûcibince 'amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki nâ'ibler mûmâ-ileyhimsiz konsolos vekîli nasb olunan mersûm-ı Beğzâde Pyanko Civani Devlet-i 'Aliyyem reâyâsından olmayub sahîh Sardunyalu olduğu halde Boğazhisarları'na Sardunya tüccâr sefîneleriyle iyâb ü zihâb eden sahîh Sardunya tüccâr ve reâyâsının umûr ve mesâlihlerin beğzâde-i mersûme rû'yet etdirdüb mugâyir-i emr-i âlî vekâleti umûruna âhardan hiç (bir) ferdi müdahale ve taarruz etdirmeyüb ber-mûcib-i

ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki (boşluk) hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi’l-ittibâ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmûn-ı ita’at-makrûniyle ‘amel ve hareket ve hilâfından mübâ’adet eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfime i’timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehri-i Muharremü’l-harâm sene ihdâ ve erbaîn ve mi’eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantiniyye

[vr. 88b]

Kıdvetü’n-nüvvâbi’l-müteşerri’în Balya Kazâsı’nda nâ’ibü’ş-şer’ olan mevlânâ (boşluk) zîde ‘ilmuhu ve kıdvetü’l-emâcid ve’l-‘ayân Balya ve Avunya ma’denleri emîni olan Hacı Yakub zîde mecdühu tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki, Balya Kazâsı ahâlisi Balya ma’den-i hümâyûnumun elzem-i levâzımından olan kömür ve kütük ve nakl-i cevher hidemâtıyla meşğûl olub âhâr-ı tekâlif edâsına kudretleri olmadığından bahsle ma’den-i mezkûr hizmetinde sa’y ve gayret olunmak ve umûr-ı ma’den-i mezkûrun sekte ve halelden vikaye olunarak her vechle hüsn-i idâresine ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında şurût-ı muâfiyyetleri derciyle emri şerîfim isdârı husûsuna müsaâde kılınması bu def’a der-bâr-ı atûfet-dârıma bâ- i’lâm inhâ ve istid’â olunmakdan nâşî kuyûd-ı lâzimesi ba’de’l-ihrâc iktizâsı mu’teberân-ı Devlet-i ‘Aliyyem’in hâlâ Darbhâne-i ‘Âmirem Nâzırı iftihârü’l-ümerâ ve’l-ekâbir es-Seyyid Mehmed Es’ad dâme ‘uluvvuhudan isti’lâm olundukda zikr olunan Balya ma’den-i hümâyûnum ile muahharen güşâd olunmuş olan Avunya ma’den-i hümâyûnumun hîn-i güşâdlarında maâdin-i hümâyûn-ı sâ’irede cârî olan şurûta serbestiyyet ve muâfiyyet bunların haklarında dahi cârî olmak üzere rabt olunarak ol- vechle evâmir-i şerîfime verilmiş olduğu ve maâdin-i mirîyenin gerek ma’dencileri (*gerek ma’dencileri* mükerreren yazılmış) ve gerek merbût olan kazâlar ahâlisinin zuhûr eden da’vâ ve nizâları ve ahz ve habs ve te’dîb ve gûşmâlleri ve sa’ir cüz’î ve küllî umûr ve husûsları ber-vech-i istiklâl ma’den-i ümenâsı ma’rifet ve ma’rifet-i şer’le rûyet olunub etrâf ve havâlisinde olan vüzerâ-yı ‘azâm ve mîrimîrân-ı kirâm ve mîr-livâ ve mütesellim ve sa’ir ehl-i örf tâ’ifesi taraflarından devriye ve kudûmiyye ve saray-ı ta’mîri ve sancak masârıfı diyerek bir akçe ve bir habbe alınmamak ve mübâşir

gönderilmemek ve reâyâ ve berâyâsı ber-vechle rencîde ve remîde olunmamak ve zabt u rabt-ı memleket ve idâre-i umûr fukarâ- yı ra'ıyyet emrinde ma'den ednâsından gayrî vechen mine'l-vücûh cânib-i ecânibinden dahl ü taarruz olunmamak ve ahâli-i merkûmeden bir ferd ve bir mahalle ihzâr olunmayub kâffe-i deâvileri ümenâ ma'rifetiyle rû'yet olunub tekâlif-i şâkkadan vâreste ve mu'âf ve kâffe-i mezâlim ve taaddiyâtdan mahrûse'l-etrâf olarak a'zam-ı mevâdd-ı mîrîyeden olan maâdenin lâzimesine hâlel-i îrâs edecek hâlâtdan ictinâb olunmak ve hilâfetine ruhsât ve cevâz gösterilmeyüb bir hâlde ümenâsının şükr ve şikâyeti semer ve müessir olub ma'dene müteallik ümenâ tarafından iltimâs olunan umûr ve husûslarına mu'avenet ve müzâheret olunmak maâdin-i hümâyûnuma merbût olan kazâ ve kurâ ahâlisi haklarında bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şahânem câri' olan şurût-ı nizâmından idüğü kuyûdun nümâyân olmağla bu suretde zikr olunan Balya ve Avunya ma'denleri için verilen evâmir-i şerîfimde muharrer olduğı üzere maâdin sâ'irede câri olan şurûta muâfiyyet ve serbestiyyet mezkûre derc ve tastîr olunarak te'kîd-i muâfiyyet ve merbûtiyyetlerini hâvî evâmir-i şerîfeme tasdîrî husûsunu i'lâm eylediğı bâ-takrîr lede'l-'arz mûcibince evâmir- i şerîfem isdârı husûsuna irâde-i taalluk edüb ol-bâbda Avunya ma'deni tarafına diğér emr-i şerîfim isdâr olunmağla ber-vech-i meşrûh Balya ma'deni cânibleri için te'kîd-i muâfiyyet ve serbestiyyetlerini hâvî işbû emr-i celîli'l- kadrîm isdâr ve irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde sen ki nâ'ib ve ma'den emîni mu'ma-ileyhâsız maâdin-i merkûme ma'dencilerinin haklarında cârî ve mer'î olan şurûta muâfiyyet vaz'-ı hareket vukûunda hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i celîli'ş-şânımın mazmûn-ı münîfi üzere 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfime i'timâd kilasız.

Fî'l-yevmü's-sâbi'-aşer min-şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantıniyye

[vr. 89a]

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Avunya Kazâsı'nda nâ'ibü'ş-şer' olan mevlânâ (boşluk) zîde 'ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Balya ve Avunya ma'denleri

Emîni olan Hacı Yakub zîde mecdühu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Balya Kazâsı ahâlisi Ma'den-i Hümâyûnumun elzem-i levâzımından olan kömür ve kütük ve nakl-i cevher hidemâtıyla meşgûl olub âhar-ı tekâlif edâsına kudretleri olmadığından bahsle ma'den-i mezkûr hizmetinde sa'y ve gayret olunmak ve umûr-ı ma'den-i mezkûrun sekte ve halelden vikaye olunarak beher vechle hüsn-i idâresine ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında şurûta muâfiyyetleri derciyle emr-i şerîfim isdârı hususuna müsaâde kılınması bu def'a der-bâr-ı atûfet-dârıma bâ-i'lâm ve mahzar inhâ ve istid'â olunmakdan nâşî kuyûd-ı lâzimesi ba'de'l-ihrâc iktizâsı mu'teberân-ı Devlet-i 'Aliyyem'in hâlâ Darbhâne-i 'Âmirem Nâzırı iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir es-Seyyid Mehmed Es'ad dâme 'uluvvuhudan isti'lâm olundukda zıkr olunan Balya ma'den-i hümâyûnum ile muahharen güşâd olunmuş olan Avunya ma'den-i hümâyûnumun hîn-i güşâdlarında maâdin-i hümâyûn-ı sa'irede cârî olan şurût-ı serbestiyyet ve muâfiyyet bunların haklarında dahi cârî olmak üzere rabt olunarak ol-vechle evâmîr-i şerîfeme verilmiş olduğu ve maâdin-i mirîyenin gerek ma'dencileri ve gerek merbût olan kazâlar ahâlisinin zuhûr eden da'vâ ve nizâları ve ahz ve habs ve te'dîb ve gûşmâlleri ve sâ'ir cüz'î ve küllî umûr ve husûsları ber-vech-i istiklâl-i ma'den-i ümenâsı ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le rûyet olunub etrâf ve havâlisinde olan vüzerâ-yı 'azâm ve mîrimîrân-ı kirâm ve mîr-livâ ve mütesellim ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından devriye ve kudûmiyye ve saray-ı ta'mîri ve sancak masârıfı diyerek bir akçe ve bir habbe alınmamak ve mübâşir gönderilmemek ve reâyâ ve berâyâsı ber-vechle rencîde ve remîde olunmamak ve zabt u rabt-ı memleket ve idâre-i umûr fukarâ-yı ra'ıyyet emrinde ma'den ümenâsından gayrî vechen mine'l-vücûh cânib-i ecânibinden dahl ü taarruz olunmamak ve ahâli-i merkûmeden bir ferd ve bir mahalle ihzâr olunmayub kâffe-i deâvileri ümenâ ma'rifetiyle rû'yet olunub tekâlif-i şâkkadan vâreste ve mu'âf ve kâffe-i mezâlîm ve taaddiyâtdan mahrûse'l-etrâf olarak a'zam-ı mevâdd-ı mîrîyeden olan maâdenin lâzimesine hâle-i îrâs edecek hâlâtdan ictinâb olunmak ve hilâfetine ruhsât ve cevâz gösterilmeyüb bir hâlde ümenâsının şükr ve şikâyeti semer ve müessir olub ma'dene müteallik ümenâ tarafından iltimâs olunan umûr ve husûslarına mu'avenet ve müzâheret olunmak maâdin-i hümâyûnuma merbût olan kazâ ve kurâ ahâlisi haklarında bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şahânem câri' olan şurût-ı nizâmından idüğü kuyûddan nümâyân olmağla bu sûretde zıkr olunan Balya ve Avunya ma'denleriçün

verilen evâmir-i şerîfimde muharrer olduğu üzere maâdin-i sa'irede câri olan şurûta muâfiyyet ve serbestiyyet mezkûre derc ve tastîr olunarak te'kîd-i muâfiyyet ve merbûtiyyetlerini hâvî evâmir-i şerîfeme tasdîri husûsunu i'lâm eylediği bâ-takrîr lede'l-'arz mûcibince evâmir-i şerîfeme isdârı husûsuna irâde-i 'aliyyem taalluk edüb ol-bâbda Balya ma'deni tarafına diğere emr-i şerîfim isdâr olunmağla ber-vech-i meşrûh Avunya ma'deni cânibiçin te'kîd-i muâfiyyet ve serbestiyyetlerini hâvî işbû emr-i âlişânım isdâr ve irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde sen ki nâ'ib ve ma'den emîni mu'ma-ileyhâsız maâdin-i merkûm ma'dencilerinin haklarında cârî ve mer'î olan şurûta muâfiyyet ve serbestiyyet m'lûmunuz oldukda ber-mûceb-i şurûta muâfiyyet 'amel ve hareket birle ahâli-i merkûmenin her vechle muhâfaza ve himâyetleri husûsuna mezîd-i ikdâm ve dikkat ve ma'den-i mezkûrun hüsn-i a'mâl ve idâresi husûsuna sa'y ve gayret ve hilâf-ı emr ve mugayir şurûta muâfiyyet vaz'-ı hareket vukûunda hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i celîli'ş-şân vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Hurrire yevmü's-sâbi'-aşer min-şehr-i Cemâziye'l-evvel sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantıniyye

[vr. 89b]

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Gelibolu ve Foçalar kazâları nâ'ibleri zîde 'ilmühümâ ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı memleket ve iskele emîni zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Foça-i Cedîd Kal'ası'nın etrâf ve enhâsı bağ ve bağçeden i'bâret olub arâzisi cüz'î ise de mevrûâtı ahâlisine kifâyet idüb emr-i taayyüşde zarûretleri yoğ iken bu sene-i mübârekede zer' eyledikleri hıntayı cerâd ekl ve telef etmiş ve bir mikdâr şaîr ve sonradan zer' olunan erzenleri husûle gelmiş ise de kâtıklık için muhtâç oldukları iki bin keyl zahîrenin münâsib mahallden râici üzere iştirâ ve kal'a-i mezkûreye nakline ruhsat-ı seniyye-i mülûkânem erzânî kılınması husûsu düçâr şevket-makrûn-ı şâhâneme takdîm olunan i'lâm ve 'arz-ı hâlde niyâz ve istirhâm olunmuş olub fimâ-ba'd Der-saâdetim'den mâ'adâ mahalle

habbe-i vâhide zahîre i'tâ olunmamak ve hasbe'l-iktizâ verilmek lâzım geldikde evvelâ rikâb-ı kamer-tâb-ı mülûkâneme 'arz ile ruhsatı hâvî hatt-ı hümâyûn-ı übhet-makrûn-ı hıdîvânem sudûrundan sonra verilecek emr-i münîfimin bâlâsı dahi hatt-ı şerîf-i şirket-dîf-i şâhânemle tezeyyün kılınmak nizâmından olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr hâlâ Zahîre Nâzırı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ârif dâme mecdühuya lede'l-havâle mu'mâ-ileyh dahi keyfiyetî erbâb-ı vukûfdan suâl ile fî-nefsi'l-emr ahâli-i merkûmenin zahîreye muhtâç olduklarını tahkîk etmiş olduğundan bahsle Der-saâdetime tertibâtına hâlel gelmemek ve erbâb-ı ihtikâra sedd-i rişte olmayub bundan gayrî mahall-i âharaya habbe-i vâhide zahîre verilmesi vukûa gelür ise bi't-tahkîk cesâret eden te'dîb ve gûşmâl kılınacağı bildirmek şartıyla Gelibolu tarafından bin keyl ile hinta ile ol-mikdâr şâirin i'tâsı ber-mûcib-i şurût ve nizâm-ı irâde-i seniyye-i mülûkâneme menût idüğünü i'lâm edüb keyfiyet huzûr-ı fâizü'n-nûr-ı pâdişâhâneme lede'l-'arz istid'â ve i'lâm olunduğu üzere iktizâ eden emr-i münîfimin isdâr olunması mazmûnunda hatt-ı hümâyûn-ı 'inâyet-makrûn-ı tâcdârânem şeref-efzâ-yı sahîfe-i sudûr olmuş olmağın mantûk-ı münîfi üzere ol-mikdâr keyl hinta ve şâirin Gelibolu tarafından iştirâ ve nakline ruhsatı şâmil işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve bâlâsı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehryârânemle muvaşşahan ile tesyâr olunmuşdur imdî Der-saâdetim'e tertibâtına hâlel gelmemek ve mikdâr-ı mezkûrdan ziyâde ve erbâb-ı ihtikâra sedd-i rişte olubda bundan mâ'adâ mahall-i âharaya habbe-i vâhide zahîre verilmemek şartıyla yalnız bin keyl hinta ve bin keyl şâirin Gelibolu tarafından râici üzere iştirâ ile zikr olunan Foça-i Cedîd Kal'asına nakl ve imrârına ruhsat-ı seniyye-i pâdişâhânem erzânî kılındığı ve bu vesile ol-tarafdan mahall-i âhara bilâ-fermân zahîre verildiği haber alunur ise cesâret edenlerin icrâ-yı te'dîblerine ibtidâr kılınacağı ve mevkûfâta 'ilm ü haberi verildiği siz ki Gelibolu nâ'ibi ve sâ'ir-i mu'mâ-ileyhümsüz ma'lûmunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer ol-mikdâr keyl hinta ve şâirin râici üzere iştirâ ve nakline irâet-i ruhsatla hîn-i tekâmîlde zahr-i emr-i şerîfimle hüccet tahrîr olunarak betâlede? hıfz etdirilmek üzere Der-saâdetim'e i'âde ve irsâline mübâderet eyleyesiz ve sen ki Foçalar nâ'ibleri mu'mâ-ileyhimsin mazmûn-ı emr-i şerîfim senin dahi meczûmun olarak ol-mikdâr keyl hinta ve şâirin tamâmen vâsıl olduğunu dübâr-ı şevket-kararıma i'lâma müsâraat eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan

fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mübâ'adet eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın tahrîrâtı fî evâil-i şehr-i Rebû'l-âhir sene ihdâ ve erbâin ve mi'eteyn ve elf.

Fî 3 Ca. sene 241.

Sultâniye ve Kilidü'l-bahr kal'aları dizdârları ağalar

Dâ'iremizden Donanmâ-yı Hümâyûn takımından umûr-ı mühimme ile me'mûr olarak yedinde tezkire ve buyrulduşız olmadıkca menzil kayığı ta'leb ederler ise verilmemek için evâmîrî'l-sened diyerek Donanmâ-yı Hümâyûn'dan işbû buyrulduğa tahrîr ve i'tâ ... müceb ve muktezâsıyla 'amel ve hareket ve hilâfından mübâderet eyleyesiz deşü.

Fî 7 Ca. sene 241.

Fî'l-asl İskenderiyelî el-Hâc Süleyman bin Ahmed nâm tüccârın orta boylu yirmi yaşında Zenciyye Hadice ümmî'l-veled câriyesi huzûr-ı şer'de müdfre eyleyüb hîn-i vefâtında merkûme Hadice sâ'ir hürre gibi olsun deşü ikrâr ve itirâf eylediği işbû mahalle kayd. Fî ? M. sene 242.

Kal'a-i Sultâniye sâkini kal'a kâtibi el-Hâc Hasan bin Mehmed nâm kimesnenin uzun boylu tahmînen on dört yaşında Rûmî Zeyneb ve diğer orta boylu tahminen on iki yaşında Rûmî Hanife câriyelerini huzûr-ı şer'de müdfre eyleyüb hîn-i vefâtında merkûmân Zeyneb ve Hanife sâ'ir hürre gibi olsunlar deşü ikrâr ve i'tirâf eylediği işbû mahalle kayd ve şerh virildi. Fî 12 Za. sene 242.

[vr. 90a]

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye reâyâsından Rumlû Mahallesi mütemekkinleri hâlik-i Eci Stori kızları Marye ve Anastaş ve Ezaride ve zevcesi Döke meclis-i şer'a gelüb ammîsi Pelake Dimitraki kızı Malemitne ve zevcesi Zaharine mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm iderler ki hâlik olan Dimitraki bizim ammîmiz olub bundan mukaddem hâlik olmağla kızı Malemitne ve zevcesi Zaharine'yle bizlere â'id olub sekiz sehm i'tibâriyle üç sehmî bize ve beş sehmî kızı Malemitne ve zevcesi Zaharine isâbet edüb hâlik-i

mesfûrîn emlâkiyesi (çıkmamış) eşyâsı olmayub ancak Na'ra Burnu'nda kâ'in bir bâb hamâm ve etmekci firunı ve peksimâtçı fırınları ve bir bâb anbâr ve bir bâb mahzen ve bir bâb bakkal dükkânı semenleri altıbin gurûş i'tibâriyle bey' olunub cânib-i ... lâzım gelen terâküm etmiş icârâtı ve hâlik-i mesfûrdan vârislerine intikâlâtı masârifâtı ve hâlik-i mesfûr (çıkmamış) hasbe'l-iktizâ sarf olunan masârifâtı ma'rifet-i şer'le ba'd-tekstîfe cümle verese rızâlarıyla ta'mîrâtı ve kâ'ide-i resm-i âdî ve cümle masârifâtı yegân yegân hesâb olunub tenzîl olunub bâkî ikibinaltıyüzyetmiş gurûş verese beyinlerinde taksîm olundukda sekiz sehmden beş sehm Dimitrili Malemitne ve zevcesi Zaharine binaltıyüzaltmışsekiz gurûş ve üç sehm Eci Storlî kızları biniki gurûş i'tibâriyle Eci Storli kızları Marye ve Anastaş ve Ezmaride yedlerine tamâmen teslîm olunub bâlâda beyân olunan dekâkin fırınlardan ve mağazadan hisselerine isâbet eden hisselerini ammîsi Dimitrilî kızı Malemitne (çıkmamış) cümle haklarından fâriga olub tebeyün ve takrîrden ârî bey'-i sahîh ile bey' edüb ammîleri Dimitri Miraşte müteallik âmme-i da'vâdan Marye ve Anastaş ve Ezmaride ve anaları dahi zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ edüb kezâlik Dimitri kızı Malemitne ve zevcesi Zaharine dahi onların zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ edüb ve her birileri birbirlerinin ibrâlarını kabul edüb işbû tarihe gelince cüz'î ve küllî vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-isbât birbirlerimiz ile da'vâ ve nizâmız olmayub dekâkin ve firunân cem'an Dimitri kızı Malemitnenin mâl-ı müşterâsı ve hakk-ı sarîhi olub gerek bu husûsa müteallik ve gerek da'vâ-yı âhara müteallika da'vâmız ve nizâmız yokdur dedikleri mâ-vaka'a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu. Hurrîre fî evâsıt-ı min-şehr-i Muharremü'l-haram sene ihdâ ve erbâin ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Devletlü faziletlü müftî efendi, Nakîbü'l-eşrâf Hasan Efendi, Faziletlü Numan Efendi, ... Osman Efendi, ... el-Hâc Mehmed Efendi, Ve gayruhum.

Düstûr-ı mükerrerem ve mu'azzam ve müşîr-i müfahham ve muhterem nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhid-i bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-sa'adet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-i 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Bolu Virânşehir ve ilhâkan Kastamonu Sancakları Mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîrim Mehmed Emin Raûf Paşa

edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Kal'a-i Sultâniye nâ'ibi mevlânâ (boşluk) zîde 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, Kastamonu Sancağında vâki' Tatay Kazâsı'nın sâbık ve lâhik âyânları olan Feyzullah ve İsmail nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayub âyânlık dâ'vasıyla birbirlerine düşerek derûn-ı kazâda fesâd-ı mûcib ve iz'âc-ı fukarâ ve ızrâr-ı reâyâm müstelzim ve müstevcib mugâyir-i rızâ harekâta tasaddî etmekte olduklarına mebnî ahâli ve ra'iyetin şerr ve mefsedetlerinden tahlîsleri zımnında merkûmânın bir müddet kazâ-i mezbûreden def'leri lâzım gelmiş olduğundan bahsle li-ecli't-te'dîb münâsib mahalle nefy ü iclâlleri bâbında emr-i şerîfim sudûrî sen ki vezîr-i müşârü'l-ileyhsin bu def'a tarafınızdan derbâr-ı ma'delet-karâr-ı mülûkâneme tahrîr ve iş'âr olunmuş olmakdan nâşî merkûmânın çavuş mübâşeretiyle Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ü iclâl olunmaları fermânım olmağın imdî vusûl-i emr-i şerîfimde merkûmları ma'rifetinle ahz ve mübâşir ta'yîn olunan Divân-ı Hümâyûnum çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abdülkerim Çavuş zîde kadrühuya terfîkan Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ve irsâlleri husûsuna müsâra'at eyleyesin ve sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin vusûlünde merkûmânı ol-tarafa menfiyyen meks ve ikâmet etdirdüb bilâ-fermân-ı itlâkıdan mücânebet ve hatve-i vâhîde mahall-i âhara salıverilmeleri lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'atab olacağını bilüb ana göre muhafazaları esbâbını istihsâle dikkat ve vusûllerini çavuş-ı merkûm muâviniyle Der-saâdetime tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemek bâbında fermânım âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eyleyesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfime i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Rebû'l-âhir sene ihdâ ve erbâin ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantiniyye

Fî 15 Z. sene [1]241.

Kal'a-i Sultâniye nâ'ibi mevlânâ zîde 'ilmuhu Bostancıyân Hassam Ocağı ustalarından Daver Paşa ustası Hüseyin Usta hilâf-ı rızâ hareket eylediği hassam Bostancıbaşısı Osman dâme mecduhu tarafına inhâ olduğuna binâen bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle li-ecli't-tedîb Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ü iclâl olunmuş ise de

el-hâletü hazîhi merkûm menfâsında imdâda nefis etmiş ve kesîrû'l-ıyâl olmak mülâsebesiyle bi'l-vücûh? şâyetse merhamet olunmuş olduğuna bahsle afv ve ıtlâkı bâbında emr-i şerîfim sudûrunı Bostancıbâşı me'mûrlara bâ-takrîr inhâ etmekle vech-i meşrûh üzere merhameten afv ve ıtlak olunması fermânım olmağın imdî mahsûsen cürmî afv olduğu sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin ma'lûmun oldukda fîmâ-ba'd hilâf-ı rızâ hareketde bulunmamağın husûsu gûş-ı hûşuna telkîn ve tenbîh ederek kayd-ı nefyinden tahliye-i sebîline mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olduğu sicile kayd olunduğu

Fî tahrîrâtı evâsıt-ı Ra. Sene [1]242

Kad vasale ileynâ

Fî 15 Ra. Sene [1]242.

[vr. 90b]

Bâ-emr-i âlî Biga İskelesi'ne tenzîl olunmak üzere kırk senesi mahsûlinden matlûb-ı tâcdârî buyurulan beher keyl İslâmbolî altmış akçeden mübâyaacı mîr-i mu'mâ-ileyh tarafından ashâbına 'an-nakd teslîm olunmak üzere cem'an bin üçyüz elli keyl hinta bermûceb-i âdet-i belde derûn-i şehirde mütevattın ehl-i İslâm ve milel-i Selâse i'tûbâriyle taksîm olunan dörtyüz elli keyl sülüs ba'de'l-ıhrâc dokuz yüz keyl sülüsânı muâf ve gayr-i muâf kurâha üzerine taksîm olunduğu mûmzâ defteri ber-vech-i âtî zikr ve beyân şüdü.

Derûn-i şehirde mütevattın ehl-i İslâm	hinta-i İslâmbolî	150 keyl
Derûn-i şehirde mütemekkin milel-i Selâse nasârî	hinta-i İslâmbolî	300 keyl

Karye-i	hâne	Ru'b	keyl	hinta-i İslâmbol	
				Şinik	ru'b
Kemal	2	-	36	2	-
Saraycık	5	-	91,5	1	-
Sarıcaılı	3,5	-	36	3,5	-
Aşıklar	1,5	-	27	1,5	-
İtyelmez	10	-	182,5	-	-
Kus	6,5	-	118	2,5	-

Yağcılar	0,5	-	9	0,5	-
Okçular	3	-	54	3	-
Kalabaklı	1,5	-	27	1,5	-
Terziler	1,5	-	27	1,5	-
Serçiler	0,5	1	13,5	0,5	1
Çiftlik	1	1	22,5	1	1
Sarıbeğli	1	1	22,5	1	1
Sığırlı	0,5	-	9	0,5	-
Cedid	1	-	18	1	-
Ortaca	0,5	1	13,5	0,5	1
Kurşunlu	1	1	22,5	1	1
Türkmüş	1	1	22,5	1	1
Belen	1,5	-	27	1,5	-
Karacaviran	5	-	91	1	-

Cem'an yekûn hâne-hâ 49,5 muâf ve gayr-i muâf yalnız kırk dokuz buçuk hânedir. Beher hâneye hınta-i İslâmbol 18 keyl 1 şinik. Yalnız on sekiz keyl bir şinikdir. (mühür)

Bosna Sancağı'nda Pire Kazâsı'ndan Donanmâ-yı Hümâyûn'da Belgradlı Mehmed Ağa çavuşu iken Na'ra Limânı'nda ziyâde hasta olub Kal'a-i Sultâniye Burcu'nda vefât eden Hüseyin bin Abdullahın zâhirde vâris-i ma'rûfu olmayub ser-tüfengî veliyyü'n-niamı ma'rifetiyle tahrîr-i tereke ve müzâyede olub ...Ağa maiyyetinde asâkirden Pire Kazâsından ... hemşehrisi Ahmed nâm kimesne mu'mâ-ileyh ma'rifetiyle irsâline vâsî ta'yîn olunub ber-vech-i muharrer terekesi teslîm kılındığı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr olunur. Fî 21 Z. Sene 241.

Tüfenk 1 aded, 40 gurûş	Bıçak 1 aded 6 gurûş	Tabanca 1 çift, 10 para, 25 gurûş	Fermene? 1 aded, 39 para, 14 gurûş
----------------------------	-------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------

Müsta'mel çevgân 1 aded, 4 gurûş	Müsta'mel potur 1 aded, 20 gurûş	Heğbe müsta'mel 6 para, 2 gurûş	Seccâde müsta'mel 1 aded 2 para, 5 gurûş
Silâhlık takım 20 para, 5 gurûş	Müsta'mel şal 1 aded, 5 gurûş	Yağmurluk 1 aded müsta'mel 6 para, 6 gurûş	Müsta'mel kuşak 1 aded, 5 para, 1 gurûş
			Hırdavât 6 gurûş

Cem'an yekûn: 141 gurûş

Minhâü'l-ihracât para gurûş

Techîz i tekfîn 4 41

Deyn-i müsbit 5 4

Resm-i âdî 21 3

Harc-ı hademe 30 1

Dellâliye - 3

Sahhü'l-bâkî 88 yalnız seksen sekiz gurûşdur.

[vr. 91a]

Bin iki yüz kırk senesi rûz-ı Hızır i'tibâriyle Şa'bânü'l-muazzam on yedinci gününden kırk bir senesi rûz-ı Kâsımına gelince altı mâhda vukûbulan bâ-emr-i âlî matlûb kurbâs ve hatab bedeli ve bedel-i ağnâm ve 'amed-şüd eden mübâşirân hizmeti ve sâ'ir mürûr u 'ubûr masârîfâtı kazâ ve şehri ihtiyârleri ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le yegân be yegân hesâb olundukda ber-mu'tâd-ı âdet-i belde sülüs-i sülüsân i'tibâriyle tevzî' ve taksîm olundukda şehirde mütevattın İslâm ve reâyâ beyninde dahi sülüs ve sülüsân i'tibâriyle sülüsî İslâm ve sülüsânı milel-i selâseye tevzî' ve taksîm defteri ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur.

Gurûş

030 Bâ-emr-i âlî Yeniçeri beytü'l-mâlî için gelen çavuş ağaya verilen

- 750 Preveze'ye giden zahîre sefînesinin mübâşiri efendiye verilen
- 071 Donanmâ-yı Hümâyûnun mâ'-i lezîz için kumândâr yediyle Hâcî Kadrinin kalyonuna verilen
- 040 Kara Mustafa oğluna mâ'-i lezîz navlunu kumândâr yediyle verilen
- 015 Zift getürmeğe Paşa sefînesine verilen navlun
- 011 Peksimâd ve ağaç ve tekneci için verilen navlun
- 917
- 015 Âsitâne'ye gidecek iki aded Midilli'den gelen hatûnlara Gelibolu'ya kayık navlunu
- 016,5 Hacı Kadri'nin kayığına dümenlik için verilen
- 098 Yedi günde mâ'-i lezîz için kumândâr yediyle verilen
- 600 Devletlü kapudan paşa efendimizin emriyle Zekerya'nın kayığı için
- 119 Devletlü kapudan paşa efendimizin sefâinine doğrama ve gerek yevmiye için
- 1765,5
- 0177 Def'a mâ'-i lezîz için kumândâr yediyle verilen navlun
- 0184,5 Otuz sekiz günde donanmâ başağasına ve çavuşlarına verilen nân-ı 'azîz ve lâhm bahâsı
- 0060 Sardunya elçisi ağaya iki def'a Bozcaada'ya kayık navlunu kumândâr yediyle
- 0633 Elçi mühimmâtdârı kapucıbaşı ağaya verilen pirinç, lâhm, nân, revgân-ı sâde, revgân-ı zeyt, 'asel, kahve
- 2820
- 0125 Limni Cezîresi'nden Âsitâne'ye giden topçulara verilen kumânya
- 0150 Kırk senesi Cemâziye'l-âhirinde serdâr mektûbıçün verilen
- 0380 Tezkire husûsı için iki aded gelen mübâşir ağaya verilen
- 0850 Bâ-emr-i âlî matlûb buyûrulan hatab bedeli için ve mübâşiri çavuş ağaya
- 0200 Kal'a-i Sultâniye'ye mühimmât getiren çavuş ağaya verilen hizmet
- 4525
- 0750 Kal'a-i Sultâniye'ye ve tabyaların keşfi husûsıçün bâ-emr-i âlî gelen mîmar halîfesine verilen

- 0150 Kırk senesi Zi'l-hiccetü'ş-şerîfnde gelen serdâr mektûbuiçün verilen
4321 Mekteb konağına binâ olunan odalara alınan elvah ve mismâr ve gerek
döşeme bahâsı
0096 Humbaracıyân bâgirlerine müceddeden binâ olunan ahûra masrûfı
0018 Gelibolu'ya iki def'a menfî olan hatunlara kayık navlunu
9860
1618 Felemenk elçisi için gelen mühimmâtdâr kapucıbaşı ağaya yetmiş iki günde
olan masrûfı
0200 Martiye emrini getiren tâtâra verilen
0008,5 Alınan kürek ma'a süpürge
0020 Limni Cezîresi'ne kundak getüren kayığa peksimâd
0244,5 Yoklamacı efendinin filikasına olan masrûfı
11951
00078 Devletlü Kapudan Paşa Efendimizin gönderdiği ... ücreti için verilen
00150 Âsitâne'ye giden humbaracılara emr-i veliyyü'n-ni'am ile verilen kayık
navlunu
00150 Velâdet emrini getiren tâtâra verilen
06250 İşbû kırk bir senesinin ocaklık kirbâsı için verilen
18579
01800 Altı mâhda filikacılara mâhiyesi için verilecek mâhiye
03000 Ber-mu'tâd-ı kadîm verilügelen şehir kethüdâlığı
00500 Ber-mu'tâd-ı kadîm uşaklarına verilügelen
00988 Taşradan alınan akçe nemâsı için verilen
00300 Altı mâhda mürûr u 'ubûr eden misâfir hayvanlarına şâir saman bahâsı için
25167
00400 Humbaracılar kethüdâlığı ücreti için
00025 Humbaracıyân bâgirlerinin mahzeni ücreti
00030 Humbaracıyân bâgirlerinin ahûrları ücreti
00100 Yukaru hânın kerâstesı için verilen
00025 Humbaracıyân ahûrları ve saman mahzeni ta'mîrine masrûf
25747

- 00550 Bu def'a şaîr emrini getiren ağaya verilen hizmet
00050 Uşağına verilen
00065 Ber-mu'tâd-ı kadîm defter getiren ağaya verilen
04000 Devletlü veliyyü'n-ni'am efendi hazretlerine ber-mu'tâd-ı kadîm verilügelen
harc-ı sahh
00525 Kırk bir senesine mahsûben matlûb buyurulan ağnâm bedeli için bu hizmet
mübâşiriyesi
30937
[vr. 91b]
30937 Nakl-i yekûn
01000 Altı mâhda şehir kethüdâsı mâhiyyesi 'adem-i ivâresiyle? cümle ma'rifetiyle
muâvenet olunan
01000 Devletlü veliyyü'n-ni'am efendimizin dâire-i devletlerine harc olunan
mefrûşâtdan Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'na ihrâc olunan
00600 Millet-i Selâseye çuval bahâsı
00040 Humbaracılara minder süpürge mangal
33577
00700 'Înâyetlü dizdâr ağaya ber-mu'tâd-ı kadîm verilügelen
00120 Ali Beğ menzîli ücreti
00250 Faziletlü müftû efendiye
01000 İtyelmez Karyesi'ne â'id olan imdâdiye
00825 Faziletlü hâkim efendi hazretlerine harc-ı defter ber-mu'tâd-ı kadîm
verilügelen
00450 Harc-ı hademe ve kâtibiye ve muhzırıye
36922 Yalnız otuz altı bin dokuz (yüz yazılmamış) yirmi iki gurûşdur.

Sülûs-i

Derûn-ı şehirde mütevattın ehl-i İslâm hissesi : 4102 gurûş

Sülûsân

Derûn-ı şehirde mütemekkin milel-i Selâse hissesi : 8204 gurûş

<u>Karye-i</u>	<u>hâne</u>	<u>rub'</u>	<u>para</u>	<u>gurûş</u>
Kemâl	2	-	-	1106

Aşıklar	1,5	-	-	829,5
Kurşunlu	1	1	10	691
Saraycık	5	-	-	2765
Sarıcaeli	3,5	-	-	1935,5
Kalabalı	1,5	-	-	829,5
Akçayır?	3	-	-	1659
Yağcılar	0,5	-	-	276,5
Kus	6,5	-	-	3594,5
İtyelmez	10	-	-	5530
Sarıbeğli	1	1	10	691
Çiftlik	1	1	10	691
Terziler	1,5	-	-	829,5
Serçiler	1	0,5	30	413
Belen	1,5	-	-	829,5
Türkmüş	1	1	10	691
Ortaca	1	0,5	30	414
Cedid	1	-	-	553
Sığırlı	0,5	-	-	276,5

Hurrire bi-ma'rifet-i şer' vallahu te'âlâ

Es-seyyid el-Hâc Ahmed Necîb el-müvellâ hilâfet-i be-medîne-i Kal'a-i Sultâniye
nemmekâhü'l-fâkir ileyhi te'âlâ gufira leh

Mühür: El-Hâc Es-seyyid Ahmed Necîb

[vr. 92a]

Adapazarı Ermenînin ıtlak emrinin sûretidir,

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müşerri'în Kilidü'l-bahr Nâ'ibi mevlânâ zîde 'ilmuhu tevkî'-i
refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Ermeni tâ'ifesinden Adapazarlı
mütemekkinlerinden Varej Bedros nâm zımmî hilâf-ı rızâ harekete ibtidâr eylediği
bundan akdem Ermeni Patriği tarafından inhâ olduğuna mebnî ol-bâbda sâdır olan emr-i
şerîfim mûcibince Kilidü'l-bahr Kal'ası'na nefy ü iclâ' olunmuş ise de mesfûr fîmâ-
ba'd kendü halinde 'ırzıyla olub vazifesinden haric umûra karışmayub ticâretiyle

meşgûl olacağına kendüsü ve kazâ-i mezbûr ahâlisi taahhüd eylediklerinden bahsle mersûmun bu def'alık cürmünün afvıyla tahliye-i seb'li husûsunu İstanbul ve Tevâbi' Ermeni Patriği Karabet nâm râhib Südde-i saâdetim'e bir kıt'a memhûr 'arz-ı hâl takdîmiyle istid'â etmekden nâşî vech-i meşrûh üzere ıtlak olunması fermânım olmağın imdi sen ki nâ'ib-i mu'mâ-ileyhsin keyfiyet ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer hilâf-ı taahhüd hareket etmemesini mersûmun guş-i hûşına gereği gibi tenbîh ve telkîn ederek kayd-ı nefyinden tahlîs birle tahliye-i seb'line mübâderet eylemek bâbında fermân-ı alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imitsâlîmin mazmûn-ı ita'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahîren fî evâsıt-ı şehr-i Rebû'l-evvel sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Selh-i Ra. sene [1]241.

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müşerri'în Kal'a-i Sultâniye Nâ'ibi mevlânâ zîde 'ilmuhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, nefsi-nefis-i hümâyûn için mîrî kecesinden ? hıfz olunan erkek ve 'alâ ağnâmdan Beşiktaş Sâhillerine nakl (çıkamış) ve küllü yevm irsâli mu'tâd olan mikdâr-ı vâki' ağnamın Ortaköy Selhânesi'ne îsâline me'mûr Saye Ocağı neferâtından İsmail nâm şahsın Galata kasablarından Arnebud İsmail nâm kimesne ile uydırub esnâ-yı râhde ağnam-ı merkûmenin âlâsını enek zahire? ağnamıyla mübadele etmekte olduğu tahkîk kılınmış ve lede'l-istintâk kendüleri dahi ikrâr ve i'tirâf etmiş olub merkûmların bu hissiyâtına cür'etleri müceb-i töhmet olarak icrâ-yı te'dîbleriyle emsâlinin terhîbi lâzımeden olduğundan bahsle merkûman İsmail ve Kasab Arnebud İsmailin li-ecli't-te'dîb bir mahalle nefy ve tagrîb olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından hâlâ hassam Kasabbaşısı iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim es-Seyyid el-Hâc Mustafa dâme mecduhu bâ-takrîr-i ifâde etmekle vech-i meşrûh üzere merkûmanın kapu kethüdâsı mübâşeretle Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ü iclâ olunmaları fermânım olmağın imdî merkûmlar ahz ve mübâşir ta'yîn olunan Osman Ağa nâm kapu kethüdâsına teslîmen Kal'a-i Sultâniye'ye nefy ü iclâ ve irsâl olunmuş olmağla sen ki nâ'ib-i mu'mâ-ileyhsin vusûllerinde merkûmânı ol- tarafda menfiyyen meks ve ikâmet etdirdüb bilâ-fermân ıtlaklarından mücânebet ve

hatve-i vâhîde mahall-i âhara hareketlerine irâet-i ruhsât olunmak lâzım gelür ise mes'ûl ve mu'atab olacağını bilüb ana göre muhâfazaları esbâbınca istihsâle dikkat ve vusûllerini kapu kethüdâsı merkûm muâvedetiyle Der-saâdetim'e tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemek bâbında fermân-ı 'alışânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâil-i şehri Rebû'l-âhir sene ihdâ ve erbâin ve mi'eteyn ve elf.

Fî 19 R. sene [1]241.

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmî-i Kebîr Mahallesi câhib-i şer'den ... mevlânâ Molla Osman huzûrunda Emine Hatun menziline 'akd olunan meclis-i şer'î hatır-ı lâzımü't-tevkîrde zevcî medhûliyye işbû bâ'isü'l-vesîka Emin Ağa bin Halil mahzarında tasarrufât-ı şer'iyyesi ... olduğu hâlde bi't-ta'is-sâf ikrâr ve itiraf idüb zikr-i âtî hibenin .... değin silk-i mülkümde münselik ... olub (çıkmamış) vâki' bir taraftan Kamber Konağı Ümmetüllah Hatun menzili ve bir taraftan Balıkçı İbrahim Reis menzili ve bir taraftan Memiş Efendi oğlu Ahmed Hâce menzili ve bir taraf tarîk (çıkmamış) mahdûde mevrûsen mutasarrif olduğum menzilimin Ümmetüllah Hatun tarafından tahtânî bir sagîr oda ve bir ... ve bir çamaşur ocağı ve bir ahûr ve hizâsı ile nihâyetine vârinca bağçe ile mevkûfâtında iki oda ve sagîr sanduk ve kilâr ile nısf menzili zevcim Emin Ağa bin Halil nısf menzilin tevâbi' ve levâhıkı ile hibe-i sahîha-i şer'iyye ile hibe ve temlîk ve ba'de't-tahliye eşe teslîm eylediğimde olduğu meclis-i hibede ittihâb ve tesellüm ve kabul eyledim fi'mâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim aslâ ve kat'a alâka ve medhalim kalmayub zevcim Emin Ağanın mülk-i mevhûbı olmuşdur keyfe mâ yeşâ ve yehtâr mutasarrif olsun dedikde gıbbe't-tasdîk olduğu mâ vaka'a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu. Hurre fi't-tarîh gurre-i min-şehr-i Zi'l-hiccetü's-şerîfe li-sene erbâin ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl_____

... el-Hâc Mehmed Efendi

Ömer Ağa birâderi Süleyman Ağa

Kara Mustafa oğlu ... Reîs

Kuş oğlu Ahmed Ağa
Bakkal Yusuf Ağa
Aşçı Osman Ağa
Ve gayruhum.

Bayramiç Kazâsı'ndan Manav oğlunun te'diye-i deyn kaydı,
Biga Sancağı'nda vâki' Bayramiç Kazâsı sâkini müteveffâ Manav oğlu Hasan nâm
kimsenin evlâd-ı sigârı Süleyman ve Murtaza mallarından bundan müddet ve âhar ve
mukaddem Bayramiç Kazâsı'nda murâfaalarında vasîsi (çıkmamış) büyük karındâşı
Hüseyin üzerinde bin yüz elli gurûş mal-ı sagîrân zuhûr-ı edâsı bade't-tahkîm edâ
olunmayub işbû tarîhden bir sene mukaddem iddiâen vasî ile Nâ'ib Mehmed Selami
Efendi huzûrunda yine hükm-i şer'î ve vâlidesi Fatıma Hatûna mâl ... üzerinde
olmadığına yemin verilüb bin yüz elli gurûşdan beş yüz seksen gurûş 'an-nakd yüz elli
gurûş zeytün eşcârı tediye-i deyn olub bu def'a bâ-mutasarrıf âsâfi yine nâib-i mûmâ-
ileyhe i'lâm-ı şer'iyyesiyle ma'a-nemâ dört yüz kırk altı gurûş vasîsi Ebubekir bin
İsmail nâm kimesne ma'rifetiyle sagîr-i merkûme bâkî dört yüz kırk altı gurûş ve Kal'a-
i Sultâniye Mahkemesi'nde istibkâ ve deyn olduğu temessük gerüye redd olunduğu işbû
mahalle kayd şüid.
Fî 7 Z sene 241.

[vr. 92b]

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-yakîn,
râfi'û a'lâmi's-şer'ati ve'd-dîn, vârisû ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-
mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Anadolu'nun sağkolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine
varınca vâki' mevâlî-i fihâm zîdet fezâlihüm ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm,
ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîlâm kudât ve nüvvâb zîde fezâlihüm ve mefâhirü'l-emâsil
ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrühüm
tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, zât-ı hilâfet-simât-ı mülûkânem
mevhîbe-i cenâb-ı rabb-i 'izzet olan şîme-i kerîme-i şefkat ve merhamet muktezâsınca
inân-ı himmet vâlâ-töhmet bâ-hudârânem semt-i adâlet ve ... efkâr-ı haberiyyet asâr-ı
hıdvânem istihsâl-i asâyiş-i mâl-ı enâm ve istikmâl-i ârâmiş bel havâss ü avâma ma'rûf

olduğu misillü taraf-ı eşref-i şehriyârânemden mansûb vülât ve mutasarrıfının dahi himâyet-i fukarâ ve sıyânet-i aceze ve zuafâ emr-i ehemmine dikkat vâcibe-i uhde-i ‘ubûdiyyet ve me’ mûriyyetleri idüğü aşıkâr ve bu dakikaları gözedüb zîr-i âstân olan ahâli ve fukarâyâ bir gûne taaddîye mecbûr olmaları irâdesiyle havza-i hükûmetlerinde olan kâffe-i iltizâmât kendülere ihâle kılınarak tevsî’-i dâire-i maâş ve intiâşlarına i’tinâ olunmuş ve ol-vechle sekene-i memleket ve aceze-i ra’iyyete bâr ü kerrâtî müstelzem olur evzâ’ vukû’na mahall kalmamış olduğu bedîhî ve bedîdâr iken ‘uhdelerinde olan eyâlât ve elviyeden beher sene Mart esnâsında martiye nâmiyle akçe tahsîl eyledikleri bi’l-iktizâ tebeddülât vuku’ıyla sâbık ve lâhik olanların sarrafları beyninde bedel-i iltizâmât ve sâ’ireden dolayı Darbhâne-i Âmiremde rû’yet olunan muhâsebe defterlerinden müstebân olarak keyfiyet-i ma’lûm-ı şâhânem olub sâye-i şevket-vâye-i pâdişâhânemde mansıb zabt eden bi’l-cümle vüzerâ ve mîrimîrân kerrât-merre-i iltizâmât ve gerek vakt-i haza da hazariyye ve hengâm-ı seferde seferiyye misillü ... ve sâ’ir varidâta ‘adem-i kanâat ile bir kat dahi martiye ta’bîriyle akçe almaları iz’âc-ı fukarâyı müceb olduğu zâhir ve min küll-il-vücûh mizâc-ı adâlet imtizâc-ı mülûkâneme münâfî ve mugâyir olmakdan nâşî zîr-i zilâl merâhim ve işfâk-ı şâhânemde müstazîll olan fukarâ ve zuafânın himâyet u sıyânetleriyle taraf-ı eşref-i mülûkâneme bir kat dahi isticlâb-ı da’avât-ı hayriyyeleri zımnında fî-mâ-ba’d eyâlât ve elviye mutasarrıfı bulunan vüzerâ ve mîrimîrânın ihdâs eyledikleri martiye nâmiyle fukarâdan bir akçe almamaları husûsuna irâde-i mürâcaadan hıdvânem taalluk edüb ol-bâbda inâyet-efzâyı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı adâlet-makrûn-ı hüsrevânem mücibince bi’l-cümle vülât ve mutasarrıfına tenbîhi hâvî bi’l-fi’l sadrâzam sûtûde-şiyem ve vekîl-i mutlak kavîyy-ül- himem cânibinden başka başka müekked-i tahrîrât itâre ve irsâl olunmuş olmağın i’lâmen ve ifhâmen işbû emr-i celîli’l-kadrim isdâr ve sadrâzam tâtârlarından kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ahmed zîde kadrihu ile tesyâr olunmuşdur imdî siz ki mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ’ir mu’ma-ileyhümsüz, keyfiyet ma’lûmunuz oldukda mazmûn-ı fermân-ı adâlet-ünvânımı zîr-i hükûmetinizde herkese i’lân ve fukarâ ve zuafâ haklarında bu vechle dahi erzânî kılınan merhâmet-seniyyemi sagîr ve kebîr cümleye işâa ve beyân ederek bundan sonra vülât ve mutasarrıfın taraflarına ihdâs eyledikleri martiye nâmiyle bir nesne vermemeleri ve her hâlde himâyet u sıyânet olunarak sâye-i merâhim-vâye-i pâdişâhânemde asâyiş ve istirâhatlarıyla ... devâm-ı ‘ömr ü şevket-

şâhâneme muvâzabet eylemeleri vesâilini istihsâle ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı rızâ vaz' u hâlet vukû'nu tecvîzden begâyet tevakkî' ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfime i'timâd kilasız tahrîrâtı evâsıt-ı Zi'l-hiccetü'ş-şerîfe sene erba'în ve mi'eteyn ve elf.

15 M. sene 241.

[vr. 93a]

Düstûr-ı mükerrem, müşîr-i müfahham, nizâmü'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûf bi-sunûfi 'avâtîfi'l-meliki'l-a'lâ Biga Sancâğı Mutasarrıfı vezîrim Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-ikelâm zikr-i âtî kazâların kâdıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve iş erlerî zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından hâlâ İstanbul Duhân Gümrük Emîni Mehmed Hidâyet dâme mecdühunun takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn Darbhâne-i Âmirem tarafından zabt ve idâre olunmakda olan mukâta'âtdan İstanbul Duhan Gümrüğü'ne rabt ile idâresi ber-vech-i emânet 'uhdesine ihâle ve tefvîz kılınan vâridât-ı cesîme-i mîriyeden Memâlik-i Mahrûsem Enfiye Mukâta'âsı mülhakâtından nefsi Gelibolu ve Seddü'l-bahr ve Kilidü'l-bahr ve Eceâbâd ve Şarköy ve Evreşe ve Lapseki ve Kal'a-i Sultâniye ve Sultanhisarı ve Ezine ve Bayramıç ve Ereğli ve Biga Şehri ve Tuzla kazâları enfiyeciliği işbû bin iki yüz kırk iki senesi Ağustosun ibtidâsından Temmuz gâyetine varınca bir sene-i kâmile zabt ve idâre eylemek üzere zîde kadrühuya ber-vech-i emânet ihâle olunmağla sene-i merkûme mahsûben kazâhâ-i mezkûrede serbestiyyet üzere enfiyenin bey' ve fûrûhtu merkûm tarafından me'zûn âdemlerine mahsûs olub hilâf-ı nizâm âharı dahl ü taarruz enfiye i'mâl ve fûrûht eylememek ve edenler olur ise yedlerinde bulunan enfiyeleri ber-mûceb-i şurût cânib-i mîri için zabt ve

kendüleri zâbitleri ma'rifetleriyle te'dîb olunmak bâbında kalem-i mezbûrun zabt ve idâresi için şurûtu derciyle bir kıt'a emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â etmekle Hazine-i Âmirem'de mahfûz Bâşmuhâsebe defterlerine nazar olundukda zamân-ı zabtı Ağustos ibtidâsından olan Memâlik-i Mahrûsem'in Enfiye Mukâta'âsı mülhakâtından Der-'aliyyem ve Mora ve Yanya'da vâki' mîrî enfiye kârhânelerini idâreye me'mûr-ı emîn olanların kârhâne-i mezkûrelerde enfiye i'mâl eyledikleri mahallerde bir serbestiyyet üzere bey' ve fûrûhtu kendülerün ve taraflarından ta'yîn olunan âdemlerine mahsûs olub âharı enfiye i'mâl ve fûrûht eylememek ve enfiye husûsuna vüzerâ-yı azâm mîrimîrân-ı kirâm ve evkâf mütevellîleri ve kurâ zâbitleri ve havâss-ı hümâyûnun voyvodaları ve mütesellimleri ve subâşıları ve zuamâ ve erbâb-ı timâr ve müteferrika ve sipâh ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ve arabacı ve mehterân-ı hayme ve sâ'ir askerî ve ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından vechen mine'l-vücûh dahl ü taarruz olunmamak ve mîr-i kârhânelerinden mâ'adâ mukaddem ve muahhar ihdâs olunan kârhâneler her ne mahallde bulunur ise sedd ü bend bulunan enfiyelerini emîni ve âdemleri ma'rifetleriyle zecren-lehû cânib-i mîri için zabt ü girift olunmak mugâyir-i şurût hareket edenleri olur ise o makûleler li-ecli't-te'dîb ehl-i İslâm'dan ise zâbiti ma'rifetiyle ahz ve kal'a-bend ve ehl-i zimmet reâyâdan ise Der-'aliyyem'e ihzâr ve vaz'-ı kürek olunmak için Der-saâdetim'e arz ve i'lâm olunmak ve müste'men tâ'ifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri mîr-i fi'atıyla cânib-i mîri için zabt ve mübâyaa olunub kendüleri elçileri ma'rifetiyle te'dîb olunmak ve enfiye i'mâl ve fûrûht edenlerin kârhânelerini sedd ve bend olunmak iktizâ eyledikde hükkâm ve zâbitân taraflarından hilâf-ı nizâm mahkeme harcı ve â'idât mutâlebesi ve sâ'ir bahâne ile ta'tîl-i maslahat-ı mîriyyeye bâ'is olacak hâlâtdan mücânebet olunmak a'yân ve zâbitân taraflarından enfiye emînlerine işbû mahall vakfdır ve yahud mukâta'adır deyü muhâlefet etdirilmemek ve hilâf-ı nizâm enfiye i'mâl ve fûrûht edenleri enfiyeleri zabtında da'vâya tasaddî ederi olur ise mahallinde istimâ' olunmayub Der-saâdetim'e havâle olunmak ve sırran getürenleri esnâ-yı râhde derbend bekçileri ahz eylediklerinde mevcûd olan enfiyelerini cânib-i mîri için zabt olunmak mukâta'a-ı mezbûrun düstûru'l-'amel tutulan şurût-ı nizâm-ı mer'iiyesinden idüğü mukayyed olmağın mücibince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın zabtını hâvî işbû emr-i alişânım isdârıyla ırsâl olunmuşdur vusûlünde siz ki vezîr-i müşâr ve kudât ve nüvvâb mûmâ-ileyhimsiz bâlâda tahrîr ve beyân

kılındığı üzere mukâta'a-i mezbûrun mülhakâtından kazâhâ-i merkûm (çıkmamış) [vr.93b] sene-i mezbûreye mahsûben merkûme ihâle olunmuş olduğu ve şurût-ı nizâmı vech-i muharrer üzere Hazîne-i Âmirem defterlerinde mukayyed idüğü ma'lûmunuz oldukda mukâta'a-i mezbûrun ber-muceb-i şurût-ı nizâm-ı merkûm ma'rifetiyle zabt ve idâresi husûsuna muâvenet ve hilâf-ı şurût-ı nizâm taraf-ı âhardan dahl ü taarruz etdirilmemesine bezl-i cell-i himmet ve mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükmi-şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emri-şerîf-i celîli-ş-şân vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımı'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere 'âmil olub hilâfına kat'en rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. L. sene 240.

İşbû bin iki yüz kırk senesi mâh-ı Receb-i şerîf guresinden kırk bir Muharremi guresine gelince altı mâhda Kal'a-i Sultâniye kirâhânesinin şâir ve saman ve sürücü ve kethüdâ ve sâiyisi mâhiyeleri ve na'l ve mîh ve revgan ve masârifât-ı sâ'iresi ba'de'l-hesâb olan îrâdâtı masârifâtdan tenzîl olundukda dokuz bin yüz doksan iki gurûş düyûnı açık kalmağla imdâda muhtâç olub sülüs-i sülüsân i'tibâriyle tevzî' olundukda beher hâneye isâbet yüz otuz yedi gurûş otuz para ve sülüsü şehirde mütevattın müselleme ve reâyâ imdâdiyesi ber-vech-i âtî zikr olunur. Fî gurre-i M. sene 241.

Gurûş

225	Bulgarzâde'ye şâir bahâ
187,5	Rıdvan Ağa'dan alınan şâir bahâ
102,5	Saraycık Karyesi'nden Hacı Kasab'dan alınan şâir bahâ
150	Saraycık Karyesi'nden alınan saman çit 25
060	Okçular Karyesi'nden alınan saman çit 10
<u>284</u>	Hacı Halil Ağa'nın karzen verdiği
1009	
0695	Yusuf Ağa oğlu yetimine bâ-temessük
5188	Arslanca Câmi'-i şerîfine bâ-temessük
0630	El-Hâc İbrahim Ağa'nın suyolu evkâfına bâ-temessük
<u>0120</u>	Kirâhâneye bir senelik peşîn icâre
7642	

1000 Ber-mu'tâd tâtâr ağasına ve odabâşıya

0550 Hakim Efendiye harc-ı imza

9192

Derûn-ı şehirde mütevattın ehl-i İslâma ikrâz olunan sülüsün sülüsü: 376(çıkmamış)

Derûn-ı şehirde mütemekkin milel-i selâseye tarh olunan sülüsün sülüsânı: 6128

Karye-i	hâne	rub'	para	gurûş
Kemal	2	-	-	275,5
Aşıklar	1,5	-	-	207
Kurşunlu	1	1	7	172
Saraycık	5	-	30	689
Sarıcaılı	3,5	-	-	482,5
Okçular	3	-	10	413
Yağcılar	0,5	-	10	69
Kus	6,5	-	30	896
İtyelmez	10	-	-	1379,5
Sarıbeğli	1	1	7	172
Çiftlik	1	1	7	172
Cedid	1	-	30	137
Terziler	1,5	-	-	207
Serçiler	0,5	1	27	103
Belen	1,5	-	-	207
Türkmüş	1	1	7	172
Ortaca	0,5	1	27	103
Sığırlı	0,5	-	10	69

Cem'an yekûn hânehâ 44,5

[vr. 94a]

Kal'a-i Sultâniye reâyâsı Rûm tâ'ifesinden bundan altı mâh mukaddem medyûnen firâr iden Maydos'lu Gorgi nâm Mihail bakkal zimmînin ashâb-ı düyûnu eşhâs-ı müteferrika mütâlebesiyle ma'rifet-i şer'le ve pazarbaşısı ma'rifetiyle firârî vaktinde temhîr olunan dükkânı güşâd olunub mevcûd alât-ı lâzimesi ve eşyâsı bey' men yezîd

olundukda cem'an bin on dört gurûş mebâliğa bâliğ olub verilen mugâze icârı ve dellâliye ve harc-ı husûs ba'de'l-ihrac bâkî dokuz yüz yirmi sekiz gurûş Şehr Kethüdâsı el-Hâc Halil Ağa'ya teslîm olunub firârî Mihail zuhûr ider ise ashâb-ı düyûn beyninde guremâ olunmak üzere yine merkûm-ı el-Hâc Halil Ağaya kâimakâm ta'yîn olunduğu defter-i müfredât ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur.

... 1 aded, ma'a billur kase 6 aded 56 gurûş	... 18 gurûş	Revgan-ı zeyt desti 10, bir mikdâr posa-i revgan 5 para, 13 gurûş	(çıkmamış) 1 aded 7 gurûş	Hırdavât ma'a tehî sandıklar 9 gurûş
Tehî fuçı ve sandıklar 15 gurûş	Sagîr çekmece ve kutu ve tableler 5 para, 6 gurûş	İki aded terazi bir mikdâr iplik? 30 gurûş	Fuçı ma'a pirinç tahminen 10 kıyye, 25 para, 12 gurûş	Tembâki tahminen 10 kıyye, 10 para, 37 gurûş
Urgan 5 deste, kazevi (çıkmamış)	..., büber 3,5 kıyye, sabun 2 kıyye, kazevi 1 aded 5 para, 31 gurûş	Duhân 20 kıyye ma'a zenbil 25 gurûş	Kantar 2 aded, 25 gurûş	Revgan ... ma'a huniler ma'a bardak 12 gurûş
Duhânî Kızıldeli 64 kıyye, 16 para, 102 gurûş	Def'a duhân 103 kıyye, 24 para, 123 gurûş	Bafra duhânı 56 kıyye, tehî kazevi 3 aded, 8 para, 117 gurûş	Tehî zenbil köhne 6 aded, 25 para, 2 gurûş	Boğça duhânı 101 kıyye, 33 para, 335 gurûş

Cem'an yekûn: 16 para, 1014 gurûş

Minhâü'l-ihracât

gurûş

Dört buçuk mâhda müftî efendiye verilen mağâza kirâsı

36

Bey' olunan eşyâsına verilen dellâliye	20
Harc-ı husûs	30
Sahhü'l-bâkî	928

El-Hâc Halil Ağa'ya teslîm olunan yalnız dokuz yüz yirmi sekiz gurûşdur

Bâ'is-i tastîr-i defter oldur ki, Biga Sancağı mutasarrıflarına tahsîsen beher sene Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan verilügelen bin beşyüz altmış dört gurûş bedel-i maktû' mâl-ı mu'tâdesinin işbû ikiyüz kırk senesine mahsûben vakt-i cibâyeti duhûl etmeğin meblağ-ı bedel-i maktû' mezkûru cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le kazâ-i mezbûrede mevcûd kırk beş buçuk maktû' hânelere tevzî' ve taksîm olundukda iki para fazla ile beher hâneye otuz dörder gurûş on beşer para isâbet etmeğin mahalline teslîm için tahsîline me'mûr şehr kethüdâsı es-Seyyid el-Hâc Halil Ağa'ya verilen mûmzâ ve mahtûm ve maktû' defteridir ki ber-vech-i âtî zikr şüd. Hurrîre fî ez-gurre-i Muhârremü'l-harâm li-sene isneyn ve erbâin ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i	hâne	rub'	para	gurûş
Kus	7	-	5	240,5
Belen	1,5	-	2,5	51,5
Çiftlik	1	1	18,5	42,5
Yağcılar	0,5	-	7,5	17
Okçular	2,5	-	17,5	85,5
Türkmüş	1,5	-	2,5	51,5
Kemal	2,5	-	17	85,5
Kalabaklı	2	-	10	68,5
Ortaca	0,5	-	7,5	17
Aşıklar	8,5	-	2,5	51,5
Sığırlı	0,5	-	7,5	17
Sarıbeğli	1,5	-	2,5	51,5
Serçiler	-	3	11,5	25,5
Terziler	2	-	10	68,5
Saraycık	0,5	-	15	171.
Sarıcaili	3,5	-	12,5	120

İtyelmez 10 - 10 343,5

Kurşunlu 1,5 - 2,5 51,5

Hânehâ 45,5 yalnız kırk beş buçuk hânedir

Cem'an yekûn 1564 gurûş yalnız bin beş yüz altmış dört gurûşdur.

[vr. 94b]

Bâ'is-i defter oldur ki,

İşbû bin iki yüz kırk senesi rûz-ı Kâsımından rûz-ı Hızıra gelinceye kadar altı mâh zarfında Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan mürûr u 'ubûr eden tâtârân ve mübâşirân ücretleri ve kırk senesine mahsûben bâ-fermân-ı âlî matlûb-ı cihândârî buyûrulan kalyoncu bedeliyesi ve kırk senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb-ı şehriyârî buyûrulan gabyâr bedeliyesi ve sefâ'in-i hümâyûn için kızâklık nakliyesi ve kırk senesine mahsûben bâ-emr-i cihândârî buyûrulan güherçile bedeliyesi ve fulika mâhiyesi ve kâffe-i umûr-ı vilâyet zımında vukû' bulan masrûfâtı kazâ-i mezbûrenin erbâb-ı ... ve fukarâ ve ihtiyârânı ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le yegân yegân kitâb ve hesâb ve derûn-ı defterde tasrîh ve beyân olunduğu üzere cümleye tefhîm olunub bermu'tâd-ı kadîm altı aylık şehir kethüdâsı ücreti dahi zamm olundukda zeyl-i defterde nâtik olduğu üzere min-haysi'l-mecmû' yirmi sekiz bin dört yüz elli gurûş yirmi paraya bâliğ olub ber-mûceb-i â'det-i belde mebâliğ-i müctemia-i mezkûreden kazâ ve kasaba sülüs-i sülüsân olmak üzere kazânın sülüsân hissesi medîne-i mezbûre kurâlarında mevcûd olan kırk dört buçuk hâneye tevzî' ve taksîm olundukda beher hâneye dört yüz yirmi altı gurûş dokuz para isâbet edüb ber-vech-i muharrer hisse-i musîblerin edâya taahhüd etmeleriyle hâlâ medîne-i mezbûre Şehr Kethüdâsı es-Seyyid Hüseyin Efendi yedine verilen müzmâ ve mahtûm tevzî' defteridir ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur. Hurrire fî'l-yevmü's-sâbi' ve'l-ışrîn min-şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam sene erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Gurûş

017 Kemer sâhasında inşâ olunan sefâ'in-i hümâyûnun mimârbaşısı vürûdunda

Gelibolu'ya piyâde navlunu verilen

052,5 İpsara akdarmalarının fulikası ta'mîrine kumândar ma'rifetiyle verilen

018 Donanmâ-yı Hümâyûn sefâinlerine hatab irsâlinde kumândar ma'rifetiyle

- piyâde navlunu
- 015 Mukaddem olan rûz-ı Kâsım tevzî-i puslalarıçün faziletlü hâkim efendinin
itbâilerine verilen
- 050 Tevzî'-i mezkûr defter-i sahh keşîde buyuruldukda defter getüren Hafız Çavuş
Ağa'ya verilen
- 152,5
- 250 Mürûr tezkiresi ve altûn fermânıyla vürûd iden mübâşirâna verilen hizmet-i
mübâşiriye
- 200 Kemer sahasında inşâ olunacak sefâin-i hümâyûn için kat' olunan yüz
kıt'a koğuşların kat'iyesi için verilen
- 017 Ve Elçi oğlu mesfûra verilen kahve 1 kıyye ve duhân 2 kıyye
- 276 30 para, Mısır Kâhire tarafından vürûd iden esblere Ermeniler Kahyası
ma'rifetiyle bâ-defter-i müfredât olan masârîf
- 011,5 Donanmâ-yı Hümâyûn'dan vürûd eden zindanda mahbûs olan esirlere Etmekci
Manol yediyle verilen nân-ı 'azîz 115 aded
- 907,5
- 015 Donanmâ-yı Hümâyûn levâzmâtîçün verilen cild-i ağnâm 15 aded
- 054,5 Kumandar oğlu kayığı ile Limni Cezîresi'ne irsâl olunan tüfenklere verilen
navlun ve kumânya bahâ
- 309 Devletlü İsmail Paşa hazretlerine bâ-defter-i müfredât masârîfât
- 155 Der- 'Aliyye'den vürûd eden humbaracıyâna Ezine'ye verilen bargir 31 re's
- 330 Arnebud Hasan Beğe on altı gün kendine ve askerine bâ-defter-i müfredât
masârîfât
- 1771 10 para
- 0065 10 para, Devletlü Kapudan-ı Deryâ efendimizin sertüfengîsi Ahmed Beğın
hayvanlarına şâir 16,5 keyl ve saman bahâ
- 0026 Kör İbrahim Paşa hazretlerinin tarafından vürûd eden tüfenkîbaşısı
hayvanlarına şâir ve saman bahâ
- 0100 Biga hâkimi ve kazâların ihtiyârleri masârîfât
- 0100 Ezine Voyvodası Hacı Derviş Ağa ma'a hayvanât
- 0041 Arslanca Mahallesi konağına bâ-defter-i müfredât masârîf
- 200

2103

0018,5 Der-‘aliyyem’den vürûd iden humbaracıyân(a) verilen ta’yînât lahm-ı ganem
5 kıyye, pirinç 5 kıyye, revgan-ı sâde 1 kıyye, revgan-ı şem’ 1 kıyye,
nân-ı ‘azîz (çıkمامış)

0050,5 Yoklamacı efendinin konağına masârif çivi 13 aded, kerâste 27 aded, ustâdiye
4 aded

0150,5 ... ve devletlü Yusuf Paşa hazretlerinin karındâşı Mehmed Beğ vürûdlarında
bâ-defter-i müfredât masârifât

0054 Biga kazâsı tarafından kerâste husûsu için vürûd eden çavuşa hizmet 48
aded bargir kirâsı Lapseki’ye (çıkمامış)

0368 Kırk senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb-ı cihândâri buyurulan
güherçile bedeliyesi ve hizmet mübâşiriyesi

2744,5

0016 Mübâşir-i merkûme Ezine’ye verilen bargir kirâsı

1250 Kırk senesine mahsûben devletlü Kapudan-ı Deryâ hazretlerinin ber-mu’tâd
verilügelen taâmiyesi

0038 İki kıt’a kızâklık için vürûd eden çavuşa verilen hizmet ve bargir kirâsı

0028,5 4 para, Seddü’l-bahr ‘asâkirine verilen ta’yînât nefer 11

0011,5 Yoklamacı Efendinin fulikasına on üç ... demür 3,5 kıyye, kebîr çivi 4 aded,
demür yeke 1 aded

4088,5

1000 Kırk senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb buyûrulan gabyâr bedeliyesi

0800 Biga Kazâsı’ndan kat’ olunan iki kıt’a kızâklık nakliyesi

0050 ‘Adâlet emriyle vürûd iden tâtâra verilen hizmet mübâşiriyesi

0100 Sarrâf hazret-i veliyyü’n-niamı ma’rifetiyle tâtâra verilen hizmet mübâşiriyesi

0005 Humbaracıyân bargirlerinin ahırlarına kiremid aktarmasına üstâdine 2 aded

6043,5

0001 Humbaracıyân ahırlarına çivi bahâ

0023,5 10 para Yoklamacı efendinin fulikasına ıskarmoz demürü 7 kıyye, direk demürü
1 aded, halka 10 aded, bogata 10 aded

1753 Bâ-emr-i âlî Rûmeli cânibine matlûb cihândâri buyurulan sekiz re’s deveye

201

verilen meblağdan hisse-i (çıkmamış)

0002 Fulikaya urgan 1aded

0100 Ankara'dan menfî Hakkı Paşa Efendimizin imâmı efendi nefer 3, hayvan 3,
yevm-i beytûnet 20

7923 34 para

[vr. 95a]

7923 34 para, Nakl-i yekûn

0006 Pire Mehmed Çavuş Lapsekiye bargir kirâsı

0022,5 Âsitâne-i 'Aliyyem'e irsâl olunan kirpas navlunu verilen

0624 Devletlü Galib Paşa Efendimizde bâ-defter-i müfredât masârifât

0005,5 Der-mahzen olan mübâyaa etmekçilere verildikde kileciye verilen

0260 Mısır Kahire'den vürûd eden Hazine-i Âmire irsâliyiçün Lapseki'ye kadar
verilen araba 26 beheri 10 gurûş

8841

0020 Gelibolu'ya nefy olunan 'avretlere verilen piyâde navlunu

0005 Fulikaya demir kızâklık ağaç 2 aded

0015 Âsitâne'ye irsâl olunan 'avrete kayak navlunu verilen

0050 Limni Cezîresiyçün vürûd iden tob kundaklarının çavuşuna verilen hizmet

0176 Ermeniler kahyası ma'rifetiyle Biga Kazâsı voyvodasına bâ-defter-i masârifât
9107

0061 Ermeniler kahyası ma'rifetiyle Balya Ağası itbâisine bâ-defter-i masârif

0050 İsmail Ağa'nın konağında altı derviş hayvanlarıyla masârif

0036,5 Der-'aliyye'den vürûd eden Trata'ya ketân ... ve sirke bahâ

0088 Yoklamacı efendinin konağına minderlik penbe bezi top 22

0003,5 Üstâdiye ve iplik bahâ

9346

0226,5 Yün kıyye 226,5

0003 Konak tathîrine

0036,5 Çerçeve bahâ İsmail Ağa'ya verilen

0146,5 Şehr kethüdâsı konağına bâ-defter-i müfredât-ı masârif

0016,5 Yoklamacı efendinin yasdıklarına asdar top 3

9775

1620 İşbû rûz-ı Hızırdan altı mâh fulika mâhiyesi nefer 9 beherden 30 gurûş

0575 Yirmi nefer kalyoncu neferâtının beheri yirmi üçer gurûşdan verilecek

0400 Yüz kıt'a ağaçların kat'ıyesiyçün elçi oğlu zimmîye verilecek ...

0120 Uzun Ali Beğ'in menzili icâresi

0030 Humbaracıyân bargirlerinin ahırları icâresi

12520

00100 Bargir-i mezkûrları için Yukaru hâne icâre

00025 Humbaracıyân bargirlerinin saman mahzeni icâresi

00048 Otuz dokuz senesi mübâyaasından tahsîl olunub der-mahzen olunub ba'de-
ihrac olundukda zuhûr iden noksân hinta 8 keyl

00050 Otuz dokuz senesi bâ-emr-i âlî matlûb buyûrulan mübâya isti'câline
verilen hizmet mübâşiriyesi

01000 Devletlü Galib Paşa hazretlerinin vürûdlarında yirmi beş re's deve beheri 40
gurûş

13743

00500 Gön ve revgan-ı zeyt ve çerviş ve kerâste ve düvel gemilerine ve boğazdan
taşra verilmek için vürûd iden emr-i âlî hizmet

00500 Otuz dokuz senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb buyûrulan kirbâs
Tersâne-i Âmireden gerü geldikde mübâşire verilen

01000 Mürûr fermânıyla ve Farîsi ketânleri isti'mâl olunmak için emr-i âlî ve
sikke fermânı için kethüdâ beğ sadâret-penâhi itbâ'ine

00250 Ağa-yı merkûmun uşaklarına verilen hizmet

00040 Receb-i şerîf guresinden hamamcı paşadan bâ-tahvîl alınan bin gurûş iki
mâhiye

16033

00150 Ali Beğzâde Hasan Ağa'nın iki menzilde ta'mîr masârıfı

00040 Merhûm İsmail Ağa'dan menzilhâne alınub iki mâh nezâretimizde olub hîn-i
defteriye verilen menzilhâne icâresi

00700 İnâyetlü dizdâr ağa hazretlerine ber-mu'tâd verilügelen

00200 Sarrâf hazreti veliyü'n-ni'amı ma'rifetiyle tâtâra verilen hizmet

00250 Sarrâf hazreti veliyü'n-niamı ma'rifetiyle sadrâzam çûkadârı Osman Ağa'ya verilen

17373

00250 Faziletlü müftû efendi hazretlerine ber-mu'tâd verilügelen

04000 Devletlü merhametlü veliyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin hazine-i âliyelerine verilügelen harc-ı sahh âlî

03000 Ber-mu'tâd şehri kethüdâsına verilügelen mâhiyesi

00500 Ber-mu'tâd uşaklarına verilügelen

01000 Devletlü veliyü'n-ni'am efendimizin dâ'ire-i devletlerine ve birûn-ı ağavân konaklarına ta'mîri masârîfât sancak defterinden tarh olunub (çıkılmamış)

26123

01000 Ber-mu'tâd-ı kadîm İtyelmez Karyesi'ne verilügelen imdâdiyye

00640 Faziletlü hâkimü'l-vakt efendi hazretlerine bâ-emr-i âlî beher gurûşda verilügelen harcı imzâ

00450 Kethüdâ-yı kâtibiye ve hüddâmiye ve muhzırıye

00200 Harc-ı ez-defter ber-mu'tâd-ı mâl-ı maktû' ve gayr tevârüd iden umûr-ı mühimme için hâkim efendiye verilen harc-ı sened

28450 Yalnız yirmi sekiz bin dört yüz elli gurûş yirmi sekiz paradır

[vr. 95b]

Derûn-ı şehirde mütevattın ehl-i İslâma ifrâz olunan sülüsün sülüsü: 3161 gurûş

Derûn-ı şehirde mütemekkin milel-i Selâseye tarh olunan sülüsün sülüsânı: 6322 gurûş

Karye-i	hâne	rub'	para	gurûş
Kemal	2	-	18	852
Aşıklar	1,5	-	13,5	639
Kurşunlu	1	1	11,5	532
Saraycık	5	-	5	2131
Sarıcaili	3,5	-	31,5	1491
Kalabaklı	1,5	-	13,5	639
Okçular	3	-	27	1278
Yağcılar	0,5	-	4,5	213

Kus	6,5	-	58	2769
İtyelmez	10	-	10	4262
				-1000 bin gurûş imdâdiye ihrâcı
				3262
Sarıbeğli	1	1	11	532
Çiftlik	1	1	11	532
Terziler	1,5	-	13	639
Serçiler	-	3	27	319
Belen	1,5	-	13	639
Türkmüş	1	1	11,5	532
Ortaca	-	3	27	319
Cedid	1	-	9	426
Sığırlı	0,5	-	-	213

Hurrire bi-ma'rifeti'l-vücûh ve ma'rifet-i şer'

Es-Seyyid el-Hâc Ahmed Necîb el-müvellâ hilâfet-i be-medîne-i Kal'a-i Sultâniye nemmekâhü'l-fâkir ileyhi azze şânühû te'âlâ gufira leh

Mühür: El-Hâc es-Seyyid Ahmed Necîb

Kılâ-ı şâhâne kış zahîresi için bâ-emr-i âlî Hâdimzâde Ali Beğ ma'rifetiyle tabh olunan iki bin beş yüz kantâr peksimâd levâzımı altı bin iki yüz elli keyl hinta Biga Sancâğı'nda kazâhâ-i mezkûre beher keyl üçer buçuk gurûş birer râici ile tevzî' ve taksîm olunub peksimâd-ı mezkûrun hintası kayd şüd. Fî 7 Z. sene 240

Cem'an keyl İslâmbolî: 6250 aded yalnız altı bin ikiyüz elli keyldir

<u>Kazâ-i</u>	<u>keyl</u>
Sultâniye	499
Biga	877
Dimetoka	301,5
Ezine	832
Balya	1059
Çan	874
Avunya	622,5

Lapseki	499
Bayramiç	686

Bâdî-i tahrîr-i defter oldur ki,

Bin iki yüz kırk bir senesi(ne) Muharremine mahsûben bâ-emr-i âlî Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan ber-mûceb-i sûret defter-i mümzâ matlûb-ı tâcdârî buyurulan altı yüz yirmi gurûş emvâl-i nüzûl ve 'avâriz ve elli dört gurûş bedel-i muâvenet ve yüz altmış gurûş imhâliye ve on beş gurûş kolculuk üzerine ber-mu'tâd-ı hakimü'l-vakte vaz' olunagelen iki yüz elli gurûş harc-ı defter ve on gurûş huddâmiyesi dahi zamm olundukda cem'an bin yüz dokuz gurûş bâliğ olmağın cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mebâliğ-i müctemia-ı mezkûre kazâ-i mezbûrenin otuz beş aded nüzûl ve avârizhâneleri üzerine tevzî' ve taksîm olundukda yirmi para fazla ile beher hâneye otuz bir gurûş yirmi sekiz para isâbet etmeğın tahsîline me'mûr Şehr Kethüdâsı el-hâc Halil Ağa yedine verilen defter-i mümzâdır ki zıkr şü'd. Hurrire fi'l-yevmü'l-evâhir-i min-şehr-i Muharremü'l- harâm sene vâhid ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i	hâne	para	gurûş
Kus	2	16	63
Sarıcaılı	3	4	95
Saraycık	1	8	31,5
Kemal	5	-	158,5
Belen	2	16	63
Kurşunlu	2	16	63
Çiftlik	1	8	31,5
Terziler	2	16	63
Türkmüş	2	16	63
Ortaca	2	16	63
Yağcılar	1	8	31,5
Kalabaklı	2,5	10	79
Okçular	3,5	18	110,5
Serçiler	2	16	63
Sığırlı	1	8	31,5

Saribeğli 1 8 31,5

İtyelmez 2 16 63

Cem'an yekûn hânehâ: 35 yalnız otuz beş hânedir

Beher hâneye otuz bir buçuk gurûş sekiz paradır

[vr. 96a]

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm mevlânâ Boğazhisârı Kadısı zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân hademe-i Devlet-i 'Aliyyem'den Karabiga İskelesi mübâyaacılığı 'uhdesine ibka' kılınan Hâdimzâde Mîr Ali zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve sâ'ir iş erlerî zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Astâne-i Saâdetim'de mukîm ibâdullahın tevsî' akvât-ı yevmiyeleri için Karabiga İskelesi'ne merbût kazâlardan işbû idrâka takarrüb eden iki yüz kırk senesi mahsûlünden olmak üzere sâbıkları misillû ma'lûmü'l-mikdâr keyl zahâir mübâyaası tertîbi 'adet-i mukarrere umûr-ı taksîrden olub ancak bu makûle mübâyaa zahîresinin emr-i tahsîli ba'zı tama'kâr kimesneler bir bir takrîb ile der-'uhde edüb vesîle-i celb-i mâl ittihâz eyledikleri tahkîk-gerde-i şâhânem olan mevâddan olmağla sen ki mübâyaaacı mîr-i mü'mâ-ileyhsin her vechle sadâkat ve istikâmet ve levâzım-ı reâyâ-perveriye riâyet-i me'mûl-mülûkânem olmakdan nâşî mücerred sen ki bilâd ve enhâya bu vesile ile zulm ve taaddî vukû'a gelmemek ve müretteb olan zahâir senesi içinde müttakî tamâmca yerlü yerinden tahsîl olunmak irâdesine mebnî sene-i merkûmeye mahsûben zikr olunan Karabiga İskelesi'ne merbût kazâlardan müretteb zahâirin mübâyaa ve irsâli husûsu bu def'a uhdesine ibkâ kılındığına binâen derûn-i emr-i şerîfime mevzû'an irsâl olunan memhûr ve mümzâ sûret-i defter nâtik olduğu üzere sâlifü'z-zikr Boğazhisârı Kazâsı'na tarh ve tahmîl olunan bin iki yüz keyl-i İstânbulî hinta ile ol-mikdâr şâiri demürlü ve temgâlû sahîhu'l-ayâr İstânbulî kile ile kemâl-i hakk u adl üzere devr keyl etdirerek heman harman yerlerinden müttakî mübâyaa ve tahsîl ve iskele-i mezkûreye nakl ve tenzîl ve sefâine tahmîlen peyâ-pey Der-saâdetim'e irsâl ve Anbâr-ı Âmirem'e teslîmi husûsuna mezîd-i sa'y ve gayret eylemek fermânım olmağın hâsseten işbû emr-i âlişânım isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde mevsim-i şitâda Der-saâdetim sekenesine iktizâ eden zahâirin beher hâl bu makûle zahîre hâsıl olan kazâlardan tedârik ve isticlâbına

mütevakkıf olmakdan nâşî ber-müceb-i sûret-i defter kazâ-i mezbûrun sene-i merkumeye mahsûben tertîb olunan zahâir-i merkûmenin fi'ât-ı kadîme-i mîriye üzere hıntanın beher keyl-i İstâbulî altmışar ve şâirin otuzar akçeden lâzım gelen bahâları ma'rifet-i şer' ve ma'rifetinle 'an-nakd ashâbına edâ ve teslîm olunmak şartıyla bi-mennihî te'âlâ mahsûl-i cedîd idrâkinde hemân harman yerlerinden mübâyaa ve tahsîl ve sefâine tahmîlen Der-saâdetim'e tesbîli husûsuna ikdâm ve sür'at eyleyesin şöyle ki işbû zahâiri Astâne-i Saâdetim'e sekenesinin akvât-ı yevmiyeleri için müretteb ve matlûb olduğundan bir keyl ve bir habbesinin te'hîre dûçâr ve giriftâr olmasına rızâ-yı mülûkânem olmadığı gibi fukarâ-yı ahâlî ve ra'iyetin mezâlim ve taaddiyâtdan vikâyeleri matlûb-ı şahânem olmağla ittikâ zikr ü beyân olunduğu üzere işbû maslahatın uhdene ihâle olmasından maksûd ancak matlûb-ı tâcdârânem olan üslûb-ı hasene ve etvâr-ı müstahsene ile tanzîm-i maslahat emrinin husûlü idüğü ma'lûmun oldukda ana göre mutebassırâne hareket vukû' bulacak masârifin mukâbelesinde mîrî mübâyaa hakkında cârî olduğu üzere ber-mu'tâd-ı kadîm ahz olunacak ondalıktan mâ'adâ tuzluk ve kilebâşî ve mübâşiriye ve tezkire akçesi nâmı ve nâm-ı âhar ile bir nesne taleb ve ahzıyla fukarâya taaddî olunmakdan mücânebet ve hîn-i teslîminde icâb eden fi'ât-ı mîriyelerini tamâmen edâ ve teslîme dikkat ve tahsîl-i zahâirden ednâ derece tehâvün ve kusûr-güne vaz'-ı tecvîzden ve kimesnenin hakkını ketm ü ihfâdan ve devâ'ir ve hakkâniyetden hâric harekete cesâretten tevakkî' ve mübâ'adet ve hissesini vakt ü zamânıyla idâre tereddüd ve muhâlefet edenlerin te'dibât-ı lâzımleri icrâsıyçün evvel-i emrde keyfiyetlerini Der-'aliyyem'e tahrîr ve inhâya müsâra'at ve ba'zı hizmet mukâbelesinde mu'âf olan mahallerin mevâdd-ı sâ'irede mu'âfiyetlerine hâlel gelmeyerek kadîme üzere 'amel ve i'tibâr olunmak şartıyla mahallinde ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifet ve ittifâkıyla tanzîm olunan tevzî defteri mücebince mu'âf ve gayr-ı mu'âf ve havâss ve evkâf cümlesi siyyân ve yeksân tutulub bu bâbda kimesnenin öZR ü illetine havâle-i sem' ve i'tibâr olunmayarak zahâir-i matlûbenin harman yerlerinden mübâyaa ve tahsîl ve mültezim makûlelerin hisselerine isâbet ile ma'rifet-i şer' ve ma'rifetin ve cümle ma'rifetiyle tarh ve tahmîl olunan zahâiri tamâmen vermedikçe öşrlerinin harman yerlerinden kaldırılmaması husûsuna ikdâm ve gayret ve muâfiyet ve serbestiyet iddiâsı ve bahâne-i sâ'ire ile hiç ferde inâd ve muhâlefet etdirilmeyerek celb-i zahâir husûsuna dikkat eyleyesin ve siz ki kadı ve âyân ve zâbitân mü'mâ-

ileyhüm ve sa'irlerisiz siz dahi rızâ-cûyâne hareket ve ber-vefk-ı fermân-ı âlişânım husûl-i (çıkmamış) emrine dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur hükmi-şerîfime vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emri-şerîf-i celîli'ş-şânımın mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Fî 3 M. sene 241.

[vr. 96b]

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l- fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidû erkânî's-sa'adeti ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûf-i 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağkolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı 'azâm edâma'llâhü te'âlâ iclâlehum ve 'âzamü'l-ümerâ'i'l-kirâm akazimü'l küberâi'l-fihâm ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrimîrân-ı kirâm dâme ikbâluhum ve akâzî kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-yakîn râfi'û a'lâmi'ş-şerî'ati ve'd-dîn vârisû ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâilühum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm kudât ve nüvvâb zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve vesâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, bundan akdem Darbhâne-i Âmirem'de yüz para fî ile kat' u darb olunan rub'iyenin râici yüz paraya olarak işbû rub'iyede her ne kadar cânib-i mîriye zarar ve hasar tertîb eylediği aşikâr ise de külliyyetlü kat' u darb olunur sikke olmayarak mücerred muâmelât-ı seniyyede sühûleti müceb olmak için tertîb iden muzır ve ziyâna bakılmayub ibtidâsından şimdiye dek mâhiyye yüz elli iki yüz binden ziyâde rub'ie kat' u darb ve neşr olunmuş iken yine çarşu ve pazarda irâesi bir dane rub'ie bulunmayarak erbâb-ı ihtikâr bu rub'ie maddesini kendülere bir nev' kâr ittihâzıyla bir taraftan hafıyy ü celli rub'ie cem ve iddihâr ve üçer gurûş alub vermediği i'tiyâd ve taşralarda rub'iyenin revâcı açıktan açığa üç gurûş olduğundan muhtekir ta'ifesi ber takrîb ellerine geçen rub'iyeyi taşralara göndermediği mu'tâd ederek bu keyfiyet Der-saâdetim'de rub'iyenin fakrânıyla muâmelât-ı nâsın suûbeti müceb olmuş ve bu cihetle

rub'îye maddesine fesâd-ı tareyan eylemiş olduğundan fesâd-ı mezkûrun def' ve imhâsıyla hem teksîr-i envâ-ı sikkeyi müceb ve hem bir daha ziyâde ve noksân alınub verilmemeği müstevcib olur sûret-i hasenenin istihsâli lâzım gelmiş ve el-hâletu hazihi on iki gurûş râic olan Adlî altunun nısfı altı gurûş olduğundan Adlî altını sikkesine şebîh olarak Adlî rub'îyesi kat' u darb ile Adlî altun hesâbınca üç gurûş râic olması ve altmış paraya râic olan Altmışlığın dahi teksîr-i envâ' nukûd zımnında nısfı olarak zolata kat' olunub otuz paraya alınub verilmesi bu def'a ittifâk-ı ârâ ile karâr-gîr olarak ol-vechle tanzîmine irâde-i seniyye-i mülükânem taallukuyla ol-bâbda şeref-sahife-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı cihândarânem mûcibince husûsu mezbûr zımnında Der-saâdetim'de lâzım gelenlere ve Anadolu ve Rûmeli'nin üçer kollarına ve sâ'ir iktizâ edenlere mahsûs fermânlar isdâr ve tesyâr kılınmış olmağla siz ki vüzerâ-yı azâm ve mîrimîrân ve mevâli ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhümsiz siz dahi keyfiyeti zîr-i hükûmetinizde iktizâ edenlere i'lân ve işâat ederek fimâ-ba'd on iki gurûş râic olan Adli altunun rub'îyesi olmak üzere müceddeden kat' u darb olunacak rub'îye Adlî altını hesâbınca üç gurûş ve zolata Altmışlık hesâbıyla otuz paraya alınub verilüb ziyâde ve noksân ahz-ı i'tâ olmaması ve sâ'ir ecnâs-ı nukûd ve altun dahi radde-i müstakırrisini tecâvüz etmemesi esbâb-ı vesâilini istihsâl ve istikmâle bi'l-ittifâk ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve ihtimâmen mahsûsen işbû emr-i celîli'l-kadîm isdâr ve sadrâzam kethüdâsı Enderun Ağavatından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Dervîş Abdurrahman zîde kadruhu ile tesyâr olunmuşdur imdî keyfiyet ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareketle icrâ-yı lâzime-i kârgüzârî ve reviyete bi'l-ittihâd bezl ü sa'y ve miknet ve hilâf-ı vaz'-ı irâet-i ruhsâtdan begâyet ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûnıyla 'amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Fî 25 Ş. sene 40

Pirinç mebâliği tahsîliyün verilen i'lâm sûretidir

Mısır tüccârlarından Mehmed Ağa işbû tarîhden yirmi mâh mukaddem Kal'a-i Sultâniye'ye vürûdunda yedinde mevcûd pirinçden ihrâç eylediği yüz on iki zenbil

pirincin kırk iki zenbili Kal'a-i Sultâniye esnâfına vâde ile bey' olunub ve sekiz zenbili Kilitül-bahr Kal'ası esnâfına bey' olunub ve elli zenbili Boğaz Muhâfızı Devletlü Hazret-i müşârü'l-ileyh kilârına verilüb vâdesi tamamında mezbûr tüccâr Mehmed Ağa kazâ-i mezbûre gelüb zimem-i nâsda olan hakkını ba'de'l-ahz vefât etmiş olub zimemâtını tecessüs ve tahsîli mübâşeretiyile vürûd iden Ali Ağa bin Hüseyin Ağa muvâcehesinde Kal'a-ı Sultâniye Pazarbaşı ma'rifetiyle esnâfân huzûr-ı şer'e celb olunub her birilerine suâl olundukda bundan yirmi iki mâh mukaddem mâh-ı Şevvâl-i şerîfde mezbûr Mehmed Ağa'nın bizlere vâde ile bey' eylediği kırk iki zenbil piriñ bahâsı iki bin dokuz yüz doksan üç gurûş dört para Abdülhalil oğlu Hasan Ağa ma'rifetiyle tüccâr Mehmed Ağa'ya olan ve tecezzî-i vâdesi tamamında kırk senesi Saferin on beşi târîhiyle tamâmen edâ eyleyüb mezbûrdan kabz eyleyüb zimmetlerimizde piriñ bahâsı kalmadı cevâblarına beyyine suâl olundukda Veliyiddin bin Abdullah Hasan bin Nurullah meclis-i şer'de şehâdetleriyle her birilerine halef billâhi'l-a'lâ verilüb bir şey zuhûr etmeyüb ve sekiz zenbil piriñ bahâsı Kilitül-bahr esnâfının ve bunları beş yüz altmış bir gurûş altı para suâl olundukda anlar dahi zimmetlerinde piriñ bahâsından habbe-i vâhide kalmayub edâ eylediklerini Ahmed bin Müftû Hacı Ali ve Mehmed Emin Ağa şehâdetleriyle halef billâhi'l-a'lâ verilüb zimmetlerinde bir şey zuhûr etmeyüb ve Boğaz Muhâfızı Devletlü hazreti müşârü'l-ileyh kilârına verilen üç bin beş yüz doksan dokuz gurûş yirmi beş para iki yüz kırk senesi Saferi on beşinde edâ olunub müteveffânın hâtmiyle mahtûm Pazarbâşı Hacı Hasan Efendi ve Ali Ağa şehâdetleriyle ve bir vekîli edâsı ba'de's-sübût bir şey zuhûr etmeyüb İskenderiyelî el-Hâc Süleyman zimmetinde on iki zenbil piriñ bahâsı sekiz yüz elli gurûşdan ber-mu'tâd altmış gurûş yüz on iki zenbil gümrüğü ve on yedi gurûş irsâliye? kirâsı ve hamâliyesi ba'de'l-ihrac yedi yüz (çıkmamış) olunduğu ve zimem-i âhara zuhûr ettiği pâye-i serîr 'alâya verilen i'lâm kaydı.

Evâsıt-ı Şa'bân sene 241.

[vr. 97a]

El-muhtassun bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'in mevâlî-i fihâm zîdet fezâilühum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm kudât ve nüvvâb zîdet fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve vücûh-ı

memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bu esnâda Frengistan tarafından beherinden ikişer üçer bin cild olmak üzere Tevrât ve Zebûr ve İncil kitâbları ve zeylinde havâriyun hikâyâtı ve fârisi'l-ibâda bir risâle tab' olunduğu tahkîk olunmuş ve hatta bunların beherinden ikişer üçer yüz kitâb ile beş altı kıt'a Fârisi risâle Der-saâdetim'e vürûd etmiş olub bu sûret-i envâ' mahâzîri ve akaid avâm-ı nâsın ihlâl ve ifsâdını müceb bir keyfiyet olduğundan ve cem'-i zamanda Memâlik-i mahrûseti'l-mesâlik-i şâhânemde bu makûle şeylerin men'-i küllî ile men' vâcibândan idüğünden kütüb-i mezkûrenin yine Frengistana iâdesiyle ba'de-zîn o makûle kitâb gelür ise kimin tarafında tavsîf ve ihbâr olunması Der-saâdetimde alınub satılmayub sâ'ir mahallerde dahi o makûle kütüb-i batılayı ehl-i İslâmdan hiçbir ahad almayub her nerede bulunur ise ahz ve ateşe ilka' ve ihrâk olunarak bir mahalde fûrûht ve istishâb etdirilmemesi husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem müteallik olmağla ol-bâbda şeref-bâş sahîfe-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı cihândâranem mûcibince kütüb-i mezkûre yine mahalline iâde etdirilerek husûs-ı mezkûr zımında Der-saâdetim'de lâzım gelenlere beyaz üzerine buyurulduyla isdâriyle Anadolu ve Rûmeli'nin üçer kollarına başka başka fermânlar neşr ve tesyâr olunmuş olmağla siz ki vüzerâ-yı azâm ve mîrimîrân ve mevâli ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir mû'mâ-ileyhümsüz siz dahi keyfiyeti zîr-i hükûmetinizde kâ'in mahallerde iktizâ edenlere ifâde ve ihtimâm ve ale'd-devâm bu madde yine tarafınızdan takayyüd ve ihtimâm olunarak o makûle kitâblar ehl-i İslâmdan hiç kimesne almayub her kimde bulunur ise yedlerinden ahz ve ateşe ilka' ve ihrâk birle bir mahalde fûrûht ve istishâb olunmaması esbâbını istihsâle bi'l-ittifâk ikdâm ve sarf u rû'yet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen işbû emr-i celîlli'l-kadrîm isdâr ve sadrâzam kethüdâsı Enderun agavâtından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Derviş Abdurrahman zîde kadruhu ile tesyâr olunmuşdur imdî şu husûsa daimâ dikkat olunmak matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu bâbda iğmaz ve tesâmuh vukû'ı ber vechle câ'iz olmadığı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareketle icrâ-yı merâsim mehmâ-i şinâsi ve rû'yet ve ifâsı levâzım-ı hamiyet ve sadâkat bi'l-ittihâd ihtimâm ve dikkat ve hilâfından tevakkî' ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı alîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan olan fermân-ı vâcibi'l-

ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûnıyla 'amel ve hareket eylesiz şöyle bilesiz
'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Fî 25 Ş. sene 240.

İkiyüz kırk senesi Zi'l-hiccetü's-şerîfenin on yedinci günü Astâne-i Saâdet
tarafından i'tâ olunan Manol veled-i Mihail reâyâyâ iki yüz kırk bir senesi cizye evrâkı
vürûdiyla rû'yet olunduğu işbû mahalle kayd şüd.

Fî 17 Z. Sene 240.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki,

Hüdâvendigâr-ı esbak cennet-mekân merhûm ve mağfûr leh Sultân Mustafa Hân
tâbeserâh hazretlerinin evkâfı mukata'âtından bâ-berât-ı âlîşân mutasarrıf olduğum fakat
İzmir'den mâ'adâ Rûmeli ve Anadolu ve Cezâyir-i Bahr-i Sefîd'de vâki' cemî'-i
Memâlik-i mahrûsemde i'mâl ve isâga olunan saçma ve fişenk ve fındık ve çubuk
(çıkmamış) kurşun vâridâtından ahz ve fûrûhtu ve kezâlik müste'men tâ'ifesinin
götürdüğü saçma ve kurşunun dahi râici üzere ahz ve iştirâsı bu vâhide ihtisâd ile
serbestiyet üzere tarafımızdan zabt ve rû'yet olunmak bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şurûtundan
olmaktan nâşî mukâta'a-i mezkûre mülhakâtından Biga ve Kal'a-i Sultâniye ve
Kazdağı ve Lapseki ve Çan ve Ezine ve Ayvacık kazâlarında işbû bin iki yüz kırk iki
Muharremü'l-harâmları ibtidâsından sinîn-i mezkûrenin Zi'l-hicceleri gâyetine değin
ancak iki sene iltizâmına tâleb ber-vech-i peşîn tarafımıza edâ eylediği bedel-i
ma'lûmü'l-mikdâr ile uhdesine tefvîz ve iltizâm olduğu ber-vech-i muharrer tefvîz ve
iltizâm etmekle işbû zabt-ı temessükü tahrîr ve imlâ ve mû'mâ-ileyh yedine i'tâ olundu
bi-mennihi-te'âlâ gerekdir ki ... mezkûre ... gerek i'mâl ve isâga ve gerek müste'men
sefînesiyle gelen eşyâ-yı merkûmeyi yed-i vâhidden ahz ve fûrûht birle zabt ve idâresine
taraf-ı âhardan hiç ferd müdâhale ve mümânaat eylemeye işbû mahalle kayd şüd.

İşbû bin iki yüz kırk iki senesi için Zi'l-hicce on yedinci günü Begor veled-i Burgas
zımmî cizye-i cedîd kâğıdı verildiği rû'yet olunduğu a'lâ işbû mahalle kayd. Fî 17 Z.
sene 241.

[vr. 97b]

Bâ'is-i defter oldur ki

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmî'-i Kebîr Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem bi-emrillahi te'âlâ müteveffiye olan Ümmühan Hatûn ibnete Mustafa nâm müteveffiyenin verâseti ahü'l-ebeveyn karındaşı oğlunun oğlu Mustafa ibn-i Mustafaya â'id ve râci' olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra sagîr-i mezbûrun mâl-ı mevrûseti hıfz ve tesviye-i umûrına rû'yet vâlidesi Fatma Hatûn ibnete Abdullahı bâ-hüccet-i şer'iyye taraf-ı şer'den vasî nasb ve ta'yîn kılınub vasî-i mezbûre ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede bey' men yezîd olunan tereke-i müteveffiyye-i mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur fî 9 Receb sene 240.

Köhne kilim 3 gurûş	Döşek 8 gurûş	Köhne yorgan 10 gurûş
Müsta'mel yorgan ma'a çarşef 18 gurûş	Köhne yorgan ma'a çarşef 6 gurûş	Yasdık 4 aded 33 gurûş
Yorgan ma'a çarşef 8 gurûş	Köhne iki döşek 13 gurûş	Yün memlû minder 8 gurûş
Köhne şâlî antâri 10 para, 6 gurûş	Köhne çuka ferace 2,5 gurûş	Köhne kilim 15 para, 2,5 gurûş
Hırdavât 5 gurûş	Def'a hırdavât 5 gurûş	Köhne sandık 3,5 gurûş
Köhne gömlek (2), 11 para, 5 gurûş	Def'a hırdavât 3 gurûş	Hamur teknesi 1,5 gurûş

Köhne sandık 3 gurûş	Nuhâs 11,5 kıyye, 27 para, 41 gurûş	Köhne balta ma'a çapa 2 gurûş
Hırdavât 7 para 2 gurûş		Bir bâb menzil 710 gurûş

Cem'an yekûn tereke-i müteveffıye: 909 gurûş

Minhâü'l-ıhrâcât;	para	gurûş
Techîz i tekfîn		95
Resm-i âdi	10	22,5
Harc-ı hademe kâtibiye	10	11
Dellâliye		18
Hammâliye		1,5
Yekûn		148,5
Sahhü'l-bâkî		760,5

El-mâl-ı mezkûrınla sagîr-i mezbûr

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffıye-i mezbûreden ba'de'l-ıhrâc-ı masrûfât sahhü'l-bâkî sagîr-i mezbûrun hakk-ı veresi olan yedi yüz altmış buçuk gurûş vasî-i mansûbesi vâlidesi Fatma Hatûn yedine tamâmen teslîm olunduğu işbû mahalle şerh verildi.

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye Dizdârı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı iken bundan akdem vefât eden Osman Paşazâde Hüseyin Beğ nâm müteveffânın li-ümm karındâşı Mehmed bin İbrahim vâlî vezir rûşen-zamîr hâk-pây-ı devletlerine takdîm eylediği arz-ı hâlî bâlâsına bâ-buyuruldu âlî ve ta'yîn kılınan mübâşiri ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le meclis-i şer'-i enverde yine ahâli-i kasaba Cebecibaşı Mehmed Ağa ve Ali Beğzâde İsmail Ağa şehâdetleriyle zât-ı ta'rîf-i şer'î ile muarrefe vâlidesi Hadice ibnete Abdullah tarafından vekâletini ba'de's-sübût mîr-i müteveffâ-i merkûmun evlâd-ı sigarı vasiyeleri Sefakar ibnete Abdullah nâm Hatûnun tarafından muhâsaması muvâcehesine vekîl-i şer'îsi olduğunu ihbâr iden Şehr Kethüdâsı Hüseyin Efendi ve Şatır Mustafa Ağa şehâdetleriyle vekâleti isbât olunan zevci Hasan Reşidin? bin Salih nâm kimesne

mahzarında şöyle takrîr-i kelâm ve bast-ı ‘anü’l-merâm ider ki müvekkilem vâlidemin oğlu mîr-müteveffâ Hüseyin Beğ vefâtında emlâk ve emvâlden hisse-i irsiye-i şâyiasına verilen mâl ve mülk makbûzı olub havâle olunan yedi bin gurûş tahsîl olunmayub oğlu ve murisi müvekkilem vâlidem Hatice Hatunun südüs-i hakk-ı karzı mîr-i müteveffâ-ı terekesinden tekâmîl olunmak bi’l-vekâle matlûbum olub ve mâl-i mîr-i merkûmdan beyne’l-verese taksîm olunan yüz elli bin gurûşdan bâkî düyûn-ı müteferrika için ifrâz olunan seksen bin dokuz yüz altı gurûşdan verilmiş olan düyûn-ı nâtik mûmzâ ve mahtûm defterinden artmış mebâliğ ile harc-ı ez-defter-i kassam-ı müteveffânın kabz olunan bilâ-devir akçe güzeştesi altı bin gurûşdan südüs hakk-ı karzına isâbet iden ve hîn-i tahrîrde terekeden ifrâz olunan oda takımı matlûbumdur didikde vasîyye-i sagîrân-ı mezkûr müvekkili Hasan Efendi cevâbında müteveffânın terekesi bâ-emr-i âlf müvellî ma’rifetiyle hîn-i tahrîrde tarafının müseccil vekilleri el-Hâc Mustafa Ağa ve Şehr Kethüdâsı Ahmed Efendi ma’rifetiyle ve ma’rifet-i şer’le rû’yet eylediklerinde iddi’â eyledikleri mezkûr yedi bin gurûş Biga Şehr Ağası sâkini hâzır-bi’l-meclis Hacı Emir oğlu Ömer Ağa’dan havâle olunub tarafından icâb-ı kabul bulunub emr-i müteveffâ Hatice Hatunun hakk-ı irsinden yedi bin gurûş Ömer Ağa zimmetinde olmağla sagîr-i mezkûrân ve müvekkilem zimmetlerinde hakları yokdur cevâbında hâzır-bi’l-meclîs Ömer Ağaya gibbe’s-suâl yedi bin gurûş iddiâ olunan bedel-i iltizâm dîn ve fâhiş olmağla ve tarafımızdan verilen mîr-i müteveffâyâ bedel-i iltizâm düyûn-ı tahvîlim muvâzaa verdikde beynehümâlarına muslihûn tavassutıyla üç bin beş yüz gurûş makbûz hububât üzerine sulh olunub emr-i müteveffâ Hatice Hatun vekîli Mehmed bin İbrahim bi’l-vekâle vech-i şer’î üzere kabul eyleyüb iddiâ eylediği noksan süddüs-i hakk-ı karzı bin gurûş tenzîl ile iki bin beş yüz gurûşa sulh olunub ve bedel-i sulh olan altı bin gurûşdan iki bin beş yüz gurûş nâkîsü’t-tamam vekîl-i merkûm Hasan Efendi yedinden müvekkilem vâlidem Hatice Hatun için bi’l-vekâle kabz ve kabul eyleyüb sulh-i sahh-ı şer’î ile sulh olunub ve hâric ez-defter-i kassâm tahsîl olunan bilâ-devîr zimemât nemâsı altı bin gurûş iddiâları müteveffânın hîn-i fevtinde bâ-defter-i mûmzâ ve mahtûm te’diye olunan defterden hâric evâmîr-i ‘aliyye (çıkmamış) edâ olunan beş bin altmış dokuz buçuk gurûş altı (çıkmamış) gurûşdan zâhirede ihrâc olunan düyûn-ı müteferrika (alt satır çıkmamış)

[Derkenar: altı bin gurûş bedel-i sulh olub hatta iki bin beşyüz tahrîri işbû mahalle iş'âr.][vr. 98a] edüb mâ-adâ mîr-i müteveffâ terekesine müteallik âmme-i da'vâdan ve mutâlebât ve kâffe-i eyman ve muhâsamâtdan cüz'î ve küllî hafiyî ü cellî vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb her birimiz ibrâ-i âmm ve râfi'ül-hısâm ile ibrâ ve ıskât edüb ve her birimiz âharın ibrâsını ber-minvâl-i muharrer kabul eyledik dediklerinde gıbbe't- tasdîki's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fî 27 B. sene 40.

Bâ'is-i tastîr-i defter oldur ki;

Biga Sancağı mutasarrıflarına tahsîsen beher sene Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan verilügelen bin beş yüz altmış dört gurûş bedel-i maktû' mâl-i mu'tâdesinin işbû iki yüz kırk bir senesine mahsûben vakt-i cibâyeti duhûl etmeğın meblağ-ı bedel-i maktû' mezkûru cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le kazâ-i mezbûrede mevcûd kırk beş buçuk maktû' hânelere tevzî' ve taksîm olundukda iki para fazla ile beher hâneye otuz dörder gurûş on beşer para isâbet etmeğın mahalline teslîm için tahsîline me'mûr Şehr Kethüdâsı es-Seyyid Hüseyin Efendiye verilen mûmzâ ve mahtûm maktû' defteridir ki ber-vech-i âtî zıkr şüd. Hurrîre fî'l-yevmü's-sâbi' ve'l-aşer min-şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene ihdâ ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i	hâne	rub'	para	gurûş
Kus	5	-	5	240,5
Belen	1,5	-	2,5	51,5
Çiftlik	1	1	18,5	42,5
Yağcılar	0,5	-	7,5	17
Okçular	2,5	-	17,5	85,5
Türkmüş	1,5	-	2,5	51,5
Kurşunlu	1,5	-	2,5	51,5
Kemal	2,5	-	17	85,5
Kalabalı	2	-	10	68,5
Ortaca	0,5	-	7,5	17
Aşıklar	1,5	-	2,5	51,5
Sığırlı	0,5	-	7,5	17

Sarıbeğli	1,5	-	2,5	51,5
Serçiler		3	11,5	25,5
Terziler	2	-	10	68,5
Saraycık	5	-	15	171,5
Sarıcaili	3,5	-	12,5	120
İtyelmez	10	-	10	343,5

Cem'an yekûn 1564 gurûş yalnız bin beş yüz altmış dört gurûşdur.

Hânehâ 45,5 yalnız kırk beş buçuk hânedir. (hâne 44,5 yekûn 1560 gurûş çıkıyor)

Düstûrûn-ı mükerrremûn, müşîrûn-ı müfahhamûn, nizâmü'l-âlem, müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidû erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûfûn bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı a'zam edâma'llâhü te'âlâ iclâlehum ve 'âzamü'l-ümerâ'i'l-kirâm, efâhimü'l-küberâi'l-fihâm, ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabi'l-izzî ve'l-ihtişâm, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrîmiran-ı kirâm dâme ikbâluhum ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vulâti'l-muvahhidîn, ma'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn, râfiü'l-ilâmü's-şerî'ati ve'd-dîn, vârisü ulûmi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâ'ilühum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm kudât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsi'l ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı ahâli ve iş erlerî zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, ittifâk-ı ârâ ile karâr-gîr olub ale'd-devâm icrâsı bi'l-cümle me'mûrlara ve Anadolu ve Rûmeli'nin üçer kollarına fermânlar isdârıyla te'kîd ve envâ-i vaîdât ile teşdîd kılınmakda olan men'-i mürûr nizâmı bu esnâda yine koşub şu bu tezkiresiz bir mahallden bir mahalle gitmekte olduğu tahkîk-gerde-i şâhânem olub icrâ-yı emr ü fermân-ı hümâyûnuma dikkat cümleye lâzıme-i zimmet iken bu keyfiyet me'mûrîn taraflarından taahhüdü mutazammın şöylece âdî i'lâmât ve tahrîrât takdîmiyle icrâsında tesâmuh ve rehâvet ve belki tama'-ı hama meyl ve rağbet olunmasından neş'et eylediği siyâk-ı hâlden nümâyân ve buna dâima müstemirre ihtimâm olunmak lâzım gelerek iktizâsının icrâsı irâde-i seniyyem muktezâsından olduğuna mebnî bundan sonra hilâfına

mütecâsir olanlar bi't-tahkîk o makûleler haklarında ukubât-ı şedîde icrâ kılınacağı bî-şekk ve gümân olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlf ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhümsüz fi'mâ-ba'd bu husûsa kemâliyle ihtimâm ve dikkat ve bu nizâma dâ'ir mukaddem ve muahhar vâki' olan emr ü tenbihât-ı şâhânemin hilâfi bu gûne vaz' ve hâlet vukûa gelür ise taraf-ı Devlet-i 'Aliyyem'den tahrîr ile mütecâsir olan her kim ise hâl ve şânına göre hakkından gelineceğini bilib ana göre zîr-i hükûmetinizde kâ'in memerr ve ma'berlerin gereği gibi sedd ü bendleriyle tezkiresiz ve maslahatsız hiç ferdin bir mahalden bir mahalle salıverilmemesine mezîd-i ikdâm ve sıdk-ı rû'yet eylemeniz fermânım olmağın celâ'... sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebince ikdâmen ve te'kîden işbû emr-i celîli'l-kadrim dahi isdâr [sadr-ı] a'zam kethüdâsı Enderûn Ağalarından Derviş Abdurrahman zîde kadruhu ile irsâl olunmuşdur imdî şu nizâmın kâmilen icrâsına bundan sonra dahi ednâ derece kusûr ve rehâvet vukûa gelür ise mütecâsir olanlar vehâmetini müşâhede edeceklerine şübhe olmadığı ve husûs-ı mezkûr zımnında sâ'ir mahallere dahi müekkede neşr ü fermânlar gönderildiği ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareketle icrâ-yı emr ü irâde-i pâdişâhâneme bi'l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ve dikkat ve hilâfına irâ'et-i ruhsâtdan begâyet ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin (çıkmamış) tehâşi ve mücânebet eylesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe (alt satır çıkmamış)

[vr. 98b]

İkdâm ve sarf u rû'yet eylemeniz fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden ve ikdâmen ve ihtimâmen mahsûsen işbû celîli'l-kadrim isdâr ve sadrâzam tâtârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sadık zîde kadruhu ile tesyâr olunmuşdur imdî zemân-ı 'adâlet iktirân-ı şâhânemde hiç ferdin büyüce rahne-dâr ve mübtedâ-yı cevr ve hasâr olduğuna rızâ-yı hümayûnum olmadığına binâen fimâ-ba'd bâlâda beyân olunan vesâyâ ve tenbîhât-ı mülûkânem muktezâsı ve sicillât-ı mahâkimde mukayyed olan nizâm-ı mezkûr müeddâsı lâyıkı üzere icrâ-yı ve nizâm-ı merkûmun tetarruk-ı halelden vikayesine dâi' ve ... nezâret ve i'tinâ olunmak matlûb-ı hıdiv-ânem idüğü ve bundan sonra dahi iğmâz ve tesâmüh ile hilâf-ı vaz' u halet vukûa gelür ise hükkâm ve sâ'ir

me'mûrların icrâ-yı te'dîblerine ibtidâr kılınacağı ma'lumunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer 'amel ve hareket ve inkâz emr-i irâde-i cihândarânemle icrâ-yı lâzime hakâniyet-i bi'l-ittihâd mezîd-i ikdâm ve dikkât ve nizâm-ı mezkûrun her tarafda düstûrî'l-amel tutulub bir vakitte hilâf-ı vaz' u hareket vukûuna irâet-i ruhsâtdan gâyetü'l- gâye tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfime i'timâd kılınız. Tahrîren evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Kostantınıye

Bâ'is-i defter oldur ki;

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye kurâlarından Kalabaklı Karyesi sâkinlerinden iken bundan akdem bi-emrillah-i te'âlâ vefât eden Kolluk oğlu Mustafa bin Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhası Aişe bint-i İbrahim ile sulbî sagîr oğlu Ahmed ve sagîre kızı Nazife ve vâlidesi Fatma Hatuna â'id ve râci' olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûr üzerlerine vâlideleri zevce-i mezbûre Aişe Hatunu taraf-ı şer'den vasî nasb ve ta'yîn kılınub vasî-i mezbûre ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkim ve ba'de'l-mezâide bey' men yezîd olunub ve beyne'l-verese bi'l-farîzatü'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defterdir ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur. Fî 5 C. sene 240.

Bir çift öküz 200 gurûş	Bir gümüş arabası 100 gurûş	Müsta'mel araba 40 gurûş
Merkeb ma'a semer 40 gurûş	Bir tek öküz 70 gurûş	Saman 140 gurûş
Hınta 12 keyl, 60 gurûş	Şaîr 8 keyl 20 gurûş	Yulaf 15 keyl 25,5 gurûş

Bir çift tabanca 35 gurûş	Bir çift baba bıçağı 17 gurûş	Kısa abâ 15 gurûş
Köhne çuka şalvar 10 gurûş	İki köhne antâri 11 gurûş	Üç köhne gömlek 5 gurûş
İki köhne dizlik 6,5 gurûş	Müsta'mel Magrib şâlî 8 gurûş	Vasat tencere 10 para, 8 gurûş
İki çift çuval 13 gurûş	Nakd-i mevcûd 120 gurûş	Bir bâb menzîl 200 gurûş
Tarla hâsılı şaîr 200 gurûş	Tarla hâsılı hinta 175 gurûş	Çift takımı 10 gurûş

Cem'an yekûn tereke-i müteveffâ-yı mezbûr 1530 gurûş

Minhâü'l-ihracât	gurûş
Techîz i yekfîn	40
Resm-i âdî	38
Harc-ı hademe kâtibiye	18
Harc-ı husûs	5
Yekûn-ı masrûfât	101
Sahhü'l-bâkî deyn-i müsbet taksimü'l-guremâ	1429
Deyn-i müsbet Sâ'atçı Süleyman Efendi	96
Deyn-i müsbet Karacaviranlı Hüseyin Ağa	213,5
Deyn-i müsbet Hacı Hasan oğlu Ahmed	120
Deyn-i müsbet Akpınarlı Hüseyin	100
Deyn-i müsbet Berber Hacı Mehmed	124
Deyn-i müsbet Marangoz Mustafa	95
Deyn-i müsbet Berber Emin Ağa	15,5
Deyn-i müsbet Üveys	5
Deyn-i müsbet hiledâr toprağında Yörük Bekir Dayı	100

Deyn-i müsbet Pindor Ali Ağa	31
Deyn-i müsbet Ceban Dimitri	44
Deyn-i müsbet Bakkal Devit	80
Deyn-i müsbet Akoca Yahûdi	15
Deyn-i müsbet Bakkal Merkado Yahûdi	52
Deyn-i müsbet ahâli-i karye	211
Deyn-i müsbet Keçeci Hasan	7
Deyn-i müsbet mehr-i müeccel	120
Cem'an yekûn-ı düyûn	1429
Sahhü'l-taksimü'l-verese	1
Hisse-i zevce-i mezbûre	(çıkmamış)
Hisse-i ümm-i mezbûre	(çıkmamış)
Hisse-i ibn-i mezbûr	(çıkmamış)
Hisse-i binti-mezbûre	(çıkmamış)
Düyûn-ı keşidesi olmağla (çıkmamış) sekizi (çıkmamış) olundu.	

[vr. 99a]

Çardak Karyesi ahâlisinin hâne nizâmı için sudûr iden

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizamü'l-âlem müdebbiri umûri'l-cumhûr, bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimi mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mûmehhidi bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidi erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi avâtıfi'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-kelâm mevlânâ Lapseki Kadısı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve iş erlerî zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Biga Sancâğında vâki' Lapseki Kazâsına tâbi' Çardak İskelesi'nde mevcûd on sekiz kıt'a sefâinin dokuz kıt'ası mürûr u 'ubûr iden asâkirin imrârları hizmetine tahsîs ve hizmet-i mezkûre mukâbelesinde zıkr olunan Çardak Karyesi ahâlisi nizâm-ı avârız-ı divâniyye ve tekâlif-i örfiyyeden muâf ve müsellâh olarak muâfiyetlerini hâvî yedlerine emr-i şerîfim verilmiş ise de hilâf-ı şurût mürettebât-ı seferiyye nev'inden olan tekâlifî dahi vermeyerek külliyyen muâfiyet

dâiyesinde olduklarından kazâ-ı mezbûrun sâ'ir kurâsından dahi tekâlif verilmemek için iki yüzden mütecâviz hâne karye-i merkûmiyye biriküb anların dahi muâfiyet iddâsıyla tekâlifleri ahar kurâ ahâlilerine tahmîl olduğundan perişânlıklarını müceb olduğunu beyân birle o makûle hilâf-ı şurût muâfiyet iddiâlarına havâle-i sem' i'tibâr olunmayarak mürettebât-ı seferiyye ve sâ'ir tekâlifinden hisselerini kazâ-i mezbûr ahâlisiyle bi'l-maiyye edâ eylemeleri için sen ki vezir-i müşârü'l-ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim i'tâsı husûsunu Lapseki Kazâsı Kadısı bir kıt'a i'lâmında ahâlisi mahzârlarında tahrîr ve istid'â eyledikleri ecilden kuyûd-ı lâzimesi ba'de'l-ihrâc iktizâsı suâl olundukda zikr olunan Çardak Karyesi iskele olmak hasebiyle ahâlisi mürûr u 'ubûr edenlerin ümenâ ve sâlimen imrârları hizmetleri derbend nev'inden ma'dûd olduğundan avâriz-ı divâniyye ve tekâlif-i örfiye ve şâkkadan muâfiyetlerini muhtevî tevârih-i muhtelifle ile müteaddid evâmîr-i şerîfem verilmiş olduğu kuyûddan müstebân ve avâriz ve tekâlif alınmak icâb eder emlak ve arâziye mutasarrif olan reâyâ hisse-i tekâliflerini reâyâ-yı sâ'ire ile ale's-seviye edâ eylemeleri şurût-ı mer'iyyeden olmağla bu sûrette Çardak Karyesi'nde sonradan gelen reâyâ hisse-i tekâliflerini edâ eylemeleri şurût-ı mer'iyye muktezâsından olduğundan hizmet mukâbili muâf olan reâyâdan başka kazâ-i mezbûr kurâsından zikr olunan Çardak Karyesi'ne sonradan nakl ve iskân eden reâyâ hisse-i tekâliflerini reâyâ-yı sâ'ire ile ale's-seviye edâ ve hizmet-i mezkûre mukâbile muâf olan reâyâ dahi mübâyaa-i zahîresi ve asker bedeli ve sâ'ir mürettebât-ı seferiyye nev'inden olub evâmîr-i 'aliyyem ile matlûb olan tekâlifi reâyâ-yı sâ'ire ile i'tâ eylemeleri için ber-muktezâ-yı şurût-ı mer'iyye emr-i şerîfim i'tâsı iktizâ edüb ancak sana hitâb ilâvesi menût re'y-i âlîşânım mevkûfatdan derkâr ve bâ-takrîr lede'l-'arz sana hitâb ilâvesiyle emr-i şerîfim isdârı husûsuna irâde-i seniyyem taalluk etmekle ol-vechle 'amel ve hareket bezl-i cell-i himmet eylemen fermânım olmağın hâsseten işbû emr-i celîli'l-kadrîm isdâr ile irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde ber-vech-i muharrer Çardak Karyesi'ne sonradan gelen reâyâ hisse-i tekâliflerini edâ eylemeleri şurût-ı mer'iyye muktezâsından olub hizmet mukâbili muâf olan reâyâdan başka kazâ-i mezbûr kurâsından zikr olunan Çardak Karyesi'ne sonradan nakl ve iskân eden reâyâ hisse-i tekâliflerini reâyâ-yı sâ'ire ile ale's-seviye edâ ve hizmet-i mezkûre mukâbili muâf olan reâyâ dahi mübâyaa-ı zahîresi ve asker-i bedeli ve sa'ir mürettebât nev'inden olub evâmîr-i 'aliyyemle matlûb olan tekâlifi reâyâ-yı sâ'ire ile maan edâ eylemeleri

hususuna sarf-ı küll-i miknet eylesin ve sen ki kadı ve âyân ve zâbitân mûmâ-ileyhüm ve sâ'irlerisiz sizler dahi mûceb-i emr-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i âlîşânım vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfime i'timâd kılasız.

Fî evâsıt-ı B. sene 240

Ber-vech-i bâlâ Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı Devletlü el-hâc Mustafa Paşa Hazretlerine ve Lapseki Kadısı ve âyân ve zâbitân ve sâ'ire hitâben şeref-bahş-ı sudûr iden fermân-ı celîli's-şân ve müveşşahan bâ-buyurulduyı Lapseki ve Çardakdan onar nefer muhtarândan Derviş Ahmed ve Mustafa Adil ve Abdurrahman ve Osman ve İbrahim ve İsmail ve Ahmed ve Hasan ve İbrahim ve Mehmed nâmân ve Çardakdan el-Hâc Mahmud ve Hafız Hacı Mahmud Çavuş ve Mehmed Emin ve Ahmed Alemdâr ve Hacı Mehmed ve Hasan Reîs ve Süleyman ve Mehmed Reîs ve Hafız İbrahim nâmân kimesneler kazâ-i mezbûr hâkimi maiyetiyle nizde-niz müşârü'l-ileyh de akd olunan meclis-i şer'inde emr-i âlî kırâat ve mazmûn-ı münîfi i'lâmen ve işâ'at olundukda merâsim-i sem' ve itâat-ı gıbbe'l-edâ ashâb-ı sefâin şurût-ı muâfiyetleri üzere âyende ve revende imrâr hizmetinde mukîm ve mübâyaa-ı zahîre ve asker bedeli ve mürettebât-ı seferiyye ve evâmir-i 'aliyye ile matlûbâtdan hisseleri edâ edeceklerini ve karye-i mezbûreye sonradan mecmû eden avâriz ve tekâlif alınmak icâb eder emlâk ve arazî mutasarrıfları el-hâletü hazîhi karye-i mezkûre sekene mevcûdu üzerine iktizâ eden matlûbât ve mürettebât-ı seferiyye ve tekâlif-i örfiye ve şakkadan ber mûceb-i defter-i mûmzâ ve mahtûm tekâlifin öşrünü edâ edecekleri vezîrim müşârü'l-ileyhimin asâfânelerine salifü'z-zikr ahâli-i kazâ-i muvacehelerin bi't-tav' ve'l-rızâ ve taahhüd ve anların dahi ber-minvâl-i muharrer kabûl ve râzı oldukları hıfzen lî-makâll işbu mahalle kayd şüd. Tahrîren fî evâsıt-ı Recebü'l-ferd li-sene erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

[vr. 99b]

Mürûr tezkiresi için sudûr iden

İttifâk-ı ârâ ile karâr-gîr olub ale'd-devâm icrâsı bi'l-cümle me'mûrlara ve Anadolu ve Rûmeli'nin üçer kollarına peyderpey isdâr ile te'kîd ve envâ-i vaîdât ile teşdîd

kılınmakta olan men'-i mürûr nizâmına lâyıkıyla takayyüd ve dikkat olunmayarak yine şu bu tezkiresiz bir mahalden bir mahalle gitmekde ve husûsiyle bir kazânın âdemine âhar kazâdan tezkire verilmekde olduğu bu def'a tahkîk-gerde-i şâhânem olub icrâ-yı emr ü fermân-ı hümâyûnuma dikkat cümleye vâcibe-i zimmet iken bu keyfiyet me'mûrlar taraflarından taahhüdü mutazammın-âdî i'lâmât ve tahrirât takdîmiyle icrâsında tesâmuh ve rehâvet ve belki tama'-ı hama meyl ve rağbet olunmasından neş'et eylediğinden gayrî o makûle kendü kazâsından tezkiresiz çıkanlar gerü çevirilmeyerek vardığı kazâdan yedlerine tezkire i'tâsı nizâm-ı merkûmun 'adem-i istikrârına bâ'is olacağı zâhir ve buna dâima ve müstemirre ihtimâm olunmak lâzım gelerek ba'de'l-yevm mugâyir-i hareket edenler lede't-tahkîk o makûlelerin bilâ-amân haklarından gelineceği bedfihî ve bâhir olmakdan nâşî sen ki vezir-i müşârû'l-ileyhsin fi'mâ-ba'd şu husûsa kemâliyle dikkat ve bu bâbda mukaddem ve muahhar sünûh-ı sudûr eden emr ü tenbihât-ı şâhânem üzere 'amel ve hareket ile Boğaz-ı mezkûrun gerek Anadolu ve Rûmeli tarafında zîr-i idâresinde olan mahallere mahsûs neferât ve me'mûrlar ta'yîn ve ikamesiyle sedd ü bend etdirdüb maslahatı olmayan mechûl-ül-ahvâl eşhâsın tezkiresiz ber-vechle salıverilmemesi ve sahîh-i maslahatı olanların dahi tezkirelerine bakılıb dikkat olunması ve bir kazanın 'ademine âhar kazâdan tezkire verilmeyüb herkes kazâsından tezkire alması ve çıktığı kazâdan tezkire almamış ise gerüye îâdeye mübâderet ve bilâ-tezkire hiç ferdin sefîne ve kayığa girüb çıkamaması esbâbını istihsâle ihtimâm ve sarf u rû'yet eylemek fermânım olmağın te'kide-i ve tehdîde-i mahsûsen işbû emr-i celîli'l-kadrîm isdârıyla tesyâr olunmuşdur imdi ba'de'l-yevm nizâm-ı mezkûrun kâmilen icrâsına dikkat ve bir kazânın âdemine âhar kazâdan tezkire verilmeyüb herkes kazâsından tezkire alınmasına ve çıktığı kazadan tezkire almamış ise o makûleler ber-vechle salıverilmeyüb gerü îâde kılınmasına ve bilâ-tezkire hiç ferdin sefîne ve kayığa girüb çıkmamasına ikdâm ve müsâraat olunmak irâde-i seniyye-i padişâhânem muktezâsından idüğü ve bundan sonra dahi ednâ derece kusûr ve rehâvet mütecâsir olanlar haklarında (çıkamamış) olacağı ma'lûmun oldukda keyfiyetini lâzım gelenlere ifâde ve telkîn ederek icrâ-yı emr ü irâde-i mülûkâneme bezl ü sa'y ve miknet ve hilâf-ı vaz'u ve hâlet vukûna irâet-i ruhsâtdan begâyet tevakkî' ve mübâ'adet eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-

imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnıyle 'amil olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîr hurrîre fî 15 Ra. sene 240

Rûmeli Valisi Tarafına İrsâl Olunan Mehâr Şütürân Kaydı

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizamü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr, bi'l- fikri's-sâkıb, mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhid-i bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûf bi-sunûfi 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı ve Biga Sancâğı Mutasarrıfı vezirim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve akâzı kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-yakîn râfi'û a'lâmi's- şer'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l- enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Burusa Kadısı zîdet fezâilehu ve kıdvetü'l-kudât ve'l- hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l- kelâm Karesi ve Biga kadıları zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâcid ve'l- 'ayân Hüdâvendigâr Sancâğı Mütesellimi ve Karesi Sancâğı Mütesellimi ve zikrî olan deve-i kirâ ihrâca ve isrâ'sına mübâşir ta'yîn olunan Silih-şorân-ı hassamdan Receb zîde mecdühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, hâlâ Rûmeli Valisi ve Seraskeri düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizamü'l-âlem vezîrim Mehmed Reşid Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu mukabilinde zahâir ve mühimmât ve levâzım-ı sâ'ire nakliçün hayvânâtın lüzûmu derkâr olan geçen sene Hüdâvendigâr ve Karesi ve Biga sancaklarından altı aylık ikişer yüz ellişer gurûş kirâ ile istikrâ olunduğu misüllü işbû sene-i mübareke için dahi beher mehârın sâbıkı üzere altışar aylık mezkûr'l-mikdâr ücretleri vâli-i müşârü'l-ileyh tarafından verilmek üzere bin mehâr deve tertîb ve ihrâca ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile müşârü'l-ileyh tarafına irsâli için emr-i şerîfim isdârı husûsuna irâde-i seniyye-i şâhânem taalluk edüb ol-bâbda hâtır-ı şerîf-i mülûkânem şerf-rîz sudûr olmağla imdî sen ki vezîr-i müşâr ve mütesellimler mûmâ- ileyhümsiz vürûd-ı emr-i şerîfimde livâ-i mezkûrdan tertîb olunan salifü'z-zikr bin mehâr devenin altışar aylık lâzım gelen ikişer yüz ellişer gurûş ücretleri vâli-i müşârü'l-ileyh tarafından verilmek üzere yerlü yerinden ve icâb ve iktizâ edenlerden tamâmen ve serîan tedârik ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile bir sâ'at evvel ihrâca ve müşârü'l-ileyh cânibine îsâl ederek ihrâcları haberini serîan Der-saâdetime bi'l-i'lâm ve tahrîrât-ı iş'âra bilâ-tevakkuf bezl-i cell-i himmet ve mezîd-i i'tinâ ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen işbû

emr-i âlîşânım isdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde ber-minvâl-i muharrer tertîb olunan deve-i kirâ tamâmen ve serîan ve âcilen ihrâc ve irsâlleri irâde-i kat'-ı mülûkânemden idüğü ve bu bâbda te'hîr ve terâhî ber-vechle câ'iz olmadığı ma'lûmunuz oldukda fermânım olunduğu ve bâlâda bast ü beyân kılındığı vechle livâ-i mezkûrden sâbıkı vechle tertîb olunan salifü'l-beyân bin mehâr devenin lâzım gelen mezkûrî'l-mikdâr ücretleri vâli-i müşârü'l-ileyh tarafından verilmek üzere yerlü yerinden ve icât ve iktizâ edenlerden tamâmen ve serîan tedârik ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile bir saat evvel ihrâc ve müşârü'l-ileyh câniblerine îsâl ederek ihrâcların haberiyesi acâleten Der-saâdetim'e bi'l-i'lâm ve tahrîrât-ı iş'âra sarf ı küll-i miknet ve mezîd-i sa'y ve gayret eylesiz ve siz ki mevlânâ ve kadılar mûmâ-ileyhimsiz siz dahi mûceb-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket müsâraat eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyûrdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-rîz sudûr olan işbû emr-i şerîf-i âlîşânım vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfime i'timâd kilasız.

Kostantınıyye

Selh-i R. sene 240.

[vr. 100a]

Akçe kalbî için gelen sûret-i emr

Darhâne-i Âmirem'de kat' u darb ile tâmı on iki ve nısfı altı ve rub'ı üç gurûş râic olan adlî altunu taklîd kabûlünden kurtarmak irâdesiyle ...bâz ve sanatlı resm ile mukaddemce cedîd-i sikke ihtibâr ve bir taraftan ol-vechle kat' ve neşre ibtidâr kılınarak yine fi'at-ı mukarresesi üzere tedâvül edüb kalîl ve ma'şûşdan fark ve temyîze ahz u i'tâda dikkat olunması husûsuna her tarafa el-emr-i şerîfim neşrîyle cümleye tavsiye ve iş'âr olunmuş olduğuna mebnî husus-ı mezkûre dikkat cümle me'mûrlara vâcibe-i zimmet ve husûsıyla vülât ve mutasarrıfına vâciblerinden me'mûriyette bulunanların yerlerinde olan mütesellimlere mütehattim 'uhde-i me'mûriyet iken bu esnâda ekser mahallerde zikr olunan Adlî altunun tâmına ve nısfıyesine şebîh fark ve temyîzi müteassir katı ve ifrâdı ve yek-ayâr altun tedâvül etmekde ve nâs dahi bey' ü şirâda bilâ-tevakkuf alub vermekde olduğundan gayrî el-hâletü hâzihi taşralardan Darbhâne-i Âmirem'e tevârüd eden hazâinde pek çok kalb altûn zuhûr etmekde olduğu

tahkîk-gerde-i şâhânem olub bu sûret-i nizâm mülke münâfi ve bi'l-cümle nâsın ızrârına bâ'is ve bâdî bir keyfiyet olduğu zâhir ve rızâ-yı hümâyûnuma min-küllî'l-vücûh münâfi' ve mugayir olarak fesâd-ı mezkûrun def'i çaresini istihsân lâzım gelmiş olmakdan nâşî fi'mâ-ba'd o makûle züyûf altûn her nerede alur verülür ve ne taraftan Der-saâdetime gönderilir ise bâ-tahsîs ol-halkın hâkim ve zâbitânı eşedd-i te'dîbine mazhar olacaklarından başka kangı vali ve mutasarrıf ve yahud mütesellimin zîr-i hükûmet ve irâdesinde ise iğmâz ve tesâmühü cihetiyle asl-ı mes'uliyet ana â'id olacağı beyânıyla husûs-ı mezkûrun te'kîdini mutazammın bu def'a Anadolu ve Rûmeli'ye ve sâ'ir lâzım gelen mahallere müekked ve meşrû fermânlar gönderilmiş olmağla sen ki vezir-i müşârü'l-ileyhsin sen dahi keyfiyetini zîr-i irâdede olan mahallerde iktizâ edenlere ifâde ve tebeyyün ve herkes alub verdikleri adlî altûnını kalb ve mağşûşdan fark ve temyîze dikkat eylemelerini gereği gibi gûş-ı hûşlarına ihfâm ve telkîn edüb ve mugayir hareket vukû'ı sana dahi müstelzem-i mes'uliyet olacağını yakinen cezm eyleyüb bundan sonra o misillû kalb ve redî altûn zuhûrında neşr edenler her kimler ise iktizâsı ve cümle te'dibât-ı lâyıkaları icrâsına ziyâde ikdâm ve gayret ve mukaddem ve muahhar tavsiye ve te'kîd kılınacağı üzere bi'l-cümle ecnâs-ı altûn ve nukûd ve sâ'irenin dahi fi'at-ı mukarreresinden ziyâdeye alunub verilmemesine kemâl-i ihtimâm ve dikkat eylemen fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden mahsûsen işbû emr-i celîli'l-kadrîm isdârıyla tesyâr olunmuşdur imdî husûs-ı mezbûre ale'd-devâm takayyüd ve ihtimâm olunmak irâde-i seniyye-i pâdişâhânem muktezâsından idüğü ve ba'de-zîn iğmâz ve rehâvet ber-vechle câ'iz olmadığı ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer 'amel ve hareketle icrâ-yı emr ü irâde-i seniyyeme ziyâde ikdâm ve dikkat ve hilâfını tecvîzden begâyet tevakkî ve mübâ'adet eyleyesin ve siz ki kudât ve nüvvâb ve gümrükçü ve sâ'ir mûmâ-ileyhümsün mazmûn-ı emr ü irâde-i şâhânem siz ki dahi meczûmunuz olarak inkâz vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermânım vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîr fi'l-yevm fi 15 Ra. sene 40.

Tezvîr da'vâsı için sudûr iden

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l- fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidû erkâni's-sa'adeti ve'l-iclâl el-mahfûfun bi-sunûf-i 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağkolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı 'azâm edâma'llâhü te'âlâ iclâlehum ve 'âzamü'l-ümerâ'i'l-kirâm akazimü'l küberâi'l-fihâm ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabü'l-izzı ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrimîrân-ı kirâm dâme ikbâlühum ve akâzı kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-yakîn râfi'û a'lâmi'ş- şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâlihüm ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kudât ve nüvvâb zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve vesâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrihüm tevkî'-i refî'-i hümayûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, bir müddetden berü gürûh-ı müzevvirîn teksîr edüb hatta Anadolu ve Rûmeli'de vâki' kazâ ve kasabât ve kurâ ahâlisinden eşerr-i makûleleri mücerredce menfaat ve icrâ-yı garaz ve noksâniyyet dâyesiyle kizb ve hilâfı irtikâb ve ihtiyâr ve ibâdullahı ta'cîz ve ızrâr zımnında Der-saâdetime gelüb müzevvir da'vâlar ihtirâ ederek şunun bunun hakkında hilâf-ı inhâ ile mübâşiri fermânlar isdâr ve yahud hasm ittihâz eyledikleri ... kimesneyi Der-saâdetime ihzâr etdirdüb lede't-terâfu' bir şey lâzım gelmeyerek muârazadan men' olunmakda ve o makûlelerin hîn-i murâfaada dâ'vâları sahîh olmayub mahzâ ızrâr kasdıyla tezvîrden 'ibâret idüğü sem'an tahkîk ider ise ta'yîn etdirdikleri mübâşirlerin ücret-i mübâşiriyyeleri mukaddemâ Anadolu ve Rûmelinde kâ'in mahâkim-i sicillâtına evâmir-i celîle-i saltanat-ı seniyyemle kayd etdirilmiş olan müddeî-i mütemerrid nizâm-ı mücebince mazlûm olan müddeî-i aleyhden talep olunmayarak ber-müceb-i fetvâ-yı şerîf husûmet-i kâzibe iden müddeî-i mütemerridden tahsîl olunması husûsu verilen fermânda derc ve tasrîh kılınmakda ise de taşralara nizâm-ı mezkûre hiç riâyet ve icrâsına takayyüd ve dikkat olunmayarak yine mazlûm olan müddeî-i aleyh ücret-i mübâşiriyye i'tâsıyla raht-dâr ve ol-vechle ehl-i arz mazlûm gürûhu düçâr zulm ve hasâr olmakda olduğı tahkîk kılınub bu sûret rızâ-yı cenâb-ı bârînin hilâfı ve şer'-i şerîfe ve fetvâ-yı münîfe münâfi bir keyfiyet olduğı zâhir ve ba'de-zîn nizâm-ı mezkûrun her tarafda icrâsıyla fukarâyâ raiyyet ve sükkân-ı

memleketin o makûle mezâlim ve taaddiyâtdan vikâyeti irâde-i ‘aliyyem muktezâsından idüğü bedfihî ve bâhir olmakdan nâşî husûs-ı merkûm bu def’a Anadolu ve Rûmelinin üçer kollarına evâmir-i celîle-i mülûkânem isdâr ve tesyârıyla te’kîd kılınmış olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimirân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz siz dahi keyfiyeti zîr-i hükûmet ve idârenizde olan mahallerde lâzım gelenlere a’vân işâ’at ve nizâm-ı mezkûrun ale’-d-devâm icrâsına i’tinâ ve dikkat ederek ba’de’l-yevm böyle aslı ve fer’î olmayan davâ-yı müzevvere zuhûriyla hîn-i murafaada müddeînin hakkı sâbit olmayub da’vâsı mahzâ ızrâr ve ta’cîzden i’bâret olduğı bedîdâr olanların maslahatlarına gerek Der-saâdetim’den me’mûr olanların ve gerek hakim taraflarından ta’yîn kılınan mübâşirlerin (silik) müddeî- i aleyhden talep olunmayub o makûlelerin (çıkmamış) mübâşiriyeleri husûmeti kâzibe (çıkmamış) vukûa gelmemesine bi’l-ittifâk ikdâm (alt satır çıkmamış)

[vr. 100b]

İşbû bin iki yüz otuz dokuz senesi rûz-ı Hızırından kırk senesi rûz-ı Kâsımına gelinceye kadar altı mâh zarfında Kal’a-i Sultâniye Kazâsı’ndan mürûr u ‘ubûr eden tâtârân ve mübâşirân ücretleri otuz dokuz senesine mahsûben hatab bedeliyyesi ve ağnam bedeliyyesi bâ-emr-i âlî matlûb-ı şehriyâr buyurulan kirbas mebâliğı ve fulika mâhiyesi bâ-emr-i âlî menzîl nizâmından mukaddem menzilhâne bekâyâsı ve otuz dokuz senesine mahsûben bâ-emr-i cihândârı tabh olunan peksimâd hintası ve Donanmâ-yı Hümâyûn mâiyetine irsâl olunan kayıkların ücretleri ve kâffe-i umûr-ı vilâyet zımnında vukû’ bulan masrûfâtı kazâ-i mezbûrenin erbâb-ı ... ve fukurâ ve ihtiyârânı ma’rifetleri ve ma’rifet-i şer’le yegân yegân kitâb ve hesâb ve derûn-i defterde tasrîh ve beyân olunduğı üzere cümleye tefhîm olunub ber-mu’tâd-ı kadîm altı aylık şehir kethüdâsı ücreti dahi zamm olundukda zeyl-i defter nâtik olduğı üzere min-haysi’l-mecmû’ otuz sekiz bin beşyüz altmış altı gurûş yirmi paraya bâliğ olub bermûceb-i âdet belde-i mebâliğ-i mecmûa-i mezkûrdan kazâ ve kasaba sülûs-i sülûsân olmak üzere kazânın sülûsân hissesi medîne-i mezbûre kurâlarında mevcûd olan kırk dört buçuk hâneye tevzî’ ve taksîm olundukda beher hâneye beş yüz on bir gurûş on altı para isâbet edüb ber-vech-i muharrer hisse-i musîbelerin edâya taahhüd etmeleriyle hâlâ medîne-i mezbûre Şehr Kethüdâsı es-Seyyid Hüseyin Efendi yedine veilen mûmzâ ve

mahtûm tevzî' derteridir ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Hurreire fî'l-yevmü's-sâmin min-şehr-i Rebûü'l-evvel li-sene ve erbaîn ve mi'eteyn ve elf.

Gurûş

- 070 Adâlet emriyle vürûd eden tâtâr ağalara verilen hizmet-i mübâşiriyye
- 026 Peksimâd ihrâcına ve Maydos ve Kal' a altında sefîne? piyâde navlunu
- 800 Donanma-yı Hümâyûn maiyyetine irsâl olunan üç kıt'a kebîr kayıkların ücreti
- 015 Otuz dokuz senesi rûz-ı Hızır tevzî' -i puslaları için hâkim efendi
hazretlerinin çukadârına verilen
- 052 Rûz-ı Hızır defterine sahh-ı keşîde buyûruldıkda 'inâyetlü kethüdâ beğ
hazretlerinin âdemine verilen
- 963
- 200 Donanma-yı Hümâyûn için Der- 'Aliyye' den vürûd iden cebehâne maiyetinde
olan çavuşlara verilen
- 048,5 Yoklamacı efendi hazretlerinin fulikası ta'mîrine kumândâr ma'rifetiyle
verilen
- 722,5 Rûmeli cânibine bâ-emr-i matlûb-ı şehriyârî buyurulan sekiz mehârdan
karye-i Karacaviran hissesine musîb
- 060 Sarrâf Hazreti veliyyü'n-ni'am ma'rifetiyle peksimâd kayıklarına verilen
- 924 Midilli Cezîresi' için Der- 'Aliyye' den vürûd eden Ezine' ye irsâl olunan
cebehâne için verilen araba 104 aded, mehâr 50 aded re's-i ücret
- 2918
- 3423,5 10 para Otuz dokuz senesi peksimâd-ı tabh için bâ-emr-i âlî buyurulan altı yüz
keyl hınta Karacaviran hissesi fî 6, 39 keyl 1,5 şinik, 570 keyl 20 şinik
- 0750 Otuz dokuz senesine mahsûben matlûb buyurulan hatab bedeliyesi
- 0100 Hatab-ı mezkûre verilen hizmet-i mübâşiriye
- 0060 Mürûr tezkiresiyçün bâ-emr-i âlî vürûd iden tâtâr ağaya verilen hizmet-i
mübâşiriyye
- 0500 Acem müsâlahasıyçün vürûd iden emr-i âlî ile sadrâzam tâtâr ağasına verilen
hidmet
- 7751,5
- 0162,5 Donanma-yı Hümâyûndan bu tarafda kalan on kıt'a mavnaların ta'mîrine bâ-
- 231

- defter-i müfredât-ı masârifât
- 0835 Françe elçisi için Der-‘Aliyye’den vürûd iden kapucıbaşı ağaya ‘inâyetlü dizdâr ağa ma’rifetiyle olan masârifât
- 0200 Vilâdet-i emr-i âlîyesi ile vürûd iden tâtâr ağaya verilen hizmet
- 0006 Çubukçu Mehmedin menzil-i nakliyesiyçün verilen
- 0020 Limni Cezîresi’nden vürûd iden ‘avretleri Gelibolu’ya menfî olundukda verilen piyâde navlunu
- 8975
- 0080 20 para Kumkal’aya irsâl olunan toblar için ta’mîr olan mavnaya kumândâr ma’rifetiyle masârifât
- 0020 Beytü’l-mâl emr-i âlîsiyle vürûd iden tâtâr ağaya verilen hizmet
- 0050 Sardunya Kralının bandıra-ı emr-i âlîsiyle vürûd iden tâtâra verilen
- 0005,5 4 paraGirid Cezîresi’nden vürûd iden hâcegân efendiye verilen tuz, kahve bahâ
- 0169 Donanma-yı Hümâyûn sefâinleriçün Lapseki’den gelen hatabların hıfzı için Vireli Ahmed ve Çanakçı Abdülkadir’e verilen
- 9299,5
- 0003 Lapsekiye bir kıt’a tezkire irsâlinde verilen bargîr kirâsı
- 0018 Çanlı Süleyman Paşazâdenin konağı divârı ta’mîrine masârifât
- 0168 Yoklamacı efendi hazretlerinin konağı ta’mîrine bâ-defter-i müfredât
- 0022,5 Devletlü veliyyü’n-ni’am efendimiz hazretlerinin fulikasına alınan revgan-ı şem’ 15 kıyye
- 0350 Zâbitân cürm almayub şer’an davâ görülmesiyçün emr-i âlî ile vürûd iden tâtâr ağaya verilen
- 9860
- 0020 Mübâyaa mahzeni ta’mîrine verilen masârifât
- 0200 Mürûr tezkiresiyçün emr-i âlî ile vürûd iden tâtâr ağaya verilen
- 0099 Mirimîrân Devletlü İsmail Paşa Hazretlerinin eşyâlarını Lapseki’ye irsâlinde verilen mehâr 16 re’s
- 0029 Devletlü Mehmed Paşa ve Nurullah Paşa hazretlerinin teşriflerinde verilen
- 0450 İşbû kırk senesine mahsûben matlûb buyûrulan ağnam bedeliyyesi
- 10655

- 00075 Ağnâm-ı mezkûr için verilen hizmet-i mübâşiriyye
- 00012 Bâ-emr-i âlî veliyyü'n-ni'am kazâ-i mezkûrdan İmroz Cezâresi'ne giden neferâtın bu tarafa celbi için verilen
- 00058 Menzilhâneye iktizâ iden minderlik bezi 4 tob, yasdık 7 aded ve masârfât-ı sâ'ire
- 00006 Yoklamacı efendinin fulikasına kızak bahâ
- 00015 Donanmayı Hümâyûn için su kayığı Saraycıklı Hüseyin Reîse verilen
- 10821
- 00107,5 Şehr kethüdâsı konağı ta'mîrine verilen bâ-defter-i müfredât
- 04250 İşbû sene-i mezbûre mahsûben emr-i âlî matlûb-ı cihândâri buyurulan kirbas mebâliği
- 00004,5 Ömer Reîs'in menzil nakliyesine verilen
- 00068 Kapudân-ı Deryâ devletlü efendimizin seffinesinde ocaklık ta'mîrine verilen
- 00521 Çanlı Süleyman Paşazâdeye bâ-defter-i müfredât masârifât
- 15772
- 00030 Humbaracıyân bargîr ahırlarına verilecek altı aylık icâre
- 01800 İşbû tarihten rûz-ı Hızıra kadar altı mâh fulika neferi mâhiyesi 30 nefer 10
- 00500 Menzilhâne husûsu için vürûd eden emr-i âlî ile hâcegân efendiye verilen hizmet
- 00300 Donanmâ-yı Hümâyûn maiyyetinde gitmeleriyçün vürûd iden emr-i âlî ile gelen tâtâra hizmet
- 00036 Kapudân-ı Deryâ devletlü efendimizin câriyelerine ve maiyyetinde mîrahûr ağaya nân-ı 'aziz 125 aded, şem'-i revgan ... ve hizmetci ücreti
- 18438

[vr. 101a]

- 18438 Nakl-i yekûn
- 00015 Tâtâr ağaların konağına hizmetci ücreti Müezzîn Yakub'a verilen
- 02500 Menzilhâne bargîrleri için imdâdiye
- 03500 Şehr kethüdâlarına iktizâsıyçün bi'l-ittifâk alınan konak bahâ
- 00597,5 Mîrimîrân devletlü İsmail Paşa hazretlerine bâ-defter-i müfredât-ı masârifât

<u>00025</u>	Mübâyaa mahzeninin altı mâhlık icâresi
25075,5	
00021	Kapudân-ı Deryâ devletlü efendimizin mîr-ahur ağası konağına hizmetci ücreti
00120	İşbû tarihten rûz-ı Hızıra kadar altı mâh Uzun Ali Beğ'in menzil icâresi
00100	Humbaraciyân bargîrleri için yukaruhâne verilen icâre
00200	Mürûr tezkiresi emr-i âlîsiyle vürûd iden tâtâr ağaya verilen hizmet
<u>00300</u>	Süleyman Reîs ma'rifetiyle aktarma sefînesini Der-Aliyye'ye getürmelerine verilen ücret
25816,5	
00150	Otuz dokuz senesine mahsûben vürûd iden serdâr mektûbûna verilen
00036	Kapudân-ı Deryâ devletlü efendimizin çadırlarını Nara'da sefîneye naklîne piyâde navlunu 6 aded
00030	Peksimâd piyâdelerine verilen
01000	Devletlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerinin dâire-i devletlerine ve birûn ağadan konaklarına olan masârifât-ı sancâkdan Kal'a-i Sultâniye'ye musîb
<u>00700</u>	Ber-mu'tâd-ı kadîm 'inâyetlü dizdâr ağa hazretlerine verilegen
27732,5	
00250	Ber-mu'tâd faziletlü müftî efendi hazretlerine verilegen
03000	Ber-mu'tâd şehir kethüdâsına verilegen altı mâhlık
00500	Uşaklarına verilegen
01000	İtyelmez Karyesi'ne ber-mu'tâd-ı imdâdiye
<u>00526</u>	Donanamâ-yı Hümâyûn sefâinlerine peksimâd naklinde çuval bahâ
33008,5	
04000	Devletlü 'inâyetlü merhametlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretlerine ber-mu'tâd-ı harc-ı sahh
01018	Ber-mu'tâd-ı kadîm hakimü'l-vakte vaz' olunagelen defter-i imzâ
<u>00450</u>	Ber-mu'tâd-ı harc-ı hademe muhızırye ve kâtibiyye
38476,5	Yalnız otuz sekiz bin dört yüz yetmiş altı buçuk gurûşdur

Derûn-i şehirde mütevattın ehl-i İslâm'a ifrâz olunan sülüsün sülüsü:

13 para 4275 gurûş

Derûn-i şehirde mütemekkin milel-i Selâse'ye tarh olunan sülüsün sülüsânı:

26 para 857 gurûş

Karye-i	hâne	rub'	para	gurûş
Kemal	2	-	32	1022
Aşıklar	1,5	-	4	767
Kurşunlu	1	1	10	639
Saraycık	5	-	-	2557
Sarıcaılı	3,5	-	32	1789
Kalabalıklı	1,5	-	4	767
Okçular	3	-	8	1534
Yağcılar	0,5	-	28	255
Kus	6,5	-	4	3324
İtyelmez	10	-	-	5114

-1000 bin gurûş imdâdiye ihrâc

4114

Sarıbeğli	1	1	10	639
Çiftlik	1	1	10	639
Terziler	1,5	-	4	797
Serçiler	0,5	1	22	383
Belen	1,5	-	4	767
Türkmüş	1	1	10	639
Ortaca	0,5	1	22	383
Cedid	1	-	16	511
Sığırlı	0,5	-	28	255

Mevcûd olan cem'an yekûn hânehâ: 44,5

Yalnız kırk dört buçuk hânedan beher hâneye isâbet eden yalnız beş yüz on bir gurûş on altı para isâbet etmiştir.

Hurrîre bi-ma'rifeti'l-vücûh ve ma'rifet-i şer'

Es-Seyyid el-Hâc Ahmed Necîb el-müvellâ hilâfet-i be-medîne-i Kal'a-i Sultâniye
nemmekâhü'l-fâkir ileyhi azze şânühu te'âlâ ufiye anh

Mühür: El-Hâc es-Seyyid Ahmed Necîb

[vr. 101b]

Şer'le da'vâsı görülmesi için sudûr iden emr

Düstûrûn-ı mükerrremûn, müşîrûn-ı müfahhamûn, nizâmü'l-âlem, müdebbirû
umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib,
mümehhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidû erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-
mahfûfûn bi-sunûf-i avâtûfi'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yesârıyla
nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı a'zam edâma'llâhü te'âlâ iclâlehum ve 'âzamü'l-
ümerâ'i'l-kirâm, efâhimü'l-küberâi'l-fihâm, ulû'l-kadri ve'l-ihirâm ashabi'l-izzî ve'l-
ihtişâm, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrîmiran-ı kirâm dâme
ikbâluhum ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vulâti'l-muvahhidîn, ma'âdinü'l-fezâil
ve'l-yakîn, râfiü'l-ilâmü'ş- şerî'ati ve'd-dîn, vârisü ulûmi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn, el-
muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâ'ilühum ve
mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-ikelâm kudât ve nüvvâb zîde
fazluhum ve mefâhirü'l-emâsi'l ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve
sâ'ir zâbitân zîde kadrühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, bi'l-
cümle Memâlik-i Mahrûstei'l- Mesâlik-i şâhânemde kâ'in bi'l-cümle eyâlât ve elviyeye
vülât ve mutasarrîfîn ve me'mûrînde bulunanların yerlerine mütesellimîn ve kazâ ve
nâhiyelere hâkimi'ş-şer' voyvoda ve âyânlar nasbî ve ta'yîninden maksûd-ı aslı zabt u
rabt-ı memleket ve idâre ve umûr-ı vilâyet ehl-i 'örf taraflarından rû'yet ve hukûk-ı
şer'iyye ve irsiyye misillü muktezâ-yı şer'-i şerîf üzere görülmesi lâzım gelen mevâdda
dahi hâkimi'ş-şer' câniblerinden i'tinâ ve dikkat olunarak mecmû' ... nizâm ve intizâm
ahvâliyle zât-ı hilâfet-simât-ı cihândârâneme vedâ-ı cenâb-ı bârî olan ahâli ve sükkânın
asâyîş ve rahat ve mezîd-i ârâmiş ve emniyetleri esbâb ü vesâilinin istihsâl ve istikmâlî
irâde-i hayriyyesinden i'bâret ve bu dakikalara sarf-ı zemân ve rû'yet ve herkes
me'mûriyeti muktezâsını icrâya dikkat cümleye vâcibe-i zimmet ise de bir müddetden
berü ba'zı ehl-i örf tâ'ifesi buldukları memleketlerde vuku'-yâfte olan ve 'âdet-i
şer'iyyeyi hükkâma mürâca'at etmeksizin hâd-be-hâd rû'yet ve ba'zı mahallerde

hükkâm-ı şer’-i şerîf dahi anların umûrına müdâhale ile cerâim-i müşârün dâiyesinde oldukları bu def’a bi’l-ihbâr tahkîk olunub esâs-ı Devlet-i ‘Aliyyem icrâ-yı ahkâm-ı ilâhiyye ve ta’zîm-i şerî’at-ı Muhammediyye ile müebbed ve müesses olup zabt ü rabt-ı memleket ve irâde-i umûr-ı vilâyet dahi taraf-ı hümâyûn-ı şâhânemden mansûb-ı vülât ve mutasarrıfın ve anların vekilleri olan mütesellimîn ve sâ’ir ehl-i örf tâ’ifesine mühavvel ve anlardan matlûb idüğü beyândan müstagnî ve böyle yekdiğerinin mesâlih-i mahsûsasına müdâhale misillü hareket inhilâl-i şîrâze-i nizâm-ı memâlike bâdî ve şer’an rû’yeti lâzım gelen mevâdda-i cânib-i şerî’at-ı garrâya ‘adem-i ... rızâ-yı Bârînin hilâfı ve mizâc-ı sa’d-ı imtizâc-ı mülûkâneme dahi min külli’l-vücûh mugayir ve münâfî olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ’ir mu’ma-ileyhimsiz fi’mâ-ba’d vülât ve mutasarrıfın ve vekilleri olan mütesellimîn ve sâ’ir ehl-i örf tâ’ifesi câniblerinden görülecek umûr u mesâliha anlar karışub muktezâ-yı şer’-i şerîf üzere ve rû’yeti lâzım gelen mevâdda dahi hükkâm taraflarına mürâca’at ba’de’s-sübûti’ş-şer’î tenfîz-i ahkâm-ı şerîfesine i’tinâ ve dikkat olunarak her hâlde şeriat-ı mutahharanın infâzı ve evâmîr-i celîle-i mülûkânemin icrâsı ile asâyîş-i memâlik ve ittihâd-ı himâyet ve sıyânet-i ahâli ve fukarâ-i ârâmiş ve rahat aceze ve zuafâ esbâb ü vesâilinin istihsân ve istikmâline mezîd-i ihtimâm ve i’tinâ eylemeniz fermânım olmağın tenbîhî hâvî mahsûs işbû emr- i celîli’l- kadrîm isdâr ve sadrâzam tâtârlarından kıdveti’l- emâsil ve’l- akrân Ali zîde kadrühu ile tesyâr olunmuşdur imdi bâlâda beyân olan vesâyâ-yı şâhânem icrâsına bi’l- ittifâk ihtimâm ve dikkat eylemeniz irâde- i hayriyye-i ifâde-i mülûkânem muktezâsından idüğü ve hilâf-ı vaz’ u hareket ... mücib-i kemâl mesuliyet olacağı ve husûs- ı mezkûr sâ’ir mahallere dahi kol kol ilâmü’ş- şerîfem neşriyle cümleye tavsiye ve istiâr kılındığı ma’lûmunuz oldukda ana göre amel ve hareket ve her hâlde icrâ-yı lâzıme-i fukarâ-perverî ve rû’yete bi’l-ittihâl ziyâde ikdâm ve dikkat ve mugayir- i rızâ vaz’ı tecvîzden ... ittikâ ve mübâ’adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr eden fermân-ı vâcibi’l-ittibâ’ ve lâzimü’l- imtisâlimin mazmûn-ı itâ’at-makrûniyle ‘amel ve hareket ve hilâfından mücânebet eylesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kilasız. Fî 15 S sene 240.

Kirbâs-ı mübâyaa sûreti

Donanmâ-yı Hümâyûnum kalyonları ve sefâin-i sâ'ireleri lâzimesiyçün beher sene Boğazhisarı ve havâlisinde vâki' kazâlardan i'mâl ve mübâyaa oluna gelen kurbâsın iki yüz kırk senesine mahsûben dahi mübâyaa tertîb ile bundan akdem nizâm verildiği vechle tüccâr için i'mâl eyledikleri misillü tammü'l-zirâ' ve metfîni'l-nesc ve numûnesine mutâbık olunmak şartıyla alborta bezinin beher topu iki yüz elli akçe ve miyânda tertîbinden beher topu üç yüz akçe fi'at-ı mîriye ile lâzımgelen bâhası Tersâne-i Âmirem tarafından ta'yîn olunan mübâşir-i merkûm yedinden 'an-nakd ashâbına verilerek Boğazhisarı ve havâlisinden üç bin top mayıstra ve üç bin top alborta kurbâs i'mâl ve mübâyaa ve Astâne-i Saâdetime nakl ve Tersâne-i Âmireme teslîm olunması için sûret-i defteriyle emr-i şerîfim sudûrunu mu'teberân-ı ricâl-i Devlet-i 'Aliyyem'den hâlâ Tersâne-i Âmirem Emîni iftiharü'l-ümerâ ve'l-ekârim Mîr Hüseyin Hüsnü dâme 'uluvvuhu memhûr-ı müfredât defteriyle tahrîr ve inhâ etmekden nâşî mucebince tanzîmi husûsuna irade-i 'aliyye-i mülûkânem taalluk etmekle sen ki vezir-i mü'şarü'l-ileyhsin Baş-muhâsebe'den ihrâc ve vürûdun emr-i şerîfimle mevzûan irsâl olunan sûret-i defterde tahrîr ve beyân olunduğu üzere sene-i merkûme mahsûben havâlî-i mezkûrdan nesc ve i'mâlî tertîb olunan mezkûrî'l-mikdâr kurbâsın fi'at-ı mezkûrıyla lâzım gelen bahâsı mübâşir-i merkûm yedinden 'an-nakd ashâbına verilmek üzere inzımâm-ı re'y ve ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle serîan ve temâmen nesc ve i'mâl bir sâ'at akdemce Der-saâdetim'e irsâl ve Tersâne-i Âmirem'e teslîmi husûsuna bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın hâsseten işbû emr-i âlişânım isdâriyle irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde bâlâda bast ü beyân ve sûret-i defterden tahrîr ve ayân olunduğu üzere icâb eden bahâsı 'an-nakd mübâşir-i merkûm marifetiyle i'tâ olunarak ol-mikdâr kurbâsı inzımâm-ı re'y ve ma'rifetin ve marifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle tamâmen ve serîan nesc ve i'mâl ve ber-sâ'at-i mukaddemce Âstâne-i Saâdetime nakl ve Tersâne-i Âmireme teslîmi ve zikr olunan kurbâs Donanmâ- yı Hümyûnûm kalyonlarının elzem-levâzımından olunub biran akdem nesc ve i'mâl olunarak Âstâne-i Saâdetime nakl ve Tersâne-i Âmireme teslîm olunması matlûb-ı hüsvânem olduğuna binaen bu bâbda bir kimesneye 'özü ü illet etdirilmeyerek serîan mübâyaa ve irsâline mübâderet ve kurbâs-ı mezkûrun ta'dâdından noksân ve yahûd nescinde ihtimâm olunmak ve vakt ü zamânıyla erişdirilmemek lâzım gelür ise irâd olunacak 'özü ü illetlerine havâle-i sem' i'tibâr olunmayarak gerü

redd olunacağından gayrî cümlesi mu'âtab olunacağı emr-i muhakkak olmağla ana göre 'amel ve hareket olunması iktizâ edenlere [vr. 102a] tenbîh ve te'kîd ederek ol-mikdâr kirbâs tamâmen mübâyaa olmadıkça muhtekir ve tüccâr tâ'ifesine bir top kirbâs fûrûht etdirilmeyüb ve eğer ideri olur ise o makûlelerin te'dîb ve gûşmalleriçün ism ve şöhretlerini Der-'aliyyem'e 'arz ve i'lâma sarf-ı küll-i miknet eylesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsın sen dahi muktezâ-yı me'mûriyetin üzere ol tarafa varub ol-mikdar kirbâsın lâzım gelen bahâları 'an-nakd ashâbına i'tâ olunarak zikr olunan mahallerden müretteb olan kirbâs tammü'l-zirâ' ve metîni'l-nesc ve numûnesine mutâbık olarak mübâyaa ve serîan Der-saâdetim'e nakl ve Tersâne-i Âmirem'e teslîmine sa'y ve gayret ve hilâfından begâyet tehâşî ve mücânebet eylesin ve siz ki kudât ve nüvvâb ve âyân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz sizler dahi mûcib-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükmi-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr iden işbû emr-i şerîf-i âlişânımın mazmûn-ı münîfi üzere âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız. Fî 9 Ra sene 240.

Bâ'is-i defter

Tobhâne-i Âmire Ocağı neferâtından olub Bahr-i Sefîd Boğazı'nda vâki' Çamlıburun nâm tabyada ikâmet üzere iken bundan akdem kendi tabancasıyla kendi-i cerh iden on dört cemâ'at yoldâşlarından yedinci top yamâğı iken bi-fadlullahi te'âlâ vefât eden Mustafa bin Abdullah nâm-ı müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i Beytü'l-mâl'e â'id ve racî' olmağın neferât-ı merkûmun emîn-i Beytü'l-mâlî olan cemâ'at-ı mezbûr çorbacısı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkim ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede bey'men yezîd olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd.

Fî 9 Ra. sene 240.

Dizlik 430 para	Sıkma 420 para	Yeşil sarık 260 para	Fermene 122 para
-----------------	----------------	-------------------------	------------------

Entâri yelek 680 para	Kuşak 180 para	Fes yemeni külâh 113 para	Gömlek yelek 161 para
Eski kebe 25 para	Trabzon abâsı 1610 para	Tabanca bezde çift 1825 para	Silâhlık 301 para
En'âm-ı şerîf 1800 para	Trablus-i şal 3090 para	Şalvar çuka 1200 para	Çevre uçkur 141 para
Zenbil 25 para		Bıçak 1080 para	

Cem'an Yekûn tereke-i müteveffâ-yı mezbûr 13463 para

Minhäü'l- İhrâcât	Para
Techîz i tekfîn	1400
Resm-i âdî	336
Harcı hademe, kâtib	115
Tellâliye	240
Cerrâh akçesi	1420
Düyûn	2438
Sahhü'l-bâkî	7514

Vech-i meşrûh ba'de'l-ihracî'l-masrûfât emîn-i merkûm yedîne teslîm olunan sahhü'l-bâkî yalnız yedi bin beş yüz on dört para teslîm olduğuna işbû mahalle şerh verildi.

Bâ'is-i defter

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Çınarlık Mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem bi-emrillahi Te'âlâ vefât iden Nefiye bint-i Üveys nâm müteveffiyenin sadriyye sagîre kızı Hanife ve vâlidesi Emine Hatun ve li-ebeveyn er karındâşları Mustafa ve Hüseyin nâm kimesnelere â'id ve racî' olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezkûrenin üzerine tesvîye-i umûrını rû'yet eylemek için taraf-

1 şer' den nasb ve ta'yîn olunan vasî-i mansûbı ammisi Mahmud ... ibn-i Halil ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' le tahrîr ve terkim ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede bey' men yezîd olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer' iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffiyeye-i mezbûre defteridir ki ber-vech-i âtî zikr ü beyân olunur. Fî 28 Ra sene 240.

Selvi sandık 10 gurûş	Köhne beledî döşek 10 gurûş	Dokuz köhne yasdık 5 para, 16,5 gurûş	Köhne döşek yüzü 5 gurûş
Köhne kilim dört 12 gurûş	Yine kilim 2 para, 8 gurûş	Def'a kilim 18,5 gurûş	Köhne yorgan 7 gurûş
Def'a dört yasdık 8 gurûş	İki köhne döşek 5 para, 13 gurûş	Müsta'mel kutnû antâri 17 gurûş	Bir kilim seccâde 3,5 gurûş
Köhne kilim 11 gurûş	Hırdavât 3 gurûş	İki yasdık yüzü 4 gurûş	Müsta'mel yorgan 14 gurûş
Def'a yorgan ma'a çarşef 13 gurûş	Köhne çarşef 3 gurûş	Def'a çarşef 5 gurûş	Üç köhne çarşef 9 gurûş
Müsta'mel damgahâne hırka 17 para, 16 gurûş	Müsta'mel gömlek 10 gurûş	Müsta'mel basma antâri 12,5 gurûş	Çuka köhne ferâce 9 gurûş
Üç miskâl sagîr inci 117 gurûş		Nukûd-ı mevcûd 179 gurûş	

Cem'an yekûn-ı tereke 545 gurûş

Minhâü'l-ihracât

Gurûş

Techîz i tekfîn

100

Resm-i âdî	13,5	
Harc-ı hademe kâtibiyeye	6,5	
Tellâliye	8	
Deyn	12	
Sahhü'l-bâkî tereke-i müteveffiye-i mezbûre	405	
Hisse-i ümm-i mezbûre	67	
Hisse-i bint-i mezbûre	212,5	Para
Hisse-i ah-ı mezbûr	67,5	10
Hisse-i ah-ı mezbûr	67,5	10

[vr. 102b]

Kal'a-ı Derûnunda Mehamm-ı Ta'mîri Kaydı

Medîne-i Kal'a-i Sultâniyede derûn-ı kal'ada Ebu'l-feth Sultan Mehmed Hân Hazretlerinin binâ ve ihyâ' buyurdıkları câmi'-i şerîfi vakfı olarak civârında bir bâb hamam vakf-ı şerîfin müstagni olub ve bundan gayrî hasılât ve mevcûdu olmayub hamam-ı mezkûr beher sâl otuzar gurûşa icâr olunub senesi hitâmına değin şem' ve revgan ve vazife-i mürtezikaya sarf olunur iken hamam-ı mezkûr harâbe yüz tutub icâr ve isti'mâl 'adem-i imkân ve münhedim olacağı derkâr olmağla sıyâneten li-vakf-ı şerîf müste'ciri Eci Karbet veled-i (çıkمامış) kendü mâlından sarf eyleyüb ta'mîr ve termîm edüb her neye bâliğ olur ise müstecîri âharı zuhûr eder ise masarîfâtı edâ etmek üzere mütevellî-i vakf ve (çıkمامış) şer'den izn verilmeğın dahi mesfûr ta'mîri tamamında ehl-i hibre ihbârlarıyla ba'de'l- keşf bin beş yüz on beş gurûşa bâliğ olduğu zâhir ve ma'nâ olduğu müsteciri aharı zuhûr ider ise Karbet veled-i Eci ... masrûfu bin beş yüz onbeş gurûş edâ etmek üzere taraf-ı şer'den bâ- izn mütevellî hüccet-i şer'iyye olundu.

Fî 19 M. sene 240.

Bâ'is-i Tahrîr-i Hurûf Oldur ki

Hüdâvendigâr-ı esbak cennet-mekân merhûm ve mağfûr leh Sultan Mustafa Hân tâbeserâh Hazretlerinin evkâf-ı mukâta'atından bâ-berât-ı âlişân mâlikâne uhde-i müzd olub fakat İzmir'den mâ'adâ Rûmeli ve Anadolu ve Cezâyir-i Bahr-i Sefîd'de vâki' cem'-i Memâlik-i mahrûse'de i' mâl ve isâga olunan saçma ve fişenk ve findık ve çubuk

ve külçe kurşun vâridâtının ahz-ı fûrûhtu ve kezâlik müste'men ta'ifesinin getirdiği saçma ve kurşunun dahi râici üzere ahz ve iştirâsı yed-i vâhide inhisâr ile serbestiyyet üzere tarafımızdan zabt ve rû'yet olunmak bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şurûtundan olmaktan nâşî mukâta'a-i mezkûre mülhakâtından Biga ve Kal'a-i Sultâniye ve Kazdağı ve Lâpseki ve Çan ve Ezine kazâlarının işbû bin iki yüz kırk senesi Muharrem-i guresinden sene-i mezbûre Zi'l-hicce gâyetine gelince yalnız bir sene iltizâmına tâleb ve râgıb Mahmud Ağa ber-vech-i peşîn tarafımıza teslîm eylediği bedel-i ma'lûmü'l-mikdâr ile 'uhdesine tefvîz ve iltizâm olduğu ber-vech-i muharrer tefvîz ve iltizâm etmekle işbû zabt-ı temessükü tahrîr ve imlâ ve mûmâ-ileyh yedine i'tâ olundu bi-mennihi-te'âlâ gerekdir ki sene-i merkûme değin gerek i'mâl ve isâga ve gerek müste'men sefînesiyle gelen eşyâ-yı merkûmeyi yed-i vâhidden ahz ve fûrûht birle zabt ve idâresine taraf-ı âhardan hiç ferd vâhid müdâhale ve mûmânaat olunmaması için işbû mahalle kayd olundu. Ve's- selâm. Gurre-i M. sene 240.

Ağnâm Bedeli İçün Gelen Fermân

Biga Sancağı'nda vâki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazlulum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve sâ'ir iş erlerî ve bu husûsa mebnî olan hassa-i Kasâbbaşısı ittibâ'ilerinden Osman zîde kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, Saray-ı Cedîd-i Âmirem ve Saray-ı 'Atûk-i Âmirem ve Dergâh-ı muallâm Yeniçerilerinden ve Cebeci ve Topcu ve Arabacı ve Tersâne-i 'Âmirem ocakları ve muayyenât-ı sâ'ireye Dergâh-ı muallâm kapucubaşlarından hâlâ hassam kasâbbaşısı iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc Mustafa dâme mecduhu ma'rifetiyle ruz-merre tevzî'i lâzım gelen lahm ta'yinâtları lâzimesiyçün Rûmeli'nin üç kolunda vâki' kazâlardan tertîb olunan ağnâm el-hâletü hazihi ta'yinât-ı mîrîyenin teksîrine binâen vefâ etmediğinden bi'z-zarûre Anadolu cânibinden ağnâm mübâyaasına hâcet-i mess etmekden nâşî işbû iki yüz kırk senesine mahsûben dahi sâbıkı üzere mübâyaası tertîb olunan ağnâmdan sen ki vezir-i müşârü'l-ileyhsin Biga Sancağı'nın hâvî olduğu kazâlara kuyûd kaleminden ihrâc ve derûn-i emr-i şerîfime mevzûan irsâl olunan sûret-i defter nâtik olduğu üzere tard ve tahmil olunan bin beş yüz re's ağnâmı ber-mûceb-i şurût damuzluk ve sağmal ağnâmlarından olmayarak erkek ağnâmın beher re'si yetmişer ve kısır marye ellişer ve toklu ve keçi ve şişek kırkar ve erkek keçi altmış

paradan icâb eden bahâları ‘an-nakd ashâbına i’tâ olunarak inzımâm-ı re’y ve ma’rifetin ve ma’rifet-i şer’ ve mübâşir-i merkûm ma’rifetiyle mübâyaa ve Der-aliyyem’e irsâl ve aynen edâsında fukarâya ‘usret olur ise beher re’si beşer gurûşdan bedel-i tahsîl ve mübâşirine teslîmen Der-saâdetim’e irsâl olunması husûsuna bezl-i cell-i himmet eylemen fermânım olmağın hasseten işbû emr-i celîli’l-kadrîm isdâr ile irsâl imdî vusûlünde bâlâda beyân olunduğu üzere livâ-i mezbûrede vâki’ kazâlardan mübâyaa müretteb bin beş yüz re’s ağnâmın ber-vech-i tekmîl Der-aliyyem’e irsâl ve aynen edâsı fukarâya ‘usret olur ise beşer gurûşdan bedel-i tahsîli matlûb-ı seniyyem idüğü ma’lûmun oldukda fermûde-i hümâyûnum üzere aynen olamadığı takdirce fî-merkûm ile bedeli inzımâm-ı re’y ve ma’rifetin ve ma’rifet-i şer’ ve cümle ma’rifetiyle yerlü yerinden ve icâb ve iktizâ idenlerden tamâmen tahsîl ve mübâşirine teslîmen irsâl ve bu bâbda tereddüd ve muhâlefet iden olur ise men’ ve def’i birle mütenebbih olmayanların ism ve şöhretleriyle keyfiyetini Der-saâdetim’e tahrîre sarf-ı küll eylesin ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahi muktezâ-yı me’mûriyetin üzere ağnâm-ı mertebe-i mezkûri vakt ü zamânıyla mübâyaa ve tahsîline dikkat vâlâsında taannüd ideri olur ise Der-saâdetim’e inhâya müsâraat eylesin ve siz ki kudât ve nüvvâb ve âyân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhüm siz dahi mûcib-i emr-i şerîfimle ‘amel ve hareket ve hilâfından begâyet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki 11 M. sene 240.

Kostantınıyye

[vr. 103a]

Bâ’is-i Defter Oldur ki,

Medîne-i Kal’a-i Sultâniye ahâlisinden olup hâlâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı ve Biga Sancağı Mutasarrıfı vezir-i Eflâtun nâsır-devletlü el-Hâc Mustafa Paşa yessere allâhu mâ yeşâ hazretlerinin dâire-i devletlerinde çamaşur ağası iken bundan akdem bi-emrillah-i Te’âlâ vefât iden Ali Beğ ibn-i Hüseyinin verâseti er karındâşı Ferhad Beğ ve vâlidesi Hanife Hatun ve uht-li-ümm Kerime Hatun ve ah-li-üm Mehmed’e â’id ve râci’ olduğu inde’ş-şer’ zâhir ve nümâyân oldukdan sonra ah-li-üm sagîr karındaşları Mehmed üzerine bâ hüccet-i şer’iyye vâlidesini vasî nasb ve ta’yîn olup verese-i kebîr iltimâsları vasî-i mansûbe ma’rifeti ve ma’rifet-i şer’le tahrîr ve terkim ve takdîm-i bahâ

olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûr defteridir ki ber-vech-i âtî zikr ve beyân olunur. Fî gûrre-i Ra. sene 40.

Al şemseli kaput 250 gurûş	Mâî sandallı biniş 45 gurûş	Sadefî cübbe 40 gurûş	Kızıl şâb rengi çuka cübbe 35 gurûş	Sevâyî antari 45 gurûş
Hakir hakir antari 25 gurûş	Def'a hakir hakir antâri 35 gurûş	Şâlî antari 15 gurûş	Çuka çakşır 8 gurûş	Sadefî çuka şalvar 80 gurûş
Çâr-beyaz şal 200 gurûş	Kadife mintân 200 gurûş	İngiliz şâl 25 gurûş	Kısa hırka 10 gurûş	Nâfe gocuk kürk 60 gurûş
Kavuk ma'a sarık 30 gurûş	Sîm kınlı kılıç 200 gurûş	Bir çift Karahisar tabanca 150 gurûş	Silâhlık 8 gurûş	Kubur katı hırdavât 40 gurûş
Sarı sandık 15 gurûş	Çekmece 3 gurûş	Kus Karyesinde olan hinta 240 keyl, fî 4, 960 gurûş	Okçular Karyesinde olan mebâliğ 4000 gurûş	Fâiz 350 gurûş
Sâ'at Françe 50 gurûş	Bâ temessük Yağcı Hasan Oğlu İsmailden 600 gurûş	Bâ temessük Yörük Musadan 700 gurûş	Selâm Ağası Osman Ağadan 95 gurûş	Terzi Tekfurdağlı zımmîden 80 gurûş

Pendik? tarladan ahz olunan şaîr 12 keyl, fî 2, 24 gurûş	Def'a tarla-yı mezkûrdan hınta 24 keyl, fî 4, 96 gurûş	Pendikli Dervişden tahsîl 34 gurûş	Bâ temessük Mehmed Beğden tahsîl 450 gurûş
--	--	--	--

Cem'an yekûn-ı tereke: 8958

Minhâü'l-ihracât	gurûş	
Techîz i tekfîn	183	
... me'kûlât	34	
Resm-i âdî	224	
Harc-ı hademe kâtibiyye	100	
Ehl-i hibre verilen	10	
Deyn-i müsbet Ferhâd Beğ	2000	
Deyn-i müsbet Hanife Hatun	800	
Deyn-i müsbet Mehmed Beğ	65	
Deyn-i müsbet Kanorta zimmî	141	
Deyn-i müsbet def'a Mehmed Beğ	180	
Deyn-i müsbet Kerâsteci Matu zimmî	49,5	
Deyn-i müsbet Terzi zimmî	10	
Deyn-i müsbet Eci Ezarye	10	
Sahhü'l-bâkî tereke-i taksîm-i verese	5156,5	para
Hisse-i ümm Hanife Hatun	859	17
Hisse-i uht li-ümm Kerime Hatun	859	17
Hisse-i ah li-ümm Mehmed	859	17
Hisse-i ah-ü'l-ebeveyn Ferhad Beğ	2578	11

Vech-i meşrûh üzere tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdan ba'de'l-ihracî'l-masrûfât ve düyûn-ı sahhü'l-bâkî beş bin yüz elli altı buçuk gurûşdan ah li-ümm sagîr karındâşı Mehmed'in hissesine isâbet iden sekiz yüz elli dokuz gurûş on yedi parayı vâlidesi vasî-i mansûbesi Hanife Hatun yedine tamâmen teslîm olunduğu işbû mahalle şerh ve kayd olundu.

[vr. 103b]

Sardunya Kralı Bandırası Emrinin Sûretidir

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Bahr-i Sefîd Boğazı'ndan Anadolu Sahiliyle nihâyetine varınca vâki' kazâların kudât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodagan ve âyân ve sâ'ir zâbitân ve gümrükler ve iskeleler ümenâları zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Devlet-i 'Aliyye-i ebediyyü'd-devâmla Sardunya Kralı beyninde bu def'a ticâret ve muâmelâta dâ'ir müceddeden akd-i muâhede olunmuş ve hiçbir devletin âhar devlet-i tüccâr-ı sefâinine bandıra ve tebaasına patente i'tâsı câ'iz olmadığı misillü Sardunyalı tarafından dahi Devlet-i 'Aliyyeme tebaa ve tüccâr sefâinine bandıra ve reâyâ-yı Saltanat-ı Seniyyeme patente verilmemesi husûsu kabul ve karar olunarak Memâlik-i mahrûse'ye li-ecli't-tüccâra âmed-şüd eden Sardunya tüccârı sefâini kendü bayrağı ile yürüyüb düvel-i sâ'ire bayrağı ahz ve isti'mâl etmemek ve sâ'ir düvel ve cins-i âhar-ı sefînelerine ve gerek reâyâ teknelerine Sardunya bayrağını virmemek ve elçi ve konsolos ve konsolos vekilleri taraflarından Devlet-i 'Aliyye reâyâsına patente i'tâ ve hafiy ü cellî tesâhub ve himâye olunmamak husûs-ı ahidnâme-i hümâyûnuma derc ve tasrîh kılınmış olub bu makûle müceddeden akd-i muâhede idenlerin tüccâr sefîneleriyle taalluk edecekleri bandıranın şekl ve resmi bi'l-cümle sevâhil-i Devlet-i 'Aliyyem me'mûrlarının ma'lûm ve manzûrları olmak mu'tâd olub Sardunya tüccâr sefînelerinin dahi kendülere mahsûs olan mâî ve kırmızı renk ile mürtesem bayraklarının bir sûreti Bahr-i Sefîd'in Anadolu Sâhiline gönderilmiş olmağla siz ki kudât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz fimâ-ba'd zikr olunan bayraklar ile Akdeniz'de âmed-şüd iden Sardunya tüccâr sefînelerinden hasbe'l-iktizâ iskele ve limânlarınıza tevârüd ider olur ise sefîne-i mezkûre süvârisi olan kapudanın yedine verilen izn-i sefîne-i emr-i şerîfim enzâr ile mâdâmki kapudan ve sefînenin isimleri mutâbık ve senedât sâ'iresi dahi sahîh Sardunya tüccâr sefînesi olduğunu musaddak ve bâlâda muharrer şer'an ahidnâme-i hümâyûna muvâfık ola sefînesine kat'en taarruz ve kapudan ve mellâhlarına müdâhale ve taaddî olunmamak fermânım olmağın mahsûsen işbû emr-i şerîfim isdâr ve sadrâzam tâtârlarından Abdurrahman ile irsâl olduğu ilâ âhirihi

Kad-vasale ileynâ fi 25 Z. sene 39.

Bir sûretidir ki;

Bâlâda bast ü beyân olduğu üzere hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızını devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Hazretlerine hitâben sudûr iden emr-i âlî kayd olunmuşdur. Fî 27 Z. sene 239.

Kemer ve Biga sâhasından kadîmi üzere verile gelen kerâste-i defter-i sûretidir. Kazâ-i Biga hissesine isâbet eden;

<u>Cinsi</u>	<u>Mikdârı/Aded</u>
Omurga	10
Astâr omurga	10
Bodoslaması	7
Bodoslama-i kıç	1
Astâr-ı bodoslama	1
Akreb praçol	2
Çatal karga	1
Pâre-i çekme	3
Tırhandil	1
Pâre	4
Kapak	2
Kanad	2
Çatal bükme	27
Çifte döşek	8
Bir voltalı	25
İki voltalı	25
Eğri meşe	25
Döşek kapağı	25
Döşek başı	25
Se-çapa	25
Iskarmoz	25
Yarım döşek	10
Eğri tahta	10
Praçol	50

Lata-i meşe	13
Hırça	2
Lata-i kebîr çam	50
Koğuş çam	194
Se-kütük çifte karaağaç	8
Haslık karaağaç	3
Irgad çifte	2
Irgad-ı zemîn	5
Babalık	2
Dümen-i kebîr	1
Yeke dümen	1
Felenk	30
Kızak	2
Bakalarya	1
Cem'i yekûn	638

Kazâ-i Dimetoka'ya isâbet iden

Omurga	10
Astar omurga	10
Bodoslaması	7
Bodoslama-i kıç	1
Akreb praçol	2
Çatal karga	1
Pâre-i çekme	3
Tırhandil	1
Pâre	4
Kapak	2
Kanad	2
Çatal bükme	27
Astar-ı bodoslama	1
Çifte döşek	8

Bir voltalı	25
İki voltalı	25
Eğri meşe	25
Döşek kapağı	25
Se-çapa	25
Döşek başı	25
Iskarmoz	25
Yarım döşek	10
Eğri tahta	10
Praçol	50
Lata-i meşe	13
Hırça	2
Lata-i kebîr çam	50
Koğuş	194
Se-kütük çifte karaağaç	8
Haslık karaağaç	3
Irgad çifte	2
Irgad-ı zemîn	5
Babalık	2
Dümen-i kebîr	1
Yeke dümen	1
Felenk	3
Kızak	2
Bakalarya	1
Cem'i yekûn	638
[vr. 104a]	
Kaza-i Çan hissesine isâbet eden kerâste beyânıdır,	
Çatal bükme	28
Çifte döşek	8
Bir voltalı	25
İki voltalı	25

Eğri meŖe	25
DöŖek baŖı	25
DöŖek kapağı	25
Iskarmoz	25
Se-apa	25
Eğri tahta	10
Yarım döŖek	10
Praçol	78
Lata-i meŖe	13
Kemerelik	120
KođuŖ am	194
Kızak	2
Cem'an yekûn	638

Kazâ-i Lapseki hissesine isâbet iden kerâste

atal bükme	28
ifte döŖek	8
Bir voltalı	25
İki voltalı	25
Eğri meŖe	25
DöŖek baŖı	25
DöŖek kapağı	25
Iskarmoz	25
Se-apa	25
Eğri tahta	10
Yarım döŖek	10
Praçol	74
Lata-i meŖe	13
Lata-i am	50
KođuŖ am	194
Se-kütük ifte karaağaç	8

Haslık karaağaç	3
Hırça	4
Babalık	2
Felenk	57
Kızak	2
Cem'an yekûn	638

Kal'a-i Sultâniye hissesine isâbet iden

Çatal bükme	28
Çifte döşek	8
Bir voltalı	25
İki voltalı	25
Eğri meşe	25
Döşek başı	25
Döşek kapağı	25
Iskarmoz	25
Se-çapa	25
Eğri tahta	10
Yarım döşek	10
Praçol	74
Lata-i meşe	13
Lata-i çam	50
Koğuş	194
Se-kütük çifte karaağaç	8
Haslık karaağaç	3
Hırça	4
Babalık	2
Felenk	57
Kızak	2
Cem'an yekûn	638

Kazâ-i Bayramiç hissesine isâbet iden	
Çatal bükme	28
Çifte döşek	8
Bir voltalı	25
İki voltalı	25
Eğri meşe	25
Döşek başı	25
Döşek kapağı	25
Iskarmoz	25
Se-çapa	25
Eğri tahta	10
Yarım döşek	10
Praçol	74
Lata-i meşe	13
Lata-i çam	50
Koğuş çam	194
Se-kütük çifte karaağaç	8
Haslık karaağaç	3
Hırça	4
Babalık	2
Felenk	57
Kızak	2
Cem'an yekûn	638

Kazâ-i Ezine hissesine isâbet iden kerâste beyân

Çatal bükme	28
Çifte döşek	8
Bir voltalı	25
İki voltalı	25
Eğri meşe	25
Döşek başı	25

Döşek kapağı	25
Iskarmoz	25
Se-çapa	25
Eğri tahta	10
Yarım döşek	10
Preçol	74
Lata-i meşe	13
Lata-i çam	50
Koğuş çam	194
Se-kütük çifte karaağaç	8
Haslık karaağaç	3
Hırça	4
Babalık	2
Felenk	54
Kızak	2
Cem'an yekûn	638

Kazâ-i Avunya hissesine isâbet eden

Çatal bükme	28
Çifte döşek	8
Bir voltalı	25
İki voltalı	25
Eğri meşe	25
Döşek başı	25
Döşek kapağı	25
Iskarmoz	25
Se-çapa	25
Eğri tahta	10
Yarım döşek	10
Praçol	74
Lata-i meşe	13

Lata-i çam	50
Koğuş çam	194
Se-kütük çifte karaağaç	8
Haslık karaağaç	3
Hırça	4
Babalık	2
Felenk	54
Kızak	2
Cem'an yekûn	638

[vr. 104b]

Bâdî-i tahrîr-i hurûf-ı defter oldur ki;

Bin iki yüz kırk senesine mahsûben bâ-emr-i âlî Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan ber-mûceb-i sûret-i defter-i mümzâ matlûb-ı tâcdârı buyurulan altı yüz yirmi gurûş emvâl-i nüzül ve avâriz ve elli dört gurûş bedel-i muâvenet ve yüz altmış gurûş imhâliye ve on beş gurûş kolculuk üzerine ber-mu'tâd hâkimü'l-vakte vaz' oluna gelen iki yüz elli gurûş harc-ı defter ve on gurûş huddâmiyyesi dahi zamm olunub cem'an bin yüz dokuz gurûş bâliğ olmağın cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i ilme mebâliğ-i müctemia-ı mezkûre kazâ-i mezbûrenin otuz beş aded nüzl-i avâriz hâneleri üzerine tevzî' ve taksîm olundukda yirmi para fazla ile beher hâneye otuz bir gurûş yirmi sekizer para isâbet etmekde tahsîline me'mûr Şehr Kethüdâsı Hüseyin Efendin yedine verilen defter-i mümzâdır ki zikr-şüd.

Fî 23 S. sene 240.

Karye-i	hâne	para	gurûş
Kus	2	16	63
Sarıcaili	3	4	95
Saraycık	1	8	31,5
Kemal	5	-	158,5
Belen	2	16	63
Kurşunlu	2	16	63
Çiftlik	1	8	31,5

Terziler	2	16	63
Türkmüş	2	16	63
Ortaca	2	16	63
Yağcılar	1	8	31,5
Kalabaklı	2,5	10	79
Okçular	3,5	18	110,5
Serçiler	2	16	63
Sığırlı	1	8	31,5
Sarıbeğli	1	8	31,5
İtyelmez	2	16	63
Fazla	0,5		

Cem'an yekûn hâne: 35 hâne

Yalnız beher hâneye otuz bir buçuk gurûş yirmi sekiz paradır

Rûmeli Cânibine İrsâl Olunan Mehâr Şütürân Sûreti

İşbû bin iki yüz otuz dokuz senesi Ramazân-ı şerîfin on birinci günü Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfız ve Biga Sancâğı Mutasarrıfı Devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Hazretlerine hitâben bir kıt'a mektûb sâmi-i hazret-i sadaret-penâhî matlûb buyurulan hâlâ Rûmeli Valisi Derviş Paşa Hazretleri mühimmâtı nakli için Rûmeline irsâl olunmak üzere yüz re's mehâr-ı şütürân sancâğ-ı mezkûr tahtında kazâhâya tevzî' olundukda kazâhâ-i mezkûr hisseleri ber-vech-i âtî zikr u beyân olunur.

Fî 11 N. sene 239.

Kazâ-i	Şütürân re's
Bayramiç	11
Balya	17
Lapseki	8
Avunya	10
Ezine	15
Dimetoka	3
Çan	14
Biga ma'a Kemer	14

Kal'a-i Sultâniye	8
Cem'an yekûn	100

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye civârında olan bâgat ve mevrû' olan tarlâhâ kâide-i kadîme üzere hayvanât ve sâ'ir ızrârından hıfz ü hırâset olunmak lâzım olub cümle ahâli ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le işbû bâ'isü'l-mürâsele Hasan Beşe nasb ve ta'yîn olunmağla gerekdir ki, medîne-i mezbûrenin etraflarında mesâkin-i fukarâ-ı vedîatullah olan reâyâların zirâ'at eylediği hububâtını ve bağ ve bostanlarını ağnâm ve sâ'ir hayvanât ızrârından hıfz ü hırâset ve her vechle dikkat eylemeniz iktizâ eylediği mikdâr-ı neferât ile idâre ve mahfûz eylemek için kıbel-i şer'den işbû mürâsele tahrîr ve yedine i'tâ olunmuşdur, gerekdir ki ber-mûceb-i muharrer mûcib-i mürâsele birle 'âmil olasız. Ve's-selâm.

Fî 15 Ş. sene 40.

[vr. 105a]

Enfiye emr-i sûretidir fî 23 Z sene 39.

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimü mehâmî'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Biga Sancâğı Mutasarrıfı vezirim Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-ikelâm zikr-i âti kazâların kâdıları ve nâ'ibleri zîde fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'yân ve zâbitân ve iş erlerî zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Dergâh-ı mu'allam kapucubaşlarından hâlâ İstanbul Duhân Gümrük Emîni iftihârü'l-emâci'd ve'l-ekârim Mehmed Hidâyet dâme mecdühûnun takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda bâ-hatt-ı hümayûn-u şevket-makrûnum Darbhâne-i Âmirem tarafından zabt ve idâre olunmakda olan mukâtaatdan İstanbul Duhan Gümrüğüne rabt ile idâresi ber-vech-i emânet 'uhdesine ihâle ve tefvîz kılınan vâridât-ı cesîme-i mîrîyeden Memâlik-i Mahrûsemin enfiye mukâtaası mülhakâtından nefsi Gelibolu ve Seddü'l-bahr ve Kilidü'l-bahr ve Eceâbâd ve Şarköyü ve Evreşe ve Lapseki ve Kal'a-i Sultâniye ve Sultanhisarı ve Ezine ve Bayramiç ve Ereğli ve Biga

şehri ve Tuzla kazâları enfiyeciliği işbû bin iki yüz otuz dokuz senesi Ağustos ibtidâsından Temmuz gâyetine değin bir sene-i kâmile zabt ve idâre eylemek üzere zîde kadruhuya emânet ihâle olunmağla sene-i merkûme mahsûben zikr olunan kazâlarda serbestiyyet üzere enfiyenin bey' ve fûrûhtu merkûm tarafından me'zûn âdemlerine mahsûs olub hilâf-ı nizâm âhara dahl ü taarruz ve enfiye i'mâl ve fûrûht eylememek ve ideri olur ise yedlerinde bulunan enfiyeleri ber-mûceb-i şurût cânib-i mîrî için zabt ve kendüleri zâbitları ma'rifetleriyle te'dîb olunmak bâbında zikr olunan kazâların zabt ve idâresi için şurûtu mûcibince bir kıt'a emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â etmekle Hazine-i Âmiremde mahfûz Bâşmuhâsebe defterlerine nazar olundukda zamân-ı zabtı Ağustos ibtidâsından olan Memâlik-i Mahrûsemin Enfiye Mukâtaası mülhakâtından Der-'aliyyem ve Mora ve Yanya'da vâki' mîrî enfiye kârhânelerini idâreye me'mûr-ı emîn olanların kârhâne-i mezkûrelerde enfiye i'mâl eyledikleri mahallerde bir serbestiyyet üzere bey' ve fûrûhtu kendülere ve taraflarından ta'yîn olunan âdemlerine mahsûs olub âharı enfiye i'mâl ve fûrûht eylememek ve enfiye husûsuna vüzerâ-yı azâm mîrimîran-ı kirâm ve evkâf mütevellîleri ve kurâ zâbitleri ve havâss-ı hümâyûn ve voyvodaları ve mütesellimleri ve subâşları ve zuamâ ve erbâb-ı timâr ve müteferrika ve sipâh ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ve arabacı ve mehterân-ı hayme ve sâ'ir askeri ve ehl-i örf tâ'ifesi taraflarından vechen min-el-vücûh dahl ü taarruz olunmamak ve mîrî kârhânelerinden mâ'adâ mukaddem ve muahhar ihdâs olunan kârhâneler her ne mahallde bulunur ise sedd ü bend bulunan enfiyeleri emîni ve âdemleri ma'rifetleriyle zecren-lehû cânib-i mîri için zabt ü girift olunmak mugayir-i şurût hareket idenler olur ise o makûleler li-ecli't-te'dîb ehl-i İslâm'dan ise zabiti ma'rifetiyle ahz ve kal'a-bend ve ehl-i zimmet reâyâdan ise Der-'aliyyem'e ihzâr ve vaz'-ı kürek olunmak için Der-saâdetim'e arz ve i'lâm olunmak ve müste'men tâ'ifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri mîr-i fî'âtıyla cânib-i mîri için zabt ve mübâyaa olunub kendüleri elçileri ma'rifetiyle te'dîb olunmak ve enfiye i'mâl ve fûrûht edenlerin kârhâneleri sedd ve bend olunmak iktizâ eyledikde hükkâm ve zâbitân taraflarından hilâf-ı nizâm mahkeme harcı ve âidât mutalebesi ve sâ'ir bahâne ile ta'tîl-i maslahat-ı mîriyyeye bâ'is olacak halâtdan mücânebet olunmak ve âyân ve zâbitân taraflarından enfiye emînlerine işbû mahall vakfdır ve yahud mukâtaadır deyü muhâlefet etdirilmemek ve hilâf-ı nizâm enfiye i'mâl ve fûrûht edenlerin enfiyeleri zabtında da'vâya tasaddî ideri olur ise mahallinde istimâ'

olunmayub Der-saâdetim'e havâle olunmak ve sırran getürenleri esnâ-yı râhde derbend bekçileri ahz eylediklerinde mevcûd olan enfiyelerini cânib-i mîri için zabt olunmak mukâtaa-ı mezkûrun düstûru'l-'amel tutulan şurût-ı nizâm-ı mer'iyyesinden idüğü mukayyed olmağla mûcibince 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın zabtını hâvî işbû emr-i alişânım isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusûlünde siz ki vezir- i müşâr ve kudât ve nüvvâb ve âyân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz ve iş erlerisiz, bâlâda tahrîr ve beyân kılındığı üzere mukâta'a-ı mezkûrun mülhakâtından zikr olunan kazâlar enfiyeciliği sene-i merkûmeye mahsûben merkûme ihâle olmuş olduğu ve şurût-ı nizâmı vech-i muharrer üzere Hazine-i Âmirem defterlerinde mukayyed idüğü ma'lûmunuz oldukda mukâta'a-ı mezkûrun ber-mûceb-i şurût-ı nizâm-ı merkûm ma'rifetiyle zabt ve idâresi husûsuna muâvenet ve hilâf-ı nizâm taraf-ı âhardan dahl ü taarruz etdirilmemesine bezl-i cell-i himmet ve mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle fî'l-yevmü'l-sânî min-şehr-i Zi'l-ka'de sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Fî 23 Z. mukayyed-şüd sene 239.

Vech-i Tahrîr-i Hurûf Oldur Ki;

Bâ-hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mütevellîsi olduğum merhûm Kemankeş Kara Mustafa vakf-ı şerîfi kurâlarından Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'na tâbi' Karacaviran Karyesi'nin işbû sene erbaîn ve mi'eteyn ve elf Martı ibtidâsından Şubatı gâyetine değin bir sene-i kâmil zabt etmek üzere iltizâmına tâleb olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el- Hâc Ahmed Ağaya sene-i sâbıkı üzere der-'uhde-i ve iltizâm olunmuşdur gerekdir ki karye-i mezkûrede hâsıl olan a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı örfiyye ve tapû-yı zemîn ve resm-i arûs ve yava ve bennâk ve sâ'ir cüz'î ve küllî â'idât ve tayyâratı olageldiği vechle ber-vech-i serbestiyyet zabt u rabt eyleyüb tarafımızdan ve taraf-ı âhardan bir ferdü dahl u taarruz eylemeye ve's-selâm.

Fî 29 Ş. sene 40.

[vr. 105b]

Me'mûriyet ile taşraya 'azîmet edenlere ve gerek vüzerâ ve mutasarrıfîn dâ'irelerinden hasbe'l-maslahat kazâlara gönderilenlere memleketçe konak

verileğediğinden bunlar yine minvâl-i kadîm üzere memleketlerde münâsib konaklara müsâfir verilerek asl menzilhâneye inen piyâde tâtâr ve çukadâr ve sâ'ir bu misillü ulâklara ve hademe-i Devlet-i 'Aliyyem'den dahi menzilhânede müsâferet eden olur ise anlara menzilhânelerde meccânen yem ve yiyecek verilmeyüb istedikleri hâlde kendüleri akçe ile almak ve el-yevm Memâlik-i Mahrûse mâlî bulunan menzilhâneler eğer memleket mâlî olarak ta'mîr ve inşâları vesâ'ir masârıfı asl menzil masârıfına ilâveten memleket tarafından görülmekte ise de fi'mâ-ba'd menzilhânelerin cümlesi beğlik sûretiyle mahallerinde kirâcı-başî nasb olunacak âdemlere halefen 'an seleftin devr ve teslîm olunarak bundan böyle gerek menzil hayvânâtı ve gerek menzilhânelerin ta'mîr ve termîmleri ve menzilhâne hademesinin ve sürücülerin ve gerek hayvânâtlarının yem ve yiyecek ve na'l ve mih ve aylık ve yıllık ve me'kûlât ve sâ'ir cüz'î ve küllî kâffe-i masârıfı hâsıl olan kirâ akçesiyle idâre olunub bunun için zinhâr memleketden sebeben mine'l-esbâb bir akçe ve bir habbe verilmemek ve ba'de-zîn menzilhânelerin bu vechle idâresiçün her bir bir mahalde vâli ve hakimü's-şer' ve mütesellim ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ma'rifetleriyle birer muktedir ve müstakîm âdemler bi'l-intihâb kirâcı-bâşî ta'yîn olunub tedârik edeceğı hayvânât tüvânâ olmasına ve ulâklar tevkîf olunmayub tenbîhât-ı seniyyem mücebince nizâm-ı mezkûrun 'ale'd-devâm vikaye ve icrâsına memleketce dahi ikdâm ve nezâret olunmak ve el-yevm menzilhânelerde mevcûd hayvânâtın kimi memleket ve kimisi menzilhânelerin mâlî olduğı maznûn olub memleket mâlî olan hayvânât bu nizâm sebebiyle tiz elden istirdâd olunduğı halde yerine kirâcı-bâşî olanlar hayvânât cem' edinceye dek menâzil muattal olacağı bedfihî olmak hasebiyle o makûle memleket mâlî olan hayvânât ve levâzıma cümle ma'rifetiyle değeriyle bahâ takdîr ve kirâcı-bâşîya teslîm ile yedinden taraf-ı memlekete sened alınub esmânını tedrîci edâ eylemek ve bundan böyle menzilhânelerin kirâ usûlüne tahvîl vesîlesiyle menzilhâne taraflarından amed-şüd edecek ulaklara ve ulaklar taraflarından dahi menzilhânelere bir gûne cevır ve taaddî olmayarak her tarafda nizâm-ı mezkûrun vikayet ve istikrârına ve menzilhânelerin hüsn-i idâre ve intizâmına dikkat ve ihtimâm olunmak lâzımeden olduğı ecilden ba'de-zîn menzilhânelerde yarar ve tüvânâ kirâ hayvanları beslenüb amed-şüd eden ulâklara lâgar ve amel-mânde hayvan verilmeyüb ulâklara bâ-husûs umûr-ı mühimme-i müsta'cele ile gidenler zinhâr bârgire intizâren alıkonulmayub derhâl bâgirleri çekilüb bindirilmek ve bir

menzilhânededen diğerk menzilhâneye kadar kaç saat ile fakat ana göre yirmişer paradan ücretleri hesâbıyla şimdiden sicillât-ı mahakime kayd olunub öylece ‘amel olunmak ve yiyecek almışlar ise i’tidâl üzere anın akçesi alınub bundan fazla menzilhâne avâidi ve sürücü bahşîşi ve nâm-ı âhar ile bir akçe talep olunmamak ve ulâkın yem ve yiyecek aldıkları sûretde ziyâde ve fâhiş bahâ eylemeyüb râic-i vakt üzere verilmek ve ulâklardan ba’zıları gerek diyânetsizliğinden ve gerek menzilhâneye bir gûne noksâniyetinden nâşî süvâr olduğu tüvânâ hayvânâtı kasden itlâf eder ise bu gûne fazâhata cesâret eden tâtâr ve sâ’ir her kim ise telef eylediğı hayvânın bahâsı tazmîn etdirilmek için ol-mahallin vâli ve hâkim ve zâbitânı taraflarından tahkîk-birle keyfiyeti hakikâti üzere garazsız Der-saâdetime bildirilmek ve hayvânâtı telefden vikayeti fi’ mâ-ba’d her kim olur ise bir bârgire altmış vukıyyeden ziyâde yük yükledilmeyüb hilâfı cesâret edenler muâheze kılınmak ve cem’-i memâlikde seyyân olarak saat başına yirmişer paradan ücret alınub gerek Devlet-i ‘Aliyyem ulâkları ve gerek sâ’ireden de menzil ahkâmı olsun ve olmasın hiçbir kimesneden yirmişer paradan ziyâde kirâ ve bahşîş talep ve ahz olunmamak ve cem’-i memâlikde bir menzilhânededen diğerk menzilhâneye kaç saat mesâfe olduğu aklâmnda mukayyed ve her bir yerde ma’lûm olduğuna binâen her mahallin mesâfesi kaç saat ise yedlerinde sarf-ı mühimme-i menzil ahkâmı olan ulâkların dürüstce ol-mikdâr ücreti hesâb ve taraf-ı mîrîden talep ve sarf-ı mühimme için olmayanların yedlerinde bu vechle ahz olunub zinhâr hilâf-ı vâki’ zaid saat haber verilerek bir akçe ve bir habbe ziyâde hesâb ve istidâ’ olunmamak üzere husûs-ı mezkûr ittifâk-ı ârâ ile karârgîr olub ol-bâbda sarîhü’l-müfâd ve inâyet-i efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şahânem mücebince Anadolu ve Rumeli’nin üçer kollarına başka başka evâmir-i şerîfem neşrîyle nizâm-ı mezkûr lâzım gelen kalemlere kayd ve imlâ ve kapu kethüdâları ve sâ’ir iktizâ eden mahallere ilm ü haberleri i’tâ olunmuş olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ’ir mûmâ-ileyhümsüz siz dahi zîr-i idârenizde kâ’in menzilhânelerin ol-vechle hüsn-i idâre ve sathî zımnında memleketce bi’l-intihâb kirâcı-bâşî nasb olunarak nizâm-ı mezkûre sicillât-ı mehâkeme sebt ve taraf-ı şer’den birer sûreti kirâcı-bâşîların yedlerine i’tâ birle ale’d-devâm muktezâsıyla ‘amel ve hareket ve bundan böyle umûr-ı mühimme (çıkmamış) i’zâm olunarak Devlet-i ‘Aliyyem ulâklarının hîn-i ‘azîmetlerinde ne tarafa gidecekler ise mürûr edecekleri menzilhâneler bu taraftan kayd

olunacak olduğuna mebnî altı ay mürûrunda hesâbı görülüb lâzım gelen kirâ ücretleri cânib-i mîrîden i'tâ olunmak üzere geçdiği mahallerden dahi yedlerine verilen ahkâm mûcebince verilecek hayvânâtın mikdârını başkaca sicile işâret ve mugayir-i nizâm-ı vaz' u hareket vukûa gelmemesi esbâb ü vesâilini istihsâl ve istikmâle memleketce bi'l-ittifâk i'tinâ ve nezâret ve bunun mugayir-i hareket ve menzil ref' olunmuş deyü şu kirâ nizâmı gereği gibi usûle girinceye kadar bir menzilhânedeki ulâk tevkîfine cür'et olunur ise o mahallin mütesellim ve yahûd voyvoda ve âyân misillü iş mübâşeretinde her kim bulunur ise anın vücûhunun ister te'dîbiyle hakkından gelineceği cezm ve (çıkmamış) ederek ana göre 'amel ve harekete ikdâmı (çıkmamış) eylemeniz fermânım olmakdan (çıkmamış) işbû emr-i celîli'l-kadrîm

[vr. 106a]

Dolayı ibâdullâhın misillü oldukları bir takım ... memâlik kaziyyesinden ibâret idüğü ve bundan sonra inşâallahü te'âlâ işbû nizâm-ı kavî ve tâmmü'l-evkât bozulmayub ve dâima müstakırr olmasına bi'z-zât taraf-ı hümayûnumdan ihtimâm olunacağı ... ihfâm olmağla her hâlde nizâm-ı mezkûre dikkat ile ilâ mâaşallahü te'âlâ düstûru'l-'amel tutulub her bir mahalde dâ'ima ve müstakırr? İcrâsına ihtimâm ve gayret olunmak kat'-i irâde-i seniyyem muktezâsından idüğü ve bu bâbda iğmâz ve tekâsül ve imrâr-ı vakt dikkat ber-vechle câ'iz olmayub mütecâsir olanlar beher hâl mazhar-ı ukâb-ı şedîde olacakları bi-iştibâh olduğu ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareketle icrâ-yı lâzime fukarâ-yı perverî (çıkmamış) bi'l-ittifâk ikdâm ve her hâlde nizâm-ı mezkûrun tetarruk-ı halelden vikayesine sarf-ı vüs' ve ihtimâm ve hilâfı vaz'-ı tecvîzden hazer ve ittika-yı tâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fî evâil-i şehr-i Zi'l-kadetü's-şerîfe li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Kad-vasale ileynâ fî 5 Z. Sene 39.

Mahrûse-i Kostantiniyye

Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-reyi's-sâ'ib mümehtidü bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-sâ'adet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâm'allâhü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-nüvvâbi'l-müteşerrîn Boğazhisarı nâ'ibleri zîde 'ilmuhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vüzerân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve gümrük ve iskele emînleri bi'l-cümle iş erlerî zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, bi'l-fi'l Kapûdân-ı Deryâ ve düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâm'allâhü te'âlâ iclâlehu Akdenizde reâyâsı isyân eden Adalar üzerine me'mûr olmak hasebiyle mîr Ahmed bu def'a İpsara Adası külliyyen feth ve teshîr edüb bâ-avn-i ve inâyet-i bâdi sâ'ir Adaları dahi urub usât eşkiyâsından tasfiye ve tathîr etmek üzere el-hâletü hâzihi müteheyi' ise de bunlara birkaç taraftan asker dökülmek ve asker-i mezkûrun muhtâc oldukları mühimmât ve su ve peksimâdlarını nakl ve îsâl ettirmek üzere Donanmâ-yı Hümâyûnum maiyetinde olunan kayıkların vücûd-ı lâzimededen idüğü zâhir ve Boğazhisarı iskelelerinde sagîr kayıkların kesreti olmak mülâsebesiyle her birinden rub'ı mikdâr alındığı sûrette hem dîn-i mübîn ve hem Devlet-i 'Aliyye-i ebed ... hidmeti görülüb hem iskelelerin maslahatı ta'tîl olmayacağı bedîhî ve bâhir olmağla siz ki muhâfız-ı müşâr ve nâ'ibler ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz vusûl-i emr-i şerîfimde Boğazhisarları iskelelerinde mevcûd sagîr kayıkların rub'ı mikdârını 'ale'l-'acele levâzımâtı ... birle serfân ve âcilen maîyet-i Donanmâ-yı Hümâyûnuma irsâl ve ... bi'l-ittifâk ziyâde-i ikdâm ve sürât eylemeniz fermânım olmağın ikdâmen ve ihtimâmen mahsûsen işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve ... sadrâzam çukadârlarından mahsûs mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsi'l ve'l-akrân İbrahim zîde kadruhu ile itârede tesyâr olunmuşdur imdî zikr olunan mahaller kayıklarının rub'ı mikdârı hemân hazırlanub Donanmâ-yı Hümâyûnum maiyetine 'ale'l-'acele erişdirilmesi kat'-i matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu bâbda iğmâz ve betâ'etle sâlifü'z-zikr kayıklar rüesâsından gitmeyen ve varub sonra onsuz savaşımağa mütecâsir olan olur ise bi't-tahkîk o makûlelerin kayıkları cânib-i mîrîden zabt ve kendüsü muhkem te'dîb kılınacağından başka bulunduğu iskelenin hükkâm ve zâbitânı dahi mazhar muâheze ve ikab olacağına şüphe olmadığı ma'lûmunuz oldukda ana göre 'amel ve hareketle icrâ-yı emr-i irâde-i

seniyyeme bi'l-ittihâd sarf u sa'y ve kudret ve imrâr-ı vakt tecvîzden tevakki' ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fî evâil-i şehri Zi'l-hiccetü'ş-şerîfe li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Kad-vasale ileynâ fî 5 Z. Sene [12]39

Mahrûse-i Kostantıniyye

Bâ'is-i Terkîm Defter Oldur ki;

Astâne-i Saâdetde mukîm ibâdullahın tevsî' akvât-ı yevmiyyeleri için hâlâ Karabiga İskelesi mübâyaacısı silâhşorân-ı hassadan Hâdimzâde el-Hâc Ahmed bin ma'rifetiyle fî'at-ı kadîme-i mîrî üzere beher keyl altmışar akçeden lâzım gelen bahâsı mübâyaacı mîr-i mûmâ-ileyh tarafından 'an-nakd (çıkmamış) edâ ve teslîm olunmak şartıyla işbû otuz dokuz senesi mahsûlünden olmak üzere bâ-emr-i âlî ve ber-mantûk-ı sûret-i defter-i hakâni Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan (çıkmamış) matlûb buyurulan bin iki yüz keyl İstanbulî hinta mübâyaacıya tahsîsen ahz olunmasına ruhât-ı şâhânem taalluk eden yüz yirmi keyl ondalığı (çıkmamış) otuz keyl harc-ı imzâyı dahi zamm ve ilâve olundukda cem'an bin üç yüz elli keyl hintaya resîde olub ber-mûceb (çıkmamış) sülûs-i sülûsân i'tibâriyle iktisâm olunmak üzere hinta-i müctemia'-i mezkûrenin (çıkmamış)cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le muâf ve gayr-i muâf kazâ-i (çıkmamış) taksîm olundukda on iki vukıyye ... beher hâneye on yedişer (çıkmamış) ... mezbûre şehri kethüdâsı saâdetlü (çıkmamış) ber-vech-i âtî zikr-şüd. (çıkmamış).

[vr. 106b]

Derûn-i şehirde mütevattın ehl-i İslâm

Hinta-i İstanbulî 150 keyl

Derûn-ı şehirde mütemekkin milel-i selâse nasırâ

Hinta-i İstanbulî 300 keyl

---

hinta-i İstanbulî

Karye-i	hâne	ru'b	vukıyye	keyl
Kus	6,5	-	3	114,5
Belen	1,5	-	10	26
Çiftlik	1,5	-	10	26
Yağcılar	0,5	-	11	8,5
Okçular	3	-	9	52,5
Türkmüş	1,5	-	10	26
Kurşunlu	1,5	-	10	26
Kemal	2,5	-	2	44
Kalabaklı	1,5	-	10	26
Ortaca	-	3	5	13
Aşıklar	1,5	-	10	26
Cedid	1	-	3	17,5
Sığırlı	0,5	-	11	8,5
Sarıbeğli	1,5	-	10	26
Serçiler	-	3	5	13
Terziler	1,5	-	10	26
Saraycık	5	-	4	88
Sarıcaili	3,5	-	5	61,5
Karacaviran	5	-	4	88
İtyelmez	10	-	8	176

Girihte 12 vukıyye

Cem'an yekûn hânehâ: 51 muaf ve gayr-i mu'af yalnız elli bir hânedir

Beher hâneye hinta 3 vukıyye 17,5 keyl

Yalnız on yedi buçuk keyl üç vukıyyedir.

Temme't-keâm fî haze'l-makâm

Mehmed Es'ad Şâtırzâde el-müvellâ-hilâfe be-medîne-i Kal'a-i Sultâniye nemmekahü'l-fakir ileyhi azze şânuhû ufiye-anhumâ

Es-Seyyid Mehmed Nuri en-nâib be-medîneti Kal'a-i mezbûre ve ene'l-fakir el-müftekir ilâ rahmete'l-fevzû, ufiye anhum.

[vr. 107a]

Medîne-i Kal'a-i Sultânî Muhâfızı ve Biga Sancâğı Mutasarrıfı Devletlü el-Hâc Mustafa Hazretleri gavvaslarından bundan akdem İpsara Cezîresi'nde esnâ-yı muhârebede meşheden fevt olan Yusuf gavvas 'an-asl Bosnevî olub medîne-i mezbûrede vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub bi'l-cümle terekesi Beytü'l-mâle â'id ve râci' olmağla müşâren dahi emîn-i mâl olub tereke-i müteveffâ-yı mezbûri kibe'l-tahrîrden sonra zabt ve muktezâ lâzım ve mühim olmağın gavvâs-bâş ma'rifetiyle tereke-i mezbûre tahrîr fî müzâyede olunub düyûn-ı müsbetiyesi edâ olunub defter-i kassâmı ber-vech-i âtî teslîm ve beyân olunur. Fî 21 R. sene 239.

Esb cümle takımıyla 1 aded 250 gurûş	... 1 aded 70 gurûş	Köhne şalvar 1 aded 13 gurûş	Kısa abâ 1 aded 1,5 gurûş	İmroz kebesi 1 aded 12 gurûş
Esb çulu 5 aded 3,5 gurûş	Esb kiçesi 1 aded 5,5 gurûş	Heğbe 1 aded 2,5 gurûş	Çizme kalçın 5 para 7 gurûş	Kürk boğçası 1 aded 4 gurûş
Kahve değirmeni ve fincan ve cezbe 25 para 6 gurûş		Köhne basma entâri yelek 22 para 4 gurûş		Müsta'mel fermene 15,5 gurûş

Müteveffâ-yı mezbûrun Midilli Cezîresinde fûrûht olunan eşyâsının kıymeti terekesi ...

Cem'an yekûn-ı tereke 783 gurûş

Minhâü'l-ihracât gurûş

Düyûn-ı müsbet 64,5

Resm-i âdî 19,5

Harc-ı hademe 9

Sahhü'l-bâkî 690,5

Emîn-i Beytü'l-mâl-ı müşâri'l-ileyhe teslîm olan yalnız altıyüz doksan buçuk gurûşdur.

Müteveffâ-yı Yusuf gavvâs terekesi gavvâs-bâşî Yusuf Ağadan Beytü'l-mâl Tahir Beğ teslîm olunduğu işbû mahalle kayd-şüd. Fî 7 S. sene 240.

Bâ'is-i Defter Oldur Ki,

'An-asl Zağra-i atîk kazâsından olub hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı muhâfazasıyla medîne-i Kal'a-i Sultâniyede sâye-i endâz (ü)bheth ve iclâl olan Vezîr-i Eflâtun-tedbîr devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Hazretlerinin Hazinedâr beğ efendi hazretlerinin kahvecilik hizmetinde mukîm iken bundan akdem bi-emrillah-i Te'âlâ vefât iden İbrahim bin Halil nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayanların terekelerini müşârü'l-ileyh hazretleri tarafından verese-i gâibûnı hıfz ve bilâ-vâris-i fevt olanların terekelerini cânib-i Beytü'l-mâl için zabt-ı vekîl-i müseccel şer'iiyeleri miftah ağaları Tahir Beğ ibn-i Ahmed ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultânîde bey' men yezîd olunan tereke-i müteveffâ-yı mezbûrdur ki ber-vech-i âtî zikr olunur [fî]11 S. sene 240.

Potur 15 gurûş	Trablus şâlî 45 gurûş	Köhne çuka cübbe 8 gurûş	Köhne kürk 1 gurûş
Köhne kuşak 6 para 2 gurûş	Müsta'mel çuka cübbe 28 gurûş	Köhne ... 10,5 gurûş	Silâhlık ma'a takım 11 gurûş
Uzun 'abâ 20 gurûş	Türkmen kebesi 11 gurûş	Bir çift tozluk 6 para 7 gurûş	Kalçın ma'a çizme 10 para 10 gurûş
Dizgin ma'a takım 10 para 8 gurûş	Bezde tabanca bir çift 20 gurûş	Ayak yemenisi 2 gurûş	Dizlik ma'a gömlek 12 gurûş
Köhne don gömlek 1,5 gurûş	Köhne kısa antâri 5 para 2 gurûş	Köhne def'a antâri 1,5 gurûş	Yemeni çevre 5 para 7 gurûş
Kutnî antâri 15	Çuka ... şalvarı 52	Kısa abâ 7 para 1,5	Bargîr ma'a takım

gurûş	gurûş	gurûş	161 gurûş
Hırdavât 10,5 gurûş	Nakd-i mevcûd 13 para 177 gurûş		... 20,5 gurûş

Cem'an yekûn 13 para 661,5 gurûş

Minhâü'l-ihracât gurûş

Techîz i tekfîn 100

Resm-i âdî 16

Hademe-i muhzır 8

Tellâliye 9

Deyn-i müsbet 7,5

Sahhü'l-bâkî 520,5

Vech-i meşrûh üzere emîn-i Beytü'l-mâl yedîne teslîm olunan yalnız beşyüz yirmi beş gurûşdur.

[vr. 107b]

Hâlâ kapûdân-ı Derya Devletlü Hüsrev Paşa Hazretleri tarafına mühürdârları yediyle ber-mantûka emr-i âlî Der-'Aliyye'den irsâl buyurulan ikiyük hazine emân ve sâlîmen mühürdâr-ı mûmâ-ileyh yediyle Kal'a-i Sultâniye vârid-şüd.

Fî 27 Za. sene 39.

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Yalı Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Çanakcı es-Seyyid Usta İbrahim ibn-i Hasanın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Şerife Hadice ibnete Ahmed ve li-ümm kız-karındâşı Ahsene? ve li-ebeveyn ammisi-oğlu gâib-i 'an-belde Ali Kuzu ibn-i Mehmede münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ma'rifet-i şer'le tahrîr ve sûk-ı sultânîde bey' men yezîd olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan tereke-i müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âfî zikr şüd. Hurrîre fi'l-yevmü't-tâsi' ve'l-ışrîn min-şehr-i Zi'lka'detü'ş-şerîfe li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Müsta'mel yeşil şal 1 aded 5 para 12 gurûş	Müsta'mel çuka şalvar 1 aded 34,5 gurûş	Müsta'mel bornoz 1 aded 15,5 gurûş	Müsta'mel çuka saltamarka 1 aded 5 gurûş
Müsta'mel fermane? 1 aded 10 gurûş	Köhne yelek 1 aded 11 para 2,5 gurûş	Müsta'mel kısa anteri ma'a yelek 1 aded 24 gurûş	Diğer saltamarka 1 aded 19,5 gurûş
Müsta'mel kısa kürk 1 aded 11 gurûş	Müsta'mel mâ'i dizlik 1 aded 11 para 4,5 gurûş	Müsta'mel kuşak 1 aded 6,5 gurûş	Müsta'mel kırmızı kuşak 1 aded 6,5 gurûş
Köhne gömlek 1 aded 10 para 4,5 gurûş	Boğâsi dizlik 1 aded ma'a uçkur 1 aded 1 para 13,5 gurûş	Kurada tahta sandık 1 aded 2 para 3 gurûş	Müsta'mel döşek 1 aded 5 para 5,5 gurûş
Müsta'mel yorgan 1 aded 32 gurûş	Kehribâr takımlı çubuk 1 aded 10 para 20 gurûş	Kazgan 1 aded 13 gurûş	Sini 1 aded tencere 3 aded kapak 1 aded tabe 1 aded sahan 3 aded karavana 1 aded 22 gurûş
Köhne çuka anteri 1 aded 10 para 3 gurûş	Müsta'mel gömlek 1 aded 7 gurûş	Kurada çubuk 1 aded 4 gurûş	Müsta'mel diğer yorgan 1 aded 12,5 gurûş

Köhne yorgan 1 aded 12 para 4 gurûş	Bakır mangal 1 aded 10 para 13,5 gurûş	Kethüdâ oğlu Mehmed'de zimem 100 gurûş	Hacı ... zimem 100 gurûş
Der-zimmet-i Caferin Mustafa 37 gurûş tahsîl-şüd	Der-zimmet-i Derviş Hüseyin 57 gurûş tahsîl-şüd	Çanakcı Yazıcı Mehmed Eminde zimem 26,5 gurûş	... zimem 15,5 gurûş
Semerci Ermenide zimem 24 gurûş	Kerm bâğ 140 gurûş	Mahalle-i mezbûrede kâ'in menzil 605 gurûş cümle verese üzerinde	Çanakcı dükkânı icrâtı ve furunda mevcûd kase ve hatab ve hâm çanak ve boya ve çamur ve camus? ve kase ve kurşun bi'l- cümlesi 1632 gurûş

Cem'an Yekûn 6 para 3048,5 gurûş

Minhâü'l-ihracât	gurûş
Techîz i tekfîn	109
Resm-i kısmet	76
Harc-ı hademe	38
Dellâliye	21,5
Mihr-i mü'ecceli'z-zevceti'l-mezbûre	50
Deyn-i müsbit zevce-i mezbûreye	750
Deyn-i müsbit Yusuf Alemdâra	450
Deyn-i müsbit Kırgöz damadı Mehmede	50
Deyn-i müsbit Kara İsmâile	6
Deyn-i müsbit kalfasına	6,5
Deyn-i müsbit Harus Yahûdiye	23
Bâ-temessük ... oğlu İbrahime deyn-i müsbit	111

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese 6 para 1360,5 gurûş

Hisse-i zevceti'l-mezbûre 6 para, 340 gurûş

Hisse-i uht li-ümmü'l-mezbûre 31 para, 226 gurûş

Hisse-i ibni'l-ammii'l-merkûm 9 para 793,5 gurûş

Sahh

[vr. 108a]

Düstûrûn-ı mükerrêmûn, müşîrûn-ı müfahhamûn, nizâmü'l-âlem, müdebbirü umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümehhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidû erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûfûn bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı a'zam edâma'llâhü te'âlâ iclâlehum ve 'âzamü'l-ümerâ'i'l-kirâm, efâhimü'l-küberâi'l-fihâm, ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabi'l-izzi ve'l-ihtişâm, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrîmiran-ı kirâm dâme ikbâluhum ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vulâti'l-muvahhidîn, ma'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn, râfiü'l-ilâmü'ş-şerî'ati ve'd-dîn, vârisü ulûmi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâ'ilühum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-kelem kudât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsi'l ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrühum tevkî-i refî-i hümayûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, töhmet vâlâ töhmet tâcdârânem bi'l-cümle Memâlik-i mahrûse-i şâhânem ahâli ve sekenesinden emn ü emân ve intizâm-ı ahvâllerine masrûf ve sarf-ı mesâlih-i mühimme-i müsta'cele (çıkmamış) ile bi'l-icâb Rûmeli ve Anadolu taraflarına amed-şüd iden hademe-i Devlet-i Âliyye ve tâtârân için fi'l-asl menzil vaz'ından maksûd-ı aslî dahi mücerred ulâkların güzergâhları olan mahallerde eğlendirilmemesi ve ferde taaddî vukûa gelmemesi usûlünün vikayesine münhasır ve mahsûs iken mürûr-ı ezmân ile usûl-i kadîmine hâlel gelerek mesâlih-i mühimme ile me'mûr olanlar ile diğeri birbirine karışub birer takrîb in'âm-ı menzil ahkâmı ile gidenlerin mühimme ve gayr-i mühimme olanları taşralarda bilinmeyerek ve muhâfaza-ı bilâd ve himâyet-i i'bâda me'mûr vüzerâ-yı âzam ve sâ'iri taraftan dahi

ihtimâm olunmayarak istiyenler şunun bunun himâyesiyle cümlesi menzile süvâr olmakda ve bu takrîb-i menzil masârıfı refte refte çoğalub el-hâletü-hazihi fukarâ ve zuafânın tâkat ve tahammüllerinden hâric dereceye varmış ve hatta vüzerânın ve mütesellimîn ve voyvodagânın ihmâl ve iskalleri menzil bargîrleriyle iyâb ü zihâb etmekde olduğu teşrifât-ı hümâyûn-ı şâhânem ile Erzurum cânibine gidüb gelen baş-çukadâr-ı şehriyârânemin re'y-el-ayn meşhûdî olmuş olduğundan ve mukaddemâ nerde menzil hakkında teşebbüs ve icrâ olunan nizâmın 'adem-i istikrârı mühimme ve gayr-i mühimmenin müsâvât üzere ceryân etmesinden nâşî olub zamân-ı adâlet-iktidâr-ı mülûkânemde mecmû' Memâlik-i mahrûse-i şâhânemin i'mârıyla fukarâ-yı raiyyetin asâyiş-i hâlleri levâzımı istihsâl ve istikmâl kılınmak aksâ-yı murâd-ı hayriyyet mu'tâd-ı cihândârânem idüğünden nizâm-ı menzilin ba'de-zîn taaddî vukûa gelmeyecek ve bozulmayacak vechle hüsn-i nizâm ve rabıtası kerreten ba'de uhrâ mülâhaza ve mütâlaa birle ba'de't-karâr şu vechle te'sîs ve i'lân olunur ki ba'de-zîn Memâlik-i Mahrûsemde kâ'in bi'l-cümle menzilhânele umûmen kirâya tahvîl ve menzil-i in'âm külliyyen ref' ü ilgâ olunmağla Rûmeli ve Anadolunun her bir menzilhâne olan mahallerinde iyâb ü zihâb iden mühimme ve gayr-i mühimme müsâvât üzere olmak ve her tarafa fiye-i kâfî olub cemî-i memâlikde beraber yürümek vechle erbâb-ı vukûfdan bi't-tahkîk beher re's bargîre sıfâd-ı şitâr saat başına yirmişer paradan kifâyet iden ücret tahsîs olunmak ve fimâ-ba'd hiçbir mahalde vechen mine'l-vücûh saat başına yirmişer paradan ziyâde ve noksân kimesneden taleb ve teklîf olunmamak ve sırf mühimme ile i'zâm olunacak ricâl-i Devlet-i 'Aliyyem hademe-i Saltanat-ı seniyyemin ve tâtârânın lâzım gelen ahar bâr-ı taraf-ı mîrîden verilmek üzere her birine hadd-i i'tidâlde kaç hayvan lâzım geleceği virilecek evâmirde tasrîh ve tahsîs olunur eğer taayyün olunan mikdârdan ziyâde bargîr götürülecek olurlar ise onların kirâlarını dahi kendü kiserâtundan virmek ve Hazine-i Âmirem ve Darbhâne-i Ma'mûrem ve Tersâne ve Zahire Hazinesinin varidât-ı mukarrare ve emvâl-i sâ'iresinin zamân-ı tahsîline vakt ile hulûlünde sadrâzam ve hazâin-i mîrîye me'mûrları taraflarından mahalline vüzerâ ve mütesellimlere birer ikişer def'a mekâtîb ile taleb ve te'kîd olunduktan sonra o misillû zimmet-i sahîhanın te'dîyesinde mûmâtale vukû'ıyla fermân ve mübâşir gitmesi lâzım geldikte me'mûr kılınacak mübâşirin iktizâ iden menzil kirâları asıl emvâl kimlerden tahsîl olunacak ise vaktiyle vermedikleri için bu dahi zecren anlardan Hassam-ı Kasâbbâşılığî ve Gümrük

ve sâ'ir emânet ve nezâretlerin taşralarda olan ocaklık ve havâlâtı tahsîl için bi'd-def'ât mahâlline mekâtib müekkede ile te'kîdden sonra taraflarından âdem göndermeleri icâb eylediği hâlde kezâlik bunların tahsîli zımnında gidecek mübâşirlerin dahi menzil ücretleri asl-ı mâl ile beraber tahsîl olunmak ve sırf mühimme olarak vüzerâ-yı azâm ve mîrimîrân-ı kirâm kapu-kethüdâları taraflarına virilerek kendü tâtârlarıyla ihrâc etdirilecek evâmîr-i 'aliyyem ve tecdîd-i berât için fakat mahalline varıncaya kadar saat hesâbıyla yirmişer paradan icâb iden menzil kirâsının cânib-i mirîden i'tâsı ve vüzerâ ve mîrimîrân ve mütesellim ve voyvodaların der-bâr-ı şevket karâr-ı şahâneme tevârüd iden tâtârlarının imdi şimdiye dek kendü taraflarından virildiği misillü ba'de-zîn menzil kirâlarının dahi saat hesâbıyla kendü taraflarından te'dîyesi lâzım gelmekle (çıkmamış) ve kendülere ve umûr-ı vilâyete dâ'ir maslahatları için Der-saâdetim'den kendülere ve gerek taraflarından Der-saâdetim'e ve gerek etrâfa (çıkmamış) vüzerâ ve mîrimîrân ve mütesellim ve voyvogân taraflarından virilmek ve ba'de-zîn taşrâlarda olan vüzerâ ve mîrimîrân (çıkmamış) zîr-i idârelerinde bulunan kazâlara âdem gönderilmek iktizâ eyledikde kendü hayvanlarıyla gönderilib vardıkları menzilhânelerde yem ve yiyeceklerini dahi kendü akçeleriyle almak el-hâletü hazihi menzilhânelerde menzilhânelere inen ulâklara menzilhâne tarafından me'kûlât virilerek bu dahi asıl menzil masârıfına zamm u ilâve ile fukâradan tahsîl olunmakta ise de bundan sonra vaz' (çıkmamış) hiç kimesneye (alt satır çıkmamış)

[vr. 108b]

Bâ'is-i defter oldur ki,

Fi'l-asl Zağra-i atîk ahâlisinden olub hâlâ Bahr-i Sefîd Boğazı muhafazasıyla Kal'a-i Sultâniye'de sâye-i endâz übbühet ve iclâl olan Vezîr-i Eflâtûn-tedbîr devletlü el-Hâc Mustafa Paşa hazretlerinin berberi iken bundan akdem fevt olan Salih Ağa ibn-i Ali'nin verâseti bu tarafda zevce-i menkûha-i metrûkesi Rukiye bint-i Süleyman ve sulbîye sagîre kızı Ümügülsüm ile vilâyetinde diğere zevce-i menkûha-i metrûkesi Lebiye ve babası merkûm-ı Ali ve anası Zeyneb ve sagîre kızı Aışeye münhasıra olduğu inde's-şer zâhir ve nümâyân oldukdan sonra bâ-ma'rifet-i şer' müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîre sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede fûrûht olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati's-

şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan muhallefât-ı müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr şüid. Fî 2 Za sene 39.

Acem kuşağı 1 aded 60 gurûş	Abânî 1 aded 15 gurûş	Diğer abânî 1 aded 46 gurûş	Ahmedîye 1 aded 15 gurûş
Çuka cübbe 1 aded 16 gurûş	Def'a cübbe 1 aded 16,5 gurûş	Saltamarka 1 aded 13,5 gurûş	Def'a saltamarka 1 aded 51,5 gurûş
Şayâk şalvar 1 aded 6,5 gurûş	Çuka şalvar 1 aded 28 gurûş	Dizlik ve iç donu 1 aded 11 gurûş	Şâlî 'anteri 1 aded 17 gurûş
Basma 'anteri 1 aded 6,5 gurûş	Gömlek 1 aded 10 para 18 gurûş	Def'a gömlek 1 aded 12 gurûş	Def'a gömlek 1 aded 10 gurûş
Def'a gömlek 2 aded, don 1 aded 12 gurûş	Köhne kuşak 1 aded 5 para 5 gurûş	Köhne 'anteri 1 aded, yelek 2 aded 12 para 2,5 gurûş	Kısa 'abâ 1 aded 8 gurûş
'Abâ başlık 1 aded 1 gurûş	Heğbe 1 aded 10 para 3,5 gurûş	Maşlah 1 aded 2,5 gurûş	Kilim 1 aded 3 gurûş
Piştov 1 çift 70 gurûş	Palaska 1 aded 5 para 3,5 gurûş	Fes 1 aded, külâh 1 aded 16 para 2,5 gurûş	Kise 1 aded 1 gurûş
Ustura 1 aded 1 gurûş	Berber takımı 1 aded 43 gurûş	Diğer berber takımı 1 aded 35 gurûş	Diğer berber takımı 1 aded 12 gurûş
Berber bıçağı? 1	Kurada saât 1 aded	Çubuk takımı 1	Kilid 1 aded 1

aded 5,5 gurûş	20 gurûş	aded 21 gurûş	gurûş
Eğer takımı 1 aded 25 gurûş	Nakd-i zuhûr (çıkmamış) 39 gurûş	Adliye 2 aded 12 gurûş	İslâmbol rub'iyesi 3 aded 7,5 gurûş
Vekîl-i harc tevâbi'nden Hüseyinde zimem 17 gurûş		Küçük'ün kölesinde zimem 18 gurûş	

Cem'an yekûn 18 para 724 gurûş

Minhâü'l-ihracât

	Para	gurûş
Techîz i tekfîn		37,5
Mehr-i müeccel li'l-zevceti'l-mezbûre Rukiye deyn-i müsbet		120
Kâğıd masrûfı	8	
Resm-i kısmet	4	18
Harc-ı hademe	2	9
Dellâliye		12

Yekûn

14 196,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese

4 527,5

Hisse-i zevceti'l-mezbûre Rukiye 19 para 32,5 gurûş huzûr-ı şer'de teslîm-şüd	Hisse-i zevceti'l-mezbûre Lebiye 19 para 32,5 gurûş tarâfına îsâl için Zağravî Evliya Mustafa Ağaya teslîm-şüd.	Hisse-i binti'l-mezbûre Ümügülsüm 16 para 143,5 gurûş vâlidesi zevceti'l- mezbûre Rukiye hatûn yedine teslîm-şüd
---	---	--

Hisse-i binti'l-mezbûre Aişe 16 para 143,5 gurûş vasî tarafına îsâl için merkûm Mustafa Ağaya teslîm-şüd	Hisse-i ebi'l-mezbûr Ali 17 para 87,5 gurûş tarafına îsâl için merkûm Mustafa Ağaya teslîm-şüd	Hisse-i ümmü'l-mezbûre Zeyneb 18 para 87,5 gurûş tarafına îsâl için merkûm Mustafa Ağaya teslîm-şüd
--	--	---

Düstûrûn-ı mükerrerûn, müşîrûn-ı müfahhamûn, nizâmü'l-âlem, müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb, mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib, mümeahhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl, müşeyyidû erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl, el-mahfûfûn bi-sunûf-i avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağ kolunda vâki' vüzerâ-yı ızâm edâma'llâhü te'âlâ iclâlehum ve 'âzamü'l-ümerâ'i'l-kirâm, efâhımü'l-küberâi'l-fihâm, ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabi'l-izzi ve'l-ihtişâm, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrîmiran-ı kirâm dâme ikbâluhum ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vulâti'l-muvahhidîn, ma'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn, râfiü'l-ilâmü'ş-şer'ati ve'd-dîn, vârisü ulûmi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn, el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zîdet fezâ'ilühüm ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-ikelâm kudât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsi'l ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, be-meşiyet Allahu te'âlâ Devlet-i 'Aliyye-i ebediyyü'd-devâmla İrân Devleti beyninde bir müddetden berü vukû' bulan mübâyenet ve şikak el-hâletü hâzihi mübeddel-i silm ve vifâk olarak devlet-i müşârü'l-ileyha ile hudûd-ı kadîme ve uhûd-ı sâbıka üzere akd-i müsâlaha olunub tarafeynden ebvâb-ı harb ü katl münsedd olmağdan nâşî bu husûs-ı hayriyyet-i mansûsın iktizâ eden mahallere iş'asıyla ahâli-i İrandan Ka'be-i mükerreme ve Medîne-i münevvere ve sâ'ir bilâd-ı İslâmiyyeye gelüb gidenlere hüccâc ve züvvâr-ı rûm ve ahâli-i sâ'ire-i bilâd-ı İslâmiyye misüllü muâmele bi'l-cümle olunub kendülerden durma nâmıyla ve hilâf-ı şer' ve kânûn-ı sâ'ire vechle nesne mutâlebe olunmayub ve kezâlik atebât-ı âliye züvvârînin mâdâmki yedlerinde ticâret mâlı olmaya anlardan bâc taleb olunmamak ve yedinde ticâret mâlı olanların hesâbı üzere gümrükleri

ber-mu'tâd alunub ziyâde mutâlebe kılınmamak şerâit-i sâbıka muktezâsından olmağla fimâ-ba'd devlet-i İran hüccâc ve tüccârı hakkında bu şurût-ı kadîmin tenfîz ve icrâsına Devlet-i 'Aliyyem vüzerâ-yı âzâm ve mîr-hâc ve mîrimîrân-ı kirâm ve sâ'ir zâbitân ve hükkâm taraflarından kemâl-i dikkat ve riâyete ve ekâbir-i devlet-i İraniyyeden hacc-ı şerîfe ve atebât-ı âliye ziyâretine gidenlere hâllerine göre hürmet kılınması ve kezâlik devlet-i İraniyye ticâretinin rüsûmât-ı gümrükleri husûsunda tebaa-i Saltanat-ı Seniyyemden olan ehl-i İslâm tüccârına teveccühle muâmele olunur ise ol-vechle muâmele olunması ve ticâret mâllarından bir def'a yüzde dört gurûş gümrükleri alındıktan sonra yedlerine i'tâ olunan edâ tezkiresine muhâlif âhar mahalde dahi yed-i âhara devr oldukça tekrâr gümrük talep olunmaması ve İran Devleti tüccâr ve tebaa ve ahâlisinden Devlet-i 'Aliyyem memâlikine 'amed-şüd edenler hakkında ber-muktezâ-yı cihet-i câmia-i İslâmiyye dostane muâmele olunub îzâ' ve ızrârdan mahfûz olması ve Devlet-i 'Aliyyem memâlikinde İranlûdan bilâ-veled-i fevt olanların vasî-i şer'iyyesi olmadığı hâlde Beytü'l-mâle me'mûr olanlar tereke-i müteveffâ-yı ma'rifet-i şer'le sicile ba'de'l-kayd bir me'men-i mahalde aynîyle bir sene hıfz edüb vâris ve yahûd vekîl-i şer'iyyesi zuhûrunda ber-mûceb-i defter-i eşyâ-yı mezkûreyi ma'rifet-i şer'le teslîm eyleyüb rüsûm-ı âdiyyesi ve eşyâ hıfz olunan mahallin kirâsı alınması ve mahfûza olan eşyâ harîk ve bu misillü kazâ sebebiyle telef olur ise iddiâ edâ-i nemâsı ve bir seneden mürûrunda vâris ve vasî ve yahûd vekîli zuhûr etmez ise tereke-i mahfûza Beytü'l-mâlden fûrûht olunub semenî hıfz kılınması husûsâtı bu def'a akd olunan muâhedede te'kîd kılınub icrâ-yı şurût ve 'uhûda dikkat-i lâzîmeden olmağın şeref-yâfte-i sudûr olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum mücebince i'lân-ı müsâlahayı hâvî işbû emr-i şerîfim isdâr ve sadrâzam kethüdâsı mehter-bâşısı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Osman zîde kadrühu ile tesyâr olunmuşdur imdî siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet-i ma'lûmunuz oldukda bu peyâm-ı hayriyyet-i encâmı herkese i'lân ve işâ'a iderek ber-mûceb-i ahd ve şurûta 'amel ve harekete ... hâlet vukûa gelmemesine ihtimâm ve mübâderet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle (alt satır çıkmamış)

[vr. 109a]

Düstûrûn-ı mükerremûn müşîrûn-ı müfahhamûn nizâmü'l-âlem müdebbirû umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimû mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümeahhidû bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidû erkâni's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfûn bi-sunûfi avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Anadolu'nun sağ kolu yemîn ve yesârıyla nihâyetine varınca vâki' vüzerâ-yı ızâm edâma'llâhu te'âlâ iclâlehum ve âzamü'l-ümerâi'l-kirâm efâhımü'l-küberâi'l-fihâm ulû'l-kadri ve'l-ihtirâm ashabi'l-izzı ve'l-ihtişâm el-muhtassûn bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ mîrimîrân-ı kirâm dâme ikbâluhum ve akdâ kudâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'âdinü'l-fezâil ve'l-yakîn râfiü'l-ilâmü'ş-şerî'ati ve'd-dîn vârisü ulûmi'l-enbiyâ'i ve'l-mürselîn el-muhtassûn bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn mevâlî-i fihâm zidet fezâ'ilühum ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm kudât ve nüvvâb zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil-ve'l-akrân mütesellimîn ve voyvodagân ve âyân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı ahâli ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olıcak ma'lûm ola ki, Delil zümresinden Anadolu tarafında kapusız geşt ü güzâr ve ... olan ahâlî ve fukarâya îsâl-i rahne ve hasâr üzere olanların def' ve sahîh dirlik-i mezkûrda alâkası olmayanların dahi kalpakları alınub serseri gezmekden men' ile içlerinden muhâlefet ve sûret-i şeka' ve ... edenlerin te'dîb ve tenkîlî bâbında bundan akdem kol kol evâmir-i şerîfem isdâr ve tesyâr olunmuş olduğundan ma'adâ ta'ife-i merkûmenin uygunsuzlukları ba'zı mahallerden inbâ' olundukca oralara müstakbel fermânlar dahi gönderilerek te'dîbleri husûs-ı te'kîd kılınmakda ise de tâ'ife-i merkûmenin Anadolu tarafında etdikleri taaddiyâtdan başka bir tarafından Rumeli cânibine dahi geçüb fukarâ-yı ra'iyete dürlü dürlü renciş ve hasâret etmekde oldukları tahakkuk kılınub ve vedi'a-yı cenâb-ı hâlikü'l-berâyâ olan fukarâ ve zuâfânın ol-vechle mübtelâ-yı cevr ü ezâ olmaları rızâ-yı hazret-i bâriye münâfî ve irâde-i adâlet ifâde-i hümâyûnumun dahi min-küllî'l-vücûh hilâfî olarak taaddiyât-ı merkûmenin her hâl-i defter-i lâzimedden olduğuna binâen o makûle-i serseri tâkımından Rumeli cânibine geçmek dâ'iyesinde olanlar fîmâ-ba'd sâliverilmeyüb men' kılınmaları husûsı bi'l-fi'l sadrâzam-ı sûtûde-şiyem ve vekîl-i mutlak kadruhum ? tarafından bu def'a Gelibolu cânibine tenbîh ve işâr olunmuş ve keyfiyet Anadolu'nun orta ve sol kollarına dahi başka başka fermânlar tesyârıyla te'kîd kılınmış olmağla siz ki vüzerâ-yı müşâr ve mîrimîrân ve mevâlî ve kudât ve nüvvâb ve

sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz siz dahi bu husûsa kemâliyle ihtimâm ve dikkat birle kapusız Delil tâ'ifesinden havza-i hükûmetinizde kâ'in mahallere gelüb serseri gezerek bir gûne fazâhat ve kabâhât ve kazâ ve kurâda gasb-ı emvâl ve hetki-i aġrâz misillû hâlâta cesâret eder olur ise o makûlelerin ocakları kâ'idesi üzere kalpakları alınarak serseri gezmekten men'iyile memleketlerinde çift ve çubuklarına meşġûl olmaları esbâbını istihsâl ve dinlemeyüb ba'zı memleketinde ikâmet etmeyerek yine gezmeġi ... ve şekavete vesile ittihâzıyla tasaddî edenler her kangı zümreden ise mugayir-i şer'-i şerîf hareketleri tahakkukuna mebnî mukaddem sudûr eden evâmir-i şerîfe mûcebince iktizâsına göre 'asker çıkarub ve bi'l-cümle kazâ ve kurâ ahâlisi ittifâk ve ittihâdi ile teveccüh etdikleri mahalden karşu durulub ve mükâbele edemedikleri hâlde civârda olanlara bi'l-ihbâr birbirlerine muâvenet ve el birliġiyle üzerlerine varılarak şerr ve mazarratlarından fukarâ ve zuâfânın tahlîsi vesâilini istikmâle ikdâm ve müsâraat eylemeniz fermânım olmaġın te'kîden ve ihtimâmen mahsûsen işbû emr-i celîli'l-kadrîm isdâr ve sadrâzam tâtârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan zîde kadruhu ile tesyâr olunmuştur. İmdî fîmâ-ba'd serseri 'askeri makûlesi gezdirilmeyüb ızrârlarından fukarânın tahlîsi ahass-ı matlûb-ı cihândârânem olmak mülâsebesiyle bu bâbda mukaddem ve muahhar sudûr eden emr ü irâde-i seniyyemin infâz ve icrâsıyla fukarâ-yı memleket ve ahâli-i vilâyetinin asâyiş ü emniyetleri esbâb-ı vesâilini istihsâl ve istikmâle ziyâde ihtimâm ve dikkat eylemeniz kat'-i matlûb-ı şehryârânem idüġi ve ba'de-ezîn bu husûsa iġmâz ve tesâmüh ... mutâlaât-ı dâhiye ile üzerlerine varmayub savuşdurmak kaydında olanlar dahi iz'âc-ı fukarâya sebep ki olacaġına mebnî onların hakkında dahi itâb-ı şedîde iktizâ edeceġine şübhe olmadıġı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareketle icrâ-yı lâzime-i fukarâ-perverî ve hamiyete bi'l-ittifâk dâmen-dermeyân-ı gayret ve hilâf-ı tecvîzden begâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında femân-ı âlîşânım sâdir olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî evâhir-i şehir-i Şevvâlü'l-mükerrrem li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye el-mahrûsa

Kad vasale ileynâ

Fî 15 Za sene 39.

[vr. 109b]

Defter oldur ki medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Arslanca Mahallesi'nde sâkin iken bundan akdem fevt olan Ahmed ibn-i Eyüb nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Aişe bint-i Veliyüddin nâm hatûn ile sulbî sagîr oğulları Eyüb ve İsmail ve sagîre kızı Şakireye münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra bâ-ma'rifet-i şer' müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan muhalledfât-ı müteveffâ-yı merkûm defterdir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Fî 25 L. sene 39

Menzil der- mahalle-i mezbûre 700 gurûş	Köhne döşek 1 aded 15 gurûş	Def'a döşek 1 aded 5 gurûş	Köhne yasdık 10 aded 15 gurûş
Köhne kilim 1 aded 8 gurûş	Köhne yorgan 3 aded 10 gurûş	Köhne gömlek 2 aded 5 gurûş	Köhne dizlik 1 aded içlik 1 aded yelek 1 aded 5 gurûş
Köhne aba 1 aded 10 gurûş	Çul 1 aded 3 gurûş	Tüfenk 1 aded 9 gurûş	Piştov 1 tek 5 gurûş
Kurada bıçak 1 aded 2 gurûş	Köhne heğbe 1 aded 2,5 gurûş	Köhne seccâde 1 aded 2,5 gurûş	Balta 3 aded 8 gurûş
Çapa 1 aded 3 gurûş	Saban temüri 1 aded 5 gurûş	Burgu 1 aded 2 gurûş	Bakır kabı 23 kıyye 69 gurûş
Merkeb 2 re's 70	Kara sagîr öküz 1	Araba 1 kıt'a 30	mezrûât

gurûş	çift 130 gurûş	gurûş	
Hınta müstakbele 4 keyl, hınta müştereke 8 keyl, şaîr 3 keyl, burçak 2 keyl, alef 4 keyl 90 gurûş	Hırdavât menzil 10 gurûş	Âci Kocabaşıda 30 gurûş zimem	Belen Karyeli Kel Hasanda 14 gurûş zimem

Cem'an yekûn: 1258 gurûş

Minhâü'l-ihracât	gurûş
Techîz i tekfîn	25
Mihr-i mü'eccel li'l-zevce'ti'l-mezbûre deyn-i müsbet	100
Deyn-i müsbet Karagöz oğlu Mehmede	75
Deyn-i müsbet Kara Ahmed oğlu Halile	65
Deyn-i müsbet Câmî'-i Kebîr vakfına	26
Resm-i kısmet	45

Sagîr-i merkûm Eyüb'ün vâlidese müteveffiyeden müntakil ve babası merkûmun itlâf eylediği esvâb ve altun kuşak ve zimmetinde olan yüz gurûş mehr ve hâlâ mevcûde olan elbiseden rub'-ı hisse ba'de'l-ihrac ve mevcûd olan eşyâ aynen teslim olunduktan sonra sagîr-i merkûmun vâlidesinden müntakil hissesi olarak babası fûrûhtunda zuhûr iden alacak hissesi 10 para 144,5 gurûş

Yekûn 10 para 480,5 gurûş

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese: para (çıkmamış), 777 gurûş

Hisse-i zevce	18 meblağ	97 gurûş
Hisse-i ibn-i Eyüb	4 meblağ	272 gurûş
Hisse-i ibn-i İsmâil:	4 meblağ	272 gurûş
Hisse-i bint-i Şakire	2 meblağ	136 gurûş
Kebîr-i bi'l-taksîm	2 meblağ	
Parâ-yı nakl iskele-i Karabiga		
Hınta 1200 keyl meblağ		60 para

Şair 1200 keyl meblağ 30 para

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşer'rîin Boğazhisarı nâ'ibi mevlânâ zîde ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Karabiga İskelesi mübâyaacılığı bu def'a dahi uhdesine ibka kılınanan silâhşorân-ı hassadan Hâdimzâde el-Hâc Ahmed Beğ zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve sâ'ir iş erlerî zîde kadrumum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Astâne-i Saâdetim'de mukîm ibâdullahın tevsî' akvât-ı yevmiyyeleri için Karabiga İskelesi'ne merbût kazâlardan işbû idrâki takarrüb eden iki yüz otuz dokuz senesi mahsûlünden olmak üzere sâbıkları misillü mîr-i mübâyaası olarak ma'lûmü'l-mikdâr keyl zahâir tertîbi 'adet-i mukarrere ve umûr-ı muktefîyeden olub ancak bu makûle mübâyaa zahîresinin emr-i tahsîlini ba'zı tamakâr kimesneler birer takrîb ile der-'uhde edüb vesile-i celbî mâl ittihâz eyledikleri tahkîk-gerde-i şâhânem olan mevâddan olmağla sen ki mübâyaaacı mûmâ-ileyhsin her vechle sadâkat ve istikâmet ve levâzım reâyâ-perverye riâyet-i me'mûl-mülûkânem olduğuna binâen mücerred sen ki bilâd ve enhâ'ya bu vesile ile zulm ve taaddî vukûa gelmemek ve müretteb olan zahâiri senesi içinde müttakî tamamca yerlü yerinden tahsîl olunmak irâdesine mebnî sene-i merkûme mahsûben zıkr olunan Karabiga İskelesine merbût kazâlardan müretteb zahâirin mübâyaa ve irsâli husûsu bu def'a uhdene ibkâ kılınmakdan nâşî derûn-i emr-i şerîfime mevzûan irsâl olunan memhûr ve mûmzâ sûret-i defter nâtik olduğu üzere salîfü'z-zıkr Boğazhisarı nâhiyesinin hissesine tarh ve tahmîl olunan bin iki yüz keyl İstanbôlî hinta ve bin iki yüz keyl şairi temürli ve temgâlû sahîhu'l-'ayâr İstanbôlî keyl ile kemâl-i hakk u adl üzere devr etdirderek heman harmân yerlerinden müttakî mübâyaa ve tahsîl ve iskele-i mezkûreye nakl ve tenzîl ve sefâine tahmîlen peyâ-pey Der-saâdetim'e irsâl ve Anbâr-ı âmireme teslîmi husûsuna mezîd-i sa'y ü gayret eylemen fermânım olmağın hassına me'mûriyetini işbû havî emr-i celîli'l-kadrîm isdâr ile irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde mevsim-i şitâda Der-saâdetim sekenesine iktizâ eden zahâirin beher hâl bu makûle zahîre hâsıl olan kazâlardan tedârik ve isticlâbına mütevakkıf olmakdan nâşî ber-mûceb-i sûret-i defter kazâ-i mezbûrun sene-i merkûmeye mahsûben tertîb olunan zahâir-i merkûmenin fi'atı kadîme-i mîriye üzere beher keyl-i İstanbulîyesi altmışar ve şairin otuzar akçeden lâzım gelen bahâları ma'rifet-i şer' ve ma'rifetinle 'an-nakd ashâbına edâ ve teslîm olunmak şartıyla bi-

mennihî-te'âlâ mahsûl-i cedîd idrâkında hemân harman yerlerinden mübâyaa ve tahsîl ve sefâine tahmîlen Der-saâdetim'e tesbîli husûsuna ikdâm ve sür'at eyleyesin şöyle ki işbû zahâir-i Astâne-i saâdetim sekenesinin akvât-ı yevmiyeleri için müretteb ve matlûb olduğundan bir keyl ve bir habbesinin te'hîre duçâr ve giriftâr olmasına rızâ-yı mülükânem [vr. 110a] olmadığı gibi fukarâ-yı ahâlî ve ra'iyetin mezâlîm ve taaddiyâtdan vikayeleri matlûb-ı şâhânem olmağla ittikâ zikr ü beyân olduğu üzere işbû maslahatın uhdesi ibkâ olunmasından maksûd ancak matlûb-ı tâc-dârânem olan üslûb-ı hasene ve etvâr-ı müstahsene ile tanzîm-i maslahat emrinin husûlü idüğü ma'lûmun oldukda ana göre mütebassırâne hareket vukû' bulacak masârîfın mukâbelesinde mîrî mübâyaası hakkında cârî olduğu üzere ber-mu'tâd-ı kadîm ahz olunacak ondalıktan ma'adâ tuzluk ve kilebâşı ve mübâşiriye ve tezkiresi akçesi nâmı ve nâm-ı âhar ile bir nesne taleb ve ahzıyla fukarâya taaddî olunmaktan mücânebet ve hîn-i teslîminde icâb eden fi'at-ı mîriyelerini tamâmen edâ ve teslîme dikkat ve tahsîl-i zahâirde ednâ derece tehâvün ve kusûr güne vaz'-ı tecvîzden ve kimesnenin hakkını ketm ü ihfâdan ve dâire-i hakkâniyetden hâric harekete cesâretten tevakkî' ve mübâ'adet ve hissesini vakt ü zamânıyla edâda tereddüd ve muhâlefet edenlerin te'dibât-ı lâzîmeleri icrâsıyçün evvel-i emrde keyfiyetlerini Der-aliyyeme tahrîr ve inhâya müsâra'at ve ba'zı hizmet mukâbelesinde mu'âf olan mahallerin mevâdd-ı sâ'irede mu'âfiyetlerine hâlel gelmeyerek kadîmî üzere 'amel ve i'tibâr olunmak şartıyla fakat Astâne-i Saâdetim zahîresi mahallinde ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifet ve ittifâkıyla tanzîm olunan tevzî defteri mücebince mu'âf ve gayr-i mu'âf ve havâss ve evkâf cümlesi siyyân tutulub bu bâbda kimesnenin öZR ü illetine havâle-i sem' ve i'tibâr olunmayarak zahâir-i matlûbenin harmân yerlerinden mübâyaa ve tahsîl ve mültezim makûlelerinin hisselerine ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle tarh ve tahmîl olunan zahâiri tamâmen vermedikçe öşrlerinin harmân yerlerinden kaldırılmaması hususuna ikdâm ve gayret ve mu'âfiyet ve serbestiyyet iddiâsı ve bahâne-i sâ'ire ile hiç ferde inâd ve muhâlefet etdirilmeyerek celb-i zahâir husûsuna dikkat eyleyesin ve siz ki nâ'ib ve âyân ve zâbitân ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz siz dahi rızâ-cûyâne hareket ve ber-vefk-ı fermân-ı âlişânım husûl-i maslahat emrine dikkat ve hilâfından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emri

şerîf-i âlişânımın mazmûn-ı münîfi üzere ‘âmil olasız şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız. Tahrîren fi’l-yevmü’s-sâdis-aşer şehr-i Şevvâl li-sene tis’a ve selâsîn ve mi’eteyn ve elf

Mahrûse-i Kostantiniyye

Kad-vasale ileynâ fi gurre-i Za. sene 39.

Kıdvetü’l-kudât ve’l-hükkâm ma’âdinü’l-fazlı ve’l-keîâm mevlânâ Boğazhisârı kadısı zîde fazluhu ve mefâhirü’l-emâsi’l ve’l-akrân âyân ve zâbitân ve vücûh-ı ahâli ve Tophâne-i Âmirem ocağından mübâşir ta’yîn olunan zîde kadrum tevki’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki Tophâne-i Âmirem kârhânesinde isâga olunan toplar lâzimesiyçün ber-vech-i maktû’ Boğazhisârı ve Lapseki câniblerinden beher sene ma’a nakliye beher çekisi yirmi beşer akçe fi’at-ı mîriye ile bin beş yüz çekî çam hatabı kat’ ve Tophâne-i Âmireme nakl olunmak nizâmından olduğuna binâen bin iki yüz otuz dokuz senesine mehsûben mezkûrü’l-mikdâr çam hatabı kat’ ve iskeleye nakl olunması bâbında evâmîr-i şerîfem isdârıyla iktizâ eden iki yüz elli gurûş bahâsının i’tâsı husûsunu Tophâne-i Âmirem Dökücübaşısı bâ-arzihâl istid’â etmekden nâşî kuyûda lede’l-mürâcaa Tophâne-i Âmirem Kârhânesinde isâga oluna(n) toplar lâzimesiyçün Boğazhisârı ve Lapseki câniblerinden ikiyüz otuz dokuz senesine mahsûben mezkûrü’l-mikdâr hatabın kat’ ve nakliyçün sene-i merkûm evâil-i Ramazânında evâmîr-i şerîfem isdârıyla iktizâ eden iki yüz elli gurûş bahâsının i’tâsiyçün tezkiresi verilmiş olduğu Bâş-muhâsebeden der-kenâr olunmağla inhâ ve der-kenârı mücebince tanzîmine irâde-i seniyyem taalluk ederek Bâş-muhâsebeye kayd ile meblâğ-ı mezkûrun tezkiresi i’tâ ve Lapseki Kazâsı’nın hissesi olan yedi yüz elli çeki hatabın kat’ ve nakliyçün diğere emri şerîfim isdâr ve isrâ kılınmağla siz ki kadı ve âyân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz işbû iki yüz otuz dokuz senesine mahsûben Boğazhisârı kazâsına isâbet eden yedi yüz elli çeki çam hatabı kat’ ve Tophâne-i Âmireme nakl ve teslîm olunmasına ihtimâm ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın bâ-tahsîl işbû emri şerîf-i âlişânım isdâr ve mübâşir-i merkûm ile irsâl olunmuşdur imdî vusûlümde keyfiyet-i mantûk-ı emri şerîfimden ma’lûmunuz oldukda fermânım olduğu üzere sene-i mezkûreye mahsûben kazâ-i mezkûr hissesine isâbet eden yedi yüz elli çeki hatabı fi’at-ı mezkûre ile ma’rifet-i şer’ ve cümle ma’rifeti ve mübâşir-i merkûm ma’rifetiyle serîan kat’ ve seffîneye

tahmîl ile bir saat evvel Tophâne-i Âmirem'e nakl ve teslîmi husûsuna ihtimâm ve dikkat ve mugâyir-i emr-i âlişânım hareketle imrâr-ı vaktiden mücânebet eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i merkûmsun muktezâ-yı me'mûriyetin üzere mahalline varub salifü'z-zikr kazâ-i mezbûr hissesine isâbet eden yedi yüz elli çeki hatabın ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifeti ve ma'rifet ve mübâşeretinle kat' ve sefîneye vaz' ve Tophâne-i Âmirem'e nakl ve teslîmi husûsuna mezîd-i ihtimâm ve gayret ve hilâf-ı emr ve mugâyir-i vaz' u hareketden mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükûm-i şerîfimle ilâ âhirihi tahrîren fî'l-yevmü'l-hâmis-aşer şehir-i Şevvâl li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantıniyye

Kad-vasale ileynâ fî 3 Za. sene 39.

[vr. 110b]

Yâ Fettah Yâ Rezzak Yâ Kabıd Yâ Kerim Yâ 'Alîm

'İzzet-meâb şerî'at-nisâb müderrisîn-i kirâmdan mevlânâ Mehmed Es'ad Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğumuz Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'nın emr-i hükûmet-i şer'iyyesi işbû sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf Ramazân-ı şerîfi guresinden cânib-i şerîfe ibkâ olunmuştur gerekdir ki kazâ-yı mezbûre gurre-i şehir-i merkûmdan kemâkân mutasarrıf olub beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i â'lî ve vâkıa olan muhalledfât-ı mevtâ-yı askeriyyeyi tahrîr ve terkîm ve miyân-ı veresede alâ mâ-farazallahü't-tahkîm-i tevzî' ve taksîm eyleyesin ve's-selâm.

El-Fakir Mehmed Servet Mollacıkzâde el-kadı

Mekketü'l-mükerreme sâbıkâ

Defter oldur ki

Bin iki yüz otuz dokuz senesi rûz-ı Kâsımından sene-i mezkûre rûz-ı Hızırına gelince altı mâh zarfında Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan mürûr u 'ubûr eden vüzerâ-yı âzam ve mîrimîrân-ı kirâm hazerâtına verilen ta'yinât-ı rûz-merre ve bâ-emr-i âlî ve buyûruldu-yı sâmi âmed-şüd eden mübâşirân ve müsta'celâna verilen hidmetdir mu'tâd-ı kapudân paşa hazretlerine verilen bedel-i taâmiyye ve bâ-emr-i âlî sene-i mezbûrenin gabyâr

bedeli ve isticâr olunan konakların ve istihdâm olunan kayıkların ücretleri ve kâffe-i umûr-ı vilâyet zımında vukû' bulan masrûfâtı kazâ-i mezbûrenin erbâb-ı sühandânı ve vükelâ-yı fukarâ ve ihtiyârânı ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le yegân yegân kitâb ve hesâb ve derûn-ı defterde tasrîh ve beyân ve teşrîh ve ayân olduğu üzere cümleye tefhîm olunub ber-mu'tâd-ı İtyelmez Karyesi imdâdiyesi ve bu def'a vukû' bulan hasârâtın iânesi ve altı aylık şehir kethüdâsı ve uşâklarının ücretleri ve müftî efendi ve dizdâr ağanın ikrâmiye-i mutâdiyeleri ve bâ-fermân-ı âlî hâkimü'l-vakte ta'yîn olunan beher gurûşda birer paradan harc-ı imzâ ve harc-ı hademe-i mahkeme dahi zamm olundukda zeyl-i defter nâtik olduğu üzere min-haysü'l-mecmû' yirmi sekiz bin üç yüz altmış bir buçuk gurûş sekiz paraya bâliğ olub ber-mûceb-i â'det-i belde mebâliğ-i müctemia-i mezkûreden dokuz bin dört yüz elli üç buçuk gurûş on altı para sülüs hissesi derûn-ı şehirde mütevattın ehl-i İslâm ve milel-i Selâse beynehümâlarında tevzî' ve alâ mâ ceryi'l-âdeti'l-belde taksîm olunmasıyçün ba'de'l-ifrâz kusûr kalan on sekiz bin dokuz yüz yedi buçuk gurûş ve on iki para sülüsân hissesi dahi medîne-i mezbûre kurâlarında mevcûd kırk altı hâneye tevzî' ve taksîm olundukda beher hâneye dörder yüz on birer gurûş isâbet edüb lâkin Sarıbeğli Karyesi'ne kemâl-i mertebe-i za'f-kârî olduğundan ber-vech-i iâne hâne başına beşer gurûşa zamm olundukda yetmiş iki para girihtesiyle beher hânenin sehmi dörder yüz on altışar gurûş resîde olduğu cümlemin gûş-ı hûşlarına ilkâ ve tefhîm olundukda bi't-tav' ve'l-rızâ cümlesi yekdest-birle kabul ve ber-vech-i muharrer hisse-i musîbelerin edâya taahhüd etmeleriyle parayı tahsîl hâlâ medîne-i mezbûre Şehir Kethüdâsı hamiyetlü Seyyid Hüseyin Efendi'ye verilen mümzâ ve mahtûm tevzî' defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Hurrîre fi'l-yevmü's-sâlis-aşer min-şehr-i Ramazânü'l-mübârek li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Gurûş

00012	Donanmâ-yı Hümâyûn sefâinleriçün bâ-ma'rifet Kumandâr Koca Mustafa piyâdesine verilen
00040	Def'a Donanmâ-yı Hümâyûn için bâ-ma'rifet Kumandâr Ömer ve Ali Reîs piyâdelerine verilen
00040	Merhametlü veliyyü'n-ni'am efendimiz hazretleri sene-i mezbûre rûz-ı Kâsımının tevzî' defterine sahh-ı geşide buyurdıklarında kethüdâ beğ ve uşâğına verilen

- 00700 Müste'men sefîneleri teecessüsü bâbında bâ-emr-i âlî gelen mübâşire hidmet
- 00144 Bâ-emr-i âlî Cunda Adasına me'mûren mürûr eden on beş nefer topçiyâna verilen bargîr 18 re's 6 gurûş, 3 akçe ganem, pirinç 3 kıyye, revgan-ı sâde dirhem 300, nân-ı 'azîz 7,5 kıyye, şem' 0,5 kıyye verilen piyâde 4 aded 6 gurûş
- 00240 Rûz-ı Kâsımdan işbû rûz-ı Hızıra kadar Ali Beğ'in altı ay işlemiş ve altı ay dahi işleyecek menzil kirâsı
- 00020 Donanmâ-yı Hümâyûna revgan-ı zeyt irsâlinde verilen piyâde navlunu 2 aded
- 01196
- 00008,5 Na'ra Tekyesi'nin suyolu ta'mîri için Baykuş Ali Ağa yediyle verilen revgan-ı zeyt 4 kıyye, keten 1 kıyye
- 00150 Otuz sekiz senesi serdârlık mektûbı câizesi
- 00150 Mürûr tezkiresiçün bâ-emr-i âlî vürûd iden çukadâr hazret-i sadrâzama hidmet
- 00600 Bahr-i Sefîd Boğazı muhâfazasında istihdâm olunan 'askerin ulûfelerine zamm ile beher mâhî iki yüz gurûşdan üç mâhda terâküm edüb sarrâf hazreti veliyyü'n-ni'ama verilen
- 00100 Altun emriyle gelen tâtâra hidmet
- 00060 Kemer sahasında inşâ olunan fırkateyn-i hümâyûn kerâstesîçün bâ-emr-i âlî gelen İbrahim Çavuşa hidmet
- 00132 Donanmâ-yı Hümâyûn baş-ağasına verilen üç günlük ni'met Penayut furınından nân-ı 'azîz 39 çift, kasâb-başı ma'rifetiyle lahm (mükerreren yazılmış) 36 kıyye el-Hâc Mehmed Ali ma'rifetiyle pirinç 39 kıyye, revgan-ı sâde 9 kıyye
- 02396,5
- 00146,5 8 para Bâ-emr-i âlî Limni Cezîresine mürûr eden humbaracı cemâatine on yedi günde verilen ta'yînât pirinç 37 kıyye 180 dirhem revgân-ı sâde 9 kıyye 140 dirhem lahm 36 kıyye nân-ı 'azîz 357 aded hinta ve kömür bahâsı 18 gurûş

- 00088 Şarköyünde kaza-zede vâki' olan fırkateyn-i hümayûnun elli yedi nefer 'asâkirine beş günde verilen ni'met-i nân-ı 'azîz 28 çift, şem'-i revgan 3 kıyye, kömür 111 kıyye, mangâl bahâ ve piyâdeleri navlunu 16 gurûş
- 00100 Altun emriyle gelen tâtâra hizmet
- 00334 Midilli Cezîresicün Der-'Aliyye'den gelen cebehâne Ezine'ye irsâl olundukda verilen deve re'sî 62, 5 gurûş devecilere verilen şaîr (çıkmamış) keyl nân-ı 'azîz 20 aded ve saman bahâ ve cebehâne ihrâcına hamâliye 6,5 gurûş
- 00050 Cebehâne-i mezkûreye me'mûr çavuşa verilen hizmet
- 00150 Limni Cezîresine mürûr iden kayıklara kumandâr ma'rifetiyle verilen peksimâd kantâr 6
- 00050 Ankara cânibinden sığrcık suyu getüren hâcelere
- 03315 para 8
- 00050 Hâlâ Limni Muhâfız devletlü Mehmed Paşanın yol buyûruldısıyla gelen tâtâra hizmet
- 00200 Vilâdet emriyle gelen tâtâra hizmet
- 00031 Kumkal'asına irsâl olunan topların kayıkçılarıçün Maydos'a irsâl olunan gavvâsın kayık navlunu 4 gurûş ve kumandâr yediyle top kayıklarına verilen peksimâd 54,5 kıyye, nân-ı 'azîz 20 aded
- 00050 Limni Cezîresine râhî olan cebehâne çavuşuna hizmet
- 00080 (çıkmamış) humbaracı cemâatine verilen ta'yinât piriñç 25,5 kıyye, revgan-ı sâde 6 kıyye 180 dirhem, lahm 14 kıyye, şem'-i (çıkmamış), nân-ı 'azîz, ?
- [vr. 111a]
- 04835 12 para Nakl-i yekûn
- 00100 Mürûr tezkiresiyle gelen tâtâra hizmet
- 01250 Otuz dokuz senesine mahsûben ber-mu'tâd-ı Kapudân-ı Deryâ Devletlü Mehmed Hüsrev Paşaya verilen taâmiyye
- 00100 Def'a mürûr tezkiresiyle gelen tâtâra hizmet
- 00114 Menzilhâneye bargir iştirâsıcün Edirne'ye irsâl olunan Osman Ağaya

- harc-ı râh
- 00172 Otuz sekiz senesi kalyoncu bedelinden şehir kethüdâsı zimmetinde fazla kalan 517 gurûş dokuz senesi kalyoncu bedeline ba'de't-tahsîl zuhûr fazla masrûf
- 00200 Kalyoncu istica'li emriyle gelen çavuşa hizmet
- 00443,5 Mürûr u 'ubûruna perâkende vukû' bulan masrûfât
- 07214,5 12 para
- 00012 Hâcegân efendinin fulikasına tahta 4 aded
- 00200 Mürûr u 'ubûr eden top bargirlerine Yukaruhâne verilen bir senelik icâre
- 00120 Bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan kerâstelerin kayığa vaz'ına 60 nefer 2 gurûş
- 00021 Gabyâr bedelinden noksân zuhûr edüb mübâşire verilen
- 00012 Bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan kerâstelerin nakline 3 çift
- 00025 Hasan Efendinin ikâmet etdikleri Ali Beğ-zâde Ahmed Ağanın menziline verilen ot mâh 3
- 00400 Hâlâ Limni muhâfızı müşârü'l-ileyhin zahîreci buyuruldusu mübâşirine hizmet bâ-emr-i veliyyü'n-ni'am
- 08004,5 12 para
- 00019,5 Delîl-başı katırlarıçün isticâr olunan menzil ücreti ve muhâfız-ı müşârü'l-ileyhe Maydos'a su için verilen piyâde navlunu ve alınan deste 10?
- 00064 Zahîreci Hasan Ağaya verilen duhân 2 kıyye konakçı Beşlî ağasına verilen kahve 3 kıyye, duhan 4 kıyye
- 00045 Bayır Hancı Hasan Ağa Şâir Emîni Hasan Ağaya verilen hizmet
- 00043 08 para Muhâfız-ı müşârü'l-ileyhin kahveci-başısı uşağına verilen kahve 3 kıyye
- 00008,5 Muhâfız-ı müşârü'l-ileyhe iştirâ olunan şâir için Kildü'l-bahre verilen piyade navlunu ve dâirelerine alınan kanâdil ve revgan-ı zeyt ve şem'-i revgan
- 0018 7 para Sâlhâne verilen ta'yînât revgan-ı sâde 1 kıyye 300 dirhem, piriç 7

- kıyye, şem'-i revgan 3 kıyye
- 0049,5 12 para ... başına nân-ı 'azîz 204 aded, hazinedâr başına pirinç 12 kıyye, revgan-ı sâde 3 kıyye, lahm 12 kıyye
- 08253,5 19 para
- 00063 Muhâfız-ı müşârü'l-ileyhin ... için zebh olunan ganem re's 4
- 00042 Muhâfız-ı müşârü'l-ileyhe Kepez Çiftliği'nde bir gece beynûnetlerinde esblerine verilen şâir 6 keyl saman 4 çit
- 01375,5 Muhâfız-ı müşârü'l-ileyh hazretlerine ve âdemlerine üç gece verilen mükemmel taâm bâ-defter-i müfredât
- 00575 Mîlel-i selâse ma'rifetiyle üç günde verilen şâir 175 keyl ve saman bahâ 50 gurûş
- 00027,5 Kahveci başına dolab kilidi ve şem'-i revgan 2 kıyye, dirhem 230
- 01035 Muhâfız-ı müşârü'l-ileyhin dâiresine verilen şâir 345 keyl dört günde
- 00522 Günlük dâire-i müşârü'l-ileyhe dört günde verilen saman 87 çit
- 11893,5 119 para
- 00013 Minderlik için penbe bez
- 00454 14 para Mîrimîrân-ı kirâmdan 'Înâyetlü İbrahim Paşanın bâ-defter-i masrûfâtı
- 00200 Hâlâ Kapudân-ı Deryâ Paşa hazretleri her neğе matlûb eder ise derhâl direk deyü tenbîhi hâvî vürûd eden bâ-emr-i âlî mübâşire hidmet
- 00011 Fulika ta'mîri
- 00800 Merhametlü veliyyü'n-ni'am efendimizin ber-mu'tâd-ı tâtâr ağasına verilen
- 00125 Geçen sene Edirne'den bargir iştirâsında hamâmcı paşadan alınan bâ-tahvîl bin beşyüz gurûşun güzeştesi
- 00555,5 Sâbıkâ Limni Muhâfız-ı devletlü Nuri Paşaya iki gecede verilen mükemmel taâmiyye
- 14552,5 13 para
- 00017,5 Limniye irsâl olunan kayığın altına giden revgan-ı zeyt 10 kıyye

00030	Top bargiri için mahzen icâresi
00127,5	Françe Elçisi istikbâlî için vürûd eden kapucıbaşı ağaya yedi günde olan masrûfât-ı bâ-defter
00191,5	15 para Müşârü'l-ileyh Nuri Paşanın iki günlük bâ-defter-i masrûfı
01620	Altı aylık fulikacı mâhiyyeleri 9 nefer beher neferi 30 gurûş
00092	Müşârü'l-ileyh Mehmed Paşa dâiresine hatab 8 aded, kömürlük 15 aded
<u>00150</u>	Müşârü'l-ileyh Mehmed Paşa İtyelmez'de gece beynûnetlerinde verilen şâir 50 keyl
16281,5	08 para
00060	Bâ-emr-i âlî matlûb olunan keresteleri lebideryâya nakl için isticâr olunan 15 çift?
00045	Donanmâ-yı Hümâyûna gelen hintanın bekçisine verilen mâhiyye
00500	Dergâh-ı muallâ yeniçerileri on bir gün İtyelmez Karyesi'nde ikâmetlerinde vukû' bulan hasâratları imdâdiyesi
00900	Ber-mu'tâd-ı hisse-i mefrûşât
04000	Merhametlü veliyyü'n-ni'am efendimizin âmed-şüde masrûfı
01000	Ber-mu'tâd İtyelmez Karyesi imdâdiyesi
03000	Altı aylık şeh-r-kethüdâsı ücreti
<u>00550</u>	Uşâklarına
26286,5	8 para
00700	Diz[dâr] ağaya ikrâmiye
00250	Müftî Efendiye ikrâmiye
00675	Bâ-emr-i âlî beher gurûşda birer paradan hâkimü'l-vakte tahsîs buyurulan harc-ı imzâ
00150	Ber-mu'tâd harc-ı hademe
00150	Emînine
00100	Kalemiyyine
<u>00050</u>	Kaydiyye
28361,5	8 para
<u>00230</u>	Beher hâneye beşer gurûşdan Sarıbeğli imdâdiyesi zamm-şüd

28591,5 8 para

Sarıbeğli Karyesiçün beher hâneye beşer gurûşdan mecmû' olan 230 gurûş iânenin zâmmıyla cem'an yirmi sekiz bin beş yüz doksan bir buçuk gurûş sekiz paradır

Ehl-i İslâm derûn-ı şehh hisse-i sülüs 'an sülüs para 3150 gurûş

Milel-i selâse derûn-i şehh hisse-i sülüsân 'an sülüs 4 para 6302,5 gurûş

Karye-i Kus

hâne 6,5

Gurûş

2671,5

0032,5 Sarıbeğli imdâdiyesinden

2704

[vr. 111b]

Karye-i Belen

Karye-i Çiftlik

Karye-i Yağcılar

Hâne 1,5

hâne 1,5

hâne 0,5

Gurûş

gurûş

gurûş

616,5

616,5

205,5

007,5 Sarıbeğli imdâdiyesi 007,5 Sarıbeğli imdâdiyesi 002,5 Sarıbeğli imdâdiyesi

624

624

208

Karye-i Okçular

Karye-i Türkmüş

Karye-i Kurşunlu

Hâne 3

hâne 1,5

hâne 1,5

gurûş

gurûş

gurûş

1233

616,5

616,5

0015 Sarıbeğli imdâdiyesi 007,5 Sarıbeğli imdâdiyesi 007,5 Sarıbeğli imdâdiyesi

1248

624

624

Karye-i Kemal

Karye-i Kalabaklı

Hâne 2,5

hâne 1,5

Gurûş

gurûş

292

1027,5
0012,5 Sarıbeğli imdâdiyesi
1040

616,5
007,5 Sarıbeğli imdâdiyesi
624

Karye-i Ortaca
Rub' 3
Para Gurûş
10 308
10 003,5 Sarıbeğli imdâdiyesi
00 313

Karye-i Aşıklar
hâne 1,5
616,5
007,5 Sarıbeğli imdâdiyesi
624

Karye-i Cedid
Hâne 1
Gurûş
411
005 Sarıbeğli imdâdiyesi
416

Karye-i Sığırlı
hâne 1,5
gurûş
205,5
002,5 Sarıbeğli imdâdiyesi
208

Karye-i Sarıbeğli
Hâne 1,5
Gurûş
616,5 Hâne başına beşer gurûş imdâdiyeden kırk dört buçuk hânedan cem'i olan
222,5 fûrû-nihâde.
394

Karye- i Serçiler
Rub' 3
Para gurûş
10 308
10 003,5 Sarıbeğli imdâdiyesi

Karye-i Terziler
hâne 1,5
gurûş
616,5
007,5 Sarıbeğli imdâdiyesi

00

312

624

Karye-i Saraycık

Karye-i Sarıcaili

Hâne 5

hâne 3,5

2055

1438,5

0025 Sarıbeğli imdâdiyesi

0017,5 Sarıbeğli imdâdiyesi

2080 gurûş

1456 gurûş

Karye-i İtyelmez

Hâne 10

Gurûş

4110

0050 Sarıbeğli imdâdiyesi

4160

-1650

2510 ber-mu'tâd-ı imdâdiye ve hasârât-ı îanesi ve si'r-i bahâsı fûrû-nihâde

Cem'an yekûn

Hânehâ-i kurahâ 46 yalnız kırk altı hânedir. Beher hâneye 411 gurûş Sarıbeğli imdâdiyesinden ma'adâ beher hâneye dört yüz onbire gurûş isâbet etmiştir.

Düstûr-ı mükerrerem Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezirim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Boğazhisarları nâ'ibleriyle livâ-i mezbûrede vâki' kazâların kudât ve nüvvâb ve müftûleri zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zâbitân ve âyân-ı vilâyet zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki Memâlik-i Mahrûsemde mütevattın kâffe-i ahâli ve reâyâ ve âmme-i fukarâ ve zuafâ ale'd-devâm sâye-i inâyet-vâye-i mülûkânemde müstazıll ve âsûde ve cemî mezâlîm ve taaddîyâtdan emîn ve âzâde olmaları aksâ-yı merâm-ı şâhânem olunmakdan nâşî himâyet-i fukarâ ve sıyânet-i aceze ve berâyâ husûsları her-bâr tenbîh ve te'kid olunmakdan hâlî olmadığından kat'-ı nazar her kazânın vâki' olan masârif-ı sahîhasından hâkimü's-şer' olanlar harc-ı defter ve imzâ olarak gurûş bâşına birer para

almak ve umûr-ı mühimme-i devlet ve mesâlih-i vilâyet için iktizâ eden ‘arz ve i’lâmdan başka harc almamak ve defter-i tevzîa ziyâde bir akçe idhâl olunmamak ve birbirlerine garaz-icrâsı ve yahûd bi-gayr-i hakk celb-i mâl dâiye-i fâsidesiyle hilâf-ı inhâ iştikâ ve hasm ittihâz eyledikleri kimesne ile hîn-i mürâfaada şerâreti sâbit ve zâhir olub şer’an men’ olunan dâvâlardan hükkâm taraflarından mahsûl-i def’ nâmıyla mugâyir fetvâ-yı şerîfe bir akçe ve bir habbe alınmamak ve şer’an hükm olunan deâvîden dahi resm-i âdiyyeden ziyâde bir şey mutâlebe ve ahz kılınmamak ve vâkı’ olan mevtâ-yı askeriye ve gayr-i askeriyenin sagîr ve sagîresi ve yahûd nümâyânda varisi olmayub tahrîr-i icâb etmeyen terekeyi bir dürlü cebr ve tazvîk ile tahrîrden ve bitirme ve resm-i kismet nâmıyla nesne mutâlebesinden mücânebet ve verese-i sığâr ve yahûd gâ’ibde olub müceb-i tahrîr olan müteveffânın terekesi tahrîr ve terkim ve ba’de’l-ihracî’l- techîz ve tekfîn düyûn-ı müsbete sülûs-i vesâyâyı var ise edâ ve tenfîz ile her ne bâkî kalur ise alâ mâ-farazallahu te’âlâ tevzî’ ve taksîm etdirülüb tereke-i bâkîyeden ücret-i kassâmiyye ma’a kâtibiyye ve hüddâmiyye min-haysü’l-mecmû’ fukarâ-yı izâm rahmetühümullahü te’âlâ hazerâtın ta’yîn buyurdıkları ücreti’l-kassâm rub’il-aşer ... bin gurûşda yirmi beş gurûşdan ma’adâ bir şey talep olunmamak ve .... ve vesâyet mahallerinden harc alınmaması ve terekelerden hükkâm taraflarından metâ’ ve eşyâ iştirâ kılınmaması ve eytâma âdiyen intikâl eden hâne ve akârdan defter-i kassâma bedel nâmıyla tahrîr ve idhâl olunmayub vasîye devr-i şer’i ile idâne olunması husûslarına dikkat olunmak vukû-yâfte olan mevtâ-yı müslimîn ve gerek mer dükkânın muhallefatına taraf-ı şer’den kemâliyle i’tinâ olunarak mâl-ı eytâmın telef ve serefden vikâyesi zımında mehâkim kâtibleri ve çukadarı ve sâ’irleri mâl-ı eytâma vaz’-ı yed-i zimem tahsîlini müdâhale olunmayub ancak mahzaren birbirine kefil olarak müteveffânın terekesi akçesiz ahz ve kabz ve zâyîât zuhûr eder ise kendülerden talep ve tazmîn etdirilmesi emrine mübâderet ve tereke-i tekâmîl ve tamâmen tahsîl olunmadıkça resm-i âdî ahzından ve terekeden kâtib ve muhzır ve çukadar ve sâ’ir hademe-i mehâkim câniblerinden metâ’ ve eşyâ iştirâsından mübâ’adet kılınmak bâbında Anadolu ve Rûmelinin üçer kollarına tevârih-i muhtelifle ile bi’d-defa’at evâmîr-i ‘aliyyem isdâr ve tesyâr kılınmış iken ba’zı hükkâm taraflarından o makûle umûr-ı mühimme ve memleket-i mesâlihası zımında verilen arz-ı i’lâmdan müstakbelce harc-ı mutâlebe ve ahz olduğundan başka tevzîât vukûunda altı aylık masârıfdan gurûşda birer paradan

mahalline göre iki bin üç bin nihâyet dörtbin gurûşa kadar harc alınması iktizâ eder ise de defter-i tevzîa bin beşbin sekizbin onbin onsekizbin gurûşa kadar harc-ı deftere idhâl ve ihrâc ve lâgarü'l-asl mürûr u ubûr ve amed-şüd edenlerin masârıfı için filândan istikrâz ve filândan zî-kudret denilerek defter-i mezkûre bir o kadar dahi ilâve ile emvâl-i fukarâ târâc olunmakta idüğü ve rû'yet ve istimâ' olunan ve âdiyeden dahi elli gurûş harc-ı i'lâma muhtemel olmayan mâddeden yüzelli ikiyüz gurûş alınmak ve müdde-i 'aleyhden hâkimü's-şer' ile tahsîli iktizâ eden mebâliğden her gurûşda birer paraya bedeli beşer ellişer para resm ahz olunmak ve bir müzevir bir der-zimmetden ancak ızrâr için lâgarü'l-asl meselâ bin gurûş iddiâ edüb şer'an nesne lâzım gelmediğine mebnî muârazadan men' olundukda mazlûm olan müdde-i 'aleyhden birkaç yüz gurûş resm-i def' ve vefât edenlerin veresesi sagîr ve sagîre olsun olmasın cümlesi tahrîr ve birer paraya kanâ'at olunmayub istedikleri kadar resm-i kısmet ahz ve eytâma nasb olunan vasîden dahi vesâyet-i müctemi' harc-ı nâmıyla yetimin mâlından (silik) üçyüz beşyüz bin binbeşyüz gurûş mikdârı (silik) alındıktan sonra iki mâh

[vr. 112a]

Akçe alarak âharı vasî nasb ve vasî yedinde olan mâl-ı yetimin senede bir def'a hesabı ru'yet ve harc-ı muhâsebe nâmıyla insâfdan hâric akçe tahsîl kılınmak misillü nice nice hâlât-ı rukye ? ve muhtereât memnûa ihdâs olunmuş olduğu tahkîk kılındığına mebnî ol-bâbda şeref-efzâ-yı sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı mülûkânem mücebince iki yüz otuz iki tarihinde dahi nizâm-ı mezkûrun te'kîdini hâvî Memâlik-i Mahrûseme müekked fermânlar neşr olunmuş ise de bu esnâda ba'zı mahallerde mevâdd-ı merkûmeden dolayı fukarâ-yı ra'yyet tecrîm ve ızrâr olunmakta ve husûsiyle def'-i resm dedikleri zulmiyye yine alınmakta olduğu ve asl-ı sâika-ı şehryârânem olub bu keyfiyet şer'-i şerîfin hilâfı ve min-küllî'l-vücûh rızâ-yı mülûkâneme mugayir ve münâfî olduğuna binâen fi'ma-ba'd her taraftan men'iyle husûs-ı mezbûre i'tinâ ve dikkat olunarak bâlâda mezkûr-ı nizâmâtın harf be harf icrâsına ikdâm ve dikkat olunmak üzere tekrar te'kîdi mutazammın evâmîr-i celîle-i mülûkânem sudûrunu bi'l-fi'l Şeyhülislâm ve Müftî-l-enâm olan Mekkî-zâde ilm-ül-ulemâ-yi'l-mütebahhirîn efdâlü'l-füzela'i'l-müteverri'în mevlânâ Mustafa Asım edâm'allahü te'âlâ fezâlihu işâret etmeleriyle vech-i meşrûh üzere 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın

te'kîden ve tahzîren işbû emr-i şerîfim dahi isdâr ve sadrâzam tâtârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrahim zîde kadrühu ile tesyâr olunmuşdur imdi zemân-ı suâdâ-kırân-ı padişâhânemde kâffe-i aceze ve fukarâ ve berâyânın cem'-i mezâlîm ve taaddiyâtdan vikayeleriyle sâye-i merâm-vâye-i cihândârânemde asâyiş ve râhatları ahass-ı metâlib-cihândârânem idüğü ve husûs-ı merkûm zımında bu def'a dahi Memâlik-i Mahrûsemde kâ'in cem'-i eyâlât ve elviye mutasarrıflarına ve hükkâm ve sâ'ir iktizâ edenlere başka başka evâmîr-i 'aliyyem isdâr ve irsâl kılındığı sen ki vezir-i müşârü'l-ileyhsin ma'lûmun oldukda nizâmât-ı mezkûrenin havza-i hükûmetinde olan bi'l-cümle kazâlarda harf be harf icrâsıyla mugayir-i vaz' u hâlet vukûa gelmemesi esbâb-ı istihsâle bezl-i cell-i miknet ve bundan sonra dahi hilâfına cesâret eder olur ise o makûlelerin te'dibât-ı lâyıkaları icrâ olunmak üzere ism ve şöhetleriyle keyfiyeti Der-sââdetime tahrîr ve inhâya mübâderet eylesin ve siz ki kudât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhim siz mazmûn-ı emr-i şerîfim siz ki dahi meczûmunuz olarak müceb ve muktezâsı üzere 'amel ve hareket ve hilâfından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imitsâlîmin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fî evâil-i şehri Ramazânü'l-mübâreke li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

El-mahrûse Kostantıniyye

Kad-vasale ileynâ fî 15 N. sene 39.

Defter oldur ki, ashâb-ı hayrâtdan merhûm ve mağfûr leh Kara Kethüdâ el-Hâc Mehmed Ağa nâm sâhib-i ahîrin binâ ve ihyâsına muvafık oldukları medine-i Kal'a-i Sultâniye ve Evreşende? vâki' âb-ı revân çeşmelerinin nukûd-ı mevkûfelerinin iki yüz otuz yedi senesinden otuz dokuz senesine gelince iki senelik nemâları ve vakf-ı akarâtın otuz sekiz senesinden dokuz senesine gelince bir senede hâsıl olan icârâtı asl-ı mâl-ı mevkûfe ba'de'l-zamm otuz yedi senesinden otuz dokuz senesi evâil-i Şevvâlli'l-mükerrerimine gelince hâlâ vakf-ı şerîf-i mezbûrun mütevellîyesi Hanım Hatûn tarafından ber-vech-i hasbî kâimmakam Zeynelabidin Beğîn yediyle âb-ı râh ta'mîrâtı ve mâ-lezime-i sâ'iresi zımında vukû' bulan kâffe-i masrûfâtı cümle vücûh-ı ahâli

ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le yegân be yegân muhâsebâtı rû'yet olundukda yirmi iki mâh zarfında ber-mûceb-i defter-i müterâkim olan masrûfât ile kâimmakam mîr-i mûmâ-ileyh ber-vech-i himâye-i ta'yîn olunan ikilik üç yüz gurûş fûrû-nihâde olundukda ber-vech-i zeyl-i defter-i sahhü'l-bâkî sekiz bin altı yüz yetmiş sekiz buçuk gurûş kalub lâkin vakf-ı şerîf-i mezkûrun câbîsi olan Hafız Ağa ve diyâr-ı âharda olduğundan umûr-ı cibâyeti ta'tîl ve bu vechle nukûd-ı mevkufe ve husûsen nemâsi telef ve seref olduğundan merkûm umûr-ı cibâyetinden azl ve yerine müdür ve hayr-hâh ve mütebassır ve cümlelerin iftihârı Arabgirî Osman Ağa nasb ve senevî yüz ellişer gurûş ücret-i cibâyet ta'yîn olunmağın olduğu kabûl-i hizmet-i lâzimesi edâya ba'de'l-taahhüd zimem-i nâsda olan mebâliği-i nukûd-ı mevkufenin temessükâtı yedine teslîm ve akarât-ı vakfının tahammülüne göre nef'an lil-vakf ba'zısının icâreleri zamm olunarak vakf-ı mezbûrun zimem-i nâsda olan mebâliği ve akârâtının icârâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Hurrîre fî 9 L. sene 39.

	gurûş
Bâ-temessük der-zimmet-i Kerâsteci el-Hâc Mehmed Ali Ağa	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Karacavirandan gelme Alaca oğlu Hasan	200
Bâ-temessük der-zimmet-i Câbî-i merkûm Ebubekirî Osman Ağa	100
Bâ-temessük der-zimmet-i İtyelmezli Kabasakal oğlu Yorgi	200
Bâ-temessük der-zimmet-i Etmekci Dirako oğlu Eci Kosta	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Etmekci Eci Koko oğlu Manolaki:	155
Bâ-temessük der-zimmet-i Kasab Gaytan	?
Bâ-temessük der-zimmet-i Benli oğlu Berber Ahmed	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Çanakcı Kethüdâsı Ahmed	50
Bâ-temessük der-zimmet-i Françe Tercümânı Eci Salmon	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Ermeni Pene Avanes	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Oba Karyesinden İlyas oğlu Hasan	50
Bâ-temessük der-zimmet-i Pehlivan oğlu Hüseyin	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Suyolcu Kominaki	500
Bâ-temessük der-zimmet-i Eci Abram oğlu Mirak	500
Bâ-temessük der-zimmet-i Kemal Karyesi'nden Saraycıklı Mehmed:	100
Bâ-temessük der-zimmet-i (çıkmamış) oğlu Seyyid Mehmed:	100

Bâ-temessük der-zimmet-i Kâtib-zâde el-Hâc İbrahim Ağa:	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Nalband oğlu Seyyid Hasan:	40
Bâ-temessük der-zimmet-i Çanakcı Yakub Usta:	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Bozoklu Ahmed Efendi	500
Bâ-temessük der-zimmet-i el-Hâc Selim-zâde Mahmud Ağa:	555
Bâ-temessük der-zimmet-i Şıkırdım oğlu Avanes	500
Bâ-temessük der-zimmet-i (çıkmamış) oğlu torunu Mustafa	(çıkmamış)
Bâ-temessük der-zimmet-i Oba Karyeli Hacı oğlu Sarı Hasan:	25
Bâ-temessük der-zimmet-i Kilidbahirli Hamamcı İsmail Ağa:	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Filika Kethüdâsı İsmail Ağa:	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Çanakcı Sarı Mustafa oğlu Ali Kuzu:	60
Bâ-temessük der-zimmet-i Kemal Karyeli Masalcı oğlu İbrahim:	300
Bâ-temessük der-zimmet-i Kuş Çayırda el-Hâc Ahmed:	100
Bâ-temessük der-zimmet-i Aşıkelli Mehmed oğlu	(çıkmamış)
[vr. 112b]	
Bâ-temessük der-zimmet-i İbrahim Beğ	200
Bâ-temessük der-zimmet-i Sarıcailde Eceabadlı Ali	125
Bâ-temessük der-zimmet-i Kahveci Üveys	20
Bâ-temessük der-zimmet-i Menzilci Mehmed Ağa	300
Bâ-temessük der-zimmet-i Apostol zevcesi	80
Bâ-temessük der-zimmet-i el-Hâc Abdülkerim	25
Bâ-temessük der-zimmet-i Eci Abram oğlu Agob	70
Bâ-temessük der-zimmet-i Mehmed Ali	1035
Bâ-temessük der-zimmet-i Kaimmakam Zeynelabidin Beğ	404

Yekûn 8678,5 gurûş yalnız sekiz bin altı yüz yetmiş sekiz buçuk gurûşdur.

Vakf-ı şerîf-i mezbûr akarâtı beyân-şüd

Yalı'da kahvehâne

El-Hâc Mehmed Ali Ağanın kerâsteci dükkânı

gurûş

gurûş

60

80

20 zamm

100

Çarşû-yı bâlâda Dâver oğlu kahvehânesi

72 gurûş

Çatalbaş oğlu furunu

gurûş

108

032 zamm

140

Def'a mersûmun et değirmeni

gurûş

118

022 zamm

140

Papuçcularda papuççu dükkânı

gurûş

48

12 zamm

60

Yalı'da kâ'in yağhâne

gurûş

100

020 zamm

120

İttisâlinde esb esbâbı

Gurûş

108

032 zamm

140

Yalı'da iskele kurbunda kasâb dükkânı

gurûş

72

Çarşuda Çarhî-zâde Câmî'-i Şerîfi karşusunda yağhâne

gurûş

100

020 zamm

120

Yalı Câmî'-i Şerîfi karşısında berber dükkânı

gurûş

84

16 zamm

100

Dâver oğlu kahvesi ittisâlinde terzi dükkânı

Gurûş

12

Ahmed Çavuşun arsa haliyesi

gurûş

3

12 zamm

15

Yalıda Konsoloshâne

150 gurûş

Yekûn 1301 yalnız bin üç yüz bir gurûşdur.

Cem'an yekûn ber-vech-i bâlâ zimem-i nâsda olan mebaliğ 8678,5 gurûş

1133,5 İbrahim Beğ ve Zeynelabidin Beğde olan mebâliğden mâ'adâ yedi bin otuz dokuz buçuk gurûşun bir senelik ve Mehmed Alide olan bin üç yüz beş gurûşun altı aylık nemâsı

1301 Ma'a zamm değirmen ve dekâkîn ve yağhâne ve menâzil icârâtı

11113 Yalnız on bir bin yüz on üç gurûşdur

Donanmâ-yı Hümâyûn levâzımı için bu def'a hâdimzâde ma'rifetiyle tabhına irâde-i seniyye-i hazret-i tâcdârı müteallik eden üç bin kantar peksimâdın iktizâ eden hıntası râici üzere bâ-emr-i âlî Biga sancağı kazâlarından müretteb buyurulmakdan nâşî ma'rifet-i şer'le tevzî ve taksîm olunan peksimâd-ı mezkûrun hıntası beyân-şüd. Fî 18 L. sene 39.

Kazâ-i

Hınta-i İslâmboli keyl

Kal'a-i Sultâniye

600

Şehr-i Biga ma'a Kemer

1050

Dimetoka

350

Ezine

1000

Bayramiç

825

Balya

1275

Çan

1050

301

Avunya 750

Lapseki 600

Cem'an yekûn hinta 7500 keyl yalnız yedi bin elli keyl hintadır (yanlış yazılmış)

Defter oldur ki, medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Arslanca Mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiyeye olan Aişe bint-i Musa nâm Hatunun verâseti zevc-i dahlî Berber İsmail bin İbrahim ile babası merkûm Musa'ya münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i merkûmân iltimâsıyla ve ma'rifet-i şer'le müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi tahrîr ve beyne'l-müslimîn takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhalefâtı defteridir ki ber-vech-i âfî zikr şüd fî 27 L. sene 39.

Müsta'mel beledi döşek 2 aded 30 gurûş	Köhne basma anteri 1 aded 8 gurûş	Müsta'mel iplik alacası anteri 1 aded 7 gurûş	Müsta'mel sofra bezi 1 aded 2,5 gurûş
Müsta'mel hamam takımı 20 gurûş	Müsta'mel sevâhi hırka 1 aded 12 gurûş	Bürüncek 1 aded 10 gurûş	Saçaklı mıkreme 3 aded 12 gurûş
Münakkaş havlu 1 aded 20 gurûş	Köhne boğça 1 aded 5 gurûş	Müsta'mel sofra peşkiri 1 aded 8 gurûş	Müsta'mel gezi şalvar 1 aded 13 gurûş
Cedid Selimiye anteri 70 gurûş	Yeşil tahta	Al çuka ferace 1 aded	Müsta'mel beledî yasdık 4 aded
Müsta'mel ¹⁸⁴			

[vr. 113a]

¹⁸⁴ Son kısımda bazı eşya ve fiyatlar çıkmamış.

Leğen 1 adet ibrik 1 adet 10 gurûş	Şamdan 1 adet mir'at 1 adet 5 gurûş	Mehr-i müeccel der-zimmet-i zevc-i merkûm 200 gurûş	Nısf kilim bahası 12,5 gurûş
Yekûn 664 gurûş bu mahalle gelince zevc-i merkûmun makbûz olan eşyâ ve mehr-i deynidir	Müsta'mel çiçekli yorgan 1 adet basma yorgan 1 aded Kıbrıs-kârî yorgan 1 adet 77 gurûş	Bürüncek döşek çarşebi 1 adet 15 gurûş	Sürrî ? sandığı 1 aded 10 gurûş
Münakkaş don 1 aded sade don 2 aded çözme don 1 aded 30 gurûş	Köhne döşek çarşebi 1 adet 5 gurûş	Köhne gömlek 1 aded 5 gurûş	Köhne çuka ferace 1 adet 12 gurûş
Köhne gömlek 1 aded 3 gurûş	A'lâ ve evsat çevre 2 adet 37,5 gurûş	Yemek mikraması 3 aded yağlık 4 adet uçkur 2 adet havlu 1 adet, boğça 45 gurûş	Diyarbakir alâcası anteri 1 adet 15 gurûş
Temgâhâne top 1 aded 30 gurûş	Dülbend gömlek 1 aded 10 gurûş	Müsta'mel temgâhâne anteri 1 aded 30 gurûş	Gömlek 1 adet 15 gurûş
Müsta'mel şâlî cübbe 1 adet 15 gurûş	Ve hırdavât ma'a çedik pabuç 5 gurûş	Köhne sagîr yasdık 3 adet 6 gurûş	Müsta'mel katife yasdık 2 adet 15 gurûş

Nısf kilim bahâsı 12,5 gurûş	Baş yemenisi 7 aded fes 1 aded 25 gurûş	Sahan 5 aded kapak 5 aded tas 1 aded kapak 1 aded 20 gurûş	Sini 1 aded tencere 3 aded kapak 3 aded 25 gurûş
İnci 2,5 miskâl üzerinde Mısır nısfıyyesi 5 aded 107,5 gurûş	İslâmböl ve Mısır nısfıyyeleri 25 gurûş	Altûn yüzük 1 aded 6 gurûş	Yekûn 601,5 gurûş bu mahalle gelince babası merkûmun aldığı eşyâdır

Cem'an yekûn 1265,5 gurûş

Minhâü'l-ihracât

Resm-i kısmet ve masrûfât 51 gurûş

Sahhü'l-bâkî: 1214,5 gurûş

Hisse-i zevc-i merkûm 10 para 607 gurûş

Hisse-i eb-i merkûm 10 para 607 gurûş

Fi'l-asl Köstendilli olub hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı muhâresesiyle Kal'a-ı Sultâniye'de sâye-endâz ve himâye-i fukarâ ile demsâz olan vezîr übhet-mümtâz devletlü el-Hâc Mustafa Paşa hazretlerinin Tüfenkçi bâşısı Köstendilli Süleyman Ağa soytarısı iken bundan akdem fevt olan Mehmed'in verâseti vilâyetinde vâlidesi (çıkmamış) hâtûna münhasıra olduğu inde'l-ihbâr şer'an zâhir ve nümâyân olmağın ümmü'l-mezbûre tarafından mûmâ-ileyh Tüfenkçi bâşısı Süleyman Ağayı kayyum nasb ve tâyîn olunub kayyum-ı mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekisi tahrîr ve sûk-ı sultânîde bey' men yezîd olunub techîz i tekfîn ve sâ'ir masrûfât ba'de'l-ihrac ümmü'l-mezbûreye îsâl için kayyum-ı mûmâ-ileyh yedîne teslîm olunan sahhü'l-bâkî muhâllefât-ı müteveffâ-yı merkûm defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd fî L. sene 39.

Tüfenk 1 aded	Piştov 1 tek 43	Anteri 1 aded	Çuka şalvar 1	Aba sıkma 1
---------------	-----------------	---------------	---------------	-------------

30 gurûş	gurûş	10 para 14 gurûş	aded 10 para 95 gurûş	aded 11 para 4,5 gurûş
Müsta'mel dizlik 1 aded 11 para 8 gurûş	Köhne gömlek 1 aded 3gurûş	Silâhlık 1 aded 4 gurûş	Kemer 1 aded 11 para 3 gurûş	Bargir 1 re's 154 gurûş
Hırdavât (çıkمامış)	Köhne eğer 1 aded heğbe 1 aded 10 para 3 gurûş	Sîm yüzük 1 aded çakı 1 aded 15 para 3 gurûş	Terziden zimem 79 gurûş	Nakd-i zuhûr der-kise 140 gurûş

Cem'an yekûn 8 para 599 gurûş

Minhâü'l-ihracat

(çıkمامış) yed-i kayyum-ı mûmâ-ileyh (çıkمامış)

Resm-i kısmet 22,5 gurûş

Yekûn 16 para 151,5 gurûş

Teslîmdir yed-i kayyum-ı mûmâ-ileyh yalnız dört yüz kırk yedi gurûş on iki paradır.

[vr. 113b]

Defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmî'-i Kebîr Mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Hâce Fatma nâm hatûnun verâseti fakat li-ebeveyn erkarındâşı oğlu Ali Efendî ibn-i Abdullah'a münhasıra olduğu inde's-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra vâris-i merkûm iltimâsıyla ve ma'rifet-i şer'le tereke-i müteveffiye-i mezbûre terkîm ve ehl-i vukûf ma'rifetiyle takdîm-i bahâ olunub vâris-i merkûm yedine teslîm olunan muhallelâtın defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Hurrîre fî'l-yevmü's-sâlis min-şehr-i Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Kelâm-ı ‘İzzet 1 cild 25 gurûş	Delâil-i ahîrât 10 gurûş	Evrâk-ı perişân 10 gurûş	Menzil der- mahalle-i mezbûre 2500 gurûş
Sagîr çekmece 1 aded 10 gurûş	Köhne sandık 1 aded 10 gurûş	Köhne kürk 1 aded çarşeblik bez ve gömleklilik bez parçası 35 gurûş	Haleb alâcası tob 1 aded 16 gurûş
Köhne ‘antâri 2 aded 25 gurûş	Müsta’mel çuka ferâce 1 aded 60 gurûş	Köhne basma içlik 1 aded helâlî gömlek 1 aded diğer gömlek 2 aded 30 gurûş	Köhne şâl 1 aded yemenî 7 aded 15,5 gurûş
Köhne şalvar 2 aded kürk kabı 1 aded içlik 1 aded döşek çarşebi 3 aded 40 gurûş	Boğça 3 aded hamam takımı 1 aded def’a boğça 3 aded 26 gurûş	Altun bilezük 1 çift 300 gurûş	Adlîye altını 2 aded 24 gurûş
Çiçekli yorgan 1 aded kebîr yorgan 2 aded 50 gurûş	Sagîr yorgan 2 aded çarşeb 1 aded şilte 1 aded hırka 1 aded şâlî ‘antâri 1 aded içlik 1 aded fes 1 aded kayış 1 aded çarşeb 1 aded 60 gurûş	Müsta’mel basma döşek 1 aded yasdık 2 aded 15 gurûş	Köhne seccâde, minder 3 aded yasdık 6 aded def’a seccâde 1 aded mak’ad 2 aded 79 gurûş

Çamaşır leğeni 1 aded helva tenceresi 1 aded 25 gurûş	Mir'at 1 aded 10 gurûş	Hırdavât 25 gurûş	Köhne şalvar 2 aded kürk kabı 1 aded içlik 1 aded döşek çarşebi 1 aded mükerrerdır
--	---------------------------	-------------------	--

Cem'an yekûn 3400,5 gurûş yalnız üç bin dört yüz buçuk gurûşdur.

Minhâü'l-ıhrâcât gurûş

Resm-i kısmet 85

Harc-ı hademe 42,5

Müteeffiye-i mezbûre menzil-i mezbûrun nısfı târîh-i kitâbdan on iki sene mukaddem İbrahim ibn-i İbrahim altı yüz gurûşuna bey' ve ahz semen eylediği Kasâb-başı İsmail Ağa ve Halil bin İsmail şehâdetleriyle şer'en sâbit olmağın bu def'a takdîm olunan bahâsının nısfı fûrû-nihâde 1250 gurûş

Yekûn 1377,5 yalnız bin üç yüz yetmiş yedi buçuk gurûşdur

Sahhü'l-bâkî 2023 yalnız iki bin yirmi üç gurûşdur.

Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-'âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mûmehhid-i bünyâni'd-devlet ve'l-ıkbâl müşeyyid-i erkâni's-sa'âdet ve'l-ıclâl el-mahfûf bi-sunûf-ı avâtufi'l-meliki'l-â'lâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı ve Biga Sancağı Mutasarrıfı Vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâmallahu te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'n-nüvvâbi'l-müşerri'în Boğazhisarları nâ'ibleri zîde 'ilmuhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve sâ'ir zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, Rum 'usâtının bi-avnihi sübhâne ve te'âlî bu sene-i mübâreke külliye indifâ' gâileleri zımnında berren ve bahren tedâbîr-i kaviyyeye teşebbüs birle hâlâ Mekke-i Mükerrreme Şeyhü'l-haremlîği ve Habeş Eyâleti inzimâmıyla Cidde-i ma'mûre Sancağı Mutasarrıfı düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-'âlem Vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa edâmallahu te'âlâ iclâlehuya dahi bu def'a Mora Eyâleti tevcîh ve maiyyetine süfün-i hümâyûnum irsâl olunarak Mısır donanmâsı ser-'askerliği 'unvânıyla Çamlıca ve Sulıca ve maksûd-ı aslî olan

Mora cezârelerinin teshîr ve tathîrine müstakillen ta'yîn kılınmış ve maslahatda çatallık olmamak irâdesiyle hâlâ Kapudân-ı Deryâ düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-'âlem vezîrim Hüsrev Mehmed Paşa edâmallahu te'âlâ iclâlehu dahi Akdeniz'de 'isyân üzere olan sâ'ir adaları urmak üzere me'mûriyeti tefrîk olunmuş olub Kapudân-ı Deryâ müşârü'l-ileyh müretteb maiyyeti olan Donanmâ-yı Hümâyûnum sefâiniyle bi-avni te'âlâ bugünlerde Der-saâdetim'den hareket ve Akdeniz'e 'azîmet üzere olduğu zâhir ve âşikâr ve bu sene sinîn-i sâbıkaya makis olmayub beher bir madde gâyet etraflu değer-i müsbetlü tutulduğuna mebnî maslahat üzerinde dahi hiçbir (çıkmamış) şeyi olmayarak usât-ı keferi üzerlerine ana göre ... icâb hâlinde idüğü müstagnî beyân ve işâr olmağla siz ki muhâfaza-i müşâr ve nâ'ibler ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhümsiz lede'l-iktizâ müşârü'l-ileyh zahâir ve 'asker vesâ'ir Donanmâ-yı Hümâyûnum mâlzemesine dâ'ir her ne taleb ider ise tıbk-ı tahrîr ve işârı ve cümle biran te'hîr ve ta'vîk etmeyerek Der-saâdetim'e istizân ile vakt geçilmeksizin bir daha yazub te'kîde hâcet bırakılmaksızın derhâl erîşdirmeğe bi'l-ittifâk mezîd-i ikdâm ve müsâra'at eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve ile tesyâr olunmuşdur imdî şu husûsa bi'l-ittihâd ve ihtimâm ve sür'at eylemeniz matlûb-ı mülûkânem idüğü ve bu babda ığmaz ve betâet ve tesâmüh ve rehâvet edenler sonra ber-vechle cevâben kâdir olamayacağı ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh 'amel ve hareketle inkâz-ı emr ü irâde-i seniyyeme bi'l-ittifâk dâmen-der-meyân-ı gayret ve hilâfından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâil-i şehri Şa'bânü'l-mu'azzam li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Kad-vasale ileynâ fî 15 Ş. sene 39.

El-mahrûse-i Kostantiniyye

[vr. 114a]

Ma'rûz-ı dâ'î-i devâm-ı ömr ü devletleridir ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye ahâlisinden Mumcu es-Seyyid el-Hâc Halil Ağa ve Kasâb es-Seyyid İsmail Ağa ve el-Hâc İbrahim Ağa ve Pandur Ali Ağa meclis-i şer'e gelüb şöyle takrîr-i kelâm ve bast-ı gaî'l-merâm iderler ki, işbû otuz dokuz senesi rûz-ı Hızırından sene-i âtîye rûz-ı Hızırına gelince ber-kâmilen hâlâ şerr-kâfir Kasâb Halil Ağa ve Gaytan ve Dimitri ve Şirret Kostandil ile ağnâm ve keçi ve kuzu mübâyaa ve zebh birle kible'ş-şer'den karâr ve edâ olunan işâr üzere ibâdullaha bey' idüb müzâyaka ve ızrârdan biri lâgar fûrûhtundan ârî olarak semiz ve ekl ü bel'e şâyeste eylemeniz ve si'rinden ziyâde fûrûhtdan muhazziren ve mezbûlen bir nesne hitâmına değin medîne-i mezbûrenin umûr-ı kasâblığı kâfiyen ve vâkiyen idâreye 'ale't-ittifâk müteahhid oldukları huzûr-ı lâmiü'n-nûr-ı âsafânelerine i'lâm olundu bâki-i emrû'l-veliyü'l-emr Fî 18 Ş. Sene [12]39.

Derûn-i i'lâmda mezkûrî'l-ism kasâbân esnâfi şirkleriyle ma'an lâgar olmayarak ekle şâyeste olub si'rinden ziyâde ibâdullaha fûrûht etmemek üzere ağnâm ve keçi ve kuzu mübâyaa ve zebh etmek üzere ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle râbta verilüb ol-vechle müteahhid olmalarıyla işbû otuz dokuz senesi rûz-ı Hızırından sene-i âtîye rûz-ı Hızırına kadar taahhüdleri üzere merkûmân-ı umûr-ı kasâblığı idâre ve rû'yet edüb hilâf-ı hareket vukû'dan mübâ'adet oluna fî 19 Ş. sene [12]39.

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazl ve'l-keîl mevânâ Boğazhisar kadısı zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân hassam-silahşörlerinden hâlâ Biga sancağı Hâdim-zâde Ahmed Beğ zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve sâ'ir iş erlerî zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ki mübâyaaacı mûmâ-ileyhsin iki yüz otuz yedi ve otuz sekiz senelerine mahsûben Der-saâdetim lâzimesiçün Karabiga İskelesine nakl olunmak üzere Biga sancağında vâki' kazâlardan mübâyaaası tertîb ve fermânım olan ma'lûmü'l-mikdâr keyl mîri zahâirden Boğazhisar Kazâsı'nın ... ma'lûmü'l-mikdâr keyl mîri hıntalarıyla bin ikişer yüz keyl mîri şâirin mübâyaaası ve tahsîli bâbında bi'd-def'at isdâr ve tesyâr olunan evâmîr-i şerîfem müceb ve muktezâları üzere hıntanın te'dîyesine ibtidâr olunmuş olub ancak şâirin bir keyl ve bir habbesi te'dîye olunamadığından ... bakayâ kaldığı kuyûddan nümâyân ve şâir-i mezkûrun bu ana değin bakayâ kalması kazâ-i mezbûre ahâlilerinin kemâl-i mertebe taannüd ve temerrüdlerinden ve me'mûrînin tekâsül ve tesâmühünden

neş'et eylediği variste-i kayd ve beyân olmakdan nâşî şâir-i mezkûrun te'hîrine bâdî olanlar lede't-tahkîk te'dibât-ı lâyıkları icrâsına ibtidâr olunacak iken bu def'alık sarf-ı nazar olunarak bâ'de-zîn şâir-i mezkûr her kimlerin yed-i zimmetlerinde kalmış ise ma'rifet-i şer' ve ma'rifetinle anbârları güşâd olunarak ber-mûceb-i defter-i tevzî' hisselerine isâbet eden şâirin yerlerinden ve icâb ve iktizâ edenlerden ma'rifet-i şer' ve ma'rifetinle mübâyaa ve tahsîl ve iskele-i mezkûre sevk ve tenzîl ve sefâine tahmîlen Der-saâdetime irsâl ve Anbâr-ı Âmireme teslîm husûsuna müsâra'at eylemen fermânım olmağın te'kîden ve isti'câlen hâvî işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve (boşluk) ile irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde keyfiyet-i mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmun oldukça ber-vech-i sinîn-i mezkûrine? mahsûben kazâ-i mezbûrdan müretteb ve matlûb ol- mikdâr keyl mîri şâir her kimin yed-i zimmetlerinde kalmış ise ma'rifet-i şer' ve ma'rifetinle anbârları güşâd olunarak ber-mûceb-i defter-i tevzî' her kesin hissesi yerlü yerinden serîan ve âcilen mübâyaa ve tahsîl ve iskele-i mezbûre sevk ve tenzîl ve sefînelere tahmîlen Der-saâdetime irsâl ve Anbâr-ı Âmireme teslîmi husûsuna müsâra'at ve eğer bundan sonra te'dîyesinde ahâlilerinden bir ferdin tereddüd ve taannüd ederi olur ise li-cürm-i te'dîbât lâyıkları icrâsıçün ism ve şöretleriyle derbâr-ı hilâfet-medârıma tahrîr ve inhâya mübâderet eylesin ve siz ki kadı ve âyân ve zâbitân ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhim siz siz dahi müceb-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki, hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i celîli'ş-şân vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fi'l-yevmü's-sâbi'-aşer şehir-i Cemâziye'l-evvel li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Kad-vasale ileynâ fi 23 Ş. sene 39.

El-mahrûse-i Kostantiniyye

Kazâ-i Boğazhisarı der-livâ-i Karabiga

Hınta 1223 keyl 180 para

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm mevlânâ Boğazhisarı kadısı zîde fazluhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân silâhşorân-hassamdan Karabiga mübâyaaacısı olub bu def'a râ'ic-i mübâyaaacılığı uhdesine ihâle kılınan Hâdimzâde el-

Hâc Ahmed Beğ zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân âyân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket (çıkmamış) tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki ... iki yüz otuz sekiz senesi mahsûlünden olmak üzere Halic-i Kostantıniyye'de vâki' Biga Sancağı'nda (çıkmamış) kazâlarda ve ba'zı voyvoda ve mültezim ve muhtekir anbârlarında ashâb-ı 'alâka ve rencberân ... hınta olub beher keyl (çıkmamış) bi't-terâzi bey' ü şirâ olunduğu tahkîk ve istihbâr olunmağla sinîn-i sâbıkada livâ-i mezkûrden râiciyle zahîre tertîb (çıkmamış) ve zahîre tevâriid eylediği bedîdâr ise de bu sene-i mübârekede livâ-i mezkûrdan râic zahîresi tertîb (çıkmamış) nazâren fukarâyâ taaddî olunmayarak beher keyli dörd yüz buçuk gurûşdan bahâsı 'an-nakd (çıkmamış) livâ-i mezkûrun muhtevî olduğu kazâlarda ba'zı voyvoda ve mültezim (çıkmamış) dört bin keyl hınta pâk ve münakkah olarak (çıkmamış) ve ma'rifet-i şer' (son satır çıkmamış)

[vr. 114b]

Olunmak ve külliyetlü zahîresi olub râic mukâtaa-i mezkûre ile edâsında taallül ve muhâlefet ideri olur ise o makûlelerin ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle anbârları temhîr olunarak keyfiyeti bâ-i'lâm inhâ olunmak üzere tanzîmi husûsuna irâde-i 'aliyyem taalluk eylediği halde hınta-i mezkûrenin tahsîline hizmet-i Devlet-i 'Aliyyemden birinin me'mûr ve ta'yîniyle iktizâ iden sadr-ı evâmir-i şerîfemin isdârı husûsuna zahîre nâzırı ve hâlâ arpa emîni iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim es-Seyyid Mehmed Ârif dâme mecduhu bâ-takrîr-i inhâ etmekden nâşî ol-mikdâr hıntanın tertîbiyle senin 'uhdene ihâlesiyle lâzım gelen sadr-ı evâmir-i şerîfemin isdârı husûsuna idâre-i seniyyem taalluk etmekle mevkûfâtıdan ihrâc ve derûn-i emr-i şerîfime mevzûan irsâl olunan memhûr ve mümzâ sûret-i defter nâtik olduğu üzere Boğazhisârı Kazâsının hissesine tarh ve tahmîl olunan iki bin iki yüz yirmi üç keyl hıntayı voyvoda ve mültezim ve ashâb-ı alâka-i anbârları ve rencberândan ma'rifet-i şer' ve ma'rifetinle pâk ve münakkah olarak mübâyaa ve tahsîl ve iskele-i merkûme nakl ve tenzîl ve sefînelere tahmîlen Der-saâdetime irsâl ve anbâr-ı âmireme teslîm olunması husûsuna sa'y ve gayret eylemen fermânım olmağın me'mûriyetini hâvî işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve irsâl olunmuşdur imdî işbû emr-i şerîfim ol-tarafa vürûdunda sâlifü'z-zikr kazâhâ-i mezkûreyi bi'n-nefs kendin geşt ü güzâr iderek ashâb-ı alâka ve mültezim ve muhtekir ve voyvoda ve rencberân anbârlarında mevcûd hıntadan sûret-i defter mücebince her

kazânın hissesine isâbet iden hintayı ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifet ve ittifâkıyla fî- mezkûre ile icâb iden bahâsı bilâ-cevr ?ashâb-ı zahâire 'an- nakd tamâmen i'tâ ederek hinta-i mezkûreyi sahîhü'l-a'yâr timürlü ve temgâlü ve İstanbulî kile ile devr-i keyl etdirilerek mübâyaa ve tahsîl ve iskele-i mezkûre nakl ve tenzîl ve sefâine tahmîl Der- saâdetime irsâl ve anbâr-ı âmireme isbâl ve teslîmi hususuna mübâderet ve o makûle ashâb-ı alâka ve rencberân ve voyvoda ve mültezim ve muhtekir anbârlarında mevcûd ve müddahar olan hintayı galî bahâ ile mugâyir-i emr-i şerîf-i âlişânım memnû' mahalle fûrûht etmek sevdâsıyla ketm ü ihfâ ve fi'at-ı mezbûre ile sa'y hususunda muhâlefet ideri olur ise o makûlelerin anbârları ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le mahmiye olunarak keyfiyeti Der-saâdetime iş'âr iderek hinta mertebe-i mezkûrenin serîan ve âcilen mübâyaa ve tahsîl ve sefînelere tahmîlen Der-saâdetime irsâl ve anbâr-ı âmireme teslîmi husûsuna müsâraat ve siz dahi kilebâşı ve ondalık ve tuzluk ve sâ'ir nesne mutâlebesiyle fukarâ-i ahâli ve zuafâ-yı raiyyet ve ashâb-ı zâhireyi taaddî ve rencîde eylediğin haber alunur ise te'dibât-ı şedîde ile hakkından gelineceği emr-i muhakkak olmağla ana göre mütebassirane ve rızâ-cûyâne hareket ve hilâfından begâyet tehâşî ve mücânebet eylesin ve siz ki kadı ve âyân ve zâbitân ve vücûh-ı memleket ve sâ'ir iş erlerîsiz siz dahi müceb-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i âlişânımın mazmûn-ı münîfi üzere 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kulasız tahrîren fi'l-yevmü's-sâlis-aşer min-şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Kad-vasale ileynâ fî 22 Ş. sene 39

Mahrûse-i Kostantiniyye

Vech-i Tahrîr-i Hurûf oldur ki;

Bâ-hatt-ı hümâyûn-ı nusret-makrûn tevliyetine mutasarrif olduğum cennet-mekân merhûm ve mağfûr ... Kemankeş Kara Mustafa Paşa vakf-ı şerîfi kurâlarından Kal'a-i Sultâniye Kazâsında vâki' Karacaviran Karyesinin işbû bin iki yüz otuz dokuz senesi Martı ibtidâsından Şubatı gâyetine değin zabt etmek üzere iltizâmına tâleb olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Ahmed Ağaya sene-i sâbıkası üzere iltizâm olunub

yedine işbû zabtnâme i'tâ olunmuşdur gerekdir ki karye-i mezbûreye ber-vech-i serbestiyyet bir sene-i kâmile mutasarrıf olub a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûmât-ı örfiyye ve sâ'ir âidât ve tayyârâtını evvele geldiği vechle zabt ü rabt eyleyüb ahardan bir ferдин dahl ü taarruz ettirmeyesiz

Mezbûr-ı vakf-ı mütevellî Mehmed Şakir

Defter oldur ki, hâlâ Kapudân-ı Deryâ devletlû Mehmed Hüsrev Paşa Hazretleri maiyetine me'mûr Dergâh-ı âlî topçularından dokuzuncu cemâatinin âşçı ustası olub Kilidü'l-bahrde kazaen kurşun isâbet ve müteessiren fevt olan Zeytünlü Ali nâm müteveffânın zâhirde vâris-i marûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i Beytü'l-mâle âid ve râci' olmağın bu misillû askerî zümresinin emîn-i Beytü'l-mâli cemâat-i mezbûre oda-başısı Mustafa Ağa olmağın emîn-i mezbûr ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müteveffâyı merkûmun terekesi tahrîr ve sûk-ı sultânîde bey' men yezîd olunub ba'de'l-ihracü'l-masrûfât emîn-i merkûm yedine teslîm olunan sahhü'l-bâkî mebâliğın defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Selh-i Ş. sene 39.

Silâhlık abası 1 aded 415 para	Köhne uzun abâ 1 aded 600 para	İngiltere şâlî 1 aded 455 para
Cedîd gömlek 6 aded 302 para	Köhne gömlek 1 aded dizlik 1 aded 213 para	Müsta'mel şalvar 1 aded 1000 para
Köhne yorgan 1 aded 280 para	Köhne Karaçalı şâlî 1 aded 120 para	Şubara 1 aded 102 para
Def'a şubara 1 aded 52 para	Köhne fes 2 aded 78 para	Köhne anteri 1 aded 184 para
Köhne kuşak 1 aded 40 para	Köhne anteri 1 aded 31 para	Köhne silâhlık 1 aded 81 para

Köhne kürk kabı 1 aded 82 para	Köhne dizlik 1 aded 51 para	Hırdavât 11 para
Köhne çizme 1 çift 91 para	Cedîd yemeni 1 çift 280 para	Köhne heğbe 1 aded 100 para
Köhne eğer takımı 630 para	Bir zenbil duhân 810 para	Bir mikdâr sabun 110 para
Piştov 1 çift 1080 para	Pala 1 aded 1680 para	

Cem'an yekûn (çıkılmamış)

Minhâü'l- ihrâcât

(çıkılmamış) ve cemâat-ı mezbûre neferâtına ücret (çıkılmamış)

Resm-i kısmet 400 para

Yekûn: 2880 para

(çıkılmamış) teslîmdir yed-i emîn-i merkûm

[vr. 115a]

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'în Sultâniye nâ'ibi mevlânâ zîde ilmuhu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Sultâniye Gümrük Emîni zîde mecduhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bir müddetden berü İstanbul Emtia Gümrüğünde müstahdem olan berâtlı mubassır yahûdilerin zuhûr iden hıyânet ve habâsetleri cihetiyle tard olunub fimâ-ba'd bunların ve sâ'ir Der-saâdetim ve taşrada gümrük hizmetlerinde olan Yahûdilerin üzerlerinde olan berâtları kaydlarının terkin ve tard olunması ve gümrük ehl-i İslâm ve sâ'ir millete berât ile gümrük hidmeti ihâle kılınması ve İstanbul ve taşra gümrüklerde müstahdem olan o makûle mubassır ve muhammin ve sâ'ir gümrük hizmetlerinde olan Yahûdilerin cümleten üzerlerinde olan berât kaydları terkin olub zemân-ı mürûriyle bir taraftan istid'â vâki' olur ise müsâde olunmayub cevâb verilmek üzere mahalline kayd ettirilmesi hususuna irâde-i kât'-ı şâhânem taalluk edüb ol-vechle gerek Der-saâdetim ve gerek taşra gümrüklerde mubassır ve muhammin ve

sâ'ir gümrük hizmetlerinde olan Yahûdilerin üzerlerinde olan berât kaydları ref' ve terkin olunarak iktizâ iden mahallere 'ilm ü haberleri verilerek mahall-i sâ'ireye sûret-i defterleriyle diğler evâmir-i şerîfem isdâr ve tesyâr olunmağla imdî ... kaleminden âharı ve derûn-i emr-i şerîfime mevzûan irsâl olunan sûret-i defter nâtik olduğı üzere İstanbul Emtia Gümrüğü mülhakâtından Sultâniye İskelesi Gümrüğünün bilâ-ta'yîn mubassırlık ve muhamminlik hizmetlerinde müstahdem Avrâm veled-i Yako ve Esraîl veled-i Bezarya yahûdiler yedlerinde berevât kaydları ref' ve terkin olunmağla inârelî müş'ir işbû emr-i celîli'l-kadrîm isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde sen ki nâ'ib mu'ma- ileyhsin fimâ-ba'd gümrük hizmetlerinde olan Yahûdilerin üzerlerinde olan berâtları kaydlarının terkin ve tard olunması ve gerek ehl-i İslâm ve sâ'ir millete berâtle gümrük hizmeti ihâle kılınması husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem taalluk eylediğı ecilden Sultâniye İskelesi Gümrüğün bâ-berât mubassırlık ve muhamminlik hizmetlerinde müstahdem olub sûret-i defterde mestûrû'l-esâmi Yahûdilerin berât kaydları ref' ve terkin olunduğı ma'lûmun oldukda mersûmların fimâ-ba'd gümrükde mubassırlık ve muhamminlik hizmetleri ve istihdâm olunmayub tard ve teb'îdi husûsuna ihtimâm ve dikkat eyleyesin ve sen ki gümrük emîn-i mûmâ-ileyhsin sen dahi mûceb-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i celîli'ş-şân vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîfi üzere 'âmil olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın. Tahrîren fi'l-yevmü's-sâdis-aşer şehr-i Şa'bân sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf vasl

Mahrûse-i Kostantıniyye

Vasale ileynâ fi 20 N. sene 239

[vr. 115b]

Bâ'is-i tahrîr-i defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Rum Mahallesi'nde mütemekkin iken bundan akdem mürd olan Estemat veled-i Nikola zimmînin verâseti zevce-i metrûkesi Kiryastce veled-i Kıracol ve sulbî kebîr oğlu Komnonaki ve sagîr oğlu Atnas ve sulbiye sagîre kızları Saltano ve Zafirino'ya münhasıra olduğı inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân

oldukdan sonra hâlik-i mersûmun terekesi ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve ehl-i vukûf ma'rifetiyle takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Hurrîre fi'l-yevmü'l-sânî min-şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Menzil der-mahalle-i mezbûre 400 gurûş	Köhne yelek 1 aded, bez kuşak 1 aded, gömlek 1 aded, ... 1 aded abâ 1 aded 10 gurûş	Köhne kebe 1 aded, yasdık 1 aded 5 gurûş	küçük tepsi 1 aded, tencere 2 aded, ma'a kabağı tâbe 1 aded, sahan 2 aded, leğen 3 aded, tas 1 aded, bakraç 1 aded, kapak 1 aded 12 gurûş mecmû'	Çavdar ile mahlût hinta 3 keyl 10 gurûş
lâgar merkeb 1 re's 30 gurûş	Hırdavât menzil 10 gurûş	Hamr 45 kıyye 12 para 137,5 gurûş	.... Kerm bağ 1 çit 350 gurûş	Mermerli kapuda? kerm bağ 3 aded 300 gurûş
... 40 para 40 gurûş	Menzil arsası 150 gurûş	Değirmenci kör Peladezde zimem 210 gurûş		

Cem'an yekûn 1664,5 gurûş

Minhâü'l-ihracât

Gurûş

... hâlik-i mersûmı ... masrûfât 59,5 10 para

Tuz ve hinta bahâsından düyûnu 16

Resm-i kısmet 41,5

Harc-ı hademe 20,5

Yekûn 10 para 175,5 gurûş

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese 10 para 1488,5 gurûş

	Meblağ	Gurûş
Hisse-i zevcei'l-mersûme-i Kiryastce	11	186
Hisse-i ibni'l-kebîri'l-mersûm-ı Komnonaki	26	434
Hisse-i ibni'l-sagîri'l-mersûm-ı Atnas	26	434
Hisse-i binti'l-sagîreti'l-mersûme-i Saltano	13	217
Hisse-i binti'l-sagîreti'l-mersûme-i Zafirino'ya	13	217
Kesîr-i bi'l-taksîm	1	

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbir-i umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yis-sâ'ib mümehhidi bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânis-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf-ı bi-sunûf-ı 'avâtufi'l-meliki'l-âla Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezirim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki ittifâk-ı arâ ile karâr-gîr olan men'-i mürûr nizâmının her bir mahallde icrâsı irâde-i seniyyem muktezâsından olarak bu husûs zımında Anadolu ve Rûmeli'ye bi'd-defa'at fermânlar neşr ve tesyâr ve hilâfına cesâret edenler te'dîb kılınacağı beyân ve işâr olunmuş ise de nizâm-ı mezkûre yine lâyıkiyle ihtimâm olunmayarak taşralardan asılsız maslahatlar ile şu bu Der-saâdetim'e gelmekde olub maa-hazâ o makûle İstanbul'a gelmek murâd edenlerin maslahatı ve sebep-i 'azîmeti tahkîk birle maslahat-ı sahîh ile mahâkeme câniblerinden esâmîni ve eşkâlini mebnî yedlerine memhûr tezkire i'tâ olunub başıboş ve tezkiresiz olanların ve maslahat-ı sahîhası olmayanların salıverilmemesi husûsu kâffe-i me'mûrînin vazife-i me'mûriyetlerinden idüğü zâhir ve celî ve bu takayyüdsüzlük bayağı irtikâba 'amel olunarak çabasız olanlar haklarında te'dîbât-ı lâyika icrâsını muceb ve muktezâ olmakdan nâşî husûs-ı mezkûr bu def'a dahi Anadolu ve Rûmeli'nin her tarafına müekked ve neşr ve evâmir-i celîle-i mülûkânem tasdîr ve tesyîr ile te'kîd kılınmış olmağla sen ki vezir-i müşârü'l-ileyhsin sen dahi fi'mâ-ba'd bu maddeye kemâliyle ihtimâm ve dikkat ve mugâyir-i nizâm harekete cesâretle zîr-i idârenizde kâ'in

mahallelerden tezkiresiz kimesnenin hurûc ve mürûrına irâet-i ruhsat olunmamasına bezl-i miknet ve o makûle bir yere gidecek olanların yedlerine tezkire verildiği hâlde dahi maslahatının sıdk u kizbî mahallinde gereği gibi tahkîk birle ana göre i'tâ olunub mugayir hareket vukûa gelmemesine ve gerek Anadolu ve Rûmeli tarafına dâhil hükûmetinizde olan mahallere mahsûs neferât ta'yîn ve ikamesiyle lâyıkıyla sedd ve bend etdirdüb öteden berüye ve bir dûn öteye tezkiresiz mechûl-ül-ahvâl şahs-ı vâhidin ber-vechle salıverilmemesine ziyâde ikdâm ve mübâderet ve tezkiresi olmayanların sefine ve kayığa girüb çıkmaması husûsuna dahi kemâliyle ihtimâm ve sarf-ı rû'yet eylemek fermânım olmağın te'kîd-i ale't-te'kîd evâmir-i celîli'l-kadrim dahi isdâr ile tesyâr olmuştur imdî bundan sonra dahi nizâm-ı mezkûrun icrâsında kusûr ve rehâvet ve ednâ derece tesâmüh ve gaflet olur ise muhâsır olanların te'dîbleri icrâ olunacağından ma'adâ bu keyfiyet sana dahi mucib-i kemâl-i mesûliyet olacağı ma'lûmun oldukda minvâl-i muharrer üzere 'amel ve hareketle 'ale'd-devâm icrâ-yı nizâma ikdâm ve hilâfından ittikâ'-i tâm eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfından tevakkî ve mübâ'adet eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Cemâziye'l-âhire li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantıniyye

Kad-vasale ileynâ fî 14 B. sene 239.

Bâ'is-i tahrîr-i defter oldur ki

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan müezzin oda-başı İsmail nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ümmetüllah bint-i Hasan ve sulbî sagîr oğlu İsa'ya münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ma'rifet-i şer'le terkîm ve sûk-ı sultânîde bey' men yezîd olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve teslîm olunan ('olunan' mükerreren yazılmış) muhallefâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr şüd hurrîre fi'l-yevmü'l-hâmis aşer min şehr-i Recebbü'l- müreccib li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Menzil der- mahalle-i mezbûre 1300 gurûş	Kurada sepet sandık 1 aded 4 gurûş	Bakır fener 1 aded 6,5 gurûş	Köhne antâri 1 aded 10 para 5 gurûş	Köhne çuka biniş 1 aded 11 para 10 gurûş
Yeşil destâr 1 aded 10 para 4,5 gurûş	Fes kavuğu 1 aded 10 para 4,5 gurûş	Binlik 2 aded 1 para 2,5 gurûş	Kapu perdesi 1 aded 13 gurûş	Françe-kârî saat 1 aded 3 para 30 gurûş
Kerâste 3 aded 13,5 gurûş	Dolma direği 3 aded 3 gurûş	Bakır 1 aded 3 gurûş	İskemle 1 aded 1,5 gurûş	Etmek kutusu 1 aded 3 gurûş

Cem'an yekûn 5 para, 1405 gurûş

Minhâü'l-ihracât

gurûş

Techîz i tekfîn

21

Mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre deyn-i müsbet

50

Deyn-i müsbet yine zevce-i mezbûreye

201,5

Deyn-i müsbet Câmî'-i Kebîr İmâmı Halil Efendiye

153

Deyn-i müsbet Memiş Ustaya

9

Harc-ı hademe

10

Dellâliye

1,5 10 para

Menzil keşfine giden Mi'mârbaşı İsmail Ağa ve

çukadâr ve muhzırın hizmeti.

12,5

Yekûn 10 para, 501 gurûş

Sahhü'l-Bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

(terekenin sahhül baki kısmı çıkmamış bu yüzden varolanları yazıyorum)

Hisse-i ibni'l-mezbûr 47 meblağ 790,5 gurûş

Köhne katife yasdık 6 aded, kazgan 1 aded, sahan 4 aded, kapak 1 aded, evân-i nuhâs ibni'l-merkûm İsâ'nın vâlidesi müteveffiyeden müntakil ve mevcûd olup evvelki vâlidesi mezbûre Ümmetullah'a parâ-yı hıfz teslîm olunduğu kayd-şüd.

[vr. 116a]

Bâ'is-i terkim-i defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmî'-i Kebîr Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan Kastamonî Mustafa bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Zeyneb ve anası Ümügülsüm ve sulbî kebîr oğlu Ebubekir ve sagîr oğlu Hasan ve sulbîye kebîre kızı Esma ve sagîre kızı Aişe'ye münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve ehl-i vukûf ma'rifetiyle takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l- farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhalledâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Fî 26 B. sene 239.

Nısf menzil der-mahalle-i mezbûre 200 gurûş	Kurada tencere 1 aded tebsi 1 aded 2 gurûş	Kurada heğbe 1 aded 1,5 gurûş	Köhne terlik 1 çift 1,5 gurûş	Çapa 1 aded, balta 1 aded 2,5 gurûş
Araba kayışı 1 aded 2 gurûş	Urgân 1 aded 1 gurûş	Saban 1 aded, temür 1 aded 4 gurûş	Döğen 1 aded 6 gurûş	Araba 1 aded, boyunduruk 1 aded 40 gurûş
Kara sagîr öküz 1 çift 130 gurûş	Lagar bargir 1 re's 20 gurûş	Anbâr 2 aded 10 gurûş		
Mezrû' hınta 10 keyl 140 gurûş	Def'a mezrû' hınta 3 keyl 42 gurûş	Mezrû' şaîr 4 keyl 27 gurûş	Mezrû' alef 4 keyl 8 gurûş	

Cem'an yekûn 637,5 gurûş

Minhâü'l-ihracât

gurûş

Techîz i tekfîn

30

Bâ-temessük Câmî'-i Kebîr vakfına deyn-i müsbet

33

Pendur Ali Ağa'ya öküz bahâsından deyn-i müsbet

100

Deyn-i müsbet Arab Bilale	43
Deyn-i müsbet Camcı el-Hâc Ahmede	65
Deyn-i müsbet Ak oğlan Hüseyine	15
Mehr-i mü'ecceli'z-zevceti'l-mezbûre	50
Resm-i kısmet	15,5, 17 para
Harc-ı hademe	7,5, 10 para

Yekûn 13 para 359,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese 13 para 277,5 gurûş

	para	gurûş
Hisse-i zevcei'l-mezbûre	9	34,5
Hisse-i ibni'l-kebîr	4	65,5
Hisse-i ibni'l-sagîr	4	65,5
Hisse-i binti'l-kebîre	12	32,5
Hisse-i binti'l-sagîre	12	32,5
Kesîr-i bi'l-taksîm	(çıkmamış)	
Hisse-i ümm	12	46

Bâ'is-i tastîr-i defter oldur ki

Biga Sancağı mutasarrıflarına tahsîsen beher sene Kal'a-i Sultâniye Kazâsı'ndan verilügelen bin beş yüz altmış dört gurûş bedel-i maktû' mâl-ı mu'tâdesinin işbû iki yüz otuz dokuz senesine mahsûben vakt-i cibâyeti dühûl etmeğin meblağ bedel-i maktû'-ı mezkûrî cümle ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le kazâ-i mezbûrede mevcûd kırk beş buçuk maktû' hânelere tevzî' ve taksîm olundukda iki para fazlasıyla beher hâneye otuz dörder gurûş on beş para isâbet etmeğin mahalline teslîm için tahsîline me'mûr şehr-kethüdâsı es-Seyyid Hüseyin Efendî'ye verilen mümzâ ve mahtûm-ı maktû' defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Hurre fi'l-yevmü's-sânî min-şehr-i Şa'bânü'l-muazzam li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i	rub'	hâne	para	gurûş
Kus	-	5	5	240,5
Belen	-	1,5	2,5	51,5
Çiftlik	1	1	18,5	42,5

Yağcılar	-	0,5	7,5	17
Okcular	-	2,5	17	85,5
Türkmüş	-	1,5	2,5	51,5
Kurşunlu	-	1,5	2,5	51,5
Kemal	-	2,5	17	85,5
Kalabaklı	-	2	10	68,5
Ortaca	-	0,5	7,5	17
Aşıklar	-	1,5	2,5	51,5
Sığırlı	-	0,5	7,5	17
Sarıbeğli	-	1,5	2,5	51,5
Serciler	3	-	11,5	25,5
Terziler	-	2	10	68,5
Saraycık	-	5	15	171,5
Sarıcaili	-	3,5	12,5	120
İtyelmez	-	10	10	343,5

Cem'an yekûn 1564 gurûş yalnız bin beşyüz altmış dört gurûşdur

Hânehâ 45,5 yalnız kırk beş buçuk hânedir

Konya Cebecibaşı Mahallesi ahâlisinden olub Kal'a-i Sultâniye'de sâkin iken bundan akdem vefât eden el-Hâc Hüseyin Ağa ibn-i Ahmed ibn-i Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi olub verâseti (çıkمامış) ibn-i Mustafa nâm kimesneler ta'rîfleriyle mu'arrefe olan Şerife Fatma hatûn ibnete Ömer meclîs-i şer'-i şerîf-i enverde bâis-i hâze'l-vesîka el-Hâc İbrahim Ağa ibn-i Süleyman nâm kimesne mahzarında bi'l-verâse (çıkمامış) hayatında yanında mevcûde bi'l-cümle tereke-i ... esmânından ba'de'l-ihracü'l-masârifü'd-düyûn bâkî kalan meblağ-ı ma'lûmü'l-mikdârdan benim hisse-i 'irsîye-i şer'iyeme isâbet edüb (çıkمامış) mahallinde taleb ve da'vâ ve ahz ve kabzına lede'l-iktizâ sulh ve ibrâya ve makhbûzunu bana îsâle ve teslîme ve bunlar mütevakıf olduğum umûrın külliyesine tarafımdan merkûm el-Hâc (çıkمامış) vekîl ve nâ'ib-i münâsib nasb ve ta'yîn eyelediğimde ol-dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hidmet-i lâzîmesini mahallinde (çıkمامış)

didikde gibbe't-tasdîkü's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu. fi'l-yevmü'l-işrîn min-Recebü'l-ferd li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl_____

Mehmed (çıkمامış) bin Ataullah

Hüseyin Re'is bin Ataullah

Mustafa Re'is bin Mustafa

Üç kâğıd evvelde defter-i kassâmı mukayyed olan İslâmbollî el-Hâc Hüseyin'in kendisinden 'Aliyye'de ... kurbunda sâkine zevce-i menkûha-i metrûkesine isâbet eden hisseyi kabz ve kendüye îsâl için ... Tosyalu Ali Efendi-zâde, Mehmed Mes'ud Efendi ... mümzâ ve mahtûm meclis-i şer'a mantûkınca Kal'a-i Sultânî el-Hâc İbrahim zevce-i mezbûre tarafından vekîl olduğuna Mustafa Re'is ve Hüseyin Re'is şehâdetleriyle şer'an sâbit ... olan sahhü'l-bâkî (çıkمامış) para, (çıkمامış) gurûş paradan zevce-i mezbûreye 20 para 55 gurûş rub'-ı hisseyi ahz ve vekîl-i ma'rifetiyle teslîm olunduğu kayd-şüd fi (çıkمامış) sene 239.

[vr. 116b]

Düstûrun-ı mükerreremûn Anadolu'nun sağkolu yemîn ve yesâriyle nihâyetine varınca vüzerâ ilâ âhirihi Cenâb-ı sâni'u'l-melik ve'l-melekût ve mükerrerü'l-dühûr ... te'âlâ şânühû vasmetü'l-idrâkü'l-şuûrun irâde-i 'aliyye-i ezeliyyesi ve meşîyyet-i samedâniyye-i lem-yezeliyyesiyle selâtin-i ızâm-ı adâlet-âyîn ve havâkın-i kirâm-ı ma'delet-güzînin teselsül-i nesl-i nesîlleri sebep-i imtidâd-ı salâh-ı cihân ve müstevcib-i bekâ-yı nizâm-ı hâl-i âlemiyân olmakdan nâşî matla'-ı sulb-i tâcdârânemden nûr iden subhâniyye sâtî' ve ahz-ı mevhibe-i samedâniyye tâli' olub işbû bin iki yüz otuz dokuz senesi mâh-ı Rebû'l-âhirîn selhî olan Cum'a gecesı duhter-i kebîre-i ihtirâm 'Atıyye Sultân-ı 'aliyyetü's-şân etâla'llâhâhu ömrehâ mîri'z-zamân zîver-efzâ-yı mihr-i vücûd ve kulûb-ı enâma envâr-pâş sürûr-ı nâ-ma'dûd olarak bi'l-cümle kadı'nın? makarr-ı hûkûmetim meşrûr u şâdmân ve inşâ' Allâhü'r-Rahmân nîce şehzâdegânın karîben cilve-sâz mınassa-i zuhûr olması temennâsıyla dest-kâr-ı medd-i nigâh-ı Hazret-i Rabb-i müste'ân olmalarıyla bu inâyet-i ilâhiye ve mevhibet-i sübhâniyyeye teşekküren makarr-ı hilâfet-i pâdişâhânem olan İslâmbol ve cevânib ve eknâfında üç gün rüsûm-ı îd

icrâ ve levâzım-ı meserret ve şâdmânî îfâ olduğuna binâ'en bu beşâret-i mübâhât-ı efzânın Memâlik-i Mahrûseme neşr ve i'lânıyla cümlelerin hisseyâb-ı mesrûr kılınması lâzime-i tahdîs-i ni'met-i Bârî olmağın neşr-i vilâdet-i duhter-i sa'd-ahterim zımında işbû emr-i celîlî'l-kadrim isdâr ve hasâ'is-i mahsûsa-i pâdişâhânemden olan şefkat ve nasfet ve ra'iyetdârı ve merhamet muktezâsı üzere mücerred İsticlâb-ı da'avât-ı hayriyye irâdesiyle el-hâletü hâzihi 'asker ve mevâdd-ı sâ'ireden dolayı mübtelâ-yı masârıf olan fukarâ ve zu'afâyı hizmet-i mübâşiriye masârıfından vikâyeten beher kazâdan fakat 25 gurûş verilmek üzere Sadrâzam tâtârlarından İbrahim zîde kadrihu ile tesyâr olunmuşdur, imdî siz ki vüzerâ-yı (boşluk) ma'lûmunuz meşâyıh ve zühhâd ve sâ'ir ibâd taraflarından mesâcid ve mehâfilde edâ-yı âlî ve tertîb-i envâ'-ı mahâmid ü senâ ile dârü's-saltanatı's-seniyyemde olduğu misillü üç gün üçer nevbet husûn ve kılâ'dan tob ve tüfeng atdırılıb şenlik ile şân ve şevket-i saltanat-ı seniyyem icrâ kılınarak ilâ âhirihi

Kad vasale ileynâ

Fî 23 C sene 39.

Bâ'is-i tahrîr-i defter oldur ki,

'An-asl Çemişgezek Kazâsından olub hâlâ Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı muhâfazasıyla medîne-i Kal'a-i Sultâniye'de sâye-endâz, übhet ve iclâl olan Vezîr-i Flâtun-tedbîr devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Hazretleri gediklerinden ... ağası hizmetinde mukîm iken bundan akdem fevt olan Mustafa ibn-i Ebubekir nâm müteveffânın verâseti vilâyetinde vâlidesi Hafize Hatun ile li-ebeveyn 'ammisi Hüseyin'e münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra mevtâ-yı merkûmun vasî-i muhtârı ... oğlu vezîr-i müşârü'l-ileyh hazretleri tebaasından el-Hâc Osman Ağa ibn-i Mustafa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mevtâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve sük-ı sultânîde bey' men yezîd olunub vasî-i muhtâr-ı merkûm el-Hâc Osman Ağa yedine teslîm olunan sahhü'l-bâkî mevtâ-yı merkûmun muhâllefâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Fî 23 C. sene 39.

Katır 1 re's 105	Lâgar bargîr 1 re's	Tüfenk 1 aded 12,5	Siyah takım piştov
------------------	---------------------	--------------------	--------------------

gurûş	65 gurûş	gurûş	1 çift 22 gurûş
Köhne heğbe 1 aded 3,5 gurûş	Serhadli mesti 1 çift 4,5 gurûş	Kısa abâ 1 aded 14,5 gurûş	Cedîd silâhlık 1 aded 14,5 gurûş
Köhne silâhlık 1 aded 3 gurûş	Müsta'mel kutnu yelek 1 aded 7,5 gurûş	Köhne gömlek 1 aded don 1 aded 10 para, 4,5 gurûş	Köhne şayak 1 aded 10 para 3 gurûş
Müsta'mel saltamarka 1 aded 23 gurûş	Müsta'mel çuka sıkma 1 aded 93 gurûş	Müsta'mel Hama kuşağı 1 aded 23 gurûş	Köhne yemeni 1 çift 2 gurûş

Cem'an Yekûn: 401 gurûş yalnız dört yüz bir gurûşdur

Minhâ'l-ihracât	Gurûş
Techîz i tekfîn	32,5
Kurban bahâsı deyni	16
Süalce eden tabîbe ücret	15
Ağa Geylan Hüseyin'e deyn-i müsbet	25
Resm-i kısmet ve harc-ı hademe	10
Dellâliye	10

Yekûn 108,5 gurûş yalnız yüz sekiz buçuk gurûşdur.

Sahhü'l-bâkî 292,5 gurûş yalnız iki yüz doksan iki buçuk gurûşdur. İşbû meblağ-ı sahhü'l-bâkî verese-i mezbûrân taraflarına irsâl ve teslîm için vasî-i muhtâr-ı merkûm Osman Ağay'a tevzî'-şüd.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki,

İşbû bin iki yüz otuz dokuz senesi mâh-ı Cemâziye'l-âhirin onbirinci günü yüz doksan bir gün va'desiyle dârende-i temessük-i merhûm Arnebud Hacı Süleyman'ın Kalabalı Karyesinde ceryân eden kebîr-i çeşmeye vakf eylediği meblağdan vasî-i mansûbî Şatır Mustafa Ağa yedinden yüz altmış beş gurûş aldım ki te'kîdü'l-asl nısfı seksen iki buçuk

gurûş eder vâcibü'l-edâ ve lâzimü'l-iktizâ deynimdir va'demiz hulûlünde meblağ-ı mezkûrî edâ ve teslîm eylediğimde işbû deyn-i temessükümüz gerüye redd ü şakk oluna.

Şühûdü'l-hâl_____

Ali Efendi-zâde, Mehmed Ali sâkin-i Kal'a-i Sultâniye, Kasab el-Hâc Hasan Efendi, Bulgar-zâde el-Hâc Mustafa Ağa, Molla Osman, Ve gayruhum.

Mütevelli Sarıcailinden Seyyid Hacı Ahmed ...

İşbû verilen temessükde mestûr-ı vakf-ı akçe asl 153 gurûş olub on günlük güzâştesi olan 10 para 1 gurûş dahi zamm ile cem'an 10 para 154 gurûş merkûm-ı Mehmed Ali'nin tahsîl ve bâ-mürâsele şer'iyeye çeşme-i mezbûreye bu def'a mütevellî nasb olunan Sarıcailinden Seyyid Hacı Ahmed'e parayı istirbâh teslîm olunduğu kayd-şüd. Fî 27 C. sene 39.

Bâ'is-i tahrîr-i defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiyeye olan Şerife Fatma ibnete Kasab es-Seyyid İsmail Ağa nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i dâhili Mustafa Beğ ibn-i Mehmed Emin ile babası merkûm-ı Kasab es-Seyyid İsmail Ağa'ya münhasıra olduğu inde's-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i mezbûrân iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le terkîm ve imlâ ve ehl-i vukûf ma'rifetiyle takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan muhallefâtı defteridir ki. Hurrîre fî'l-yevmü's-sâdis ve'l-ısrîn min-şehr-i Cemâziye'l-âhir li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

[Bu varağın sona doğru bazı kısımları çıkmamış]

Kelâm-ı İzzet hediyesi 1 cild 40 gurûş	Cedîd münakkaş don 3 aded 8 gurûşdan 24 gurûş	Cedîd helâlî gömlek 17 aded 17 gurûşdan 289 gurûş	Cedîd ketân gömlek 4 aded 9 gurûşdan 36 gurûş
Cedîd çarşeb 1	Def'a münakkaş don 4 aded 8,5	Cedîd ketân don 2 aded 5 gurûşdan 10	Müsta'mel münakkaş don 3

aded 8 gurûş	gurûşdan 34 gurûş	gurûş	aded 5 gurûşdan 15 gurûş
Müsta'mel gömlek 5 aded 5 gurûşdan 25 gurûş	Cedîd bürüncek döşek çarşebi 4 aded 20 gurûşdan 80 gurûş	Satranc çarşeb 1 aded 10 gurûş	Müsta'mel ketân döşek çarşebi 2 aded 7,5 gurûşdan 15 gurûş
Münakkaş bürüncek 2 aded 40 gurûşdan 80 gurûş	A'lâ münakkaş cedîd çevre 9 aded 15 gurûşdan 135 gurûş	Evsat münakkaş çevre 5 aded 5 gurûşdan 25 gurûş	Köhne boğça 1 aded 1 gurûş
A'lâ münakkaş şalvar uçkuru 5 aded 20 gurûş yekûn 100 gurûş	Evsat münakkaş şalvar uçkuru 16 aded 10 gurûşdan 160 gurûş	Müsta'mel kumaş boğça 1 aded 4 gurûş	Müsta'mel canfes hırka 1 aded 30 gurûş
Müsta'mel şâlî cübbe 2 aded 35 gurûş	Müsta'mel kumaş boğça 1 aded 3 gurûş	Köhne canfes şalvar 1 aded 10 gurûş	Kumaş boğça pûşîde fincan (çıkmamış)
Duvaklık mahmûdiye 1 tob 120 gurûş	Selîmiye 1 tob 120 gurûş	Çiçekli parça 18 gurûş	Köhne boğça 4 aded 4 gurûş
A'lâ münakkaş havlu 5 aded 30 gurûşdan 150 gurûş	Köhne havlu 2 aded 10 gurûş	Cedîd boğça 1 aded 5 gurûş	Yemeni 19 aded, fes 1 aded, boğça 1 aded 35 gurûş

Münakkaş sofa peşkîri (çıkmamış)	Münakkaş makreme 10 aded 12 gurûşdan 120 gurûş	Cedîd basma boğça 1 aded 5 gurûş	Cedîd çuka ferâce 1 aded 100 gurûş
Müsta'mel ferâce 1 aded yaşmak ve makreme 3 aded 75 gurûş	Sevâhi antâri 1 aded 80 gurûş	Selîmiye antâri 1 aded 100 gurûş	Bindallı antari 1 aded 50 gurûş
Sevâhi antâri 1 aded 40 gurûş	Tamgâhâne şalvar (çıkmamış)	Evsat çuka kablı sincab kürk 1 aded (çıkmamış)	Âlâ münakkaş 24 aded (çıkmamış)

[vr. 117a]

Evsat münakkaş yağlık 13 aded 60 gurûş	Köhne hamam takımı 1 aded 40 gurûş	Def'a don 1 aded 6 gurûş	Köhne şâlî ferâce 1 aded hacı karsak kürk 1 aded 25 gurûş
Omuzdan çıkan esvâb 10 gurûş	Hoşab kaşığı 2 deste, yemek kaşığı 2 deste, cedîd yün pabuç 2 çift 20 gurûş	Sim gülebdân 1 aded, buhardân 1 aded, sim zarf 12 aded, fincan 12 aded, tebsi 1 aded, şeker hokkası 1 aded 180 gurûş	Simli mir'at 1 aded 80 gurûş
Elmas ... bardak 5	Altun kuşak 1 çift	Def'a altun kuşak 1	Fındık rub'iyesi 50

aded 20 gurûş	150 gurûş	çift 50 gurûş	aded 3 gurûşdan 150 gurûş
Rum nısfıyesi 12,5 gurûş	Mısır nısfıyesi 12 aded 3,5 gurûşdan 42 gurûş	Mısır zer-i mahbubu 1 aded silik	Fındık bütünü 1 aded 11 gurûş
İslambol nısfıyesi 39 aded 4 gurûşdan 156 gurûş	Gerdaniyede fındık rub'ıyesi 18 aded 3 gurûşdan 54 gurûş	Mısır rub'ıyesi 3 aded 2 gurûşdan 6 gurûş	Def'a Mısır rub'ıyesi 12 aded 42 gurûş
Def'a İslambol nısfıyesi 1 aded 4 gurûş	Gerdaniyede inci 5 miskâl 40 gurûşdan 200 gurûş	Pürçekde? fındık rub'ıyesi 30 aded 90 gurûş	Pürçekde? inci 6 miskâl 40 gurûşdan 240 gurûş
Kebîr baş altını ma'a inci 1 aded 100 gurûş	Yedekde İslambol nısfıyesi 20 aded 80 gurûş	Yedekde inci 3 miskâl 40 gurûşdan 120 gurûş	Mısır altını düğmesi 4 aded 9 gurûşdan 36 gurûş
Fındık rub'ıyesi 10 aded 30 gurûş	Çiçekde inci 3 miskâl 120 gurûş	Yakalık inci ma'a mâşâllah 60 gurûş	İncili küpe 1 çift 50 gurûş
Rum rub'ıyesi 2 aded 12,5 gurûş	Def'a Mısır nısfıyesi 1 aded İslambol nısfıyesi 1 aded 7,5 gurûş	Ma'den küpe 1 çift 4 gurûş	Altun yüzük 1 çift 25 gurûş
Diğer altun yüzük	... 1 aded 40 gurûş	Altun bilezik 1 çift	Köhne abdest kutusu 1 aded,

1 çift 24 gurûş		250 gurûş	omuz makremesi 1 aded, saçaklı hamam gömleği 1 aded 40 gurûş	
Köhne yüz yasadığı 2 aded baş yasadığı 2 aded 30 gurûş	Orta keçesi 60 gurûş	Kıbrıs-kârî yasdık 12 aded, makad 3 aded, minder 3 aded 220 gurûş	Çuka kapu perdesi 1 aded, ocak yaşmağı 1 aded 40 gurûş	
Seccâde 1 aded 50 gurûş	Kıbrıs-kârî yorgan 3 aded, çarşeb 3 aded, kumaş 1 aded, çarşeb 1 aded 220 gurûş	Beledî döşek 2 aded, şilte 2 aded 80 gurûş	Köhne servi sandığı 1 aded 10 gurûş	
Yeşil tahta sandık 1 aded 10 gurûş	Tokat-kârî sahan 9 aded, kapak 9 aded, tas 1 aded, kapak 1 aded 60 gurûş	Leğen 1 aded ibrik 1 aded 30 gurûş	Siyah güğüm 1 aded 13 gurûş	
Tencere 3 aded 30 gurûş	Sini evân-ı sâ'ire 21 kıyye 55 gurûş	İskemle 1 aded faraş 1 aded gergef 1 aded ... şamdan ... maşa 1 aded 25 gurûş	Zevc-i merkûmda olan altun fazlası 27,5 gurûş	
Eb-i merkûmda olan altun fazlası 1 aded	Mehr-i müeccel der- zimet-i zevc-	Def'a bürüncük 2 aded 40 gurûş	Def'a münakkaş omuz	Kebîr mir'at 1 aded 50 gurûş

18 gurûş	i merkûm 400 gurûş		makremesi 7 aded 100 gurûş
----------	-----------------------	--	----------------------------------

Cem'an yekûn 7169 gurûş yalnız yedi bin yüz altmış dokuz gurûşdur.

Minhâü'l-ihracât gurûş

Müteveffiye-i mezbûrenin ıskat-ı salâtı 50

Seng-i kabrine 50

Resm-i kısmet 179

Harc-ı hademe 89,5

Resm-i mehr 40

Dellâliye 5

Yekûn 413,5

Sahhu'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese 6755,5

Hisse-i zevc-i merkûm Mustafa Beğ 10 para 3377,5 gurûş

Hisse-i eb-i merkûm Kasab Seyyid İsmail Ağa 10 para 3377,5 gurûş

Câmi'-i Kebîr Mahallesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Fatma bint-i ... nâm hatunun verâseti zevc-i dâhili Abdülkadir ibn-i Mehmed ve li-ebeveyn ammîsi oğlu Mehmed Reis bin (boşluk) münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân olduktan sonra vâris-i merkûmân iltimâsıyla ve ma'rifet-i şer'le terekesi tahrîr ve sûk-ı sultânîde bey' men yezîd olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhâlefâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zıkr-şüd. Hurrîre fi'l-yevmü's-sâlis min-şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Çarşeb 1 aded (çıkmamış)	Def'a yorgan 1 aded yasdık 1 aded 2 para 14 gurûş	Def'a köhne yasdık 1 aded minder 1 aded 6 gurûş	Müsta'mel minder 1 aded 14 gurûş
Def'a köhne yasdık 3 aded 5 gurûş	Def'a köhne yorgan 2 aded 4 gurûş	Köhne minder üstü 7 aded 12 gurûş	Bez parça 6 aded 8 gurûş

Antâri parçası 3 aded 1,5 gurûş	Köhne yelek parça 3 aded 10 para 1,5 gurûş	Köhne don 11 para 6,5 gurûş	(çıkmamış) bez parça 7 aded (çıkmamış)
Köhne antâri 1 aded hırka 1 aded 2 para 11,5 gurûş	Köhne ferace 1 aded 2 para 17,5 gurûş	Def'a köhne antâri 1 aded 14 para 4 gurûş	Köhne don 1 aded 6 gurûş
Köhne antari 1 aded hırka 1 aded 10 para 2 gurûş	Köhne çarşeb 1 aded 7 gurûş	Köhne gömlek 1 aded 3 gurûş	Def'a köhne gömlek 1 aded peşkir 1 aded 12 para 1,5 gurûş
Köhne yemeni 1 aded peşkir 1 aded 10 para 1,5 gurûş	İngiltere-kârî şal 1 aded 8 gurûş	Köhne yemeni 2 aded 10 para 2 gurûş	kurada iskemle 1 aded gergef 1 aded 2,5 gurûş
Havan 1 aded el 1 aded 1 para 3 gurûş	Bakır 1 aded 3 gurûş	Evân-i nuhâs 8 kıyye 3,5 gurûşdan 28 gurûş	Toprak çanaklar 5 para 2,5 gurûş
Sepet 2 aded 15 para	Kutu ma'a bez 1 para 2, 5 gurûş	(çıkmamış)	Def'a yemeni 6 gurûş
Nakd-i zuhûrât 16 para 25,5 gurûş		Mehr-i müeccel der-zimmet-i zevc-i merkûm 35 gurûş	

Cem'an yekûn (çıkmamış)

Minhâü'l-ihracât gurûş

Hademe (çıkmamış)

Dellâliye	12
Araba ücreti	2
Eşyâ tahrîr edene verilen	1
Resm-i mehr	2,5
Kurban behâsı deyni	20
Yekûn	99

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese

Kesr-i bi't-taksîm (*terekenin bazı eşya ve hesap kısımları çıkmamış*)

[vr. 117b]

Bâdî-i defter oldur ki,

Bahr-i Sefîd Boğazında vâki' Namazgâh Tabyası'na bâ-emr-i âlî me'mûr buyurulmuş olan kırk bir cemâati ortasından yedinci tob ustası olub bundan akdem fevt olan Erzurumlu Ömer bin Ahmedin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i Beytü'l-mâle â'id ve râci' olmağın bu misillû tâifenin emîn-i Beytü'l-mâli orta-i mezbûre çorbacısı Ali Ağa olmağın emîn-i merkûm ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede fûrûht olunub techîz i tekfîn ve masrûfât-ı sâ'iresi ba'de'l-ihrac emîn-i mezbûr yedine teslim olunan sahhü'l-bâkî tereke-i müteveffâ-yı merkûmdur ki ber-vech-i âtî zikr şüd. Fî 7 Ca. sene 239.

Müsta'mel yorgan döşek 1 aded 40 gurûş	Müsta'mel seccâde 4 gurûş	Müsta'mel çarşeb 1 aded 8 para 7 gurûş
Müsta'mel 'aba 1 aded 9 gurûş	Tahta sandık 1 aded 10 para 4 gurûş	Piştov 1 çift 5 para 50 gurûş
... bıçağı 1 aded 3,5 gurûş	Müsta'mel silâhlık 1 aded 10 para 9 gurûş	Köhne yelek 1 aded peşkîr 1 aded 4 gurûş
Köhne kuşak 2 aded 8	Gezi antâri 1 aded yelek 1	Köhne çuka yelek 1 aded

gurûş	aded 15 para 36,5 gurûş	5,5 gurûş
Köhne aba şalvar 1 aded 20 gurûş	Müsta'mel kemer 1 aded 7,5 gurûş	Köhne gömlek 1 aded yelek 1 aded 3 gurûş
Köhne dizlik 1 aded 5 para 1 gurûş	Ayak yemenisi 1 çift 10 para 3,5 gurûş	Tesbih 1 aded, heğbe 1 aded, kebe 1 aded 8,5 gurûş
Köhne fes 1 aded 2,5 gurûş	Hırdavât 7 gurûş	
Zimemden tahsîl 5 gurûş	Ahmed Ağadan alınan şerbetçi takımı semeni 25 gurûş	

Cem'an yekûn: 3 para 265 gurûş yalnız iki yüz altmış beş gurûş üç paradır

Minhâü'l-ihracât	gurûş	para
Techîz i tekfîn	34,5	
Resm-i kısmet ve kalemiyye ve hedâmiyye ve muhzırıyye	13	10
Dellâliye	3,5	
Yekûn	51	10
Sahhü'l-bâkî	213,5	13

Yalnız iki yüz on üç buçuk gurûş on üç para teslîmdir yed-i emîn-i merkûm

Defter oldur ki;

Der-'Aliyye ahâlisinden olub medîne-i Kal'a-i Sultâniyede Halil Çavuş Kahvesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan el-Hâc Hüseyinin zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i Beytü'l-mâle â'id ve râci olmağın bu misillû dirlikde alâkası olmayan kimesnenin emîn-i Beytü'l-mâli hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Hazretleri olmağın vezîr-i müşârü'l-ileyh hazretlerinin vekil-i müseccili Tahir Beğ ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve sûk-ı sultânîde bey' men yezîd olunub techîz i

tekfîn ve sâ'ir masrûfı ba'de'l-ihrac vekil-i mûmâ-ileyh sahhü'l-bâkî teslîm olunan müteveffâ-yı merkûmun muhalledâtının mebâliği defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Fî 19 Ca. sene 239.

Çiçek havlu 2 gurûş	Penbe ile meşhûn basma şilte 1 aded 2 para 20 gurûş	Köhne abânî 1 aded kemer 1 aded 10,5 gurûş
Çukaya kablı köhne nâfe kürk 1 aded 10 para 16 gurûş	Kabsız çılkafa kürk 1 aded 1 para 7 gurûş	Köhne nâfe kürk 1 aded 4 para 6,5 gurûş
Köhne yorgan ve çarşeb 1 aded 5 para 3,5 gurûş	Matar 1 aded 6 gurûş	Köhne yasdık 1 aded köhne şilte 1 aded çuval 1 aded 11 para 6 gurûş
Müsta'mel seccâde 1 aded 10 para 8,5 gurûş	Köhne çarşeb 1 aded sıkma 1 aded 3 gurûş	Köhne ihram ve gecelik 5 gurûş
Sagîr ibrik 1 aded tas 1 aded zemzem tası 1 aded kuşhâne tencere 1 aded 11 gurûş	Nakd-i zuhûr der-kise 4 para 352,5 gurûş	

Cem'an yekûn: 7 para 458,5 gurûş

Minhâü'l-ihracât

Mezbûr kahveci Halil Çavuş yediyle müteveffâ-yı merkûmun techîz i tekfîn ve sâ'ir umûrına masrûfât

	4 para 202,5 gurûş
Resm-i kısmet ve harc-ı hademe bi'l-cümle	22,5 gurûş
Dellâliye	2 gurûş
Kahve masrûfı	0,5 gurûş
Ücret-i emîn-i mûmâ-ileyh	10 gurûş
Yekûn	4 para 237,5 gurûş

Sahhü'l-bâkî

3 para 221 gurûş

Teslîmdir yed-i vekil-i mîr-i mûmâ-ileyh yalnız ('yalnız' mükerreren yazılmış) iki yüz yirmi bir gurûş üç paradır.

Bâ'is-i tahrîr-i defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Yalı Mahallesi sâkininden iken bundan akdem vefât eden Pazarbaşı Ahmed Efendi ibn-i Ahmedin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Emine bint-i Ahmed nâm hatûn ile sulbî sagîr oğlu Hüseyin ve sulbiye sagîre kızı Nahiye'ye münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i kebîr-i mezbûra iltimâsıyla ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi terkim ve sûk-ı sultânîde bey' men yezîd olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallefâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Hurre fi'l- yevmü's-sâlis min-şehr-i Cemâziye'l-âhir li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Kelâm-ı 'izzet hediyesi 1 cild 28 gurûş	Filinta 1 aded 10 para 35 gurûş	Simli piştov 1 tek 1 para 40 gurûş
Simli piştov 1 çift 98 gurûş	Sim sagîr divid ve bıçak 1 aded 150 gurûş	Müsta'mel hilatlık biniş 1 aded 19 para 16,5 gurûş
Müsta'mel çuka şalvar 1 aded 1 para 30 gurûş	Müsta'mel kırmızı cübbe 1 aded 30 gurûş	Köhne kabuk 1 aded 40 gurûş
Kırmızı hilatlık kapût 1 aded 79 gurûş	Köhne yeşil biniş cübbe 1 aded 24 gurûş	Müsta'mel çuka cübbe 1 aded 10 para 57 gurûş
Müsta'mel beyaz çiçekli Lâhur şal 1 aded 215 gurûş	Müsta'mel sagîr kilim 1 aded 5 para 15 gurûş	Köhne çuka kablı kürk 1 aded 72 gurûş
Köhne nâfe cübbe kürk 1	Köhne kısa kürk 1 aded 21	Köhne don 2 aded 1 para

aded 5 para 21 gurûş	gurûş	8,5 gurûş
Köhne beyâz yelek 1 aded 11 para 2 gurûş	Müsta'mel beyaz ahmediye 1 aded 1 para 15 gurûş	Köhne beyaz hırka 1 aded 19 para 4,5 gurûş
Köhne diğêr beyaz yelek 2 aded 11 para 3 gurûş	Müsta'mel helâlî gömlek 1 aded 16 para 10,5 gurûş	

[vr. 118a]

Köhne helâlî gömlek 2 aded 14 gurûş	Çiçekli Magrib şal 1 aded 17 gurûş	Beyaz çiçekli şal 1 aded 50,5 gurûş
Müsta'mel çuka çakşır 1 aded 10 para 37,5 gurûş	Müsta'mel Selimiye-kârî anteri aded 32 gurûş	Müsta'mel çitari anteri 1 aded 22 gurûş
Köhne seccade 1 aded 12 gurûş	Def'a köhne seccade 1 aded 9 gurûş	Köhne silâhlık palaska 1 aded 1 para 7,5 gurûş
Keçe kavuk 2 aded 2 gurûş	Kehribâr takımlı duhan çubuğu 1 aded 33,5 gurûş	Lûle 2 aded 2 para
Def'a kehribar takımlı duhan çubuğu 1 aded 1 para 60 gurûş	Minâkârî duhan çubuğu 1 aded 5 para 65 gurûş	Bakır mangal 1 aded 17 gurûş
Fakat ağızlığı kehribâr duhan çubuğu 1 aded 1 para 17 gurûş	Sagîr bakır mangal 1 aded 10 para 8 gurûş	Şorba tası 1 aded kapak 1 aded 6 para 6 gurûş
Leğen 1 aded ibrik 1 aded	Çamaşur leğeni 1 aded 9	Yumurta tabası 1 aded 4

11 gurûş	gurûş	gurûş
Tepsi 1 aded 6 para 8,5 gurûş	Helvahâne 1 aded 16 gurûş	Cinevre saat 1 aded 38 gurûş
Münesver nâmlı câriye 1 re's 1000 gurûş	Kır esb 1 re's 150,5 gurûş	Menzil der-mahalle-i mezbûre 1200 gurûş kaşe üzerinde
Anbâr der-mahalle-i menzil-i mezbûr 16 gurûş	Hırdavât menzil 25 gurûş	Def'a anbâr der-menzil-i mezbûr 30 gurûş
Nohud 1,5 keyl 12 gurûş	Pirinç 60 kıyye 45 gurûş	Dakîk 2 keyl 12 gurûş
Tarhana bulgur 15 gurûş	Pekmez 4 desti 45 gurûş	Burçak 1 keyl 3 gurûş
Mısır hasır 1 aded 6 gurûş	Kızıl sarıkda bağ 0,5 çit 201 gurûş	Def'a bağ 3 keyl 200 gurûş
Tımar hıntası 18 keyl 7 gurûşdan 126 gurûş	İltizâm hıntası 200 keyl 1400 gurûş	İltizâm şâiri 180 keyl 3,5 gurûş 630 gurûş
Tüccâr ve sâ'ir malı bade'l-ihrac dükkân sermâye ve ticâreti 10 para 1932,5 gurûş	Kayinvâidesinde zimem 100 gurûş	Zeynelabidin Beğde çavdar ve alef alacağı bahâları 39 gurûş

Mir Üzeyirde zimem 15 para 54 gurûş tahsîl-şüd	Yağcı Karyesinde tosun 1 re's 25 gurûş	Yağcı Karyeli Ahmed oğlu Mehmedde zimem 10 para 31 gurûş
Yağcı Karyeli Küçük Mustafada zimem hinta 9 keyl 63 gurûş	Yağcı Karyeli Koca Hüseyinde zimem 15 gurûş tahsîl-şüd	Rum Kocabaşısı Ecide zimem 30 gurûş tahsîl-şüd
Kemal Karyeli İnce Mehmedde zimem 20 gurûş	Kalabaklı Karyeli İmam oğlu Salihde zimem 39 gurûş deyne havâle-şüd	Kalabaklı ahâlilerinden tahsîl olunan kulluğun nısfı 8 para 25 gurûş
Resîdatdan fazla 1 para	Okçular Karyesinden tahsîl olunan kulluğun nısfı 200 gurûş	Okçular Karyesinin nısfı kışlağı 30 gurûş tahsîl-şüd
Hinta bahâsı der-zimmet-i Yörük 10 gurûş tahsîl-şüd	Kalabaklı Karyesinde Kolluk oğlu Mustafada tosun bahâsı 45 gurûş	

Cem'an yekûn 12 para 9291 gurûş

Minhâü'l-ihracât

	gurûş	para
Techîz i tekfîn	139	
Deyn-i müsbet tarçın yağı semeni el-Hâc İbrahime	15	
Deyn-i müsbet piriñç ve kahve bahâsından İskenderiyeli el-Hâc Süleymana	103	12
Deyn-i müsbet mehr-i müeccel li'l-zevceti'l-mezbûre	300	
Deyn-i müsbet şal bahâsından Zeynelabidin Beğe	150	
Deyn-i müsbet Etmekci Yorgiye	300	
Kalabaklı suyu vakfından dolayı deyn-i müsbet Şatır Ağaya	170	
... baldızından aldığı tarla bedelinden deyn-i müsbet Şatır Ağa ve		

müşteriklerine	40	
Bâ-temessük Kara Kethüdânın vakfına deyn-i müsbet	1150	
Hidâyet Beğın eytâm mâlı olarak bâ-temessük Müftû Efendiye deyn-i müsbet	575	
Deyn-i müsbet Demirci Asdora	295	
Bâ-temessük Giridî el-Hâc Mustafaya deyn-i müsbet	720	
Bâ-temessük Saatçi el-Hâc Süleyman Efendiye deyn-i müsbet	115	
Deyn-i müsbet Simon zımmîye	146	
Deyn-i müsbet Kantârcı Yahûdiye	55	
Deyn-i müsbet Kemal Karyeli Karcı oğlu Süleymana	200	
Deyn-i müsbet Kerâsteci Ahmede	116	
Deyn-i müsbet Kerâsteci Yankoya	100	
Deyn-i müsbet Terzi Ali Ağaya	50	
Deyn-i müsbet Dümbelekçi Feyzullaha ücret	46,5	
Hınta bahâsından deyn-i müsbet Öksüz oğlu Hacı Mustafaya	85	
Deyn-i müsbet Kara köleye	64	
Deyn-i müsbet Seddü'l-bahrlî Abdülkadire	33,5	10
Deyn-i müsbet Eci ...	100	
Deyn-i müsbet Tekfurdağlı Eci Manyale	54,5	
Bâ-temessük-i Câmî'-i Kebîr Hatabcı Hüseyin Efendiye deyn-i müsbet	247,5	
Deyn-i müsbet Eci Ezarye Bâzîrgâne	215	
Deyn-i müsbet Cazane	400	
Deyn-i müsbet bâ-temessük-i el-Hâc sârbâna	300	
Deyn-i müsbet Yazıcıoğlu Gurbete	200	
Deyn-i müsbet Kemal Karyeli Masalcı oğluna	45	
Deyn-i müsbet Kemal Karyeli Molla Mehmede	42	
Deyn-i müsbet Peksimadçı Penayona	80	
Esb masrûfı Osman Ağaya	42	
Zahîre dorbası ücreti	8	
Resm-i kısmet	232	11

Harc-ı hademe	116	
Dellâliye	75	
Yekûn	7125,5	13
Sahhü'l-bâkî li't-taksim-i beyne'l-verese	2165	19
Hisse-i zevcei'l-mezbûre	(çıkmamış)	
Hisse-i ibni'l-merkûm Hüseyine	1263	8
Hisse-i binti'l-mezbûre	631,5	4
Defter-i mestûr dükkân sermâye ve ticâretinin havâle olunan mahalleri		
Giridî Hacı Mustafa (diğer kısımları silik)		

Derûn-i defter der-mestûr şâirin verilen mahalleri

Şâir keyl

012	Esb için damadı Osman Ağaya
077	El-Hâc Sârbana
<u>040</u>	Câmi'-i Kebîr İmamı Hüseyin Efendiye
129	
	Kerâsteci Ahmede
	Kemal karyeli Masalcı oğluna

Derûn-i defter-i kassâmda mestûr iltizâm hintasının verilen mahalleridir-şüd

Hınta keyl

51,5	Etmekci Yorgiye
51,5	Etmekci Manolakiye
<u>07</u>	Peksimadçı Penayona
110	
025	Yazıcıoğlu Gurbete
027,5	Eci Ezarye Bazirgâna
<u>037,5</u>	Demirci Asdora
200	

[vr. 118b]

Müteveffâ-yı Ahmed Efendinin zevcesi Emine Hatunun matlûb ve makbûzunun icmâl pusûlası kaydıdır

Para	gurûş	
<u>7</u>	270,5	Ber-mûceb-i defter-i kassâm hissesi
-	<u>270</u>	... resm-i mehr-i müeccilesi
7	540,5	

Makbûzası

Gurûş

016		Anbar 1 aded
025		Hırdavât-ı menzil
<u>030</u>		Kebîr-i anbâr 1 aded
071		
012		Nohud 1,5 keyl
045		Pirinç 6 keyl
<u>012</u>		Dakîk 2 keyl
140		
015		Tarhana ve bulgur
045		Pekmez desti 4
003		Burçak 1 keyl
<u>006</u>		Mısır hıntası 1 keyl
209		
201		Bağ 0,5 çit
126		Timar hıntası 18 keyl
<u>150</u>		Menzilde semen hissesi
686		
<u>-540,5</u>	<u>7</u> para	Bâlâda mezkûr hissesi ve mehr-i ihrâc şüd
145	13	
<u>-145</u>	<u>-13</u>	İşbû meblağ-ı bâkî oğlu sagîr Hüseyine havâle şüd
000	00	

Müteveffâ-yı merkûmun sulbî sagîr oğlu Hüseyinin hissesi ve havâlatın icmâl pusûlası

Para gurûş

342

7	1263	Ber-mûceb-i defter-i kassâm hissesi
Havâlatı		
Gurûş		
150		Sîm divid 1 aded ve sîmli bıçak 1 aded
700		Mahalline mezbûrede kâin menzilde hissesi
<u>063</u>		Yağcı Karyeli Küçük Mustafadan hınta 9 keyl 7 gurûş
913		
100		Müteveffânın kayınvâlidesinde olan Ahmed'den havâle
145	13 para	Vâlidesi mezbûre-i Emine Hatundan havâle
<u>104,5</u>	<u>15</u> para	Cânib-i Kemalden müftî efendi yediyle vâlidesine teslim-şüd
1263	08	
Müteveffâ-yı merkûmun sagîr kızı Nahiye'nin hissesi ve havâlatın icmâl pusûlası		
Para	gurûş	
4	631,5	Ber-mûceb-i defter-i kassâm hissesi
Havâlât		
Gurûş	para	
350		Mahalle-i mezbûrede kâin menzilde hissesi
020		Kemal Karyeli İnce Mehmede zimem-i havâle şüd
031	10	Yağcı Karyeli Ahmed oğlu Mehmedden havâlesi şüd
<u>230</u>	<u>14</u>	Cânib-i Kemal'den müftî efendi yediyle vâlidesine teslim şüd
631,5	04	

Bâ'is-i tahrîr-i defter oldur ki, medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Yalı Mahallesinde sâkin iken yirmi beş mâh mukaddem fevt olan Süleyman bin İbrahim nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi İsmihan bint-i Mehmed nâm hatûn ile sulbî kebîr oğlu el-Hâc İbrahim ve Mustafa ve meslûbü'l-akl Mehmed ve mefkur Salihe münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkim ve takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhâllefâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr şüd. Fî 15 C. sene 39.

Menzil-i der- mahalle-i mezbûre 1200 gurûş	Bir senelik tarla icâresi hınta 7 keyl 7 gurûşdan 49 gurûş	Eşcâr-ı ceviz 3 aded 15 gurûş	Eşcâr-ı zeytün 7 aded 25 gurûş
Ceviz 3 keyl 4 gurûşdan 12 gurûş	Zeytün 2 keyl 3 gurûşdan 6 gurûş	Köhne minder 1 aded 4,5 gurûş	Battâl bağ 3 çit 100 gurûş

Cem'an yekûn: 1411 gurûş

Minhâü'l-ihracât

gurûş

Techîz i tekfîn

80

Deyn-i müsbet mehr-i müeccel li'l-zevce-i'l-mezbûre

200

Resm-i kısmet

35

Harc-ı hademe

17,5

Meslûbü'l-akl Mehmeddin validesi müteveffiyeden müstakıl

babası müteveffâ-yı merkûm ...

300

Menzil-i mezbûrun keşfiyesi

25

Hidmet-i mübâşiriye

100

Yekûn

757,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese

654

Hisse-i zevce'i'l-mezbûre

81,5

10 para

Hisse-i ibni'l-merkûm-ı Hâc İbrahim

143

2 para

Hisse-i ibni'l-merkûm Mustafa

143

2 para

Hisse-i ibni'l-mezbûr meslûbü'l-akl Mehmed

Gurûş Para

143 2 para

300 validesinden müntakıl hissesi zamm şüd

443 2

-043 -2 İşbû merkûm kırk üç gurûş iki yaza bir seneye kadar ittifâk ve ... sarf için

vasî-i mansûbı Süleyman Efendi ...

400 0 İsbû sahhü'l-bâkî dört yüz gurûşdan eğer vasî-i merkûm Süleyman Efendi itilâf ider ise Mecnuni Efendi kefil-bi'l-mâl olduğu kayd-şüd.

Hisse-i ibni'l-mezbûre mefkur Salih

143

2 para

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesinde sâkin iken bundan akdem yirmi beş mâh mukaddem fevt olan Süleyman bin İbrahim nâm müteveffânın sulbî kebîr oğlu meslûbü'l-akl Mehmedin babasından müntakil bermûceb-i defter-i kassâm yüz kırk üç gurûş iki para ile vâlidesi müteveffiye Fatmadan musîb üç yüz gurûş cem'an dört yüz kırk üç gurûş iki para hisselerini hıfz u hırâsete ve tesviye-i emvâlî rûyete mütedeyyin ve müstakîm bir vasî nasb olunmak lâzım ve mühim olmağın bâ'isü'l-vesika Süleyman Efendi ibn-i istikâmet ile ma'rûf ve emânet ile mevsûf ve her vechle 'uhde-i vesâyetden gelmeğe kâdir idüğü zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslîmin icâr ile hâkim-i muvakkı-i sadr-ı kitab tûbalehü ve hüsnümeâb efendi ... hazretleri dahi merkûm-ı meslûbü'l-akl Mehmedin üzerine vasî nasb ve ta'yîn buyurmağın olduğu vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hidmet-i lâzimesin kemâyenbagî edâya ba'de't-taahhüd ve'l-iltizâm mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmü's-sâbi'-aşer min-şehr-i Cemâziye'l-âhir li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûd_____

Ve gayruhumâ

Nakîbü'l-eşrâf Hüseyin Efendi

Şeyh Cenunî Efendi

Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem müdebbiru umûrî'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyâni'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkâni's-sâ'adet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezîrim Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehu ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fazl ve'l-ikelâm mevlânâ Sultâniye Kadısı zîde fazluhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân agavât ve zâbitân ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan Divânhanem Çavuşlarından Numan Çavuş ve vücûh-ı ahâli ve iş erlerî zîde kadruhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki, öteden berü Donanmâ-yı Hümâyûnum için kalyoncu ve mellâh tertîb olunan mahallerin ba'zısından aynî ve ekserîsinden bedel talep olunur iken Rum gâvurlarının vâki' olan isyânlarından

dolayı Akdeniz Adaları reâyâsının kemâl-i tuğyân ve galeyânları cihetiyle bi-‘avni ve inâyet-i hazret-i bârî bahren dahi kahr ve tedmîrleriçün Bahr-i Sefîdden tasfîye ve tathîri zımnında nevrûz-ı Sultâniyeden mukaddem mükemmel Donanmâ-yı Hümâyûnum ihrâcı tasmîm olunmuş ve bu kadar sefâinin techîzi ve Bahr-i Sefîd Boğazında ve Balyabadradan ve Eğribozda meştâ-nişîn olan süfün-i hümâyûmun dahi tekmîl takımlarıçün külliyyetlü kalyoncu ve mellâh neferâtına muhtâc olunarak taşradan tedârik ve tertîbi lâzım gelmiş ve Akdeniz Adaları ve sâ’ir bu makûle fesâd ve ihtilâl üzere olan mahallerden mu’tâd üzere kalyoncu ve mellâh tertîpleri noksân bulmuş ise de hamd Allahu te’âlâ ehl-i İslâmın kesreti ve kâffe-i mü’minîn-i muvahhidînin meşhûr olan hamiyeti cihetiyle neferât-ı merkûmenin sâ’ir taşra mahallerden tedârik ve celbînde suhûlet derkâr ve bu husûs cümle ehl-i İslâma â’id hizmet ve bünyeden olduğu bedîdâr olmağdan nâşî mukaddemâ bedeli viren mahallerden sâbıkı üzere bu sene-i mübârekede dahi ‘aynen taleb olunarak Donanmâ-yı Hümâyûnuma muktezâ olan neferâtın işbû iki yüz otuz dokuz senesine mahsûben tertîb ve celbîyle usât-ı mesfûrenin bir gün evvel kahr ve tedmîri ve evlâd ü iyâlleri sebî ve hâlik oldukları emvâl ve eşyâ ehl-i İslâm beyninde i’tinâm ile bi-avn ü inâyet-i cenâb-ı bârî Akdeniz gereği gibi tasfîye ve tathîr kılınması aksâ-yı merâm cenâb-ı tâcidârânemden olub her hâlde nâmûs-ı İslâmiyyeyi hıfz ve vikâyet cümle ümmet-i Muhammede vâcibe-i zimmet-i diyânet olduğuna binâen Baş-muhâsebeden ihrâc ve derûn-i emr-i şerîfime mevzûan irsâl olunan memhûr ve mûmzâ ve sûret-i defter nâtik olduğu üzere Sultâniye Kal’ası cânibinden ma’a alemdâr yirmi beş nefer kalyoncu tertîb ve ber-mu’tâd ikişer kıst mevâcibleri olarak beş yüz seksen buçuk gurûş Tersâne-i Âmirem Hazinesinden ifrâz ve (çıkmamış) mezkûre-yi harb ü darbe kâdir

Der-kenâr: Kal’a-i Sultâniye

Nefer	gurûş	
1	28,5	alemdâr
<u>24</u>	<u>552</u>	neferât
25	580,5	mevâcibât

[vr. 119a]

Ve gemiciliğe âşinâ güzîde yiğitlerden tâmmü’l-esliha olarak serîan tedârik ve kavî küfelâyâ rabt ile tahrîr ve mevâcib-i mezkûrı yedlerine i’tâ ve alemdârlarına terfîkân

nevrûz-ı hızırdan mukaddem Tersâne-i Âmirem kalyonlar sergîsinde isbât-ı vücûd etdirilerek Donanmâ-yı Hümâyûnuma teslîm husûsuna müsâra'at ve nezâret-i merkûme bâ-irâde-i seniyyem tertîb ve tanzîm olunmuş olduğundan gayrî küffâr ile fî-sebîl-İllâh muhârebe ve mücâhide eylemek ba'zı büldân-ı İslâmiyyeye nisbetle her ne kadar farz-ı kifâye ise de ümerâ-yı ve'l-emr-i pâdişâhâneme matlûb olan neferâtın sefere gelmeleri farz-ı ayn ve deryâ muhârebesinde olan fezâ'il-i cihâd cümleye ma'lûm iken bu bâbda betâet ve îrâd-ı 'özü 'illet idenler olur ise bu makûleler yarın rûz-ı cezâda görecekleri ukubât-ı şedîdeden başka dünyada dahi mazhar-ı mücâzât olacakları bi-iştibâh olmağla ana göre fermûde-i seniyyemi tenfîz ve icrâyâ bezl-i cell-i himmet eylemek fermânım olmağın hâsseten işbû emr-i âlişânım isdâr ve mübâşir-i merkûm ile tesyâr olunmuşdur imdî mantûk-ı irâde-i seniyyem mazmûn-ı emr-i şerîfimden ma'lûmun oldukda fermûde-i hümâyûnum üzere kal'a-i mezbûr cânibinden ber-mûceb-i sûret-i defter müretteb olan ol-mikdâr kalyoncu iyi işe yaramaz (çıkmamış) derme çatma 'aceze zümresinden yazmayub cümlesi tüvânâ ve gemiciliğe âşinâ ve Donanmâ-yı Hümâyûnumda istihdâma sezâ harb u darbe kâdir güzîde yiğitlerden tâmmü'l-esliha olarak serîan ve âcilen tedârik ve küfelâya rabt ile tahrîr ve mevâcib-i mezkûreyi bilâ-noksân yedlerine i'tâ ve alemdârlarına terfîkân nevrûz-ı hızırdan mukaddemce Tersâne-i Âmirem kalyonları sergisinde isbât-ı vücûd etdirerek Donanmâ-yı Hümâyûnuma teslîm emrine himmet ve bu bâbda hilâf-ı emr-i şerîfim hareket ve batâet edenler dü-cihânda vehâmet ve nedâmeti müşâhede edeceklerini iktizâ edenlerin gûş-ı hûşlarına ifâde ve telkîn ederek tenfîz-i emr-i âlişânım sarf-ı küll-i miknet eyleyesin ve siz ki kadı ve ağavât ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhim ve iş erlerîsiz sizler dahi mûceb-i emr-i şerîfimle 'amel ve hareket ve hilâfî hareketden gâyetü'l-gâye tehâşi ve mücânebet eyleyesiz ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahi işbû emr-i âlişânımla mahalline varub me'mûr tahrîri olduğun neferât-ı merkûmeyi vezîr-i müşârü'l-ileyhin inzımâm-ı re'y ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le ve ma'rifetin ve cümle ittifâkıyla serîan tahrîr ve mevâcibleri olan mebâliğ-i mezbûru tamâmen ve kâmilen i'tâ ile vakt-i mezkûrdan mukaddem getirüb Donanmâ-yı Hümâyûnuma teslîme bezl-i vüs' ve makderet ve hilâfî hareket ile mesûl ve muâteb olmakdan begâyet hazer ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyûrdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere

şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i âlîşânımın mazmûn-ı münîfi birle ‘âmil olasız şöyle
bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’ timâd kılasız.

Gurre-i şehri Cemâziye’l-âhir li-sene tis’a ve selâsin ve mi’eteyn ve elf.

Kad-vasale ileynâ fî 18 C. sene 39.

Mahrûse-i Kostantiniyye

Mûcebince Kapudân-ı Deryâ Devletlü Hüsrev Paşa Hazretlerinin buyuruldusu emri
üslûbları vârid-şüd.

Şerî’at-meâb Kal’a-i Sultâniye nâ’ibi efendi zîde ‘ilmuhu ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-
akrân dizdâr ve âyân ve vücûh-ı ahâli ve iş erleri zîde kadrihum inhâ olunur ki,
Kapudân-ı Deryâ bulunan vüzerâ-yı ‘izâm hazerâtının hazinelerine beher sene verilmesi
mu’tad olan taâmiyyenin işbû iki yüz otuz dokuz senesine mahsûben üzerinize lâzım
gelen taâmiyye-i mu’tâdiyenin vakt ü zamânı hulûl etmekle imdi siz ki efendi dizdâr ve
âyân ve sâ’irleri mûmâ-ileyhimsiz taâmiyye-i mezkûreyi kethüda-yı izzetlü ağa
tarafından verilen memhûr pûslâ mûcebince me’mûr-ı mübâşir-i Divânihâne
Çavuşlarından Sinoblu Ahmed Çavuş ma’rifetiyle bir an akdem hazinemize irsâl ve
îsâline ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında Divân-ı Tersâne-i Âmireden işbû
buyuruldu tahrîr ve isdâr ve mübâşir-i mu’mâ-ileyh ile irsâl ve tesyâr olundı bi-mennih-
i te’âlâ vusûlünde ber-mûceb-i buyuruldu ‘amel ve hareket ve hilâfından hazer ve
mücânebet eylesiz deyü. Fî gurre-i Ca. sene 239

Kad-vasale ileynâ fî 18 C. sene 39.

Bâ’is-i Terkim Oldur ki,

Medîne-i Kal’a-i Sultâniye mahallâtından Yalı Mahallesiinde sâkin iken bundan
akdem Gelibolu Limanında Abdurrahman Re’is sefînesinde bi kadâallahu te’âlâ muhrik
ve fevt olan Mustafa ibn-i Ahmed’in verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Ümmühan
ibnete Mehmed ile sulbîye sagîre kızları Aişe ve Fatmaya ve anasının anası Aişe bint-i
Abdullah ve ammi-zâdeleri Mahmud Ali bizim Salih nâmûn kimesnelere münhasıra
olduğu inde’ş-şer’ zâhir ve nümâyân oldukdan sonra müteveffâ-yı merkûmun terekesi
ma’rifet-i şer’le terkim ve takdîm-i bahâ ve Gelibolu’dan bâ-defter-i kassâm vürûd iden

mebâliğ dahi zamm ve imlâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallefâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr şüid. Fî 22 C. sene 39.

Müsta'mel çuka esvab 50 gurûş	Köhne gömlek 2 aded 10 gurûş	Müsta'mel beyaz dizlik 1 aded 5 gurûş	Piştov 1 çift 30 gurûş
Müsta'mel minder 3 aded 30 gurûş	Müsta'mel yasdık 4 aded 20 gurûş	Müsta'mel yorgan 2 aded 20 gurûş	Müsta'mel kilim 2 aded 15 gurûş
Sagîr servî sandığı 1 aded 15 gurûş	Müsta'mel zenne donu 1 aded 20 gurûş	Havlu 1 aded 10 gurûş	Yemek makremesi 3 aded 20 gurûş
Yemek havlusu 1 aded 7 gurûş	Yağlık 1 aded 15 gurûş	Def'a yağlık 3 aded 15 gurûş	Çevre 1 aded 10 gurûş
Müsta'mel yağlık 1 aded 5 gurûş	Cedîd beledî yasdık 1 çift 15 gurûş	Müsta'mel boğça 1 aded 2 gurûş	Küpe 1 çift 20 gurûş
İncü 1 miskâl 40 gurûş	İslâmbol zer-i mahbubu 15 gurûş	Şişe ve bardak ve gülabdân 2 gurûş	Evânî-i nuhâs 20 kıyye 60 gurûş
Hırdavât 25 gurûş	Menzil der-mahalle-i mezbûre 1200 gurûş	Geliboludan gelen ber-mûceb-i defter-i kassâm-ı meblağ 410,5 gurûş	

Cem'an Yekûn: 2086,5 gurûş

Minhâü'l-ihracât

(çıkmamış)

Resm-i kısmet

Harc-ı hademe

26

Geliboluya bâ-hüccet-i şer'iyye gönderilen Veliyüddin ücreti 35

Merkûmun vekâlet hüccetine masrûfı

25

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese

(çıkmamış)

Hisse-i ümmü'l-ümm 30? gurûş

Hisse-i ... lehümâ 7 para, 37,5 gurûş

Hisse-i ... lehümâ 7 para, 37,5 gurûş

Kesr-i bi't-taksîm 4 para

[vr. 119b]

Bâ'is-i tahrîr-i defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesinde sâkin iken bundan akdem fevt olan kal'a-i mezbûre tobhânesi neferâtından İznikmîdli Saatçi İbrahim nâm müteveffânın vârisi zevce-i menkûha-i metrûkesi Fatma ibnete Hüseyin nâm hatunundan ma'adâ zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub tereke-i bâkiyesi cânib-i Beytü'l-mâle â'id ve racî' olmağın bu misillü topçu tâ'ifesinin emîn-i Beytü'l-mâlî tophâne-i mezbûre topçu-bâşısı Hüseyin Ağa oldukdan mevtâ-yı merkûmun terekesi emîn-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le terkîm ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede fûrûht olunub techîz i tekfîn ve masrûfât-ı sâ'ire ve düyûnât-ı müsбетesi ve alâ mâ-farazallahü te'âlâ zevce-i mezbûrenin rub'-ı hisse-i irsiyyesi ba'de'l-ihrac ile mûmâ-ileyh yedine teslîm olunan müteveffâ-yı merkûmun sahhü'l-bâkî muhaleffâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Fî 13 R. sene 239.

Menzil der-mahalle-i mezbûre 760 gurûş	Köhne yorgan ve çarşef 1 aded 12,5 gurûş	Köhne döşek ve yasdık 6,5 gurûş	Köhne minder ve yasdık 1 aded 3,5 gurûş
Köhne döşek 2 aded 8 gurûş	Köhne diğér yasdık 1 aded 5 para 3,5	Köhne sagîr kilim 1 aded 2 para 3 gurûş	Çukaya kablı köhne nâfe kürk 1 aded 15

	gurûş		gurûş
Köhne şâlî cübbe 1 aded 15 para 4 gurûş	Köhne abânî 1 aded 3 gurûş	Müsta'mel Magrib şâlî 1 aded 1 para 10,5 gurûş	Müsta'mel ahmedîye 1 aded 1 para 7 gurûş
Müsta'mel beyaz dizlik 1 aded 6 gurûş	Köhne beyaz dizlik 5 para 4 gurûş	Köhne çuka cübbe 1 aded 11 para 7,5 gurûş	Müsta'mel Haleb alâcası entâri 1 aded 16 gurûş
Köhne basma entâri 1 aded 10 para 7 gurûş	Müsta'mel gömlek 1 aded 10 para 6 gurûş	Def'a beyaz dizlik 1 aded 6 para 5 gurûş	Köhne gömlek 1 aded 2 gurûş
Def'a gömlek 1 aded 5 gurûş	Köhne diğeri entâri 1 aded 10 para 1,5 gurûş	Köhne çuka biniş 1 aded 1 para 6 gurûş	Köhne yelek 3 aded 3 gurûş
Def'a köhne dizlik 1 aded 10 para 4,5 gurûş	Köhne Hama kuşağı 1 aded 4,5 gurûş	Köhne iç don 1 aded 15 para 2 gurûş	Köhne külâh 1 aded fes 1 aded makreme 2 aded 1 para 3,5 gurûş
Sagîr bıçak 1 aded 2 gurûş	Kurada tahta sandık 1 aded 1 para 4,5 gurûş	Müsta'mel yemeni 1 çift 4,5 gurûş	Köhne yemeni 1 çift 15 para 0,5 gurûş
Bir mikdâr duhân 2 gurûş	Köhne çuka hırdavatî 5 para 0,5	Köhne kilim hırdavatî 0,5 gurûş	Müsta'mel abâ terlik 2 aded 0,5

	gurûş		gurûş
Leğen ma'a ibrik 1 aded 5 para 14 gurûş	Gügüm 1 aded 10 gurûş	Evân-i nuhâsiye 10,5 kıyye 15 para 31,5 gurûş	Def'a tahta sandık 1 aded 1 gurûş
Şeşhâne 2 aded 35 gurûş	Kurada kehribâr takımlı duhân çubuğu 2 aded 19 para 6,5 gurûş	Def'a kehribâr imâmeli duhân çubuğu 2 aded 6 gurûş	Diğerk duhân çubuğu 1 aded 1 para 1 gurûş
Def'a müsta'mel Hama kuşağı 1 aded 5 para 5,5 gurûş	Bir mikdâr barut-ı siyâh 10 para 2 gurûş	... saati 1 aded 55 gurûş	Cedîd yemeni 1 çift 3 gurûş
Saatçi idârâtı 624 gurûş	Kutu derûnunda ... 40 gurûş	Gözlük 4 aded 10,5 gurûş	Sagîr oturak saati 1 aded 5 para 28 gurûş
Kutu derûnunda sîm zincir 20 gurûş	Saat miftâhı 6 para 7,5 gurûş	Hırdavât 13 gurûş	Gaytan ve hırdavât 2 para 8 gurûş
Bir mikdâr şâlî 3 para 2,5 gurûş	Mühr 1 aded ve çakı 3 aded 1 para 3,5 gurûş	Kıblenümâ 1 aded 1,5 gurûş	Magrib-i kilid 2 aded, ... 1 aded 6 para 4 gurûş
Şişe 3 aded 2,5	Bir mikdâr kömür-i	Kapu tahtası 5 aded	Sagîr tahtalar 1

gurûş	hatab 10 gurûş	5 gurûş	gurûş
Hırdavât menzil 10 gurûş	Menzilde zuhûr ecnâs-ı altun der- kise 87 gurûş	Ufak para ve gurûş 4 gurûş	Dükkânında zuhûr eden nukûdâtı ecnâs akçe 14 gurûş
Gurûş ve rub' dâne 3 gurûş	Ufak para der-kise 59,5 gurûş	Güzide para der- kise 178 gurûş	Kerâsteci Ahmedden saat ta'mîriyyesi 3 gurûş
Maydoslu kerâsteci Yenako'dan saat ta'mîriyyesi 5 gurûş	Kilidü'l-bahrli Abdülbaki oğlu Ahmed'den saat ta'mîriyyesi 5 gurûş	Çubukcu Süleyman Ağa'dan saat ta'mîriyyesi 3 gurûş	

Cem'an yekûn 3 para 1763 gurûş yalnız bin yedi yüz altmış üç gurûş üç paradır

Minhâü'l-ihracât

gurûş

Techîz i tekfîn

59

Deyn-i müsbit mehr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre

60

Deyn-i müsbit el-Hâc Mehmed'e

11

Resm-i kısmet

88

Harc-ı hademe

22

Dellâliye

29,5

Hamâliye ve mühre

1

Zevce-i mezbûrenin rub'-ı hissesi

382 18 para

Emîn-i mûmâ-ileyh'e ücret

25

Baykuş oğlu Ali'ye pekmez bahâsı deyni

7

Yekûn 18 para 684,5 gurûş yalnız altı yüz seksen dört buçuk gurûş on sekiz paradır

Sahhü'l-bâkî

Para Gurûş

5 1078 Teslîmdir yed-i emîn-i Beytü'l-mâl Topçubaşı Hüseyin Ağa yalnız bin yetmiş sekiz gurûş beş paradır

10 0005 Çubukcu Mustafa Hocaya yedi gurûş deyninden lâzım gelen selâse-i erbâ' hisse i'tâ-şüd

15 1072,5

Defter oldur ki, fi'l-asl Mağnisalı olub Donanmâ-yı Hümâyûn sefînelerinden hurc ve Kal'a-i Sultâniye'de vâki' Abdurrahman kahvesinde müsâfîret-i mukîm iken bundan akdem fevt olan müezzîn oğlu Mehmed'in zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub terekesi cânib-i Beytü'l-mâle â'id ve râci' olmağın bu misillü askerin emîn-i Beytü'l-mâlî hâlâ Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezîr-i rûşen-zamîr devletlü el-Hâc Mustafa Paşa olmağın vezir-i müşârü'l-ileyh hazretleri tarafından me'mûr buyûrulan çavuşlarından Hafız Ahmed Ağa ibn-i Osman ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede fûrûht olunub techîz i tekfîn ve sâ'ir-i masrûfî ba'de'l-ihrac hazîne-i müşârü'l-ileyhe teslîm olunan sahhü'l-bâkî müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i âti zikr-şüd. Fî 15 R. sene 239.

Beyaz dizlik 1 aded 10 gurûş	Müsta'mel aba 1 aded 5 para 14 gurûş	Kara takım piştov 1 tek 16 gurûş	Sîmli piştov 1 tek 10 gurûş	Köhne bornoz 1 aded 4 gurûş
Hırdavât 10 para 2,5 gurûş	Kurada heğbe 1 aded 11 para 0,5 gurûş	Bıçak 1 aded 25 gurûş	Nakd-i zuhûr der-kise adlî 2 aded 24 gurûş	Ufak para 3 gurûş

Cem'an yekûn 6 para 109,5 gurûş yalnız yüz dokuz buçuk gurûş altı paradır

Minhâü'l-ihracât para gurûş

Techîz i tekfîn 5 28

Resm-i kısmet 5

Harc-ı hademe	15	1
Dellâliye	5	1,5

Yekûn 5 para 36 gurûş yalnız otuz altı gurûş beş paradır

Sahhü'l-bâkî 1 para 73,5 gurûş teslimdir hazîne-i vezîr-i müşârü'l-ileyhe yalnız yetmiş üç buçuk gurûş bir paradır.

Defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Takuye veled-i Taci Astor'un verâseti zevc-i dâhili Eci Ezarye veledi Garbet ile li-ebeveyn er-karındâşı oğlu Gestostor veled-i Agob zımmîye münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i mersûmân iltimâsı ve ma'rifet-i şer'le hâlîke-i mersûmenin terekesi tahrîr ve terkîm ve takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallefâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Fî 5 Ca. sene 239.

Sîm kuşak ve perde ve kaşık 35 gurûş	Kıbrıs-i elmas yüzük 1 aded 5 gurûş	Müsta'mel sevâhî anteri 55 gurûş	Müsta'mel canfes anteri 1 aded 40 gurûş	İslambol şâlîsi entârî 1 aded 35 gurûş
Sevâhî hırka 1 aded 25 gurûş	Yarım şal 1 aded 15 gurûş	Tunus fes 1 aded 6 gurûş	Mücessem-i yemeni 3 aded 5 gurûş	Penbe 1 zirâ gömlek 2 aded 16 gurûş
Müsta'mel çuka ferâce 1 aded 40 gurûş	Çarşeblik bez 15 gurûş	Harîr 3 dirhem 3 gurûş	Köhne hamam takımı 1 aded 7 gurûş	Müsta'mel boğça 1 aded 1,5 gurûş
Def'a boğça 1 aded 2 gurûş	Müsta'mel kolan 1 aded 1	Müsta'mel çorab ve pabuç	Penbe içli (çıkmamış)	Müsta'mel döşek yorgan ve yasdık 40

	gurûş	2 gurûş		gurûş
Evân- i nuhâs 10 kıyye 40 gurûş		Hırdavât menzil 30 gurûş		

[alt kısım çıkmamış]

[vr. 120a]

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmi'-i Kebîr Mahallesinde mütemekkiye iken bundan akdem halike olan Takuye veled-i Taci Astor nâm nasrâniyenin verâseti zevc-i dâhili Eci Ezarye veled-i Garbet ile li-ebeveyn er-karındâşı oğlu Gestostor veled-i Agob zımmiye inhisârı lede't-tahkiki's-şer'î zâhir ve nümâyân olduktan sonra mersûm Gestostor veled-i Agob meclîs-i şer'-i şerîf-enverde zevc-i mersûm işbû râzî'l-nefs Eci Ezarye veled-i Garbet zımmî muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb mûrise-i hâlîke-i mersûmenin kâffe-i muhâlefâtı zevc-i mersûm Eci Ezarye vâzîü'l-yed olmağın alâ mâ-farazallahü te'âlâ hâlîke isâbet eden nısf-ı hisse-i irsiyyesi taleb ederüm deyü beynimizde münâzâat-ı kesîre ve muhâsamât-ı vefîre vâki' olmuşidi el-hâletü hâzihi tasaddî eylediğim da'vâmdan bâ-tevassut-ı muslîhası? mersûm-ı Eci Ezarye ile kat-ı nizâ ve râfi'ül-hısâm iki yüz doksan bir gurûş on kıymetlü eşyâ-yı mütenevvia medfûa ve makbûza ba'de'l-akdi'l-mesâliha ve'l-kabl kalîl ü kesîr hasîs ve nakîs ma'lûm ve mechûl zâhir ve mektûm kâffe-i müddeâma ve bi'l-cümle husûs-ı mezkûre ve sâ'ir cem'î hukûk-ı şer'iyeye müteallika âmme-i deâvî ve ... ve kâffe-i muhâsamâtdan tarafından her bir yemin âharın zimmetini kabullerimiz hâvî ibrâ-i 'âmm sahîh-i şer' ile ibrâ ve ıskât eyleyüb bu vechle kat-ı nizâ' eyledik deyü takrîr ve tasdîkleri mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmü'l-hâmis min-şehr-i Cemâziye'l-evvelî li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl_____

Papuçcu Eci Kazer

Kocabaşı Toros

Kocabaşı Merik

Danyel damadı Kirkor

Anderiyas oğlu Eci Artin

Kavur Agob oğlu Artin
Çamaşırcı oğlu Artin
Küçük Papaz Artin
Büyük Papaz Artin
Alâ-pirâ-yı vâlâyı Mustafa Ağa?
Ve gayruhum

Men'-i mürûr mâddesine mütedâir hazret-i sadâret-penâhi hocalarından Abdullah yedîyle emr-i âlî vârid-şüid. Târih-i evâil-i Saferü'l-hayr sene 239
Vasale ileynâ fî 6 Ca. sene 239.

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf oldur ki,
Ber-mûceb-i sûret-i defter-i mümzâ

Bin iki yüz otuz dokuz senesine mahsûben bâ-emr-i âlî Kal'a-i Sultâniye Kazâsından matlûb-ı tâcdârî buyurulan altı yüz yirmi gurûş emvâl-i nüzül ve 'avârız ve elli dört gurûş bedel-i muâvenet ve yüz altmış gurûş imhâliye ve on beş gurûş kolculuk min-haysü'l-mecmû' sekiz yüz kırk dokuz gurûş bâliğ olub ber-mu'tâd-ı hakimü'l-vakte vaz' olunagelen iki yüz elli gurûş harc-ı defter ve on gurûş huddâmiye dahi zamm olundukda cem'an bin yüz dokuz gurûşa resîde olmağın cümle ma'rifet-i ve ma'rifet-i şer'le mebâliğ-i müctemia-i mezkûre kazâ-yı mezbûrede mevcûd olan otuz beş aded nüzül ve avârızhâneleri üzerine tevzî' ve taksîm olundukda yirmi para fazla ile beher hâneye otuz bir gurûş yirmi sekiz para isâbet eden tahsîline me'mûr şehr kethüdâsı Hüseyin Efendiye verilen defter-i mümzâdır ki ber-vech-i âtî zikr-şüid. Hurrîre fî'l-yevmü's-sâbi' min-şehr-i Cemâziye'l-evvel li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Karye-i	Hâne	Para	Gurûş
Kus	2	16	63
Sarıcaılı	3	4	65
Saraycık	1	8	31,5
Kemal	5	20	158
Belen	2	16	63
Kurşunlu	2	16	63

Çiftlik	1	8	31
Terziler	2	16	63
Türkmüş	2	16	63
Ortaca	2	16	63
Yağcılar	1	28	31
Kalabaklı	2,5	10	79
Okçular	3,5	18	?
Serciler	1	16	63
Sığırlı	1	8	31,5
Sarıbeğli	1	8	31,5
İtyelmez	2	16	63

Cem'an yekûn hane-hâ 35 yalnız otuz beş hânedir, beher hâneye 8 para 31,5 gurûş yalnız otuz bir buçuk gurûş sekiz paradır.

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahham ilâ âhirihi Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâm'allahü te'âlâ iclâlehu ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm Biga Sancâğında vâki' kazâların kudât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân voyvodağân ve âyân ve sâ'ir-i zâbitân ve gümrük eminleri ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erlerî zîde kadrûhum tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki, el-hâletü hâzihi bu günlerde kat' u darb ile tâmı on iki ve nısfı altı gurûş ve rub'iyesi yüz paraya râic olan Adlî altunu fi'at-ı mukarreresi üzere tedâvül edüb ale'd-devâm teshîl-i muâmelât nâs zımnında neşr olunmakda olunmakda ise de zikr olunan altının ... ve nakliyesi irsâl olmak hasebîyle Rumeli'nde ve bi'l-husûs adalarda kalpazanlar çoğalub kalb altun yapmakda ve bu cihetle ortalıkda kalb altun teksîr bulmakda olduğundan ve sikke mâddesi husûsât-ı sâ'ireye ber-vechle kıyâs olunmayub usûl ve nizâm-ı Devlet-i 'Aliyye' me dokuz şeyî olarak fesâd-ı mezkûrun önü kesdirilüb ber râbitına kavîyeye rabt ve tensîkî lâzım geldiğinden bundan böyle evvelki resm üzere adlî tâmı ve nısfı ve rub'iyesi kat' olunmayarak vezn ve ayârı yine ol-vechle olub ve yazusı ... kolaylıkla taklîd kabûl etmeyecek resm ve sûretle tâmı on iki ve nısfı altı gurûşa ve rub'ı yüz paraya olmak üzere cedîd sikke ihtiyâr ve bu vechle kat' u darb olunduğu hâlde hem

bey' ü şîrâda ... olan mazarrat-ı fesâdın indifâi ve hem o makûle kalb altunların ahz ve i'tâda (çıkmamış) farka ve temyîzî mahkeme olacağına binâen mukaddem kat' u darb olunan adlî tâm ve nisfının ve rub'iyesinin resmi terk ile ba'de-zîn bu resm cedîd üzere darb olunması ve o misillü mağşûş ve kalb altun alunub verilmemesi husûsu bu def'a ittifâk-ı ârâ ile karârgîr olub (çıkmamış) hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum sahîfe-i pirâ-yı sudûr olmağla siz ki vezîr-i müşâr ve kudât ve nüvvâb ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhümsüz keyfiyeti zîr-i hükümetinizde lâzım gelenlere ifâde ve tebeyyün ve şimdi bu vechle kat'a teşebbüsten maksûd-ı mücerred kalpazanların (çıkmamış) ile kalb altun yapmağa cesâreti mahzûriyyetinin indifâi garazına mebnî idüğünü bilüb herkes elde bulunan adlî altunu kalb ve mağşûşdan kalb ve temyîzi ile ahz u i'tâda dikkat eyleyesiz cümlenin gûş-(çıkmamış) ederek husûs-ı mezbûre dâ'imâ i'tinâ nezâret ve bu cedîd altunların ve gerek sâ'ir sikke-i hasene-i şâhânemin ... sikkeler ile meskûk-ı envâ' altun ve nukûd-ı sâ'irenin râdde-i nizâmından (çıkmamış) emrine dahi sarf-ı rû'yet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve sadrâzam tâtârlarından el-Hâc Süleyman zîde kadruhu ile tesyâr olunmuşdur imdî şu kalb maddesinin (çıkmamış) râdde-i nizâmında istikrârı irâde-i kat'-ı seniyyem muktezâsından idüğü ve bu bâbda iğmâz ve tesâmüh edenler mahsûsiyle haklarından gelineceği (çıkmamış) 'amel ve hareketle icrâ-yı irâde-i seniyyeme bi'l-ittihâd sarf-ı vüs'-i kudret ve hilâfına tecvîzden tevakkî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında (çıkmamış) olmuşdur buyûrdum ki vusûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan (çıkmamış) lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûniyle 'amel ve hareket ve hilâfindan tehâşî ve mücânebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet- i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâhir-i şehri Rebû'l-âhir li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantıniyye

Kad vasala ileynâ fî (çıkmamış) Ca. sene 239.

[vr. 120b]

Bâ'dî-i Tahrîr-i Defter Oldur Ki,

Medîne-i Kal'a-i Sultâniye mahallâtından Câmî-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem Donanmâ-yı Hümâyûn sefînelerinde fevt olan Hüseyin bin Ali nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhâ-i metrûkesi Ümmühan bint-i Hüseyin ve anası

Fatma ibnete Ahmed ile sulbîye sagîr kızları Saliha ve Emine ve li-ebeveyn er karındaşı Abdurrahman bin Ali'ye münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i küberâ iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede fûrûht olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhalledfâtı defteridir ki ber-vech-i âtû zikr-şüd. Tahrîren fî 24 Ra. sene 239.

Menzil der-mahalle-i mezbûre 350 gurûş	Siyâh takım piştov 1 çift 32 gurûş	Arnebud tûfengi 1 aded 10 gurûş
Müsta'mel çuka şalvar 1 aded 32 gurûş	Müsta'mel kısa abâ 1 aded 12,5 gurûş	Köhne kemer 1 aded 1,5 gurûş
Kenarlı tepsi 1 aded kapaksız sahan 1 aded 12,5 gurûş	Müsta'mel yeşil şal 2 para 15 gurûş	Evân-i nuhâs 10 kıyye, 300 dirhem, 2 para 43,5 gurûş

Cem'an Yekûn: 5 para 509 gurûş yalnız beşyüzdokuz gurûş beş paradır

Minhâ'l-ihracât	gurûş	para
Mehr-i müeccel li'l-zevceti'l-mezbûre	100	
Resm-i kısmet	12,5	9
Harc-ı hademe ve kalemiyye ve muhziriyye	6	15
Dellâliye	3	
Yekûn	122	4
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese	387	1
yalnız üçyüz seksen yedi gurûş bir paradır.		
Hisse-i zevceti'l-mezbûre Ümmühan	48	15
Hisse-i ümmü'l-mezbûre Fatıma	64,5	
Hisse-i bint-i sagîreti'l-mezbûre Saliha	119	
Hisse-i bint-i sagîreti'l-mezbûre Emine	119,5	
Hisse-i ah-li-ümm Abdurrahman	16	5
Kesîr-i nâ-kabil taksîm meblağ 3		

Bâ'is-i terkîm defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-ı Sultâniye mahallatından Câmî'-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan menzilci esbak İsmail Ağa ibn-i Abdullah nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Esmâ ibnete Ahmed ile sulbî sagîr oğlu Hüseyin ve sulbîye sagîr kızı Nahiyeye münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i kebîre iltimâsıyla ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultânîde ba'de'l-müzâyede fûrûht olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun muhalledâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Hurrîre fi'l-yevmü's-sâbi' ve'l-ışrîn min-şehr-i Rebû'l-evvel li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahalle-i mezbûrede kâ'in menzil ve tahtında pabuçcı ve kürekci dükkânlarında selâse-i erbaa hisseleri 1750 gurûş	Bargîr eğeri ma'a üzengi 1 aded 25 gurûş	Müsta'mel beledî döşek 1 aded 16 gurûş	Def'a beledî döşek 1 aded 16 gurûş	Müsta'mel beledî yasdık 1 aded 5 gurûş
Müsta'mel basma yorgan 1 aded 29 gurûş	Köhne basma yorgan 1 aded 15 para 18 gurûş çarşeb 1 aded	Def'a köhne yorgan 1 aded 15 para 12 gurûş çarşeb 1 aded	Diğerköhne yorgan 1 aded 5 gurûş	Köhne yasdık 6 aded 18 gurûş
Köhne sagîr yasdık 1 aded	Köhne misafirhâne	Köhne halı 1 aded 19 para	Def'a köhne kilim 1 aded	Köhne kilim parçaları 15

1 gurûş	kilim 1 aded 7,5 gurûş	4,5 gurûş	10 para 3,5 gurûş	para 2 gurûş
Def'a köhne sagîr kilim 1 aded 12 para 7 gurûş	Kenarlı sagîr tepsi 1 aded kapaklı sahan 2 aded 18 gurûş	Diğer kenarlı tepsi 1 aded 8,5 gurûş	Sahan 1 aded kapak 1 aded 10 para 3,5 gurûş	Karavana 1 aded kapaksız sahan 10 para 7 gurûş
Tencere 1 aded kapak 1 aded 5 gurûş	Def'a tencere 1 aded kapak 1 aded 15 para 3 gurûş	Sagîr lukme tâbesi 1 aded el tâbesi 1 aded sagîr kevgir 2 aded 15 para 6,5 gurûş	Köhne çukaya kablı çilkafa kürk 1 aded 54 gurûş	Cedîd İngiliz şal 1 aded 52,5 gurûş
Köhne İngiliz şal 19 para 23,5 gurûş	Köhne Hama kuşağı 1 aded 5 para 17,5 gurûş	Müsta'mel basma uzun 'antâri 1 aded 14 gurûş	Müsta'mel şâlî 'antâri 1 aded 23 gurûş	Köhne kutnu 'antâri 1 aded 10 para 15,5 gurûş
Müsta'mel çuka cübbe 1 aded 10 para 55 gurûş	Köhne çuka 'antâri 1 aded 5 para 10 gurûş	Müsta'mel çuka göz cübbe 1 aded 10 para 37 gurûş	Köhne şâlî cübbe 1 aded 5 para 6,5 gurûş	Müsta'mel helâlî gömlek 1 aded 1 para 11 gurûş
Köhne beyaz abânî 1 aded	Müsta'mel gömlek 1 aded	Köhne beyaz dizlik 1 aded	Köhne iç donu 1 aded 1 para 3	Müsta'mel mest pabuç 1

10 para 10 gurûş	6 para 8,5 gurûş	10 para 3 gurûş	gurûş	çift 19 para 5,5 gurûş
Köhne çuka yelek 1 aded ve şâlî yelek 10 para 4 gurûş	Kapak derûnunda barut-ı siyâh ve fişenk 1 para 3,5 gurûş	Sagîr su tası 1 aded 0,5 gurûş	Kurada çubuk takımı 1 aded 15 para 1 gurûş	Tahta sandık 1 aded 15,5 gurûş
Kehribar takım duhan çubuğu 1 aded 19 para 5,5 gurûş	Def'a tahta sandık 1 aded 10 gurûş	Def'a kehribar takımlı duhan çubuğu 1 aded 9,5 gurûş	Tesbîh ve hırdavat mercan 7,5 gurûş	Helâlî saat 1 aded 110 gurûş
Atîk önlük 2 aded 15 para 0,5 gurûş	Sanduğunda zuhûr eden kise derûnunda evfak para 12 para 52 gurûş	Köhne seccâde 2 aded tas 1 aded kapak 1 aded 5 gurûş	Hırdavat menzil 50 gurûş	Bulgur ve tarhana ve soğan 28,5 gurûş
Der-anbâr olub etmekçiyana verilen hınta 50 keyl 8 gurûş 400 gurûş	Def'a der- anbâr olan hınta 15 keyl 120 gurûş	Hancı Agob zimmî zimmetinde ... 150 gurûş	Der-zimmet-i damadı Süleyman 15 gurûş	Der-zimmet-i Çubukçu Mehmed 10 para 8 gurûş tahsîl-şüd
Der-zimmet-i	Der-zimmet-i	Bâ-temessük	Bâ- temessük	Menzilde

Eceabadlı Ali 25 gurûş	Çamlıca Karyeli Kara Hasan ve Kel Mehmed 954 gurûş	der-zimmet-i Menzilci Mehmed Beğ 683,5 gurûş	Bağcıvan ... 37 gurûş tahsîl-şüd	mevcûd Çan duhanı 562,5 kıyye 2,5 gurûş 10 para 1406 gurûş Pazarbaşı Ahmed Efendi ma'rifetiyle fürûht-şüd
Der-zimmet-i Göçmen İbrahim 64 gurûş tahsîl- şüd	Der-zimmet-i Sarıcaili karyeli Pehlivan ... 24 gurûş tahsîl- şüd	Ba'de'l- hesâb der-zimmet-i Abram veled-i Agob 356,5 gurûş	Mersûm-ı Abram vâlidesi zimmetinde 5 gurûş	Ba'de'l-hesâb şehr kethüdâsı Hüseyin Efendi zimmetinde 77 gurûş
Ba'de'l-hesâb Haled Ağa zimmetinde 230 gurûş tahsîl-şüd	Hâlâ Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı Efendimizin Sarrafda kömür bahâsı 30 gurûş	Menzîlci merkûm Mehmed Beğde (çıkmamış) 6 gurûş tahsîl-şüd	Def'a ... kilim 1 aded 5 gurûş	

Cem'an yekûn 10 para 7227,5 gurûş

Minhâü'l- İhrâcât,

Techîz i tekfîn 130 gurûş

Mehr-i müeccel li'z-zevcei'l-mezbûre 120 gurûş

Deyn-i müsbet menzil emîni Mettan Ağa 80 gurûş

Deyn-i müsbet muhâfız müşârü'l-ileyhin sarrâfına 82,5 gurûş

Duhân nakli için Çan'a irsâl olunmuş olan Agob'un masrûfı 4 para, 103,5 gurûş

Mersûmun elli günlük ücret-i nakdiyyesi 75 gurûş

Merhûm Molla Abdullah zevcesi mâlî olarak oğlu Ali Efendinin bâ-temessük deyn-i müsbettesi 805 gurûş

Tekâlifden dolayı şehir kethüdâsı Hüseyin Efendiye deyn-i müsbet 40 gurûş

Deyn-i müsbet Mirav Ermeniye 79 gurûş

Deyn-i müsbet Cafer Ağaya bâ-temessük 1873 gurûş

Nân-ı ‘azîz semeninde Etmekci Astaraviye deyn-i müsbet 12 para, 213,5 gurûş

Deyn-i müsbet etmekci esnâfına 300 gurûş

Resm-i kısmet 180,5 gurûş

Harc-ı hademe ve kalemiyye ve muhzırıyye 10 para 90 gurûş

Dellâliye 15 gurûş

Hamâliye 2 gurûş

Yekûn 6 para 4189,5 gurûş

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese 4 para 3038 gurûş (alt kısım çıkmamış)

[vr. 121a]

Sagîr-i merkûm Hüseyine alınan eşyâ ve havâlât

Gurûş Para

016 Beledî döşek 1 aded

005 Beledî yasdık 1 aded

029 Basma yorgan 1 aded

015,5 Tahta sandık 1 aded

0065,5

1020,5 13 Mahalle-i mezbûrede kâ'in menzilin selâse-i erbâasından ve dekâkinden hissesi

0087,5 — Hancı Agob'da olan zimemden havâle

1173,5 13

0215,5 07 Sagîr-i merkûmun bâ-hüccet-i şer'iyye vasî-i mansûbı Cafer Ağaya ... teslim-şüd

Pazârbaşı Ahmed Efendide olan duhân semenî ve Abram zimmîden

0424,5 8 aldığı zimemden havâle

1814 08

Sagîre-i mezbûre Nahliyeye havâlât

- 17 510 Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil ve dekâkinin selâse-i erbâa hissesinden hissesi
___ 043,5 Hancı Agobdan havâle
17 553,5
10 035 Sagîre-i mezbûrenin vâlidesinden havâle
17 296,5 Pazârbaşı Ahmed Efendide olan duhân semenî ve Abramdan aldığı zimemden havâlesi

Defter oldur ki,

Medîne-i Kal'a-ı Sultâniye kazâsından Saraycık nâm karye civârında vâki'...baba tekyesinde sâkine iken bundan akdem müteveffiye olan Ümmügülsüm bint-i Mustafa nâm hatûnun verâseti zevc-i dâhili tarîk bektâşiyândan tekye-i mezbûre Zâviyedarı Kadri Dede ibn-i Giritli el-Hâc Mustafa ve babası mezbûr Mustafa ile sulbî sagîr oğlu Veliyiddin ve sadrîye sagîre kızı Fatmaya münhasıra olduğu inde'sş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra verese-i kebîr iltimâsı ve ma'rifet-i şer'le müteveffiye-i mezbûrenin terekesi tahrîr ve terkîm ve takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'sş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhalledâtı defteridir ki ber-vech-i âfî zikr-şüd. Hurrîre fi'l-yevmü'l-hâmis min-şehr-i Rebîü'l-âhir li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Müsta'mel gömlek 1 aded 10 gurûş	Müsta'mel gezî 'anteri 1 aded 40 gurûş	Müsta'mel telli 'anteri 1 aded 60 gurûş	Müsta'mel hırka 1 aded 40 gurûş
Diğer hırka 1 aded 10 gurûş	Müsta'mel şalvar 2 aded 10 gurûş	Müsta'mel baş yemenisi 5 aded 5 gurûş	Köhne 'anteri 1 aded 10 gurûş
Def'a köhne 'anteri 1 aded 5	Köhne iplik alâcası 'anteri 1 aded 3	Köhne iplik alâcası şalvar 1 aded 3	... 1 çift 20 gurûş

gurûş	gurûş	gurûş	
Köhne gömlek 1 aded 1 gurûş	Ferâce 1 aded 50 gurûş	Köhne uçkûr 1 aded 1 gurûş	Penbe terlik 1 aded 5 gurûş
Def'a köhne gömlek 1 aded 1 gurûş	Fındık rub'iyesi 30 aded 90 gurûş	Küpe 1 çift 9 gurûş	Mısır nısfıyesi 40 aded 160 gurûş
Köhne ketân gömleği 2 aded 5 gurûş	Köhne dizlik 3 aded 5 gurûş	Def'a baş yemenisi 4 aded fes 1 aded 10 gurûş	Mehr-i mü'eccel der-zimmet- i zevc- i mezbûr Kadri Dede 100 gurûş

Cem'an yekûn li't-taksîm beyne'l verese 550 gurûş yalnız beş yüz elli gurûşdur

	Meblağ	Gurûş
Hisse-i zevc-i merkûm-ı Kadri Dede		137,5
Hisse-i ebi'l-merkûm Mustafa	20	91,5
Hisse-i ibni'l-mezbûr sagîr Veliyiddin	46	213,5
Hisse-i binti'l-mezbûre sagîre Fatma	53	106,5
Kesîr-i nakli't-taksîm	1	

Defter oldur ki,

Fi'l-asl Köstendilli olup hâlâ Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı muhâfazasıyla Kal'a-ı Sultâniyede sâye-endâz adâlet-demsâz olan vezir be-mesîl ve nazîr devletlü ve übbetlü el-Hâc Mustafa Paşa Hazretlerinin gavâs başısı iken bundan akdem fevt olan İbrahim Ağa ibn-i Habib nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayub veresei cânib-i Beytü'l-mâle â'id ve râci' olmağın bu misillü dirlikde alâkası olmayan asker-i ta'ifesinin Emîn-i Beytü'l-mâlî vezîr-i müşârü'l-ileyh hazretleri olduğundan taraf-ı âsafânelerinden me'mûr Köstendilli Mustafa Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultânîde

ba'de'l- müzâyede fûrûht olunub hazîne-i müşârû'l-ileyhe sahhü'l-bâkî teslîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr şüd. Fî 28 Ra sene 239.

Müsta'mel Trablus şâlî 1 aded 37 gurûş	Müsta'mel beyaz abânî 1 aded 10 para 15 gurûş	Müsta'mel al çuka kapût 1 aded 102,5 gurûş	Köhne donluk lâhur şal 1 aded 200,5 gurûş
Müsta'mel çukaya kablı çilkafa kocuk kürk 1 aded 450 gurûş	Köhne çukaya kablı kısa kürk 1 aded 80 gurûş	Köhne katife cebken 1 aded 30,5 gurûş	Müsta'mel çuka sıkma 1 aded 1 para 80 gurûş
Müsta'mel mâ'i çuka şalvar 1 aded 101 gurûş	Köhne güz çuka cübbe 1 aded 19 gurûş	Köhne diğêr cübbe 1 aded 5 para 9 gurûş	Müsta'mel Haleb-kârî kısa antâri 1 aded 16 para 15 gurûş
Diğêr köhne kısa anteri 1 aded yelek 1 aded 10 para 13 gurûş	Cedîd ve köhne bürüncek ve helâlî gömlek ('aded çikmamış) 28 gurûş	Müsta'mel çevre 1 aded fes 1 aded külâh 1 aded yemeni 1 aded duhân kisesi 1 aded 1 para 10 gurûş	Simli piştov 1 çift 15 para 96 gurûş
Def'a simli piştov 1 çift 114 gurûş	Donanma-yı tüfenk 1 aded 10 para 60 gurûş	Diğêr donanma-yı tüfenk 1 aded 101 gurûş	Helâlî Kula saati 1 aded 10 para 50 gurûş
Köhne silâhlık 1 aded ... 2 aded 10	Barut-ı siyah fişengi 2 deste 11	Kahve takımı ve güğüm ve tepsi 22	Müsta'mel halı seccâdesi 1 aded 49

para 14 gurûş	para 1,5 gurûş	gurûş	gurûş
Köhne halı seccâdesi 1 aded 23 gurûş	Kahve değirmânî 1 aded 5 gurûş	Simli pala 1 çift 200 gurûş	Def'a kahve değirmânî 1 aded 7 gurûş
Köhne seccâde 1 aded 6 gurûş	Köhne at kiçesi 1 aded 3,5 gurûş	At kubûrı 1 aded 5 gurûş	Kehribâr çubuk takımı 1 aded 10 para 30 gurûş
At gemi 4 aded 15 gurûş	Müsta'mel meşîn hurc 1 çift 37 gurûş	Pirinç mühür ve kaşe ve köhne boğça kebesi 1 aded 2,5 gurûş	Minâkârî çubuk imâmesi ve çubuk 1 aded 80 gurûş
Diğer kehribâr usülü çubuk 1 aded 47 gurûş	Def'a kehribâr imâmeli çubuk 1 aded 58 gurûş	Def'a minâlı kehribâr duhan çubuğu 1 aded 37 gurûş	Köhne aba yağmurluk 1 aded 5 para 2 gurûş
Simli lebeb 1 aded ve başlık 1 aded ve gem ve reşme 1 aded 150 gurûş	Diğer lebeb ve başlık 1 aded 22,5 gurûş	Kayış başlık 2 aded sâde lebeb 2 aded 1 para 8 gurûş	At yılanı 2 aded 10 para 3,5 gurûş
Sâde başlık ve gem 1 aded 10 para 8 gurûş	Mısır-kârî köhne eğer 1 aded 60 gurûş	Def'a köhne Mısır kârî eğer 1 aded 4 gurûş	Köhne diğer eğer 1 aded 6 gurûş
Def'a Mısır-kârî	Köhne yamçı 1	Dohrî? esb 1 re's	Dohrî bargîr 1 re's

eğer 1 aded 50 gurûş	aded 5 gurûş	316 gurûş	250 gurûş
Mısırî al esb 1 re's 310 gurûş	Kır esb 1 re's 350 gurûş	Kır tay 1 re's 158 gurûş	Pâyband ve köstek 1 aded 1 para 4 gurûş
Şebâb beyaz köle 1 re's 500 gurûş		Esb bahâsı olarak duhân başı arkadaşı Ohem? Ağa zimmetinde alacâğı 145 gurûş	

Cem'an yekûn 8 para 4645 gurûş

Minhâ'l-ihracât

Müşârü'l-ileyhin hazinedârı Beğ Efendiye deyn-i müsbet 400 gurûş

Gavâs Kara Mustafaya deyn-i müsbet 200 gurûş

Deyn-i müsbet mîrâhur ağaya 100 gurûş

Deyn-i müsbet Şaîr Emîni Salih Ağaya 202,5 gurûş

Deyn-i müsbet İmâm Ağası Celil Beğe 50 gurûş

Deyn-i müsbet cebehâneci başıya 25 gurûş

Deyn-i müsbet Eyüb gavâsa 84 gurûş

Deyn-i müsbet gavâs Osman Alemdâra 10 gurûş

Deyn-i müsbet Edremidlî terziye 19 gurûş

Deyn-i müsbet sâbık terzi başıya 35 gurûş

Deyn-i müsbet koltukçu İbrahime 23 gurûş

Deyn-i müsbet sarrâf müşârü'l-ileyh ... 267 gurûş

Deyn-i müsbet sarrâf mersûm uşağına 67,5 gurûş

... mâhiyye deyni 20 gurûş

Deyn-i müsbet nalbanda 4,5 gurûş

Deyn-i müsbet şaîr ... İbrahim Efendiye 5 gurûş

Deyn-i müsbet Numan bölükbaşına 100 gurûş

Techîz i tekfîn 150 gurûş

Resm-i âdî ve harc-ı hademe 464,5 gurûş

Dellâliye 90 gurûş

Gelibolulu Şişman Duhânî Manol zımmîye deyn-i müsbet 90 gurûş

Yekûn 2407 yalnız iki bin dört yüz yedi gurûşdur

Sahhü'l-bâkî sekiz gurûş yedi paradır (diğer kısım çıkmamış)

[vr. 121b]

Defter oldur ki, bin iki yüz otuz sekiz senesi rûz-ı Hızırdan otuz dokuz senesi rûz-ı Kâsıma gelince altı mâh zarfında Kal'a-i Sultâniye şehr kethüdâsı yediyle mübâşirân ve müsta'cilâna verilen hizmet-i mübâşiriyye ve 'amed-şüd eden topçiyân ve humbaracıyâna verilen rûz-ı merre ta'yînât ve bâ-emr-i âlî kazâ-i mezbûreden matlûb-ı tâcdârî buyurulan ağnâm ve güherçile bedeliyyeleri ve kirpâs akçesi ve Biga sahasına praçol kerâste ve sâ'ir iktizâ eden sefâin ve kayıkların navlunları ve istîcâr olan ('olan' mükerreren yazılmış) konakların kirâsı ve istidâne olunan akçenin güzeştesi ve sâ'ir umûr-ı vilâyet zımnında vukû' bulan kâffe-i masrûfâtı ahâli-i kazâ ve kasabanın vükelâyı [fukarâ] ve erbâb-ı sühamı ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le yegân be yegân hesâb ve kitâb ve derûn-i defterde tasrîh ve ayân ve teşrîh ve beyân olunduğu üzere kırâat ve altı aylık şehr kethüdâsı ücreti ve menzilciye vaz' olunan imdâdiye ve İtyelmez Karyesi'nin imdâdiyesi ve ber-mu'tâd harc-ı defter ve ikrâmiyesi dahi cümlelerin ittifâk ve ittihâdiyle zamm olunarak zeyl-i defter nâtik olduğu üzere min-haysü'l-mecmû' otuz dört bin yüz doksan bir buçuk gurûş bâliğ olub ber-mûceb-i âdet-i belde mebâliğ-i müctemia-i mezkûreden on bir bin üç yüz doksan yedi gurûş altı para sülüs hissesi derûn-i şehrde mütevattın ehl-i İslâm ve milel-i Selâse beynehümâlarında tevzî' ve alâ mâ ceryi'l-âde iktisâm olunmasıçün tarh ve ... kusûr-ı pesmânde kalan yirmi iki bin yedi yüz doksan dört gurûş on dört para sülüsân hisseyi dahi medîne-i mezbûre kuâlarında mevcûd kırk altı hâneye tevzî ve taksîmolundukda beher hâneye dört yüz doksan beş gurûş dörder para isâbet eylediğini her birilerine ifâde ve tefhîm olundukda cümlesi kabul ve hisse-i musîbelerin edâya ba'de't-taahhüd parayı hıfz tahsîline me'mûr-ı mûmâ-ileyh Hüseyin Efendiye buyurulan mûmzâ ve mahtûm tevzî' defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Tahrîren fî'l-yevmü'l-sânî ve'l-aşer min-şehr-i Rebîü'l-evvel li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Gurûş

- 00100 Vilâdet emriyle gelen tâtâr ağaya verilen hizmet-i mübâşiriye
- 00020 Donanmâ-yı hümâyûn sefâinlerine kumândâr ma'rifetiyle verilen piyâde navlunu
- 00125 Yeniçeri ve dirlikde alâkası olan asâkir-i sâ'ire vefâtlarında muhalledfâtı zâbitânı zabt eylemeleri için bâ-emr-i âlî vürûd eden mübâşire hizmet
- 00200 Kayıklar ve sefineler inşâ olunmasıçün bâ-emr-i âlî vürûd eden mübâşire hizmet
- 00009 Yoklamacı için topçu başının tahliyesiçün hammâliyye ve tathîr için 'avretlere verilen ücret
- 00454
- 00056,5 Sakız Cezîresi'nden Der-'Aliyye'ye mürûr eden elli nefer topçiyân cemâati vürûdlerinde verilen iki günlük ni'met-i nân-ı azîz 200 'aded, lahm (çıkmamış), pirinç 3 kıyye, revgân-ı sâde 10 kıyye, şem'-i revgan (çıkmamış)
- 00040 Neferât-ı mezkûreyi Geliboluya îsâl için verilen piyâdenin navlunu
- 00050 Bozcaada karşusunda ve Geliboluya nefy olunan âdemlerin râkib oldukları Ali Reîsin piyâdesi navlunu
- 00850 Otuz sekiz senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan hatab bedeliyesi ve hizmet-i mübâşiriyyesi
- 01450,5
- 00100 Mürûr tezkiresi maddesiçün bâ-emr-i âlî tevârûd eden tâtâra verilen hizmet-i mübâşiriyesi
- 00100 Def'a mürûr tezkiresiçün bâ-emr-i âlî tevârûd eden çukadar hazret-i 'azamîye verilen hizmet
- 00055 İmroz Cezîresine menzilci olan kazâ ahâlilerine verilen harc-ı râh
- 00125 Def'a tezkire maddesiçün vürûd eden çukadâr-ı hazret-i sadâret-penâhiye verilen hizmet
- 00250 Merhametlü veliyyü'n-ni'am efendim için bir mâh isticâr olunan Ali Reîsin piyâdesine verilen ücret
- 02130,5
- 00008,5 Menzilci bâşının menzilini ta'mîri için alınan mismâr ve ağaç ve

üstâdiyesi

- 00052 Mısır cânibinden vürûd eden hazîne ihrâcıçün İbrahim ve Ali Reîs piyâdelerine verilen navlun
- 00114 Midilli Cezâiresine irsâl olunan kırk sandık fişenk nakliyesiyçün verilen şütürân 20 re's, bargîr 2 re's
- 00155 Sakız Cezâiresine mürûr eden humbaraciyân cemâatine verilen bargîr 21 re's ve beş nefer piyâdenin eşyâlarıçün verilen bargîr 5 re's ücretleri
- 00009,5 Neferât-ı merkûme verilen ni'met-i nân-ı 'azîz 40 aded, pirinç 3 kıyye, revgan-ı sâde 0,5 kıyye şem'-i revgan 0,5 kıyye
- 02469,5
- 00010 'Asker irsâliçün Seddü'l-bahr Kal'asına gönderilen piyâde navlunu
- 00011 Donanmâ-yı Hümâyûna verilen ağaç bahâ
- 01000 Otuz sekiz senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb ve merhametlü efendimizin tarafına teslîm olunan gabyâr bedeliyyesi
- 00040 Yoklamacı Efendimizin filikasını ta'mîr içün kumândâr yediyle verilen
- 00120 Ali Beğîn menzil ücretiçün menzilci efendiye verilen
- 03650,5
- 00125 Otuz sekiz senesi kirpâs mübâyaaacısı Mehmed Ağaya verilen hizmet
- 00012 Mübâyaa vaz' olunan mahzenin ta'mîri masrûfı
- 00010 Seddü'l-bahr Kal'ası 'askeriçün def'a kumândâr ma'rifetiyle verilen piyâde navlunu
- 00054 'Înâyetlü kethüdâ beğ hazretlerinin vilâyetinden gelen müsâfirânın yedi gün zarfında dört re's hayvanına verilen şâir 14 keyl ve saman
- 00125 Def'a mürûr tezkiresi emriyle tevârüd eden sadrâzam çukadârına verilen hizmet
- 03976,5
- 00032 Kemer-Biga sahasında inşâ olunan fırkateyn sefînesinin mi'mâr-başısı vürûdunda verilen kahve 2 kıyye, duhan 3 kıyye
- 00018 Kerâste mi'mârı dağa irsâl olundukda verilen kahve 1 kıyye, duhan 3 kıyye
- 00014 Def'a mi'mâr-ı merkûma verilen kahve 1 kıyye, duhan 1 kıyye

- 00050 Hâdim-zâde tarafından bâ-emr-i âlî isti'câl bâbında gelen vekîl-i harc Ali Ağaya verilen hizmet
- 00185 Mısır cânibinden vürûd eden hazîneyi nakl için Lapsekiye kadar verilen araba 37 kıt'a
- 04275,5
- 00155 ... seyisleri Ezineye irsâlinde verilen bargîr 21 re's, araba kıt'a 10
- 00003 Kerâste isti'câlinin a'lâsıçün Kilüdü'l-bahr hâkimi efendiye gönderilen âdemin piyâde navlunu
- 00050 Kerâste için bâ-emr-i âlî gelen İbrahim Çavuş ve uşâğına verilen hizmet
- 00052 Bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan marangoz ustalarıçün gelen İbrahim Çavuşa verilen hizmet
- 00016 İrsâl olunan altı nefer marangozlara komanya ve piyâde navlunu
- 04551,5
- 00006 Filikaya alınan baş halatı
- 00030 Filikaya alınan temür halatı
- 00070 Kapudân-ı Deryâ merhametlü efendimizin tebrîk-i kudûmârı için alınan ganem 3 re's ve bostan ve nân-ı 'azîz ve piyâde navlunu
- 00009 Dağ mi'mârına verilen kahve 1 kıyye duhan 1 kıyye
- 00003 ... seyislerinin menziline verilen ücret
- 04639,5
- 00450 Otuz dokuz senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan ağnam bedeliyyesi
- 00075 Ağnâm-ı mezkûrenin hizmet-i mübâşiriyesi
- 04500 Otuz dokuz senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan kirpâs akçesi
- 00125 Kirpâs-ı mezbûrenin hizmet-i mübâşiriyesi
- 00019 Mısır cânibinden vürûd eden zürâfaya verilen erzen 27 kıyye 28 para
- 09838,5
- 00060 Hayvan-ı mezkûreye alınan bakla 7,5 keyl 8 gurûş
- 00030 Zürâfa-i mezkûre ma'iyetine me'mûr Ali Ağa'ya verilen kahve 3 kıyye
- 00008 Sâislerine alınan duhân 2 kıyye

- 00004 Verilen kürek 4 aded süpürge 4? aded
- 00023 Ermeniyân kocabaşısı yediyle alınan süpürge bahâsı
09963,5
- 00112,5 Nefs-i Hümayûn için Mısır cânibinden vürûd eden yirmi re's esblere yedi
günde verilen şaîr 37,5 keyl
- 00042 Esb-i mezkûruna yedi günde verilen saman bahâsı
- 00023 Esblerin hidmetcilerine verilen ücret-i yevmiyeleri
- 00004,5 Zürâfa-i mezkûrenin ... verilen (alt kısım silik)
- [vr. 122a]
- 10159,5 Nakl-i yekûn
- 00005 Zürâfaya yemek için alınan tekne ve mismâr ve kerâste ve üstâdiyesi
- 00144 Esblerin sâyislerine Lapsekiye kadar isticâr olunan bargîr 14 re's ve
eşyâları için araba kıt'a 10
- 00155 Esbler ve zürâfa için Lapsekiye kadar yedekçi 31 nefer ücretleri
- 00030 Mübâyaa vaz' ... olunan mahzen icâresi
- 00022 Tob bargîrlerinin plânı ve ahırların masrûfı
10515,5
- 02280 Bâ-emr-i âlî Kemer Biga sahasında derdest inşâ olunan sefâinler
kerâstesi nakliyçün verilen kayık navlunu
- 00608 Nemçe Konsolosundan istidâne olunan akçelik altı aylık güzeştesi
- 00012 Saman vaz' olunan mahzenin ücreti
- 00030 Top bargîrleri ahurıçün Ermeni eytâmına verilen ücret
- 00033 Dağ mi'mârı Sakızlı zımmîye verilen harc-ı râh
13478,5
- 00268 Otuz dokuz senesine mahsûben bâ-emr-i âlî matlûb buyurulan güherçile
bedeliyyesi
- 00100 Güherçile-i mezbûrenin hidmet-i mübâşiriyyesi
- 00300 Def'a mürûr tezkiresi için bâ-emr-i âlî gelen tâtâra verilen hidmet-i
mübâşiriyyesi
- 02000 Beher mâhî 330 gurûşdan lâzım gelen altı aylık filika mâhiyyesi
- 04000 Mürûr u 'ubûr için devletlü veliyyü'n-ni'am efendimize

00700	Dizdâr Ağa hazretlerine
20846,5	
01000	Sarayın ta'mirât ve mefrûşât ve masârif-ı sâ'ireden ber-mûceb-i defter-i kazâ-yı mezbûreye isâbet eden hisse
00250	'Amed-şüd için müsâfirân için Müftî Efendiye vaz' olunan konak masrûfı
00450	El-Hâc Halil Ağa yediyle istidâne olunan altı bin gurûşun güzeştesi
00020	Kurâ ahâlilerinin davetiyesi hizmeti
00050	Mübâyaa isticâ'li için Osman Reîse verilen hizmet
22616,5	
00275	İmroz Cezîresine giden âdemlerin hizmeti
00800	Teslîm olunan mübâyaaanın zuhûr eden noksân-ı hinta 100 keyl 8 gurûş
00500	Şehr kethüdâsı mûmâ-ileyhin uşâklarına vaz' olunan hizmet
24191,5	
03000	Ber-mu'tâd-ı şehr kethüdâsı ücreti
02500	Ber-vech-i iâne-i menzilciye vaz' olunan menzilhâne ta'mîri ve bargîr bahâsı
01000	Ber-mu'tâd vaz' olunagelen İtyelmez Karyesi imdâdiyesi
03500	Ber-mu'tâd-ı kadîm hâkimü'l-vakte vaz' olunagelen harc-ı defter-i imzâ ve ikrâmiyesi
34191,5	Yalnız otuz dört bin doksan bir buçuk gurûşdur.

Derûn-i şehrde mütevattın ehl-i İslâma ifrâz olunan ber-mu'tâd sülüsün sülüsü 2 para 3796 gurûş

Derûn-i şehrde mütemekkin milel-i selâseye tarh olunan sülüsün sülüsân: 4 para 7598 gurûş

Karye-i	Hâne	Rub'	Para	Gurûş
Kus	6,5	-	16	3221
Belen	1,5	-	16	743
Çiftlik	1,5	-	16	743
Yağcılar	0,5	-	16	247,5

Okçular	3	-	16	1486,5
Türkmüş	1,5	-	16	743
Kurşunlu	1,5	-	16	743
Kemal	2,5	-	-	1239
Kalabaklı	1,5	-	16	743
Ortaca	-	3	8	371,5
Aşıklar	1,5	-	16	743
Cedid	1	-	4	495,5
Sığırlı	0,5	-	12	247,5
Sarıbeğli	1,5	-	16	743
Serçiler	-	3	8	371,5
Terziler	1,5	-	16	743
Saraycık	5	-	-	2478
Sarıcaili	3,5	-	4	1734,5
İtyelmez	10	-	-	4956

‘An-asl Üsküdârî olub Bahr-i Sefîd Boğazında vâkî’ Çamlıburnu nâm tâbyada li-ecli’l-hirâsete ikâmet üzere iken bundan akdem fevt olan on dört camâatinden dokuzuncu top neferâtından Ali nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma’rûf ve ma’rûfesi olmayub terekesi cânib-i Beytü’l-mâle â’id ve râci’ olmağın neferât-ı merkûmun Emîn-i Beytü’l-mâlî olan cemâat-ı mezbûr ve çorbacısı kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Mehmed Ağa ma’rifeti ve ma’rifet-i şer’le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve sûk-ı sultânîde ba’de’l-müzâyede bey’ men yezîd olunduktan sonra ba’de’l-ihracü’l-masrûfât emîn-i merkûme tevzî’ ve teslîm olunan müteveffâ-yı merkûmun sahhü’l-bâkî terekesi meblağdır ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Fî gurre-i Ra. sene 239.

Rumeli abası 1 aded 10 para 22 gurûş	Dizlik 1 aded 10 para 10,5 gurûş	Şayak şalvar 1 aded 11 para 9 gurûş	Köhne silâhlık abası 1 aded 5 para 2,5 gurûş
Köhne antâri 1	Müsta’mel basma	Müsta’mel	Köhne kuşak 1

aded 10 para 1,5 gurûş	antâri 1 aded 8 gurûş	yağmurluk 1 aded 12 gurûş	aded 10 para 1 gurûş
Köhne mâî dizlik 1 aded 5 para 3,5 gurûş	Köhne kısa kürk 1 aded 1 gurûş	Şayak potur 1 aded 5 para 4,5 gurûş	Köhne kuşak 1 aded 5 para 0,5 gurûş
Beyaz âbâni 1 aded 8 gurûş	Köhne iç donu ma'a uçkur 1 aded 17 para 1 gurûş	Köhne gömlek 1 aded 18 para 1 gurûş	Baş yemenisi 2 aded, kebe 1 aded, 5 para 2,5 gurûş
Hırdavât 2 para 3 gurûş	Diğer silâhlık (çıkمامış)	Katır 1 çift 14 para 3 gurûş	Bıçak 1 aded 5 para 11 gurûş
Piştov 1 çift 15 para 58 gurûş	Tüfenk 1 aded 9 gurûş	Nukûd-ı zuhûr der-kise 20 gurûş	

Cem'an yekûn: 2 para 200 gurûş yalnız iki yüz gurûş iki paradır.

(terekenin diğer kısımları çıkمامış)

[vr. 122b]

Yâ Fettâh

Yâ Rezzâk

Yâ Kerîm

Yâ Alîm

Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm

*Rabbeneftah beynenâ ve beyne kavminâ bilhakki ve ente hayrül-fâtihıyne*¹⁸⁵. El-hâmdü li'llâhi'llezî cealnâ hâdimü's-şer'i'l-mübîn. ... umûri'l-cumhûri'l-müslimîn Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ Seyyidinâ Muhammedîn (çıkمامış) Ve alâ-âlihi ve ashâbihî et-tayyibine't-tâhirîn ve ba'de ... li-icrâ-yı ahkâm-ı şerâat-ı Muhammedîye şerâat-ı mine'n ahîrine's-sicillât evâmiri'l-alıyyeti ve'd-defâtir ve'l-hüceci hıfzihümallâhü te'âlâ ... fî zümre-i acezei'l-enâm el-muhtâc be-gâyeti'l-meliki'l-en'âm

¹⁸⁵ Kur'ân-ı Kerîm, A'raf Sûresi, 89. Ayet

Mehmed Es'ad Şâtırzâde el-müderrişîni'l-kirâm sânehüma'llâhü te'âlâ mine'l-âfâti ve'l-âm fî gurre-i Rebû'l-evvel li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

'İzzet-meâb şerî'at-nisâb müderrişîn-i kiramdan Şâtır-zâde Mehmed Es'ad Efendi kâm-yâb ba'de't-tahiyyeti'l-vâfiye inhâ olunur ki, ber-vech-i arpalık mutasarrıf olduğum Kal'a-i Sultânî Kazâsının umûr-ı niyâbet-i ahkâm-ı şer'iyyesi işbû sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf Rebû'l-evvelin üçüncü gününde cenâbınıza ihâle ve tefvîz olunmuşdur gerekdir ki kazâ-yi mezbûreyi yevm-i merkûmeden bi'n-niyâbe zabt edüb beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'-i âlî ve vâki'a olan mevtâ-yı 'askeriyyenin muhallefâtı dahi tahrîr ve terkim ve beyne'l-verese bi'l-farîzati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm eyleyüb câdde-i şer'-i şerîf-i enverden ser-i mû inhirâfa cevâz göstermeyüb muvaffak bi'l-hayr olasız ve's-selâm.

El-fakir Mehmed Servet Mollacıkzâde

El-kâdı Mekke-i mükerreme sâbıkâ

Der-i devlet-mekîne mukaddem ve muahhar sünûh ve sudûr eden evâmir-i 'aliyye mûcebince İstanbul 8 gurûş, Fındık 11 gurûş, Mısır 7 gurûş, Cezayir, Tunus ve Trablus 12 gurûş, Rumî 25 gurûş, Nısfıyesi 12,5 gurûş, Rub'u 10 para 6 gurûş, Fındık Rub'ıyesi 3 gurûş, Atık İstanbul rub'ıyesi 2,5 gurûş, Yıldız 10 para 15 gurûş, Macar 15 gurûş, Kıremisi 10 para 14,5 gurûş, Cihâdiye 5 gurûş, Dâne Gurûş 1 gurûş, rub'ı Macar asliyyesi üzere 10 para, Avarız 6 gurûş, Üç Nuh Riyal 6,5 gurûş, gurûşa cârî olub râdde-i nizâmını tecâvüz etmemesi ve Adli tâmı 12 gurûş ve nısfı 6 gurûş ve Cedîd rub'ıyye 2,5 gurûş ve şimdi müceddeden vâki' olunacak Altmışlık dahi altmış paraya ahz ve i'tâ olunması emr-i ehemmine ferîd-i ihtimâm ve bundan böyle nizâm-ı mezkûrun hilâf-ı vaz' u halât ve irâde-i müstekırresinden bir para ziyâdeye alub vermeğe cür'et eder olur ise o makûleler te'dîb ve siyâset kılınarak istikrâr-ı nizâma ikdâm ve sarf-ı rû'yet ve bu bâbda ihmâl ve müsâmaha ile mazhar-ı vaîdât-ı şahânem olmakdan gâyetü'l-gâye tevakki ve mübâ'adet olunmak bâbında te'kîd ve tehdîd havî hâlâ Biga Sancağı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Hazretlerine ve sâ'ire hitâben bu def'a şeref-rîz sudûr eden fermân-ı celîli's-şân tâtârân hazret-i sadâret-penâhîden Süleyman Tâtâr yediyle muhâfız-ı müşârü'l-ileyh

tarafa vürüddür ‘akab-ı tertîb divân-ı istitâat-ı iktirân birle cümle erbâb sevk ve emîn-i gümrük ve ashâb-ı tüccâr vesâ’ir taraf-ı muvâcehesinde feth ü kırâat ve mazmûn-ı vaîdât meşhûnî ... i’lân ve işâ’at olundukda sem’an ve tâaten merâsimiz ba’de’l-edâ ber-mantûk-ı emr-i âlî ecnâs altun ve nukûdun fî’at-ı müstekırresinden ziyâdeye ahz ve i’tâ olunmaması ve mütecâsir olanlar varta-i hevl-nâka ilka ile tertîb-i cezâ olunacağı medîne-i mezbûre ser-münâdisi ma’rifetiyle pazar ve eşrâf ve sâ’ir müterâkim-i iltibâs olan mevâzıda tekrâr be tekrâr tenbîh ve nidâ ve işâr olunduğı bâ-buyrulduzu Fî 21 R. sene 239.

Şerîat-şîâr Çanak Kal’ası Kadısı Efendi zîde fazluhu ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân kal’a-i mezkûre dizdârı olan ağa zîde kadrihu ba’de’s-selâm inhâ olunur ki, Bahr-i Siyâh Boğazında kâ’in Kılâ-i Hâkâniye yamâkâtından Salih ve refikî Ömer nâm iki yamâğın dâ’ima hilâf-ı rızâ hareketde olduklarına mebnî ve ber-vechle kabil-i ıslâh olmadıkları ecilden kal’alarından tard olunub Ocâğ-ı Âmire’ye teslîm olunmalarıyla merkûmânın Astâne-i ‘Aliyye’de dahi ikâmetleri tecvîz olunmayub ol-tarafda Süfün-i Hümâyûndan birine vaz’lamı olur yohsa âhar sefîneye ilkâ (çıkmamış) bir mahall-i baîdeye ilbâs olunmak üzere ve bir daha Astâneye ayak basmamak şartıyla nefy ü iclâ kılındığı hâvî işbû mektûb-ı tahrîr ve irsâl olunmuşdur inşaallahü te’âlâ merkûmânın vusûllerinde vech-i meşrûh üzere tarafınızda tevkîf ve süfün-i hümâyûndan ve âhar-i sefâ’inden hareket edeni oldukda ol-vechle mahall-i baîdeye ilbâs olunub Astâne-i ‘Aliyye’ye ‘avdetlerine ruhsat verilmeyüb ber-minvâl-i muharrer harekete mübâderet ve hilâfından gâyetü’l-gâye ittikâ ve mübâ’adet eyleyüb müceb-i mektûbıyla âmil olasız tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebîü’l-âhir li-sene tis’a ve selâsîn ve mi’eteyn ve elf.

Kad-vasale ileynâ fî 2 Ca. sene 239.

[vr. 123a]

Düstûr-ı mükerrerem (boşluk) Biga Sancâğı Mutasarrıfı ve Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâma’llâhü te’âlâ (çıkmamış) tevkî’-i refî’-i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki, men’-i mürûr maddesine ittifâk-ı ârâ ile (çıkmamış) verilen nizâmın her tarafda icrâsı irâde-i seniyyem muktezâsından olarak husûs-ı mezbûr zımında Anadolu ve Rumeli bi’d-defa’at evâmir-i celîle-i mülûkânem neşr ve tesyâr ve

hilâfa mütecâsir olanlar muâmele-i şedîde düçâr olacakları i'lân ve işâr olunmuş (çıkmamış) ise de nizâm-ı mezkûre ekser (çıkmamış) ile şu bu ba'zı mahallerden tezkiresiz çıkmakda ve uğradıkları yerlerde dahi akçe ahzıyla .... olunmayarak tezkiresiz amed-şüd olanlar olduğu tahakkuk kılınub sûret-i nizâm-ı mezkûrun hilâfı ve rızâ-yı sa'd irtizâ-yı mülûkâneme mugâyir ve münâfî idüğü zâhir ve ayân ve bundan böyle dahi bu maddede tesâmüh ve muhâlefet olub tezkiresiz şahs-ı vâhid zuhûr eder ise çıkdığı ve geçdiği mahallerin hükkâm ve zâbitâniyle yollarda (çıkmamış) salıveren me'mûrların bi't-tahkîk te'dîbât-ı lâzımeleri icrâsında dakika fevt olunmayacağı bî-şekk ve gümân olmakdan nâşî husûs-ı mezbûr bu def'a dahi her tarafa mahsûs evâmîr-i şerîfem cihândârânemle te'kîd ve tehdîd olunmuş olmağla sen ki vezîr-i müşârü'l-ileyhsin sen dahi keyfiyet-i lâzım gelenlere ifâde ve tebeyyün ve mugayir-i nizâma harekete cesâretle bir mahallden tezkiresiz kimesnenin huruca ve yollarda dahi tezkire su'âl olunmayarak mürûrına irâet-i ruhsat olunmak ihtimâli olur ise cesâret edenler ... alınarak artık o makûlelere hiç amân verilmeyeceğini cümlenin gûş-ı hûşlarına telkîn ile gerek Anadolu ve gerek Rumeli tarafında zîr-i idârenizde olan mahallere mahsûs nezâret ve me'mûrlar ta'yîn ve ikâme eyleyerek lâyıkiyla sedd ü bend edüb tezkiresiz mechûlü'l-ahvâl şahs-ı vâhidin ber-vechle mürûr u 'ubûr idememesi husûsuna kemâliyle ikdâm ve bezl-i miknet ve tezkiresi olmayanların sefîne ve kayığa girib çıkmaması emrine dahi sarf-ı rûyet eylemek fermânım olmağın te'kîden ve tehdîden ve idâden ve şedîden işbû emr-i celîli'l-kadrim isdâr ve sadrazâm tâtârlarından Hüseyin ile tesyâr olunmuşdur imdî ba'de-zîn dahi bu emri müsâade ednâ derece kusûr ve rehâvet ... dakika gözedüb hakk-ı nâsı emrine dahi sarf-ı rûyet eylemeniz mugayir-i nizâm ve hilâfa cesâret eder ve tarafına ... mahallerden şahs-ı vahîd tezkiresiz mürûr ve sefîne ve kayığa rükûb ve hurûc eyler ise salıveren me'mûrların öZR ü 'illete ber-vechle havâle-i sem' ve i'tibâr olunmayub her hâl bâlâda mezkûr vaîdât-ı şahâneme düçâr (çıkmamış) gayri bu keyfiyet sana dahi müceb-i mesûliyet olduğu ma'lûmun oldukda ana göre 'amel ve hareketle nizâm-ı mezkûrun 'ale'd-devâm icrâsına ve tatarruk-ı hâlelden vikâyesine ... ve hilâfdan begâyet tevakkî ve mübâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur ilâ âhirihi

Evâhir-i şehr-i Saferü'l-hayr li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Konstantıniyye

Kad vasale ileynâ fî 7 Ra. Sene 239.

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâ'il ve'l-keâm mevlânâ Biga Sancâğında vaki' kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ erleri ve yeniçeri serdârları ve âyân ve zâbitân ve sa'ir iş erleri tevkî'-i ilâ âhirihi işbû Âmirem defterlerî mûcebince mukaddema Gelibolu Baruthânesi'nde i'mâl olunan barut gâyet fenâ olub barut maddesi Devlet-i 'Aliyyemin umûr-ı noksânından olduğuna binâen bu hâne akdem-i baruthâne-i mezkûrde barut i'mâli terk ve tertibât ve levâzımatı Azadlu Baruthânesi'ne nakl olunmakdan nâşî ricâl-i Devlet-i 'Aliyyemden hâlâ baruthânelerim nâzırî iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc Mehmed Necib dâme mecdühuya ihâle olunan baruthânelerden Azadlu Baruthânesi'nde ber-mûceb-i nizâm İngiltere ve Felemenk perdahtı olmak üzere gâyet pâk ve a'lâ tabh ve i'mâline irâde-i 'aliyyem taalluk iden ma'lûmü'l-mikdâr barut-ı siyah için sinîn-i sâbıkada Gelibolu Baruthânesiçün ber-vech-i ocaklığa güherçile mübâyaa olunagelen kazâlardan ber-mûceb-i sene-i sâbıka lâzım gelen bedellerinin tahsîli dahi Azadlu baruthânesine ber-vech-i ocaklığa nakl ve tahvîl olunmağla iki yüz otuz dokuz senesine mahsûben livâ-i mezbûre kazâlardan tahsîl-i mu'tâd olan dört bin dört yüz vukıyye güherçilenin ber-mûceb-i sâbıka peyderpey tahsîli lâzım gelmeğine mu'ma-ileyh tarafından kabzına me'mûr (boşluk) zîde kadruhu yedine verilen mühürlü ve nişanlı mevkufât defteri sûreti mûcebince cem' ve tahsîl ve baruthâne-i mezkûre edâ ve teslîm etdirilüb bu bâbda reâyâ fukarâsına zulm ve taaddiyâtdan ve cümle (çıkmamış) olub ihtimâm-ı hizmet etdirdüb hilâf-ı emr-i şerîfim hareketden tevakkî' ve mübâ'adet eylesin şöyle bilesin ilâ âhirihi (boşluk) gurre-i şehri Muhâremmü'l-harâm li-sene tis'a ve selâsin ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantiniyye

Kad-vasale ileynâ fî 11 Ra. sene 239.

Hisse-i Kazâ-i Kal'a-i Sultâniye

Güherçile vukıyye 268

Ber-mûceb-i sûret-i defter-i hâkâni

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Biga ve zikrî-âtî mukâta'anın averlîsi olan mahallerin tâbî' olduğu kazâların kadıları ve nâ'ibleri zîde fazluhum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki; Bahr-i Sefîd Boğazı Muhâfızı düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem vezîrim el-Hâc Mustafa Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehunun kapu kethüdâsı hâcegân-ı divân-ı hümâyûnumdan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Seyyid Ahmed zîde mecduhunun takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr-i mefhûmunda seyyidetü'l-muhadderat ikiletü'l-muhassenât tâcü'l-mestûrât zâtü'l-ulyü ve's-sa'âdât hemşire-i muhterem Esmâ Sultan dâmet ismetüha ve zâdet iffettühânın 'uhdesinde olub ber-mûceb-i şurût muhâfız-ı müşârü'l-ileyhin uhde-i ilzâmında olan Biga Sancağı'nda vâki' Kızılcatuzla Kazâsı'nda otuz yedi senesine mahsûben hâsıl olan tuz ber-mutâd Erdek ve Bandırma ve Biga ve sâ'ir iskelelere nakl ve fûrûht olub ecânibinden ve berâtî kayıklar ile tuz getürenlerin tuzları alınub satılmamak üzere memnûiyetî hâvî mukaddemâ emr-i âlîşânım sâdir olmuş ise de zikr olunan iskeleler ahâlileri Tuzla-i mezkûr hâsılâtı tuz yine 'adem-i itibâr ile taşradan tevârüd eden berâtî kayıklardan tuz iştirâ etmekde olduklarından vâridât-ı mukâta'anın kesr ve noksânını mûceb olacağından bahsle mukaddem sâdir olan emr-i şerîfim te'kîdini hâvî emr-i şerîfim isdârı husûsunu müşârü'l-ileyhe iltimâs etmiş olduğu beyânıyla iltimâsı vechle emr-i şerîfim sudûrunu tecvîz ve inhâ' eylemekden nâşî kuyûda mürâcaat olundukda zaman-ı zabtı Mart ibtidâsından olan hâkhâ-i livâ-i Biga ve mahalle-i Behram nâm-ı diğer Kızılcatuzla ve tevâbî' mukâta'ası ma'lûmü'l-mikdâr mâl ile sultân-ı müşârü'l-ileyhânın ber-vech-i iştirâk 'uhdesinde olduğu ve mezkûr-ı Kızılcatuzlasının averlîsi olan Edremid Kazâsında vâki' Ilıca İskelesi nâm-ı mahallesi Mihaliç İskelesine varınca sevâhil-i bahrde kâ'in kazâlardan ve Paşalimanı ve sâ'ir ol-havâlide âhar berâtî tuzu fûrûht olunması hilâf-ı şurût olduğundan o makûle deryâ tarafından ve kara cânibinde kayık ve arabalar ile taşradan tuz getirüb fûrûht edenler men' olunub memnû' olunmaları ile kesîr(çıkمامış) için zabt ve ashâbı muhkem te'dîb olunmak şurûtundan olmakdan nâşî ber-mûceb-i şurûta tevarîh-i muhtelifle ile verilen evâmîr-i şerîfem mûcebince iki yüz otuz iki senesi evâsıt-ı Şa'bânından şurût-ı derciyle te'kîdî hâvî emr-i şerîfim verilmiş olduğu ba'de'l-ihrâc akzâ-yı sultân-ı müşârü'l-ileyhânın kethüdâsı ricâl-i Devlet-i 'Aliyyemden iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim es-Seyyid el-Hâc Hayrullah dâme mecduhudan lede'l-isti'lâm ber-mantûk-ı takrîr ve

merkez-i mukaddem sâdır olan emr-i şerîfimin te'kîdini hâvî kuyûd ve şurûtu dercîyle emr-i şerîfim i'tâsı muktezâ-yı maslahat idüğünü memhûr i'lâm eylediği bâ-takrîr-i lede'l-'arz mücebince te'kîdi hâvî emr-i şerîfim isdârı husûsuna irâde-i 'aliyyem taalluk eylemekle ol-vechle 'amel ve hareket olunmak fermânım olmağın te'kîdi hâvî işbû emr-i âlîşânım isdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdî vusûlünde siz ki, kudâd ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet-i mantûk-ı emr-i şerîfimden ma'lûmunuz oldukda mukaddem ve bu def'a sâdır olan emr-i şerîfim müceb ve muktezâsı üzere 'amel ve hareket ve hilâf ve mugayirinden gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet olunması husûsa ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle (boşluk) vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbû emr-i şerîf-i âlîşânımın mazmûn-ı münîfi birle 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren el-yevmü'l-sânî aşer şehr-i Rebû'l-evvel li-sene tis'a ve selâsîn ve mi'eteyn ve elf.

Kad vasale ileynâ fi 7 R sene 239.

(Çıkmamış) mahallâtından Arslanca Mahallesi ahâlisinden olub bundan akdem İskenderiyede fevt olan İbrahim bin Ali nâm müteveffânın verâseti vâlidesi Aişe ibnete Mehmed ve li-ümm kız karındaşı ile li-ebeveyn er karındaşı Mustafaya münhasıra olduğu inde'ş-şer' zâhir ve nümâyân oldukdan sonra ma'rifet-i şer'le müteveffâ-yı merkûmun terekesi tahrîr ve terkim ve ehl-i vukûf ma'rifetiyle takdîm-i bahâ olunub beyne'l-verese bi'l-farîzati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan muhallelâtı defteridir ki ber-vech-i âtî zikr-şüd. Fî 7 R. sene 239.

Nısf menzil der-mahalle-i mezbûre (fiyât çıkamamış)	Nısf anbâr der- menzil-i mezbûr 40 gurûş	Bâzer nâm mahallde kâ'in kürüm bağ 3 çit 200 gurûş	Bakır ve kazgan 1 aded 30 gurûş	Tüfenk 1 aded 50 gurûş
---	---	---	---------------------------------------	---------------------------

Timârından dört senelik mahsûl hinta 48 keyl 7 gurûş 336 gurûş	Şaîr 20 keyl 3 gurûş 60 gurûş	Çavdar 7 keyl 3 gurûş 21 gurûş	Dakîk hinta 2 keyl 8 gurûş 16 gurûş	Dört senelik tarla icâresi 16 keyl 7 gurûş 112 gurûş
---	---	--	---	---

Minhâü'l-ihracât para gurûş

Resm-i kısmet 53,5

Harc-ı hademe ve kalemîyye ve muhziriyye 10 26,5

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm-i beyne'l-verese

Hisse-i uht li-ümmi'l-mezbûre Emine 260,5

Hisse-i ah li-ümmi'l-merkûm-ı Mustafa meblağ 20 1043

sahh

[vr. 123b] çıkmamış

[vr. 124a]

Fi'l-asl (boşluk) kazâsından olub Donanmâ-yı Hümâyûn kalyonları neferâtından ve Kal'a-i Sultâniye'ye hastalık hâlinde hurûc ve İnce Mehmed Kahvesinde müsâferet-i ikâmet üzere iken fevt olan (boşluk) müteveffânın üzerinde zuhûr eden elbise ve eslihası ba'de'l-müzâyede fûrûht ve semenleri techîz i tekfîn masrûfâtından ihrâc ve kusur bâkîyesi hâlâ Bahr-i Sefîd Muhâfızî devletlü el-Hâc Mustafa Paşa Efendimizin hazinedâr kirâ nemikdârları tarafından te'dîye olunduğu kayd-şüd. Fî 25 Ra. sene 239.

Para Gurûş

5 18 Techîz i tekfîn

-2,5 Kurada piştov 1 aded, tüfenk 1 aded, seccâde 1 aded, ihram

5 15,5

-1 -03,5 Köhne kebe 1 aded, ihrâm

4 12

İşbû meblağ-ı bâkî hazinedâr-ı mûmâ-ileyh tarafından edâ-şüd.

Fi'l-asl Kestanbolu ahâlisinden olub medine-i Kal'a-i Sultâniyede Küçük Hamamda müsâferet tarîkıyle sâkin olub fevt olan Hanek Efendiye varıldıkda fakat bir aded kurada tûfengi zuhûr etmeğın bâ-ma'rifet-i şer' tüfenk ba'de'l-müzâyede 3 gurûş bey' olunmağın merkûmun techîz i tekfîne 20 gurûş masrûf olub semen-i mezbûr ba'de'l-ihrâcı kusûr 17 gurûş, dellâle ihrâc 3 gurûş

Fî 12 R. sene 39.

Kal'a-i Sultâniye şehr kethüdâsı (çıkmamış) Ahmed Efendi meclis-i şer'de kazâ-i mezbûre ahâlilerinin vükelâ ve muhtârları el-Hâc Halil Ağa ve hâlâ mezûnen bi'l-iftâ Hafız Ahmed Efendi ve Numan Efendi ve Kasab başı Seyyid İsmail Ağa muvâcehelerinde bin otuz altı senesi şehr kethüdâlığım esnâsında be-şartü'l-rücû' ahâli-i kazâ-i mezbûre emrleriyle amed-şüd eden mübâşerân ve müsta'celân ber-mûceb-i defter-i müfredât-ı masrûfım olan dokuz yüz doksan gurûşun üç yüz gurûşu tevzî defterine sehven ziyâde kayd ile zimmetime geçmiş ve kusûr kalan altıyüz doksan gurûş taleb ve tasaddî eylediğim davâmun bâ-tavassut müslihûn kat'an nizâ' fakat zimmetime geçmiş olan bedel üçyüz gurûş medfû' ve makbûza ba'de'l- akdi'l-musâliha ve'l-kabul ziyâde müddeâma ve husûs-ı mezbûre ve sâ'ir bi'l-cümle hukûk-ı şer'iyyeye müteallika âmme-i deâvîden her birilerimiz âharın zimmetini kabullerimiz hâvî ibrâ sahîh-i şer' ile ibrâ ve ıskât eyledik deyü takrîr ve tasdikârî kayd-şüd fî 27 B. sene 239.

Fi'l-asl İmrozlu olub Kal'a-i Sultâniyeye hicretle mütemekkin iken el-hâletü-hazihi be-hidâyetü'llâhü te'âlâ ve dîn-i bâtıldan hurûc ile dîni İslâmiyeyi kabûl eden Angelina nâm nasrâniyye huzûr-ı şer'a gelüb dîn-i telkîn olunub ismi dahi Aişe tesmiye olunub mühtediyenin hâlâ zevci olan zimmîden şer'an tefrîk olunmağın işbû sicil-i mahfûza kayd-şüd fî 3 L. sene 239.

Fi'l-asl Geliboludan olub Kal'a-i Sultâniye'ye hicretle ikâmet üzere olan Rum milletinden Zeferine nasrâniyye be-hidâyetü'llâhü te'âlâ dîn-i bâtıldan hurûc ve şeref-i İslâm ile müşerrefe ve dîn-i Muhammedî telkîn ve ismi Fatma tesmiye olunduğu kay-şüd.

Mismârciyân-ı esnâfin cümle ittifâkı ve ma'rifet-i şer'le verilen narh-ı beyân-şüd. Fî 7 Za. sene 39.

Kaya mismârî	1 kıyye	64 para
Seksenlik mismârî	1 kıyye ma'a beraber	70 para
Çatı mismârî	beher yüzü	85 para
Anbar mismârî	beher yüzü	? 9 para
Bahçe mismarî	beher yüzü	24 para

Giridlî olub Kal'a-i Sultâniye menzilci kethüdâsı Hasan hânesinde mütevattın iken be-hidâyetü'llâhü te'âlâ dîn-i bâtıldan çıkub dîn-i Ahmedî kabul eden Rûm milletinden Esbenolla nasrâniyye huzûr-ı şer'a gelüb kendüye dîn-i İslâm telkîn olunub ve ismi Emine tesmiye olunub ve kendüden mütevellid iki nefer sagîratı dahi şer'an İslâma geldiği kayd şüd fî 6 Z. sene 39.

Kal'a-i Sultâniye mütemekkinlerinden olub be-hidâyetü'llâhü te'âlâ şeref-i İslâm ile müşerrefe olan Rûm milletinden Mariya nasrâniyye dîn-i İslâmı telkîn ve ismi Nazife tesmiye olub hâlâ zevci dahlî olan zimmîden şer'an tefrîk ve hicr-i terbiyesinde olan tıfil dahi hayrû'l-ebeveyne tabiyyetle anın hükm-i şer'î lâ-hakk olunduğu kayd-şüd kesserahumullâhu te'âlâ.

Yan tarafda: Kurşunlu Karyesinde Zeydiki oğlu Hüseyin alacağı yine karye-i mezkûrda Deli Mustafa oğlu bin elli gurûş ve Koca Ahmed oğlunda kırk gurûş tahsîl olunub emânet eylediği Kurşunlu oğlu Emin nâm kimseye teslîm olunub Saraycıklı Veli Pehlivan ve yine Saraycıklı Hacı Kasab oğlu Mustafa kefâletine teslîm olunmuşdur (çıkmamış)

Gurûş

90

9 resm

81

SONUÇ

Şer' iye sicilleri ışığında Osmanlı Devleti'nin idarî mekanizmasının işleyişi hakkında önemli bilgiler elde etmekteyiz. Sicilin kaydedildiği yaklaşık dört yıllık bir zaman sürecinde pek çok konu hakkında yer alan hükümleri görebiliriz. Kayıtlar üzerinde kesin bir çıkarımda bulunamasak bile belli tespitlere ulaşmamız mümkündür. 1823 – 1827 yıllarını kapsayan bu dönem, devletin iç ve dış sorunlarla uğraştığı bir devredir. Aynı zamanda yapılacak olan reformlara temel oluşturacak Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması, devletin askerî, malî ve toplumsal alandaki birtakım girişimleri için de itici bir güç olmuştur.

Devlet, bir taraftan patlak veren Mora İsyanını durdurma diğer taraftan ise kurum ve kuruluşlarını yenileme çabası içerisindeydi. Mora isyanının bastırılması için donanma ve askerî ihtiyaçların karşılanması üzerine fermanlar çıkarılmıştır. Nitekim, merkezden Çanakkale'ye gönderilen H. 1239 (1824) tarihli fermân suretinde 25 nefer kalyoncu askerî talep edilmektedir. Yine aynı tarihli başka bir kayıtda Rumeli Valisi tarafından mühimmât nakli hizmetinde kullanılacak 100 deve Biga Sancağı'ndan istenilmekte ve bunların 8 tanesi Çanakkale'den talep olunmaktadır. Diğer taraftan Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla birtakım güvenlik problemleri de ortaya çıkmıştır. Bu durum, mürûr tezkireleri kontrollerinin sıklaşmasına neden olmuş ve böylesi sıkı bir tedbir sahte para basan kişilerin bu paraları başka memleketlere çıkarmasını önlemek için de uygulanmıştır. Bu süreç, İhtisâb Ağası'na denetleme yetkisi verilmekteydi. Öyle ki İhtisâb Ağası'nın İstanbul'a gelip giden kişilere ve mürûr tezkireleri kontrollerine son derece dikkât etmesi gerektiği de bildirilmektedir.

Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından sonra kurulacak olan ordunun ihtiyaçlarını karşılamak malî açıdan da yeni kaynak arayışlarına neden olmuştur. Devlet bu kaynakları orduya transfer edebilmek için birtakım politikalara başvurmuş, nitekim bu durum cizye vergisine yansiyarak cizye mükellefinin bulunduğu sınıfa göre (âlâ, evsad, ednâ) vergi miktarı arttırılmıştır. Ayrıca, palamut gelirlerinin bir kısmının da bu işe transfer edilmesi istenilmektedir. Karaborsa, kalpazanlık ve dönemin para raicindeki usulsüzlükleriyle ilgili kayıtlar da kaynak arayışları içinde bulunan devletin malî durumunu göstermesi bakımından değerlidir.

Askerî alanda yapılan bu derece önemli bir değişiklik, devletin sadece ekonomisine yansımamış aynı zamanda toplumsal alanda da bir değişime ve gelişime yol açmıştır. H. (5 Rebiülahir) 1242 tarihli emirde Bektaşî mensupları için bir tahkikat süreci başlatılmıştır. Tarikat mensuplarının ya sürgün ya da idam edilmelerine karar verilmekteydi. Sicilde tarihsiz bir kayıta Bektaşîlik yoluna sapan kişinin Kal'a-i Sultâniye'ye sürgün edilmesi bildirilmiş, ancak doğru inancı (i'tikad-ı tashîh) benimsediği düşünülerek sürgünden vazgeçilmiştir.

Çalışmamızın nicelik bakımından önemli kayıtlarından biri de terekelerdir. Bu kayıtlara bakarak Çanakkale'de esnâf ve zanaat sınıfının (berber, çanakçı, etmekci, aşçı, sarraf, koltukcu, camcı, saatci, nalband, kasab, çubukcu, marangoz, terzi, peksimadçı, bakkal, pabuçcu) ağırlıkta olduğunu aynı zamanda mahalle isimlerini tespit edebilmemiz açısından bu kısmın önem taşıdığını söyleyebiliriz. Defterde bulunan terekelerde tek eşlilik hakimdir yalnız Salih Ağa isimli kişinin iki eşi olduğu görülmektedir. Fakat tek eşlilik hükmünde sadece bu deftere dayanarak genel bir çıkarımda bulunmamız yanıltıcı olabilir. Bazı tereke sahiplerinin gelirlerinin borçlarına bile vefâ etmediği hattâ bu gelirlerle cenaze masraflarının ancak karşılandığı görülmektedir. Gerek terekelerden gerek diğer hükümlerden şehrin geçiminin tarım, bağ ve bahçe olduğu bunun yanı sıra hayvancılığın da önemli bir yer kapladığı açıktır. Yine bu kayıtlardan çanak çömlek yapımının halkın önemli uğraşları arasında olduğunu tespit etmek mümkündür.

Sicildeki belgelerden anlaşıldığına göre boğazdan (Bahr-i Sefîd) geçen gemilerden alınan gümrükler de şehrin ekonomisine katkı sağlamaktaydı. Ayrıca gemi ihtiyacında duyulan değişik cinsten kereste, Çanakkale ve Biga Sancağına bağlı diğer kazâlardan talep edilmekteydi. Yine İstanbul'un hububat gereksinimini Çanakkale ve köylerinden satın alarak karşıladığı görülmektedir. Zahiredeki önemli bir sıkıntı ise çekirge istilalarıdır. Bu durumdan Lapseki'nin ve Foça'nın büyük zarar gördüğü kaydedilmiştir. Sicilde, özellikle Çanakkale'nin masraf kayıtlarında çekirge suyunun (ya da sığırcık suyu) getirilmesi için de harcamalar yapılmıştır.

Çanakkale Mahkemesinde görülen davalar; alacak verecek (borç) ve miras malları üzerinedir. Ağır suç içeren davalar görülmemiştir. Mahkemede genellikle davacı ve davalının anlaşma yoluna gittiğini söyleyebiliriz. Dikkat çeken nokta, davacıların yalan

beyanda bulunup halkın huzurunu bozmanın yanı sıra davalıyı da mağdur etmesidir. Durumun ciddiyeti ise, bu konu üzerine çıkarılan fermanla daha iyi anlaşılmaktadır. Ayrıca usülsüz vergi alımları da bir diğer problemdir.

Sicilde mesleğini kötüye kullananlar, toplumsal açıdan uygun olmayan işlere karışanlar hakkında sürgün cezası uygulanmış, bazen bu ceza kişilerin “iyi hâl” olarak belirtebileceğimiz durumlarına göre kaldırılmıştır. Bunun dışında kale hapsi (kal’abend), kürek cezası ve daha ağır bir yaptırım olan idam cezası da yer almaktadır. Defterde, özellikle enfîye imâl ve satış izni olmayanlara karşı dikkât edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu konuda verilen hükümlere karşı gelenlere eğer Müslüman ise kale hapsi Gayr-i müslim ise kürek cezası verilmesi emredilmektedir. Bu, cezaî durumlar da her iki kesim için farklı bir yaptırımın uygulandığını göstermektedir.

Ayrıca defterde Sardunya Krallığı’na ticarî anlamda birtakım muafiyetlerin verildiğine dair kayıtlara da rastlanmaktadır. Bu muafiyetler, devletin konsolosluk kurma hakkı ve kendisine ait bandırayla Akdeniz’den gidiş gelişlerinde herhangi bir müdahalenin olmaması yönündedir. Bunun dışında, İran’la yapılan antlaşmaya göre de iki devlet arasındaki savaş kapıları kapanmış ve “eski sınırlar” ile “eski antlaşmalar” barışın temel esasını oluşturmuştur.

Çalışmamızda Çanakkale’ye bağlı yedi mahalle (Çınarlık, Yalı, Arslanca, Câmî’-i Kebîr, Çarhîzâde Câmî’-i Şerîfi, Çay, Rum) ve on dokuz köy (Karacaviran, Sarıcaili, Kus, Belen, İtyelmez, Saraycık, Terziler, Serciler, Sarıbeğli, Sığırlı, Aşıklar, Ortaca, Kalabalık, Kemal, Kurşunlu, Türkmüş, Okçular, Yağcılar, Çiftlik) tespit edilmiştir. Çanakkale’de Müslüman halkın yanı sıra Rumlar, Yahûdiler ve Ermeniler de bulunmaktadır.

Defterdeki kayıtlarda dikkat çeken noktalar, cariyeye azatları ve Çanakkale’de yaşayan ya da hicretle buraya gelen gayr-i Müslîm (Rum) kadınların İslâmiyeti kabul etmeleridir.

Kısacası üzerinde çalıştığımız bu defter, 1823 - 1827 yıllarında devletin içteki ve dıştaki sorunları, kurum ve kuruluşları, devletlerarası ilişkileri, tekelindeki gelirleri ve başkent İstanbul’un iâşe yapısı gibi dönemin genel durumunu yansıtmaya açısından önemlidir. Ayrıca şehrin ekonomisi, vakıf malları, idarî ve aile yapısı, gelişmişlik

düzeyi, meslek grupları ve hukukî sorunlar gibi pek çok konu da Osmanlı Devleti'ndeki mahallî bir yapıyı anlamamıza olanak sağlamaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

- Ahmet Cevdet Paşa, **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, C. II, İlgî Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 2008.
- Ahmed Lütfî Efendi, **Vak'anüvîs Ahmed Lûtfî Efendi Tarihi**, Yeni Yazıya Aktaran., Ahmet Hezarfen, Yapı Kredi Yay., C. I, İstanbul 1999.
- AKDAĞ, Mustafa, "Osmanlı Müesseseleri Hakkında Notlar", **AÜDTCFD**, C. XIII, S. 1 - 2 / Mart - Haziran, Ankara 1955, s. 51.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, **Şer'îye Sicilleri**, TDAV Yay., C. I, İstanbul 1988.
- AKYÜZ, Yahya, **Türk Eğitim Tarihi**, Alfa Yay., İstanbul 1999.
- AKTEPE, Münir, "II. Mahmud Devrinde Osmanlı - Sardunya Münâsebetlerine Dâir Bazı Belgeler III", **Belgeler**, C. XIII, S. 17 (Ayrı Basım), TTK Yay., Ankara 1988, s. 185 - 207.
- ALTUNAN, Sema, "Osmanlı Devleti'nde Haberleşme Ağı: Menzilhâneler", **Türkler**, C. 10, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 917.
- ARMAOĞLU, Fahir, **19. Yüzyıl Siyasî Tarihi (1789 - 1914)**, TTK, Ankara 1997.
- BAYKARA, Tuncer, "Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılmasının Sosyal Sonuçları", **İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırma Merkezi Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri**, (28 - 30 Haziran 1989), İ. Ü. E. F. Bas., İstanbul 1990, s. 149.
- BEŞİRLİ, Mehmet, "Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılmasından Sonra Tokat ve Çevresinde Güvenlik Sorunu", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C. XVIII, S. 1 / Temmuz, İzmir 2003, s. 19 - 55.
- BOSTAN, İdris, "İzn-i Sefîne Defterleri", **Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi** (Ayrı Basım), S. 6 / 1990, İstanbul 1991, s. 35.
- CEZAR, Yavuz, **Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi: XVIII. Yüzyıldan Tanzimat'a Malî Tarih**, Alan Yayıncılık, İstanbul 1986.

- ÇADIRCI, Musa, "Anadolu'da Redif Askerî Teşkilâtının Kuruluşu", **AÜDTCFD**, C. VIII, S. 14, Ankara 1975, s. 63 - 64.
- ÇAKMAK, Biray, "1828 – 1829 Osmanlı Rus Harbi Öncesinde Mentеше Sancağı'ndan İğneada ve Havalisi Muhafazasına Gönderilen Süvari Askerler", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C. II, S. 2 / Şubat, Afyon 2001, s. 40.
- ÇETİNTAŞ, Erdal, "Doğu Akdeniz Politikaları Çerçevesinde Avrupalı Devletlerin Yunan İsyanına Desteği; Kamuoyu Desteği, Diplomatik Destek, Silâhlı Destek", **OTAM**, S. 22, Ankara 2007, s. 94.
- ÇİFT, Salih, "1826 Sonrasında Bektâşilik ve Bu Alanla İlgili Yayın Faaliyetleri", **Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C. 12, S. 1, Bursa 2003, s. 250.
- ENGİN, Gizem ve UYGUN, Selçuk, "Osmanlı'dan Günümüze Okuma Yazma Öğretimi", **Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 21, S. 1, Elazığ 2011, s. 213.
- ERDOĞDU, İbrahim, "Osmanlı İktisadî Düzeninde İhtisâb Müessesesi ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme", **OTAM**, S. 11, Ankara 2000, s. 143.
- Es'ad Efendi (Sahhaflar Şeyhi-zâde Seyyid), **Vak'anüvis Es'ad Efendi Tarihi**, Neş., Ziya Yılmaz, OSAV Yay., İstanbul 2000.
- FAROQHİ, Surayia, **Anadolu'da Bektâşilik**, Çev., Nasuh Barın, Simurg Yayıncılık, İstanbul 2003.
- GEDİKLİ, Fethi, "Şer'iye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar", **Dünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları – Tespitler, Problemler, Teklifler-**, / Aralık, İstanbul 2007, s. 74.
- GENÇER, Ali İhsan, **Bahriye'de Yapılan Islâhat Hareketleri ve Bahriye Nezâreti'nin Kuruluşu (1789 – 1867)**, Ankara 2001.
- GÖKÇE, Evren, "XIX. Yüzyıl Başlarında Bir Osmanlı Kıyı Kasabası: Kemeredremid", **Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Aydın 2007.

- GÜNDÜZ, İrfan, **Osmanlılarda Devlet / Tekke Münasebetleri**, Seha Neşriyat, İstanbul 1989.
- GÜNEŞ, Mehmet, "XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Menzil Teşkilâtı ve Karahisar-ı Sahib Menzilleri", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. X, S. 3, Afyon 2008, s. 61.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, **XIV – XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı**, TTK Yay., Ankara 2007.
- İLGÜREL, Mücteba, "Yeniçeriler", **İA**, MEB, C. XIII, İstanbul 1982, s. 394.
- İPŞİRLİ, Mehmet, "İlmiye Mensublarının İmzâ ve Tasdik Formülleri", **Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan – 2 Mayıs 1986)**, İstanbul 1988, s. 189.
- _____, "II. Mahmud Döneminde Vakıfların İdaresi", **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri**, (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler, İ. Ü. E. F. Bas., İstanbul 1990, s. 50 - 57.
- KARAL, Enver Ziya, **Osmanlı Tarihi**, (Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri), C. 5, TTK Yay., Ankara 1988.
- _____, "II. Mahmud", **İA**, MEB., C. VII, Eskişehir 1997, s. 166 - 168.
- KAZICI, Ziya, **Osmanlılarda İhtisâb Müessesesi**, İstanbul 1987.
- KURAN, Encüment, "Sultan II. Mahmud ve Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın Gerçekleştirdikleri Reformların Karşılıklı Tesirleri", **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri** (28 – 30 Haziran 1989) (Bildirilerden ayrıbasım), İ. Ü. E. F. Bas., İstanbul 1990, s. 107.
- KÜTÜKOĞLU, S. Mübahat, "1826 Düzenlenmesinden Sonra İzmir İhtisâbı Muhasebeleri (1826 – 1838)", **Tarih Enstitüsü Dergisi**, (Ayrıbasım), S. 15, Sene 1995 – 1997, İ. Ü. E. F. Bas., İstanbul 1997, s. 49.
- Mustafa Nuri Paşa, **Netayicü'l-vukuat**, Sad., Neşet Çağatay, C. III – IV, TTK Yay., Ankara 1992.
- OKUMUŞ, Ejder, "II. Mahmud Dönemi Yenileşme Çabaları", **Türkler**, C. 14, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, 649.

- ÖZCAN, Abdülkadir, "II. Mahmud ve Reformları Hakkında Bazı Gözlemler", **Tarih İncelemeleri Dergisi**, E. Ü. Bas., S. 10, İzmir 1995, s. 35.
- ÖZTUNA, Yılmaz, **II. Sultan Mahmud**, Babıali Kültür Yay., İstanbul 2011.
- ÖZTÜRK, Mustafa, "Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi", **Türkler**, C. 10, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, 815 – 816.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, "Şehbender", **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. III, MEB, İstanbul 1983, s. 316.
- PAMUK, Şevket, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2003.
- POOLE, Stanley Lane, **Lord Stratford Canning'in Türkiye Anıları**, Çev., Can Yücel, Yurt Yayınları, Ankara 1988.
- SAKAOĞLU, Necdet, **Osmanlı Eğitim Tarihi**, İletişim Yayınları, İstanbul 1966.
- SARI, Hüseyin, II. "Mahmut Dönemi'nin Askerî Faaliyetlerine Mudurnu Kazasının Katkıları", **AÜDTCFD**, C. XVIII, S. 29, Ankara 1997, s. 155.
- SARICAOĞLU, Mehmet Esat, "II. Mahmud Devri Para Politikaları", **Türkler**, C. 14, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 408 – 409.
- SERTOĞLU, Midhat, "Tanzimata Doğru", **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri**, (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler, İ. Ü. E. F. Bas., İstanbul 1990, s. 8.
- SEZER, Hamiyet, "Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılışının Taşradaki Yansıması (1826 – 1827)", **AÜDTCFD**, C. XIX, S. 30, Ankara 1998, s. 215 – 238.
- SHAW, J. Stanford ve Ezel Kural, **Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye**, Çev., Mehmet Harmanacı, C. II, E Yay., İstanbul 1983.
- SÜREYYA, Mehmed, "Abdurrahman Efendi", **Sicill-i Osmanî**, C. I, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, s. 89.
- _____, "Âsım Mustafa Efendi (Mekkîzâde)", **Sicill-i Osmanî**, C. I, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, s. 328.
- _____, "Hüsrev Mehmed Paşa", **Sicill-i Osmanî**, C. II, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, s. 683.

- _____, "Tâhir Mehmed Efendi (Kadızâde)", **Sicill-i Osmanî**, C. V, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, s. 1614 - 1615.
- Şirvânî Fatih Efendi, **Gülzâr-ı Fütühât (Bir Görgü Tanığının Kalemîyle Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılışı)**, Haz., Mehmet Ali Beyhan, Kitabevi, İstanbul 2001.
- TOPRAK, Serap, "1821 Mora İsyanı", **Tarihin Peşinde –Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S. 6 / Ekim, 2011, s. 320 - 324.
- TOZLU, Selahattin, "Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Kızıldeli (Seyyid Ali Sultan) Zaviyesi (1826 - 1852)", **Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi**, S. 53, 2010, s. 128 - 150.
- TUNCEL, Metin, "Çanakkale", İA, TDV, C. VIII, İstanbul 1993, s. 197 - 198.
- TURAN, Şerafettin, "II. Mahmud'un Reformlarında İtalyan Etki ve Katkısı", **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri**, (28 - 30 Haziran 1989) Bildiriler, İ. Ü. E. F. Bas., İstanbul 1990, s. 114.
- TÜRKMEN, Zekeriya, "Girit Adasını Osmanlı İdaresinden Ayırma Çabaları: Yunan İsyanını Takip Eden Dönemdeki Gelişmeler (1821 - 1869)", **OTAM**, S. 12, Ankara 2001, s. 223 - 225.
- UÇAROL, Rifat, **Siyasi Tarih [1789 - 2001]**, Der Yay., İstanbul 2008.
- YAKUT, Esra, "II. Mahmud Döneminde Bektaşiliğe Yönelik Uygulamalar", **Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, C. 2, S. 1 - 2, Eskişehir 2004, s. 244 - 247.
- YALÇINKAYA, M. Alaaddin, "III. Selim ve II. Mahmud Dönemleri Osmanlı Dış Politikası", **Türkler**, C. 12, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, s. 646.
- YARAMIŞ, Ahmet, "II. Mahmut Döneminde Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye (1826 - 1839)", (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2002.
- _____, "Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılmasının Çorum ve Çevresindeki Yansıması", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C. VIII, S. 2 / Aralık, Afyon 2006, s. 95- 98.

- YAZICI, Nesimî, ‘‘II. Mahmud Döneminde Menzilhaneler: <<Ref’-i Menzil Bedeli>>’’, **Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri**, (28 – 30 Haziran 1989) Bildiriler, İ. Ü. E. F. Bas., İstanbul 1990, s. 160 - 178.
- YEŞİL, Fatih, ‘‘Nizâm-ı Cedîd’den Yeniçeriliğin Kaldırılışına Osmanlı Kara Ordusunda Değişim (1793 – 1826)’, **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara 2009.
- YILDIZ, Gültekin, ‘‘Osmanlı Kara Ordusunda Yeniden Yapılanma ve Sosyo-Politik Etkileri (1826 – 1839)’’, **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü**, (Basılmamış Doktora Tezi), İstanbul 2008.

SÖZLÜK

A

Âb-ı râh: Su yolu.

Âb-ı revân: Akar su.

Ah li-ümm: Baba ayrı, ana bir kardeş.

Ahmediye: III. Ahmed zamanında Üsküdar'da dokunan desenli bir kadife çeşidi, bir nevi çatma.

Akvât-ı yevmiyye: Günlük yiyecekler, geçim.

Astar: Gemicilikde yelkenlerin sürtünen ve aşınan kısımlarını dayanıklı duruma getirmek için ilâve kat olarak dikilen bez.

Avâm: Herkes, kaba ve câhil halk, ayak takımı.

Âyende ve revende: Gelen giden.

B

Baba: Gemileri halata bağlamak için kıyıya ve güverteye yerleştirilmiş yuvarlak başlı demir dikme veya kısa ağaç.

Bakalarya: Eski zaman gemilerinde bir nevi tahta kısım.

Bâligân-mâ-belag: Ziyâdesiyle, ferah ferah, bol bol.

Bandıra: 1. Bayrak, işâret. 2. Bir geminin hangi devlete ait olduğunu gösteren bayrak.

Bekâyâ: Zamanında tahsîl edilmeyip ertesi yıla kalan vergiler.

Berîd: Postacı, haberci, tatar, ulak.

Ber-vech-i peşîn: Peşin olarak, önceden.

Bey'-i men yezîd: Açık arttırma ile satış.

Beynûnet: İki şey arasındaki mesâfe, aralık.

Bey' ü şirâ: Alım satım.

Binlik: Bin dirhem (yaklaşık üç litre) sıvı alan büyük şişe.

Bodoslama: Gemi omurgasının baş ve kış tarafının su seviyesinden yukarıya doğru kıvrılan kısmı, bu kısımdaki ağaç veya demir direklerin her biri.

Burgu: Tahta gibi sertliği az olan maddelerde delik açmaya yarayan ve döndüre döndüre kullanılan yivli âlet, matkap.

C

Câbî: Vakıflı akar kirâlarını toplamakla görevli bulunan kimse, vergi tahsildârı.

Cilkava, çilkava, çilkafa: Kurdun ense kısmından yapılan kürk. (cild-i kafa)

Cerâd: Çekirge.

Cibâyet: Vergilerin ve başkaca devlet gelirlerinin tahsîli, câbilik.

Ç

Çedik: Eskiden hem kadınların hem erkeklerin ve özellikle ilmiye sınıfından olanların giydiği, hafif sahtiyandan yapılma, üzerine aynı renkte pabuç giyilen, kısa ve bol konçlu, altı yumuşak, genellikle sarı veya kırmızı renkte bir nevi mest.

Çedik pabuç: Çedik ve üzerine giyilen pabucun ikisine birden verilen isim.

Çeki: Odun, taş, kireç gibi şeyleri tartmakta kullanılan 250 kiloluk ağırlık ölçüsü.

Çekme: Eskiden köprü olmayan yerlerde suyun karşı yakasına geçebilmek için yolcu veya eşyâ yüklü salları, iki kıyıya çakılmış sağlam kazıklara gerili halatlara yapışarak çeke çeke karşı tarafa ulaştırmaya yarayan düzenek.

Çözme: El tezgâhlarında dokunmuş ipek veya pamuktan renkli veya kendinden yollu ince kumaş, çözgü.

Çutra (Çotra): Ağaçtan yapılma yanda taşınabilir ağzı dar, su veya içki kabı.

D

Değirmi: Yemeni, yazma gibi başa örtülen şey, başörtüsü.

Derbend: Boğaz, dar geçit.

Döşek: Eski ahşap savaş gemilerinde omurga üzerine gelen ıskarmozun ilk parçaları.

E

Ehl-i hibre: Bir şeyi çok iyi bilen, bilirkişi.

Eslîha: Silâhlar.

Eyâlât: Valilerin idâresi altında bulunan memleketler.

F

Fındık: Tüfek ve top mermisi.

Filenk (felenk): Sütun, büyük taş, gemi vb. çok ağır şeylerin bir yerden bir yere kolaylıkla nakledilmelerini sağlamak için altlarına konan, üzerinden kaydardıkları kalın ve yuvarlak ağaç, bir nevi kızak.

G

Gabyar: Yelkenli gemilerde serenlere, yelkenlere bakan, yelkenleri açıp kapayan gemici, direk donanımının bakımı ile görevli usta mürettebat.

Gaşiye: At eyerinin altına örtülen sırmalı veya şerit süslemeli, sâhibinin servetine göre kıymetli taşlarla bezenmiş örtü.

Gavvas: Dalgıç.

Guremâ-guramâ: Alacaklılar.

Galî: Değerinden çok pahalı olan (şey).

H

Habbe-i vâhide: Tek tâne; azlıktan kinâye olarak- hiçbir şey.

Harar: Daha çok kıldan dokunmuş büyük çuval.

Harbi: 1. Ateşli silâhları temizlemeye yarayan mâdeni çubuk. 2. Eskiden ağızdan dolma tüfek ve tabanca namlularına barut koyup bastırmakta kullanılan demir çubuk, harbe.

Hasbî: Karşılıksız, parasız, bedâva.

Hatab: Odun.

Havâriyun: Hz. İsa'nın yakın dostu ve tilmîzi olan ve Hıristiyanlığı yayan on iki kişiye verilen isim.

Helâlî: Yıldızlı bakırdan veya meşin kaplı tahtadan muhâfazası olan büyük saat, eski zaman saati. (helâlî saat)

Hıdiv: İmtiyâzlı Mısır valisi veya bu vâlinin ünvanı.

Hidâyet: İslâm dînini kabul etmek.

Hisse-i şâyia: Hisselere ayrılmamış bütün haldeki bir mala ortak olanların o malın bütünü içindeki ortak payları, ortak mülkiyette, ayrılmamış olan bütünü içindeki ortak pay.

I

Irgat: Ağır şeyleri ve gemi demirlerini kaldırıp çekmeye yarayan, birkaç kişi tarafından çekilen bocurgat.

Iskarmoz: Gemi kadırgasını meydana getiren ağaç.

İ

İbka': Bâki, dâim, devamlı sürekli kılma.

İbrâ-i âmm: Bütün davalardan, birini temize çıkarma.

İcârât: Kirâlâr, îratlar, gelirler.

İddihâr: Biriktirme, biriktirilme, toplayıp saklama.

İftâ: Fetvâ verme, bir işi fetvâ ile halletme.

İmrâr: Geçirme, geçirilme.

İsâga: Kalıba dökme, kalıba dökülme.

İsticlâb: Celbetme, çekme, çekilme.

İstishâb: Yanına alma, yanına alınma; beraber götürme.

İşâat: Haber yayma, herkese duyurma

İ'tiyâd: Âdet edinme, alışma, alışkanlık

İttifâk-ı ârâ: Oybirliği.

İyâb ü zihâb: Gidib gelme.

K

Kaht ü galâ: Kıtılık ve pahalılık.

Kal'a-bend: Kaleye bağlanmış, bir kale içinde yaşamaya hüküm giymiş olan.

Kârgüzârî: İş bilirlilik, beceriklilik.

Kavata: Yekpâre ağaçtan oyularak yapılmış çanak şeklinde kap, keres.

Kemâ-hû-hakkihâ: Hakkıyla gereği gibi.

Kıblenümâ: Kible yönünü gösteren, kullanılacağı yere göre ayarlanmış pusula.

Kızak: Üzerinde gemi inşâ veya tamir edilen tezgâh.

Kolon: Kenevir, yün, kayış, deri vb.'nden yapılan, dayanıklı, bağlama, tutmaya, taşımaya yarar yassı ve enli bağ.

Kubur: İçi boş dar ve uzun kap.

Kudûmiyye: Uzak yoldan gelen bir büyüğe, o yerin halkı tarafından sunulan armağan.

Kundak: Ateşli silâhlarda namlunun altında bulunan ve silâhı çeşitli yerlere çevirmeye yarayan ağaç ve tahta kısım.

Kurk: Kuluçka.

Kütüb: Kitaplar.

L

Lata: İnşaatta kullanılan dar ve uzun kereste.

Li-ümm: Ana bir kardeş.

M

Ma'ber: Geçit, geçilecek yer, köprü, kemer.

Ma'dûd: Sayılı, sayılmış.

Mağfûr: Allah tarafından günahları affedilmiş olması için duâ edilen (kimse); ölmüş, yargılanmış (kimse).

Mahâzîr: Hazer olunacak, sakınılacak, korkulacak şeyler; engeller, sakıncalar.

Mâhiyye: Aylık.

Mak'ad: Oturmak için kullanılan minder üzerine yayılan, ön kenarı saçaklı örtü.

Mâ-lezime: malzeme, lüzûmlu, gerekli şey.

Meccânen: Bedâva, parasız.

Mecmû: Cem olunmuş, toplanmış.

Mehterân-ı hayme: Çadır uşakları.

Mellâh: Gemici, kaptan, denizci.

Memerr: Mürûr edilecek, geçilecek yer, yol, geçit, cadde, sokak.

Menfiyyen: Sürgün olarak.

Metâlib: Talep olunan, istenen şeyler.

Mevrus: Miras kalmış, anadan babadan geçmiş.

Mezâd: artırma ile yapılan satış.

Mir'at: Ayna.

Mismâr: Çivi, mih.

Muâmelât: Dâirelerde yapılan kayıt, tâkip ve sâire gibi işler.

Mubassır: Gümrüklerde arayıcı kâtibi.

Muhallefât: Ölen bir kimsenin bıraktığı şeyler.

Muhammin: Emtiaya baha biçen gümrük me'mûru.

Muhârese: Koruma, muhâfaza.

Muhâsamât: Düşmanlık.

Muhâsebât: Hesap işleri, hesap görmeler.

Muhtekir: Gerekli malları kâr maksadıyla toplayıp ihtiyaç çoğaldığı,

fiyat pahalılandığı anda yüksek fiyata satan, ihtikâr yapan kimse, vurguncu, spekülâtör.

Muhtereât: Uydurma, yalan, düzme (sözler) 2. Yeni çıkarılmış, yoktan meydana getirilmiş (şeyler).

Mûris: Miras bırakan.

Mutâlebât: İstenilen şeyler, istekler.

Mutazammın: tazammun eden, içine alan.

Muzırr: Zararlı, zarar veren, zarara sokan.

Mübâyaa: Satın alma.

Müddeâ: Dâvâ olunan şey.

Müeddâ: Tediye olunmuş, edâ olunmuş.

Müsâferet: 1. Seyahat, yolculuk. 2. misâfirlik, konukluk.

Müsellâh: Silâhlanmış, silâhlı.

Müsta'mel: Kullanılan, kullanılabilir.

Müstebân: Meydanda, açık [olan].

Müstevcib: İcâb eden, gereken.

Mütebassır: Tabassur eden, basîretli, gözü açık, iyice düşünen, ilerisini gören.

Mütebassırâne: Basîretle, iyice düşünerek, ileriye görerek.

Müttakî: İttika eden, sakınan, çekinen.

N

Nâkıs: Noksân, eksik; tam olmayan.

Narh: Çarşıda, pazarda satılan şeyler için resmî makamlarca gösterilen fiat.

Navlun: 1. Taşınmak üzere gemiye yüklenen eşyânın bütünü. 2. Gemiye yüklenen malın taşıma ücreti.

Nef'an: Yararına.

Nemâ: Artma, çoğalma.

Nesc: Dokumak işi, dokunmuş olan şey, dokuma.

Nuhâsî: Bakır para ile ilgili.

O

Omurga: Geminin bel kemiği durumunda olan ve baş bodoslamadan kış bodoslamaya kadar alttan devam eden ağaç veya saçtan yapı elemanı.

P

Payvend: (Fars. Pây-bend) Köstek anlamına gelen pâbend sözünün Türkçede kullanılan bir şekli.

Perama: eski bir kayak çeşidi.

Pey-â-pey: 1. Birbiri ardında 2. Azar azar.

Pusula: Üzerine kısa bir yazı, bir not veya hesap yazılmış küçük kâğıt.

R

Resîd: Alınan bir paranın îadesiyle kaydının silinmesi hesâbının hükümsüzlüğüne dâir edilen işâret.

Reviyyet: Bir işin her tarafını iyice düşünüp taşınma.

S

Saçma: Av fişeklerinin içine konan çeşitli boylardaki yuvarlak küçük kurşun tanelerinden her biri.

Sağ akçe: Sağlam para [Değerinden fazla değer taşıyan “çürük akçe” veya ayarı düşük “züyuf akçe”ye karşılık maddî ve itibarî değeri tam olan akçeye “sağ akçe” denirdi].

Sağmal: Süt veren, sütü sağılan (inek).

Sâika: Sevkedem, sürükleyen, götüren, hal, sebeb.

Sandal: Bir yolu ipek, bir yolu pamuk olan parlak, yumuşak eski bir kumaş çeşidi.

Sârban: Deve sürücüsü, deveci.

Sâye-endâz: Koruyuculuk eden.

Sehven: Yanlışlıkla, yanlış olarak.

Selîmiye: Beyaz, açık pembe, tahinî yollu, düz çizgili veya fevkalade güzel nakışlı şekillerde dokunan eski, makbul bir ipekli kumaş çeşidi.

Sengistân: Taşlık, taşı çok olan yer.

Seref: Lüzûmsuz harcama.

Serhatli mesti: Serhat askerlerinin giydiği, topuksuz ve baldır üstüne kadar konçlu mest.

Sevâhi: Erkek ve kadın elbisesi ve şalvar yapılan bir çeşit ipekli kumaş.

Sıdk: Doğruluk, gerçeklik.

Sıyyân: Birbirine denk.

Siyâk: Sözüün gelişi, ifade şekli.

Suûbet: Güçlük, zorluk

Suyolcu: Osmanlı devrinde şehre içme suyu getirilen suyollarıyla, maslakların ve su dağıtım şebekesinin bakım ve onarımıyla görevli olan kimse.

Südüs: Altıda bir 1/6.

Ş

Şemse: Tezhip, ciltçilik ve işlemlerde güneş şeklinde işleme motifi.

Şeytan bezi: Erkek elbisesi yapmakta kullanılan kadife gibi dokunmuş pamuklu kumaş.

Şinik: Ağırlığı kullanıldığı yere göre değişen bir hubûbât ölçüğü (bir şinik kilenin dörtte biri.)

Şişek: İki yaşında kuzu.

Şitâ: Kış

Şubara: Tepesi yuvarlak ve dilimli çuhadan yapılmış bir nevi başlık.

Şütür: Deve.

T

Taâmiyye: Yemeklik, yemek parası.

Tabe serâh: Kabri pâk, mezârı cennet olsun yerinde ve dua makamında kullanılır bir tâbirdir.

Tagrîb: Memleketden çıkarma, uzaklaştırma.

Tahliye-i sebîl: Bir suçluyu salıverme.

Takarrüb: Yaklaşma, yanaşma 2. Vakti yakın olma

Taksîr: Bir işi eksik yapma.

Tama'-ı ham: Olmayacak istek.
Tareyan: Ortaya çıkma, târî ve ârız olma.
Tasaddî: Bir işe girişme, başlama.
Tatarruk: Yol bulma; yol bulup gitme.
Tavassut: Araya girme, aracılık, ara bulma, aracılık etme.
Tehîr: Sonraya, geriye bırakma, geciktirme, geciktirilme.
Tecezzî: Kısım kısım bölünme, doğranma, ufalma.
Tecrîm: Birinden cerîme alma, para cezâsı alma, birini cezâlandırma.
Tefviz: İhâle, sipariş etme, edilme, dağıtım.
Termîm: Tamir etme, onarma.
Tesâmuh: Dikkatsiz, kayıtsız davranma.
Tesbî: Yedileme, yediye çıkarma
Tevsî': Genişletme, genişletilme.
Tırhandil: Kürek ve yelkenle hareket ettirilen bir çeşit hafif ve küçük tekne.
Toklu: 1. gerdânında küpe gibi sarkan dâneleri bulunan (kuzu veya keçi) 2. Bir yaşına girmiş koyun.

U

Uht li-ümm: Ana bir kız kardeş.
Ukubât: 1. Cezâlar 2. Eziyetler, işkenceler, azaplar.

Ü

Übhet: Büyüklük, ululuk.

Ümm: Ana, anne.

V

Vakf-ı akarât: Gelir sağlayan mallar ve yapılar.
Vasî-i muhtar: Ölünün hayatta iken ta'yîn ettiği vâsi olup, vasiyeti yerine getirmekle vazifelidir.
Vasiyyet-bi-sülûsi'l mâl: Bir kimse tarafından malının üçte birini filân kimseye veya filân cihete vasiyet ettim diye yapılan vasiyet.
Vekîl-i mutlak: Dilediği işi yapmakta serbest olan vekil (sadrazam).
Vesâil: Vesîleler.

Y

Yârâ: Kuvvet, kudret, takat, güç.
Yed-i emîn: Kanunen güvenilir kimse olarak seçilen kimse.
Yed-i vâhide: İnhisâr usûlü, tekeli.
Yılan başı: (Yılanbaşı) Atların takımlarına süs olarak takılan bir deniz böceği kabuğu.

Z

Zar: Kadınların örtündüğü çarşaf, car, çar.
Zimemât: Borçlar
Zolota: Osmanlı Devletinde kullanılan gümüş Leh kuruşu.

MİLLÎ KÜTÜPHANE BAŞKANLIĞI

Ş.S.D.:

İLİ : ÇANAĞKALE (Topkapı - 2)

İLÇE :

Demirbaş No : 150

Mikrofilm No: 7566

Poz Sayısı:

Çekildiği Yıl : 1999

Handwritten marginal notes on the right side of the page, likely providing commentary or additional information related to the main text.

Handwritten text at the top of the right page, possibly a title or introductory paragraph.

Table with multiple columns and rows of handwritten numbers and symbols, possibly representing a mathematical or scientific data set.

Handwritten text below the table, possibly a summary or conclusion of the data presented.

Handwritten text below the table, possibly a title or introductory paragraph.

Main body of handwritten text on the right page, containing detailed notes or a long paragraph.

Handwritten text at the top of the left page, possibly a title or introductory paragraph.

Main body of handwritten text on the left page, containing detailed notes or a long paragraph.

Main body of handwritten text on the left page, continuing the notes or paragraph.

Handwritten notes at the top of the page, possibly a title or date.

Table with multiple columns and rows of handwritten numbers and text, likely a ledger or account book.

Main body of handwritten text, possibly a letter or a detailed account, written in a cursive script.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a concluding note.

بنا خازنی قلمی...
 در این شهر...
 کتب خطی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

بنا خازنی قلمی...
 در این شهر...
 کتب خطی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

کتابخانه...
 کتب خطی...
 کتب چاپی...

فمنها من يفتقر الى... في علاج الامراض... من يفتقر الى...

صورت الامراض...

اصح فضاة المسلمين... في علاج الامراض... من يفتقر الى...

اصح فضاة المسلمين... في علاج الامراض... من يفتقر الى...

فمنها من يفتقر الى... في علاج الامراض... من يفتقر الى...

بينا سيجي من... في علاج الامراض... من يفتقر الى...

اصح فضاة المسلمين...

Handwritten text in Arabic script, likely a manuscript or a collection of letters. The text is dense and covers most of the page, with some lines written in a larger, bolder script. The handwriting is somewhat cursive and difficult to read in many places due to the ink bleed-through and the angle of the page.

Handwritten text in Arabic script, continuing from the left page. It includes several lines of text, some of which are written in a larger, bolder script. There are also some numbers and dates written in the margins. The text is dense and covers most of the page.

Handwritten text in Arabic script, likely a manuscript or legal document, covering the right page. The text is densely packed and includes various lines and headings.

196

Handwritten text in Arabic script, likely a manuscript or legal document, covering the left page. The text is densely packed and includes various lines and headings.

Handwritten text in Persian script, arranged in several columns. The text appears to be a detailed account or a list of items, possibly related to a military or administrative record. The script is dense and fills most of the right page.

۶۱۴

Handwritten text in Persian script, arranged in several columns. The text is dense and covers most of the left page. There are some diagonal lines drawn across the lower portion of the page, possibly indicating a section or a specific part of the document.

۱۰۰۰
 ۲۰۰
 ۳۰۰
 ۴۰۰
 ۵۰۰
 ۶۰۰
 ۷۰۰
 ۸۰۰
 ۹۰۰
 ۱۰۰۰

۱۰۰۰
 ۲۰۰
 ۳۰۰
 ۴۰۰
 ۵۰۰
 ۶۰۰
 ۷۰۰
 ۸۰۰
 ۹۰۰
 ۱۰۰۰

۱۰۰۰
 ۲۰۰
 ۳۰۰
 ۴۰۰
 ۵۰۰
 ۶۰۰
 ۷۰۰
 ۸۰۰
 ۹۰۰
 ۱۰۰۰

۱۰۰۰
 ۲۰۰
 ۳۰۰
 ۴۰۰
 ۵۰۰
 ۶۰۰
 ۷۰۰
 ۸۰۰
 ۹۰۰
 ۱۰۰۰

۱۰۰۰
 ۲۰۰
 ۳۰۰
 ۴۰۰
 ۵۰۰
 ۶۰۰
 ۷۰۰
 ۸۰۰
 ۹۰۰
 ۱۰۰۰

۱۰۰۰
 ۲۰۰
 ۳۰۰
 ۴۰۰
 ۵۰۰
 ۶۰۰
 ۷۰۰
 ۸۰۰
 ۹۰۰
 ۱۰۰۰

۱۰۰۰
 ۲۰۰
 ۳۰۰
 ۴۰۰
 ۵۰۰
 ۶۰۰
 ۷۰۰
 ۸۰۰
 ۹۰۰
 ۱۰۰۰

۱۰۰۰
 ۲۰۰
 ۳۰۰
 ۴۰۰
 ۵۰۰
 ۶۰۰
 ۷۰۰
 ۸۰۰
 ۹۰۰
 ۱۰۰۰

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
وأفضلهم وأحسبهم
أجمعين
والسلام على
سيدنا محمد وآله
الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
وأفضلهم وأحسبهم
أجمعين

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
وأفضلهم وأحسبهم
أجمعين
والسلام على
سيدنا محمد وآله
الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
وأفضلهم وأحسبهم
أجمعين

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
وأفضلهم وأحسبهم
أجمعين
والسلام على
سيدنا محمد وآله
الطيبين الطاهرين
الذين هم خاتم النبيين
وأفضلهم وأحسبهم
أجمعين

ÖZET

ÇANAKKALE'NİN (KAL'A-İ SULTÂNİYYE) H. 1239 – 1243 (M. 1823 – 1827)

TARİHLİ ŞER'İYE SİCİLİ: TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME

Günay Korkmaz

Yüksek Lisans – 2013

Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Akif Erdoğan

Bu araştırma H. 1239 - 1243 (M. 1823 - 1827) yıllarına ait Kal'a-i Sultâniye (Çanakkale) Şer'iyye Sicili'nin transkripsiyon ve değerlendirmesidir. Defter Kal'a-i Sultâniye Mahkemesi'nde görülen davaları, tereke kayıtlarını, vasî tespitlerini ve merkezden gönderilen ferman, berat ve buyruldu suretlerini içermektedir. Ayrıca, tahsîs edilen vergiler, kazâyaya ait 6 ya da 8 aylık masraf defterleri, vakıf ve mürâsele kayıtları da sicilde nicelik bakımından önemli bir yer kaplar. II. Mahmut'un saltanat yıllarına denk gelen bu sicil pek çok önemli belgeyi de bulundurmaktadır. Özellikle Mora İsyanı sırasında Çanakkale'ye gönderilen emirler dönemin havasını yansıtmaya açısından önemlidir. Çalışmada 1823 ve 1827 yıllarında Osmanlı Devleti'nin iç ve dış meseleleri hakkında verilen bilgilerin yanı sıra defterdeki görevlilerin tespitine ve kayıtların konularına göre tasnifine de yer verilmiştir.

ABSTRACT
THE JUDICIAL COURT REGISTER OF ÇANAKKALE (KAL'A-I SULTÂNİYYE)
DATED A. H. 1239 – 1243 (A. D. 1823 – 1827). TRANSCRIPTION AND ITS
EVALUATION

Günay Korkmaz

Master – 2013

New Age History

Tutor: Professor Mehmet Akif Erdoğan

This research is transcription and evaluation of the Judicial Court Register of Kal'a-i Sultâniye (Çanakkale) in A. H. 1239 – 1243 (A. D. 1823 – 1827). The register involves cases heard at the court of Kal'a-i Sultâniye, heritage records, guardian determinations and firmans, berats and commands sent from the center. Also, allotted taxes, six or eight monthly expense records belonging to subdivision of a province, wakf and mürâsele records in the register are important in terms of quantity. This register which is based upon sovereignty period of Mahmut II. involves many important records, too. Especially, commands sent to Çanakkale during Morea Insurrection are notable in terms of reflecting the state of the period. In addition to information given about inward and outward questions of Ottoman Empire in 1823 and 1827 determination of the officials in the register and classification of the records according to their subjects are included in the study.

ÖZGEÇMİŞ

1989 yılında Ardahan'da doğdum. İlk ve ortaokulu İzmir Emir Sultan İlköğretim okulunda, lise öğrenimimi İzmir Naci Şensoy Lisesi'nde tamamladım. 2006 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazandım ve 2010 yılında bu fakülleden mezun oldum. Aynı yıl Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalında yüksek lisansa başladım.